Регіональний план управління відходами у Київській області до 2034 року

Київ, 2025

Розробник:

Київська обласна державна адміністрація

01196, м. Київ,
площа Лесі Українки, 1
тел: +38 (044) 286 84 11
doc@koda.gov.ua

Департамент екології та природних ресурсів Київської ОДА

01004, м. Київ,
вул. Басейна, 1/2-а
тел: +38 (044) 279 01 58
eko.koda@ukr.net

Організація, залучена для підготовки
Регіонального плану управління відходами:

ТОВ «Компанія «Центр ЛТД»

79026, м. Львів,
вул. Сахарова, 41
тел: +38 (032) 295 02 23
ecology@center-ltd.com.ua
center-ltd.com.ua

©КИЇВСЬКА ОДА. 2025 рік. Усі права захищені. Забороняється відтворення, копіювання, розповсюдження, переклад, передача третім особам цього документа повністю або частково без попереднього письмового дозволу правовласника - КИЇВСЬКОЇ ОДА, розробник: ТОВ «КОМПАНІЯ «ЦЕНТР ЛТД», за винятком випадків, передбачених чинним законодавством України.

У разі цитування обов’язковим є посилання на джерело: [Регіональний план управління відходами у Київській області до 2034 року], [розробники: КИЇВСЬКА ОДА, ТОВ «КОМПАНІЯ «ЦЕНТР ЛТД»], [2025].

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень, символів, скорочень 6
Перелік таблиць 8
Перелік рисунків 12
Перелік додатків 14
Перелік карт 15
ВСТУП 16
РОЗДІЛ І. ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГІОНУ 18
1.1.Адміністративно-територіальний устрій 18
1.2. Природно-географічна характеристика 23
1.3. Демографічна та соціальна характеристики 45
1.4. Економічна характеристика 52
1.5. Характеристика об'єктів інфраструктури управління відходами 55
РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В РЕГІОНІ 67
2.1. Загальна характеристика системи управління відходами 67
2.1.1. Параметри управління відходами 75
2.1.2. Інституційна структура управління відходами 89
2.1.3. Програми, стратегії, плани дій 103
2.1.4. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами 112
2.2. Опис поточного стану системи управління відходами 119
2.2.1. Побутові відходи 123
2.2.2. Відходи промисловості 152
2.2.2.1 Відходи видобувної промисловості 181
2.2.3. Відходи будівництва та знесення 184
2.2.3.1. Відходи будівництва та знесення 184
2.2.3.2. Відходи від руйнувань 187
2.2.4. Медичні відходи 194
2.2.5. Небезпечні відходи з інших джерел 199
2.2.5.1. Відпрацьовані нафтопродукти 205
2.2.5.2. Відходи, що містять стійкі органічні забруднення 207
2.2.5.3. Відходи, що містять ртуть 208
2.2.5.4. Відходи, що містять азбест 209

2.2.5.5. Відходи, що містять поліхлоровані дифеніли / поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин. 210
2.2.6. Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився 212
2.2.7. Відходи, що біологічно розкладаються з інших джерел 215
2.2.7.1. Відходи деревообробної промисловості 217
2.2.7.2. Відходи сільського господарства 220
2.2.7.3. Відходи лісового господарства 222
2.2.7.4. Відходи харчопереробної промисловості 224
2.2.7.5. Осади стічних вод 227
2.3. Аналіз земельних ресурсів 231
2.4. SWOT-аналіз системи управління відходами 242
РОЗДІЛ ІІІ. ПЛАНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В РЕГІОНІ 247
3.1. Цілі та цільові показники 247
3.2. Управління потоками відходів 248
3.2.1. Управління побутовими відходами 251
3.2.2. Управління відходами промисловості 334
3.2.2.1. Управління відходами видобувної промисловості 338
3.2.3. Управління відходами будівництва та знесення та відходами від руйнувань 339
3.2.3.1. Управління відходами будівництва та знесення 339
3.2.3.2. Управління відходами від руйнувань 341
3.2.4. Управління медичними відходами 343
3.2.5.Управління небезпечними відходами з інших джерел 347
3.2.5.1. Управління відходами відпрацьованих нафтопродуктів 348
3.2.5.2. Управління відходами, що містять стійкі органічні забруднення 350
3.2.5.3. Управління відходами, що містять ртуть 351
3.2.5.4. Управління відходами, що містять азбест 353
3.2.5.5. Управління відходами, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин 355
3.2.6. Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився 357
3.2.7. Управління відходами, що біологічно розкладаються з інших джерел 360

3.2.7.1. Управління відходами деревообробної промисловості 360
3.2.7.2. Управління відходами сільського господарства 361
3.2.7.2.1. Управління відходами рослинного походження 362
3.2.7.2.2. Управління відходами тваринного походження 365
3.2.7.2.3. Управління відходами рибної промисловості 367
3.2.7.3. Управління відходами харчопереробної промисловості 369
3.2.7.4. Управління відходами лісового господарства 373
3.2.7.5. Управління осадами стічних вод 375
3.3. Забезпечення реалізації РПУВ 380
3.4. Фінансово-економічне забезпечення системи 384
3.5. Регіональний план дій 393
Розділ IV. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ 400
РОЗДІЛ V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ 408
ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА 409
ДОДАТКИ 415

Перелік умовних позначень, символів, скорочень

АПК	агропромисловий комплекс
ВББА	відпрацьовані батарейки, батареї та акумулятори
ВЕЕО	відходи електричного та електронного обладнання
ВБЗ	відходи будівництва та знесення
грн	гривня, грошова одиниця України
га	Гектар
ДП	Державне підприємство
ЄС	Європейський Союз
ЗГ	звалищний газ
МБО	механіко-біологічне оброблення відходів
МВВ	місце видалення відходів
МВт	Мегават
МТГ	міська територіальна громада
НПС	навколишнє природне середовище
НВ	небезпечні відходи
ОВД	оцінка впливу на довкілля
ОДА	обласна державна адміністрація
ОМС	орган місцевого самоврядування
ОУВ	об’єкт утворення відходів
ПАТ	Публічне акціонерне товариство
ПрАТ	Приватне акціонерне товариство
ПЕТ	поліетилентерефталат
ПВ	побутові відходи
ПКД	проєктно-кошторисна документація
ПДВ	податок на додану вартість
ПЗФ	природно-заповідний фонд
р	Річка
ТОВ	товариство з обмеженою відповідальністю
т	тонн
КВЕД	класифікація видів економічної діяльності
Кластер управління відходами	локалізована територія суміжних територіальних громад, охоплена спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів
м	метри
НАН	Національна академія наук
РВВ	розширена відповідальність виробника
РПУВ	регіональний план управління відходами
RDF	паливо, отримане з відходів
СОТ	світова організація торгівлі
СОЗ	стійкий органічний забруднювач
СОП	стандартна операційна процедура

СЕО	Стратегічна екологічна оцінка
ССЛ	сміттєсортувальна лінія
СПС	сміттєперевантажувальна станція
СТГ	Сільська, селищна територіальна громада
SWOT	аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і загроз
ТЕО	техніко-економічне обґрунтування
Фонд	фонд охорони навколишнього природного середовища
ОНПС	
ХЗЗР	хімічні засоби захисту рослин

Перелік таблиць

Таблиця 1.1.1. Розподіл площі та кількості населення області за районами
Таблиця 1.2.1. Водні об’єкти регіону
Таблиця 1.2.2. Динаміка структури природно-заповідного фонду Київської області
Таблиця 1.2.3. Структура земельного фонду Київської області
Таблиця 1.2.4. Лісовий фонд регіону в розрізі земель цільового призначення та категорій земель станом на 01.01.2024 року
Таблиця 1.3.1. Динаміка населення Київської області
Таблиця 1.3.2. Прогноз чисельності населення Київської області
Таблиця 1.3.3. Динаміка показників наявного доходу на
на одне домогосподарство Київської області
Таблиця 1.3.4. Прогноз показників середнього наявного доходу на одну особу та на одне домогосподарство
Таблиця 1.4.1. Автотранспортна інфраструктура Київської області
Таблиця 1.5.1. Інфраструктура місць видалення відходів за критерієм екологічної безпеки
Таблиця 1.5.2. Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів на 01.01.2024 року
Таблиця 1.5.3. Інфраструктура оброблення відходів
Таблиця 1.5.4. Суб’єкти господарювання, що здійснюють приймання вторинної сировини
Таблиця 1.5.5. Зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та отрутохімікатів станом на 01.01.2025 року
Таблиця 2.1.1. Утворення та оброблення з відходів I-III класів небезпеки* за категоріями відходів за матеріалом у 2023 році, тис.тонн
Таблиця 2.1.2. Утворення та оброблення відходів I-IV класів небезпеки за категоріями відходів за матеріалом у 2023 році, тис.тонн
Таблиця 2.1.3. Кількість установок для оброблення відходів та полігонів
для видалення відходів у 2023 році
Таблиця 2.1.4. Утворення відходів за видами економічної діяльності та у домогосподарствах у 2020 році
Таблиця 2.1.5. Підприємства – основні накопичувачі промислових відходів
Таблиця 2.1.1.1. Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки
Таблиця 2.1.1.2. Перелік суб’єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері управління побутовими відходами у Київській області
Таблиця 2.1.1.3. Інформація про впровадження роздільного збирання побутових відходів за підсумками 2024 року
Таблиця 2.1.4.1. Фінансування заходів з управління відходами з місцевих бюджетів, тис.грн.
Таблиця 2.1.4.2. Поточні витрати на ОНПС за видами природоохоронної діяльності 2015-2024 роки (у фактичних цінах, тис.грн)

Таблиця 2.1.4.3. Витрати на охорону навколишнього природного середовища за видами економічної діяльності у 2024 році[1] (у фактичних цінах, тис.грн)
Таблиця 2.1.4.4. Витрати на ОНПС по територіальних громадах у 2024 році[1] (у фактичних цінах, тис.грн)
Таблиця 2.2.1. Утворення та оброблення відходів протягом 2015-2024 років
Таблиця 2.2.2. Структура утворення відходів у Київській області за джерелами походження
Таблиця 2.2.1.1. Питоме утворення побутових відходів за період 2015-2024 роки
Таблиця 2.2.1.2. Пункти роздільного збирання побутових відходів, придатних для підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу або іншого відновлення МПП «Рада»
Таблиця 2.2.1.3. Дані про суб’єкти господарювання, які здійснюють діяльність із збирання, перевезення та видалення побутових відходів
Таблиця 2.2.1.4. Суб’єкти господарювання, що здійснюють збирання та/або відновлення відходів
Таблиця 2.2.1.5. Найбільші утворювачі відходів на території Київської області
Таблиця 2.2.1.6. Об'єкти інфраструктури управління відходами на території Київської області
Таблиця 2.2.1.7. Стан впровадження роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових у Київській області
Таблиця 2.2.1.8. Інформація щодо виявлення місць несанкціонованого розміщення відходів та їх ліквідації у Київській області за 2024 рік
Таблиця 2.2.2.1. Кількість діючих підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства у 2024 році
Таблиця 2.2.2.2. Динаміка основних показників управління відходами 2021-2023 рр, тис. т*
Таблиця 2.2.2.3. Управління відходами за категоріями відходів за матеріалом у 2024 році [1,2]
Таблиця 2.2.2.4. Динаміка утворення відходів металургійної промисловості т
Таблиця 2.2.2.5. Динаміка утворення відходів хімічної промисловості, т
Таблиця 2.2.2.6. Динаміка утворення відходів машинобудівної промисловості, т
Таблиця 2.2.2.7. Динаміка утворення відходів від виробництва та постачання електроенергії та газу т*
Таблиця 2.2.2.8. Підприємства – основні накопичувачі промислових відходів
Таблиця 2.2.2.9. Об’єкти управління промисловими відходами у Київській області
Таблиця 2.2.2.10. Перелік підприємств, які отримали дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів у Київській області
Таблиця 2.2.2.11. Перелік місць видалення промислових відходів у Київській області
Таблиця 2.2.2.1.1. Динаміка утворення відходів видобувної промисловості та розроблення кар’єрів, т

Таблиця 2.2.3.1.1. Динаміка утворення відходів будівництва та знесення т*
Таблиця 2.2.3.1.2. Місце видалення будівельних відходів у Київській області
Таблиця 2.2.3.1.3. Об’єкт оброблення відходів ТОВ «Крамар Еко» (сортувальна станція)
Таблиця 2.2.3.2.1. Інформація обліку відходів від руйнувань у Київській області станом на жовтень 2025 року, тонн
Таблиця 2.2.4.1. Динаміка утворення медичних відходів у Київській області, т*
Таблиця 2.2.4.2. Інформація щодо ліцензіатів, які займаються управлінням медичними відходами
Таблиця 2.2.5.1. Перелік основних екологічно небезпечних об’єктів
Таблиця 2.2.5.2. Динаміка утворених небезпечних відходів у Київській області, т*
Таблиця 2.2.5.3. Інформація щодо підприємств з наявною ліцензією на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами у Київській області
Таблиця 2.2.5.1.1. Динаміка утворення відходів нафтопродуктів відпрацьованих олив, т
Таблиця 2.2.5.2.1.Управління непридатними та забороненими до використання пестицидами та отрутохімікатами
Таблиця 2.2.5.5.1. Динаміка утворення відходів поліхлорованих дифенілів, т
Таблиця 2.2.6.1. Кількість та характеристика транспортних засобів, що зареєстровані на території Київської області за видами, одиниць
Таблиця 2.2.6.2. Динаміка реєстрації/зняття з реєстрації транспортних засобів за попередні 5 років з 2020 по 2024 роки на території Київської області
Таблиця 2.2.6.3. Дані за про зняття транспортних засобів з обліку у порядку вибракування транспортного засобу в цілому у т.ч. за видами на території Київської області за 2020-2024 роки
Таблиця 2.2.6.4. Динаміка утворення непридатних транспортних засобів, т
Таблиця 2.2.7.1. Об’єкт оброблення відходів ТОВ «Крамар Еко-Регіон» (Комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури)
Таблиця 2.2.7.1.1. Динаміка утворення відходів деревини, т*
Таблиця 2.2.7.2.1. Динаміка утворення відходів сільського господарства, т
Таблиця 2.2.7.2.3. Місце видалення сільськогосподарських відходів у Київській області
Таблиця 2.2.7.3.1. Динаміка утворення відходів лісового господарства, т*
Таблиця 2.2.7.4.1. Динаміка утворення відходів харчопереробної промисловості, т*
Таблиця 2.2.7.4.2. Перелік місць видалення відходів харчової промисловості у Київській області
Таблиця 2.2.7.5.1. Динаміка утворення осаду стічних вод, т*
Таблиця 2.2.7.5.2. Загальна інформація про мулові майданчики Київської області

Таблиця 2.3.1. Перелік земельних ділянок, які потенційно можуть бути використані під розміщення об’єктів управління відходами у Київській області*
Таблиця 2.4.1. SWOT-аналіз системи управління відходами у Київській області
Таблиця 3.2.1.1. Пропонований Сценарій № 1 територіальних меж кластерів Київської області та прогнозованих обсягів утворення побутових відходів на основі адміністративно-територіального поділу
Таблиця 3.2.1.2. Сценарій №2. Поділ Київської області на зони охоплення (кластери)на основі додаткових критеріїв формування кластерів
Таблиця 3.2.1.3. Прогноз обсягів утворення побутових відходів в Київській області до 2034 року, тонн
Таблиця 3.2.1.4. Відстані від територіальних громад до пропонованих регіональних полігонів кластерів (РП)
Таблиця 3.2.1.5. Пропоновані та діючі об’єкти сортування та оброблення побутових відходів та території Київської області
Таблиця 3.2.1.6. Розрахункові показники для сортувального конвеєра продуктивністю менше ніж 100 тис. т на рік
Таблиця 3.2.1.7. Орієнтовні капітальні витрати на створення сміттєсортувального комплексу
Таблиця 3.2.1.8. Основні правила роздільного збирання окремих видів відходів упаковки
Таблиця 3.2.1.9. Територіальні громади області, у яких рекомендується облаштування пунктів роздільного збирання відходів, в тому числі для збирання ВЕЕО
Таблиця 3.2.7.2.2.1. Утворення поголів’я та відходів гною сільськогосподарських тварин у Київській області у 2025 році
Таблиця 3.2.7.2.1.1. Показники утворення відходів рослинного походження Київської області у 2025 році
Таблиця 3.2.7.3.1. Нормативи утворення відходів зернопереробній промисловості
Таблиця 3.2.7.4.1. Види відходів лісопильних виробництв
Таблиця 3.4.1. Порівняльна таблиця щодо надходження коштів до обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у відсотковому відношенні за період 2019-2024 роки
Таблиця 3.4.2. Порівняльна таблиця щодо надходження коштів у місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у відсотковому відношенні за період 2019-2024 роки
Таблиця 3.4.3. Фінансування заходів з управління відходами з обласного фонду ОНПС Київської області за 2020-2024 роки
Таблиця 3.4.4. Фінансування заходів з управління відходами з фондів ОНПС місцевих бюджетів ТГ Київської області за 2020-2024 роки
Таблиця 4.1.Індикатори досягнення цільових показників та виконання заходів Регіонального плану управління відходами в Київській області до 2034 року

Перелік рисунків

Рисунок 1.1.1. Київська область на карті України
Рисунок 1.1.2. Адміністративно-територіальний устрій Київської області
Рисунок. 1.1.3. Співвідношення площі адміністративних районів
Рисунок. 1.1.4. Співвідношення кількості населення адміністративних районів
Рисунок 1.2.1. Рельєф Київської області
Рисунок 1.2.2. Річкова мережа Київської області
Рисунок 1.2.3. Показники мінерально-сировинної бази Київської області
Рисунок 1.2.4. Розташування об'єктів природно-заповідного фонду Київської області
Рис. 1.2.5. Екологічна мережа Київської області
Рисунок 1.2.6. Смарагдова мережа Київської області
Рисунок 2.1.4.1. Надходження до фондів ОНПС у Київській області за період 2015-2024 років
Рисунок 2.2.1.1. Дані щодо джерел утворення побутових відходів
Рисунок 2.2.1.2. Обсяги зібраних та перевезених побутових відходів протягом 2015-2024 років
Рисунок 2.2.1.3. Структура автопарку за формами власності
Рисунок 2.2.2.2. Динаміка утворення металургійної промисловості за 2020-2024 роки, т
Рисунок 2.2.2.2. Динаміка утворення відходів хімічної промисловості за 2020-2024 роки, т
Рисунок 2.2.2.3. Динаміка утворення машинобудівної промисловості за 2020-2024 роки, т
Рисунок 2.2.2.4. Динаміка утворення відходів від виробництва і постачання електроенергії та газу за 2015-2024 роки, т.
Рисунок 2.2.2.1.1. Динаміка утворення відходів добувної промисловості та розроблення кар'єрів за 2015-2024 роки, т
Рисунок 2.2.3.1.1. Динаміка утворення відходів будівництва та знесення в Київській області за 2020 – 2024 роки, т
Рисунок 2.2.4.1. Динаміка утворення медичних відходів у Київській області за 2020-2024 роки,
Рисунок 2.2.5.1 Динаміка утворених небезпечних відходів у Київській області за 2020-2024 роки, т
Рисунок 2.2.5.1.1. Динаміка утворених відходів нафтопродуктів (відпрацьованих олив), т
Рисунок 2.2.5.5.1. Динаміка утворених відходів поліхлорованих дифенілів, т
Рисунок 2.2.6.1. Динаміка утворених непридатних транспортних засобів у Київській області за 2020-2024 роки, т
Рисунок 2.2.7.1.1. Динаміка утворення відходів деревини за 2020-2024 роки, т
Рисунок 2.2.7.2.1. Динаміка утворення відходів сільського господарства за 2020-2024 роки, т
Рисунок 2.2.7.3.1. Динаміка утворення відходів лісового господарства за 2020-2024 роки, т

Рисунок 2.2.7.4.1. Динаміка утворення відходів харчопереробної промисловості за 2020-2024 роки, т
Рисунок 2.2.7.5.1.Динаміка обсягів утворення осаду стічних вод
за 2020-2024 роки, т
Рисунок 3.2.1.1. Рекомендований знак для нанесення на змінних контейнерах для збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів
Рисунок 3.4.1. Надходження до фондів ОНПС в Київській області за період 2019-2024 років

Перелік додатків

Додаток 1. Таблиця 1. Об’єкти інфраструктури управління відходами (станом на 01.01.2025)
Додаток 2. Таблиця 1. Дані щодо управління відходами на території Київської області за 2024 рік
Додаток 3. Таблиця 1. Надходження до фондів охорони навколишнього природного середовища місцевих бюджетів (2015-2024 роки)
Додаток 4. Таблиця 1. Об’єкти інфраструктури управління відходами, крім місць видалення відходів Київської області (станом на 01.01.2025). Побутові відходи
Таблиця 2. Об'єкти інфраструктури управління відходами Київської області (станом на 01.01.2025). Промислові відходи
Додаток 5. Таблиця 1. Технічні характеристики місць/об’єктів розміщення відходів (у т.ч. полігони та звалища). Побутові відходи
Таблиця 2. Технічні характеристики місць/об’єктів розміщення відходів. Промислові відходи, відходи сільського господарства, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, відходи будівництва та знесення
Додаток 6. Таблиця 1. Цілі та цільові показники РПУВ (на 2025-2034 роки)
Додаток 7. Таблиця 1. Цільові показники НПУВ, прийняті для РПУВ (на 2025-2034 роки)
Додаток 8. Таблиця 1. Дані щодо потенційних об’єктів управління відходами, передбачені РПУВ на території Київської області (на 2025-2034 роки)
Таблиця 2. Дані щодо діючих об’єктів управління відходами, передбачені РПУВ на території Київської області (на 2025-2034 роки)
Додаток 9. Таблиця 1. Розширення та оновлення матеріально-технічної бази системи збирання побутових відходів (транспортні засоби спеціального призначення, контейнери) - на 2025-2034 роки
Додаток 10. Таблиця 1. Об’єкти інфраструктури управління побутовими відходами, передбачені РПУВ на території Київської області (на 2025-2034 роки)
Додаток 11. Таблиця 1. Заплановані до будівництва об’єкти інфраструктури управління побутовими відходами (на 2025-2034 роки)
Додаток 12. Таблиця 1. Загальна потреба у фінансуванні заходів РПУВ (на 2025-2034 роки)
Додаток 13. Таблиця 1. Плановий розподіл обсягів фінансування за джерелами фінансування, тис.грн (на 2025-2034 роки)
Додаток 14. Таблиця 1. Планові кількісні показники реалізації РПУВ (на 2025-2034 роки)
Додаток 15. Таблиця 1. Завдання та заходи РПУВ (на 2025-2034 роки)
Додаток 16. Структура плану заходів РПУВ (на 2025-2034 роки)
Додаток 17. Порівняння технологічних варіантів термохімічного оброблення побутових відходів.

Перелік карт

Карта 3.2.1.1. Карта-схема Київської області з визначенням меж кластерів та місць планованого розташування об’єктів інфраструктури
Карта 3.2.1.2. Карта-схема Білоцерківського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами
Карта 3.2.1.3. Карта-схема Обухівського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами
Карта 3.2.1.4. Карта-схема Фастівського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами
Карта 3.2.1.5. Карта-схема Бучанського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами
Карта 3.2.1.6. Карта-схема Вишгородського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами
Карта 3.2.1.7. Карта-схема Броварського-Бориспільського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами

ВСТУП

Регіональний план управління відходами у Київській області до 2034 року (далі – Регіональний план) - це комплекс взаємопов'язаних та узгоджених в часі заходів: організаційних, технологічних, технічних, ресурсозберігаючих, екологічних, санітарно - гігієнічних, фінансово - економічних, соціальних, інформаційних, спрямованих на розв'язання проблем сфери управління відходами у Київській області.

Регіональний план розробляється на виконання вимог Закону України «Про управління відходами», відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року №820-р, на виконання завдань Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року №1353-р, з урахуванням вимог Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2023 року №667, Методичних рекомендацій з розроблення регіональних планів управління відходами, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 16 квітня 2024 року №403 та Вимог до змісту розділів проекту регіонального плану управління відходами, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 22.01.2024 року №81, з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви №2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради №1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви №2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про паковання та відходи паковання»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Метою Регіонального плану управління відходами є забезпечення сталого управління відходами у Київській області та впровадження стратегічного планування з урахуванням принципів співробітництва, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей шляхом впровадження заходів зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління

відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню здійснення заходів у сфері управління відходами без спричинення шкоди навколишньому природному середовищу та загрози здоров'ю людей.

Регіональний план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

Основними завданнями Регіонального плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним планом управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та регіональної політики у сфері управління відходами.

По кожному завданні є розписані заходи, відповідальні виконавці, строки здійснення заходів, джерела та обсяги фінансового забезпечення, засобів контролю за станом здійснення заходів та проведення моніторингу результатів їх впровадження у сфері управління відходами на території Київської області.

Регіональний план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Київської області.

Відповідно до частини третьої статті 51 Закону України «Про управління відходами» Регіональний план розроблено на період 10 років, він підлягає перегляду кожних 4 роки з дати набрання чинності, оновленню протягом шести місяців з дня внесення змін до Національного плану управління відходами та після затвердження - оприлюдненню, шляхом розміщення на офіційному вебсайті органу, що його затверджує.

РОЗДІЛ І. ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГІОНУ

1.1.Адміністративно-територіальний устрій

Київська область – область на Півночі України. Обласний центр – місто Київ – адміністративно до її складу не входить.

Площа області – 28 131 км² (4,66 % території України, 8-ма за цим показником у країні), населення станом на 01.01.2025 року становило 1,76 млн осіб.

Розташована в басейні середньої течії Дніпра, більшою частиною на Правобережжі. На сході межує з Чернігівською і Полтавською, на південному сході та півдні з Черкаською, на південному заході – з Вінницькою, на заході – з Житомирською областями України, на півночі – з Гомельською областю Республіки Білорусь.

Рисунок 1.1.1. Київська область на карті України

В області налічується 7 районів, 69 територіальних громад, 489 старостинських округів, 26 міст, 30 селищ, та 1126 сіл, загалом 1182 населених пунктів.

Такий високий рівень адміністративного дроблення є характерним для густонаселених регіонів із виразним поліцентричним розвитком, що притаманно Київщині з огляду на її розташування довкола столиці України.

Особливістю адміністративно-територіального устрою Київської області є відсутність обласного центру. Місто Київ, де розміщуються органи управління області, є окремим регіоном і не входить до складу області. Ще однією особливістю області є наявність у її складі міста Славутич, яке територіально знаходиться у Чернігівській області. Також крайню північну частину області займає Чорнобильська зона відчуження (площею 257,69 тис. га або 9,16 % території регіону).

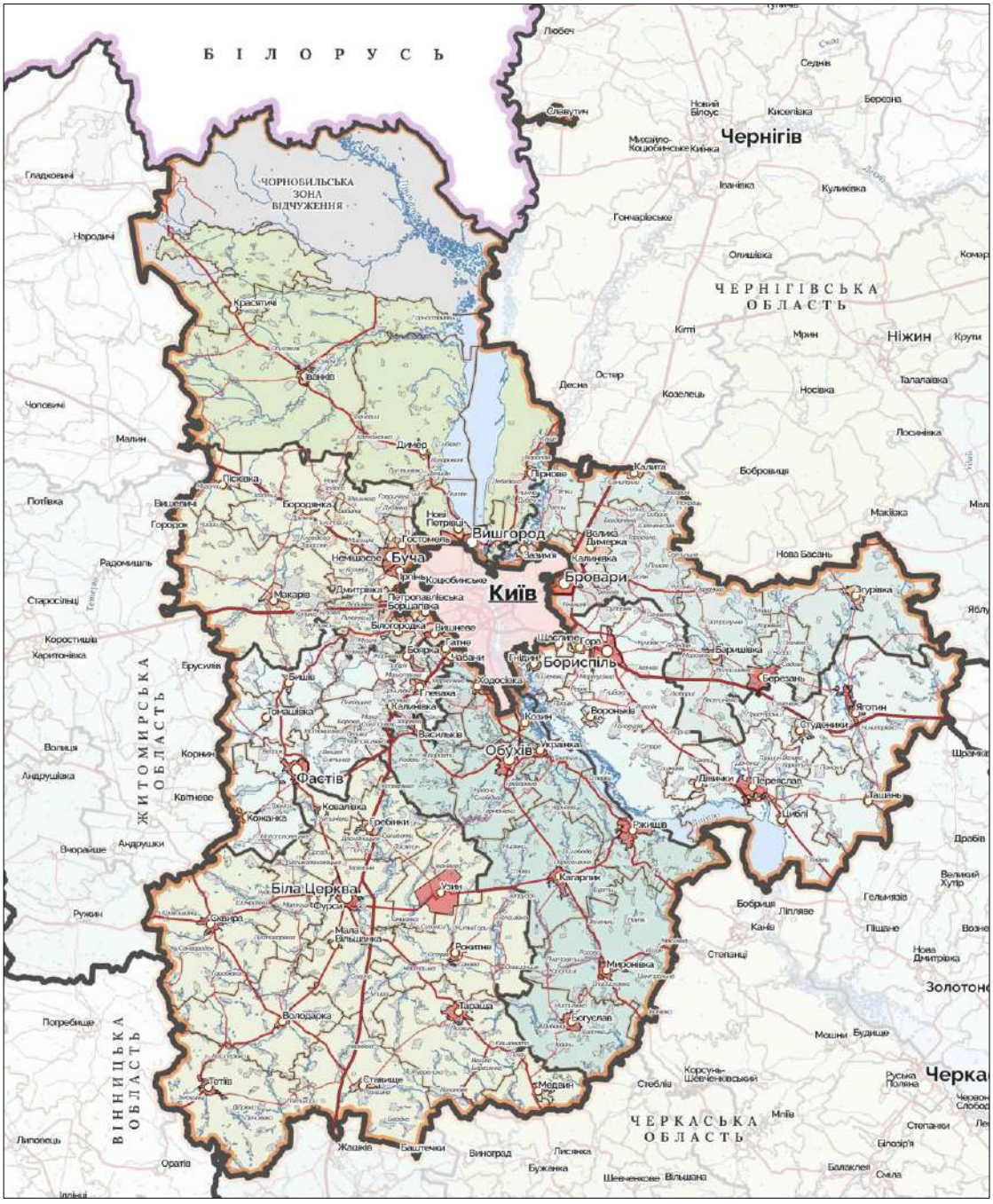

Рисунок 1.1.2. Адміністративно-територіальний устрій Київської області

[Атлас адміністративно-територіального устрою України/ [За заг. ред. Остапенка П.] /видання друге, доповнене; Проєкт «Підтримка належного врядування в місцевих громадах як складової реформи децентралізації» Координатора проєктів ОБСЄ в Україні, Міністерство розвитку громад та територій України, Товариство дослідників України – Київ. - 2021. –441 с.]

Таблиця 1.1.1. Розподіл площі та кількості населення області за районами

[Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

№	Назва	Площа, тис. км²	Кількість населення, тис. ос.	Густота, ос./км²	Адміністративний центр	Чисельність населення адм. центру, тис. ос.	Кількість громад	Кількість населених пунктів
1	Білоцерківський	6,51	443,4	68,11	Біла Церква	209,2	13	302
2	Бориспільський	3,87	203,7	52,63	Бориспіль	63,2	11	140
3	Броварський	2,88	240,7	83,57	Бровари	108,3	8	125
4	Бучанський	1,54	339,5	220,45	Буча	36,3	12	141
5	Вишгородський	6,91	130,1	18,82	Вишгород	30,9	7	163
6	Обухівський	3,53	229,8	65,09	Обухів	33,4	9	200
7	Фастівський	2,89	160,9	55,67	Фастів	45,4	9	109

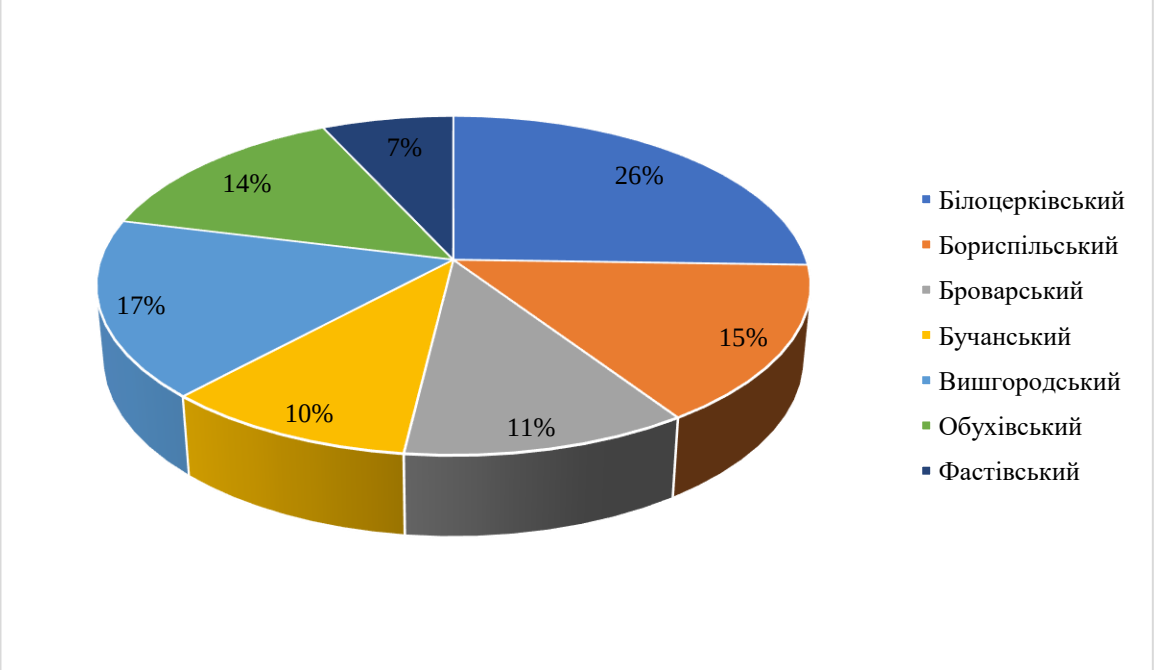

Рисунок. 1.1.3. Співвідношення площі адміністративних районів

[Статистична інформація ГУ статистики у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

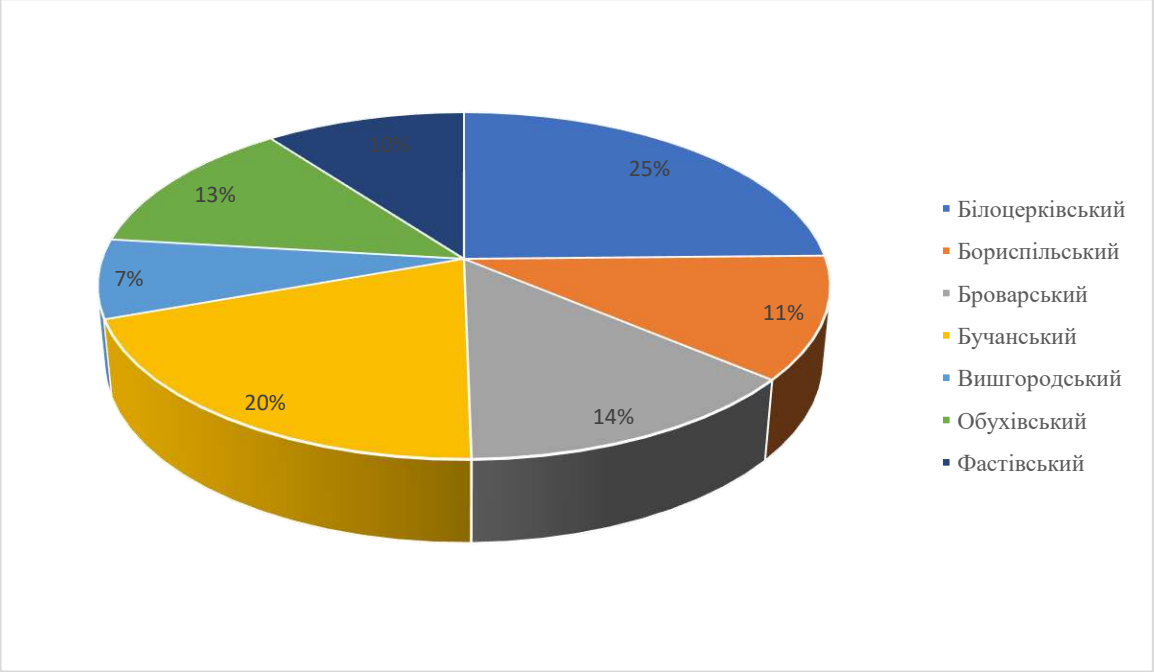

Рисунок. 1.1.4. Співвідношення кількості населення адміністративних районів

[Статистична інформація ГУ статистики у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

Згідно з таблицею 1.1.1, найбільшу площу має Вишгородський район (6,91 тис. км²), тоді як найменшим за територією є Бучанський район (1,54 тис. км²). Водночас саме Бучанський район має найвищу щільність населення – понад 220 осіб на км², що зумовлено його безпосередньою близькістю до столиці, інтенсивною житловою забудовою та наявністю міст-супутників Києва. У цьому ж районі зафіксовано один із найвищих темпів зростання населення, що додатково посилює урбанізаційний тиск на довкілля та інфраструктуру. Натомість Вишгородський район, попри найбільшу площу, має одну з найнижчих густот населення (менше 19 осіб на км²), що пояснюється наявністю великої частини території, включеної до Чорнобильської зони відчуження.

Білоцерківський район є найбільшим за чисельністю населення – понад 443 тис. осіб, із яких майже половина проживає в адміністративному центрі, місті Біла Церква. Це зумовлює значне навантаження на локальні екосистеми та потребу в ефективному управлінні ресурсами, зокрема в контексті управління відходами. Високі показники мають також Броварський та Обухівський райони, які поєднують як міські, так і аграрно розвинені території.

Діаграми 1.1.3 та 1.1.4 ілюструють дисбаланси між адміністративними районами як у просторовому, так і в демографічному вимірах. Зокрема, значні відмінності в щільності населення, площі районів та рівні урбанізації вказують на нерівномірний розподіл інфраструктурного навантаження. Водночас така структура створює потенціал для диференційованого підходу до планування

інфраструктури управління відходами, з урахуванням густоти населення, характеру забудови, рівня урбанізації та транспортної доступності.

Таким чином, адміністративно-територіальна структура Київської області відзначається як високим ступенем децентралізації, так і значною просторовою неоднорідністю. Це обумовлює необхідність адаптивного, просторово-чутливого планування інфраструктури управління відходами, що відповідатиме потребам як густонаселених приміських районів, так і малозаселених зон зі складними природно-екологічними умовами.

1.2. Природно-географічна характеристика

Геологічна будова і рельєф.

Рельєф області в цілому рівнинно-горбистий, але досить розчленований, з загальним похилом поверхні з півдня і південного заходу і півночі та північного сходу до долини Дніпра. Основна частина території області розміщена в південно-західній частині Східноєвропейської рівнини, на так званому Київському шельфі.

У першій половині верхньоюрської епохи східна частина Київщини була вкрита морем, але вже в нижньокрейдову епоху вся вона була сушею. У верхньокрейдову епоху трансгресія моря досягла свого максимуму, і морем була вкрита вся теперішня північна, а також східна і частково середня частина Київщини (включаючи і місцевість, яку займає тепер місто Київ). На початку палеогену море знову вкриває майже всю територію сучасної Київщини.

Особливо сильно на форми сучасного рельєфу області вплинуло так зване дніпровське зледеніння, під час якого льодовик вкривав більшу частину півночі України і сучасної території Київської області. Льодовик залишив після себе морену, піски, на яких тепер ростуть чагарники або ліси.

В основі південно-західної частини території Київської області лежить кристалічний масив, який є частиною Українського кристалічного масиву, що тягнеться від Рівненщини на південний схід до берегів Азовського моря. Корінні породи кристалічного масиву вкриті шарами четвертинних порід і виходять на денну поверхню лише у відслоненнях по берегах річок та в ярах.

Після відступу льодовика, внаслідок епейрогенічних процесів, сформувались Поліська низовина і Придніпровська височина. Згодом зі зменшенням потоків текучих вод долину Дніпра вкрили піски та намул. Зміни в режимі річки спричинили утворення долини і кількох терас.

В геоморфологічному відношенні північна частина області розміщена на Поліській терасовій рівнині, південна – на Правобережному придніпровському плато, а південно-східні райони – на Дніпровсько-Деснянській терасовій рівнині.

За характером поверхні Поліська терасова рівнина (точніше: південний схід правобережної її частини, що займає північ Київської області) являє собою плоску рівнину з загальним похилом на північ і схід. В районах, що прилягають до Прип'яті і Дніпра, поверхня являє собою другу терасу цих рік і вкрита флювіогляціальними водно-льодовиковими та алювіальними пісками. Південна межа Поліської терасової рівнини на території області проходить по лінії, що йде від Житомира на Корнин-Фастів-Пост-Волинський і далі (огинаючи Київ) до річки Ірпінь і по ній до Дніпра.

Придніпровська височина, розташована на Правобережжі, являє собою найбільш підвищену і розчленовану рівнинну місцевість у межах області. Вздовж Дніпра місцевість розчленована досить широкою мережею ярів. Особливо поширені яри в Кагарлицькому та деяких інших районах області. Руйнівна робота води і утворення ярів пов'язані з весняним таненням снігу і

літніми зливами. Для запобігання утворення ярів проводяться значні протиерозійні роботи, в тому числі лісонасадження.

Придніпровська низовина, розташована на Лівобережжі і в межах області, має загальний похил на південь і південний захід. На схід від Києва низовина дуже широка, на ній розташовані тераси Дніпра; на другій піщаній терасі Дніпра рельєф погорбований дюнами. Місцевість в цілому мало озчленована, річкові долини неглибокі.

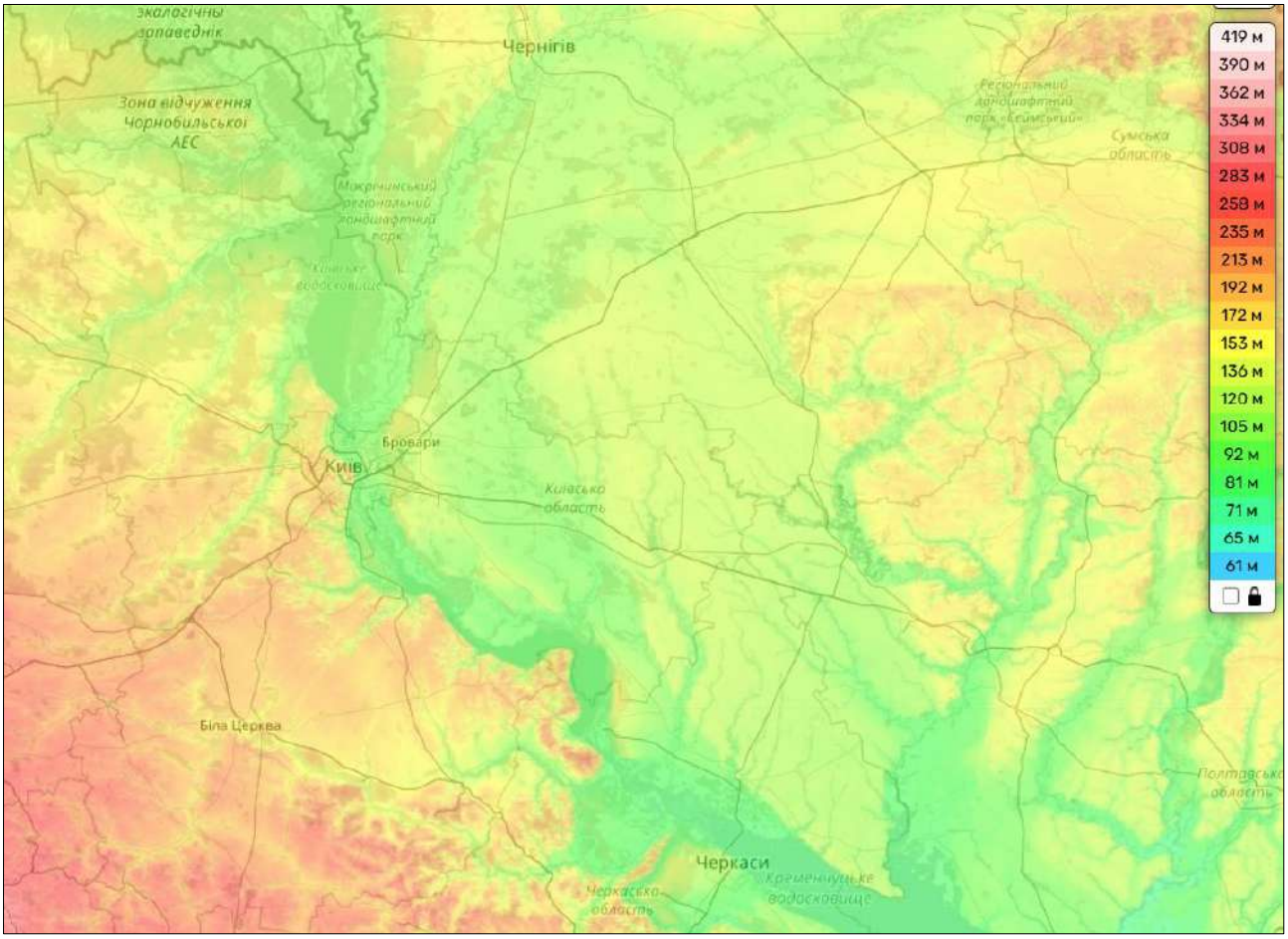

Рисунок 1.2.1. Рельєф Київської області
[https://uk-ua.topographic-map.com/]

Кліматичні особливості.

Київської області помірно континентальний, м'який, з достатньою вологістю. Зима тривала, порівняно тепла; літо – достатньо тепле й вологе. Пересічна температура січня на Півночі – 6,5°С, в центральній частині – 5,8°С, на Півдні – 6,1°С, липня – відповідно +19,2, +19,5, +20,1°С. Тривалість безморозного періоду 160–165 днів. Період з температурою понад +10°С становить від 155 днів на Поліссі до 160–165 днів на Півдні і Сході області, сума активних температур від 2 480°С на Півночі і до 2 700°С на Півдні. Опадів 500 – 600 мм на рік, на крайньому Півдні – 400–500 мм. Максимальна кількість їх (близько 40 %) випадає влітку. Сталий сніговий покрив (пересічна висота 25–30 см, крайньому Півдні – 15–20см) встановлюється в середині грудня, сходить у кінці березня. Серед несприятливих кліматичних явищ – інтенсивні

зливові дощі з грозами, град, бездощові періоди, суховії (до 5–10 днів), пилові бурі влітку, льодова кірка, ожеледь тощо. Північна частина Київської області лежить у вологій помірно теплій, південна – у недостатньо вологій, теплій агрокліматичній зонах.

Гідрологічні особливості.

Площа земель водного фонду в Київській області становить – 232,6 тис.га (8 % від загальної площі території 28,9 тис.км^2). В тому числі під річками та струмками 10 тис га, під водосховищами з озерами та ставками – 158,4 тис. га, болотами – 50 тис. га.

На території Київської області протікає 1 523 річки загальною довжиною 8,7 тис. км. На них розташовано 2 596 водойм (без врахування дніпровських водосховищ) з площею водного дзеркала 25,36 тис. га, об'ємом 411,6 млн.м^3 води.

Великі річки - Дніпро (243 км в межах області), Десна (66 км), Прип'ять (68 км).

Середні річки – Уж (94 км), Тетерів (119 км), Ірпінь (124 км), Рось (192 км), Трубіж (125 км), Супій (125 км), Гнила Оржиця (38 км), Гнилий Тікич (40 км).

Малі річки з струмками 1 511 загальною довжиною – 7 535 км.

Річки завдовжки понад 10 км - 206, загальною протяжністю 4 184 км.

В області створено 2 389 ставків та 58 водосховищ загальним об'ємом води 462,5 млн. м^3.

За запасами водних ресурсів область має достатньо поверхневих і підземних водних ресурсів: у маловодний рік 95 % забезпеченості на 1 км^2 тут припадає 996,5 тис. м^3 загальних і 26,4 тис. м^3 місцевих поверхневих водних ресурсів, а на одного мешканця – відповідно 6,48 і 0,18 тис. м^3. Водозабезпеченість території і населення загальними водними ресурсами майже в 6-11 раз більші і місцевими в 1,2-2,2 рази менші, ніж у середньому по Україні.

Рисунок 1.2.2. Річкова мережа Київської області
[https://kadastr.live/#5/48.43/32.77**]**

Таблиця 1.2.1. Водні об’єкти регіону
[Екологічний паспорт Київської області за даними 2023 року]

Водні об’єкти	Кількість одиниць	Примітка
Усього	4022	-
з них передано в оренду, зокрема:	363	-
водосховищ (крім водосховищ комплексного призначення)	20	-

ставків	3779	-
озер	67	-
замкнених природних водойм	-	-

Гідрологічна мережа Київської області є однією з найбільш розвинених в Україні й відіграє ключову роль у формуванні природного середовища, агроекологічних умов, водозабезпечення населення та промисловості. Загальна площа земель водного фонду в області становить понад 232,6 тис. га, що дорівнює приблизно 8 % території області. Це свідчить про порівняно високу водозабезпеченість регіону, яка у межах басейну середньої течії Дніпра є важливим фактором просторового планування та функціонування водогосподарських систем.

Мережа поверхневих вод представлена значною кількістю водотоків і водойм. Всього в області налічується 1 523 річки загальною довжиною понад 8,7 тис. км, з яких переважає частка малих річок (1 511 водотоків загальною довжиною 7 535 км). Це вказує на дрібносітчасту гідрографічну структуру, особливо характерну для північних і центральних районів області, зокрема територій, що межують із Поліссям і зоною впливу Прип'яті та Десни. Великими водними артеріями є Дніпро (243 км в межах області), Десна (66 км) і Прип'ять (68 км). Також значне гідрологічне значення мають середні річки – Тетерів, Ірпінь, Рось, Трубіж, Супій та інші. Їхнє просторове розташування (відображене на рис. 1.2.2) демонструє мережеве охоплення як правобережної, так і лівобережної частин області, що важливо при плануванні управління відходами в межах водозахисних зон.

Окрему увагу заслуговують штучні водойми. На території Київської області створено 2 596 водойм, із яких 2 389 – це ставки, а 58 – водосховища. Загальна площа водного дзеркала становить 25,36 тис. га, з об'ємом води понад 462,5 млн м³. Такі показники вказують на високу зарегульованість стоку, що, з одного боку, забезпечує потреби в зрошенні, технічному та побутовому водопостачанні, а з іншого – створює екологічні ризики, пов'язані з евтрофікацією, заболочуванням, зміною природних режимів річок. В таблиці 1.2.1 наводиться загальна кількість водних об'єктів – 4 022, з яких лише 363 передано в оренду.

Гідрологічна ситуація області доповнюється даними щодо водозабезпеченості: у маловодний рік на 1 км² території припадає 996,5 тис. м³ загальних поверхневих водних ресурсів. Це майже в 6–11 разів більше, ніж у середньому по Україні, що свідчить про потенціал області як регіону з надлишковими водними ресурсами. Водночас забезпеченість місцевими водами – лише 26,4 тис. м³ на 1 км² – в 1,2–2,2 рази нижча, ніж по країні, що вказує на залежність від транзитного стоку великих річок (насамперед Дніпра й Десни). Це створює як можливості (водопостачання, енергетика, рекреація), так і обмеження (ризики забруднення, підвищення водозалежності).

Важливо також враховувати просторовий розподіл гідрологічної мережі: лівобережна частина області відзначається більш розгалуженою системою

дренажних потоків, тоді як правобережжя, особливо в межах Придніпровської височини, характеризується переважно ярковим та балковим водозбором. У структурному аспекті це зумовлює потребу в різному підході до захисту водних об'єктів від вторинного забруднення та потрапляння несанкціонованих скидів, зокрема фільтрату з полігонів чи інфільтрату з МСК.

Отже, гідрологічна мережа Київської області є надзвичайно густою та структурно складною. Її значний екологічний, соціальний і господарський потенціал потребує інтегрованого підходу до водокористування й захисту водних об'єктів у контексті планування інфраструктури управління відходами. Особливої уваги заслуговує розробка зон обмеженого управління відходами у водозахисних смугах та впорядкування використання водосховищ і ставків, зокрема тих, що перебувають в оренді або використовуються для технічних потреб.

Мінерально-сировинна база області.

Київська область, розташована в центральній частині України, багата на різноманітні корисні копалини, які мають велике значення для розвитку регіону та всієї країни. Ці ресурси забезпечують необхідність в енергетиці, будівельній сфері, промисловості та інших галузях економіки.

Територія Київської області розміщена в межах двох великих геологічних структурних одиниць: Дніпровсько-Донецької западини та Українського щита і його схилів. Більша частина території області розташована в межах північно-східного схилу Українського щита і Дніпровсько-Донецької западини, де докембрійські кристалічні породи перекриті потужною товщею палеозойських, мезозойських і кайнозойських осадових порід. Значно меншу її частину, південно-західну, займає Український щит. Для східного схилу Українського щита характерне неглибоке залягання кристалічних порід і невелика потужність осадової товщі.

Згідно з Державним балансом запасів корисних копалин України, на території Київської області обліковується близько 230 родовищ твердих корисних копалин та виявлено понад 200 проявів. Родовища та прояви представлені 20 видами корисних копалин.

Мінерально-сировинна база Київщини налічує 288 родовищ

70% сировина для будівельних матеріалів	**201 родовище сировини для виробництва будматеріалів** **52 розробляється** *Сировина цегельно-черепична, скляна, керамзитова, піски, камінь*
19% підземні води	**55 родовищ підземних вод** **61 ділянка розробляється** *Питні, технічні, мінеральні підземні води*
9% паливно-енергетична група	**27 родовищ торфу** **2 розробляється**
2% інші	*Сапропель, руди титанові, дистен-силіманіт, ставроліт*

Запаси корисних копалин Київщини

Мінеральна сировина	Родовища, з них у розробці	Запаси промислові, з них розробляються, млн т
Сировина цегельно-черепична	112 (13)	190 (25,6)
Пісок будівельний	55 (24)	303 (97)
Торф	27 (2)	24,9 (145 тис. т)
Камінь будівельний	23 (13)	110 (4)
Сировина скляна	5 (0)	1,5
Сировина керамзитова	3 (0)	25
Сапропель	2	1,3
Суміш піщано-гравійна	1 (0)	354 тис. т
Камінь облицювальний	1 (1)	5 (827 тис. т)
С-на для заклад. виїмкового простору	1 (1)	1 (1)
Руди титанові	1 (0)	7,7
Питні підземні води	51 (61 ділянка)	979 тис. м³ / д (328 тис. м³ / д)
Мінеральні підземні води	4 (1)	2,6 тис. м³ / д (0,8 тис. м³ / д)

Рисунок 1.2.3. Показники мінерально-сировинної бази Київської області
[Інвестиційний атлас Київської області: https://www.geo.gov.ua/wp-content/uploads/presentations/atlas/invest-atlas-kyiv-oblast.pdf]

На 69 % мінерально-сировинна база Київської області складається з сировини для виробництва будівельних матеріалів, близько 13 % — це паливно-енергетичні корисні копалини (здебільшого торф), решта – це руди рідкісних металів, питні, технічні та мінеральні води.

Найбільше в Київській області розвинена сировинна база будівельних матеріалів, тут знаходиться 203 родовища, 53 з яких використовуються у промисловій галузі. Основні будівельні матеріали: камінь облицювальний камінь будівельний, в тому числі граніт, сировина керамзитова, піски будівельні, піски скляні.

Будівельні піски повністю забезпечують потреби Київщини і вивозяться у кілька областей України. Вони використовуються для виробництва силікатної цегли, стінових блоків, бетону тощо.

На території області розвідано 111 родовищ цегельно-черепичної сировини, з яких розробляється лише трохи більше 10 %. З цієї сировини виробляють цеглу для забезпечення потреб області. Строкаті глини мають добрі керамічні властивості і використовуються для виробництва черепиці, гончарних виробів і керамічної плитки. Державним балансом запасів обліковуються декілька родовищ каоліну – цінної глинистої породи, яка використовується у керамічній промисловості, виробництві фарб та паперу. Каолін має високу білосніжну кольорову якість, що робить його популярним матеріалом у виробництві керамічних виробів та фарб.

Серед горючих корисних копалин відомі поклади торфу, кам’яного та бурого вугілля. На території Київської області розвідані 27 родовищ торфу із загальними запасами близько 107 000 тис. тон, з них розробляється лише 3. Залежно від площі родовищ торфу, він використовується як добриво або як паливо. Вугілля є одним з основних джерел енергії для електростанцій, а також використовується для виробництва тепла. Вугільні шахти в регіоні забезпечують робочі місця для місцевого населення та сприяють економічному розвитку області.

На півночі Київської області (Іванківський і Вишгородський райони) знаходяться два родовища сапропелю (Валово, Святе) із загальними запасами 1,29 млн т, але їх видобуток останнім часом також не ведеться. Сапропель є цінним природним ресурсом органічної сировини для сучасного і перспективного використання в багатьох галузях народного господарства, зокрема в сільськогосподарському виробництві для різноманітних добрив, вітамінно-мінеральних підгодівель, у медицині і в якості хімічної сировини.

Київська область багата на родовища вапняку, який використовується у будівельній сфері, виробництві цементу, скла, добрив та інших промислових продуктів. Вапняк є важливим матеріалом для будівництва та інфраструктурних проектів, сприяє розвитку будівельної галузі і забезпечує робочі місця для місцевого населення.

Крім родовищ, на території Київської області виявлено понад 200 проявів твердих корисних копалин, які представлені 15 видами — фосфорити, рідкісні метали, бурштин і навіть алмази. Через недостатню вивченість або економічну недоцільність прояви не розробляються.

Таким чином, Київська область має перспективи нарощування мінерально-сировинної бази і можливості для забезпечення потреб економіки за рахунок власної мінеральної сировини. Інститут Геології — це висока кваліфікація як в геології, гідрогеології, геохімії, геофізиці так і в інших природничих науках. Також ми комплексно вирішуємо питання надрокористувачів.

Ґрунтовий покрив.

Ґрунтовий покрив Київської області є досить різноманітним і сформувався під впливом складної комбінації кліматичних, геоморфологічних, гідрологічних і біотичних чинників. За ґрунтово-географічним районуванням територія області охоплює перехідну зону між Поліссям і Лісостепом, що визначає поєднання дерново-підзолистих, сірогумусних, чорноземних і лучних типів ґрунтів, а також значні площі техногенно змінених земель.

На півночі області, у межах Поліської низовини, переважають дерново-підзолисті та болотні ґрунти, які характеризуються кислою реакцією, низьким вмістом гумусу (1,0–1,5 %) та слабкою структурністю. Вони залягають переважно на піщаних і супіщаних відкладах, мають обмежену родючість та значну вразливість до ерозійних процесів і деградації. Значна частина цих ґрунтів потребує меліоративних заходів (вапнування, дренування) для сільськогосподарського використання, особливо в умовах підвищеної зволоженості та близького залягання ґрунтових вод.

У центральній та південній частинах області, що належить до Лісостепової природної зони, домінують сірі та світло-сірі лісові ґрунти, які мають кращі агровиробничі властивості: гумусовий горизонт до 30 см, вміст гумусу 2,0–3,0%, середню або важку суглинкову текстуру. Ці ґрунти широко використовуються в землеробстві, зокрема під зернові, технічні культури та багаторічні насадження. Часто зустрічаються опідзолені чорноземи та перегнійно-карбонатні ґрунти, що мають вищу родючість і помітно кращі водно-фізичні властивості.

Найродючішими є типові та опідзолені чорноземи, що залягають на південному заході області, переважно в Білоцерківському та Обухівському районах. Ці ґрунти мають високий вміст гумусу (до 5 %), щільну зернисту структуру та здатні забезпечувати високі врожаї без значної хімічної підтримки. Водночас такі землі перебувають під інтенсивним сільськогосподарським використанням, що підвищує ризик втрати родючості через деградаційні процеси – водну та вітрову ерозію, ущільнення, вторинне засолення тощо.

Окрему екологічну проблему становлять техногенно порушені ґрунти на територіях, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. У межах зони відчуження та частково у Вишгородському районі відмічаються антропогенно змінені ґрунти зі зниженим вмістом гумусу, підвищеним вмістом важких металів і

радіонуклідів. Такі території вилучені з господарського обігу та потребують постійного моніторингу й консервації.

Таким чином, ґрунтовий покрив Київської області характеризується високим ступенем мозаїчності та функціональної неоднорідності. Це потребує просторово диференційованого підходу до землекористування та розміщення об'єктів управління відходами з урахуванням фізико-хімічних властивостей ґрунтів, ризиків фільтрації забруднювальних речовин у водоносні горизонти, а також потенціалу ґрунтів до самовідновлення.

Рослинний і тваринний світ.

Київська область розташовується на стику природних зон Полісся та Лісостепу, тому тут поєднуються характерні для цих природних зон типи рослинності. Окремою складовою є також інтрозональна рослинність річкових долин, зокрема Дніпра, Десни, Тетерева, Ірпеня, Росі та інших менших дніпрових приток.

Рослинність Полісся сформована переважно рослинністю хвойних, широколистяних та мішаних лісів, площі яких раніше були значно більшими. Великі території, що залишилися після вирубування лісів, нині використовуються як сільськогосподарські угіддя. Найбільші поліські лісові масиви в межах області сконцентровані на півночі області в Іванівському районі, а також вздовж річок Здвиж та Тетерів.

Наразі рослинність Київської області сильно трансформована багатоттисячолітньою діяльністю людини. Зважаючи на це домінуючим рослинним комплексом на Київщині наразі є агророслинність.

У складі рослинності Київської області наявні численні занесені до Зеленої книги України.

Станом на кінець 2025 року сучасний обсяг флори Київської області точно не оцінений. Для Середнього Придніпров`я (Київської та Черкаської областей) наводиться 2 009 видів судинних рослин, які відносяться до 667 родів та 129 родин.

До Червоної книги України у межах Київської області включено 129 видів рослин та грибів. Також, на території області наявний 281 вид рослин, занесених до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території регіону.

Флора Полісся характеризується специфікою, зокрема наявністю специфічногобореального елементу. В складі рослинності Лісостепу наявні характерні для східної Європи види, присутня і досить чисельна фракція раритетної неморальної флори.

Необхідно зазначити, що долина Дніпра (низка островів та заплавних урочищ) у межах Київської області становить собою дещо специфічний регіон у якому поєднуються як бореальні так і неморальні елементи флори. Цілий ряд рослин представлених тут мають широке поширення на Україні, в Європі чи світі загалом. Специфічна, характерна тільки для цього природного комплексу флора тут відсутня, проте присутні численні рідкісні види флори, зокрема козельці українські та жовтозілля дніпровське, характерні саме для таких

біотопів. На території Київської області налічується 30 видів рослин, що занесені до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES).

Загальна кількість видів тварин на території Київської області, що занесені до Червоної книги України налічує 170 одиниць.

До Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи (МСОП, IUCN Red List of Threatened Species. Version 2010.4.), як близький до стану загрози зникнення занесено один вид плазунів - Emys orbicularis. До Червоної книги України (ЧКУ, 2009) належить три види рептилій - Lacerta viridis, Coronella austriaca, Vipera nikolskii. Так до списку видів даної конвенції, що підлягають особливій охороні (2 додаток до Конвенції) входять 5 земноводних та 4 види плазунів. До додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої флори та фауни, що перебувають під загрозою зникнення (CITES) – 26 од.

Відповідно до наявної інформації, на території Київської області зустрічається 281 видів птахів, з них 161 на гніздуванні, інші тільки під час міграцій, або зимівлі. До Червоної книги занесено – 28 видів птахів, які також охороняються Бернською Конвенцією.

Загальна кількість видів флори і фауни на території Київської області занесених до Бернської конвенції складає – 88 одиниць. Кількість видів тварин занесених до додатків Конвенції про мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція) на території Київської області налічує 28 одиниць.

Природно-заповідний фонд.

Розширення території природно-заповідного фонду Київської області є одним з пріоритетних напрямів роботи Департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації.

Станом на 01.01.2024 року на території Київської області налічується 305 територій та об’єктів природно-заповідного фонду, загальною (фактичною) площею – 296 316,5145 га, з них 26 територій загальнодержавного значення та 279 – місцевого значення.

Відсоток заповідності становить 10,52 % від площі Київської області.

Протягом 2023 року створено 29 території та об’єкти природно-заповідного фонду на території Київської області.

Таблиця 1.2.2. Динаміка структури природно-заповідного фонду Київської області

[Екологічний паспорт Київської області за даними 2023 року]

Категорії територій та об’єктів ПЗФ	На 01.01.2022 (попередній рік)		На 01.01.2023 (поточний рік)	
	Кількість, шт.	Площа, га	Кількість, шт.	Площа, га
1	2	3	4	5
Природні заповідники	-	-	-	-

Біосферні заповідники	1	226 964,7	1	226 964,7
Національні природні парки	2	17 206,72	2	17 206,72
Регіональні ландшафтні парки	4	5 754,5673	6	8 198,5673
Заказники загальнодержавного значення	16	63 276,9	16	63 276,9
Заказники місцевого значення	111	28 369,2006	119	28 669,5475
Пам'ятки природи загальнодержавного значення	2	92,0	2	92,0
Пам'ятки природи місцевого значення	102	475,5295	112	543,9705
Заповідні урочища	24	1 617	26	1 639,9
Ботанічні сади загальнодержавного значення	-	-	-	-
Ботанічні сади місцевого значення	-	-	-	-
Дендрологічні парки загальнодержавного значення	1	405,8	1	405,8
Дендрологічні парки місцевого значення	-	-	-	-
Зоологічні парки загальнодержавного значення	-	-	-	-
Зоологічні парки місцевого значення	-	-	-	-
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення	3	488,5	4	627,090
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення	13	316,6747	16	558,9792
Разом:	**279**	**344 967,5921**	**305**	**348 184,1745**
в тому числі:	-	-	-	-
загальнодержавного значення	25	308 434,62	26	308 573,21
місцевого значення	254	36 532,9721	279	39 610,9645
Фактична площа ПЗФ	-	**293 099,9321**	-	**296 316,5145**
% фактичної площі ПЗФ від площі адмін.-терит.одиниці	-	**10,41**	-	**10,5218**

Аналіз динаміки природно-заповідного фонду Київської області свідчить про послідовне розширення охоронюваних територій упродовж 2010–2022 років. Загальна площа ПЗФ за цей період зросла з 218,3 тис. га до 252,6 тис. га, що становить приріст приблизно на 15,7 %. Водночас частка заповідних територій у загальній площі області збільшилася з 7,7 % до 8,9 %, що відповідає національним пріоритетам у сфері охорони довкілля та імплементації європейських підходів до збереження біорізноманіття. Темпи зростання є помірними, але сталими, що свідчить про послідовну реалізацію природоохоронної політики на регіональному рівні.

Структурний аналіз видів ПЗФ демонструє домінування заказників (зокрема ландшафтних, гідрологічних і ботанічних), частка яких стабільно перевищує 60 % від загальної кількості об’єктів. Зокрема, у 2022 році в області функціонувало 482 заказники з загальною площею 112,8 тис. га. Порівняно невелику частку становлять заповідники та національні природні парки – їх площа практично не змінювалася і залишається на рівні близько 24 тис. га. Водночас простежується зростання кількості пам’яток природи, що свідчить про акцент на охорону унікальних точкових об’єктів (вікові дерева, джерела, геологічні утворення), які потребують адресного природоохоронного режиму.

Особливо варто відзначити появу нових об'єктів місцевого значення, зокрема регіональних ландшафтних парків і заповідних урочищ, що свідчить про активізацію екологічних ініціатив на рівні громад. Це важливий тренд, оскільки саме місцеві форми охорони дозволяють поєднати природоохоронну функцію з рекреаційною, освітньою та туристичною. Територіальна концентрація ПЗФ є вищою в північній частині області (Поліська зона), де збереглися великі масиви лісів, боліт і річкових заплав, які виконують ключові екосистемні функції – регулювання водного балансу, збереження біорізноманіття та буферизацію впливу урбанізованих територій.

Розташування об’єктів природно-заповідного фонду Київської області наведено на рисунку 1.2.4.

Рисунок 1.2.4. Розташування об’єктів природно-заповідного фонду Київської області

[https://kadastr.live/?land_polygones=false&dzk__pzf=true&dzk__atu_oblast=true&dzk__atu_rayon=false#6.93/50.412/30.235]

Природно-заповідний фонд Київської області характеризується поступовим зростанням площі та кількості охоронюваних територій, що є позитивною тенденцією в умовах інтенсивної урбанізації та господарського навантаження на довкілля. Структура ПЗФ орієнтована переважно на збереження ландшафтного й біотичного різноманіття через систему заказників, тоді як розвиток великих заповідних об’єктів залишається обмеженим. Для подальшого вдосконалення природоохоронної мережі доцільно розширювати практику створення об’єктів місцевого значення, особливо в центральній та південній частинах області, а також інтегрувати питання охорони ПЗФ у просторове планування та інфраструктурні проєкти.

Формування екологічної мережі.

Регіональну схему екологічної мережі Київської області затверджено рішенням Київської обласної ради від 07.10.2014 року № 849-43-VI. Рішенням Київської обласної ради від 21 березня 2023 року № 524-16-VIII затверджено оновлену Регіональну схему екологічної мережі в Київській області. https://kor.gov.ua/rishennia/pro-zatverdzhennia-onovlenoi-rehionalnoi-skhemy-ekolohichnoi-merezhi-v-kyivskiy-oblasti/.

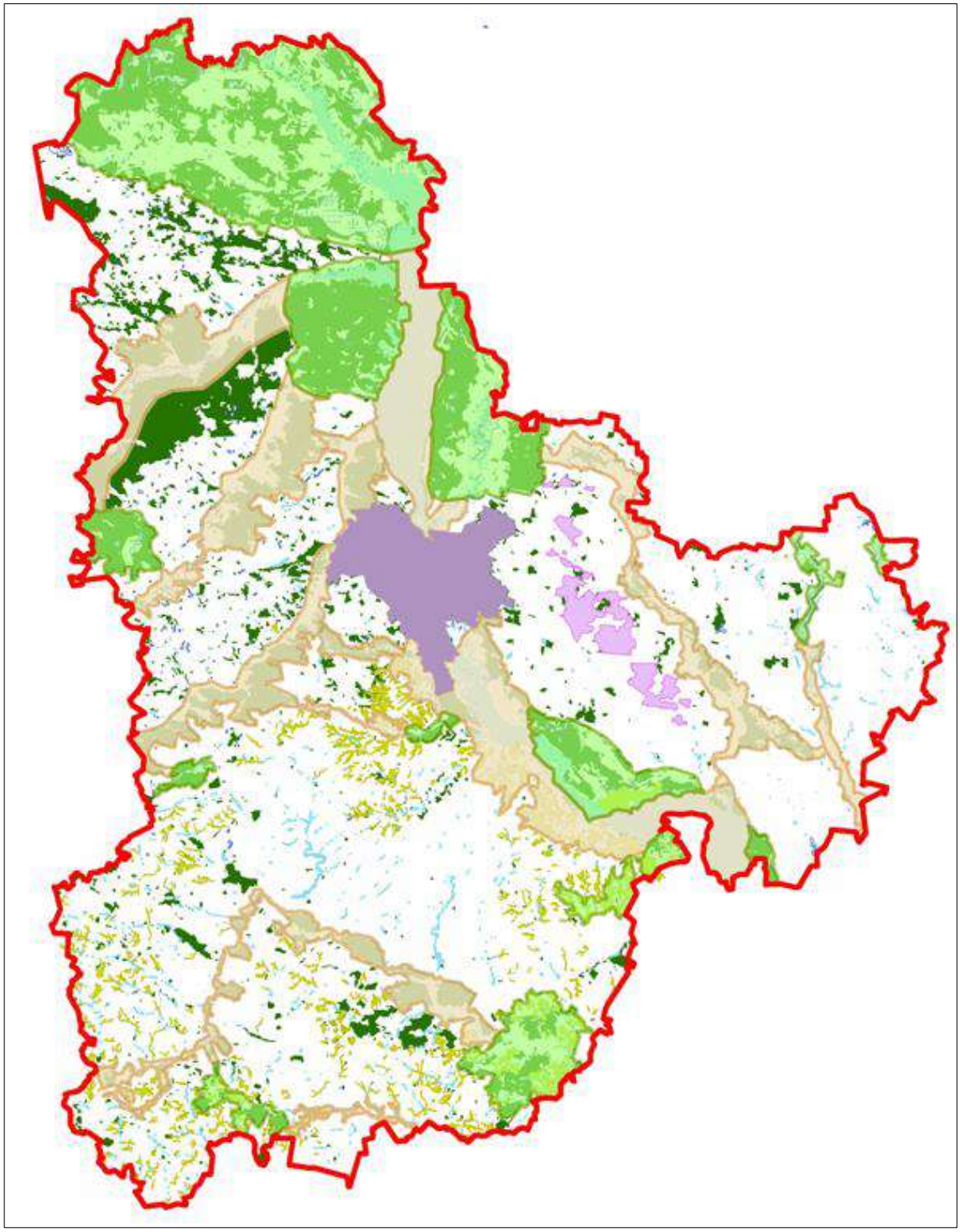

Рисунок 1.2.5. Екологічна мережа Київської області
https://pryroda.in.ua/kyiv-region/rehionalna-shema-ekolohichnoyi-merezhi-kyyivskoyi-oblasti/

Території Смарагдової мережі.

Смарагдова мережа – це мережа, що включає території особливого природоохоронного інтересу щодо їх збереження, визначених Бернською конвенцією, і представляє аналог мережі Natura 2000, існуючої в Європейському союзі, в країнах, що не є його членами. Основною вимогою до об'єктів Смарагдової мережі є наявність видів, перелічених в Бернській конвенції та резолюціях 4 і 6 Постійного комітету конвенції. (рисунок 1.2.6). Українська частина Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року.

Рисунок 1.2.6. Смарагдова мережа Київської області
https://emerald.eea.europa.eu/

На території Київської області знаходяться наступні території Смарагдової мережі:

1. Chornobylskyi Biosphere Reserve (SiteCode: UA0000046)
2. Kyivske Reservoir (SiteCode: UA0000094)
3. Teteriv river valley (SiteCode: UA0000320)
4. Irpin river valley (SiteCode: UA0000342)
5. Kyivske Podesennia (SiteCode: UA0000233)
6. Pryirpinnya and Chernechyi Forest (SiteCode: UA0000338)
7. Kanivske Reservoir (SiteCode: UA0000111)
8. Ponyzia Stuhny (SiteCode: UA0000175)
9. Divychky (SiteCode: UA0000337)
10. Zaplava Perevodu (SiteCode: UA0000236)
11. Zaplava Supoiu (SiteCode: UA0000237)
12. Supiy river valley (SiteCode: UA0000302)
13. Unava (SiteCode: UA0000161)
14. Tulyntsi – Makedony (SiteCode: UA0000351)
15. Ros river valley (SiteCode: UA0000272)

А також території Тіньового списку Смарагдової мережі:

1. Rzhyshchiv gulches (SiteCode: UA0000566)
2. Hirskyi Tikych river basin (SiteCode: UA0000385)

Згідно з інформацією Міндовкілля, межі та рекомендації при плануванні або здійсненні діяльності для врахування необхідності забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі вказані у стандартних формах даних територій Смарагдової мережі, що розміщені на офіційному сайті Ради Європи: https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-viewer.

З інформацією стосовно місця розташування 50 водно-болотних угідь міжнародного значення можна ознайомитися на сайті Рамсарської конвенції за посиланням https://www.ramsar.org/wetland/ukraine.

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду у Київській області станом на 01.01.2025 року розміщено на офіційному вебсайті Міндовкілля в розділі Діяльність/Відкриті дані/Набори відкритих даних/Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду за посиланням https://data.gov.ua/dataset/mepr_05.

Історико-культурна спадщина.

У Київській області взято під охорону держави 5430 пам'яток історії та культури. Серед них 1 844 – археології, 3 171 – історії, 188 – мистецтва, 159 – архітектури, 68 – заповідних об'єктів природи, зокрема 12 пам'яток садово-паркового мистецтва, чотири з яких – національного значення.

Збереження цих об'єктів є пріоритетним завданням, що передбачає комплекс заходів з реставрації, консервації та сталого управління з метою передачі його наступним поколінням.

Земельні ресурси

Площа земель в адміністративних межах Київської області становить 2 816,2 тис. га, з урахуванням 2,1 тис. га земель міста Славутича, яке територіально розташоване в Чернігівській області.

Площа сільськогосподарських угідь становить 1 658,9 тис. га, або 58,9 % від загальної площі області. Розорюється 1 353,7 тис. га земель, що дорівнює 48,1 % загальної площі області та 81,6 % сільськогосподарських угідь.

Ліси та інші лісовкриті площі займають 648,7 тис. га, що становить 23,0 % від загальної площі області і є в середньому на рівні розрахунково-оптимального показника, який забезпечує збалансованість між лісовими ресурсами, обсягами лісокористування та екологічними вимогами.

Під внутрішніми водами знаходиться 175,1 тис. га (6,2 % від загальної площі області). В зонах впливу водосховищ підтоплені близько 10 тис. га сільськогосподарських угідь.

Щодо структури сільськогосподарських угідь регіону загальною площею 1 658,9 тис. га (100 %), то у процентному співвідношенні сільськогосподарські угіддя складаються: рілля – 81,6 %, пасовища – 8 %, сіножаті – 6,9 %, багаторічні насадження – 2,8 %, перелоги – 0,7 %.

Таблиця 1.2.3. Структура земельного фонду Київської області

[Екологічний паспорт Київської області за даними 2023 року]

Категорії земель та види земельних угідь	**2021 рік**		**2022 рік**		**2023 рік**	
	усього, тис.га	**% до загальної площі території**	**усього, тис.га**	**% до загальної площі території**	**усього, тис.га**	**% до загальної площі території**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Категорії земель за основним цільовим призначенням						
Загальна площа території регіону	2816,2	100	2816,2	100	2816,2	100
з них:	-	-	-	-	-	-
землі сільськогосподарського призначення	1788,0	63,5	1788,0	63,5	1788,0	63,5
землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	56,0	2,0	56,0	2,0	56,0	2,0
землі оздоровчого призначення	0,4	0,01	0,4	0,01	0,4	0,01
землі рекреаційного призначення	1,4	0,05	1,4	0,05	1,4	0,05
землі лісогосподарського призначення	648,7	23,0	648,7	23,0	648,7	23,0
землі водного фонду	175,1	6,2	175,1	6,2	175,1	6,2
Види земельних угідь						
Загальна площа земель	2517,1	100	2517,1	100	2517,1	100

Категорії земель та види земельних угідь	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	усього, тис.га	% до загальної площі території	усього, тис.га	% до загальної площі території	усього, тис.га	% до загальної площі території
1	2	3	4	5	6	7
з них:	-	-	-	-	-	-
Сільськогосподарські угіддя, з них:	1658,9	65,9	1658,9	65,9	1658,9	65,9
рілля	1353,7	53,8	1353,7	53,8	1353,7	53,8
перелоги	11,7	0,5	11,7	0,5	11,7	0,5
сіножаті	114,8	4,6	114,8	4,6	114,8	4,6
пасовища	132,5	5,3	132,5	5,3	132,5	5,3
багаторічні насадження	46,2	1,8	46,2	1,8	46,2	1,8
Землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, з них:	-	0,7	--	0,7		0,7
болота	49,5	2,0	49,5	2,0	49,5	2,0
яри	4,6	0,2	4,6	0,2	4,6	0,2
Чагарникова рослинність природного походження	16,9	0,7	16,9	0,7	16,9	0,7
Ліси та інші лісовкриті землі, з них:	648,7	28,8	648,7	28,8	648,7	28,8
земельні лісові ділянки, вкриті лісовою рослинністю	592,8	23,6	592,8	23,6	592,8	23,6
Води	175,1	7,0	175,1	7,0	175,1	7,0

Структура земельного фонду Київської області демонструє домінування сільськогосподарських угідь, які охоплюють понад 1,12 млн га, або майже 52 % загальної площі області. Серед них переважають ріллі (близько 866 тис. га), що свідчить про інтенсивне аграрне використання земельного ресурсу, особливо в центральній і південній частинах регіону. Водночас землі лісогосподарського призначення становлять понад 729 тис. га (близько 33 %), що є високим показником у загальноукраїнському контексті. Частка земель під забудовою, промисловістю, транспортом і зв’язком залишається порівняно невеликою (менше 5 %), але має тенденцію до зростання, особливо в приміській зоні Києва. Співвідношення земель різного цільового призначення засвідчує необхідність збалансованої політики землекористування, що враховує екологічні функції лісів і водойм поряд із потребами розвитку інфраструктури.

Лісові ресурси.

Лісові ресурси відіграють провідну роль у формуванні природного і рекреаційного потенціалу області, мають важливу екологічну, кліматорегулюючу, економічну і соціальну функції.

Таблиця 1.2.4. Лісовий фонд регіону в розрізі земель цільового призначення та категорій земель станом на 01.01.2024 року

[Екологічний паспорт Київської області за даними 2023 року]

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки, землі запасу	Загальна площа, га	Лісові землі, тис.га						
			вкриті лісовою рослинністю		не вкриті лісовою рослинністю				усього лісових земель
			усього	із них лісові культури	незімкнуті лісові культури	зруби	галявини, біополяни	лісові дороги, просіки, розриви	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Землі лісогосподарського призначення									
1	Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник	226964,7	148,926	-	34,385	-	-	-	196,143
2	ДП «Ліси України»	341203,9	300,1	199,0	9,5	1,0	-	18,7	3329,3
3	ДП «Клавдієвська ЛНДС»	32369,2	28,173	19,051	1,733	0,144	0,199	0,514	31,031
4	Міносвіти (ВП НУБіП України «Боярська ЛДС»)	17835,0	16,6	12,9	0,3	0,04	0,09	0,3	17,5
5	Національний природний парк «Білоозерський»	3658,7	3,3661	2,5457	0,0038	-	0,02	0,0783	3,4692
6	ДПСЛП «Київоблагроліс»	36663,0	30,084	13,116	0,442	0,126	0,955	0,189	35,969
7	Національний природний парк «Залісся»	14836,0	12,770	7,4	0,034	-	0,789	0,274	13895,2
8	ДСП «Північна Пуща»	23951,8	16,34	-	0,183	-	6,642	0,2	23,4
II. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення									
1	Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник	226964,7	148,926	-	34,385	-	-	-	196,143
2	ДП «Ліси України»	25855	25,855	-	-	-	-	-	25,855
3	ДП «Клавдієвська ЛНДС»	447,5	-	-	-	-	-	-	-
4	Міносвіти (ВП НУБіП України «Боярська ЛДС»)	811,6	0,82	0,35	-	-	-	0,01	0,8

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки, землі запасу	Загальна площа, га	Лісові землі, тис.га						
			вкриті лісовою рослинністю		не вкриті лісовою рослинністю				усього лісових земель
			усього	із них лісові культури	незімкнуті лісові культури	зруби	галявини, біополяни	лісові дороги, просіки, розриви	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Національний природний парк «Білоозерський»	3658,7	3,3661	2,5457	0,0038	-	0,02	0,0783	3,4692
6	ДП СЛП «Київоблагроліс»	597,4	0,514	0,189	-	-	0,063	0,002	0,578
7	Національний природний парк «Залісся»	14836,0	12,770	7,4	0,034	-	0,789	0,274	13895,2
ІІІ. Землі іншого призначення									
1	Дніпровсько-Тетерівське державне лісомисливське господарство	30402,3	18,2	7,5	0,6	-	0,5	0,6	20,1

Таблиця 1.2.4 деталізує структуру лісового фонду Київщини, де понад 91 % лісів сконцентровано на землях лісогосподарського призначення. Загальна площа лісового фонду становить близько 730 тис. га, з яких переважна частина (понад 680 тис. га) має статус лісів першої категорії, що використовуються переважно для екологічного захисту, збереження біорізноманіття та рекреації. Наявність таких лісів, зосереджених у північних районах області (Полісся), виконує важливу буферну функцію щодо атмосферного забруднення, ерозії ґрунтів і зміни мікроклімату. Незначна частка лісів на землях запасу та в межах населених пунктів свідчить про обмежене використання зелених насаджень у міському плануванні, що може бути компенсоване розвитком міських лісопарків і зелених коридорів.

Природно-географічна структура Київської області є надзвичайно складною й просторово диференційованою, що визначає особливості функціонального зонування, ресурсного потенціалу та екологічної вразливості території. Регіон поєднує риси Полісся й Лісостепу, має розвинену гідрографічну мережу, багатий лісовий фонд і розгалужену систему природно-заповідних об'єктів, що створює сприятливі передумови для сталого природокористування. Водночас висока частка орних земель, зростання інтенсивного землеробства, урбанізаційний тиск на приміські зони та загроза деградації ґрунтів вимагають підвищеної уваги до охорони довкілля та просторового планування. Наявність значної кількості водних об'єктів і територій ПЗФ обумовлює потребу в інтеграції екологічних критеріїв у

процеси вибору ділянок для об’єктів управління відходами, з урахуванням гідрологічної вразливості, заповідного статусу земель та санітарно-захисних зон. Таким чином, природно-географічні передумови Київської області потребують комплексного, екосистемного підходу до планування інфраструктури у сфері управління відходами, що забезпечить збереження природного капіталу регіону в умовах соціально-економічного розвитку та викликів воєнного часу.

1.3. Демографічна та соціальна характеристики

За даними Київської обласної військової адміністрації міське населення становить 62 %, сільське – 38 %. Щільність населення – 63,83 осіб на 1 км^2.

Таблиця 1.3.1. Динаміка населення Київської області
[Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

	Чисельність наявного населення			Чисельність постійного населення		
	всього	у тому числі		всього	у тому числі	
		міське	сільське		чоловіки	жінки
2015	1729,2	1075,2	654,0	1723,5	797,0	926,5
2016	1732,2	1078,0	654,2	1726,5	797,2	929,3
2017	1734,5	1077,9	656,6	1728,7	797,2	931,5
2018	1754,3	1089,2	665,1	1748,5	804,1	944,4
2019	1767,9	1097,3	670,6	1762,2	809,3	952,9
2020	1781,0	1105,4	675,6	1775,3	813,8	961,5
2021	1788,5	1109,3	679,2	1782,8	816,8	966,0
2022	1795,1	1108,6	686,5	1789,3	819,4	969,9

*****за 2023, 2024 роки немає офіційно оприлюдненої інформації, окремі показники буде оприлюднено після завершення встановленого Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» терміну для подання статистичної звітності, та її опрацювання.

Аналіз динаміки чисельності населення Київської області за 2015–2022 роки свідчить про загальну тенденцію до повільного, але стабільного зростання, що вигідно вирізняє регіон серед більшості областей України, де спостерігається демографічне скорочення. Так, чисельність наявного населення зросла з 1 735,0 тис. осіб у 2015 році до 1 795,1 тис. осіб у 2022 році, що становить приріст приблизно на 3,5 %. Основним фактором такого приросту є позитивне сальдо міграції, пов'язане з привабливістю столичного регіону для трудових ресурсів, переселенців та релокованих підприємств, особливо у приміських районах.

Структурно динаміка населення демонструє значні відмінності між міським і сільським населенням. Частка міських жителів стабільно переважає (понад 60 %), причому приріст у містах спостерігається значно вираженіше, ніж у сільських громадах. Урбанізаційні процеси особливо інтенсивні у північних, південно-західних і східних районах, що межують з Києвом – зокрема, у Бучанському, Броварському, Обухівському районах, де формується нова житлова забудова, розвивається інфраструктура та збільшується чисельність населення внаслідок внутрішньої міграції.

Період 2020–2022 років ознаменувався впливом пандемії COVID-19 та повномасштабного вторгнення, однак навіть за цих умов демографічна ситуація залишалась відносно стабільною. Невелике зниження темпів

приросту в ці роки компенсувалося притоком внутрішньо переміщених осіб, частина яких обрала Київську область для тимчасового або постійного проживання. Це додатково підвищує навантаження на соціальну та інженерну інфраструктуру, зокрема в сфері управління побутовими відходами, і вимагає врахування потенційного зростання населення у довгостроковому плануванні.

Вагомою складовою сучасних демографічних процесів в Україні загалом і в Київській області зокрема є вплив масштабного внутрішнього переміщення населення, зумовленого повномасштабною збройною агресією рф. Станом на листопад 2025 року в Україні обліковано близько 4,6 млн внутрішньо переміщених осіб, у структурі яких домінують жінки (приблизно 2,7 млн осіб) та доросле населення (близько 3,7 млн осіб), тоді як частка дітей віком до 18 років становить 837,6 тис. осіб. Зазначені характеристики формують складну соціально-демографічну конфігурацію, що безпосередньо визначає підвищені потреби регіону у сфері соціального захисту, ринку праці, розвитку житлової інфраструктури, а також організації та функціонування систем управління відходами.

Для Київської області притаманною є стійка тенденція до зростання кількості внутрішньо переміщених осіб упродовж 2022–2025 років, зокрема після деокупації окремих територій в межах області. Станом на листопад 2025 року в області зареєстровано орієнтовно 324 тис. ВПО (за даними Ukraine Internal Displacement Report), що становить істотну частку від загальної кількості населення та зумовлює помітні трансформації соціальної структури територіальних громад.

Водночас прогнозування подальшої динаміки кількості внутрішньо переміщеного населення характеризується високим рівнем невизначеності, що обумовлено непередбачуваністю перебігу воєнних дій та мінливістю безпекової ситуації.

Враховуючи тенденцію зміни населення у Київській області кількість населення збільшуватиметься. За припущенням розробників Регіонального плану управління відходами, базуючись на статистичних даних, можна скласти оптимістичний та реалістичний прогнози. Оптимістичний прогноз − це середнє значення у відсотках збільшення населення регіону за останні 6 доковідних та довоєнних років.

Реалістичний прогноз зміни населення регіону більш негативний. Це середнє значення у відсотках збільшення населення регіону за останні 3 ковідних та воєнних років. Прогноз чисельності населення Київської області наведений у таблиці 1.3.2.

Таблиця 1.3.2. Прогноз чисельності населення Київської області

Рік / Назва показника	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Оптимістичний*										
Чисельність населення, тис. осіб, у тому числі:	1 760,0	1 777,7	1 795,9	1 814,8	1 834,2	18 54,2	1 874,7	1 895,9	1 917,6	1 939,9
міського, тис. осіб	1 056,0	1 075,0	1 094,4	1 114,1	1 134,1	1 154,5	1 175,3	1 196,5	1 218,0	1 239,9
селищного, тис. осіб	440,0	445,3	450,6	456,0	461,5	467,1	472,6	478,3	484,0	489,8
сільського, тис. осіб	264,0	257,4	250,9	244,7	238,6	232,6	226,8	221,1	215,6	210,2
Реалістичний**										
Чисельність населення, тис. осіб, у тому числі:	1 760,0	1 790,0	1 800,0	1 830,0	1 850,0	1 850,0	1 861,0	1 861,0	1 862,0	1 863,0
міського, тис. осіб	1 056,0	1 074,0	1 134,0	1 189,5	1 202,5	1 221	1 209,6	1 209,6	1 228,9	1 229,6
селищного, тис. осіб	440,0	447,5	378,0	457,5	499,5	499,5	483,9	483,9	502,7	503,0
сільського, тис. осіб	264,0	268,5	288,0	183,0	148,0	129,5	167,5	167,5	130,4	130,4

* оптимістичний прогоноз розраховано розробниками Регіонального плану

** реалістичний прогноз за інформацією профільного департаменту Київської ОДА

На підставі статистичних даних щодо чисельності наявного населення Київської області за 2015–2022 роки здійснено прогноз демографічної динаміки на період до 2034 року. З огляду на значні соціально-економічні зрушення, пов’язані з пандемією COVID-19 та повномасштабною військовою агресією Російської Федерації проти України, розроблено два сценарії прогнозу: оптимістичний та реалістичний.

Для формування прогнозних сценаріїв було застосовано метод екстраполяції середньорічних темпів приросту населення на основі даних Державної служби статистики України:

Оптимістичний сценарій враховує середній приріст населення за 6 попередніх доковідних і довоєнних років (2015–2020 рр.), коли спостерігалася стабільна позитивна динаміка: середньорічне зростання складало близько +0,598 %.

Реалістичний сценарій побудований на основі динаміки 2020–2022 років, що охоплюють період пандемії та перші роки війни. У цей час темп зростання сповільнився до близько +0,395 % на рік.

1. Оптимістичний сценарій.

У разі збереження сприятливих тенденцій, чисельність населення Київської області зросте з 1 760,0 тис. осіб (2025 р.) до 1 939,9 тис. осіб у 2034 році. Це становитиме приріст на 179,9 тис. осіб за 10 років.

Міське населення досягне 1 239,9 тис. осіб, що відповідає приросту на 183,9 тис. осіб.

Селищне населення зросте до 489,9 тис. осіб, тобто збільшиться на 49,9 тис. осіб.

Сільське населення зменшиться до 210,2 тис. осіб, що становить скорочення на 53,8 тис. осіб.

Такі зміни пов'язані з високою привабливістю столичного регіону для внутрішньої міграції, особливо в умовах релокації населення зі східних і південних регіонів України, а також продовженням поступового відтоку населення з сільської місцевості.

2. Реалістичний сценарій

За песимістичніших умов, пов'язаних із затяжною фазою бойових дій, економічною нестабільністю та низькими темпами повернення населення, очікується зростання чисельності до 1 863,0 тис. осіб у 2034 році, тобто лише на 103 тис. осіб.

Міське населення зросте до 1 229,6 тис. осіб, тобто збільшиться на 173,6 тис. осіб.

Селищне населення зросте до 503,0 тис. осіб, тобто збільшиться на 63,0 тис. осіб.

Сільське населення зменшиться до 130,4 тис. осіб, тобто зменшиться на 133,6 тис. осіб.

Хоча загальне зростання кількості населення триває, його темпи є помітно нижчими порівняно з довоєнними періодами. Це свідчить про тривалі наслідки кризових явищ для демографічної ситуації навіть у таких привабливих регіонах, як Київщина.

Обидва сценарії демонструють зростання чисельності населення, що є нетиповим для більшості регіонів України. Це зумовлено специфікою Київської області, яка, з одного боку, є зоною впливу столиці, а з іншого – має потужний міграційний потенціал.

Київська область залишається одним із небагатьох регіонів України з прогнозованим зростанням чисельності населення, що зумовлено її географічною близькістю до столиці, високим рівнем соціально-економічної привабливості та інтенсивною внутрішньою міграцією.

Прогноз за двома сценаріями – оптимістичним та реалістичним – демонструє стабільне зростання населення до 2034 року, хоч і з різними темпами: від 4,85 % (реалістичний) до 10,2 % (оптимістичний). Це свідчить про відносну демографічну стійкість регіону навіть в умовах затяжної війни.

З урахуванням прогнозованого приросту населення необхідно забезпечити випереджальний розвиток інженерної, соціальної та екологічної інфраструктури, зокрема системи управління відходами, яка повинна відповідати зростаючим потребам як міських, так і сільських громад.

Зайнятість та доходи домогосподарств.

Рівень безробіття у Київській області залишається нижчим за середньоукраїнський. У 2022 році офіційний показник становив близько 8,1 %, однак реальний рівень безробіття може бути вищим з огляду на значну частку тіньової зайнятості, сезонної трудової міграції та неповного обліку

внутрішньо переміщених осіб. Найбільш вразливими на ринку праці залишаються молодь, особи передпенсійного віку, жінки з дітьми та ВПО, що потребують додаткових механізмів інтеграції в економічну активність.

У структурі зайнятості Київщини переважає сектор послуг (понад 60 %), тоді як промисловість формує приблизно 20–22 % зайнятості, а сільське господарство – до 8 %. Такий розподіл зумовлює потребу в системній політиці професійної перепідготовки, адаптації системи освіти до викликів цифрової економіки, а також сприянні розвитку малого та середнього підприємництва. Важливим драйвером ринку праці регіону є динамічне зростання ІТ-сектора та логістичних послуг у передмістях Києва.

Рівень життя населення Київської області характеризується порівняно високими показниками, хоча й існує істотний внутрішньообласний дисбаланс. У 2022 році середня заробітна плата становила близько 15 800 грн, що становить понад 85 % від рівня м. Києва. Водночас спостерігається чіткий розрив між рівнем доходів у містах-супутниках столиці та периферійними сільськими громадами. Це потребує збалансованої регіональної політики щодо інвестицій, інфраструктури та соціального розвитку.

Динаміка показників наявного доходу на одне домогосподарство Київської області зазначена у таблиці 1.3.3.

Таблиця 1.3.3. Динаміка показників наявного доходу на на одне домогосподарство Київської області

[Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

Рік[1] / Назва показника	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Сукупні ресурси на одне домогосподарство										
грн. на рік	66 071,5	72 162,3	89 277,3	11 0933,6	135 377,8	144 617,6	170 982,4	-	-	-
грн. на місяць	5 505,9	6 013,5	7 439,7	9 244,4	11 281,4	12 051,7	14 248,5	-	-	-

-немає даних. Окремі показники, зокрема і за роки після 2022 р буде оприлюднено після завершення встановленого Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» терміну для подання статистичної звітності, та її опрацювання.

Таблиця 1.3.4. Прогноз показників середнього наявного доходу на одну особу та на одне домогосподарство

[підготовлено розробниками Регіонального плану]

Рік / Назва показника	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Середній наявний дохід на одне домогосподарство										
грн на рік	250 335	275 369	302 906	333 196	366 516	403 168	443 485	487 833	536 616	590 278
грн на місяць	20 861	22 947	25 242	27 766	30 543	33 597	36 957	40 653	44 718	49 190
Середній наявний дохід на одну особу										
грн на рік	96 283	105 911	116 502	128 152	140 968	155 065	170 571	187 628	206 391	227 030
грн на місяць	8 024	8 826	9 709	10 679	11 747	12 922	14 214	15 636	17 199	18 919

Аналіз динаміки наявного доходу на одне домогосподарство у Київській області за період 2015–2022 років засвідчує стабільну позитивну тенденцію зростання номінальних доходів. Зокрема, середньомісячний сукупний дохід домогосподарства зріс із 5 194 грн у 2015 році до 16 308 грн у 2022 році, що свідчить про трикратне зростання. Основними джерелами доходів залишаються оплата праці, пенсії та соціальні трансферти, причому частка доходів від підприємницької діяльності залишається помірною. Це свідчить про залежність домогосподарств від формальних джерел доходу й обмеженість самозайнятості в регіоні. Порівняно з іншими регіонами, Київська область демонструє вищі показники доходів, що пояснюється близькістю до столиці, вищим рівнем заробітної плати та діловою активністю.

Водночас, реальні доходи населення, скориговані на інфляційний вплив і курс валют, демонструють нижчу динаміку зростання. Ріст номінальних доходів не завжди супроводжувався відповідним підвищенням купівельної спроможності, особливо у 2020–2022 роках, коли населення зазнало потрійного впливу: пандемії, військових дій та макроекономічної нестабільності. Зросла частка витрат на базові потреби – продукти харчування, енергоносії, ліки, що вказує на відносну вразливість значної частини домогосподарств до зовнішніх шоків. Структура доходів також відображає нерівномірність розвитку між містом і селом, що варто враховувати при формуванні регіональних програм підтримки соціально вразливих груп населення.

Київська область демонструє позитивні демографічні та соціальні тенденції порівняно з іншими регіонами України. Загальна чисельність населення має тенденцію до зростання, зумовлену як внутрішньою міграцією, так і привабливістю регіону в умовах воєнного часу. Переважання міського населення й урбанізація в периферійних районах столиці створюють як нові можливості для соціально-економічного розвитку, так і виклики у сфері планування інфраструктури, зокрема управління відходами. Рівень зайнятості, доходів та середня заробітна плата залишаються одними з найвищих в Україні, однак на тлі воєнних та економічних викликів зростає поляризація між окремими територіями та соціальними групами. Це вимагає комплексного соціального планування, орієнтованого на зниження вразливості населення та підтримку сталого людського розвитку.

1.4. Економічна характеристика

Економіка Київської області – складний багатогалузевий комплекс, спеціалізація якого визначається переважним розвитком важкої індустрії у поєднанні з легкою і харчовою промисловістю і високоінтенсивним сільським господарством.

Промисловість.

У Київській області розвиваються галузі, які визначають науково-технічний прогрес (машинобудування і металообробка, у тому числі приладобудування, електронна, електроенергетика, порошкова металургія, хімія і нафтохімія), а також мікробіологічна і картонно-паперова область виробництва. На території області розташовані Трипільська ТЕС, Київська ГЕС, Київська ГАЕС. Підприємства машинобудівної і металообробної галузей випускають хімічне устаткування, машини для тваринництва і кормовиробництва, екскаватори, меліоративну техніку, технологічне устаткування для підприємств торгівлі, а також товари побутового призначення. В Пролісках, на східній околиці Києва, працює Бориспільський автобусний завод. Завод випускає 1 700 автобусів в рік різноманітних модифікацій.

Серед діяльних підприємств хімічної і нафтохімічної промисловості – Білоцерківське виробниче об'єднання шин і гумоазбестових виробів і завод гумотехнічних виробів, Броварський завод пластмас. Мікробіологічна промисловість представлена Трипільським біохімічним заводом. В Обухові - картонно-паперовий комбінат. Підприємства харчової промисловості: цукрові (основні – в Яготині і с-щі Гребінки), молочні, маслоробні, спиртові, крохмальні, консервні заводи, м'ясо-птахокомбінати.

На території області – 21 комбікормовий завод. Легка промисловість об'єднує підприємства швейної, трикотажної шкіряної, льонообробної галузей (розташовані в містах Переяславі, Фастові, Сквирі, Білій Церкві, Броварах, Богуславі, Василькові та ін.). На базі місцевих мінерально-сировинних і лісових ресурсів розвинена будівельна і деревообробна промисловість: заводи залізобетонних виробів (Біла Церква, Бровари, Вишгород), цегляні, по обробці граніту (Буча), скляні, по виробництву санітарно-технічних виробів. Добування граніту поблизу Богуслава і Білої Церкви.

На території області сформувалися Київський і Білоцерківський промислові вузли. Спеціалізацію Білоцерківського вузла визначають хімічна і машинобудівна промисловість, доповнена харчовою промисловістю. Серед багатогалузевих промислових центрів області найбільші – Бровари, Фастів, Васильків, Бориспіль, які входять в Київський промисловий вузол.

Агропромисловий комплекс.

У структурі АПК за валовою продукцією перше місце посідає тваринництво (54,7 %, 1985). В області 1 771 тис. га під сільськогосподарськими угіддями. Площа зрошуваних земель – 122,3 тис. га,

осушених – 176,8 тис. га. Найбільша зрошувальна система Бортницька. АПК області характеризується розвиненим високотоварним зерновим господарством (основна культура – озима пшениця), виробництвом технічних культур (цукровий буряк, льон-довгунець), картоплі, овочів.

Тваринництво спеціалізується на виробництві м'ясо-молочної продукції, яєць. В усіх районах області провідним є скотарство, крім того, в лісостеповій зоні значний розвиток одержали свинарство та птахівництво. Розвинені також кролівництво, бджолярство, рибне господарство.

Найбільші індустріальні парки «Перший український індустріальний парк» (с-ще Велика Димерка, Броварський р-н, площа – 105 га), «Фастіндастрі» (м. Фастів, площа – 15 га), «Мироцьке» (с. Мироцьке, Києво-Святошинський р-н, площа – 36,67 га), «Київщина» (с. Нові Петрівці, Вишгородський р-н, площа – 118,35 га), «Біла Церква» (с. Шкарівка, Білоцерківський р-н, площа – 24,1419 га), «Біла Церква 2» (с. Шкарівка, Білоцерківський р-н, площа – 34,7 га)

Транспорт

Київська область загалом досить добре покрита мережею транспортних шляхів міжнародного, державного та обласного значення за винятком крайніх північних малозаселених районів області, які менш інтегровані у транспортну мережу та знаходяться на значній віддалі від міста Києва.

На балансі та експлуатаційному утриманні Служби відновлення у Київській області знаходиться 2 542,4 км автомобільних доріг загального користування державного значення, в тому числі 217,6 км в межах Чорнобильської зони відчуження.

- міжнародні – 470,1 км,
- національні – 382,7 км,
- регіональні – 933,1 км,
- територіальні – 756,5 км.

Мости, шляхопроводи – 223 шт.

Таблиця 1.4.1. Автотранспортна інфраструктура Київської області

[Служба відновлення та розвитку інфраструктури у Київській області https://kv.restoration.gov.ua/vodiiam_ta_pereviznykam/perelik_avtomobilnykh_dorih_kyivskoi_oblasti.html]

№	Тип дороги	Кількість	Номер	Протяжність, км
1	Європейські (Є)	5	Е40; Е95: Е101; Е373; Е381	-
2	Міжнародні (М)	5	М01: М03; М05: М06: М07	428,8
3	Національні (Н)	4	Н01; Н02; Н07; Н08	382,8
4	Регіональні (Р)	12	Р01: Р02: Р03: Р04; Р09: Р17: Р18; Р19: Р30: Р56: Р64: Р69:	708,2

5	Територіальні (Т)	36	Т 1001: Т 1002:Т 1004; Т 1005; Т 1006, Т 1008; Т 1009; Т 1010; Т 1011;Т 1012; Т 1013;Т 1014; Т 1015; Т 1016:Т 1017:Т 1018; Т 1019; Т 1020: Т 1021; Т 1022; Т 1023;Т 1024:Т 1025: Т 1026: Т 1027; Т 1028; Т 1029: Т 1030: Т 1031;Т 1032:Т 1033:Т 1034; Т 1035;Т 1037:Т 1038:Т 1039	716,4

Через територію області проходять міжнародні шляхи Е101 – 850 км, Е373 – 616 км, Е381 – 591 км, Е40 – 8500 км, Е95 – 2527 км, в наявності 5 автомобільних доріг міжнародного, 4 національного, 12 регіонального та 36 територіального значення, загальна довжина автомобільних доріг 8,6 тис. км.

Залізнична інфраструктура складається із залізничних вузлів Київ, Фастів, Миронівка, загальна протяжність залізничних колій становить 798 км.

Короткі підсумки соціально-економічного становища Київської області.

Київська область посідає одне з провідних місць серед регіонів України за рівнем соціально-економічного розвитку, що зумовлено поєднанням вигідного географічного положення, розвиненої інфраструктури, аграрно-промислового потенціалу та близькості до столиці. Столичний фактор суттєво впливає на соціальну динаміку області: формуються приміські агломерації, спостерігається урбанізація периферійних сільських громад, відбувається активне зростання населення у містах-супутниках Києва. Регіон виступає також транзитним коридором і логістичним вузлом національного рівня, що забезпечує надходження інвестицій і розвиток малого й середнього бізнесу.

Ринок праці області характеризується високим рівнем зайнятості та нижчим, ніж у середньому по країні, офіційним рівнем безробіття. При цьому спостерігається структурна трансформація економіки: збільшується частка зайнятих у сфері послуг, ІТ, логістики та будівництва, тоді як у сільському господарстві та традиційній промисловості чисельність працівників поступово зменшується. Водночас існує дисбаланс між попитом і пропозицією на ринку праці в окремих районах, що загострює потребу в перенавчанні, мобільності кадрів і регіональній підтримці зайнятості внутрішньо переміщених осіб. Висока міграційна привабливість регіону створює додаткове навантаження на соціальну інфраструктуру, але також сприяє демографічній стабільності.

Рівень доходів населення Київської області залишається відносно високим, хоча нерівномірність у їх розподілі між районами є значною. Середня заробітна плата та доходи домогосподарств перевищують загальноукраїнський рівень, однак у сільських громадах зберігається відставання за рівнем добробуту, доступом до якісних послуг, медичного та освітнього забезпечення. Суспільна вразливість зростає в умовах інфляції, військової нестабільності та зміни структури споживання: частка витрат на базові потреби домінує, а рівень заощаджень знижується. Це створює соціальні ризики, які повинні враховуватись у стратегічному плануванні регіонального розвитку.

У цілому соціально-економічний профіль Київської області свідчить про її відносну стійкість до зовнішніх викликів, здатність до швидкого адаптаційного зростання, а також наявність значного потенціалу для розвитку нових економічних секторів, зокрема інноваційних і екологічно орієнтованих. Разом із тим наявні територіальні диспропорції, залежність частини громад від бюджету, нерівний доступ до послуг і ресурсів, а також вразливість до екологічних загроз вимагають збалансованого просторового управління.

1.5. Характеристика об'єктів інфраструктури управління відходами

Управління відходами у Київській області має значний вплив на екологічний стан території області.

За інформацією із Стратегії розвитку Київської області на 2021 – 2027 роки у області склалася складна ситуація у сфері управління відходами. Зокрема, відбувається збільшення обсягів утворення відходів у різних галузях життєдіяльності людини, накопичення їх у місцях тимчасового зберігання. Відновлення відходів практично не відбувається, що зумовлює високий рівень утворення відходів та низькі показники їх використання як вторинної сировини. Оброблення відходів здійснюється неналежним чином та зі значними порушеннями. Відсутність інфраструктури управління відходами, що негативно впливає на довкілля та здоров’я людини актуалізує питання впровадження системного підходу до управління відходами.

У 2023 році за статистичними даними в Київській області обсяг утворених відходів склав 932,6 тис. т, спалено 6,0 тис. т та підготовлено відходів до їх оброблення та оброблено 21,5 тис. т.

Кількість місць видалення відходів на території Київської області, включених до реєстру місць видалення відходів складає 38 одиниць, з них полігонів побутових відходів 28, що займають площу близько 197,263 га. Середня заповненість полігонів становить 80,5 %.

Також слід зазначити, що на території області потребує вилученню, знищенню та знешкодженню 185,665 тонн непридатних до використання та заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин, що розміщені в 20 місцях зберігання на території 5 районів (Білоцерківського, Бучанського, Вишгородського, Обухівського, Фастівського) та зони відчуження ЧАЕС.

Таблиця 1.5.1. Інфраструктура місць видалення відходів за критерієм екологічної безпеки

[Екологічний паспорт Київської області за даними 2024 року, Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1**]**

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Місця видалення відходів категорії Г - надзвичайно небезпечні		Місця видалення відходів категорії В - небезпечні		Місця видалення відходів категорії Б - помірно небезпечні		Місця видалення відходів категорії А - малонебезпечні	
		діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
1	Білоцерківський район	1	-	1	-	3	-	5	-
2	Бориспільський район	-	-	2	-	1	-	3	-
3	Броварський район	-	-	2	-	2	-	2	-
4	Бучанський район	-	-	1	-	-	-	2	-
5	Вишгородський район	-	-	-	-	1	-	3	-
6	Обухівський район	-	-	2	-	2	-	3	-
7	Фастівський район	-	-	1	-	1	-	0	-
	Усього	1	-	9	-	10	-	18	-

Інфраструктура місць видалення відходів за критерієм екологічної безпеки в Київській області свідчить про переважання об'єктів, що не відповідають сучасним вимогам охорони довкілля. Серед функціонуючих полігонів і звалищ значна частина має незадовільний або критичний технічний стан: не обладнані системами захисту ґрунтів і підземних вод, немає вилучення та знешкодження фільтрату чи газовідведення. Це створює високий ризик забруднення довкілля, особливо у зонах з високою щільністю населення або у безпосередній близькості до водозахисних смуг.

Таблиця 1.5.2. Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів на 01.01.2024 року

[Екологічний паспорт Київської області за даними 2024 року, Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці	Кількість непаспортизованих МВВ, од.	Кількість паспортизованих МВВ, од.
1	**2**	**3**	**4**
1	Білоцерківський район	22	10
2	Бориспільський район	27	6
3	Броварський район	-	6
4	Бучанський район	1	3
5	Вишгородський район	-	4
6	Обухівський район	20	7
7	Фастівський район	1	2
	Усього	71	38

Відсутність повної інвентаризації ускладнює належне стратегічне планування реформ у сфері управління відходами та не дозволяє своєчасно реагувати на ризики порушення екологічного законодавства.

Таблиця 1.5.3. Інфраструктура оброблення відходів

[Екологічний паспорт Київської області за даними 2024 року, Статистична інформація ГУ статистики у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

Назва адміністративно-територіальної одиниці	Пункти приймання/ збирання зношених шин, од.	Пункти приймання/збирання відходів електронного та електричного обладнання, од.	Пункти приймання транспортних засобів на оброблення, од.	Пункти та установки централізованого знешкодження медичних відходів, од.
1	**2**	**3**	**4**	**5**
Бучанська міська ТГ	2	5	0	0
Фастівська міська ТГ	1	1	1	-
Славутицька міська ТГ м. Славутич	-	1	-	-
Білоцерківська міська ТГ	1	-	4	-
Броварська міська ТГ	-	-	-	1
Узинська міська ТГ	1	1	-	1
Усього	5	8	5	2

Інфраструктура оброблення відходів в області перебуває на початковій стадії розвитку. Спостерігається низький рівень охоплення населення послугами роздільного збирання відходів, компостування та оброблення відходів. Частина об'єктів, які номінально класифікуються як сортувальні станції, фактично не працює або працює в обмеженому режимі. Відсутність централізованих об’єктів із повним циклом оброблення ПВ свідчить про потребу в розвитку сучасної регіональної інфраструктури з урахуванням кластерного підходу.

Таблиця 1.5.4. Суб'єкти господарювання, що здійснюють приймання вторинної сировини

[Екологічний паспорт Київської області за даними 2024 року,
Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1**]**

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (вебадреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація
1	**2**	**3**	**4**	**5**
1.	КП «Громада»	с.Тарасівка, вул.Шкільна1, кв.49, Боярська міська ТГ	+380 67 254 33 63	Побутові відходи
2.	ФОП Ткаченко О.О.	Територія Недільного ринку с-ща Баришівка	+380 67 402 70 19	Папір, ПЕТ та скляні пляшки
3.	ТОВ «Еко-Втор»	м. Фастів, вул. Кожанське шосе, 4а	+380 44 222 51 15 eco-vtor.com.ua	Виробництво поліефірного волокна (переробка ПЕТ-пляшок)
4.	ТОВ «КПД» (Фастівська філія)	м. Фастів, вул. Поліграфічна, 6	+380 56 790 09 97 +380 67 521 80 33 biosphere-corp.com.ua	Виробництво вторинної гранули: (оброблення відходів поліетилену)
5.	ТОВ ВЕП «Еко - Вторма»	м. Фастів, вул. А.Шептицького, 6-б	+380 45 656 03 33 +380 93 230 64 84 +380 67 401-76-78	Відновлення відсортованих відходів (папір, ПЕТ-пляшка, поліетилен)
6.	ФОП Шуляренко Андрій Анатолійович	м. Фастів, вул. А.Саєнка, 4-а	+380 63 465-79 03 +380 44 656-25-67	Відновлення відсортованих відходів (папір, ПЕТ-пляшка, скло)

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (вебадреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація
1	2	3	4	5
7.	МПП «Рада»	Бучанська міська ТГ, м. Буча, вул. Яблунська 99 м. Ірпінь	mpprada@ukr.net mpprada.com.ua +380 98 366 52 62 +380 45 979 71 62	некондиційної або простроченої сировини, готової продукції, непридатної для подальшого використання (харчової, насіннєвої, алкогольної, косметичної, парфумерної, фармацевтичної, ін. промислового призначення); відходів тари та упаковки, макулатури, склобою, полімерів, гуми (зношених шин), відпрацьованих індустріальних масел, акумуляторів, кислот, люмінесцентних ламп і т.п.; зіпсованої офісної комп'ютерної та побутової техніки; автотранспорту; металобрухт чорних та кольорових металів та ін.
8.	ФОП Орленко Сергій Миколайович	м. Фастів, вул. Бишівська, 14	+380 44 656 73 01 +380 96 427 70 01	Оптова торгівля відходами та брухтом (склобій, ПЕТ-пляшка, папір, поліетилен)
9.	ФОП Линник Оксана Анатоліївна	м. Миронівка, вул. Захарченка, 48	+380 67 408-17 01	макулатура, склотара, петбутилки, плівка
10.	ТОВ «Переяслав Буд»	м. Переяслав, вул. Сікорського 14	+380 93 353 60 35	Папір, пластик, скло

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (вебадреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація
1	2	3	4	5
11.	ТОВ «Альтфатер Київ»	м. Київ, вул. Волинська, 57	+380 44 249 95 17 +380 44 501 59 14 ua.kyiv.all.groups@veolia.com	- макулатура: папір, картон, газетні і журнальні матеріали; - пластмаса, полімери: ПЕТ, ПВХ, ПВД, та ін.; - скло: склотара так і бій скла; - металобрухт: всі види металу і виробів з нього
12.	ФОП Романчук Є.В.	м.Славутич	+380 67 950 89 31	скло, пластик, папір
13.	ТОВ «Центр управління відходами»	с. Фастівець, вул. Шевченка, 52	recycle.com.ua office@ recycle.com.ua +380 98 043 03 03	Збирання, зберігання, оброблення,: - папір (картон, картонна упаковка, газети, журнали, книжки, паперове упакування); - скло (скляні пляшки з під будь-чого: води, молока, пива, вина, алкогольних напоїв, парфумів), будь-яке скло бите (стакани, пляшки); - пластик (пляшки кольорові, тара з під йогурту, кефіру, молочних продуктів, тара з під миючих засобів); - поліетиленова стрейч плівка, тетра пак; - метал (жерстяні банки, фольга, кришечки від напоїв металеві, посуд металевий, балончики з-під аерозолів, лаку, метал, який використовується у побуті)
14.	ФОП Носенко Ю.М.	м. Кагарлик, вул. Першого Травня, 4	-	Пластикові пляшки, інші види пластик, папір (макулатура)
15.	ПАТ «Укрвторчермет» Капустян В.А.	м. Кагарлик, вул. Кагатна, 2	-	Металобрухт

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (вебадреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація
1	2	3	4	5
16.	ТОВ «Київвтормет»	м. Біла Церква, вул. Леваневського, 66-а	+380 98 411 10 41 +380 97 701 27 67	Брухт чорних та кольорових металів
17.	ТОВ «Промислово-фінансова компанія «Інтерсплав»	м. Біла Церква, вул. Сквирське шосе, 194	+380 45 636 75 48	Брухт чорних та кольорових металів
18.	ПП «Шиком»	м. Біла Церква, вул. Січневий прорив, 95	+380 67 936 02 78	Брухт чорних та кольорових металів
19.	ТОВ ПФК «Інтерсталь»	м. Біла Церква, вул. Січневий прорив, 41-г; вул Січневий прорив, 74	+380 50 312 62 05 +380 67 503 82 53 +380 45 634 43 30	Брухт чорних та кольорових металів
20.	ТОВ «Укрмет»	м. Біла Церква, вул. Гайок, 4-а	+380 98 326 98 15	Брухт чорних та кольорових металів
21.	ТОВ «Купрум»	м. Біла Церква, пров. Будівельників, 1	+380 97 892 40 99	Брухт чорних та кольорових металів
22.	ТОВ «ПроМет»	м. Біла Церква, вул. Січневий прорив, 41	+380 67 405 45 77	Брухт чорних та кольорових металів
23.	ТОВ «Унікум»	м. Біла Церква, вул. Київська, 74	+380 45 635 01 95 +380 45 635 25 61	Відходи паперу, полімерів
24.	ФОП Могилко О.М.	м. Біла Церква, вул. Сухоярська, 9	+380 45 636 66 10	Відходи паперу, полімерів
25.	ТОВ «Аріс-Пак»	м. Біла Церква, вул. Глиняна, 47-а	+380 45 639 74 24	Відходи поліетилену
26.	ТОВ «СКВ»	м. Біла Церква, вул. Глиняна, 45	+380 45 635 93 79 +380 45 635 93 70	Відходи поліетилену
27.	ТОВ «Інтер ЦВЗВ»	м. Біла Церква, вул. Леваневського, 85	+380 45 637 12 19	Гумовмісні відходи
28.	ТОВ «Шинник+»	м. Біла Церква, вул. Глиняна, 40-б	+380 45 635 04 51	Гумовмісні відходи
29.	ФОП Ільницький С.М.	м. Біла Церква, вул. Томилівська,72 А	+380 67 743 67 21	Збирання безпечних відходів
30.	Педченко Руслан	м. Васильків, вул. Романтична,3а	+380 67 500 33 10	Приймання вторинної сировини

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (вебадреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація
1	2	3	4	5
31.	ПП «Ековтор»	м. Біла Церква, вул. Сухоярська, 9	+380 67 508 96 12	Збирання небезпечних відходів
32.	ТОВ «Вторма ЮА»	м. Бровари, вул. Київська 135	+380 45 944 12 33 електронна пошта: info@vtorma.ua	Переробка вторсировини: макулатура (папір,картон); скло (у вигляді пляшок та склобою); всі види плівки з полімерних матеріалів; ПЕТ пляшки; інший пластик
33.	ФОП Пашинський В.В.	м. Узин, вул. Заводська, 7	+380 98 959 83 14	Металобрухт
34.	ФОП Крупенко Ф.О.	м. Узин, вул. Лесі Українки 47а	+380 67 508 07 86	Макулатура, пластик, металобрухт
35.	ФОП Невихожий М.В.	м. Узин, вул. Авіаторів, б/н	+380 67 706 46 10	Макулатура, пластик, скло
36.	ТОВ «Керамет» Бублей В.В.	м. Українка, вул. Промислова, 27-а	+380 50 326 06 88	Металобрухт
37.	СПД Цибка Микола Іванович	с. Трипілля, вул. Шевченка, 64-а	+380 94 059 03 89	Металобрухт, макулатура, склобій, пластик
38.	ПП «Обухівміськвторресурси» Полатьян Армен Олегович	м. Обухів, вул. Київська, 21	+380 67 328 09 01 www.ogyr.com.ua ogir@orig.com.ua	Папір, скло, метал (консервні банки, металеві кришки, чиста фольга, банки з під напоїв, косметики), пластик
39.	ФОП Пастухов М.С.	м. Узин, вул. Леоніда Каденюка, 5	+380 67 599 51 00	Макулатура, пластик, металобрухт
40.	ФОП «Кравченко»	м. Славутич, Добринінский кв-л, буд. 11	+380 50 550 99 34	Склотара, папір, відпрацьована побутова техніка
41.	ПП «ТІМ» Крикун Віталій Іванович	Фастівський р-н, с. Кожанка, вул. Скрипака, 1	+380 67 745 72 71	Збирання побутових відходів та перевезення на полігон побутових відходів

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (вебадреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація
1	2	3	4	5
42.	ФОП Оверчук Т.Г.	с. Бишів, вул. Захисників України 14/1 Виїздні пункти прийому в с. Вільне, с. Великі Гуляки, с. Дідівщина, с. Дорогинка, с. Томашівка, с. Соснівка	+380 50 232 06 94 over.tania@gmail.com	ПЕТ, пластик, скло, поліетилен, макулатура, алюмінієві банки, склобій, пивні пляшки, стрейч, хімія, пластмаса, кольоровий метал Небезпечні відходи: батарейки, акумулятори
43.	ФОП Ляш Юрій Миколайович	м. Бориспіль, вул. Шевченка 6, 60 В.4	+380 67 219 90 46	ПЕТ, макулатура, скло
44.	ФОП Коханова Наталія Василівна	м. Бердичів, вул. Садова 14б, 60 В.19	+380 67 745 10 42	ПЕТ, макулатура, скло, вироби з кольорових, чорних металів
45.	ЖКВП «Озернянське»	Білоцерківський р-н, с. Озерна	+380 67 494 47 89 zhkvpozerna2023@ukr.net	ПЕТ пляшки
46.	ФОП Бабаєв Олександр Юрійович	с-ще Згурівка, вул. Залізнична 8	+380 95 010 51 00	Склотара, макулатура, поліетилен, твердий полімер

Суб’єкти господарювання, що здійснюють приймання вторинної сировини, представлені переважно дрібними компаніями, що діють у містах обласного та районного значення. Водночас відсутня інтегрована система охоплення усіх громад – у селах і малих населених пунктах така діяльність практично не здійснюється. Переважна частина вторинних ресурсів – це макулатура, поліетилен, металобрухт, тоді як скло та складні композитні матеріали майже не відбираються. Це вказує на потенціал для розвитку розширеної відповідальності виробника (РВВ) та підтримки малого бізнесу в галузі управління ресурсними потоками.

Впровадження роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів реалізується вкрай обмежено. Прийом батарейок, люмінесцентних ламп та фармацевтичних препаратів від населення здійснюється лише у кількох громадах, зазвичай – в межах пілотних проєктів або в партнерстві з торговельними мережами. Відсутність постійних пунктів приймання у більшості населених пунктів та брак інформування населення формують низький рівень екологічної поведінки споживачів і посилюють ризики неконтрольованого надходження небезпечних фракцій до складу ПВ.

Особливу категорію небезпечних відходів становлять непридатні та заборонені до використання пестициди та агрохімікати. Незадовільні умови їх зберігання несуть загрозу для навколишнього природного середовища та здоров’я населення внаслідок забруднення ґрунту, міграції токсичних компонентів шляхом інфільтрації в підземні і поверхневі води, особливо у весняний період, коли непридатні та заборонені до використання пестициди та агрохімікати можуть потрапити у водні об’єкти разом із талими водами.

За інформацією з Екологічного паспорту Київської області щорічно районними державними адміністраціями спільно з територіальними громадами проводиться інвентаризація заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин та тари від них.

Відповідно до даних інвентаризації станом на 01.01.2025 на території області потребує оброблення 185,665 тонн непридатних до використання та заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин, що розміщені в 20 місцях зберігання на території 5 районів (Білоцерківського, Бучанського, Вишгородського, Обухівського, Фастівського) та зони відчуження ЧАЕС.

Таблиця 1.5.5. Зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та отрутохімікатів станом на 01.01.2025 року

[Екологічний паспорт Київської області за даними 2024 року, Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1**]**

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці	Кількість, т	Кількість складів, од.	Стан складських приміщень		
				добрий, од.	задовільний, од.	незадовільний, од.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
1	Білоцерківський район	59,05	4	-	1	3
2	Бучанський район	52,01	5	-	-	5
3	Вишгородський район	4,0	4	-	-	4
4	Обухівський район	14,36	3	-	-	3
5	Фастівський район	6,5	3	-	-	3
6	Зона відчуження ЧАЕС	49,745	1	-	-	1
	Усього	185,665	20		1	19

Інфраструктура управління відходами у Київській області перебуває на стадії фрагментарного розвитку, з явними ознаками технічної та організаційної застарілості. Переважна частина МВВ не відповідає вимогам екологічної безпеки, а об’єкти оброблення відходів є поодинокими й нерівномірно розподіленими. Відсутність належної системи обліку, моніторингу, а також низький рівень роздільного збирання відходів ускладнюють формування замкненого циклу управління матеріальними потоками.

Сфера управління відходами у Київській області характеризується високою нерівномірністю між громадами – від окремих прикладів інноваційного підходу до повної відсутності елементарної інфраструктури. Такий стан речей вимагає побудови інтегрованої регіональної системи управління відходами, яка б охоплювала повний спектр – від збирання, і перевезення до оброблення і моніторингу місць видалення відходів. Пріоритетами мають стати розвиток кластерної інфраструктури, залучення приватних операторів, удосконалення електронного обліку та запуск механізмів РВВ.

Враховуючи значний соціально-економічний потенціал Київської області та урбанізаційні тенденції, екологічна безпека управління відходами повинна стати ключовим компонентом просторового планування. Необхідно синхронізувати розвиток інфраструктури з демографічними змінами, інвестиційними пріоритетами та європейськими підходами до переходу на циркулярну економіку. Це потребує узгоджених дій органів місцевого самоврядування, держави, бізнесу та громадськості для формування життєздатної, екологічно відповідальної системи управління відходами.

Об’єкти інфраструктури управління відходами наведені у додатку 1.

РОЗДІЛ ІІ. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В РЕГІОНІ

2.1. Загальна характеристика системи управління відходами

Основними принципами державної політики у сфері управління відходами є пріоритетний захист навколишнього природного середовища та здоров'я людини від негативного впливу відходів, забезпечення ощадливого використання матеріально-сировинних та енергетичних ресурсів, науково обґрунтоване узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства щодо утворення, підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу та відновлення з метою забезпечення сталого розвитку.

До основних напрямів державної політики щодо реалізації зазначених принципів належить:

- забезпечення повного збирання і роздільного збирання відходів, рециклінгу та відновлення відходів, а також дотримання правил екологічної безпеки при управлінні ними;
- зведення до мінімуму утворення відходів та зниження їх небезпечного впливу;
- забезпечення комплексного використання матеріально-сировинних ресурсів;
- сприяння обробленню відходів;
- забезпечення безпечного видалення відходів, що не підлягають обробленню чи повторному використанню, шляхом розроблення відповідних технологій, екологічно безпечних методів та засобів управління відходами;
- організація контролю за місцями чи об'єктами розміщення відходів для запобігання шкідливому впливу їх на навколишнє природне середовище та здоров'я людини;
- здійснення комплексу науково-технічних та маркетингових досліджень для виявлення і визначення ресурсної цінності відходів з метою їх ефективного використання;
- забезпечення соціального захисту працівників, зайнятих у сфері управління відходами;
- створення умов для реалізації роздільного збирання побутових відходів шляхом запровадження соціально-економічних механізмів, спрямованих на заохочення утворювачів цих відходів до їх роздільного збирання відходів;
- сприяння залученню недержавних інвестицій та інших позабюджетних джерел фінансування у сферу управління відходами.

Питання управління відходами є дуже актуальним, адже Україна посідає одне з чільних місць у світі за масштабом, гостротою та складністю проблеми відходів. Військова агресія російської федерації дуже вплинула та змінила регіони України, багато наших співвітчизників змушені були залишити свої домівки, що спричинило в більшості областей зміну навантаження на критичну інфраструктуру. Не стала винятком сфера управління відходами, яка зазнає впливу через руйнування інфраструктури, прибуття внутрішньо

переміщених осіб, спад економічної активності. Відсутність ефективної системи управління відходами на рівні регіону зумовлює накопичення їх значної кількості у місцях видалення, що призводить до антропогенного навантаження на довкілля, забруднення його основних компонентів: земельних, водних ресурсів, повітря, погіршення умов проживання населення.

За інформацією з Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Київській області у 2024 році у Київській області обсяг утворених відходів склав 1 118,1 тис. т, обсяг відновлених відходів - 243,3 тис. т, спалених - 7,3 тис. т та видалених - 267,2 тис. т. Детальніше інформацію наведено у розділі 2.2. РПУВ.

Аналіз показників утворення та оброблення відходів у Київській області свідчить про стабільно високе навантаження на регіональну систему управління відходами. Загальний обсяг утворення відходів, з яких переважна частина припадає на відходи, що не є небезпечними. Це відповідає загальнонаціональній тенденції, коли переважають великотоннажні потоки інертних і побутових відходів, водночас обсяги утворення небезпечних відходів залишаються незначними, але потребують специфічного підходу до оброблення і рециклінгу. Суттєву частку становлять також відходи промисловості та відходи сільського господарства, зокрема з підприємств харчової, деревообробної галузей.

Щодо оброблення, то дані демонструють обмежені можливості підготовки відходів до повторного використання у межах регіону. У 2024 році на видалення було направлено лише близько 27 % від загального обсягу утворених відходів, що вказує на переважання цієї практики. Основними бар’єрами для ефективного оброблення залишаються: недостатня кількість ліцензованих підприємств, відсутність інфраструктури оброблення відходів, а також низький рівень роздільного збирання відходів.

Динаміка утворення відходів за останні роки демонструє нестійкий, але поступово зростаючий тренд, що частково пов’язаний з процесами урбанізації, а також зі збільшенням обсягів споживання. З огляду на стратегічне положення Київської області та її роль як транзитного і логістичного регіону, важливо передбачити розвиток інфраструктури оброблення відходів, модернізацію та облаштування додаткових об’єктів інфраструктури управління відходами.

Таблиця 2.1.1. Утворення та оброблення з відходів I-III класів небезпеки* за категоріями відходів за матеріалом у 2023 році, тис.тонн
[Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Київській області; Екологічний паспорт Київської області; Статистична інформація ГУ статистики у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

	Обсяг утворених відходів	Обсяг відновлених відходів	Обсяг спалених відходів	У т.ч. з метою		Обсяг видалених відходів на полігони
				виробництва енергії або матеріальних продуктів	термічного оброблення відходів	
Усього	**5940,6**	**1063,8**	**2,4**	**2,4**	**0,0**	**30,6**
Використані розчинники	95,7	–	–	–	–	–
Відходи кислот, лугів чи солей	223,9	–	–	–	–	–
Відпрацьовані оливи	315,4	1063,8	2,4	2,4	0,0	–
Хімічні відходи	418,2	–	–	–	–	–
Осад промислових стоків	5,9	–	–	–	–	–
Шлами та рідкі відходи очисних споруд	18,2	–	–	–	–	–
Відходи від медичної допомоги та біологічні	51,2	–	–	–	–	–
Відходи чорних металів	6,1	–	–	–	–	0,2
Відходи кольорових металів	8,7	–	–	–	–	–
Змішані відходи чорних та кольорових металів	79,7	–	–	–	–	–
Скляні відходи	0,2	–	–	–	–	–
Паперові та картонні відходи	27,9	–	–	–	–	4,4
Гумові відходи	333,4	–	–	–	–	–
Пластикові відходи	503,8	–	–	–	–	8,5
Деревні відходи	2,4	–	–	–	–	–
Текстильні відходи	36,1	–	–	–	–	7,2
Відходи, що містять поліхлордифеніли	0,8	–	–	–	–	–
Непридатне обладнання	26,1	–	–	–	–	–
Непридатні транспортні засоби	0,5	–	–	–	–	–
Відходи акумуляторів та батарей	129,1	–	–	–	–	–
Відходи тваринного походження та змішані відходи харчових продуктів	3,1	–	–	–	–	–
Відходи рослинного походження	-	–	–	–	–	–
Тваринні екскременти, сеча та гній	3164,0	–	–	–	–	–
Побутові та подібні відходи	78,0	–	–	–	–	–
Змішані та недиференційовані матеріали	56,9	–	–	–	–	10,3
Залишки сортування	4,6	–	–	–	–	–
Звичайний осад	–	–	–	–	–	–

Мінеральні відходи будівництва та знесення об'єктів, у т. ч. змішані будівельні відходи	37,2	–	–	–	–	–
Інші мінеральні відходи	0,5	–	–	–	–	–
Відходи згоряння	311,6	–	–	–	–	–
ґрунтові відходи	1,2	–	–	–	–	–
Пуста порода від днопоглиблювальних робіт	–	–	–	–	–	–
Затверділі, стабілізовані або засклянілі відходи; мінеральні відходи, що утворюються після оброблення	0,2	–	–	–	–	–

* Ця класифікація відходів застосовувалася до внесення змін у законодавство, з 9 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про управління відходами», яким передбачено поділ відходів на 2 класи: небезпечні відходи і відходи, що не є небезпечними.

Таблиця 2.1.2. Утворення та оброблення відходів I-IV класів небезпеки* за категоріями відходів за матеріалом у 2023 році, тис.тонн

[Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Київській області; Екологічний паспорт Київської області; Статистична інформація ГУ статистики у Київській області http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

	Обсяг утворених відходів	Обсяг відновлених відходів	Обсяг спалених відходів	У т.ч. з метою		Обсяг видалених відходів на полігони
				виробництва енергії або матеріальних продуктів	термічного оброблення відходів	
Усього	**936329,1**	**21353,8**	**5996,9**	**4865,4**	**1131,5**	**149545,2**
Використані розчинники	146,0	–	–	–	–	–
Відходи кислот, лугів чи солей	227,5	–	–	–	–	–
Відпрацьовані оливи	317,6	1063,9	2,4	2,4	0,0	–
Хімічні відходи	460,9	–	–	–	–	–
Осад промислових стоків	19805,3	–	–	–	–	12686,7
Шлами та рідкі відходи очисних споруд	6182,6	–	–	–	–	20,7
Відходи від медичної допомоги та біологічні	52,0	–	–	–	–	-
Відходи чорних металів	3751,7	–	2,2	2,2	0,0	0,2
Відходи кольорових металів	3287,7	44,3	0,1	0,1	0,0	3,6
Змішані відходи чорних та кольорових металів	866,1	–	–	–	–	–
Скляні відходи	194,2	–	–	–	–	–
Паперові та картонні відходи	8200,4	–	2,2	0,0	2,2	47,5
Гумові відходи	6264,2	–	–	–	–	1,7
Пластикові відходи	2441,8	–	–	–	–	9,9
Деревні відходи	6620,0	902,8	4219,9	4140,6	79,3	4,7
Текстильні відходи	134,9	–	–	–	–	11,8
Відходи, що містять поліхлордифеніли	0,8	–	–	–	–	–

Непридатне обладнання	78,2	–	–	–	–	–
Непридатні транспортні засоби	5,7	–	–	–	–	–
Відходи акумуляторів та батарей	129,1	–	–	–	–	–
Відходи тваринного походження та змішані відходи харчових продуктів	7855,0	–	1050,0	0,0	1050,0	666,2
Відходи рослинного походження	26898,3	1040,1	720,1	720,1	0,0	2430,3
Тваринні екскременти, сеча та гній	323544,9	3281,0	–	–	–	3261,0
Побутові та подібні відходи	172683,4	13959,4	–	–	–	125744,8
Змішані та недиференційовані матеріали	882,0	6,8	–	–	–	1369,6
Залишки сортування	3562,7	–	–	–	–	-
Звичайний осад	3611,1	960,0	–	–	–	2731,3
Мінеральні відходи будівництва та знесення об'єктів, у т. ч. змішані будівельні відходи	18973,4	–	–	–	–	272,2
Інші мінеральні відходи	638,9	2,5	–	–	–	39,5
Відходи згоряння	317584,7	93,0	–	–	–	1,5
ґрунтові відходи	2,0	-	–	–	–	242,0
Пуста порода від днопоглиблювальних робіт	–	–	–	–	–	–
Затверділі, стабілізовані або засклянілі відходи; мінеральні відходи, що утворюються після оброблення	926,0	–	–	–	–	–

* Ця класифікація відходів застосовувалася до внесення змін у законодавство, з 9 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про управління відходами», яким передбачено поділ відходів на 2 класи: небезпечні відходи і відходи, що не є небезпечними.

Дані таблиці 2.1.1 свідчать, що в структурі утворення та оброблення відходів I–III класів небезпеки у Київській області за 2023 рік переважають відходи, пов'язані з обробкою нафтопродуктів, використаними мастилами, хімічними сполуками та батареями. Це вказує на активну діяльність промислового сектора, а також на обмеженість регіональної інфраструктури щодо управління відходами, що є небезпечними. Водночас, обсяги оброблення таких відходів залишаються критично низькими у порівнянні з обсягами їх утворення, що підвищує ризики їх неконтрольованого накопичення або передачі нелегальним операторам.

У таблиці 2.1.2 показано ширшу структуру утворення та оброблення відходів I–IV класів небезпеки, розподілену за матеріальними категоріями. Основну масу утворених відходів складають неорганічні інертні матеріали (будівельні відходи), полімери, метали та відходи харчових продуктів, що свідчить про переважання побутового, будівельного та комунального секторів. Водночас навіть у межах IV класу небезпеки спостерігається значна диспропорція між обсягами утворення та оброблення. Низький рівень підготовки відходів до повторного використання, особливо полімерів і скла,

демонструє недостатню інтеграцію механізмів роздільного збирання, повторного використання та рециклінгу. Загалом дані обох таблиць підтверджують потребу в розширенні технічної бази, нормативному стимулюванні суб'єктів управління відходами, а також у підвищенні обізнаності населення щодо шкоди небезпечних компонентів у відходах.

Таблиця 2.1.3. Кількість установок для оброблення відходів у 2023 році[1,2]

[Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Київській області; Екологічний паспорт Київської області; Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

	Кількість, одиниць
Установки для сумісного спалювання з метою виробництва енергії або матеріальних продуктів	7
Установки для спалювання відходів з метою термічного оброблення	4
Установки для відновлення відходів	3
Інші установки для постійного зберігання відходів	–

[1] Дані наведено за місцезнаходженням (реєстрації) підприємств.

[2] Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів (рівень звітування становив 84,8%). Дані можуть бути уточнені.

Таблиця 2.1.3 ілюструє обмежений рівень розвитку інфраструктури для оброблення відходів у Київській області станом на 2023 рік. Кількість діючих установок з оброблення (сортування, оброблення, відновлення та компостування) залишається незначною та географічно нерівномірно розподіленою, що не дозволяє забезпечити повне охоплення територій відповідними послугами.

Таблиця 2.1.4. Утворення відходів за видами економічної діяльності та у домогосподарствах у 2020 році

[джерело: інформація ГУС у Київській області http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

	Код за КВЕД-2010	Утворено відходів, т
Усього		**2153629,1**
Економічна діяльність підприємств та організацій	A – U	**1990100,2**
Сільське, лісове та рибне господарство	A	357752,2
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	213,6
Переробна промисловість	C	644439,7
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	10 – 12	110543,8
Виробництво харчових продуктів	10	100513,6
Виробництво напоїв	11	10030,2
Виробництво тютюнових виробів	12	-
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	13 – 15	636,8
Текстильне виробництво	13	84,5
Виробництво одягу	14	27,2
Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	15	525,1
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	16	4234,1
Виробництво паперу та поліграфічна діяльність	17, 18	61018,7
Виробництво паперу та паперових виробів	17	58071,3
Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	18	2947,4
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	19	-
Виробництво хімічних речовин, фармацевтичних продуктів, гумових і пластмасових виробів	20 – 22	440275,8
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	20	438378,2
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	21	415,4
Виробництво гумових і пластмасових виробів	22	1482,2
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	23	19482,3
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	24, 25	4932,7
Металургійне виробництво	24	1649,5
Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	25	3283,2
Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	26 – 30	1317,3
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	26	-
Виробництво електричного устаткування	27	161,4
Виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	28	551,4
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	29	583,5
Виробництво інших транспортних засобів	30	21,0
Виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин та устаткування	31 – 33	1998,2
Виробництво меблів	31	784,1

Виробництво іншої продукції	32	36,6
Ремонт і монтаж машин і устаткування	33	1177,5
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	958793,4
Водопостачання; каналізація, управління відходами	E	5309,1
Збирання, очищення та постачання води, каналізація, відведення й очищення стічних вод, інша діяльність щодо управління відходами	36, 37, 39	5200,5
Збирання, очищення та постачання води	36	202,5
Каналізація, відведення й очищення стічних вод	37	4998,0
Інша діяльність щодо управління відходами	39	-
Збирання, оброблення й видалення відходів, відновлення матеріалів	38	108,6
Будівництво	F	2234,7
Інші види економічної діяльності	G – U	21357,5
Оптова торгівля відходами та брухтом	46.77	-
Домогосподарства	–	**163528,9**

Таблиця 2.1.4 демонструє, що основними джерелами утворення відходів у Київській області є галузі сільського господарства, харчової промисловості, будівництва, а також житловий сектор. Значну частку становлять відходи, що генеруються в домогосподарствах – їхній обсяг співставний або навіть перевищує показники окремих промислових секторів. Це свідчить про необхідність орієнтації регіональної політики не лише на промислові джерела, а й на побутовий сегмент, включаючи роздільне збирання, компостування біовідходів та обізнаність населення.

Таблиця 2.1.5. Підприємства – основні накопичувачі промислових відходів

[Регіональна доповідь про стан НПС у Київській області]

№ з/п	Підприємства	Найменування відходу	Накопичено відходів станом на початок звітного періоду 2022 року, т	Фактично утворилось відходів на підприємстві за 2022 рік (звітний), т	Накопичено відходів станом на кінець звітного 2022 року, т	Місце накопичення відходів
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
1	Трипільська ТЕС ПАТ «Центренерго»	Шлак паливний	28908220,00	212398,00	29100516,00	Обухівський р-н, м. Українка, вул. Промислова, буд.1, золо-шлаковідвал Трипільської ТЕС
2	ПрАТ «АК «Київводоканал»	Шлам від очищення вод стічних	7496372,48	112582,08	7608954,56	Мулові лани БСА

№ з/п	Підприємства	Найменування відходу	Накопичено відходів станом на початок звітного періоду 2022 року, т	Фактично утворилось відходів на підприємстві за 2022 рік (звітний), т	Накопичено відходів станом на кінець звітного 2022 року, т	Місце накопичення відходів
1	2	3	4	5	6	7
	(Бортницька станція аерації)	неспецифічних промислових (осад)				
3	ПрАТ «Київський картонно – паперовий комбінат»	Відходи виробництва картону та паперу з макулатури	427000,00	11000,90	438000,90	Полігон промислових відходів ПрАТ «ККПК» в районі мікрорайону Яблуневий

Таблиця 2.1.5 виокремлює підприємства – основні накопичувачі промислових відходів, які зосереджені у галузях енергетики та надання комунальних послуг населенню. Ці об'єкти формують стабільно великі обсяги відходів щороку, але часто не мають належної внутрішньої інфраструктури для оброблення, що веде до їхнього довготривалого зберігання або передання третім сторонам. Така концентрація накопичення є фактором потенційного екологічного ризику та вимагає включення їх до регіональної системи моніторингу і планування логістики відходів.

2.1.1. Параметри управління відходами

Параметри управління відходами у Київській області є ключовим елементом сталого розвитку регіону та його екологічної безпеки. Область стикається з численними викликами, пов’язаними зі зростанням обсягу побутових та промислових відходів, що потребують ефективного управління. З огляду на це, в області розроблено і впроваджуються комплексні заходи, спрямовані на зменшення обсягів відходів, їх оброблення, відповідно до національних та регіональних стратегій. Ці заходи включають розширення інфраструктури для роздільного збирання ресурсоцінних відходів, їх оброблення, підвищення рівня екологічної свідомості населення та стимулювання інвестицій в інноваційні технології управління відходами.

Управління відходами в області також передбачає співпрацю між місцевими органами влади, підприємствами та громадськістю. Це дозволяє створити системний підхід до зниження навантаження на навколишнє середовище та покращення якості життя мешканців регіону. Важливу роль у цьому процесі відіграють регіональні програми та ініціативи, спрямовані на

впровадження екологічно безпечних практик управління відходами, а також модернізацію існуючих полігонів та будівництво нових об'єктів оброблення відходів.

Одним із основних напрямків роботи у сфері управління відходами залишається вирішення питання забезпечення повного збирання небезпечних відходів з метою передачі їх для подальшого оброблення та рециклінгу суб'єктам господарювання, які мають дозвіл наздійснення операцій з оброблення відходів та ліценцію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Перелік дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів та перелік суб'єктів господарювання у сфері оброблення відходів знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

Особливу категорію небезпечних відходів становлять заборонені і непридатні до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин (ХЗЗР). Незадовільні умови зберігання ХЗЗР несуть загрозу для довкілля та здоров'я населення внаслідок забруднення ґрунту, міграції токсичних компонентів шляхом інфільтрації в підземні і поверхневі води, особливо у весняний період, коли непридатні отрутохімікати можуть потрапити у водні об'єкти разом із талими водами.

Щорічно районними державними адміністраціями спільно з територіальними громадами проводиться інвентаризація заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин та тари від них.

На території Київської області потребують оброблення 185,665 тонн непридатних до використання та заборонених до застосування ХЗЗР, що розміщені в 20 місцях зберігання на території 5 районів (Білоцерківському, Бучанському, Вишгородському, Обухівському, Фастівському) та зони відчуження ЧАЕС.

Кількість місць видалення відходів на території Київської області, включених до реєстру місць видалення відходів складає 38 одиниць, з них полігонів побутових відходів складає 28, що займають площу близько 197,263 га. Середня заповненість полігонів становить 79 %.

У таблиці нижче наведена інформація щодо інфраструктури місць видалення відходів.

Таблиця 2.1.1.1. Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки

[Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Київській області за 2024 рік]

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці	Місця видалення відходів категорії Г - надзвичайно небезпечні		Місця видалення відходів категорії В - небезпечні		Місця видалення відходів категорії Б - помірно небезпечні		Місця видалення відходів категорії А - малонебезпечні	
		діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
1	Білоцерківський район	1	-	1	-	3	-	5	-
2	Бориспільський район	-	-	2	-	1	-	3	-
3	Броварський район	-	-	2	-	2	-	2	-
4	Бучанський район	-	-	1	-	-	-	2	-
5	Вишгородський район	-	-	-	-	1	-	3	-
6	Обухівський район	-	-	2	-	2	-	3	-
7	Фастівський район	-	-	1	-	1	-	0	-
	Усього	1	-	9	-	10	-	18	-

Зменшення навантаження на полігони побутових відходів, мінімізації антропогенного навантаження на довкілля та покращення екологічного стану області здійснюється шляхом роздільного збирання побутових відходів. Так на території області у 2024 році здійснювали збирання ресурсоцінних відходів 87 суб'єктів господарювання, які спеціалізувались на таких видах: склобій, скло, макулатура, пластик, брухт чорних та кольорових металів та ін. У 4-ох громадах області: Боярській, Бучанській, Білоцерківській та Славутицькій запроваджено роздільне збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів від населення, а саме: люмінесцентні лампи, батарейки та акумулятори.

Таблиця 2.1.1.2. Перелік суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері управління побутовими відходами у Київській області

[Інформація з офіційного вебсайту департаменту ЖКГ та енергоефективності Київської ОДА: https://lnk.ua/xNKQ2M8e8]

Район	ЄДРПОУ	Назва суб'єкта господарювання	Форма власності	Населений пункт на території якого суб'єкт господарювання надає послугу з управління побутовими відходами, зокрема:		
				перевезення	відновлення	видалення
Білоцерківський	35088890	КП «ВУЖКГ-1»	Комунальна	м. Узин	-	м. Узин
	25207219	ДКВП «Комунальник»	Комунальна	с-ще Терезине	-	Терезинська селищна рада
	30353261	ДКП «Світанок»	Комунальна	с. Шкарівка	-	Шкарівська сільська рада
Обухівський	40705714	КП БМР «Богуславблагоустрій»	Комунальна	м. Богуслав	-	-
Бориспільський	34812778	Комунальне унітарне підприємство Великоолександрівської Сільської ради «Олександрівкажитлобудсервіс»	Комунальна	с. Велика Олександрівка, с. Мала Олександрівка, с. Безуглівка, с. Чубинське	-	-
	38784713	КП «Акваком сервіс»	Комунальна	с. Петропавлівське	-	-
	39602451	ТОВ «ВР Компані»	Приватна	с. Вишеньки	-	-
	30925963	ЖКК «Вороньків»	Комунальна	с. Вороньків, с. Жереб'ятин	-	-
	33678185	КП «Горянин»	Комунальна	с. Гора	-	-
	34812715	КП Гнідинської сільської ради «Гнідинкомунсервіс»	Комунальна	с. Гнідин	-	-
	31120647	ЖКК «Мирненський»	Комунальна	с. Мирне, с. Малі Єрківці	-	-
	30172060	ЖКК «Щасливський»	Комунальна	с. Щасливе, с. Проліски	-	-
	3528501994	ФОП Коцар А.П.	Приватна	с. Ревне, с. Затишне	-	-
	38742542	КП «Мартусівка»	Комунальна	с. Мартусівка	-	-
Броварський	42394201	ПП «Богданівська Надія»	Приватна	с. Богданівка, с. Залісся	-	с. Рожівка

	41370404	КП «Калинівська керуюча компанія з обслуговування житлового фонду «Громадський сервіс»	Комунальна	с-ще Калинівка, с. Скибин, с. Перемога, с. Квітневе	-	с. Рожівка
	32183650	КП «Великодимерське»	Комунальна	На території Великодимерської СТГ	-	На території Великодимерської СТГ
	31876080	ПП «ЕКО СТАРТ»	Приватна	На території Великодимерської СТГ	На території Великодимерської СТГ	На території Великодимерської СТГ
	32175440	КП «МРІЯ»	Комунальна	с. Пухівка	-	с. Рожівка
	35673597	КП «Добробут»	Комунальна	с. Рожівка	-	с. Рожівка
	19419351	ТОВ «Десна-2»	Приватна	с. Рожівка	-	с. Рожівка
	31129393	КП «Сервіс»	Комунальна	с. Требухів	-	с. Рожівка
	35335802	КП «Рожнівське»	Комунальна	с. Рожни	-	с. Рожівка
	34837656	КП «Добробут»	Комунальна	с. Княжичі	-	с. Рожівка
	32099915	КП «Красилівське»	Комунальна	с. Красилівка	-	с. Рожівка
	42394201	ПП «Богданівська Надія»	Приватна	с. Богданівка, с. Залісся	-	с. Рожівка
	41370404	КП «Калинівська керуюча компанія з обслуговування житлового фонду «Громадський сервіс»	Комунальна	с-ще Калинівка, с. Скибин, с. Перемога, с. Квітневе	-	с. Рожівка
Вишгородський	32537622	ВРКП «Комунальник»	Комунальна	с. Нові Петрівці с. Старі Петрівці с. Катюжанка с. Хотянівка с. Нижчя Дубечня с. Лютіж с. Синяк с. Рови с. Воропаїв с. Пирново с. Жукин с. Вища Дубечня	-	-

				с. Богдани с. Толокунь с. Сухолуччя с. Глибівка с. Рудня Димерська с. Козаровичі с. Осещина с. Новосілки с. Лебедівка		
	03803567	Димерський комбінат комунальних підприємств	Комунальна	с-ще Димер	-	с-ще Димер
	40460848	КП «Благоустрій-Вишгород» Вишгородської міської ради	Комунальна	м. Вишгород	-	-
	03803567	Димерський комбінат комунальних підприємств	Комунальна	с-ще Димер	-	с-ще Димер
	40460869	КП «Управляюча компанія» ВМР	Комунальна	м. Вишгород, с. Хотянівка, с. Осещина	-	-
Броварський	0 5392074	КП «Згурівський комбінат комунальних підприємств»	Комунальна	с-ще Згурівка, с. Усівка, с. Стара Оржиця, с. Лизогубова Слобода, с. Великий Крупіль, с. Шевченкове, Любомирівка, с.Аркадіївка, с. Середівка, с.Мала Супоївка, с. Черевки, с. Щасливе	-	с-ще Згурівка
Обухівський	3330815	КП «Місьрембудсервіс»	Комунальна	м.Кагарлик	-	м.Кагарлик
	32231968	КП «КЖЕП»	Комунальна	м.Кагарлик	-	-
Бучанський	30367834	КП «Комбінат комунальних послуг с.Білогородка»	Комунальна	с.Білогородка, с. Шевченкове	-	-
	34778905	КП «Управління міським господарством»	Комунальна	м. Вишневе	-	с. Погреби

	38679832	МКП «Гатне»	-	с.Гатне	-	с. Погреби
	32379428	ТОВ «Екосервіс Груп»	Приватна	с. Горенка, с. Мощун	-	-
	37606213	КП «Благоустрій Крюківщини»	Комунальна	с. Крюківщина	-	с. Погреби
	-	ПКП «Гореничі»	Комунальна	с. Личанка	-	-
	25855972	КП «Новосілківська керуюча компанія житлово-комунальних послуг» Чабанівської селищної ради	Комунальна	Київська обл., Києво-Святошинський р-н, с. Новосілки,	-	Васильківський р-н, Погребівська с/р
	38760488	ТОВ «БП-Термінал»	Приватна	с. Петрушки	-	-
	36963962	КП «Ходосівське»	Комунальна	с.Ходосівка	-	-
	5392105	КП «Керуюча компанія Чабани»	Комунальна	с-ще Чабани	-	Васильківський р-н, Погребівська с/р
	40166205	ТОВ «Водфлндрубіж М»	Комунальна	с. Михайлівка-Рубежівка	-	-
	40318218	ТОВ «УК Дмитроград»	Приватна	с.Дмитрівка с. Капітанівка с. Мила	-	-
	35411212	КП «Добробут»	Комунальна	с. Шпитьки с. Лісне с. Мрія с. Горбовичі	-	-
	31254835	КП «Світанок 2000»	Комунальна	с. Бузова	-	-
	36964463	ОСББ «Бузова 17»	Комунальна	с. Бузова	-	-
	40153125	КП Віто-Поштової сільської ради «ВІТА»	Комунальна	с. Юрівка, с. Віта-Поштова	-	-
	34702930	КП «Боярське ГВУЖКГ»	Комунальна	м. Боярка	-	-
Бучанський	24217537	КП «Макарівське виробниче управління житлово-комунального господарства» Макарівської селищної ради	Комунальна	с-ще Макарів, с.Калинівка, с.Фасівочка	-	Розміщення ПВ на звалищі, яке знаходиться в межах Наливайківської сільської ради
	34311434	КП «Колонщина – Сервіс» Колонщинської сільської ради	Комунальна	с.Колонщина, с.Миколаївка, с.Березівка	-	-
	40403072	ТОВ «Транспобутсервіс»	Приватна	с.Бишів	-	-

Обухівський	31823373	КП «Миронівка-Благоустрій»	Комунальна	м.Миронівка, с.Яхни, с.Центральне, с.Нова Олександрівка, с.Микитяни, с.Андріївка, с.П'ятирічка, с.П'ятихатка	-	м.Миронівка, с.Яхни, с.Центральне, с.Нова Олександрівка, с.Микитяни, с.Андріївка, с.П'ятирічка, с.П'ятихатка
	35388770	КП «Комунальник с.Центральне»	Комунальна	с.Центральне	-	с.Центральне
	36173955	ТОВ «Крамар Еко»	Приватна	с-ще Козин, с. Старі Безрадичі, с. Нові Безрадичі, с. Тарасівка, с. Паращина, с. Березове, с. Капустяна, с. Конюша, залізнична станція Нові Безрадичі	-	-
	32152774	КП «КП Підгірцівське»	Комунальна	с. Підгірці, с. Креничі, с. Романків	-	-
	39239505	ПП «Бриз Дніпра»	Приватна	м. Українка	-	-
	41788608	ТОВ «Дан Девелопмент»	Приватна	м. Українка	-	-
	38956700	ТОВ «Ековтор-транс»	Приватна	м. Українка	-	-
Бориспільський	40099993	ТОВ «Переяслав Буд»	Приватна	м. Переяслав	-	м. Переяслав
Білоцерківський	05447639	ПрАТ "КАТП-1028"	Приватна	м. Біла Церква	-	м. Біла Церква
	35799423	КП Рокитнянської селищної ради «Рокитнянське житлово-експлуатаційне підприємство»	Комунальна	с-ще Рокитне	-	Комунальне підприємство Рокитнянської селищної ради «Рокитнянське житлово-експлуатаційне підприємство»
	34921014	КР «Сквирське комунальне господарство»	Комунальна	м. Сквира	-	м. Сквира

	3346704	Ставищенське житлово - комунальне підприємство	Комунальна	+	-	-
	31824225	КП «Тараща благоустрій»	Комунальна	м.Тараща	-	м.Тараща
	31824230	КП «Тараща ЖЕП»	Комунальна	м.Тараща	-	-
	31970315	КП «Благоустрій»	Комунальна	м. Тетіїв	-	м. Тетіїв
	40603851	КП «Дібрівка-Обрій»	Комунальна	м. Тетіїв	-	м. Тетіїв
Фастівський	13710890	Борівський ККП	Комунальна	с-ще Борова	-	-
	2301142056	ФОП Дармостук С.А.	Приватна	с. В.Гуляки, с. Василівка, с. Федорівка, с.Веприк, с. Млинок, с. Дорогинка, с. Кощіївка, с. М.Снітинка, с. В.Офірна, с. М.Офірна	-	-
	37819854	ТОВ «Екопромгруп»	Приватна	с. Бортники, с. В.Снітинка, с. Волиця, с. Дмитрівка, с. Півні, с.Малополовецьке, с. Півні, с. Мотовилівська с.Слобідка, с. Пилипівка, с. Єлизаветівка, с. Королівка, с. Скригалівка, с. Ставки, с. Триліси, с.Фастівець, с. Клехівка, с. Гвардійське, с. Мотовилівка, с. В.Мотовилівка, с. Вишняки, с. Тарасенки, с. Яхни, с-ще Кожанка,	-	-

				с. Софіївка, с. Степове		
	4308858	ДП «Дослідне господарство» Оленівське» ННЦ «ІМЕСГ»	Комунальна	с. Оленівка	-	-
	38070561	КП «Злагода»	Комунальна	с.Дідівщина, с. Вільшанська Нива, с. Деминівка, с. Пришивальня, с. Вишня, с. Кончак, с. Томашівка, с. Ярошівка.	-	-
Броварський	3803768	КП «Березанський комбінат комунальних підприємств виконавчого комітету Березанської міської ради»	Комунальна	м. Березань	-	-
	3662810	КП «Житлово-побутове підприємство виконавчого комітету Березанської міської ради»	Комунальна	м. Березань	-	-
Броварський	40263782	ТОВ «Селтік ТБО»	Приватне	м.Бровари	-	-
	40263782	ТОВ «Селтік ТБО»	Приватне	м.Бровари	-	-
Бучанський	41059710	ТОВ «Раунд Рісайклінг»	Приватна	м. Васильків	-	-
	37627469	КП «Комбінат комунальних підприємств м. Василькова»	Комунальна	м. Васильків	-	-
Обухівський	36298332	КП «ККП м.Ржищева»	Комунальна	Ржищів	-	м.Ржищів
м.Славутич*	41182060	КП «Житлово-комунальний центр»	Комунальна	-	-	м.Славутич
	33314769	ПП «Ресурс Еко Слав»	Приватна	м.Славутич	-	-
	42820280	ПП «Еко Транс Слав»	Приватна	м.Славутич	-	-
	20621365	ТОВ «Сервіс-Центр»	Приватна	-	м.Славутич	м.Славутич
	41182060	КП «Житлово-комунальний центр»	Комунальна	-	-	м.Славутич
	33314769	ПП «Ресурс Еко Слав»	Приватна	м.Славутич	-	Полігон ПВ на території Чернігівської області
Обухівський	32152706	ПП «Обухівміськвторресурси»	Приватна	м. Обухів, с.Таценки, с.Ленди, селах Обухівської міської ТГ:	м.Обухів	м.Київ

				Григорівка, Гусачівка, Матяшівка, Германівка, Деремезна, Долина, Макарівка, Копачів, Застугна, Шевченкове, Красна Слобідка, Безіменне, Красне Перше, Козіївка, Мала Вільшанка, Степок, Перегонівка, Перше Травня, Семенівка, Кулі, Дерев'яна, Нещерів. м. Васильків та у селах Васильківської міської ТГ: Безп'ятне, Барахти, Велика Бугаївка, Велика Вільшанка, Заріччя, Застугна, Здорівка, Зозулі, Кодаки, Кулібаба, Луб'янка, Митниця, Погреби, Тростинка, Червоне Поле, Шевченківка, Яцьки. Глевахівська селищної ТГ, а саме: Путрівського старостинського округу, до складу якого входить населені пункти: с Путрівка, с. Крячки, с Березенщина, с. Кобці, територію Мархалівського старостинського округу, до складу якого входить населені пункти: с Мархалівка. с. Зайців, Крушинського старостинського округу, до складу якого входить населені пункти: с Зелений Бір. с.Залізне, с Крушинка, с Борисів, с Мала Бугаївка, с		

				Дерев'янки, території селища Глеваха. м.Київ, Київська область Богуславська міська ТГ, Козинська селищна ТГ, Миронівська міська ТГ, Ржищівська міська ТГ, Українська міська ТГ, Феодосіївська сільська ТГ		
Узинська міська ТГ	35088890	КП «ВУЖКГ-1»	Комунальна	м. Узин	-	м. Узин
Дівичківська сільська ТГ	41964968	КП «Житлово-комунальне господакрство дівичківської сільської ради»	Комунальна	Дівичківська сілська ТГ	-	-
Фурсівська сільська ТГ	31100835	ЖКВП «Фурсівське»	Комунальна	с. Фурси, Чмирівка, Білоцерківського р-ну, Київської обл., с. Пищики, Безугляки, Сквирського р-ну, Київської обл.	-	с. Фурси, Чмирівка, Білоцерківського р-ну, Київської обл., с. Пищики, Безугляки, Сквирського р-ну, Київської обл.

*місто Славутич відноситься до Вишгородського району, однак територіально розміщений за 150 км від районного центру і територіально знаходиться у Чернігівській області.

Таблиця 2.1.1.3. Інформація про впровадження роздільного збирання побутових відходів за підсумками 2024 року

[Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Київській області]

№ з/п	Найменування населеного пункту	Загальна кількість мешканців у населеному пункті, тис. осіб	Кількість приймальних пунктів небезпечних відходів у складі побутових, усього, од.	Кількість місць тимчасового розміщення небезпечних відходів у складі побутових до їх передачі спеціалізованим підприємствам, од.	Загальний обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами, тонн	Номенклатура та обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами
1	2	3	4	5	6	7
1	Бучанська міська ТГ	62,101	2	2	876 000,0	Національний перелік відходів: відходи мастил відходи акумуляторів деревина ганчір'я спецодяг фільтрат, відходи упаковки Види та коди опрацьовані відповідно нового законодавства
2	м. Славутич	21,127	2	1	0,15	Ртутні термометри, люмінесцентні лампи, елементи живлення
3	Білоцерківська міська ТГ	222,0	1	-	-	-
4	Бориспільська міська ТГ	92,8	1	-	-	-
5	Українська міська ТГ	24, 0	-	7	0,206	Відпрацьовані елементи живлення (батарейки)
6	с. Гнідин, Золочівська сільська рада	2, 999	-	с. Гнідин, вул. Центральна, 41 (Гнідинська амбулаторія загальної практики сімейної медицини)	-	-
7	с. Вишеньки, Золочівська сільська рада	3,294	-	с. Вишеньки, вул. Храмова, 30 (Вишеньківська амбулаторія загальної практики сімейної медицини)	-	-

Станом на 2023 рік у Київській області зареєстровано понад три десятки суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері збирання, перевезення, роздільного збирання та оброблення побутових відходів. Їхній географічний розподіл є вкрай нерівномірним, основна концентрація припадає на міста, а також на громади, прилеглі до Києва. Це вказує на залежність багатьох менших або віддалених громад від зовнішніх операторів або на обмеженість доступу населення до повного спектра послуг управління відходами. Відсутність операторів у ряді територіальних громад свідчить про потенційні порушення екологічного та санітарного законодавства.

У структурі діяльності переважають підприємства, які займаються перевезенням ПВ та їхнім складуванням, тоді як кількість компаній, що надають послуги з оброблення, компостування, термічного оброблення чи підготовки відходів до повторного використання, залишається обмеженою. Така ситуація формує одновекторну логіку управління відходами – від джерела утворення до полігону – без реалізації проміжних стадій оброблення. Крім того, багато операторів не мають достатніх виробничо-технічних потужностей або модернізованої техніки, що ускладнює впровадження роздільного збирання та інноваційних підходів до обслуговування населення.

Аналіз таблиці 2.1.1.2. також виявляє відсутність широкої участі комунальних підприємств у цій сфері – їх частка менша, ніж частка приватних операторів. Це створює ризик низької керованості процесом управління відходами на рівні громад, особливо в умовах, коли приватні компанії зосереджені на прибуткових територіях і залишають поза увагою малонаселені чи соціально вразливі населені пункти.

Впровадження роздільного збирання побутових відходів у Київській області станом на 2022 рік має обмежений, фрагментарний характер. Згідно з даними, лише частина громад запровадила систему контейнерного збирання для окремих фракцій (пластик, скло, папір), і здебільшого ці заходи реалізовані у межах великих міст або пілотних проєктів, підтриманих міжнародною технічною допомогою. У сільських населених пунктах або периферійних громадах система роздільного збирання, як правило, відсутня або обмежується епізодичними пунктами прийому вторсировини. Це вказує на недостатню інституційну готовність громад, а також відсутність фінансових стимулів чи нормативного тиску на запровадження повноцінної моделі роздільне збирання ПВ.

Інфраструктура для роздільного збирання у 2022 році залишається переважно мінімальною: контейнерні майданчики не завжди відповідають санітарним нормам, а логістика перевезення ресурсоцінних відходів не є оптимізованою. Значна частина зібраних ресурсоцінних відходів змішується з загальним потоком відходів на етапі транспортування або через несвідоме управління з боку мешканців. Крім технічних обмежень, вагому роль відіграє низький рівень екологічної культури та обізнаності населення, що вимагає проведення системних просвітницьких кампаній.

Дані щодо управління відходами на території Київської області наведені у додатку 2.

2.1.2. Інституційна структура управління відходами

Інституційна структура управління відходами у Київській області базується на Законах України «Про охорону навколишнього природного середовища «Про управління відходами», «Про місцеве самоврядуванні в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», Положеннях «Про Державну екологічну інспекцію України», «Про Державну екологічну інспекцію Столичного округу», «Про Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації», «Про Головне управління статистики у Київській області», інших положеннях та регламентних документах структурних підрозділів державних адміністрацій, які виконують завдання і функції у сфері управління відходами.

Для створення ефективної інституційної моделі управління відходами на регіональному рівні, необхідно чітко визначити функції, ролі та відповідальність її суб'єктів.

Суб'єктами системи управління відходами виступають:

- утворювачі відходів (населення, організації);
- суб'єкт господарювання у сфері управління відходами;
- органи державної влади та місцевого самоврядування, що приймають управлінські рішення та виконують функції контролю у сфері управління відходами;
- інші зацікавлені сторони.

Утворювач відходів - фізична особа, юридична особа, в результаті діяльності якої утворюються відходи, а також суб'єкти управління відходами, які здійснюють операції із сортування, змішування або інші операції, що призводять до зміни характеристик або складу відходів. Утворювачами відходів є населення, підприємства, організації, установи, інші суб'єкти господарювання.

Суб'єктами у сфері управління відходами є громадяни України, іноземці та особи без громадянства, суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, діяльність яких призводить до утворення відходів, а також суб'єкти господарювання у сфері управління відходами.

Суб'єкт господарювання у сфері управління відходами - юридична особа або фізична особа-підприємець, що здійснює збирання, купівлю, зберігання, перевезення, відновлення та/або видалення відходів відповідно до законодавства;

Згідно із статтею 17 Закону України «Про управління відходами», суб'єкти господарювання у сфері управління відходами зобов'язані:

1) дотримуватися вимог щодо збирання, перевезення та оброблення відходів, встановлених цим Законом та іншими нормативно-правовими актами;

2) не допускати змішування відходів, що можуть бути відновлені, з відходами, що не можуть бути відновлені;

3) вести облік відходів, що утворилися у результаті їхньої діяльності чи були отримані від інших суб'єктів господарювання, облік операцій з управління відходами та подавати звітність відповідно до закону;

4) класифікувати свої відходи відповідно до Національного переліку відходів та Порядку класифікації відходів;

5) забезпечувати здійснення операцій з оброблення відходів на об'єктах оброблення відходів;

6) забезпечувати утримання в належному санітарному і технічному стані об'єктів оброблення відходів, забезпечувати дотримання правил техніки безпеки та пожежної безпеки на них;

7) надавати місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, уповноваженим органам виконавчої влади у сфері управління відходами інформацію про відходи та пов'язану з ними діяльність;

8) відшкодовувати шкоду, заподіяну здоров'ю та майну громадян України, навколишньому природному середовищу, підприємствам, установам та організаціям внаслідок порушення встановлених правил управління відходами, відповідно до закону;

9) мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів;

10) мати ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами та/або письмову згоду (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів чи висновок на транскордонне перевезення відходів відповідно до закону;

11) забезпечувати професійну підготовку, підвищення кваліфікації та проведення атестації фахівців у сфері управління відходами;

12) призначати відповідальних осіб у сфері управління відходами;

13) виконувати інші обов'язки, передбачені законом.

Виконавця послуг з управління побутовими відходами визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому КМУ.

Виконавець послуг з управління побутовими відходами укладає договори про надання послуг з управління побутовими відходами із споживачами.

Виконавець послуг з управління побутовими відходами зобов'язаний укласти договори про надання послуг з оброблення та захоронення побутових відходів із суб'єктами господарювання, що надають такі послуги відповідно до правил благоустрою території населеного пункту, розроблених з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту. Договори про надання послуг з управління з побутовими відходами мають містити інформацію про укладені договори між виконавцем послуг з перевезення побутових відходів та суб'єктами господарювання, що надають послуги з оброблення побутових відходів.

Згідно із статтею 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що споживачі зобов'язані укласти договір про управління побутовими відходами з виконавцем послуги з управління побутовими відходами, визначеним у встановленому законодавством порядку.

Об’єднання співвласників багатоквартирного будинку, управитель багатоквартирного будинку або інша уповноважена особа, яка укладає колективний договір про надання комунальних послуг, згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування, укладає договір про надання послуги з управління побутовими відходами з виконавцем послуги з управління побутовими відходами.

Організація роздільного збирання побутових відходів здійснюється виконавчим органом сільських, селищних, міських рад, згідно з Методикою роздільного збирання побутових відходів, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13.12.2023 року № 1130.

Для багатоквартирних будинків передбачена контейнерна схема перевезення побутових відходів із затвердженим графіком відповідно до наказу Міністерства охорони здоров’я від 17.03.2011 року №145 «Про затвердження державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць». Роздільне збирання побутових відходів здійснюється їх власниками згідно з методикою роздільного збирання побутових відходів, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово–комунального господарства.

Великогабаритні та ремонтні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів, а також мають відокремлюватися на етапі роздільного збирання відходів та передаватися спеціалізованим підприємствам, що одержали дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Перевезення побутових відходів здійснюється транспортними засобами спеціального призначення.

Перевезення інших відходів здійснюється на загальних принципах ведення господарської діяльності. Утворювачі інших відходів самостійно приймають рішення щодо варіанту оброблення відходів, що утворюються на їх об’єктах.

Оброблення небезпечних відходів здійснюється суб’єктами господарської діяльності, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Облаштування та експлуатація полігонів побутових відходів має здійснюватися у відповідності до Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263 (після набрання чинності).

У сфері управління відходами законодавством передбачені такі документи:

- дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів — документ дозвільного характеру відповідно до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» та постанови Кабінету Міністрів України від 19 грудня 2023 року № 1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- ліцензія на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами — видається згідно із Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та не належить до документів дозвільного характеру**;**
- письмова згода (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів та висновок на транскордонне перевезення відходів;
- інтегрований довкіллєвий дозвіл — передбачений частиною третьою статті 41 Закону України «Про управління відходами» (у випадках, визначених законодавством).

Не потребує отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами:

1) діяльність з приймання та зберігання відходів, якщо протягом одного року прийняті чи утворені відходи передаються суб'єкту господарювання, який має дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами, за умови подання суб'єктом господарювання звітної інформації (декларації) до інформаційної системи управління відходами;

2) діяльність із збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів у порядку визначеному законодавством;

3) діяльність аварійно-рятувальних формувань, пов'язана з ліквідацією надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Інформація щодо розподілу функцій і повноважень структурних підрозділів органів державної влади та місцевого самоврядування, на які покладено функцію управління відходами та здійснення контролю в цій сфері

Учасниками системи управління відходами є суб'єкт господарювання у сфері управління відходами; Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України; Міністерство розвитку громад та територій України, Міністерство охорони здоров'я України, Державна екологічна інспекція України, Державна екологічна інспекція Столичного округу, органи місцевого самоврядування; місцеві державні адміністрації та їх структурні підрозділи, які виконують завдання у сфері управління відходами.

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, відповідно до статей 20 та 21 Закону України «Про управління відходами», уповноважене на:

1) забезпечення формування державної політики у сфері управління відходами;

2) затвердження порядку розроблення планів управління відходами підприємств, установ та організацій;

3) затвердження порядку державного обліку відходів та подання звітності;

4) затвердження правил технічної експлуатації установок із спалювання відходів та установок із сумісного спалювання відходів;

5) затвердження правил технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації;

6) затвердження форми та порядку обліку відходів;

7) затвердження порядку розроблення програми контролю та моніторингу полігону та вимог до неї;

8) укладання в передбаченому законом порядку міжнародних договорів України щодо співробітництва у сфері управління відходами та контролю за транскордонним перевезенням відходів;

9) забезпечення обміну інформацією з центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями у сфері управління відходами.

10) реалізація державної політики у сфері управління відходами;

11) організацію підготовки фахівців у сфері управління відходами;

12) забезпечення розроблення і виконання стратегій, планів, програм у сфері управління відходами;

13) забезпечення виконання Національної стратегії управління відходами, підготовка звітів про її виконання;

14) забезпечення виконання Національного плану управління відходами та здійснення оцінки ефективності його виконання;

15) погодження регіональних планів управління відходами;

16) забезпечення виконання Національної програми запобігання утворенню відходів та здійснення оцінки ефективності її виконання;

17) здійснення функцій компетентного органу виконавчої влади, який забезпечує виконання положень Базельської конвенції про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням;

18) видачу (відмову у видачі, анулювання) дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів;

19) ліцензування господарської діяльності з управління небезпечними відходами;

20) надання письмової згоди (повідомлення) на транскордонне перевезення небезпечних відходів чи висновку на транскордонне перевезення відходів;

21) реєстрацію декларацій про відходи;

22) реєстрацію організацій розширеної відповідальності виробників;

23) створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами (онлайн-платформи «Еко-система» у сфері захисту довкілля з

актуальною інформацією про стан навколишнього середовища, та надання доступу до екологічних послуг, офіційного інформаційного ресурсу та мобільного додатку «ЕкоЗагроза», який дозволяє громадянам отримувати достовірну інформацію про стан довкілля, повідомляти про екологічні порушення та моніторити стан повітря, води та ґрунту.

24) надання публічного доступу до узагальнених даних у сфері управління відходами та інформування громадськості про управління відходами;

25) забезпечення участі України в міжнародному співробітництві у сфері управління відходами.

Міністерство розвитку громад та територій України, як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, відповідно до статті 22 Закону України «Про управління відходами», уповноважене на:

1) формування та реалізація державної політики у сфері надання послуги з управління побутовими відходами;

2) участь у розробленні Національної стратегії управління відходами;

3) участь у розробленні Національного плану управління відходами;

4) участь у погодженні регіональних планів управління відходами;

5) здійснення аналізу, систематизації та оприлюднення інформації у сфері управління побутовими відходами;

6) розроблення правил надання послуги з управління побутовими відходами;

7) розроблення порядку формування тарифів на послугу з управління побутовими відходами;

8) розроблення порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів;

9) розроблення типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами;

10) затвердження правил визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами;

11) затвердження правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках;

12) затвердження методики розрахунків цільових показників з підготовки відходів до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, порядку та форм надання звітності щодо їх виконання;

13) затвердження порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб’єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами;

14) затвердження методик, правил, інструкцій та порядків у сфері надання комунальної послуги з управління побутовими відходами.

Державна екологічна інспекція України, як центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, до

повноважень якого, згідно із ч. 1 статті 23 Закону України «Про управління відходами» та постановою КМУ від 19.04.2017 року №275 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України», належить здійснення у межах компетенції державного нагляду (контролю) за додержанням центральними органами виконавчої влади та їхніми територіальними органами (у разі утворення), місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування (в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади), підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними особами - нерезидентами вимог законодавства щодо:

1) збирання, перевезення, оброблення відходів;

2) дотримання суб'єктом господарювання у сфері управління відходами умов, встановлених дозволом на здійснення операцій з оброблення відходів;

3) подання декларацій про відходи;

4) ведення обліку відходів та подання звітності;

5) дотримання правил і режиму експлуатації об'єктів оброблення відходів;

6) перевезення небезпечних відходів через територію України та транскордонних перевезень небезпечних відходів;

7) виконання планів і програм у сфері управління відходами;

8) своєчасного та повного виконання заходів із захисту земель від засмічення та забруднення відходами.

Державна екологічна інспекція Столичного округу до повноважень якої належить здійснення державного нагляду (контролю) з питань запобігання утворенню та управління відходами, зокрема щодо:

1) збирання, перевезення, оброблення відходів;

2) перевезення небезпечних відходів територією України та транскордонних перевезень відходів;

3) дотримання суб'єктом господарювання у сфері управління відходами умов, встановлених дозволом на здійснення операцій з оброблення відходів;

4) подання декларацій про відходи;

5) ведення обліку відходів та подання звітності;

6) дотримання правил і режиму експлуатації об'єктів оброблення відходів;

7) виконання планів і програм у сфері управління відходами;

8) своєчасного та повного виконання заходів із захисту земель від засмічення та забруднення відходами.

Міністерство охорони здоров'я України, як центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, відповідно до статті 24 Закону України «Про управління відходами», уповноважене на:

1) затвердження вимог щодо безпечності для здоров'я людини (державні санітарні норми та правила, санітарно-гігієнічні та санітарно-протиепідемічні

правила і норми, санітарно-епідеміологічні правила і норми, протиепідемічні правила і норми, гігієнічні та протиепідемічні правила і норми, державні санітарно-епідеміологічні нормативи, санітарні регламенти) під час утворення, збирання, тимчасового зберігання, перевезення, оброблення відходів;

2) затвердження порядку управління медичними відходами, у тому числі вимог щодо безпечності для здоров'я людини (державні санітарні норми та правила, санітарно-гігієнічні та санітарно-протиепідемічні правила і норми, санітарно-епідеміологічні правила і норми, протиепідемічні правила і норми, гігієнічні та протиепідемічні правила і норми, державні санітарно-епідеміологічні нормативи, санітарні регламенти) під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів;

3) затвердження методичних настанов щодо аналізу ризиків для здоров'я людини відходів та об'єктів оброблення відходів;

4) визначення пріоритетних заходів для забезпечення захисту здоров'я людини від негативного впливу відходів;

5) встановлення вимог щодо безпечності для здоров'я людини продукції, що виробляється з відходів;

6) методичне забезпечення визначення рівня небезпечності відходів.

Київська обласна державна адміністрація, місцевий орган державної виконавчої влади, здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно–територіальної одиниці – області, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною обласною радою.

Відповідно до статті 25 частини другої ЗУ «Про управління відходами» до повноважень обласних державних адміністрацій у сфері управління відходами належить:

1) участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері управління відходами;

2) розроблення та реалізація регіональних планів управління відходами, здійснення оцінки ефективності їх виконання;

3) сприяння створенню об'єктів оброблення відходів у рамках співробітництва територіальних громад;

4) забезпечення реалізації заходів Національного плану управління відходами та Національної програми запобігання утворенню відходів;

5) створення умов для організації та будівництва об'єктів оброблення відходів;

6) взаємодія з органами місцевого самоврядування;

7) облік несанкціонованих сміттєзвалищ та відходів, власник яких не встановлений;

8) ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ;

9) надання інформації, проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи з населенням щодо управління відходами;

10) погодження місцевих планів управління відходами.

Для виконання вищезазначених завдань, в структурі обласної державної адміністрації створені структурні підрозділи, відповідальні за питання управління відходами:

Департамент екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації:

Основними завданнями департаменту є:

1) забезпечення реалізації державної політики у сферах охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів (земля, надра, поверхневі та підземні води, атмосферне повітря, ліси, тваринний і рослинний світ), управління відходами (крім управління радіоактивними відходами), пестицидами та агрохімікатами, екологічної безпеки, заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі;

2) здійснення регулювання у сферах охорони навколишньою природною середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, управління відходами (крім управління радіоактивними відходами), пестицидами та агрохімікатами. організації, охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідною фонду області, формування, збереження та використання екологічної мережі;

3) інформування населення через засоби масової інформації про стан навколишнього природного середовища на території Київської області.

Департамент житлово-комунального господарства та енергоефективності Київської обласної державної адміністрації:

Основними завданнями департаменту є, зокрема:

1) аналізує стан та тенденції розвитку житлово-комунального господарства області, готує та подає пропозиції голові обласної державної адміністрації щодо усунення недоліків;

2) бере участь у підготовці пропозицій до проектів програм соціально-економічного та культурного розвитку Київської області, поліпшення житлово-комунального обслуговування населення, благоустрою населених пунктів та енергозбереження;

3) взаємодіє з органами місцевого самоврядування з питань надання житлово-комунальних послуг та регулювання тарифоутворення у межах своїх повноважень;

4) здійснює аналіз стану сфер благоустрою населених пунктів, управління побутовими відходами, галузі поховання;

5) забезпечує реалізацію повноважень обласної державної адміністрації щодо здійснення державного контролю за дотриманням законодавства у сфері благоустрою території населених пунктів;

6) надає пропозиції щодо збирання і видалення побутових відходів, створення полігонів для їх захоронення, а також здійснення роздільного збирання корисних компонентів цих відходів;

7) забезпечує реалізацію повноважень обласної державної адміністрації щодо здійснення на відповідній території державного контролю

за дотриманням санітарних правил, державних стандартів, інших нормативних документів у галузі поховання, а також правил благоустрою.

Департамент регіонального розвитку Київської обласної державної адміністрації:

Департамент відповідно до визначених галузевих повноважень виконує такі завдання:

1) Розробка та реалізація стратегії регіонального розвитку Київської області.

2) Координація діяльності з питань регіонального розвитку між різними структурними підрозділами облдержадміністрації та іншими органами влади.

3) Залучення інвестицій для реалізації проєктів регіонального розвитку.

4) Співпраця з міжнародними організаціями та партнерами у сфері регіонального розвитку.

5) Організація та проведення моніторингу та оцінки реалізації проєктів регіонального розвитку.

Окрім цього,

Департамент охорони здоров'я Київської обласної державної адміністрації, забезпечує реалізацію державної політики в галузі охорони здоров'я, виконання актів чинного законодавства в галузі охорони здоров'я, державних стандартів, критеріїв та вимог, спрямованих на збереження навколишнього природного середовища і санітарно-епідемічного благополуччя населення.

Департамент економіки та Департамент фінансів Київської обласної державної адміністрації, забезпечують реалізацію на території області державної політики економічного і соціального розвитку України, державної регіональної політики, державної політики у сфері торгівлі та побутових послуг, державної регуляторної політики, зовнішніх зносин, взаємодії з економічними та міжнародними організаціями, розвитку підприємництва, туризму, іміджевої та виставкової діяльності.

Головне управління Держпродспоживслужби у Київській області відповідно до статті 24 Закону України «Про управління відходами», до Законів України «Про систему громадського здоров'я», «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною», «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» забезпечує:

- державний нагляд (контроль) за організацією роботи зі збирання, оброблення та знешкодження загиблих тварин і побічних продуктів тваринного походження;

- санітарні заходи щодо охорони території України шляхом проведення державного санітарно-епідеміологічного нагляду (контролю) за дотриманням санітарного законодавства, медико–санітарного контролю (огляду) з метою запобігання в'їзду на територію України транспортних засобів, ввезення вантажів, товарів та інших предметів, у тому числі лікарських засобів,

біологічних, хімічних і радіоактивних речовин, а також матеріалів і відходів, що можуть створювати небезпеку для життя і здоров'я населення (крім заходів, пов'язаних із здійсненням медико–санітарного спостереження (епідеміологічного нагляду (спостереження)), та крім виконання функцій із здійснення дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників).

Органи місцевого самоврядування у сфері управління відходами, реалізують повноваження згідно з вимогами статті 26 Закону України «Про управління відходами», а саме:

1) участь у реалізації державної політики у сфері управління відходами;

2) участь у розробленні та реалізації регіональних планів управління відходами;

3) затвердження місцевих планів управління відходами;

4) вирішення питань щодо розміщення на території відповідних територіальних громад об'єктів оброблення відходів;

5) створення пунктів роздільного збирання побутових відходів.

До повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері управління відходами належить:

1) розроблення та реалізація місцевих планів управління відходами;

2) організація управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення;

3) визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів;

4) запровадження роздільного збирання побутових відходів та забезпечення виконання цільових показників щодо підготовки відходів до повторного використання та рециклінгу;

5) організація роботи пунктів роздільного збирання побутових відходів;

6) забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів;

7) передача відходів, власник яких не встановлений, суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення;

8) надання інформації, проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи серед населення щодо управління відходами;

9) визначення одиниці вимірювання обсягу наданої послуги з управління побутовими відходами;

10) затвердження норм надання послуги з управління побутовими відходами;

11) затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами;

12) встановлення тарифів на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення, видалення побутових відходів окремо за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні);

13) укладення договорів з організаціями розширеної відповідальності виробників щодо запровадження приймання та роздільного збирання видів побутових відходів, на які поширюється розширена відповідальність виробника.

Відповідно ст. 25 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні», д**о компетенції сільських, селищних, міських рад належить:**

1) надання відповідно до законодавства згоди на розміщення на території села, селища, міста нових об'єктів, у тому числі місць чи об'єктів для управління відходами;

2) вирішення питань управління небезпечними відходами у складі побутових відходів;

3) затвердження місцевих планів управління відходами;

Відповідно ст. 30 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» **до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:**

1) організація управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення, знешкодження та захоронення трупів тварин;

2) розроблення та реалізація місцевих планів управління відходами;

3) затвердження норм надання послуг з управління побутовими відходами;

4) визначення одиниці виміру обсягу наданих послуг з управління побутовими відходами;

5) визначення у встановленому порядку суб’єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів;

7) запровадження роздільного збирання побутових відходів та забезпечення виконання цільових показників щодо підготовки відходів до повторного використання та рециклінгу;

8) забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів;

9) передача відходів, власник яких не встановлений, суб’єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення;

10) надання інформації та проведення просвітницької роботи серед населення щодо управління відходами;

11) встановлення тарифу на послугу з управління побутовими відходами та тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів як окремих його складових;

12) затвердження інвестиційних програм суб’єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами.

Відповідно ст. 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» **до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать:**

1) підготовка і подання на затвердження ради проєктів місцевих програм охорони довкілля, участь у підготовці загальнодержавних і регіональних програм охорони довкілля;

2) здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами;

3) здійснення контролю за додержанням юридичними та фізичними особами вимог у сфері управління відходами та розгляд справ про адміністративні правопорушення або передача їх матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про управління відходами.

Інституційна структура управління відходами у Київській області є багаторівневою та включає сукупність органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, спеціалізованих комунальних підприємств, суб'єктів господарювання та контролюючих органів, які виконують регуляторні, координаційні, виконавчі та наглядові функції у сфері управління відходами. Водночас аналіз фактичної діяльності цих інституцій свідчить про наявність проблем, що обмежують ефективність реалізації регіональної політики у цій сфері.

На обласному рівні ключова роль у формуванні та координації політики управління відходами належить Київській обласній державній адміністрації. Інституційна спроможність цього рівня загалом є достатньою для виконання функцій стратегічного планування, підготовки програмних документів і координації міжгалузевої взаємодії. Разом з тим, обмеженість кадрових ресурсів, високе навантаження на профільних спеціалістів та необхідність паралельного виконання функцій у суміжних сферах (охорона довкілля, природокористування, кліматична політика) знижують можливості для системного моніторингу реалізації заходів РПУВ та оперативного реагування на проблеми у громадах.

На рівні територіальних громад інституційна спроможність є нерівномірною та значною мірою залежить від розміру громади, фінансової забезпеченості, близькості до м. Києва та наявності власних комунальних та приватних підприємств у сфері управління відходами. У великих міських та приміських громадах спостерігається вищий рівень організаційної спроможності, наявність профільних підрозділів або відповідальних посадових осіб, досвід реалізації інфраструктурних проєктів та співпраці з суб'єктами господарювання у сфері управління відходами. Натомість у сільських і селищних громадах управління відходами здійснюється фрагментарно, без чіткого розподілу повноважень, із залученням обмеженої кількості спеціалістів, які поєднують функції у кількох сферах місцевого управління.

Суттєвим стримувальним фактором є недостатній рівень інституційної спроможності у частині планування та реалізації співробітництва територіальних громад. Незважаючи на задекларовану у законодавстві можливість формування спільних систем управління побутовими відходами, практична реалізація таких механізмів є обмеженою. Відсутність

напрацьованих процедур взаємодії між громадами ускладнюють реалізацію спільних інфраструктурних проєктів.

Інституційна структура у сфері контролю та нагляду за дотриманням вимог законодавства про управління відходами також характеризується обмеженою спроможністю. Контролюючі органи діють в межах повноважень, однак стикаються з проблемами кадрового дефіциту, обмеженого доступу до актуальних даних та складнощами у координації між різними рівнями управління. Це знижує ефективність виявлення порушень у сфері управління відходами.

Підсумовуючи, інституційна структура управління відходами у Київській області загалом відповідає вимогам чинного законодавства, однак її фактична спроможність потребує посилення. Основні проблеми пов’язані з дефіцитом кадрових ресурсів, слабкою міжвідомчою координацією, нерівномірними можливостями територіальних громад, відсутністю сучасної інфраструктури, а також низьким рівнем цифровізації та моніторингу. Для забезпечення ефективності системи управління відходами в області необхідно посилити координацію між органами влади, забезпечити розвиток цифрових інструментів обліку, модернізувати інфраструктуру та впровадити принципи ієрархії управління відходами, відповідно до вимог законодавства ЄС. Усунення зазначених проблем є необхідною передумовою ефективної реалізації РПУВ та досягнення визначених цільових показників у середньо- та довгостроковій перспективі.

2.1.3. Програми, стратегії, плани дій

Державні програми, стратегії, плани дій

1. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695.

Головними цілями Стратегії є: формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах; підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів; розбудова ефективного багаторівневого врядування.

2. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року схвалена розпорядженням КМУ від 8 листопада 2017 р. № 820-р.

Стратегія спрямована на створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до управління відходами на державному та регіональному рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх оброблення та підготовки відходів до повторного використання. Реалізація цієї Стратегії здійснюється трьома етапами: перший - 2017-2018 роки, другий - 2019-2023 роки, третій - 2024-2030 роки.

Засадничі принципи Стратегії:

- ієрархії управління відходами, який передбачає дії стосовно управління відходами у такій послідовності:
- запобігання утворенню відходів з метою оптимізації процесів проектування видобутку ресурсів, виробництва товарів (екодизайн) та утворення відходів;
- підготовку відходів до повторного використання – створення цілої галузі для проведення перевірки, очистки чи визначення придатності продуктів або їх компонентів для повторного їх використання без попереднього оброблення;
- оброблення відходів – відновлення з поверненням у виробничий цикл різних матеріалів, що містяться у відходах;
- інші види оброблення відходів;
- видалення відходів - захоронення їх у спеціально обладнаних місцях/об’єктах та знищення (знешкодження) на установках, що відповідають екологічним нормативам, лише у разі відсутності можливості виконати попередні ступені ієрархії;
- переходу до економіки замкненого циклу, який передбачає, що обсяг продуктів, матеріалів і ресурсів використовується в економіці якомога довше і утворення відходів мінімізується;
- наближеності, який передбачає для зменшення потенційних ризиків від забруднення відходами їх оброблення якомога ближче до джерел утворення;
- попередженості, який за наявності доказів екологічного ризику слід вжити відповідних запобіжних заходів;

- спільної відповідальності, участі органів державної влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, а також громадськості під час прийняття рішень щодо досягнення цілей екологічної політики;

- розширеної відповідальності виробника, який передбачає відповідальність виробників та імпортерів продукції за прийняття повернутої продукції та відходів, що лишилися після її використання, а також подальше управління відходами;

- самодостатності, який передбачає створення інтегрованої мережі об'єктів оброблення відходів, що дасть змогу державі чи регіону забезпечити самостійне оброблення власних відходів.

Цілями Стратегії є:

- визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах;

- визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель;

- визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі;

- забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку;

- зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг;

- забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

3. Національний план управління відходами до 2033 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 р. №1353-р)

Основні напрями Плану:

1. Загальні напрями:

- адаптація національного законодавства до вимог європейського законодавства, зокрема, через розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроектів про управління відходами, захоронення відходів, спалювання відходів; проектів актів про Національний перелік відходів на основі європейського, порядок процедури класифікації відходів (вже прийнято), порядок віднесення відходів до категорії небезпечних (вже прийнято), порядок прийняття відходів для різних категорій полігонів; порядок проведення інвентаризації об'єктів з оброблення відходів; методику проведення оцінки ризику для довкілля від об'єктів з оброблення відходів; порядок встановлення категорій полігонів відходів; порядок отримання дозволів на здійснення операцій у сфері управління відходами; порядок ведення реєстрів у сфері управління відходами (вже прийнято); план заходів щодо зменшення обсягів захоронення відходів, що біологічно розкладаються; Програму запобігання утворенню відходів; розроблення та затвердження в установленому порядку проектів регіональних планів управління відходами та ін.;

- впровадження економічних інструментів для удосконалення управління відходами, зокрема розробка законопроектів про встановлення механізму фінансових гарантій, що надаються операторами полігонів різних категорій; запровадження та використання економічних інструментів для стимулювання створення об'єктів інфраструктури з оброблення відходів; встановлення економічних інструментів щодо запобігання утворенню небезпечних відходів, зокрема оподаткування екологічно небезпечної продукції; запровадження економічного стимулювання впровадження екологічно чистих технологій виробництва та розширення можливостей оброблення (рециклінгу) та ін.;

- вдосконалення інституційної структури сфери управління відходами у т.ч. через утворення центрального органу виконавчої влади з питань управління відходами та Утворення міжвідомчої координаційної ради з науково-дослідних робіт з багаторазового використання природних ресурсів та оброблення (рециклінгу) відходів;

- зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами; реформування системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами;

- підвищення обізнаності населення щодо управління відходами;

2. Побутові відходи:

- формування державної політики у сфері управління побутовими відходами; створення ефективної системи збирання та перевезення побутових відходів; створення інфраструктури для відновлення побутових відходів; створення інфраструктури для видалення побутових відходів; створення ефективної системи управління осадом стічних вод;

3. Небезпечні відходи

- формування державної політики у сфері управління небезпечними відходами; створення інфраструктури для оброблення небезпечних відходів;

- формування державної політики у сфері управління відпрацьованими нафтопродуктами;

4. Промислові відходи:

- формування державної політики у сфері управління промисловими відходами; створення інфраструктури для оброблення промислових відходів;

- формування державної політики у сфері управління відходами видобувної промисловості; створення інфраструктури для оброблення відходів видобувної промисловості;

5. Відходи будівельно-ремонтних робіт:

- формування державної політики у сфері управління відходами будівельно-ремонтних робіт; створення інфраструктури для оброблення відходів будівельно-ремонтних робіт;

6. Відходи виробництва продукції сільського господарства:

- формування державної політики у сфері управління відходами виробництва продукції сільського господарства; створення відповідної інфраструктури для управління відходами рослинного і тваринного походження; вдосконалення управління хімічними засобами захисту рослин;

7. Відходи упаковки формування державної політики у сфері управління відходами упаковки;

8. Відходи електричного та електронного обладнання формування державної політики у сфері управління відходами електричного та електронного обладнання та створення інфраструктури для оброблення відходів електричного та електронного обладнання;

9. Відпрацьовані батарейки, батареї і акумулятори формування державної політики у сфері управління відпрацьованими батарейками, батареями і акумуляторами; створення інфраструктури для оброблення відпрацьованих батарейок, батарей і акумуляторів;

10. Медичні відходи:

- формування державної політики та створення інфраструктури у сфері управління медичними відходами;

11. Зняті з експлуатації транспортні засоби:

- формування державної політики у сфері управління знятими з експлуатації транспортними засобами;

- створення інфраструктури для збирання, зберігання, розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів, підготовки відходів до повторного використання та відновлення відходів, що утворилися після розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів.

Регіональні стратегії, програми, плани дій та інші відповідні документи.

Основні проблеми у сфері управління відходами та пропоновані заходи щодо мінімізації негативного впливу відходів на довкілля зазначені у наступних програмних документах:

- Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки (у новій редакції);

- Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки;

- Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на 2022 – 2029 роки;

- Регіональна програма розвитку житлово-комунального господарства, енергоефективної трансформації та енергобезпеки Київської області на 2023-2027 роки;

- Програма відбудови багатоквартирних житлових будинків в Київській області на 2023-2025 роки;

- Програма комплексного відновлення та розвитку території Київської області на 2023-2027 роки;

- щорічні Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища Київської області;

- Екологічний паспорт Київської області.

1. Стратегія розвитку Київської області на 2021-2027 роки (у новій редакції).

Стратегічна ціль 2. Створення безпечних та комфортних умов для життя.

Оперативна ціль 2.4. Захист та відновлення навколишнього природного середовища, адаптації до зміни клімату.

Внаслідок російських авіаударів пошкоджено низку об’єктів інфраструктури області, у т.ч. нафтопаливних та енергетичних об'єктів, у результаті чого в атмосферне повітря потрапляють небезпечні забруднюючі речовини внаслідок горіння та руйнування будівельних конструкцій.

Суттєвий обсяг частково або повністю зруйнованих об’єктів інфраструктури призводить до забруднення довкілля будівельними відходами.

На території Київської області у 22 місцях тимчасового розміщення відходів від руйнувань, що займають площу понад 35 га, зберігається 257,5 тис. тонн відходів.

Вирішення цієї проблеми потребує впровадження ефективного управління відходами, у т. ч. відходами, що утворилися у зв’язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій.

Завдання 2.4.1. Ефективне управління відходами, у т. ч. відходами, що утворилися у зв’язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій.

Завдання 2.4.2. Забезпечення здійснення моніторингу довкілля.

Очікувані результати:

- збільшення частки оброблених відходів;
- зменшення кількості відходів руйнації;
- проведення моніторингу довкілля;

2. Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки.

Стан навколишнього природного середовища сьогодні є однією з найгостріших соціально-економічних проблем, що прямо чи опосередковано стосується кожної людини і обумовлює актуальність впровадження в області принципів та засад сталого розвитку, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти їх потреби.

Сталий розвиток українського суспільства, висока якість життя й здоров'я населення, а також національна безпека можуть бути забезпечені тільки за умови збереження природних систем і підтримки відповідної якості навколишнього природного середовища.

Київщина – одна з провідних областей України. У регіоні зосереджена велика кількість промислових підприємств, об'єктів комунального господарства, магістралей міжнародного та загальнодержавного значення. Також, Київщина - одна з областей, що найбільше постраждала від Чорнобильської катастрофи.

Ці та інші причини призвели до значного погіршення стану навколишнього природного середовища.

Першочергова увага до охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення – невід’ємна умова сталого розвитку регіону і країни в цілому. Саме тому, на території області повинна

здійснюватися політика, спрямована на досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, на охорону, раціональне використання і відтворення природних ресурсів.

У зв'язку з цим, метою розробки Програми є зменшення забруднення навколишнього природного середовища, забезпечення раціонального використання та відтворення природних ресурсів області, збереження здоров'я населення.

Реалізація Програми дозволить:

- знизити техногенне та антропогенне навантаження на водні об'єкти і перешкоджатиме забрудненню поверхневих та підземних водних об'єктів;
- досягти екологічно безпечних умов для проживання населення;
- поліпшити екологічний стан довкілля регіону;
- розповсюдження екологічних знань та інформації;
- знизити техногенне навантаження на атмосферне повітря;
- забезпечити належні умови для здійснення заходів щодо охорони і збереження типових та унікальних природних комплексів;
- створити репрезентативну систему територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- активізувати поширення екологічної інформації, діяльності з екологічного виховання й підвищення екологічної культури населення;
- підвищити ефективність реалізації регіональної екологічної політики в цілому.

3. Обласна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на 2022 – 2029 роки.

Ця програма безпосередньо дотична до проблеми управління відходами через пріоритетні завдання з покращення якості водних ресурсів і захисту річкових екосистем від техногенного навантаження. Значна частина МВВ (місць видалення відходів), особливо застарілих полігонів, розташована в межах водозахисних смуг та басейнів малих річок – приток Дніпра. Відсутність належної гідроізоляції, витік фільтрату, стихійне розміщення будівельних або небезпечних відходів сприяють вторинному забрудненню поверхневих і підземних вод. Тому інтеграція даних про полігони та несанкціоновані сміттєзвалища у план водоохоронних заходів є критично необхідною.

Крім того, Програма передбачає реконструкцію та будівництво очисних споруд, що має стратегічне значення для поводження зі стоками, насиченими органічними та небезпечними речовинами, у тому числі у результаті неналежного захоронення рідких відходів. У сфері управління промисловими та небезпечними у складі побутових відходів актуальною є проблема несанкціонованого зливу відходів у каналізаційні або дренажні системи, що потрапляють у Дніпровський басейн.

4. Регіональна програма розвитку житлово-комунального господарства, енергоефективної трансформації та енергобезпеки Київської області на 2023-2027 роки.

У межах розвитку ЖКГ програма охоплює критично важливу сферу – модернізацію інженерної інфраструктури управління побутовими відходами, включно з логістикою, технічним оновленням транспортних засобів спеціального призначення, створенням сортувальних станцій та пунктів збирання ПВ. Це дає підґрунтя для реалізації ключових положень Регіонального плану управління відходами, зокрема у частині впровадження роздільного збирання, організації безпечного перевезення відходів та запуску кластерних об’єктів. Інтеграція компонентів енергоефективності також відкриває перспективи для використання біогазу на полігонах, термічного оброблення частини фракцій, або створення установок з RDF-палива.

Окрему увагу в програмі приділено цифровізації ЖКГ та автоматизації управлінських процесів, що може бути використано для впровадження електронного обліку відходів, трекінгу контейнерних майданчиків, моніторингу наповнення та оптимізації маршрутів збирання. Це також створює можливості для прозорого контролю на рівні громад та підвищення ефективності системи управління відходами в цілому. Програма сприяє формуванню системного підходу до муніципального сектору, де управління відходами розглядається не як вузькотехнічна проблема, а як невід'ємна частина якості міського середовища.

5. Програма комплексного відновлення та розвитку території Київської області на 2023-2027 роки.

Програма виступає стратегічним документом регіонального планування, який інтегрує пріоритети сталого розвитку, екологічної безпеки та соціально-економічного відновлення регіону після масштабних руйнувань, спричинених війною. Одним із ключових вимірів програми є забезпечення належного управління відходами як передумови підвищення екологічної стійкості території, поліпшення санітарно-епідемічного стану та запобігання вторинному забрудненню довкілля. Документ передбачає формування системного підходу до управління побутовими, будівельними та небезпечними відходами, що виникли унаслідок воєнних дій, з урахуванням європейських стандартів та вимог національного законодавства. У програмі управління відходами розглядається не лише як окремий екологічний напрям, а й як складова регіональної економічної політики, адже розвиток сучасної інфраструктури з їх збирання, перевезення та оброблення сприяє створенню нових робочих місць, залученню інвестицій та відновленню виробничих ланцюгів. Таким чином, програма забезпечує інтеграцію цілей відновлення та розвитку області із завданнями підвищення ефективності системи управління відходами, що має довгострокове значення для збереження природного середовища та формування безпечних умов життєдіяльності населення.

6. Програма відбудови багатоквартирних житлових будинків в Київській області на 2023-2025 роки.

Ця програма є безпосередньо пов’язаною з управлінням відходами будівництва та знесення (ВБЗ), оскільки реконструкція пошкодженого житлового фонду внаслідок воєнних дій супроводжується утворенням значних обсягів бетонних, цегляних, дерев’яних та змішаних будівельних матеріалів. Відсутність повноцінної інфраструктури для приймання, роздільного збирання відходів та оброблення ВБЗ у більшості громад області створює загрозу стихійного накопичення або несанкціонованого перевезення таких відходів у ліси, балки, прибережні зони. Програма має потенціал сприяти формуванню прозорої системи управління ВБЗ через включення вимог до підрядників щодо звітності про перероблення матеріалів та підключення до реєстру відходів.

У контексті цієї програми доцільним є створення тимчасових пунктів мобільного збирання та оброблення будівельних відходів, а також впровадження пілотних рішень для підготовки до повторного використання демонтованих матеріалів (наприклад, щебеню, бетону) в дорожньому будівництві. Таким чином, реалізація програми не тільки покращує житлові умови населення, а й має бути інтегрована в рамки циркулярної економіки, з мінімізацією навантаження на полігони та зменшенням обсягів необроблених відходів.

7. Щорічні Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища Київської області.

Наповнення інформацією наступних розділів:

8. Відходи

8.1. Структура утворення та накопичення відходів

8.2. Управління відходами (збирання, зберігання, обробка та видалення)

8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів

8.4. Державна політика та заходи у сфері управління відходами

Розділ 8 присвячений відходам, є критично важливим, оскільки він охоплює всі аспекти управління відходами, які мають значний вплив на екологічний стан та здоров'я населення. Розуміння структури утворення та накопичення відходів (8.1) дозволяє ідентифікувати основні джерела відходів та їхній вплив на довкілля, що є необхідним для розробки ефективних стратегій їх управління. Управління відходами (8.2), включаючи збирання, зберігання, відновлення та видалення, є ключовими процесами, що забезпечують належне управління відходами та зменшення їхнього негативного впливу на екосистеми. Транскордонне перевезення небезпечних відходів (8.3) є особливо важливим у контексті міжнародного співробітництва та дотримання екологічних стандартів, що знижує ризики для довкілля та населення. Державне регулювання в сфері управління відходами (8.4) забезпечує правову базу та механізми контролю, які є необхідними для

забезпечення виконання екологічних норм та стандартів, а також для стимулювання інновацій та інвестицій у сфері управління відходами.

8. Екологічний паспорт Київської області.

Наповнення інформацією наступних розділів:

12. Управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Даний розділ присвячений управлінню відходами та небезпечними хімічними речовинами, включаючи їхню класифікацію, збирання, перевезення, зберігання, відновлення та видалення. Особлива увага приділяється безпечному управлінню небезпечними речовинами, що включає дотримання міжнародних стандартів та регламентів, а також впровадження найкращих практик та технологій для зменшення шкідливого впливу на навколишнє середовище. Державне регулювання та контроль у цій сфері є ключовими для забезпечення виконання екологічних норм і стандартів, захисту природних ресурсів та здоров'я людей.

Програмно-стратегічна база у сфері управління відходами в Київській області формується на основі як загальнодержавних, так і регіональних документів (обласні цільові програми, а також документи з енергоефективності, житлової та комунальної політики). Такий міждисциплінарний підхід дозволяє розглядати управління відходами не як ізольовану технічну галузь, а як частину комплексного просторового та соціально-економічного розвитку регіону. Проте попри наявність декількох програм із дотичними цілями, відсутній єдиний механізм узгодження їхнього змісту, пріоритетів та термінів реалізації.

Більшість існуючих програм не містить чітких кількісних або інфраструктурних індикаторів щодо управління відходами, а також не передбачає інструментів оцінки досягнутих результатів. Програми у сфері водного господарства чи відновлення житлового фонду лише опосередковано враховують аспекти утворення або управління відходами, зокрема будівельними та небезпечними. У той час як у контексті післявоєнного відновлення ці компоненти набувають особливої ваги, їх фактична реалізація без належного включення до планів дій або проектної документації призводить до неефективного використання ресурсів та екологічних ризиків. Відсутність спеціалізованої програми на рівні області, присвяченої виключно відходам, також ускладнює синергію з РПУВ.

Аналіз показує, що існуючі документи мають значний потенціал для інтеграції з РПУВ за умови їх актуалізації та координації. На практиці це означає необхідність перегляду програм відповідно до положень РПУВ, запровадження системи моніторингу впровадження програмних заходів у сфері управління відходами, а також виділення окремих бюджетних ліній для цільових екологічних проєктів.

2.1.4. Фінансово-економічне забезпечення управління відходами

Джерелами фінансування діяльності у сфері управління відходами є:

1) обласний бюджет, у т.ч. обласний фонд охорони навколишнього природного середовища;

2) місцеві бюджети, у т.ч. місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища;

3) державний бюджет;

4) кошти підприємств, установ та організацій;

5) кошти, залучені за рахунок інвестицій, кредитів та безповоротної допомоги;

6) надходження за надані послуги та реалізовану продукцію;

7) фінансування за принципом розширеної відповідальності виробника;

8) інші джерела, не заборонені законодавством.

Дані щодо надходження до фондів ОНПС місцевих бюджетів Київської області за 2015-2024 роки наведені в додатку 3 та на рисунку 2.1.4.1.

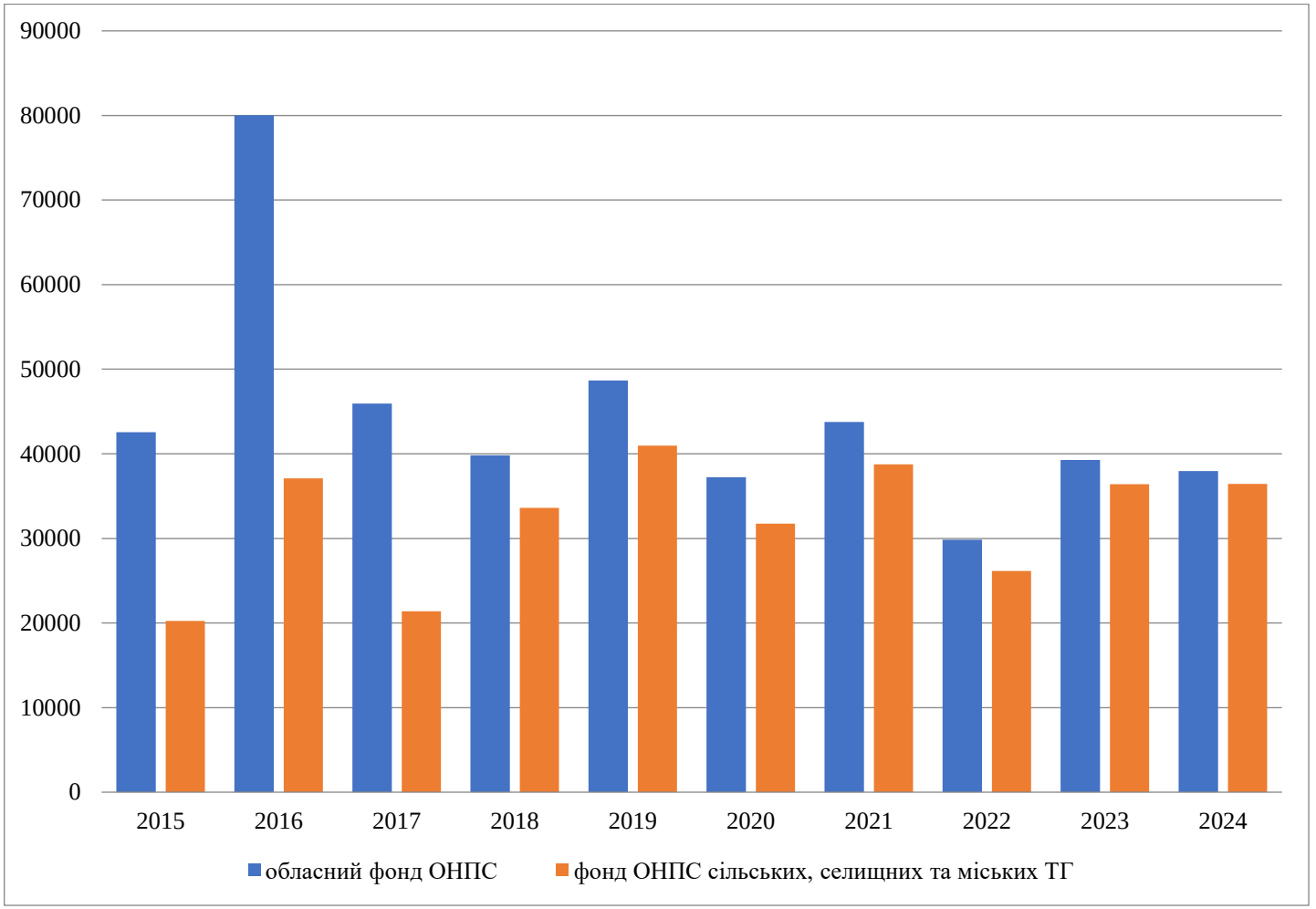

Рисунок 2.1.4.1. Надходження до фондів ОНПС у Київській області за період 2015-2024 років, тис.грн.

Аналіз таблиці свідчить, що надходження до місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища в Київській області є вкрай нерівномірними як у часовому, так і територіальному розрізі. Попри загальну позитивну динаміку в окремі роки, обсяг коштів, що акумулюються на рівні територіальних громад, у багатьох випадках є недостатнім для повноцінної реалізації природоохоронних заходів, включаючи управління відходами. Значна частина надходжень концентрується у громадах, прилеглих до великих міст або промислових вузлів, тоді як у сільських громадах надходження не дозволяють сформувати навіть мінімальний фонд підтримки екологічних ініціатив. Це свідчить про необхідність запровадження механізмів горизонтального фінансового вирівнювання, а також стимулювання екологічної активності громад через програми співфінансування з обласного чи державного бюджету.

Таблиця 2.1.4.1. Фінансування заходів з управління відходами з місцевих бюджетів, тис.грн.

[дані Київської ОДА]

Джерела фінансування	Одиниці виміру	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	2	3	4	5	6	7
Фінансування заходів з фонду ОНПС місцевих бюджетів, всього	тис. грн	36 817,573	21 964,017	18 455,002	19 675,826	23 473,366
1. Фінансування заходів з фонду ОНПС бюджету Автономної Республіки Крим, області, міст Київ та Севастопіль	тис. грн	22661,603	6934,518	11793,998	1732,917	16331,120
2. Фінансування заходів з фонду ОНПС бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад	тис. грн	14156,510	15029,499	6661,004	17942,909	7142,246

Дані таблиці демонструють, що пряме фінансування заходів з управління відходами з місцевих бюджетів залишається фрагментарним і нерегулярним. У ряді громад такі витрати взагалі не зафіксовані, що свідчить або про відсутність цільових програм, або про низький пріоритет теми управління відходами на місцевому рівні. Навіть у тих громадах, де передбачені відповідні витрати, вони переважно обмежуються підтриманням роботи діючих полігонів або закупівлею контейнерів, тоді як інвестиції у розвиток обробних потужностей, інфраструктури сортування, чи реалізацію проектів підгтовки відходів до повторного використання - практично відсутні. Такий стан речей вказує на потребу формування територіальних підходів до

управління відходами, що дозволило б акумулювати ресурси та підвищити ефективність витрат.

Відповідно до даних Головного управління статистики у Київській області у таблицях 2.1.4.2, 2.1.4.3 та 2.1.4.4 наведено поточні витрати на охорону навколишнього природного середовища за видами природоохоронної діяльності, витрати на ОНПС за видами економічної діяльності та витрати на ОНПС по районах у 2024 році.

Таблиця 2.1.4.2. Поточні витрати на ОНПС за видами природоохоронної діяльності 2015-2024 роки, у фактичних цінах, тис.грн

[Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

Рік	На управління відходами
2015	132 640,9
2016	167 882,2
2017	383 896,4
2018	245 918,7
2019	309 370,0
2020	401 815,2
2021[1]	552 558,8
2022[1]	271 567,6
2023[1]	476 444,4
2024[1]	415 357,5

[1-] Дані можуть бути уточнені.

Упродовж 2015–2024 років Київська область демонструє загальну тенденцію до поступового зростання поточних витрат на природоохоронну діяльність, однак ці витрати мають переважно непостійний характер і лише частково стосуються сфери управління відходами. Переважають видатки на очищення стічних вод, охорону атмосферного повітря та утримання зелених насаджень, тоді як частка витрат, безпосередньо пов’язаних на управління із ПВ або промисловими відходами, залишається незначною. Така структура витрат свідчить про пріоритетність традиційних екологічних напрямів, але недостатню інтеграцію питань управління відходами в екологічну політику загалом. Переформатування бюджетного планування з урахуванням положень РПУВ могло б забезпечити більш збалансований розподіл ресурсів.

Таблиця 2.1.4.3. Витрати на охорону навколишнього природного середовища за видами економічної діяльності у 2024 році[1,] у фактичних цінах, тис.грн

[Статистична інформація ГУ статистики у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

	Код за КВЕД–2010	Усього	У тому числі	
			капітальні інвестиції	поточні витрати
Усі види економічної діяльності		**1941733,0**	**249082,9**	**1692650,1**
Сільське, лісове та рибне господарство	A	102821,5	5189,0	97632,5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	B	745,6	68,9	676,7
Переробна промисловість	C	217826,0	13577,2	204248,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	D	548668,8	47383,3	501285,5
Водопостачання; каналізація, управління відходами	E	935186,2	136408,9	798777,3
Будівництво	F	256,1	-	256,1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	36936,2	30087,3	6848,9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	H	444,8	11,3	433,5
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	62,3	23,3	39,0
Інформація та телекомунікації	J	-	-	-
Фінансова та страхова діяльність	K	-	-	-
Операції з нерухомим майном	L	4376,3	194,0	4182,3
Професійна, наукова та технічна діяльність	M	13335,0	13335,0	-
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	N	9933,1	2190,0	7743,1
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	O	22,4	-	22,4
Освіта	P	11,8	11,8	-
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	-	-	-
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	R	68150,8	602,9	67547,9
Надання інших видів послуг	S	2956,1	-	2956,1

[1-] Дані можуть бути уточнені

За результатами 2024 року, витрати суб'єктів господарювання на охорону довкілля суттєво варіюються залежно від виду економічної діяльності. Найбільші обсяги витрат зафіксовано у промисловості, енергетиці, будівництві та водопостачанні, що частково зумовлено їх високим екологічним навантаженням і нормативними зобов'язаннями. Водночас витрати на управління відходами становлять лише частку загальних екологічних витрат підприємств і не завжди відповідають фактичному обсягу утворюваних відходів. Це свідчить про слабку мотивацію бізнесу до мінімізації відходів або розвитку внутрішніх систем роздільного збирання відходів, а також про необхідність посилення ролі контролюючих органів та податкових інструментів впливу.

Таблиця 2.1.4.4. Витрати на ОНПС по територіальних громадах у 2024 році[1], у фактичних цінах, тис.грн

[Статистична інформація ГУС у Київській області: http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=40&lang=1]

	Усього	У тому числі		
		капітальні інвестиції		поточні витрати
		усього	з них витрати на капітальний ремонт	
Київська область	**1941733,0**	**249082,9**	**50754,9**	**1692650,1**
Чорнобиль	38086,6	13335,0	-	24751,6
Білоцерківська	243106,6	17269,3	584,7	225837,3
Володарська	2305,8	839,5	-	1466,3
Гребінківська	512,6	-	-	512,6
Ковалівська	1118,8	181,2	-	937,6
Маловільшанська	36,1	-	-	36,1
Рокитнянська	12760,3	4839,7	-	7920,6
Сквирська	8312,8	-	-	8312,8
Ставищенська	8345,7	-	-	8345,7
Таращанська	10430,5	428,3	-	10002,2
Тетіївська	11729,5	2527,6	-	9201,9
Узинська	8181,5	-	-	8181,5
Фурсівська	2,0	2,0	-	-
Бориспільська	53060,9	10396,9	-	42664,0
Вороньківська	3238,1	1,3	-	3236,8
Гірська	240,6	69,0	-	171,6
Дівичківська	547,2	-	-	547,2
Золочівська	58551,4	-	-	58551,4
Переяславська	13982,0	-	-	13982,0
Пристолична	10999,0	8084,0	-	2915,0
Студениківська	8922,3	-	-	8922,3
Ташанська	78,8	-	-	78,8
Циблівська	12403,2	-	-	12403,2
Яготинська	20021,0	445,8	-	19575,2
Баришівська	640,3	-	-	640,3
Березанська	4463,9	-	-	4463,9
Броварська	140072,2	34262,4	33017,7	105809,8
Великодимерська	38098,1	602,9	-	37495,2
Згурівська	8,0	-	-	8,0
Калинівська	1878,4	-	-	1878,4
Калитянська	977,7	-	-	977,7
Білогородська	3270,1	114,9	-	3155,2
Борщагівська	882,1	265,2	265,2	616,9
Бучанська	709,6	-	-	709,6
Вишнева	99797,6	14791,8	14791,8	85005,8
Гостомельська	10446,1	-	-	10446,1
Дмитрівська	3749,1	-	-	3749,1
Ірпінська	59671,2	17737,1	-	41934,1

Коцюбинська	21,3	21,3	-	-
Макарівська	1211,0	738,4	738,4	472,6
Немішаївська	69370,1	-	-	69370,1
Пісківська	1106,4	11,4	-	1095,0
Вишгородська	48725,4	1067,9	-	47657,5
Димерська	26829,2	20,3	-	26808,9
Іванківська	44757,6	-	-	44757,6
Петрівська	6008,3	887,9	-	5120,4
Пірнівська	15,0	-	-	15,0
Славутицька	240998,7	13265,0	385,0	227733,7
Богуславська	4501,5	-	-	4501,5
Васильківська	29971,5	1107,7	296,9	28863,8
Кагарлицька	15870,6	-	-	15870,6
Козинська	186016,5	40,7	-	185975,8
Миронівська	47838,5	29743,5	-	18095,0
Обухівська	241769,5	73918,7	-	167850,8
Ржищівська	5953,0	296,4	-	5656,6
Українська	16305,2	300,0	-	16005,2
Феодосіївська	1208,1	1198,5	675,2	9,6
Боярська	14947,7	-	-	14947,7
Глевахівська	11140,0	-	-	11140,0
Калинівська	116,4	-	-	116,4
Кожанська	170,7	-	-	170,7
Томашівська	300,2	170,0	-	130,2
Фастівська	25712,6	101,3	-	25611,3
Чабанівська	9230,3	-	-	9230,3

[1-] Дані можуть бути уточнені.

Розподіл природоохоронних витрат між громадами Київської області у 2024 році є нерівномірним та відображає відмінності у фінансовій спроможності, екологічних пріоритетах і внутрішньому управлінському потенціалі громад. Найбільші витрати зафіксовані у територіях із розвиненою промисловістю або значною щільністю населення, тоді як низка сільських громад демонструє нульові або мінімальні видатки. Така ситуація свідчить не лише про різний доступ до ресурсів, а й про низький рівень інституційної спроможності реалізовувати екологічні заходи. Без впровадження інструментів співробітництва між територіальними громадами, регіонального субсидування та методичної підтримки з боку обласних органів влади подолання цього дисбалансу залишатиметься складним завданням.

З початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, фінансування пріоритетних напрямів, у тому числі через місцеві цільові програми, здійснюється з урахуванням реальних можливостей відповідних місцевих бюджетів, враховуючи виконання постанови КМУ від 09.06.2021 №590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» (із змінами), а також виділених фінансових ресурсів державного бюджету, приватних інвестицій, кредитних ресурсів та технічної допомоги міжнародних організацій.

2.2. Опис поточного стану системи управління відходами

Управління відходами – комплекс заходів із збирання, перевезення, оброблення (відновлення, у тому числі сортування, та видалення) відходів, включаючи нагляд за такими операціями та подальший догляд за об’єктами видалення відходів.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про управління відходами», система управління відходами - це комплекс заходів, що охоплюють збирання, перевезення та оброблення відходів. Вона включає створення й експлуатацію об'єктів для роботи з відходами, нагляд за ними та подальший догляд за місцями видалення відходів. Сюди також належить діяльність підприємств, що здійснюють окремі операції з управління відходами в межах однієї або кількох територіальних громад.

Київська область - один із найбільших регіонів України, який характеризується високою щільністю населення, активним промисловим та аграрним виробництвом, а також значними обсягами утворення різних видів відходів.

Територія області охоплює, як урбанізовані зони з розвиненою інфраструктурою, так і сільські громади з обмеженими можливостями для організації сучасної системи управління відходами. Така різноманітність створює додаткові виклики у забезпеченні ефективного роздільного збирання, перевезення, сортування та оброблення відходів, вимагаючи впровадження комплексних рішень і адаптації кращих європейських практик до місцевих умов.

Система управління відходами у Київській області має низку викликів, адже, як і в більшості регіонів України, вона все ще перебуває на етапі трансформації та переважно орієнтована на збирання та видалення відходів на полігони.

Разом з тим, у регіоні існує значний потенціал для розвитку роздільного збирання, розвитку та створення нових потужностей для оброблення відходів та інтеграції принципів циркулярної економіки у місцеву практику.

Оцінка поточного стану системи управління відходами у Київській області неможлива без урахування ретроспективних даних, що дозволяють виявити основні тенденції та проблемні аспекти у сфері управління відходами.

Для більш ґрунтовного аналізу стану системи управління відходами в Київській області доцільно розглянути динаміку показників утворення та оброблення відходів протягом 2015-2024 років, .

Аналіз динаміки дає змогу оцінити ефективність вжитих заходів, виявити прогалини та визначити пріоритетні напрямки розвитку інфраструктури. Отримані результати слугуватимуть основою для формування реалістичних прогнозів і планування подальших кроків щодо вдосконалення системи управління відходами на території Київської області.

Узагальнені дані щодо показників утворення та оброблення відходів у Київській області протягом 2015-2024 років згідно з даними Головного управління статистики у Київській області наведено в таблиці 2.2.1.

Таблиця 2.2.1. Утворення та оброблення відходів протягом 2015-2024 років

[джерело: дані ГУС у Київській області http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=427&lang=1]

Рік	Обсяг утворених відходів (тис.т)	Обсяг відновлених відходів (тис.т)	Обсяг спалених відходів (тис.т)	Обсяг видалених відходів на полігони (тис.т)
2015	1660,5	127,3	20,5	1283,6
у т.ч. відходи I–IV класів небезпеки*	16,8	15,8	0,0	0,7
2016	1561,3	53,9	19,9	1393,1
у т.ч. відходи I–IV класів небезпеки	25,7	36,3	0,0	0,2
2017	1265,6	20,2	4,5	1131,7
у т.ч. відходи I–III класів небезпеки	7,1	4,6	1,0	0,1
2018	1394,0	33,8	21,5	1348,4
у т.ч. відходи I–IV класів небезпеки	2,2	6,1	1,0	0,0
2019	1418,0	9,7	19,8	1460,1
у т.ч. відходи I–IV класів небезпеки	7,1	0,0	1,0	0,0
2020[3]	2153,6	18,2	21,9	1677,7
у т.ч. відходи I–IV класів небезпеки	5,9	0,0	1,5	0,8
2021[1]	1937,8	62,0	7,7	1418,4
у т.ч. відходи I–IV класів небезпеки	4,1	0,0	1,3	0,0
2022[1,2]	542,8	3,4	8,3	199,2
у т.ч. відходи I–IV класів небезпеки	5,3	0,0	0,0	1,5
2023[1,3]	936,3	21,4	6,0	149,5
у т.ч. відходи I–IV класів небезпеки	5,9	1,1	0,0	0,0
2024	1118,1	243,3	7,3	267,2
у т.ч. небезпечних відходів	6,0	0,0	4,3	0,1

[1] Дані наведено за місцезнаходженням (реєстрації) підприємств.

[2] Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів (рівень звітування становив 89,2%). Дані можуть бути уточнені.

[3] Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів (рівень звітування становив 84,8%). Дані можуть бути уточнені.

* Ця класифікація відходів застосовувалася до внесення змін у законодавство, з 9 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про управління відходами», яким передбачено поділ відходів на 2 класи: небезпечні відходи і відходи, що не є небезпечними.

Управління відходами залишається одним із ключових екологічних викликів для Київської області.

Дані, представлені в таблиці, свідчать про нестабільну динаміку утворення та оброблення відходів протягом 2015-2024 років, а також про домінування практики видалення відходів.

Основні висновки з аналізу:

1. Обсяги утворення відходів демонструють значні коливання. Після відносно стабільного періоду 2015–2019 років, у 2020 році спостерігається різке зростання до 2 153,6 тис. тонн. Це може бути пов'язано зі зростанням споживання та активізацією економічної діяльності до початку пандемії COVID-19. Різкий спад у 2022 році до 542,8 тис. тонн та подальше зростання у 2023–2024 роках (до 936,3 та 1 118,1 тис. тонн відповідно) ймовірно, пов'язаний з військовою агресією, що призвела до зміни економічної ситуації, міграції населення та зниження виробничих потужностей.

2. Видалення відходів на полігонах є основним методом оброблення відходів у Київській області. Наприклад, у 2015–2021 роках обсяги видалення відходів значно перевищували інші методи оброблення відходів. Обсяги видалення відходів значно перевищують обсяги відновлення та спалювання, підкреслюючи екологічну проблему переповнення звалищ.

Відновлення відходів є найменш поширеною практикою. Обсяги відновлених відходів є мінімальними, а у деякі роки, зокрема у 2019–2022, вони були незначними, що вказує на низький рівень розвитку об’єктів оброблення відходів. Однак, у 2024 році спостерігається значне зростання цього показника до 243,3 тис тонн, що може свідчити про позитивні зміни у системі управління відходами Київської області.

Спалювання відходів використовується нерегулярно і в дуже малих обсягах. Обсяги спалених відходів варіюються від 4,5 до 21,9 тис. тонн, що свідчить про обмежене використання цього методу оброблення відходів.

3. Аналіз даних щодо відходів I–IV класів небезпеки показує, що їх обсяги є відносно невеликими порівняно із загальними обсягами відходів які утворюються у Київській області. Однак, практика їх оброблення також не є системною:

- обсяги відновлення небезпечних відходів у більшості років були мінімальними або нульовими;
- спалювання небезпечних відходів є нерегулярним.
- у 2022 та 2024 роках зафіксовано зростання обсягів видалення небезпечних відходів на полігонах (1,5 та 0,1 тис. тонн відповідно), що є тривожним сигналом щодо неналежного управління такими видами відходів.

Також доцільно проаналізувати частки відходів від економічної діяльності та від домогосподарств у структурі загального обсягу утворених відходів у Київській області, щоб визначити основні джерела їх утворення та оцінити можливості для зменшення обсягів видалення.

Така інформація наведена в таблиці 2.2.2., що відображає частки відходів від економічної діяльності та від домогосподарств у структурі загального обсягу утворених відходів у Київській області протягом 2015-2024 років.

Таблиця 2.2.2. Структура утворення відходів у Київській області за джерелами походження

[джерело: складено розробниками РПУВ на основі даних ГУС у Київській області]

Рік	Загальні обсяги утворення відходів		У тому числі:			
	тис. тонн	частка у загальному підсумку, %	від економічної діяльності, тис.тонн	частка у загальному підсумку, %	від домогосподарств, тис.тонн	частка у загальному підсумку, %
2015	1 660,5	100	1 336,3	80,5	324,2	19,5
2016	1 561,3	100	1 111,4	71,2	449,9	28,8
2017	1 265,6	100	593,1	46,9	672,5	53,1
2018	1 394,0	100	739,4	53,0	654,6	47,0
2019	1 418,0	100	954,4	67,3	463,6	32,7
2020	2 153,6	100	1 990,1	92,4	163,5	7,6
2021	1 937,8	100	1 822,1	94,0	115,1	5,9
2022	542,8	100	448,3	82,6	94,5	17,4
2023	936,3	100	828,3	88,5	108,0	11,5
2024	1 118,1	100	910,8	81,5	207,3	18,5

Проаналізована таблиця показує динаміку утворення відходів від двох основних джерел утворення: економічної діяльності та домогосподарств.

Протягом усього періоду основна частка відходів утворюється внаслідок економічної діяльності. Найбільшу частку вони складали у 2021 році (94,0 %), що свідчить про високу промислову та комерційну активність.

Після різкого спаду у 2022 році (82,6 %) через військові дії, їхня частка почала знову зростати у 2023 році (88,5 %), що відображає початок відновлення бізнесу. Однак, у 2024 році частка знову зменшилась до 81,5 %, хоча обсяг у тис. тонн зріс.

Частка відходів від домогосподарств є значно меншою. Найвищий відсоток зафіксовано у 2017 році (53,1 %), що є більшою частиною від загального обсягу утворення.

У 2020-2021 роках їх частка різко падає до 7,6 % та 5,9 % відповідно, хоча абсолютні показники зменшилися не настільки суттєво. Це пов'язано з тим, що загальний обсяг відходів, які утворювались від економічної діяльності, значно зріс.

У 2022 році, в умовах війни, частка відходів від домогосподарств зросла до 17,4 %. Це може бути пояснено тим, що відходи від економічної діяльності зменшилися набагато більше, ніж відходи від домогосподарств.

У 2023-2024 роках їхня частка продовжує коливатися, але залишається вищою, ніж у 2020-2021 роках.

Таким чином, таблиця ілюструє, що повномасштабне вторгнення суттєво вплинуло на обсяги та структуру утворення відходів у Київській області. Хоча загальний обсяг відходів відновився лише частково, частка відходів від домогосподарств значно зросла, що вказує на зміни в структурі економіки та демографічній ситуації регіону.

2.2.1. Побутові відходи

Управління побутовими відходами є одним із ключових екологічних та соціально-економічних завдань для кожного регіону, і Київська область не є винятком.

Щодня з різних джерел утворення генеруються значні обсяги таких відходів, що потребує налагодженої системи їх збирання, перевезення, відновлення та видалення.

Побутові відходи — це не лише змішані залишки, що потрапляють до контейнерів. До них належать як роздільно зібрані, так і змішані відходи домогосподарств, у тому числі папір і картон, скло, пластик, деревина, текстиль, метали, упаковка, біовідходи, відпрацьовані електричні та електронні прилади, батарейки й акумулятори, небезпечні компоненти у складі побутових відходів, а також великогабаритні та ремонтні відходи. До цієї категорії також відносять змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо вони подібні за складом до відходів домогосподарств.

Водночас побутові відходи не охоплюють промислові відходи, залишки сільськогосподарського та лісового виробництва, рибальства та аквакультури, вміст септиків і каналізаційних мереж та продукти їх оброблення (включно з осадом стічних вод), списані транспортні засоби, будівельні та демонтажні відходи, вуличний змет і медичні відходи.

Для Київської області ефективне управління побутовими відходами є важливою умовою сталого розвитку територій. Зростання їх обсягів, обмежений ресурс полігонів і недостатній рівень відновлення призводять до збільшення екологічного навантаження та потребують впровадження комплексних і термінових рішень.

Джерела утворення та обсяги побутових відходів

Визначення джерел та оцінка обсягів утворення побутових відходів є ключовими передумовами для формування дієвої регіональної стратегії їх управління. Як зазначалося вище, до побутових відходів належить широкий спектр матеріалів, що утворюються в результаті життєдіяльності населення та діяльності суб’єктів господарювання, відходи яких за складом подібні до відходів домогосподарств.

Київська область належить до регіонів України з високим рівнем утворення побутових відходів. Серед основних проблем у цій сфері —

постійне зростання їх обсягів, недостатній рівень впровадження роздільного збирання та відновлення, а також наявність значної кількості несанкціонованих сміттєзвалищ.

Ці фактори створюють істотне екологічне навантаження та потребують впровадження сучасних комплексних рішень, спрямованих на підвищення ефективності системи управління відходами.

Узагальнені дані щодо джерел утворення побутових відходів наведено на рисунку 2.2.1.1.

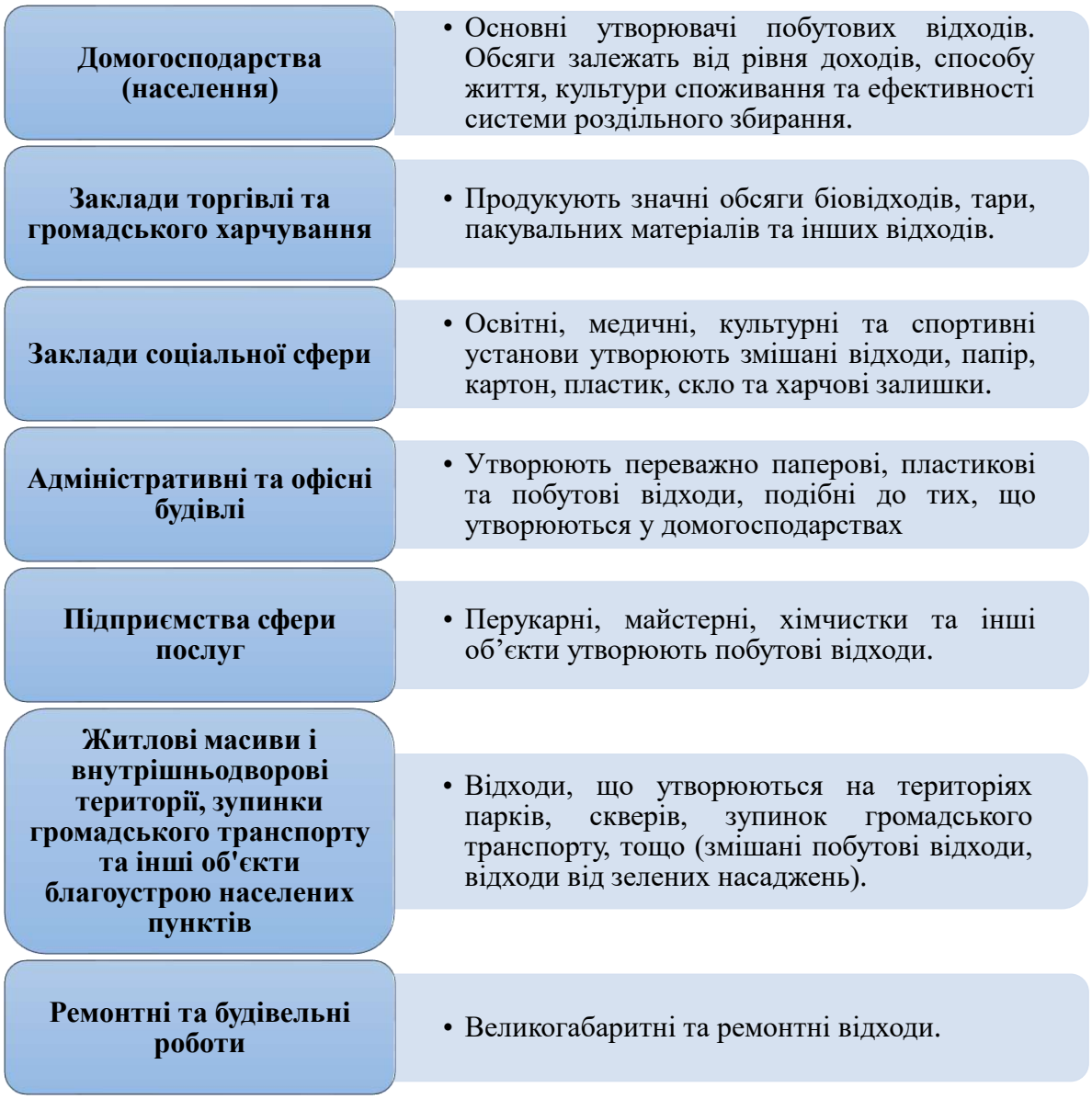

Рисунок 2.2.1.1. Дані щодо джерел утворення побутових відходів
[джерело: складено розробниками РПУВ на основі узагальнених типових значень для міст України]

Для ефективного управління побутовими відходами в Київській області ключовим є розуміння динаміки обсягів утворення побутових відходів**.**

Аналіз історичних даних дозволяє виявити тенденції, прогнозувати майбутні навантаження на систему управління відходами та оцінювати ефективність вжитих заходів.

На рисунку 2.2.1.2. представлено обсяги утворення побутових відходів на території Київської області за період з 2015 по 2024 роки.

Рисунок 2.2.1.2. Обсяги зібраних та перевезених побутових відходів протягом 2015-2024 років, тис.тонн

[джерело: складено розробниками РПУВ на основі даних ГУС у Київській області (дані за 2015,2016, 2019-2024 роки) та даних Регіонального плану управління відходами Київської області до 2030 року (дані за 2018-2019 роки)]

Аналіз динаміки утворення побутових відходів у Київській області за період 2015–2024 років свідчить про наявність двох протилежних тенденцій.

У 2015–2019 роках спостерігалося зростання обсягів утворення побутових відходів – від 371,5 тис. тонн до максимального значення у 508 тис.тонн, що може бути зумовлено зростанням рівня споживання та низьким рівнем впровадження системи роздільного збирання.

Починаючи з 2020 року, відбувається різке скорочення показників: у 2020–2022 роках вони зменшилися майже у чотири рази порівняно з 2019 роком, що пов’язано як зі змінами у статистичній звітності, так і з наслідками пандемії та воєнних дій.

У 2023–2024 роках простежується тенденція до поступового відновлення (172,7 та 264,5 тис. тонн відповідно), проте рівень утворення побутових відходів залишається нижчим за докризові показники.

Таким чином, у Київській області за період 2015–2024 років простежується хвилеподібна динаміка утворення побутових відходів: зростання до 2019 року, різке падіння у 2020–2022 роках та поступове

відновлення у 2023–2024 роках. Незважаючи на позитивну тенденцію останніх років, обсяги відходів залишаються нижчими за докризові рівні.

Отже, наведені дані відображають не лише загальні обсяги утворення побутових відходів, а й інтегрально характеризують рівень соціально-економічної активності населення регіону.

Динаміка показників свідчить про чутливість системи управління відходами до зовнішніх викликів та кризових факторів, що безпосередньо впливають на кількість утворених відходів.

Аналіз цих тенденцій є важливим інструментом для формування ефективної регіональної політики у сфері управління відходами, планування інфраструктурних потреб та розроблення довгострокових стратегій сталого розвитку.

Інформація щодо питомого утворення побутових відходів протягом 2015-2021 років наведена в таблиці 2.2.1.1.

Таблиця 2.2.1.1. Питоме утворення побутових відходів за період 2015-2024 років

[джерело: складено розробниками РПУВ на основі даних головного управління статистики у Київській області]

Рік	Населення, тис.осіб	Обсяг утворення побутових відходів, тис.тонн	Питоме утворення побутових відходів, тис. тонн/особа/рік
2015	1729,2	371,5	0,215
2016	1732,2	488,2	0,282
2017	1734,5	360,6	0,208
2018	1754,3	440	0,251
2019	1767,9	508	0,287
2020	1781,0	204	0,115
2021	1788,5	166	0,093
2022	1795,1	134,3	0,075
2023	*	172,7	-
2024	*	264,5	-
Усереднене значення	-	-	0,191

*У період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупиняють оприлюднення статистичної інформації.

Аналіз питомого утворення побутових відходів у Київській області у 2015–2022 роках демонструє виразні коливання. У 2015–2019 роках показники зростали від 0,215 до 0,287 м³/особа/рік, що узгоджується із загальною тенденцією збільшення обсягів відходів у цей період. Починаючи з 2020 року, спостерігається різке зниження: до 0,115 тис.тонн/особа/рік у 2020 році та до

мінімального рівня у 2022 році — 0,075 тис.тонн/особа/рік. Середнє значення за досліджуваний період становить 0,191 тис.тонн/особа/рік, що свідчить про суттєве скорочення навантаження на одного мешканця у кризові роки. Для 2023–2024 років показники не розраховувалися через відсутність даних щодо чисельності населення, однак загальна динаміка вказує на поступове відновлення обсягів утворення відходів.

Прогноз чітко показує, що без впровадження ефективних програм з управління відходами навантаження на існуючі системи управління відходами буде постійно збільшуватись.

У структурі побутових відходів Київської області важливе місце займають специфічні потоки, які потребують окремого підходу до збирання та управління — відходи упаковки, відходи електричного та електронного обладнання, а також відходи батарей і акумуляторів.

Їх особливість полягає у значних обсягах утворення, високій поширеності серед населення та наявності компонентів, що можуть становити небезпеку для довкілля. Тому джерела їх утворення та системи управління ними слід розглядати окремо в межах загальної характеристики потоку побутових відходів.

Відходи упаковки

Основними джерелами утворення відходів упаковки є:

- побутовий сектор: упаковка від харчових продуктів, напоїв, товарів повсякденного вжитку;
- торгівля та сфера послуг: пакети, обгортки, коробки, пакування від промислових і побутових товарів;
- промислові та логістичні підприємства: транспортна упаковка, піддони, плівки, тара.

Більшість відходів упаковки, які утворюються на території Київської області потрапляє до контейнерів для змішаних відходів, проте в Київській області функціонує мережа контейнерів для роздільного збирання побутових відходів (пластик, скло, папір/картон, метал).

Також, частина відходів упаковки збирається у пунктах приймання та піддається рециклінгу суб’єктами господарювання на території Київської області.

У 2023 році між Гостомельською селищною військовою адміністрацією та Українською екологічною пакувальною коаліцією підписано договір про співробітництво у сфері збирання відходів упаковки. Станом на 04.11.2025 року в Гостомельській громаді встановлено 128 контейнерів для роздільного збирання упаковки у місцях громадського користування (адміністративні будівлі, заклади освіти та культури, зони відпочинку), а також на контейнерних майданчиках багатоквартирних будинків.

Основними проблемами управління відходами упаковки в області залишаються низький рівень участі населення в роздільному збиранні та нерозвинена інфраструктура сортування у сільських територіях. Проте досвід

Гостомельської громади демонструє ефективні практики, які можуть бути поширені на інші громади області.

Відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)

Основними джерелами утворення ВЕЕО є:

- домогосподарства: старі та зламані побутові прилади (телевізори, холодильники, пральні машини, дрібна побутова техніка, телефони, ноутбуки);
- заклади освіти, медицини та органи влади: списана комп'ютерна техніка, принтери, офісне обладнання;
- бізнес та промисловість: сервери, кондиціонери, професійна електротехніка, обладнання для зв'язку.

На території Київської області відсутня розгалужена система збирання ВЕЕО, тому значна частина таких відходів потрапляє до змішаних або тривалий час зберігається у населення. Існують лише окремі пункти прийому, однак масштабна система оброблення таких відходів у регіоні наразі не сформована.

Основними проблемами у сфері управління ВЕЕО залишаються: низька обізнаність населення, відсутність достатньої кількості пунктів прийому та складність в управління небезпечними компонентами (ртуть у лампах, фреони у холодильниках, важкі метали в платах).

Відходи батарей і акумуляторів

Основними джерелами утворення відходів упаковки є:

- населення: використані батарейки від побутових приладів (пульти, годинники, іграшки, ліхтарики, дрібна електроніка);
- підприємства та установи: акумулятори від офісної техніки, систем безперебійного живлення;
- автотранспорт: свинцево-кислотні автомобільні акумулятори;
- зростаючим джерелом є акумулятори від електроінструментів та електротранспорту.

У Київській області діють поодинокі ініціативи зі збирання батарейок (у школах, магазинах, адміністративних будівлях), але охоплення території є нерівномірним. Частина відпрацьованих автомобільних акумуляторів збирається через пункти прийому металобрухту або повертається у торгові точки.

Спеціалізованих підприємств для повноцінного оброблення батарейок та малих акумуляторів в Україні немає, тому значна частина таких відходів передається на оброблення за кордон.

Ключовою проблемою у цій сфері є небезпечний склад батарей і акумуляторів (важкі метали, кислоти), які при потраплянні на полігони створюють високі ризики забруднення довкілля.

Закон України «Про управління відходами» передбачає впровадження розширеної відповідальності виробника (РВВ) для упаковки, ВЕЕО, батарей і акумуляторів. Це має забезпечити фінансування системи їх збирання та оброблення.

Для Київської області актуальними завданнями є розвиток інфраструктури роздільного збирання, створення ефективних механізмів управління специфічними потоками відходів та практична реалізація принципу РВВ. Це дозволить скоротити обсяги захоронення, зменшити негативний вплив на довкілля та сприяти раціональному використанню ресурсів.

Система управління відходами

Система управління відходами у Київській області функціонує відповідно до Закону України «Про управління відходами». Вона охоплює комплекс заходів, спрямованих на збирання, перевезення, відновлення, видалення та мінімізацію утворення відходів.

Область є одним із регіонів із високими темпами урбанізації та щільністю населення (насамперед завдяки Київській агломерації), що формує значні обсяги побутових відходів. Основним джерелом є домогосподарства, а також підприємства, чиї відходи за складом подібні до побутових.

Система збирання побутових відходів на території Київської області застосовується для змішаних відходів контейнерна та безконтейнерна і для окремо зібраних компонентів контейнерна.

На території Київської області є окремо визначені пункти роздільного збирання.

Послугами із управління побутовими відходами охоплено 81% населення Київської області. слід зазначити, якщо міста практично повністю охоплені наданням послуг з управління побутовими відходами, то у сільській місцевості цей показник не перевищує 40-50 %.

Разом із тим, система управління відходами в Київській області залишається фрагментарною: роздільне збирання впроваджене лише в окремих населених пунктах і охоплює незначну частку жителів.

Більшість зібраних відходів і надалі вивозиться на полігони та звалища, що створює екологічні ризики та збільшує навантаження на довкілля.

Подальший розвиток системи потребує розширення інфраструктури для роздільного збирання, інвестування у сучасні об’єкти оброблення відходів та активного залучення населення до практик роздільного збирання відходів.

Відповідно до даних із «Звіту про поводження з твердими побутовими відходами у Київській області за 2024 рік (форма 1-ТПВ)» на території Київської області функціонує 55 підприємств у сфері управління побутовими відходами.

Кількість транспортних засобів спеціального призначення, задіяного у процесі збирання та перевезення відходів на території Київської області, становить 314 одиниць. Структура автопарку за формами власності представлена на рисунку 2.2.1.3.

Дані рисунку 2.2.1.3. показують, що комунальні підприємства експлуатують 118 транспортних засобів спеціального призначення (37,6 % від загальної кількості), ще 26 одиниць (8,3 %) перебувають у спільній власності з часткою комунального сектору, тоді як найбільша частка – 170 одиниць (54,1 %) – належить приватним перевізникам.

Така структура свідчить про суттєву роль приватних підприємств у сфері надання послуг з управління побутовими відходами, що, з одного боку, підвищує конкуренцію, а з іншого – потребує належної координації та контролю з боку органів місцевого самоврядування.

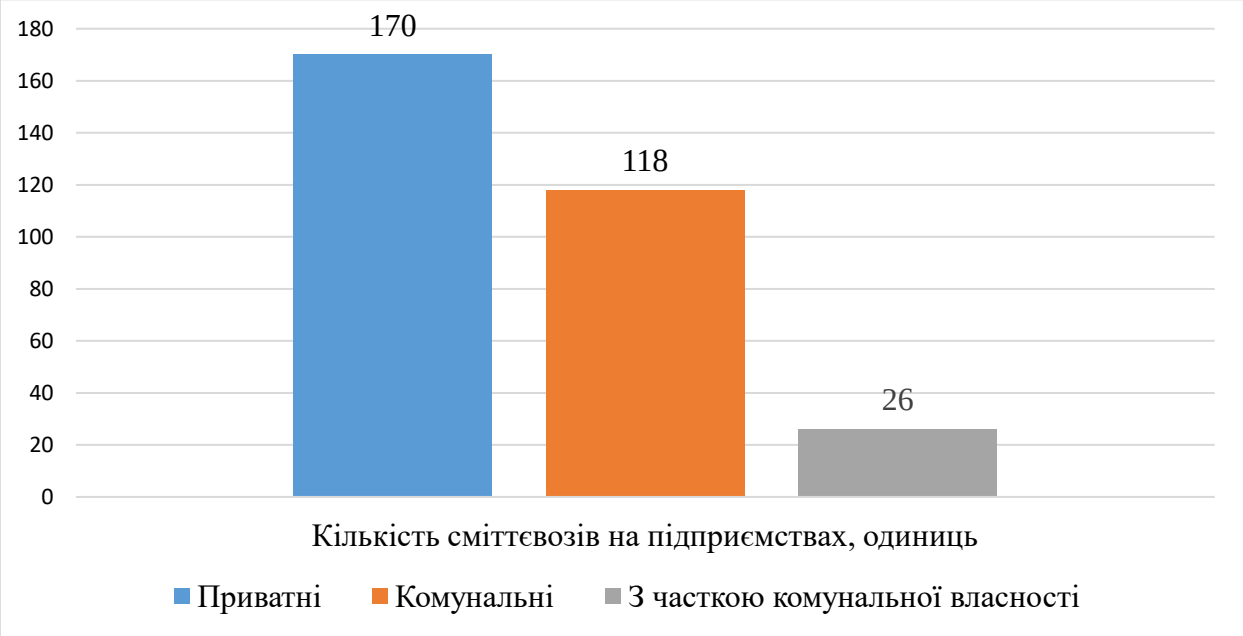

Рисунок 2.2.1.3. Структура автопарку за формами власності

[джерело: складено розробниками РПУВ на основі даних «Звіту про поводження з твердими побутовими відходами у Київській області за 2024 рік (форма 1-ТПВ)»]

Зношеність транспортних засобів спеціального призначення становить 58,7 %, що є критично високим показником. Більше половини транспортних засобів спеціального призначення потребують оновлення або капітального ремонту. Такий стан автопарку призводить до зростання частоти поломок, збільшення витрат на ремонт і паливо, створює ризики несвоєчасного перевезення відходів, а також підвищує ймовірність виникнення екологічних та санітарно-епідемічних проблем.

Середній встановлений тариф на послуги з управління побутовими відходами за 2024 рік для населення становить 178,60 грн./м куб., для бюджетних установ 214,25 грн./м куб. та для інших споживачів 222,83 грн./м куб. Середня вартість захоронення відходів за 2024 рік для населення становить 71,82 грн./м куб., для бюджетних установ 80,97 грн./м куб. та для інших споживачів 98,40 грн./м куб.

У Бучанському районі функціонує Мале приватне підприємство «Рада» (надалі – МПП «Рада»), основним видом економічної діяльності якого є оброблення та видалення небезпечних відходів. Додаткові види економічної діяльності підприємства: оброблення та видалення відходів, що не є небезпечними, відновлення відсортованих відходів, та інша діяльність.

Згідно із програмами співробітництва з Бучанською міською ТГ, Ірпінською міською ТТ, Гостомельською селищною ТГ, Коцюбинською селищною ТГ, Бородянською селищною ТГ, Іванківською селищною ТГ, Немішаївською селищною ТГ, Вишгородською міською ТГ, Макарівською селищною ТГ та Білогородською сільською ТГ, МПП «Рада» надає послуги з встановлення контейнерів для роздільного збирання побутових відходів та займається перевезенням та сортуванням відходів.

МПП «Рада» вже реалізовує проєкт по роздільному збиранню побутових відходів у наступних громадах: м. Буча, м. Ірпінь, с-ще Гостомель, с-ще Ворзель, с-ще Немішаєве, м. Вишгород, с-ще Іванків, с-ще Коцюбинське, с. Гаврилівка, с-ще. Бабинці, с. Горенка, с. Мощун, с-ще Клавдієво-Тарсівка, с. Михайлівська-Рубежівка, с. Озера, с. Луб'янка, с. Раківка, с. Синяк, с. Здвижівка, с. Буда-Бабинецька, с-ще Макарів.

Загальна кількість населення у вищевказаних населених пунктах, які обслуговує МПП «Рада» становить більше 224,6 тисяч жителів.

Роздільне збирання побутових відходів здійснюється через мережу майданчиків із встановленими контейнер для роздільного збирання побутових відходів та у спеціальних пунктах роздільного збирання побутових відходів МПП «Рада».

Перелік пунктів роздільного збирання побутових відходів, придатних для підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу або іншого відновлення МПП «Рада» наведено в таблиці 2.2.1.2.

Таблиця 2.2.1.2. Пункти роздільного збирання побутових відходів, придатних для підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу або іншого відновлення МПП «Рада» [джерело: дані МПП «Рада»]

Найменування територіальної громади	**Адреса**	**Планова діяльність**	**Види відходів, що приймаються**	**Територія обслуговування**
Бучанська міська ТГ	м. Буча, вул. Нове Шосе, 15а (біля б. № 15,17)	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	м. Буча
Бучанська міська ТГ	м. Буча, вул. Вокзальна, 73	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	м. Буча
Бучанська міська ТГ	м. Буча, вул. Д. Вишневецького	Управління відходами, що не є	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	м. Буча

Найменування територіальної громади	Адреса	Планова діяльність	Види відходів, що приймаються	Територія обслуговування
		небезпечними		
Бучанська міська ТГ	м. Буча, вул. Яблунська, 99	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	м. Буча
Бучанська міська ТГ	м. Буча, вул. Промислова 2-к	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	м. Буча
Бучанська міська ТГ	селище Ворзель, вул. Курортна,11	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	селище Ворзель
Ірпінська міська ТГ	м. Ірпінь, вул. Пісочна, б/н (навпроти садиби № 16)	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	м. Ірпінь
Ірпінська міська ТГ	м. Ірпінь, вул. Олени Теліги, 67б/ вул. Садова, 67б	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	м. Ірпінь
Ірпінська міська ТГ	м. Ірпінь, вул. Северинівська (біля садиби № 127)	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	м. Ірпінь
Гостомельська селищна ТГ	селище Гостомель, вул. Богдана Хмельницького, 2б	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	селище Гостомель
Гостомельська селищна ТГ	селище Гостомель, вул. Свято-Покровська, 29а	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	селище Гостомель
Бородянська селищна ТГ	селище Бородянка, вул. Центральна, б/н	Управління відходами, що не є небезпечними	ресурсоцінні відходи , плівка, папір, поліетилен, картон, пет-пляшки, склобій, жестяна банка та алюмінієва	селище Бородянка

МПП «Рада» обслуговує 525 контейнерних майданчиків, на яких використовується 1 320 контейнерів для роздільного збирання побутових відходів. Всі відходи, які збирає МПП «Рада», сортуються та обробляються на на об’єктах оброблення відходів: «Комплекс по переробці відходів вул. Промислова 2К, вул Промислова 2Л, вул. Промислова 5, у м. Буча», та «Комплекс по переробці відходів вул. Яблунська, 99 м. Буча».

На території Обухівської міської ТГ активно впроваджується система роздільного збирання побутових відходів, що дозволяє ефективно відокремлювати ресурсоцінні відходи від змішаних відходів, які придатні до повторного використання без будь якого іншого оброблення. На території громади функціонує 96 контейнерних майданчиків, облаштованих окремими контейнерами для роздільного збирання відходів. Це створює передумови для зменшення обсягів захоронення на полігонах та підвищує рівень оброблення відходів у регіоні.

Разом із розвитком інфраструктури роздільного збирання відходів, важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування системи відіграють спеціалізовані підприємства. Одним із таких є ПП «Обухівміськвторресурси» (м. Обухів) - це суб'єкт господарювання у сфері управління відходами, має відповідну матеріально-технічну базу для здійснення своєї діяльності: виробничі, складські приміщення, пресове, вантажопідіймальне та аналітичне обладнання, надає послуги з перевезення та оброблення побутових відходів на території м. Києва та Київської області, зокрема, Обухівської міської ТГ, Васильківської міської ТГ, Глевахівської селищної ТГ, сіл Кагарлицької міської ТГ.

Потужності підприємства знаходяться на двох діючих виробничих базах площею 1,499 га та площею 2,0899 га. Також, підприємство має земельну ділянку площею 1.332 га, де планується діяльність у сфері управління відходами.

ПП «Обухівміськвторресурси» має власний підрозділ по виробництву та проектуванню нових типів обладнання (мобільні прес-компактори, одно та двосекційні, біо- компактири, стаціонарні преса власного виробництва, контейнери будь-якої кубатури), яке є сертифікованим в Україні.

ПП «Обухівміськвторресурси» також виготовляє контейнери - сітки пірамідки для роздільного збирання відходів: жовті під пластикові відходи, сині під макулатуру, зелені під відходи скла. Дані контейнери встановлюються на контейнерних майданчиках в територіальних громадах, що обслуговує підприємство.

На підприємстві «Обухівміськиторресурси» працюють три лінії з сортування ПВ, потужністю по 50 т/добу, завдяки яким усі відходи проходять процес сортування, витягуючи фракції, які йдуть на подальше оброблення.

Сортувальні лінії дозволяють відокремлювати папір, пластик, скло, метали та інші матеріали, щоб спростити їх подальше оброблення.

Для пресування відходів підприємство використовує три стаціонарні гідравлічні преси Presona (моделі LP-100, LP-50, LP-40). Підприємство має у власності спеціалізоване обладнання мобільний барабанний гуркіт Doppstadt SM 518, призначений для вдосконалення та автоматизації сортування відходів та спеціальна установка відділення органіки з стрічковим (шевронним) поворотним конвеєром для сортування та подальшого оброблення органічних відходів за італійською системою.

Установка відділення та сортування упаковки, система депакування TIGER HS 10 UNIT потужністю 10 тонн/год. відокремлює органіку від

полімерних та інших фракцій, невідібраних з потоку відходів під час роздільного збирання відходів. Установка призначена для оброблення наступних видів відходів: - органічна фракція побутових відходів, яка виникає після диференційованого збирання відходів; органічні матеріали, призначені для вживання людьми, упакована в пластик, папір, картон, металеві банки тощо.

ПП «Обухівміськвторресурси» також виробляє паливні брикети з відходів деревини та дерев'яної упаковки.

У Київській області діяльність із збирання, перевезення та видалення побутових відходів здійснюють як комунальні підприємства територіальних громад, так і приватні компанії. Вони забезпечують надання послуг населенню та підприємствам у межах укладених договорів.

Узагальнені дані про суб'єкти господарювання, які працюють у сфері управління побутовими відходами в області, наведені в таблиці 2.2.1.3.

Таблиця 2.2.1.3. Дані про суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність із збирання, перевезення та видалення побутових відходів

[джерело: дані Регіонального плану управління відходами Київської області до 2030 року та інформація надана територіальними громадами Київської області]

Назва ТГ	Назва суб'єкта господарювання інфраструктури управління побутовими відходами	Форма власності
Білоцерківський район		
Білоцерківська міська ТГ	КП «ВУЖКГ-1» комунальна	комунальна
	ДКВП «Комунальник» комунальна	комунальна
	ДКП «Світанок» комунальна	комунальна
	ПрАТ «КАТП-1028»	приватна
Володарська селищна ТГ	ТОВ «Екологічне відновлення природного середовища»	приватна
Гребінківська селищна ТГ	КП «Гребінківське ЖКГ»	комунальна
Ковалівська сільська ТГ	КП КСР «Ковалівського ККП»	комунальна
Маловільшанська сільська ТГ	Житлово-комунальновиробниче підприємство «Озернянське» Маловільшанської сільської ради	комунальна
Медвинська сільська ТГ	-	-
Рокитнянська селищна ТГ	КП «Рокитнеблагоустрій»	комунальна
	КП «Рокитнянське житлово-експлуатаційне підприємство»	комунальна
	ТОВ «АФ «Ранчо»	приватна
	КП «Острів»	комунальна
	ТДВ «Синявське»	приватна
Сквирська міська ТГ	КП «Сквирське комунальне господарство»	комунальна
Ставищенська селищна ТГ	Ставищенське житлово - комунальне підприємство	комунальна
Таращанська міська ТГ	КП «Таращаблагоустрій» комунальна	комунальна

	КП «Тараща ЖЕП» комунальна	комунальна
Тетіївська міська ТГ	КП «Благоустрій»	комунальна
Узинська міська ТГ	КП «ВУЖКГ-1»	комунальна
Фурсівська сільська ТГ	ЖКВП «Фурсівське»	комунальна
Бориспільський район		
Бориспільська міська ТГ	Комунальне унітарне підприємство Великоолександрівської сільської ради «Олександрівкажитлобудсервіс»	комунальна
	КП « Акваком сервіс»	комунальна
	ТОВ «ВР Компані»	приватна
	КП «Горянин»	комунальна
	КП Гнідинської сільської ради «Гнідинкомунсервіс»	комунальна
	КП «Кучаків»	комунальна
	КП «Любарецьке комунальне господарство Любарецької сільської ради»	комунальна
	Житлово-комунальний комбінат «Мирненський»	комунальна
	Житлово-комунальний комбінат «Щасливський»	комунальна
	ФОП Коцар А.П.	приватна
	КП «Мартусівка»	комунальна
	КП «ВУКГ»	комунальна
Вороньківська сільська ТГ	ТОВ «Екосервіс»	приватна
Гірська сільська ТГ	ПП «НВП Гідроресурс»	приватна
Дівичківська сільська ТГ	Комунальне підприємство «Житлово-комунальне господарство Дівичківської сільської ради»	комунальна
Переяславська міська ТГ	ТОВ «Переяслав Буд»	приватна
Пристолична сільська ТГ	КП Пристоличної сільської ради «Пристоличний Сервіс»	комунальна
Студениківська сільська ТГ	КП «Господар»	-
Ташанська сільська ТГ	-	-
Циблівська сільська ТГ	-	-
Яготинська міська ТГ	КП Яготинської міської ради «Комунальник»	комунальна
Броварський район		
Калитянська селищна ТГ	ТОВ «ЕкоКліанВасте»	приватна
Калинівська селищна ТГ	КП «Калинівська керуюча компанія з обслуговування житлового фонду «Громадський сервіс»	комунальна
Згурівська селищна ТГ	КП «Згурівський комбінат комунальних підприємств»	комунальна
Зазимська сільська ТГ	КП «Добробут»	комунальна
Великодимерська селищна ТГ	КП «Великодимерське»	комунальна
Березанська міська ТГ	КП «Березанський комбінат комунальних підприємств виконавчого комітету Березанської міської ради»	комунальна

Броварська міська ТГ	ТОВ «Селтік ТБО»	приватне
Баришівська селищна ТГ	КП «Житлово-експлуатаційна контора Баришівської селищної ради»	комунальна
Бучанський район		
Білогородська сільська ТГ	КП «Комбінат комунальних послуг с. Білогородка»	комунальна
	ПКП «Гореничі»	комунальна
Бородянська селищна ТГ	ТОВ «УКР-ЕКО-СЕРВІС»	приватна
	КП БСР «Бородянське УЖКГ»	комунальна
	ФОП «Карпенко»	приватна
	ТОВ «Укрекосервіс»	приватна
	КП КСР «Зелений бір»	комунальна
	ТОВ «Рівень-Буд»	приватна
	ТОВ «БОРАГРОТЕХ»	приватна
Борщагівська сільська ТГ	-	-
Бучанська міська ТГ	ТОВ «Крамар Еко»	приватна
Вишнева міська ТГ	КП «Управління міським господарством» Вишневої міської ради	комунальна
	КП «Благоустрій Крюківщини»	комунальна
Гостомельська селищна ТГ	КП УЖКГ «Гостомель»	комунальна
	ТОВ «Екосервіс Груп»	приватна
Дмитрівська сільська ТГ	ТОВ «Управляюча компанія Дмитроград»	приватна
	КП «Світанок 2000»	комунальна
	КП «Дмитроград»	комунальна
Ірпінська міська ТГ	КП «Управління житлово-комунального господарства «Ірпінь» Ірпінської міської ради	комунальна
Коцюбинська селищна ТГ	ТОВ «ТПК ЕКО СВІТ»	приватна
	МПП «Рада»	приватна
Макарівська селищна ТГ	КП «Макарівське виробниче управління житлово-комунального господарства» Макарівської селищної ради	комунальна
	КП «Колонщина-Сервіс» Колонщинської сільської ради	комунальна
	ТОВ «ТРАНСПОБУТСЕРВІС»	приватна
	КП «Оберіг»	комунальна
Немішаївська селищна ТГ	ЖКП «Немішаєве»	комунальна
Пісківська селищна ТГ	Житлово-комунальне підприємство «Пісківське»	комунальна
Вишгородський район		
Димерська селищна ТГ	Димерський комбінат комунальних підприємств	комунальна
Вишгородська міська ТГ	ВРКП «Комунальник»	комунальна
	КП «Благоустрій- Вишгород» Вишгородської міської ради	комунальна
	КП «Управляюча компанія» ВМР	комунальна
Іванківська селищна ТГ	КП Іванківське ВУЖКГ	комунальна
Петрівська сільська ТГ	-	-
Пірнівська сільська ТГ	-	-

Поліська селищна ТГ	-	-
Славутська міська ТГ	КП «Житлово-комунальний центр»	комунальна
	Приватне підприємство «Ресурс Еко Слав»	приватна
	Приватне підприємство «Еко Транс Слав»	приватна
	Товариство з обмеженою відповідальністю «Сервіс-Центр»	приватна
Обухівський район		
Богуславська міська ТГ	КП БМР «Богуславблагоустрій»	комунальна
	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Васильківська міська ТГ	ТОВ «Раунд Рісайклінг»	приватна
	КП «Комбінат комунальних підприємств м.Васильквторова»	комунальна
	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Кагарлицька міська ТГ	КП «Місьрембудсервіс»	комунальна
	КП «КЖЕП»	комунальна
	ТОВ «Злагода ЛТД»	приватна
	ПП «НВП Гідроресурс»	приватна
	ТОВ «Укрторенергоресурс»	приватна
	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Козинська селищна ТГ	ТОВ «Крамар Еко»	приватна
	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Миронівська міська ТГ	КП «Миронівка-Благоустрій»	комунальна
	КП «Комунальник с.Центральне»	комунальна
	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Обухівська міська ТГ	ПП «НВП Гідроресурс»	приватна
	ТОВ «Чисте місто ЛТД»	приватна
	ТОВ «Крамар Еко»	приватна
	КП «КП Підгірцівське»	комунальна
	ОК «Григорівський»	колективна
	КП «Григорівський господар»	комунальна
	Приватне підприємство «Бриз Дніпра»	приватна
	ТОВ «Дан Девелопмент»	приватна
	ТОВ «Ековтор-транс»	приватна
	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Ржищівська міська ТГ	КП «ККП м.Ржищева»	комунальна
	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Українська міська ТГ	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Феодосіївська сільська ТГ	КП «Ходосівське»	комунальна
	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Фастівський район		
Бишівська сільська ТГ	КП «Благоустрій»	комунальна
Боярська міська ТГ	КП «Боярське головне виробниче управління житлово-комунального господарства»	комунальна
Гатненська сільська ТГ	КП «МКП «Гатне»	комунальна
	КП Віто-Поштової сільської ради «Віта»	комунальна
Глевахівська сільська ТГ	ПП «Обухівміськвторресурси»	приватна
Калинівська сільська ТГ	КП «Благоустрій громади»	комунальна

Кожанська сільська ТГ	КП «Добробут»	комунальна
Томашівська сільська ТГ	КП «Злагода»	комунальна
Фастівська міська ТГ	Борівський ККП	комунальна
	ФОП Дармостук С.А.	приватна
	ТОВ «Екопромгруп»	приватна
	ДП «ДГ ОЛЕНІВСЬКЕ» ННЦ «ІМЕСГ»	державна
	КП «Злагода»	комунальна
	Борівський ККП	комунальна
	ФОП Дармостук С.А.	приватна
	ТОВ «Екопромгруп»	приватна
	ПП «Летко ВГ»	приватна
	КП Фастівської міської ради «Фастівська ЖЕК»	комунальна
Чабанівська селищна ТГ	КП «Керуюча компанія Чабани»	комунальна
	КП «Керуюча компанія Новосілки»	комунальна

Перелік суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання та/або відновлення ресурсоцінних відходів на території області наведено в таблиці 2.2.1.4.

Таблиця 2.2.1.4. Суб'єкти господарювання, що здійснюють збирання та/або відновлення ресурсоцінних відходів

[джерело: дані Екологічного паспорту Київської області за 2023 рік]

№ з/п	Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові	Місце знаходження/ місце проживання	Спеціалізація
1.	КП «Громада»	с. Тарасівка, вул. Шкільна 1, кв.49	Побутові відходи
2.	ФОП Ткаченко О.О.	Територія Недільного ринку селище Баришівка	Папір, ПЕТ та скляні пляшки
3.	ТОВ «Еко-Втор»	м. Фастів, вул. Кожанське шосе, 4а	Виробництво поліефірного волокна (переробка ПЕТ-пляшок)
4.	ТОВ «КПД» (Фастівська філія)	м. Фастів, вул. Поліграфічна, 6	Виробництво вторинної гранули: (оброблення відходів поліетилену)
5.	ТОВ ВЕП «Еко - Вторма»	м. Фастів, вул. А. Шептицького, 6-б	Відновлення відсортованих відходів (папір, ПЕТ-пляшка, поліетилен)
6.	ФОП Шуляренко Андрій Анатолійович	м. Фастів, вул. А. Саєнка, 4-а	Відновлення відсортованих відходів (папір, ПЕТ-пляшка, скло)
7.	МПП «Рада»	м. Буча, вул. Яблунська 99	Некондиційна або прострочена сировина, готова продукція непридатна для подальшого використання (харчова, насіннєва, алкогольна, косметична, парфумерна, фармацевтична, ін. промислового призначення). Відходи тари та упаковки, макулатури, склобою, полімерів,

			гуми (зношених шин), відпрацьованих індустріальних масел, акумуляторів, кислот, люмінесцентних ламп і т.п.. Зіпсована офісна комп'ютерна та побутова техніка. Відходи автотранспорту. Металобрухт чорних та кольорових металів та ін.
8.	ФОП Орленко Сергій Миколайович	м. Фастів, вул. Бишівська, 14	Оптова торгівля відходами та брухтом (склобій, ПЕТ-пляшка, папір, поліетилен)
9.	ФОП Линник Оксана Анатоліївна	м. Миронівка, вул. Захарченка, 48	Б/у макулатура, склотара, ПЕТ-пляшка, плівка
10.	ТОВ «Переяслав Буд»	м. Переяслав, вул. Сікорського, 14	Папір, пластик, скло
11.	ТОВ «Альтфатер Київ»	Юр.адреса: м. Київ, пр-т Повітряних Сил, 72, а/с 47 Фіз. адреса: м. Київ, вул. Волинська, 57	Макулатура: папір, картон, газетні і журнальні матеріали. Пластмаса, полімери: ПЕТ, ПВХ, ПВД, та ін.. Скло: склотара так і бій скла. Металобрухт: всі види металу і вироби з нього
12.	ФОП Романчук Є.В.	м. Славутич	Скло, пластик, папір
13.	ТОВ «Центр управління відходами»	с. Фастівець, вул. Шевченка, 52	Збирання, зберігання, оброблення: папір (картон, картонна упаковка, газети, журнали, книжки, паперове упакування); скло (скляні пляшки з під будь-чого: води, молока, пива, вина, алкогольних напоїв, парфумів), будь-яке скло бите (стакани, пляшки); пластик (пляшки кольорові, тара з під йогурту, кефіру, молочних продуктів, тара з під миючих засобів); поліетиленова стрейч плівка, тетра пак; метал (жерстяні банки, фольга, кришечки від напоїв металеві, посуд металевий, балончики з-під аерозолів, лаку, метал, який використовується у побуті)
14.	ФОП Носенко Ю.М.	м. Кагарлик, вул. Першого Травня,4	Пластикові пляшки, інші види пластик, папір (макулатура)
15.	ПАТ «Укрвторчермет» Капустян В.А.	м. Кагарлик вул. Кагатна, 2	Металобрухт

16.	ТОВ «Київвтормет»	м. Біла Церква, вул. Леваневського, 66-а	Брухт чорних та кольорових металів
17.	ТОВ «Промислово-фінансова компанія «Інтерсплав»	м. Біла Церква, вул. Сквирське шосе, 194	Брухт чорних та кольорових металів
18.	ПП «Шиком»	м. Біла Церква, вул. Січневий прорив, 95	Брухт чорних та кольорових металів
19.	ТОВ ПФК «Інтерсталь»	м. Біла Церква, вул. Січневий прорив, 41-г; вул Січневий прорив,74	Брухт чорних та кольорових металів
20.	ТОВ «Укрмет»	м. Біла Церква, вул. Гайок-4-а	Брухт чорних та кольорових металів
21.	ТОВ «Купрум»	м. Біла Церква, пров. Будівельників, 1	Брухт чорних та кольорових металів
22.	ТОВ «ПроМет»	м. Біла Церква, вул. Січневий прорив, 41	Брухт чорних та кольорових металів
23.	ТОВ «Унікум»	м. Біла Церква, вул. Київська, 74	Відходи паперу, полімерів
24.	ФОП Могилко О.М.	м. Біла Церква, вул. Сухоярська, 9	Відходи паперу, полімерів
25.	ТОВ «Аріс-Пак»	м. Біла Церква, вул. Глиняна, 47-а	Відходи поліетилену
26.	ТОВ «СКВ»	м. Біла Церква, вул. Глиняна, 45	Відходи поліетилену
27.	ТОВ «Інтер ЦВЗВ»	м. Біла Церква, вул. Леваневського, 85	Гумовмісні відходи
28.	ТОВ «Шинник+»	м. Біла Церква, вул. Глиняна, 40-б	Гумовмісні відходи
29.	ФОП Ільницький С.М.	м. Біла Церква, вул.Томилівська,72 А	Збирання безпечних відходів
30.	Педченко Руслан	м. Васильків, вул. Романтична, 3а	Приймання вторинної сировини
31.	ПП «Ековтор»	м. Біла Церква, вул. Сухоярська, 9	Збирання небезпечних відходів
32.	ТОВ «Вторма ЮА»	м. Бровари, вул. Київська 135	Переробка вторсировини - макулатури (папір, картон), скло (у вигляді пляшок та склобою). Всі види плівки з полімерних матеріалів, ПЕТ пляшки; інший пластик.
33.	ФОП Пашинський В.В.	м. Узин, вул. Заводська, 7	Металобрухт
34.	ФОП Крупенко Ф.О.	м. Узин, вул.Лесі Українки 47а	Макулатура, пластик, металобрухт
35.	ФОП Невихожий М.В.	м. Узин, вул.Авіаторів, б/н	Макулатура, пластик, скло
36.	ТОВ «Керамет» Бублей В.В.	м. Українка, вул Промислова, 27-а	Металобрухт

37.	СПД Цибка Микола Іванович	с. Трипілля, вул. Шевченка, 64-а	Металобрухт,макулатура, склобій, пластик
38.	ПП «Обухівміськвторр есурси»	м. Обухів, вул. Київська, 21	Змішані побутові відходи, Великогабаритні відходи. Макулатура, папір та картон; Відходи пластику (поліетилену (ПЕ високого та низького тиску); поліпропілену (ПП); полістиролу (ПС); полівінілхлориду (ПВХ); поліетилентерефталату (ПЕТ); інші відходи полімерів (О чи Other); Відходи скла (склобій); Відходи деревини; Відходи металобрухту та металевої упаковки (чорний та оцинкований метал, банка алюмінієва)
39.	ФОП Пастухов М.С.	м. Узин, вул. Леоніда Каденюка, 5	Макулатура, пластик, металобрухт
40.	ФОП «Кравченко»	м. Славутич Добринінский кв-л, буд. 11	Склотара, папір, відпрацьована побутова техніка
41.	ПП «ТІМ» Директор Крикун Віталій Іванович	с-ще Кожанка, вул. Скрипака 1	Збирання побутових відходів та перевезення на полігон побутових відходів
42.	ФОП Оверчук Т.Г.	с. Бишів, вул. Захисників України 14/1. Виїздні пункти прийому: с. Вільне; с. Великі Гуляки; с. Дідівщина; с. Дорогинка; с. Томашівка; с. Соснівка	ПЕТ, пластик, скло, поліетилен, макулатура, алюмінієві банки, склобій, пивні пляшки, стрейч, хімія, пластмаса, кольоровий метал. З небезпечних: батарейки, акумулятори
43.	ФОП Ляш Юрій Миколайович	м. Бориспіль, вул. Шевченка 6, 142 В.4	ПЕТ, макулатура, скло
44.	ФОП Коханова Наталія Василівна	м. Бердичів, вул. Садова 14б, 142 В.19	ПЕТ, макулатура, скло, вироби з кольорових, чорних металів
45.	ЖКВП «Озернянське»	с. Озерна, Білоцерківського р-н	РЕТ- пляшки
46.	ФОП Бабаєв Олександр Юрійович	с. Згурівка, вул. Залізнична 8	Склотара, макулатура, поліетилен, твердий полімер
47.	ТОВ «Крамар Еко»	Фастівський р-н, Боярська ТГ с. Тарасівка, вул. Київська, 286	Склобій (білий та кольоровий), пінопласт, стрейч та термо плівка, макулатура, тетра пак, пет пляшка, пластмаса, бляшані вироби, алюміній, металеві вироби, кабель

Накопичення побутових відходів у Київській області зумовлюється низкою факторів, серед яких домінує висока щільність населення та концентрація промислових і комерційних об'єктів у межах Київської агломерації.

Відходи утворюються, як у побутовому секторі, так і в результаті діяльності підприємств різних галузей.

Перелік найбільших утворювачів відходів на території області наведений в таблиці 2.2.1.5.

Таблиця 2.2.1.5. Найбільші утворювачі відходів на території Київської області

[джерело: дані Стратегії розвитку Київської області на 2021-2027 роки (нова редакція), затверджена рішенням Київської обласної ради від 06 березня 2025 № 1259-31-VIII]

№ з/п	Підприємства- найбільші забруднювачі	Вид економічної діяльності
1.	ПАТ Центренерго Трипільська ТЕС	Виробництво електроенергії
2.	ТОВ «Ясенсвіт»	Розведення свійської птиці
3.	ТОВ «Рекультивація»	Збирання безпечних відходів
4.	ТОВ «Агропромислова фірма «Родник плюс»	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
5.	ПрАТ «Київський картонно-паперовий комбінат»	Виробництво гофрованого паперу та картону, паперової та картонної тари
6.	ПАТ «Червонський цукровик»	Виробництво цукру
7.	ПАТ «Вімм-Білль-Данн Україна»	Перероблення молока, виробництво масла та сиру
8.	ПАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал» мулові поля № 1 та № 2	Забір, очищення та постачання води

Найбільшими утворювачами відходів у Київській області є підприємства енергетичної, агропромислової та переробної галузей.

Значну частку становлять відходи від виробництва електроенергії (Трипільська ТЕС), аграрного сектору (птахофабрики, зернове господарство, цукрове виробництво), а також від переробних підприємств (картонно-паперова промисловість, молочна продукція).

Окремо слід відзначити діяльність ПрАТ «АК «Київводоканал», мулові поля якого генерують великі обсяги відходів у процесі очищення стічних вод. Сукупно саме ці підприємства формують найбільше навантаження на систему управління відходами в області та потребують впровадження сучасних технологій зменшення і підготовки відходів до повторного використання.

Інфраструктура управління побутовими відходами

У Київській області функціонує інфраструктура управління побутовими відходами, яка охоплює об’єкти та технічні засоби, що забезпечують процеси збирання, перевезення, відновлення та видалення відходів.

У регіоні функціонують звалища для захоронення побутових відходів, перевантажувальні станції, сміттєвози різних типів та контейнерні майданчики для збирання змішаних та роздільно зібраних відходів.

Окремі громади впроваджують системи роздільне збирання відходів, що створює передумови для зменшення обсягів їх захоронення.

Водночас інфраструктура потребує модернізації та розширення, оскільки значна її частина експлуатується понад нормативний строк, а наявні потужності не повністю відповідають сучасним екологічним вимогам та прогнозованим обсягам відходів.

Управління відходами є однією з важливих екологічних проблем, яка потребує системного вирішення. Домінуючим способом управління відходами залишається їх видалення, що призводить до антропогенного навантаження на довкілля, забруднення його основних компонентів: земельних, водних та атмосферних ресурсів, погіршення умов проживання населення.

Суб’єктами господарювання у сфері управління відходами на території Київської області експлуатуються об’єкти, на яких здійснюється приймання, зберігання та оброблення відходів. Перелік таких об’єктів подано у таблиці 2.2.1.6.

Таблиця 2.2.1.6. Об'єкти інфраструктури управління відходами на території Київської області

[джерело: дані проєкту Регіонального плану управління відходами у м. Києві, дані департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації]

Найменування об'єкта	Місце розташування	Територія обслуговування	Види відходів, що приймаються на об'єкт
Полігон № 5 - сортувальна лінія ПрАТ «Київспецтранс»	Обухівський р-н, с. Підгірці	м. Київ та Київська обл.	Змішані побутові відходи, макулатура, скло, одяг та текстиль, пластик, кухонні відходи, відходи ринків, вуличний змет
Сортувальна дільниця ТОВ «Еко-Сервіс»	Бориспільський р-н, 3-й кілометр траси Бориспіль-Глибоке	м. Київ та Київська обл.	Змішані побутові відходи
Комплекс з оброблення відходів ПП «Еко-Старт»	Броварський р-н, с. Залісся, вул. Північна, 1	м. Київ та Київська обл.	Змішані побутові відходи

Виробнича база оброблення відходів ТОВ «Ековтор-Транс»	Обухівський р-н, с. Підгірці, вул. Васильківська, 1	м. Київ та Київська обл.	Змішані побутові відходи та великогабаритні відходи
Сортувальна станція ТОВ «Крамар Еко»	Фастівський район, Боярська міська ТГ, с. Тарасівка, вул. Київська, 286	м. Київ та Київська обл.	Роздільно зібрані відходи, великогабаритні відходи, ремонтні відходи, змішані побутові відходи
База заготівлі вторинної сировини ТОВ «Крамар Рісайклінг»	м. Київ, Святошинський р-н, вул. Миру, 21		Макулатура, полімери, упаковка (паперова та картонна, пластмасова, дерев'яна, металева, комбінована, змішана, скляна, текстильна), скло, текстиль, змішані побутові відходи, деревина, метали, великогабаритні відходи, кабелі, відходи ринків, змет з вулиць, шини, будівельні відходи, інші неорганічні та органічні відходи
База заготівлі вторинної сировини ТОВ «Крамар Станція»	Бучанський р-н, с. Гнатівка, вул. Кочур урочище, 1	м. Київ та Київська обл.	Макулатура, полімери, упаковка (паперова та картонна, пластмасова, дерев'яна, металева, комбінована, скляна, текстильна), текстиль, скло, змішані побутові відходи, деревина, метали, великогабаритні відходи, кабелі, відходи ринків, змет з вулиць, шини, будівельні відходи, інші неорганічні та органічні відходи
Виробнича база ПП «Обухівміськ-вторресурси»	м. Обухів, вул. Промислова, 6	м. Київ та Київська обл.	Макулатура, полімери, скло, змішані побутові відходи, деревина, метали, великогабаритні відходи, відходи ринків, шини
Виробнича база ПП «Обухівміськ-вторресурси»	Обухівський р-н, м. Обухів, вул. Київська, 21	м. Київ та Київська обл.	Макулатура, полімери, скло, упаковка (паперова та картонна, пластмасова, дерев'яна, металева, комбінована, скляна, змішана), змішані побутові відходи, деревина, метали
Комплекс по відновленню біовідходів та розведення	Фастівський р-н, Боярська міська ТГ, с. Тарасівка, вул. Київська	м. Київ та Київська обл.	Біовідходи (відходи від зелених насаджень)

вермикультури ТОВ «Крамар Еко-Регіон»			
Виробничий майданчик оброблення відходів ТОВ «Центр управління відходами»	Фастівський р-н, с. Фастівець, вул. Шевченка, 52	м. Київ та Київська обл.	Техніка (офісна, побутова, електронні девайси), автотранспорт, батареї та батарейки, макулатура, текстиль, пластик, скло, органічні відходи, змішані побутові відходи, деревина, великогабаритні відходи, шини, упаковка (металева, скляна, пластмасова)
Сміттесортувальна лінія ТОВ «Профпереробка»	Обухівський район, с. Підгірці	м. Київ та Київська обл.	Побутові відходи
Виробничий майданчик (Київська область) ТОВ «Селтік ТБО»	Броварський р-н, с. Зазим'я,	м. Київ та Київська обл.	Побутові відходи
Об'єкт управління відходами МПП «Рада» - сміттєсортувальна лінія та видалення відходів	м. Буча, вул. Яблунська, 99	Вся Україна	Побутові відходти та небезпечні відходи у складі плбутових
Об'єкт оброблення відходів МПП «Рада» «Комплекс по збиранню та переробці побутових відходів, будівельних відходів, деревини і зношених шин біогазова установка	м. Буча, вул. Промислова 2-к	Вся Україна	Управління безпечними , небезпечними відходами, електричними та електронними відходами
Об'єкт управління відходами біогазова установка МПП «Рада» м.Буча вул.Промислова 2-л-компостувальна станція	м. Буча, вул. Промислова 2-л	Вся Україна	Біомаса, трава, листя, зернові відходи
ТОВ «Re:inventex»	м. Ірпінь, Київська область, вул. Покровська, 1	-	Текстильні відходи (працює в експериментальному режимі працює в експериментальному режимі)
Об'єкт оброблення відходів ТОВ «Альтфатер Київ»	м. Київ, вул. Олега Афанаса, 3	м. Київ та Київська обл.	Попередньо відсортовані побутові відходи (суха фракція): макулатура, поліетиленова плівка, ПЕТ-

			пляшки, полімери, скло, метали

Систематизовані дані щодо управління відходами на території Київської області наведені в додатку 2.

Інфраструктура управління відходами у Київській області є відносно розгалуженою та багатофункціональною. Вона включає як базові об’єкти роздільного збирання ресурсоцінних відходів, так і сучасні технологічні рішення (біогазові установки, компостувальні станції, мобільні сортувальні комплекси).

Наявність підприємств, що працюють з небезпечними відходами (МПП «Рада», ТОВ «Центр управління відходами»), підвищує рівень екологічної безпеки в регіоні.

Детальна інформація щодо управління відходами на території Київської області та об'єктів інфраструктури управління відходами наведена у додатках 4 і 5 до РПУВ.

На території Київської області здійснюються заходи з організації роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових, що є важливим елементом системи управління відходами відповідно до вимог національного законодавства та європейських практик.

До таких відходів належать ртутьвмісні прилади, люмінесцентні лампи, відпрацьовані батарейки, мастила, фільтри, спецодяг та інші категорії, що потребують оброблення.

У таблиці 2.2.1.7. наведено приклади впровадження цієї практики у різних територіальних громадах Київської області.

Таблиця 2.2.1.7. Стан впровадження роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових у Київській області

[джерело: дані Екологічного паспорту Київської області за 2023 рік]

№ з/п	Найменування	Кількість приймальних пунктів небезпечних відходів у складі побутових, од.	Кількість місць тимчасового розміщення небезпечних відходів у складі побутових до їх передачі спеціалізованим підприємствам, од.	Загальний обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами, т	Номенклатура та обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами
1	Бучанська міська ТГ	2	2	876,0	Відходи мастил та акумуляторів, деревина, ганчір’я, спецодяг, фільтрат, відходи упаковки

2	м. Славутич	2	1	0,16	Ртутні термометри, люмінесцентні лампи, елементи живлення
3	Білоцерківська міська ТГ	1	-	-	-
4	Бориспільська міська ТГ	1	-	-	-
5	Українська міська ТГ	-	7	0,381	Відпрацьовані елементи живлення

Найбільш розвинена система збирання небезпечних відходів у складі побутових функціонує у Бучанській міській ТГ, де працює два приймальні пункти та два місця тимчасового зберігання небезпечних відходів. Це свідчить про системний підхід громади управління небезпечними компонентами побутових відходів.

У м. Славутич організовано два приймальні пункти та одне місце тимчасового зберігання. Обсяг зібраних небезпечних відходів є незначним, проте перелік включає ртутні термометри, люмінесцентні лампи та батарейки - тобто найбільш поширені серед побутових небезпечних відходів.

Білоцерківська та Бориспільська міські ТГ мають по одному приймальному пункту, однак фактичні дані про обсяги зібраних відходів відсутні. Це може свідчити про початковий етап організації роботи.

В Українській міській ТГ відсутні приймальні пункти, але функціонує сім місць тимчасового розміщення батарейок, де зібрано 0,381 тонн. Це демонструє альтернативну модель організації збирання, орієнтовану на найбільш поширений вид небезпечних відходів у складі побутових.

Відповідно до Реєстру місць видалення відходів на території Київської області функціонують 28 зареєстрованих місць видалення побутових та великогабаритних відходів, які забезпечують захоронення цих відходів і відіграють ключову роль у системі управління побутовими відходами у регіоні.

Важливо зазначити, що частина відходів із м. Києва також спрямовується на захоронення на полігони області, що підкреслює її функціональне значення як регіону, який обслуговує столичну агломерацію.

Відповідно до звіту за 2024 рік за формою № 1-ТПВ у місті Києві зібрано та перевезено побутових відходів – 7 102 579,15 м^3, з них на заготівельні пункти вторинної сировини – 313 183,40 м^3, сміттєпереробні підприємства – 1 057 372,55 м^3, ділянки компостування – 18 222,00 м^3, сміттєспалювальний завод – 693 236,40 м^3, полігони – 5 020 564,80 м^3.

Обсяг відходів, що були перевезені на полігони, становить орієнтовно 1,0 млн тонн, розрахований із використанням середньої щільності побутових відходів 0,20 т/м³, що відповідає реальній структурі ПВ для великого міста з переважанням легких фракцій.

Відповідно до інформації, наведеної в Регіональній доповіді про стан навколишнього природного середовища міста Києва у 2024 році, до 50% обсягу утворених ПВ в місті Києві захоронюються на полігоні ПВ № 5 у селі

Підгірці Обухівського району Київської області та за договорами в інших районах Київської області. Таким чином, щороку на полігони Київської області вивозиться орієнтовно до 500 тис. тонн побутових відходів, утворених у місті Києві**.**

Разом із тим, сучасні екологічні вимоги та прогнозовані обсяги відходів вимагають поступового приведення полігонів до вимог чинного законодавства та впровадження додаткових технологій оброблення для мінімізації негативного впливу на довкілля.

Детальна інформація про місця видалення відходів та їх характеристики наведена у Додатку 5 до РПУВ.

Низький показник охоплення населення послугами з управління побутовими відходами є оберненим індикатором показника кількості утворення несанкціонованих сміттєзвалищ, оскільки ненадання відповідної послуги спонукає населення, у першу чергу, до утворення несанкціонованих сміттєзвалищ.

Також на утворення несанкціонованих сміттєзвалищ на територіях населених пунктів в області впливає низький рівень екологічної свідомості населення щодо роздільного збирання відходів.

Крім того, у багатьох населених пунктах області відсутня належна інфраструктура для роздільного збирання побутових відходів, що ускладнює доступ населення до екологічно безпечних способів їх оброблення.

Несанкціоновані сміттєзвалища становлять загрозу довкіллю та здоров’ю населення, створюють додаткове навантаження на бюджети громад, а також свідчать про необхідність системного підходу до управління відходами, що поєднує розвиток інфраструктури, посилення контролю та підвищення екологічної свідомості мешканців.

Динаміка виявлених та ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ за 2024 роки та обсяги використаних коштів на їх ліквідацію наведена в таблиці 2.2.1.8.

Таблиця 2.2.1.8. Інформація щодо виявлення місць несанкціонованого розміщення відходів та їх ліквідації у Київській області за 2024 рік

[джерело: дані департаменту екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації]

Назва адміністративно-територіальної одиниці	Кількість несанкціонованих сміттєзвалищ, од.	Загальна площа несанкціонованих сміттєзвалищ, м^2	Загальна кількість відходів, тонн	Кількість ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ, од.	Загальна площа ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ, м^2	Загальна кількість ліквідованих відходів, тонн	Кількість витрачених коштів на ліквідацію несанкціонованих сміттєзвалищ, грн/т або грн/м^2
Броварський р-н, Баришівська міська ТГ	21	3150	26	21	3150	26	3538,46
Броварський р-н, Березанська міська ТГ	3	20000	невизначено	0	0	0	0,0
Броварський р-н, Згурівська селищна ТГ	8	1,033	-	8	1,033	-	Кошти підприємства, витрачено 10 000 грн
Броварський р-н, Калитянська селищна ТГ	16	130	426	16	130	426	380 000,0
Броварський р-н, Великодимерська селищна ТГ	30	568700	19431	19	8 000	910	99 000,0
Броварський р-н, Броварська міська ТГ	53	3180	324,12	53	3180	324,12	-
Броварський р-н, Калинівська селищна ТГ	1	12600					
Обухівський р-н	18	20,5	1,2	18	20,5	1,2	-
Бучанський р-н, Білогородська сільська ТГ	4	180	8	4	180	8	0
Бучанський р-н, Бородянська селищна ТГ	10	800	100	2	100	20	0

Бучанський р-н, Борщагівська сільська ТГ	7	1400	1213	7	1400	1213	1 797 548
Бучанський р-н, Бучанська міська ТГ	330	15000	5557	330	15000	5557	8 871 196
Бучанський р-н, Гостомельська селищна ТГ	6	15917	1422	5	10 973	1276	2 400 000
Бучанський р-н, Ірпінська міська ТГ	1	34709	-	0	0	0	0
Бучанський р-н, Макарівська селищна ТГ	53	29000	648	53	29 000	648	2631500
Бучанський р-н, Немішаївська селищна ТГ	1540	500	5	1540	500	7 000	-
Білоцерківський р-н	115	1400	630	115	1400	630	1800 грн/т
Бучанський р-н, Немішаївська селищна ТГ	1	1500	100 $м^3$				
Фастівський р-н, Томашівська сільська ТГ	15	1700	11340	15	1700	11340	3440 грн/т
Фастівський р-н, «Керуюча компанія Чабани»	8	420	48	8	420	48	958 грн/т
Фастівський р-н, «Керуюча компанія Чабани»	15	500	50	15	500	50	1078 грн/т
Вишгородський р-н, Петрівська сільська ТГ	4	5000	70	4	5 000	70	860 грн/т
Всього	2259	715 807,53	41399,32	2233	80 654,53	722547,32	32360682,5 та 8 136 грн/т

Загалом, аналіз ситуації з несанкціонованими сміттєзвалищами у Київській області за 2024 рік свідчить, що проблема залишається актуальною для більшості територіальних громад. Виявлено значну кількість звалищ різних масштабів – від невеликих локальних до великих, що займають десятки тисяч квадратних метрів.

Позитивним є те, що переважну частину таких об’єктів вдалося ліквідувати, однак масштаби робіт і витрат суттєво різняться залежно від громади. Це пояснюється як відмінностями у площах і кількості відходів, так і різним підходом до організації робіт та залученням фінансування.

Загалом можна відзначити, що громади докладають значних зусиль до ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ, проте системність цієї роботи ще потребує посилення. Для досягнення сталих результатів важливо зосередитись на таких завданнях:

- забезпечення належного та стабільного фінансування заходів із ліквідації та попередження появи нових несанкціонованих сміттєзвалищ;
- профілактика повторного виникнення несанкціонованих сміттєзвалищ шляхом розвитку ефективної та якісної системи управління відходами;
- підвищення рівня інформованості та екологічної свідомості населення;
- посилення контролю та відповідальності за незаконне розміщення відходів;
- розширення інфраструктури для роздільного збирання та оброблення відходів.

Проблеми та загрози

Управління побутовими відходами в Київській області стикається з низкою комплексних викликів, які можна систематизувати за санітарно-екологічними, соціально-економічними та інституційними проблемами.

1. Санітарно-екологічні проблеми (категорія проблем безпосередньо стосується впливу відходів на довкілля та здоров'я населення):

- наявність несанкціонованих сміттєзвалищ призводить до забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод, а також атмосфери через неконтрольоване горіння відходів;
- накопичення органічної фракції відходів створює осередки поширення патогенних мікроорганізмів, гризунів і комах, що становить епідеміологічну загрозу для населення;
- виділення метану та інших парникових газів із захоронених відходів погіршує якість повітря та посилює негативний вплив на клімат;
- низький рівень оброблення та роздільного збирання відходів сприяє швидкому зростанню обсягів захоронення, що скорочує термін експлуатації існуючих місць видалення відходів і створює додаткове екологічне навантаження;
- п**о**рушення санітарних норм у місцях збирання відходів (контейнери, контейнерні майданчики) погіршує естетичний вигляд територій і знижує комфорт проживання населення.

2. Соціально-економічні проблеми (категорія охоплює аспекти, що впливають на якість життя, фінансові витрати та економічні можливості):

- висока вартість ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ, що створює значне фінансове навантаження на місцеві бюджет;.

- нерівномірне забезпечення громад інфраструктурою (транспортними засобами спеціального призначення, контейнери, об'єкти інфраструктури управління відходами), що обмежує доступ населення до якісних послуг;

- зростання тарифів на послугу з управління побутовими відходами, що може викликати соціальне невдоволення;

- недостатня інвестиційна привабливість галузі через високі витрати та тривалий період окупності проєктів;

- значні втрати вторинних ресурсів (пластик, скло, метал, папір), які потрапляють на захоронення, а могли б приносити додатковий економічний ефект при обробленні;

- низький рівень екологічної культури та відповідальності населення, що сприяє поширенню практики несанкціонованого викидання відходів;

- соціальна нерівність у доступі до послуг — мешканці сільських територій часто мають гірші умови збтрання та перевезення відходів, ніж у містах.

3. Інституційні проблеми (категорія стосується недосконалості законодавства, управління та регуляторної політики):

- відсутність уніфікованої системи обліку та моніторингу утворення, збирання та оброблення відходів;

- нестабільність і обмеженість фінансування, що ускладнює довгострокове планування та реалізацію інфраструктурних проєктів;

- недостатній контроль за дотриманням законодавства і низький рівень відповідальності за порушення правил управління відходами;

- низький рівень залучення приватного сектору та державно-приватного партнерства до розвитку інфраструктури управління відходами.

2.2.2. Відходи промисловості

Відходи промисловості – це непридатні для виробництва продукції види сировини, її залишки, що не вживаються, або речовини, які виникають в результаті технологічних процесів, які не підлягають обробленню у даному виробництві.

Джерела утворення та обсяги відходів.

Промисловість Київської області є однією з найбільш розвинених в Україні, оскільки область має вигідне географічне розташування, розвинуту транспортну інфраструктуру та тісно пов'язана з економікою столиці. Основними чинниками розвитку є близькість до великих ринків збуту, наявність трудових ресурсів та інвестиційна привабливість регіону.

У Київській області основними галузями промисловості є:

Харчова промисловість: виробництво молочних продуктів, м'яса, хлібобулочних виробів, кондитерських виробів, олії та напоїв. Потужні

підприємства харчопереробної галузі, зокрема пивоварні заводи, м'ясокомбінати, молокозаводи.

Металургійна промисловість: виробництво металопродукції, металоконструкцій, ливарне виробництво. Підприємства, що займаються обробкою чорних і кольорових металів.

Машинобудування та приладобудування: виготовлення складного промислового обладнання, транспортних засобів, електротехнічної продукції, приладів і механізмів.

Хімічна промисловість: виробництво хімічної сировини, фармацевтичної продукції, добрив, лакофарбових матеріалів, побутової хімії.

Деревообробна та меблева промисловість: виробництво пиломатеріалів, меблів, паперу, фанери, дерев'яної тари.

Легка промисловість: текстильне, швейне, взуттєве виробництво, виробництво трикотажу.

Будівельна промисловість: виробництво будівельних матеріалів (цемент, цегла, бетонні вироби), а також ремонтно-будівельні роботи.

Енергетика: виробництво електроенергії на теплових та альтернативних електростанціях.

Згідно з даними головного управління статистики у Київській області загальна кількість діючих підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства у 2024 році становить 17 232 підприємства. З них 41 великих, 953 середніх, 16238 малих та 13602 мікропідприємств. Більш детальна інформація наведена в таблиці 2.2.2.1.

Таблиця 2.2.2.1. Кількість діючих підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства у 2024 році

[джерело: ГУС у Київській області]

Вид економічної діяльності	Код за КВЕД	Великі підприємства	Середні підприємства	Малі підприємства	З них мікропідприємства	Усього
Сільське, лісове та рибне господарство	A	7	108	1892	1561	2007
Промисловість	B+C+D+E	21	320	2546	1880	2887
Будівництво	F	-	45	1861	1539	1861
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	G	11	198	4211	3647	4420
Транспорт, складське господарство,	H	-	66	924	723	990

поштова та кур'єрська діяльність						
Тимчасове розміщування й організація харчування	I	-	8	340	295	348
Усього		**41**	**953**	**16238**	**13602**	**17232**

Динаміка основних показників управління відходами у Київській області наведена в таблиці 2.2.2.2.

Таблиця 2.2.2.2. Динаміка основних показників управління відходами 2022-2024 рр, тис. т*

[джерело: регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Київській області 2024р.]

№ з/п	Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	Утворено	750,977	932,6	1118,1
2	Одержано від інших підприємств	301,471	254,2	670,7
3	Спалено	8,313	6,0	7,3
3.1	у тому числі з метою отримання енергії	6,368	4,9	4,8
4	Відновлено	3,458	21,5	24,3
5	Направлено в сховища організованого складування (вивезення)	199,233	149,5	267,2
6	Передано іншим підприємствам	507,278	573,1	706,7
7	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	-	-	-
8	Наявність на кінець звітного року у сховищах організованого складування та на території підприємств	177,314	-	729,8

* попередні дані Головного управління статистики у Київській області.

Дані щодо управління відходами за категоріями відходів за матеріалом у 2024 році наведені у таблиці 2.2.2.3.

Таблиця 2.2.2.3. Управління відходами за категоріями відходів за матеріалом у 2024 році [1,2]

[джерело: ГУС у Київській області]

Категорії відходів за матеріалом	Загальні обсяги утворення відходів		
	т	у % до 2023 року	частка у загальному підсумку, %

Використані розчинники	130,424	89,3	0,0
Відходи кислот, лугів чи солей	125,324	55,1	0,0
Відпрацьовані оливи	430,433	136,0	0,0
Хімічні відходи	1146,144	248,7	0,1
Осад промислових стоків	13326,361	67,3	1,2
Шлами та рідкі відходи очисних споруд	1,003	0,0	0,0
Відходи від медичної допомоги та біологічні	131,910	253,8	0,0
Відходи чорних металів	9311,996	248,2	0,8
Відходи кольорових металів	4034,302	122,7	0,4
Змішані відходи чорних та кольорових металів	2670,320	337,1	0,2
Скляні відходи	192,254	99,0	0,0
Паперові та картонні відходи	13651,699	166,5	1,2
Гумові відходи	6082,729	97,1	0,5
Пластикові відходи	2147,204	87,9	0,2
Деревні відходи	7003,581	105,8	0,6
Текстильні відходи	240,648	178,3	0,0
Відходи, що містять поліхлордифеніли	0,700	85,5	0,0
Непридатне обладнання	-	-	-
Непридатне обладнання (за виключенням позицій 08.1 та 08.41)	61,857	-	0,0
Непридатні транспортні засоби	2,600	45,7	0,0
Відходи акумуляторів та батарей	118,182	91,7	0,0
Відходи тваринного походження та змішані відходи харчових продуктів	16465,974	209,6	1,5
Відходи рослинного походження	14916,835	55,5	1,3
Тваринні екскременти, сеча та гній	341941,826	105,7	30,6
Побутові та подібні відходи	264450,364	153,2	23,7
Змішані та недиференційовані матеріали	15601,933	1769,0	1,4
Залишки сортування	-	-	-
Звичайний осад	208567,079	5775,7	18,7
Мінеральні відходи будівництва та знесення, у тому числі змішані будівельні відходи	19219,680	101,3	1,7
Інші мінеральні відходи	7067,889	-	0,6
Інші мінеральні відходи (за виключенням 12.1, 12.4,12.6,12.7, 12.8)	-	-	-
Відходи згоряння	169033,711	53,2	15,1
Ґрунтові відходи	-	-	-
Затверділі, стабілізовані або заскляні відходи; мінеральні	1,351	0,1	0,0

відходи, що утворюються після оброблення			
Всього	**1118076,313**	**119,4**	**100,0**

[1] Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів.
[2] Дані можуть бути уточнені.

Металургійна промисловість

Утворювачами відходів металургійного виробництва у Київській області являються металургійні компанії.

На території області серед основних утворювачів є такі суб'єкти господарювання:

ТОВ «Реформ» виробник спеціалізованих та комерційних автомобілів, включаючи броньовані автомобілі, автомобільні фургони та кузови. Вона спеціалізується на розробці та виготовленні автомобільних конструкцій;

ТОВ «Полістіл» виробник фарбованої рулонної сталі. Компанія спеціалізується на обробленні металів та нанесенні покриття на метали, зокрема на виробництві фарбованої сталі;

ТОВ «Алютек-К» компанія, що займається виробництвом будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій;

ТОВ «Вартіс» компанія, яка здійснює комплексне постачання металопрокату на будівельні об'єкти та промислові підприємства;

ТОВ «Пантек-виробництво» компанія спеціалізується на виробництві будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій;

ТОВ «ІФЗ – виробництво» компанія, яка здійснює механічне оброблення металевих виробів;

ТОВ «Ес Джей Профіль Україна» компанія спеціалізуються на виробництві систем кріплення (гнутий профіль: U, C, Z, L, Σ), переробці листової сталі та металообробці;

ТОВ «Меткаспостач» спеціалізується на виробництві металевих поличних стелажів;

ТОВ «Браз» потужне українське інноваційне підприємство замкнутого циклу з виробництва алюмінієвого профілю;

ТОВ «Інтерметалпласт» компанія, яка спеціалізується на зберіганні та переробці металопродукції, ПВХ виробів, комплектуючих і фурнітури для вікон ПВХ;

ТОВ «Ютерм Україна» компанія основний вид діяльності якої- виробництво радіаторів і котлів центрального опалення;

Джерело: Каталог компаній металургійної промисловості Київської області https://catalog.youcontrol.market/metalurhiia/kyivska-oblast.

Таблиця 2.2.2.4. Динаміка утворення відходів металургійної промисловості т*

Відходи металургійної промисловості	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств**	1649,53	1742,857	1034,154	1423,423	1062,282

*Згідно з даними ГУС у Київській області

** Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

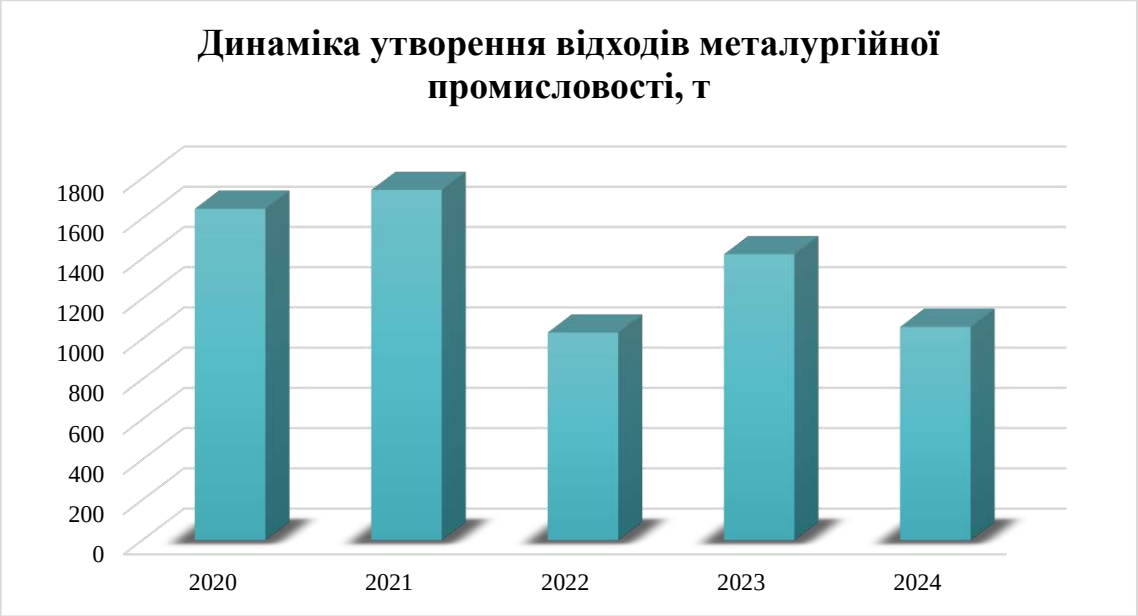

Рисунок 2.2.2.1. Динаміка утворення металургійної промисловості за 2020-2024 роки, т

Хімічна промисловість

У Київській області хімічна промисловість представлена 897 діючими компаніями. Одними з основних є:

ТОВ «Фастівський завод органічних розчинників» підприємство, яке спеціалізується на виробництві органічних розчинників;

ТОВ «Ергопак» спеціалізується на виробництві тари з пластмас;

ТОВ «Київгума» спеціалізується на виробництві виробів з гуми, латексу, ПВХ, ТЕП та силікону;

ТОВ «Росава тайерс» спеціалізується на виробництві гумових шин, покришок і камер, а також на відновленні протектора гумових шин і покришок;

ТОВ «Технічний Центр «Анкомтех» спеціалізується на виробництві гумових шин, покришок і камер, а також на відновленні протектора гумових шин і покришок;

ТОВ «НВП «Ярило» спеціалізується на виробництві пестицидів та іншої агрохімічної продукції;

ТОВ «Білоцерківський завод препаратових форм» спеціалізується на виробництві пестицидів та іншої агрохімічної продукції;

Джерело: Каталог компаній хімічної промисловості Київської області https://catalog.youcontrol.market/khimichna-promyslovist/kyivska-oblast.

Таблиця 2.2.2.5. Динаміка утворення відходів хімічної промисловості, т*

Відходи хімічної промисловості	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств**	438378,215	313513,233	3679,880	3962,674	620,572

*Згідно з даними ГУС у Київській області

** Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

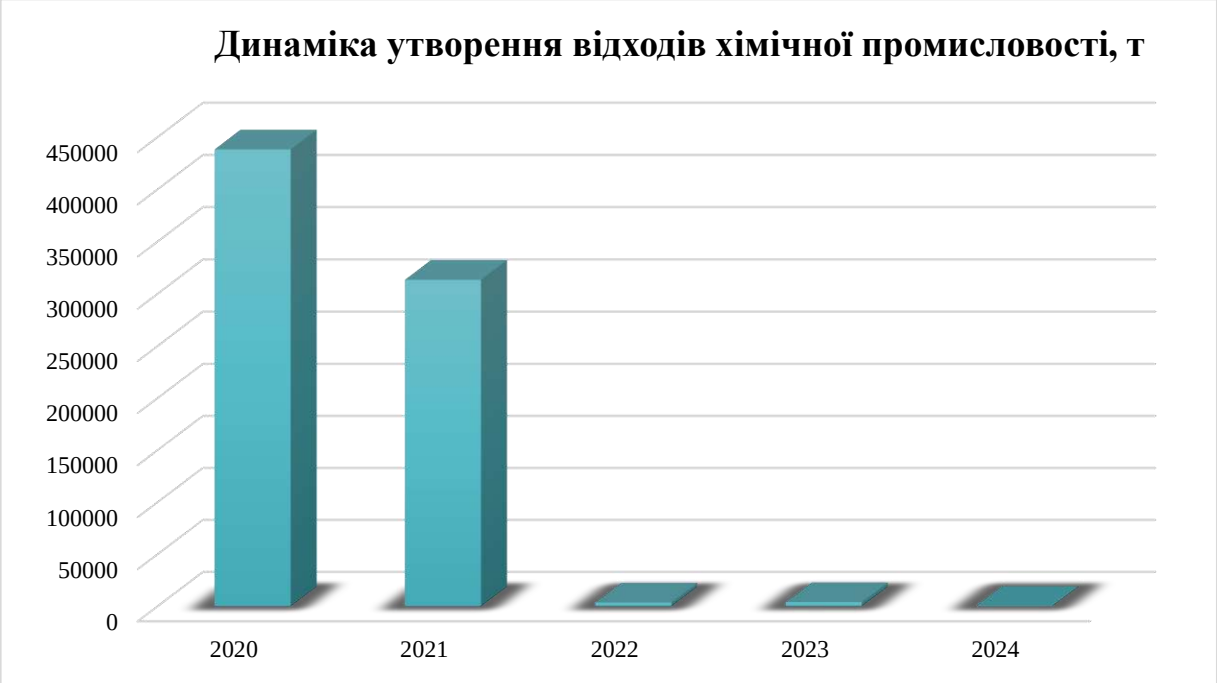

Рисунок 2.2.2.2. Динаміка утворення відходів хімічної промисловості за 2020-2024 роки, т

Машинобудівна промисловість

У Київській області найбільшими виробниками продукції у галузі машинобудування є:

ТОВ «Спец-Ком-Сервіс» займається виробництво комерційних і спеціалізованих автомобілів (фургони, самоскиди, сміттєвози, медичні авто, комунальна техніка);

ТОВ «Торговий дім Техкомплект» займається виготовлення автотранспортних засобів і запчастин, продаж та сервісне обслуговування техніки;

ТОВ «Виробничий комплекс «Автотранспортник» виробник транспортних засобів спеціального призначення (автопідйомники, вакуумні машини, сміттєвози), ремонт і переобладнання транспорту;

ТОВ «НВК «Техімпекс» оборонне підприємство: виробництво, ремонт і модернізація військової техніки та зброї;

ТОВ «Валідус спецавто» виробництво та постачання спеціалізованих автомобілів і техніки для комунальної та будівельної сфери.;

ТОВ «Партек Україна» виробник і постачальник запасних частин та комплектуючих для комерційного транспорту і транспортних засобів спеціального призначення;

ТОВ «НВО «Екософт» розробка й виробництво систем очищення та фільтрації води для побутового, комерційного та промислового використання.;

ТОВ «Мультівак» спеціалізується на пакувальному обладнанні та рішеннях для харчової й фармацевтичної промисловості;

ТОВ «Костал Україна» виготовляє електронні та електромеханічні компоненти для автомобільної промисловості;

ТОВ «Тор Дел» займається постачанням обладнання та комплектуючих для промисловості;

ТОВ НВП «Мадек» спеціалізується на виготовленні промислового устаткування та металевих конструкцій;

ТОВ «Пері Україна» займається виробництвом та орендою опалубки й риштувань для будівництва;

Таблиця 2.2.2.6. Динаміка утворення відходів машинобудівної промисловості, т*

Відходи машинобудівної промисловості	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023	2024 рік
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств**	1134,816	1664,692	802,746	731,693	990,427

*Згідно з даними ГУС у Київській області

** Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

Рисунок 2.2.2.3. Динаміка утворення машинобудівної промисловості за 2020-2024 роки, т

Відходи від виробництва та постачання електроенергії та газу

Основними виробниками та постачальниками продукції в Київській області в галузі є:

Виробництво електроенергії:
Трипільська ТЕС (ПАТ «Центренерго») у квітні 2024 року станцію повністю знищено.
ПрАТ «ДТЕК Київські регіональні електромережі».

Розподіл/постачання електроенергії:
ТОВ «Київська обласна енергопостачальна компанія».
Виробництво газу:
Київська філія ТОВ «Газорозподільні мережі України».

Розподіл/постачання газу:
АТ «Київоблгаз»
ТОВ « Київоблгаз Збут».

Таблиця 2.2.2.7. Динаміка утворення відходів від виробництва та постачання електроенергії та газу т*

Відходи виробництва та постачання електроенергії та газу	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств**	347092,0	390339,0	131946,0	266162,0	33229,0	967535,014	868796,491	13155,711	335554,486	200079,809

*Згідно з даними ГУС у Київській області

** Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

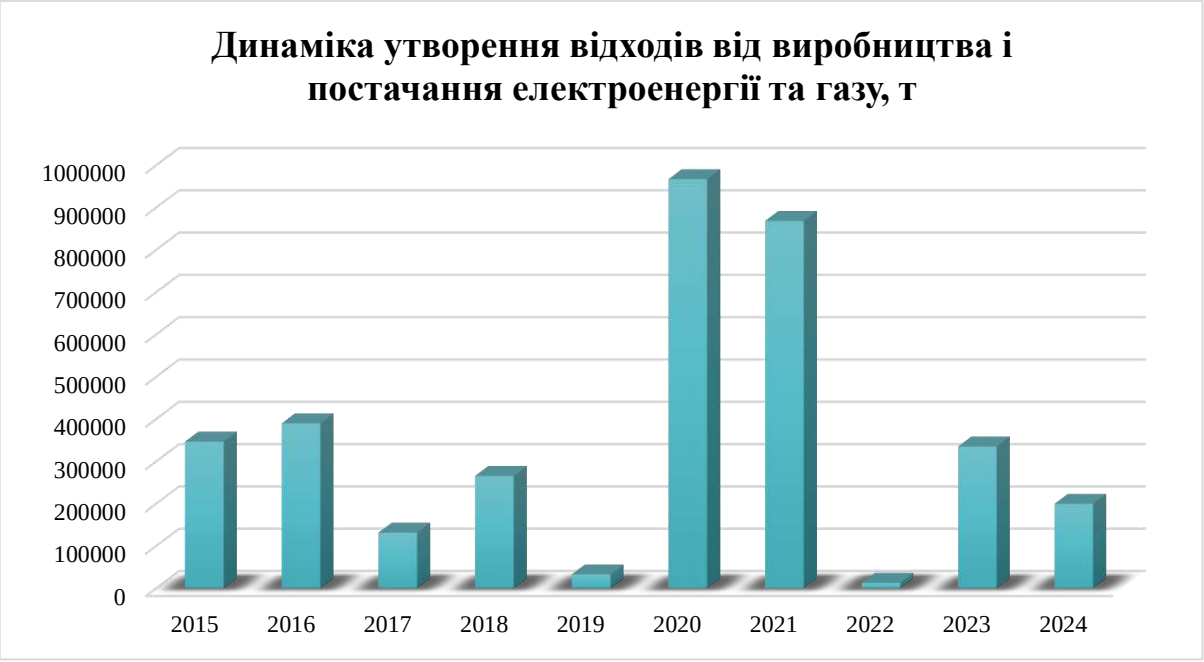

Рисунок 2.2.2.4. Динаміка утворення відходів від виробництва і постачання електроенергії та газу за 2015-2024 роки, т.

Підприємства - основні накопичувачі промислових відходів у Київській області зазначені в таблиці 2.2.2.8.

Таблиця 2.2.2.8. Підприємства – основні накопичувачі промислових відходів

[джерело: регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища у Київській області 2024 р]

№ з/п	Підприємства	Найменування відходу	Накопичено відходів станом на початок 2024 року, т	Фактично утворилось відходів на підприємстві за 2024 рік ,т	Накопичено відходів станом на кінець 2024 року, т	Місце накопичення відходів
1	2	3	4	5	6	7
1	Трипільська ТЕС ПАТ «Центренерго»	Шлак паливний	29100519	123657	29224079*	Золошлакові двал Трипільської ТЕС)
		Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані	-	0,210	-	-
		Шини зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	-	1,000	-	-
		Вироби та матеріали гумові зіпсовані (стрічка транспортерна)	-	1,000	-	-
		Відходи змішані будівельні та знесення будівель і споруд	-	978,023	-	-
		Відходи комунальні (міські) змішані	-	63,635	-	-

		Масла та масла моторні, трансмісійні інші зіпсовані або відпрацьовані	-	0,200	-	-
		Брухт чорних металів дрібний інший	824,912	368,296	1193,208	Склад Трипільської ТЕС
2	ПрАТ «АК «Київводо-канал» (Бортницька станція аерації департаменту експлуатації каналізаційного Товариства БСА)*	Осад (шлам від очищення вод стічних неспецифічних промислових	9305751	131706,327	9437457	Мулові лани БСА
3	КП Богуславської міської ради «Богуславське житлово-комунальне підприємство»	Шлами від оброблення міських стічних вод	-	-	198669,048	-
4	ПАТ Київський картонно-паперовий комбінат»	Донна зола, шлак і котловий пил	-	-	168532,839	-
		Інші відходи виробництва та переробки целюлози, паперу, картону	-	-	4977,900	-
5	ТОВ «Рекультивація»	Змішані відходи будівництва і знесення будівель	-	-	9519,000	-

* у квітні 2024 року станцію повністю знищено.

Система управління відходами

Система управління промисловими відходами у Київській області здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами.

Метою управління промисловими відходами є збільшення обсягів підготовки відходів до повторного використання та оброблення, що передбачено

Національною стратегією управління відходами в Україні на період до 2030 року.

Виконання зобов'язань щодо дотримання вимог у сфері управління відходами покладається безпосередньо на суб'єктів господарювання – утворювачів відходів.

Інфраструктура та технічне забезпечення управління відходами

Одне з основних підприємств, які здійснюють оброблення промислових відходів на території Київської області є МПП «Рада» (ЄДРПОУ 13736978), місцезнаходження: вул.Яблунська,99, м. Буча, Бучанський район, Київська область, основний вид економічної діяльності (КВЕД) 38.22 Оброблення та видалення небезпечних відходів. Додаткові види економічної діяльності: 38.21 Оброблення та видалення безпечних відходів, 38.11 Збирання безпечних відходів, 38.12 Збирання небезпечних відходів, 38.32 Відновлення відсортованих відходів, 39.00 Інша діяльність, щодо управління відходами. Більш детальна інформація наведена в таблиці 2.2.2.8.

Також серед підприємств, що здійснюють оброблення промислових відходів у Київській області необхідно виділити такі підприємства:

Підприємства з оброблення безпечних відходів (КВЕД 38.21):

- ТОВ «Еко - Сервіс» здійснює діяльність у сфері управління відходами, зокрема займається обробленням нафтопродуктів, емульсій та сумішей.
- ТОВ «Укрвторенергоресурс» спеціалізується на обробленні побутових відходів, а також на збиранні та обробленні інших безпечних відходів.
- ПП «Еко-Стар» займається обробленням та видаленням безпечних відходів.
- ТОВ «Десна-2» спеціалізується на обробленні та видаленні безпечних відходів.
- ТОВ «Українська утилізаційна компанія» займається управління небезпечними та безпечними відходами, включно зі збиранням, обробленням та реалізацією вторинних ресурсів.

Перелік місць видалення промислових відходів з Реєстру МВВ в Київській області наведений у таблиці 2.2.2.10.

Таблиця 2.2.2.9. Об'єкти управління промисловими відходами у Київській області*

Найменування територіальної громади	Назва об'єкту інфраструктури та адреса, координати	Планова діяльність	Види відходів, що приймаються	Територія обслуговування	Площа земельної ділянки, га	Проєкт потужність по відходах тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об'єкту
Бучанська ТГ	Об'єкт управління відходами МПП «Рада»	Управління безпечними та	Додаток 5	Вся Україна	Власна 0,5297 Оренда	22000	2009

	м. Буча вул.Яблунська,99 Широта 50, 32, 9 Довгота 30, 12, 36 сміттєсортувальна лінія та видалення відходів	небезпечними відходами	таблиця 2*		0,4403 (загальна 0,9700)		
Бучанська ТГ	Об'єкт оброблення відходів МПП «РАДА» «Комплекс збирання та оброблення побутових відходів, будівельних відходів, деревини і зношених шин біогазова установка по вул. Промислова 2-к м. Буча Київської області 50, 31, 16.1 30, 11, 33.9 - сміттєпереробний завод, сміттєсортувальна лінія, сміттєперевантажувальна станція	Управління безпечними, небезпечними відходами, електричними та електронними відходами	Додаток 5 таблиця 2**	Вся Україна	Оренда 1,000	150000	2019

*Повний перелік наведений у додатку 5, таблиці 2.

Також Мале приватне підприємство «Рада» здійснює управління безпечними відходами через мережу з дванадцяти «Еко пунктів» на території Бучанської ТГ, Ірпінської ТГ, Гостомельської ТГ, Бородянської ТГ, де приймають плівку, папір, поліетилен, картон, пет-пляшку, склобій, жестяну та алюмінієву банки. Детальна інформація наведена в розділі 2.2.1.

Перелік підприємств, які отримали дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів у Київській області наведена у таблиці 2.2.2.10.

Таблиця 2.2.2.10. Перелік підприємств, які отримали дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів у Київській області

№ з/п	Суб'єкт господарювання	Реєстраційний номер справи	Дата початку дії дозволу	Адреса суб'єкта господарювання	Операції з оброблення відходів	Додаткові операції з оброблення відходів	Код та назва відходів	Код та назва відходів, які утворились в результаті обробки
1	ТОВ «Екоюнівьорс»	12433/25	10.06.2025	Україна, 09161, Київська обл., Білоцерківський р-н, місто Узин, вул. Я. Мудрого , будинок 189	R3 Рециклінг/відновлення органічних речовин, що не використовуються як розчинники, у тому числі компостування та інші процеси біологічної трансформації, а також підготовка до повторного використання, газифікація та піроліз, коли компоненти використовуються як хімікати, та відновлення органічних матеріалів у вигляді засипки	R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення	16 01 03 Відпрацьовані шини	20 03 01 Змішані побутові відходи15 02 03 Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральні матеріали та захисний одяг інші, ніж зазначені за кодом 15 02 0219 09 02 Шлами від очищення (освітлення) води20 03 04 Шлами септичних ємностей
2	ПрАТ «Київський картонно-паперовий комбінат»	4000/24	28.05.2025	Україна, 08700, Київська обл., місто Обухів(пн), вул. Київська, будинок 130	R3 Рециклінг/відновлення органічних речовин, що не використовуються як розчинники, у тому числі компостування та інші процеси біологічної трансформації, а також підготовка до повторного використання, газифікація та піроліз, коли компоненти використовуються як	R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання) R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може	15 01 01 Паперова та картонна упаковка 03 03 08 Відходи від сортування паперу та картону, призначених для рециклінгу	03 03 10 Волокнисті залишки і шлами, що містять волокна, наповнювачі та покриття (фарби) від механічного сортування03 03 99 Інші відходи цієї підгрупи

					хімікати, та відновлення органічних матеріалів у вигляді засипки	включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1- R11 цього додатка	20 01 01 Папір і картон	
3	ТОВ «Реінвентекс»	11911/25	27.05. 2025	Україна, 08200, Київська обл., місто Ірпінь, вул. Покровська, будинок 1	R3 Рециклінг/відновлення органічних речовин, що не використовуються як розчинники, у тому числі компостування та інші процеси біологічної транс	R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування	04 01 01 Відходи тканин тваринного походження та вапняно-розщеплені відходи 04 02 21 Відходи необроблених текстильних волокон 04 02 22 Відходи оброблених текстильних волокон 04 02 99 Інші відходи цієї підгрупи 15 01 09 Текстильна упаковка 15 02 03 Абсорбенти,	-

							фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральні матеріали та захисний одяг	
4	ТОВ «Березанський завод будівельних матеріалів»	5598/24	26.05. 2025	Україна, 07541, Київська обл., місто Березань	R3 Рециклінг/відновлення органічних речовин, що не використовуються як розчинники, у тому числі компостування та інші процеси біологічної трансформації, а також підготовка до повторного використання, газифікація та піроліз, коли компоненти використовуються як хімікати, та відновлення органічних матеріалів у вигляді засипки	R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1- R11	10 01 99 Інші відходи цієї підгрупи	15 01 02 Пластмасова упаковка20 03 01 Змішані побутові відходи
5	ПП «Еко-Старт»	6107/24	04.04. 2025	Україна, 07433, Київська обл.,	D5 Захоронення на спеціально обладнаних полігонах, у тому числі захоронення у	D13 Попередні операції з відходами перед операціями з видалення, визначеними у позиціях D1-D12 цього	20 03 01 Змішані побутові відходи	19 07 03 Фільтрат із полігонів інший, ніж зазначений за кодом 19 07 02

				Броварський р-н, село Богданівка	відокремлених секціях, закритих та ізольованих одна від одної та від навколишнього природного середовища, тощо	додатка, у тому числі сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування або відокремлення		
6	ПрАТ «Центренерго»	3788/24	10.09. 2024	Україна, 08711, Київська обл., Обухівський р-н, селище Козин, вул. Рудківська, будинок 49	D4 Скидання на поверхню рідких і шламових (мулових) відходів, у тому числі скидання рідких або шламових відходів у котловани, ставки чи відстійники тощо R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1- R11 цього додатка	Відсутня додаткова операція	10 01 01 Донна зола, шлак і котловий пил (крім котлового пилу, зазначеного за кодом 10 01 04)	10 01 01 Донна зола, шлак і котловий пил (крім котлового пилу, зазначеного за кодом 10 01 04)

7	ПП «Обухівміськквторресурси»	4034/24	12.09.2024	Україна, 08700, Київська обл., місто Обухів, вул. Київська, будинок 21	R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання	R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання)	20 01 01 Папір і картон 20 01 39 Пластмаса 20 01 02 Скло 20 01 38 Деревина інша, ніж зазначена за кодом 20 01 37 20 01 40 Метал 16 01 03 Відпрацьовані шини 20 03 07 Великогабаритні відходи 20 03 01 Змішані побутові відходи 20 03 02 Відходи ринків	20 01 01 Папір і картон 20 01 39 Пластмаса 20 01 02 Скло 20 01 40 Метал 20 01 38 Деревина інша, ніж зазначена за кодом 20 01 3716 01 03 Відпрацьовані шини 20 03 07 Великогабаритні відходи 20 03 99 Інші побутові відходи цієї підгрупи 20 02 02 Ґрунт і каміння 20 03 03 Змет від прибирання вулиць 20 01 10 Одяг 20 01 11 Текстиль 20 02 01 Відходи, що піддаються біологічному розкладу 20 03 01 Змішані побутові відходи 20 03 02 Відходи ринків 15 01 02 Пластмасова упаковка 15 01 01 Паперова та картонна упаковка
8	ПП «Обухівміськквторресурси»	4049/24	12.09.2024	Україна, 08700, Київська обл., місто Обухів,	R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може	R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання)	20 01 01 Папір і картон 20 01 39 Пластмаса 20 01 02 Скло 20 01 38 Деревина інша,	20 01 01 Папір і картон 20 01 39 Пластмаса 20 01 02 Скло

				вул. Київська, будинок 21	включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1- R11 цього додатка		ніж зазначена за кодом 20 01 37 20 01 40 Метал 15 01 01 Паперова та картонна упаковка 15 01 02 Пластмасова упаковка 15 01 03 Дерев'яна упаковка 15 01 04 Металева упаковка 15 01 05 Комбінована (композитна) упаковка 15 01 06 Змішана упаковка 15 01 07 Скляна тара (упаковка) 20 03 01 Змішані побутові відходи	20 01 38 Деревина інша, ніж зазначена за кодом 20 01 37 20 01 40 Метал 15 01 01 Паперова та картонна упаковка 15 01 02 Пластмасова упаковка 15 01 03 Дерев'яна упаковка 15 01 04 Металева упаковка 15 01 05 Комбінована (композитна) упаковка 15 01 06 Змішана упаковка 15 01 07 Скляна тара (упаковка) 20 03 01 Змішані побутові відходи 20 03 99 Інші побутові відходи цієї підгрупи
9	ТОВ «Укрмітбест»	3185/24	15.08. 2024	Україна, 09146, Київська обл., Білоцерківський р-н, село Михайлівка, Узинська ТГ	D10 Спалювання на суші	D15 Зберігання перед здійсненням операцій, визначених у позиціях D1-D14 цього додатка D13 Попередні операції з відходами перед операціями з видалення, визначеними у позиціях D1-D12 цього додатка, у тому числі	03 01 99 Інші відходи цієї підгрупи 15 01 03 Дерев'яна упаковка 15 01 10* Упаковка, що містить залишки або забруднена	19 01 14 Летка зола інша, ніж зазначена за кодом 19 01 1319 01 02 Чорні метали, вилучені з донних золошлаків19 01 99 Інші відходи цієї підгрупи

						сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування або відокремлення	небезпечними речовинами 16 12 06 Деревина 16 12 09* Деревина, скло та пластмаси, що містять або забруднені небезпечними речовинами 17 02 01 Деревина 17 02 04* Деревина, скло та пластмаси, що містять або забруднені небезпечними речовинами 19 12 04 Пластмаси і гума 19 12 06* Деревина, що містить небезпечні речовини 19 12 07 Деревина інша, ніж зазначена за кодом 19 12 06 20 01 37* Деревина, що містить небезпечні речовини 20 01 38 Деревина інша, ніж зазначена за	

							кодом 20 01 37 20 03 07 Великогабаритні відходи 03 02 01* Негалогеновані органічні засоби з	
9	ТОВ «СП ЮКОЙЛ»	3368/24	03.07.2024	Україна, 09100, Київська обл., Білоцерківський р-н, місто Біла Церква, вул.Пулюя Івана, будинок 48-А	R9 Очищення нафтопродуктів чи інші види їх повторного використання	R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання)	13 01 10* Мінеральні гідравлічні нехлоровані мастила (оливи) 13 01 13* Інші гідравлічні мастила (оливи) 13 02 05* Мінеральні мастила та оливи, нехлоровані моторні, трансмісійні та мастильні оливи 13 02 06* Синтетичні та моторні мастила, трансмісійні та мастильні оливи 13 02 07* Моторні, трансмісійні та мастильні оливи, що піддаються	15 02 02* Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральне ганчір'я та захисний одяг, забруднені небезпечними речовинами13 05 02* Шлами масло-водовідокремлювачів

							швидкому біологічному розкладанню 13 02 08* Інші моторні, індустріальні та мастильні оливи 13 03 07* Мінеральні нехлоровані мастила (оливи) ізоляційні та для теплопередавання 13 03 10* Інші масла (оливи) ізоляційні та для теплопередавання	
10	ПП «Покров-Груп»	3269/24	19.06.2024	Україна, 09161, Київська обл., Білоцерківський р-н, місто Узин, вул. Заводська, будинок 3	R9 Очищення нафтопродуктів чи інші види їх повторного використання	R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання)	13 01 01* Гідравлічні мастила (оливи), що містять поліхлоровані біфеніли 13 01 09* Мінеральні гідравлічні хлоровані мастила (оливи) 13 01 10* Мінеральні гідравлічні нехлоровані	15 02 02* Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральне ганчір'я та захисний одяг, забруднені небезпечними речовинами 16 07 08* Відходи, що містять оливи та нафтопродукти 15

							мастила (оливи) 13 01 11* Синтетичні гідравлічні мастила (оливи) 13 01 12* Гідравлічні мастила (оливи), що піддаються швидкому біологічному розкладанню 13 01 13* Інші гідравлічні мастила (оливи) 13 02 04* Мінеральні мастила та оливи, хлоровані моторні, трансмісійні та мастильні оливи 13 02 05* Мінеральні мастила та оливи, нехлоровані моторні, трансмісійні та мастил	02 02* Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральне ганчір'я та захисний одяг, забруднені небезпечними речовинами 15 02 02* Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральне ганчір'я та захисний одяг, забруднені небезпечними речовинами 15 02 02* Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральне ганчір'я та захисний одяг, забруднені небезпечними речовинами 20 03 01 Змішані побутові відходи
11	ТОВ «Вторма ЮА»	3038/24	31.05. 2024	Україна, 07400,	R12 Попередні операції з відходами для здійснення	R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій,	20 01 39 Пластмаса 15	15 01 02 Пластмасова

				Київська обл., місто Бровари, вул. Я.Мудрого, будинок 4, квартира 56	операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1- R11 цього додатка	визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання) R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання) R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання) R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання)	01 02 Пластмасова упаковка 16 12 08 Пластмаси 07 02 13 Відходи пластмас 20 01 01 Папір і картон 16 12 41 Папір і картон 15 01 01 Паперова та картонна упаковка 19 12 01 Папір і картон 03 03 08 Відходи від сортування паперу та картону, призначених для рециклінгу 20 01 02 Скло 10 11 12 Відходи скла інші, ніж зазначені за кодом 10 11 11 16 12 07 Скло 15 01 07 Скля	упаковка 19 08 14 Шлами від іншого оброблення промислових стічних вод інші, ніж зазначені за кодом 19 08 13 15 02 03 Абсорбенти, фільтрувальні матеріали (включаючи оливні фільтри інакше не зазначені), обтиральні матеріали та захисний одяг інші, ніж зазначені за кодом 15 02 02 15 01 01 Паперова та картонна упаковка - -
12	ТОВ «Фін-Трейд Сервіс»	2576/24	09.05. 2024	Україна, 09108, Київська обл., Білоцерківський р-н, місто Біла	R3 Рециклінг/відновлення органічних речовин, що не використовуються як розчинники, у тому числі компостування та інші процеси біологічної трансформації, а також	R13 Зберігання відходів перед здійсненням операцій, визначених у позиціях R1-R12 цього додатка (крім операції збирання)	15 01 02 Пластмасова упаковка	20 03 01 Змішані побутові відходи

				Церква, пр.Незалежності, будинок 87 В	підготовка до повторного використання, газифікація та піроліз, коли компоненти використовуються як хімікати, та відновлення органічних матеріалів у вигляді засипки R12 Попередні операції з відходами для здійснення операцій, визначених у позиціях R1-R11 цього Додатка. Якщо інший код R не підходить, це може включати попередні операції до відновлення, включаючи попереднє оброблення, у тому числі демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння, подрібнення, кондиціонування, перепакування, відокремлення, змішування або змішування перед подачею на будь-які операції, визначені у позиціях R1- R11 цього д			

Таблиця 2.2.2.11. Перелік місць видалення промислових відходів у Київській області

[джерело: інформація від департаменту екології та природних ресурсів Київської ОДА]

Реєстраційний номер МВВ, дата реєстрації	**Дата останньої ревізії МВВ**	**Найменування МВВ**	**Місце знаходження МВВ (населений пункт, район), код КОАТУУ**	**Повне найменування та адреса власника МВВ, код за ЄДРПОУ**	**Режим функціонування МВВ (діюче, закрите,**	**Категорія екологічної безпе**	**Характеристика МВВ (обсяг, площа,**	**Характеристика відходів (найменування, група, клас небезпеки)***

					законсер воване)	**ки МВВ**	**наземне, підземне)**	
17-3-1 від 15.07.2000	25.05.2022	Полігон розміщення виробничих відходів «Черкас»	Київська обл., Білоцерківський р-н, 1,8 км від с. Черкас, 4 км від с. Шкарівка, 15 км на південь від м. Біла Церква, 3220485300	ТОВ «Преміорі», 09108, Київська обл., м. Біла Церква, вул. Леваневського, 91, 30253385	Діюче	Б	обсяг – 44113,335 т, площа - 18 га, наземне	(2511.1.2.03) Хімікати, технічний вуглець та їх змітки, група 25, II клас небезпеки; (2416.2.9.17) Змітки хімікатів після прибирання виробничих приміщень, група 25, IV клас небезпеки; (2511.1.2.03) Відходи клеїв, група 25, IV клас небезпеки; (2511.2.9) Відпрацьовані діафрагми, група 25, IV клас небезпеки; (2511.2.9) Металокорд обгумований, група 25, IV клас небезпеки; (4510.1.3.03) Будівельні відходи, група 45, IV клас небезпеки; (3630.1.1.02) Відходи латексу, група 36, IV клас небезпеки; (1.48.00) Формалін, III клас небезпеки.
5-3-38 від 30.03.2005	22.12.2017	Полігон промислових відходів Заготівельно-виробничого приватного підприємства «Регіон 2001»	На відстані 0,5 км у північному напрямі від села Дімітрово Броварського району, 3221255200	ПП «Регіон 2001» 07442, Київська обл., Броварський р-н, с-ще Велика Димерка	Діюче	Б	обсяг - 256 900,4 т, площа - 11,353 га, наземне	(7710.3.1.01) Некондиційна макулатура, група 77, клас небезпеки IV; (7710.3.1.08) Відходи виробництва ПВХ плівок, група 77, клас небезпеки IV; (6000.2.9.37) Мул від миття автотранспорту (сухий), група 77, клас небезпеки Ш; (2711.2.9.37) Шлак ківшовий. група 27, клас небезпеки IV; (2711.2.9.27) Брухт вогнетривких виробів, група 27, клас небезпеки IV; (2712.2.9.09) Шлам феросплавного виробництва, група 27 клас небезпеки IV; (2712.2) Стрічка жароміцна, група 27, клас небезпеки IV; (2711.2.9.28) Брухт шамотної цегли, група 27 клас небезпеки IV; (2711.2.9.26) Брухт вогнетривких магнезивний, група 27, клас небезпеки IV;

								(7720.3.1.01) Відходи комунальні (міські) змішані, в т.ч. з урн, група 77, клас небезпеки IV.
8-3-39 від 01.07.2016	09.08.2021	Комплекс по термічному знешкодженню відходів	08322, Київська обл., Бориспільський р-н, с. Проліски, вул. Промислова,9 3220800000	ТОВ «Укрекологістика» 03110, м.Київ, вул. О.Пироговського, 19, корпус, 6, 40246149	Діюче	В	обсяг – 369,76 т, площа - 0,2147 га, наземне	Папір та картон пакувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені.,77,4. Матеріали пакувальні пластмасові зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені.7730.3.1.02,77, Матеріали пакувальні змішані, у т.ч. дерев'яні та металеві, зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені. 7730.3.1.03.77.4. Макулатура паперова та картонна.7710.3.1.01,77,4. Макулатура оброблена зіпсована, забруднена або не ідентифікована, її залишки, які не можуть бути використані за призначенням.2112.1.1.02,21,4. Макулатура необроблена зіпсована, забруднена або не ідентифікована, її залишки, які не можуть бути використані за призначенням.2112.1.1.03,21,4. Обрізки та залишки паперу та картону 2112.2.9.01.21.4.
14-3-37 від 27.07.2004	01.07.2022	Об'єкт управління відходами ВАТ «Київський картонно- паперовий комбінат» в мікрорайоні Петровський м. Обухів	Київська обл., м. Обухів, мікрорайон Петровський, 3211600000	ПрАТ «Київський картонно- паперовий комбінат» 08702, Київська обл., м. Обухів, вул. Київська, 130, 05509659	Діюче	Б	обсяг – 557551,4 т, площа - 10,7 га, наземне	17.11.1-00.00) Відходи виробництва картону та паперу з макулатури, група 17, клас небезпеки IV; 2112.2.6.01) Відходи очищення вод стічних, група 21, клас небезпеки IV.
14-3-4 від 20.07.2000	07.10.2022	Золовідвал Трипільської ТЕС	Золовідвал розташований на правому березі р. Стугна на відстані 500700 м від її русла і на	ПАТ «Центроенерго» Трипільська ТЕС , 08720, Київська обл., Обухівський р-н, м. Українка, 00131334	Діюче	А	обсяг – 28752379 т, площа - 125 га, наземне	(4010.2.8.01) Золошлаки, група Б.1.40, IV клас небезпеки

			відстані 1,5 км від впадання її в р. Дніпро, 3223110500					
26-3-22 від 22.10.2001	27.04.2021	Полігон по захороненню побутових, промислових та відходи харчових продуктів «Лелів»	В 10 км. від м. Чорнобиль, в 2 км. на захід від автошляху Чорнобиль - Прип'ять	ДСП «Об'єднання «Радон», м. Київ, 03083, Україна, вул. Пирогівський шлях, 50, ЄДРПОУ 43068161	Діюче	А	обсяг – 98127 т, площа -9,6 га, насипне	(7720.3.1.01) Відходи діяльності установ громадського харчування, технічного обслуговування та ремонту устаткування, приладів та інших виробів, відходи комунальні

* Ця класифікація застосовувалася до внесення змін у законодавство. З 9 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про управління відходами», яким передбачено поділ відходів на небезпечні та такі, що не є небезпечними.

Проблеми та загрози

Управління промисловими відходами у Київській області характеризується комплексом системних проблем, серед яких головними є недостатній розвиток інфраструктури для оброблення та безпечного захоронення відходів, зокрема небезпечних. Це призводить до накопичення значних обсягів промислових залишків без належного контролю та передачі їх на майданчики, що не відповідають екологічним вимогам. Додатковою загрозою є наявність численних стихійних звалищ і випадків незаконного захоронення токсичних речовин, що створює ризики тривалого забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод.

Особливою проблемою виступає відсутність спеціалізованих потужностей для оброблення специфічних категорій відходів (азбестовмісних матеріалів, ртутьвмісних ламп, відпрацьованих мастил, стійких органічних забруднювачів), що потребують високотехнологічних рішень. Низький рівень контролю за дотриманням ліцензійних вимог, зокрема, пов’язаним з воєнним станом в Україні та припиненням заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану відповідно до постанови КМУ від 13 березня 2022 року №303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану».

Негативний вплив чинять і воєнні дії, які призвели до руйнування промислових об’єктів, пошкодження інфраструктури та утворення додаткових обсягів відходів, зокрема небезпечних. Це створює нові загрози для довкілля та здоров’я населення, ускладнює організацію їхнього належного обліку та оброблення.

2.2.2.1 Відходи видобувної промисловості

Основу мінерально-сировинної бази Київської області становлять будівельні матеріали (понад 50 %), близько 16 % припадає на паливні ресурси (торф), решта — це руди рідкісних металів, а також підземні води різного призначення.

На території регіону обліковується 235 родовищ, серед яких 56 нині розробляються. Найбільшу частку становить будівельна сировина: 203 родовища восьми видів, з яких 53 перебувають у промисловій експлуатації.

До цінних видів належать кварцові піски для виробництва скла (4 родовища з запасами 1,8 млн т), хоча їх видобуток не ведеться. Перспективним є Кодринське родовище (1,3 млн т). Єдине в області родовище облицювального граніту — Богуславське (5,1 млн м³). Будівельний камінь представлений 24 ділянками із запасами понад 106 млн м³, з яких експлуатується 16. Керамзитова сировина (3 родовища, 24,6 млн м³) та більшість запасів цегельно-черепичної глини (112 родовищ, майже 191 млн м³) поки що залишаються нерозробленими. Водночас будівельних пісків вистачає з надлишком — 52 родовища і 5 об’єктів обліку забезпечують 316,6 млн м³ запасів, чого достатньо не лише для Київщини,

а й для частини інших регіонів. Є також невелике родовище піщано-гравійної суміші (354 тис. м³).

Запаси торфу зосереджені на 27 родовищах і сягають понад 24,5 млн т, але нині розробляється лише одне. У Вишгородському районі розташовані два родовища сапропелю із запасами понад 1,2 млн т, придатними для використання в аграрному секторі, тваринництві та навіть медицині, проте їх видобуток тимчасово призупинено.

Металеві корисні копалини в області представлені лише Тарасівським циркон-рутил-ільменітовим родовищем (ванадій, ставроліт, високоглиноземна сировина), яке ще тільки готується до освоєння.

Джерела утворення та обсяги відходів

У Київської області основними утворювачами відходів видобувної промисловості є нерудні промислові компанії. Ці підприємства налічуються у кількості 1 082 компанії, з них 429 ФОП.

Серед них найбільші, які займаються видобуванням і гравію, виробництвом будівельних сумішей/ виробництвом порожнистого скла:

ТОВ «Орієнтир-Буделемент»;

ТОВ «Золотий мандарин квадра»;

ПрАТ «Бориспільський комбінат будівельних матеріалів»;

ТОВ з ІІ «Хенкель Баутехнік (Україна)»;

ТОВ «Пісківський завод скловиробів»;

ПрАТ «Ветропак Гостомельський склозавод»;

ТОВ «Гранд Бетон».

Видобування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю здійснюють 44 компанії серед яких 1 ФОП, а саме:

ТОВ «Сіпан»;

ТОВ «Шамраївське»;

ТОВ «КСЛ»;

ТзДВ «Рокитнянський спецкар’єр»;

ТОВ «Плисецький гранітний кар’єр».

Виобування піску в Київській області здійснюють 83 підприємства, з них 2 ФОП, а саме

ТОВ «Каменяр»;

ТОВ «Піщанське»;

ТОВ ВП «Богуславський гранітний кар’єр»;

ТОВ «Гірнича компанія – СБК».

Таблиця 2.2.2.1.1. Динаміка утворення відходів видобувної промисловості та розроблення кар'єрів, т*

Відходи видобувної промисловості та розроблення кар'єрів	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств**	228,0	300,0	328,0	311,0	395,0	213,583	118,556	1276,258	154,085	5579,033

*Згідно з даними ГУС у Київській області

**Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

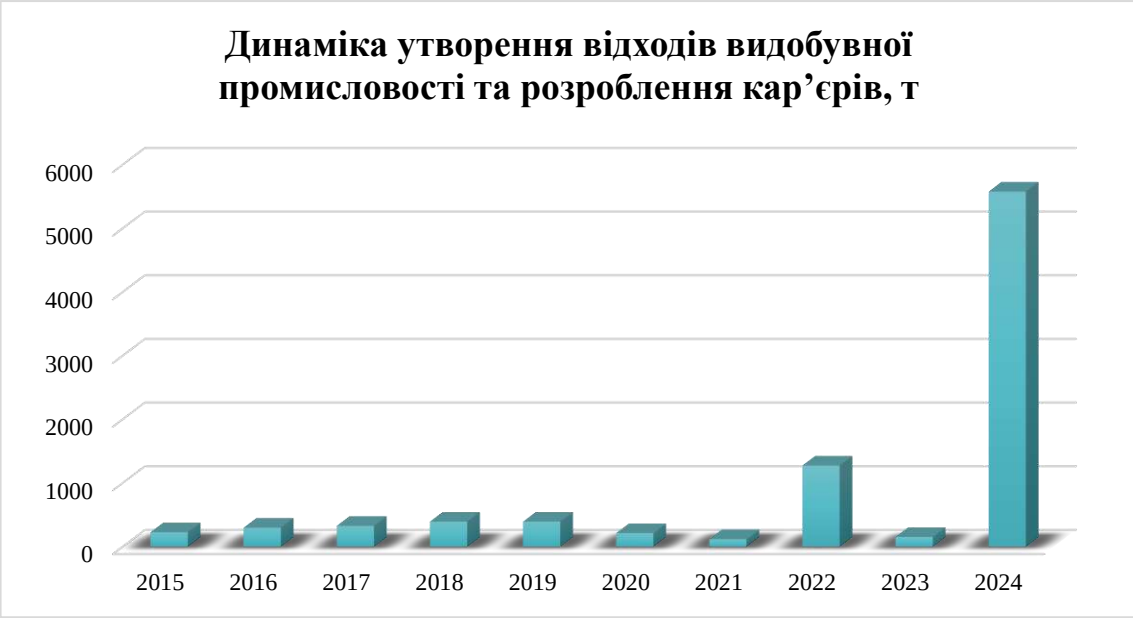

Рисунок 2.2.2.1.1. Динаміка утворення відходів добувної промисловості та розроблення кар'єрів за 2015-2024 роки, т

Система управління відходами

Управління відходами видобувної промисловості у Київській області здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами.

Інфраструктура оброблення відходів видобувної промисловості і розроблення кар'єрів

У Київській області практично відсутні спеціалізовані підприємства з оброблення відходів видобувної промисловості. Використання відсівів, шламів та пустих порід для виробництва будматеріалів або у дорожньому будівництві здійснюється в поодиноких випадках і не має системного характеру. Це зумовлює накопичення великих обсягів відходів у відвалах та втрату значного ресурсного потенціалу.

Проблеми та загрози

У Київській область основними проблемами є нестача інвестицій у об’єкти оброблення відходів, недостатнє впровадження технологій підготовки відходів до повторного використання, а також низький рівень контролю за екологічною безпекою діючих місць видалення відходів.

2.2.3. Відходи будівництва та знесення

2.2.3.1. Відходи будівництва та знесення

Відходи будівництва та знесення – відходи, що утворилися внаслідок діяльності з капітального ремонту, будівництва або знесення будівель і споруд.

Джерела утворення та обсяги відходів

Відходи будівництва і знесення, в основному утворюються у результаті життєдіяльності мешканців області у місцях виробничої інфраструктури при будівництві нових будівель і споруд, а також при ремонті або знесенні будівель.

Про високий потенціал Київської області як будівельного кластеру свідчить наявність на її території понад 2 тисяч суб’єктів господарювання у будівельній сфері, серед яких близько 100 – це виробничі підприємства. Найбільші із них :

ПрАТ «Броварський завод залізобетонних конструкцій»,
ТОВ «АЕРОК»,
ТОВ «МЦ Баухемі»,
ТОВ «Прушиньскі»,
ТОВ «Інтеркабель Київ»,
ТОВ «Інтеко Котракшин»,
ТОВ «Века Україна»,
ТОВ «Пантек-виробництво»,
ТОВ «РЕХАУ»
ПрАТ «Білоцерківський завод ЗБК».

Згідно з даними Головного управління статистики Київської області динаміка утворення відходів будівництва та знесення об'єктів, зазначена у таблиці 2.2.3.1.1.

Таблиця 2.2.3.1.1. Динаміка утворення відходів будівництва та знесення т*

Відходи видобувної промисловості та розроблення кар'єрів	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств**	2038,339	429,473	871,635	296,59	31,190

*Згідно з даними ГУС у Київській області

**Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

Рисунок 2.2.3.1.1. Динаміка утворення відходів будівництва та знесення в Київській області за 2020 – 2024 роки, т

Система управління відходами будівництва та знесення

Згідно з пунктом 7 статті 13 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд, зобов'язані забезпечити роздільне збирання відходів будівництва та знесення, їх облік та передачу суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для забезпечення їх оброблення. Відходи будівництва та знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці їх до повторного використання, рециклінгу, іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення.

Управління відходами будівництва та знесення у Київській області здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами.

У Київській області наявне місце видалення будівельних відходів у Києво-Святошинському р-н, с. Горенка, власником якого є КСФ ТОВ «Рекультивація», таблиця 2.2.3.1.2.

Також у Київській області функціонує підприємство ТОВ «Крамар Еко», яке здійснює діяльність з відновлення змішаних, роздільно зібраних, великогабаритних та будівельних відходів, яка полягає у здійсненні операцій з сортування, дроблення, ущільнення відходів зазначеної морфології.

Діяльність з відновлення відходів провадиться на відповідному об'єкті - «Сортувальна станція», який знаходиться за адресою: Київська обл., Фастівський р., с. Тарасівка, Боярська ТГ, вулиця Київська, 286.

Для здійснення вищезазначених операцій ТОВ «Крамар Еко» отримало відповідний Дозвіл №6820/24 від 04.10.2024 року. Детальна інформація наведена в таблиці 2.2.3.1.3.

Таблиця 2.2.3.1.2. Місце видалення будівельних відходів у Київській області

[джерело: інформація від департаменту екології та природних ресурсів Київської ОДА, з реєстру МВВ]

Реєстраційний номер МВВ, дата реєстрації	**Дата останньої ревізії МВВ**	**Найменування МВВ, код**	**Місце знаходження МВВ (населений пункт, район), код КОАТУУ**	**Повне найменування та адреса власника МВВ, код за ЄДРПОУ**	**Режим функціонування МВВ (діюче, закрите, законсервоване)**	**Категорія екологічної безпеки МВВ**	**Характеристика МВВ (обсяг, площа, наземне, підземне)**	**Характеристика відходів (найменування, група, клас небезпеки)****
7-3-38 від 20.11.2006	08.12.2015	Захоронення будівельних відходів	Київська обл, Києво-Святошинський р-н, с. Горенка, вул. Садова,б/н, 3222482401	КСФ ТОВ «Рекультивація», с. Горенка, Києво-Святошинський р-н, Київська обл., 33098488	Діюче	А	обсяг - 8595,1 т площа - 7,64 га, наземне	(4510.2.9.09) Відходи змішані будівництва та знесення будівель і споруд, група - , клас небезпеки IV; (2670.2.9.03) Пил від процесу оброблення каменю, група - , клас небезпеки IV; 4510.2.9.01) Суміш грунту та каменю, група - , клас небезпеки IV;

*інформація з реєстру МВВ, поданою департаментом екології та природних ресурсів Київської ОДА

** Ця класифікація застосовувалася до внесення змін у законодавство. З 9 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про управління відходами», яким передбачено поділ відходів на небезпечні та такі, що не є небезпечними.

Таблиця 2.2.3.1.3. Об’єкт оброблення відходів ТОВ «Крамар Еко», сортувальна станція

[джерело: інформація від ТОВ «Крамар Еко»]

Найменування територіальної громади	Назва об’єкту та адреса	Планова діяльність	Види відходів, що приймаються	Територія обслуговування	Площа земельної ділянки, га	Право на будівлі	Проєкт потужність по відходах тон/рік	Плановий рік введення в експлуатацію об’єкту
с. Тарасівка, Боярська ТГ	Сортувальна станція Київська обл., Фастівський р-н., с. Тарасівка, Боярська ТГ, вул. Київська,286	Відновлення (сортування, дроблення, ущільнення, подрібнення зберігання) побутових відходів	Відходи роздільно зібрані, великогабаритні та ремонтні, змішані	Київ, Київська область	1,3246 га	Адмінбудівля 83,5 м^2 господарська будівля 436,6 м^2	50000 тонн	2025 рік

Проблеми та загрози управління відходами будівництва

У Київській області управління будівельними відходами стикається з багатьма проблемами та ризиками, як у сфері довкілля, так і в соціально-економічному характері. Найбільш відчутною є відсутність цілісної регіональної стратегії управління відходами від будівництва та демонтажу, а також брак достовірної статистики щодо їхніх обсягів, що ускладнює планування необхідних потужностей і ресурсів. Значна кількість відходів утворюється через масштабні руйнування, включаючи наслідки воєнних дій, однак система роздільного збирання, перевезення, сортування та подальшого оброблення все ще залишається недостатньо розвиненою. Брак спеціалізованих підприємств та інфраструктури для переробки бетону, цегли, металу й деревини спричиняє накопичення відходів на полігонах або його перевезення на несанкціоновані сміттєзвалища, що суттєво погіршує стан довкілля. Додаткову загрозу становить наявність небезпечних складників — азбесту, залишків фарб, лаків, ртутних елементів, які при неправильному управлінні забруднюють ґрунти, водні ресурси та сприяють утворенню шкідливого пилу. Ситуацію поглиблюють слабкий контроль і недосконала система звітності, яка унеможливлює належний моніторинг потоків будівельних відходів. Водночас, дефіцит фінансування гальмує створення сучасних об’єктів оброблення і рекультивацію полігонів, а потенційні ресурсоцінні відходи залишаються невикористаною.

2.2.3.2. Відходи від руйнувань

Джерела утворення та обсяги

Відходи від руйнувань - частини (уламки) пошкоджених (зруйнованих) об'єктів, а також матеріали, предмети, які були всередині або поряд з такими об'єктами у момент пошкодження (руйнування) та/або виконання робіт з

демонтажу та які повністю або частково втратили свої споживчі властивості та не можуть у подальшому використовуватись за місцем їх утворення чи виявлення.

Відходи від руйнувань складаються з основних та супутніх компонентів.

До основних належать частини:

- (уламків, бою) будівельних конструкцій,
- заповнень дверних та віконних блоків,
- інженерних мереж,
- санітарно-технічних приладів тощо.

Серед супутніх компонентів – матеріали, предмети, які були всередині або поряд з об’єктом у момент пошкодження (руйнування) або виконання робіт з його демонтажу, зокрема устаткування, особистих речей, предметів вжитку (меблів, побутової техніки), органічних речовин.

Відповідно до Постанови КМУ №1073 від 27 вересня 2022р. відходами руйнування є тільки такі відходи, що утворилися внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків.

Основними джерелами утворення відходи від руйнувань на території Київської області є наслідки військової агресії рф, а саме обстріли, вибухи, падіння уламків безпілотних літальних апаратів і ракет, та пожежі, що поширюються на цивільну інфраструктуру.

У результаті агресії російської федерації проти України пошкоджено понад 770 суб’єктів господарювання регіону, з них 127 – повністю зруйновано. Серед них майже 100 пошкоджених промислових підприємств, з яких більше 30 повністю знищено. Внаслідок російських авіаударів пошкоджено низку об’єктів інфраструктури області, у т.ч. нафтопаливних та енергетичних об'єктів.

У Київській області загальний обсяг утворених відходів від руйнувань станом на жовтень 2025 року становить 257,5 тис. тонн. Інформація щодо обліку відходів від руйнувань у Київській області наведений у таблиці 2.2.3.2.1.

Для забезпечення ефективного управління відходами, утвореними внаслідок руйнувань, необхідно розвивати відповідну інфраструктуру та запроваджувати належний екологічний контроль.

Таблиця 2.2.3.2.1. Інформація обліку відходів від руйнувань у Київській області станом на жовтень 2025 року, тонн*

№ з/п	Назва компонентів відходів від руйнувань	Одиниця виміру	Обсяг	Місце розміщення (місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань/інший об'єкт поводження з відходами)
1	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	1 572,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань Вишгородського району, Димерської селищної територіальної громади, с. Литвинівка, вул. Т.Шевченка, 1-Б, площа: 0,2200 га
2	Бетон, газоблок, цегла (целяний бій), деревина, скло	тонн	6 900,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань Бучанського району, Дмитрівської сільської територіальної громади, с. Мила, вул. Молодіжна, координати: 50.445994, 30.158675, площа: 2,0 га
3	Бетон, цегла (цегляний бій), деревина, скло, окремі фракції облицювальної плитки	тонн	750,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань Бучанського району, Дмитрівської сільської територіальної громади, с. Мила, вул. Комарова, координати: 50.445994, 30.179873, площа: 0,6 га
4	Бетон, цегла (цегляний бій), деревина, скло, окремі фракції облицювальної плитки	тонн	2 750,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Бучанського району, Дмитрівської сільської територіальної громади, с. Шпитьки, вул. Фермерська, 8 (силосна яма), координати: 50.424233, 30.130385, площа: 0,4 га
5	Бетон, цегла (цегляний бій), деревина, скло	тонн	9 550,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань Бучанського району, Дмитрівської сільської територіальної громади, с. Бузова, вул. Садовського, координати: 50.432480, 30.028466, площа: 1,5 га
6	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	2 100,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Фастівського району, Глевахівської селищної територіальної громади, с. Бориси, площа: 0,2 га
7	Бетон, цегла, облицювальна плитка, кераміка, деревина, скло, пластмаси	тонн	55 659,0 тонн або 34 787,0 $м^3$	Бучанський район, Гостомельська селищна територіальна громада, с. Горенка, вул. Садова, 24-а, ТОВ «Рекультивація», координати: 50.5599837, 30.3005712, площа: 8,8 га

8	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	25 256,44	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Броварського району, Великодимерської селищної територіальної громади, с. Богданівка, координати: 50.617841, 30.896338, площа: 0,02 га
9	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	5 046,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Броварського району, Великодимерської селищної територіальної громади, с. Плоске, координати: 50.53204, 31.12028
10	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту			Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Броварського району, Великодимерської селищної територіальної громади, с. Русанів, координати: 50.513618, 31.153852
11	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту			Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Броварського району, Великодимерської селищної територіальної громади, с. Світильня, координати: 50.55977, 31.13630
12	Бетон (бетонні, залізобетонні конструкції та вироби, їх уламки, мінеральні (цементно-піщані, гіпсові, вапняні тощо), полімер-цементні мурувальні та опоряджувальні (штукатурні, оздоблювальні) розчини), цегла (цегляний бій), деревина, грунт та каміння інші	тонн	1 787,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Фастівського району, Бишівської сільської територіальної громади, с. Бишів, кадастровий номер: 3222780600:06:015:0013, площа: 4,7720 га
13	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	32,1	Білоцерківський район, Рокитнянська селищна терторіальна громада, с. Синява, «Полігон ПВ в с-щі Рокитне», координати: 49.673349, 30.535641, площа: 2.5 га
14	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	133 000,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Бучанського району, Ірпінської міської територіальної громади, м. Ірпінь, вул. Технологічна (біля АЗС «КЛО»)
15	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	200,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Бучанського району, Ірпінської міської територіальної громади, с. Михайлівка-Рубежівка, вул. Шкільна, р-н хімскладу
16	Транспортні засоби	тонн	70,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Бучанського району, Ірпінської міської територіальної громади, м.

				Ірпінь, вул. Університетська, р-н Ірпінського кладовища
17	Цегла/бетон/бетонні конструкції, дерево, інші відходи	тонн	500,0	Місця тимчасового зберігання віходів відсутні, зруйновані будинки не демонтовані на території Пісківської територіальної громади
18	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	3 900,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Вишгородського району, Іванківської селищної територіальної громади, с. Варівськ, площа 1,8 га
19	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	1 700,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Вишгородського району, Іванківської селищної територіальної громади, с. Феневичі, площа: 0,2 га
20	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	1,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Вишгородського району, Іванківської селищної територіальної громади, с. Слобода-Кухарська, площа 1,0 га
21	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	100,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Броварського району, Баришівської селищної територіальної громади, с. Перемога, площа: 2,5 га
22	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	45,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Броварського району, Баришівської селищної територіальної громади, с. Лук'янівка, площа: 2,0 га
23	Суміші або окремі фракції бетону, цегли, облицювальної плитки і кераміки інші, ніж зазначені у підпункті 4 цього пункту	тонн	45,0	Місце тимчасового зберігання відходів від руйнувань, Броварського району, Баришівської селищної територіальної громади, с. Рудницьке, площа: 3,0 га
24	-	тонн	469,0	Білоцерківський район, Білоцерківська міська територіальна громада, м. Біла Церква, «Полігон побутових відходів», вул. Сухоярська 10-Б, площа 3,0 га
	Всього	тонн	257 531,54	

*Відповідно до додатку 2 до Порядку управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, затвердженого постановою КМУ від 27 вересня 2022 р. № 1073.

Система управління відходами

Управління відходами від руйнувань внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів регулюється наступними нормативно-правовими актами:

- постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 №473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії російської федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд;
- постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 №474 «Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів»;
- постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 №1073 Про затвердження Порядку управління відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків» (зі змінами і доповненнями, внесеними постановою КМУ від 23 серпня 2024 року №964) (надалі – Порядок).

Пунктом 5 Порядку передбачено, що організація здійснення операцій з управління відходами від руйнувань може забезпечуватись на територіях, на яких відсутні або завершені активні фази бойових дій власником/управителем об'єкта, в результаті пошкодження (руйнування) якого утворилися такі відходи, або власником чи користувачем земельної ділянки, в межах якої такі відходи розміщені.

Відповідно до пункту 4 Порядок управління відходам від руйнувань передбачає комплекс організаційно-технічних заходів та робіт (операцій), що здійснюються з метою забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, відновлення та видалення таких відходів. Зокрема, пунктом 15 Порядку визначено, що операції з управління відходами від руйнувань включають, зокрема їх відновлення чи видалення.

Управління відходами від руйнувань у Київській області здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами, з врахуванням законодавства про управління відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд, об'єктів незавершеного будівництва, об'єктів благоустрою внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій.

Інфраструктура оброблення відходів від руйнувань

У Київській області для відновлення територій, які зазнали руйнувань від збройної агресії російської федерації, здійснюється впровадження проєкту міжнародної технічної допомоги «Проєкт екстреного відновлення та реконструкції», що фінансується Урядом Японії через Японське агентство міжнародного співробітництва (JICA) та реалізується на територіях Макарівської селищної ТГ, Бородянської селищної ТГ, Гостомельської селищної ТГ та Дмитрівської сільської ТГ.

За період з 11.04.2023 року Київщина отримала 31 одиниць техніки та робочих агрегатів, т. ч. екскаваторів (Komatsu) – 10 одиниць, навантажувачів (Hitachi, Komatsu) – 6 одиниць, навісне обладнання (Komatsu, Furukawa) – 5 одиниць, бульдозерів (Komatsu) – 1 одиниця, дробарки та просіювальна машина (Kleemann) – 9 одиниць. Запланована додаткова поставка техніки – самоскиди (ISUZU+KYOKUTO) – 9 одиниць.

За вищезгаданим проєктом на землях Бородянської селищної ТГ облаштовано майданчик для розміщення дробильно-сортувальної лінії, тимчасових споруд, необхідних для здійснення операцій з управління відходами від руйнувань. Завдяки реалізації проєкту у 2024 році оброблено 4 362 тонн відходів від руйнувань та у 2025 році – 41 656,6 тонн.

Станом на жовтень 2025 року на території Димерської, Дмитрівської, Глевахівської, Великодимерської, Бишівської, Ірпінської, Пісківської, Іванківської, Баришівської територіальних громад Київської області зберігається 257,5 тис. тонн відходів від руйнувань на 22 місцях тимчасового зберігання цих відходів.

За участі програми розвитку Організації Об’єднаних Націй (ПРООН або UNDP) та завдяки внескам Європейського Союзу, та урядів Хорватії, Данії, Франції, Японії, Нової Зеландії, Швеції, на території Київської області впроваджується проєкт, спрямований на побудову процесу, що передбачає роздільне збирання та оброблення частини відходів від руйнувань в місці їх утворення за рахунок використання мобільних дробарок. Зібрані матеріали, які мають вторинну цінність, відсортовуються та передаються для повторного використання. Цегляна кладка та бетон подрібнюються на гравій, який використовується для будівництва та виконання земляних робіт. Його передають місцевій владі для реалізації проєктів будівництва або для інших цілей, які можуть відрізнятися в кожному конкретному випадку.

Співпраця з JICA та іншими міжнародними організаціями залишається важливим чинником забезпечення сталого та безпечного управління відходами від руйнувань у Київській області.

Інформація про місця розміщення (місця тимчасового зберігання відходів від руйнувань у Київській області) наведена в таблиці 2.2.3.2.1.

Проблеми та загрози

У Київській області управління відходами від руйнувань супроводжується такими проблемами та загрозами як масштабні руйнування спричинені воєнними діями, що формують значні обсяги відходів від руйнувань, для яких бракує сучасної інфраструктури збирання, перевезення і оброблення. У результаті значна їх частина опиняється на перевантажених полігонах або несанкціонованих сміттєзвалищах, створюючи загрозу забруднення ґрунтів, підземних вод і повітря. Особливу небезпеку становлять токсичні компоненти — азбест, фарби, ртутні елементи, що негативно впливають на здоров’я людей. Недостатнє фінансове забезпечення уповільнює розвиток інфраструктури з оброблення відходів та проведення рекультиваційних робіт, що призводить до невикористання значної частки потенційних вторинних ресурсів.

Крім цього, суттєву проблему становить постійне зростання обсягів відходів від руйнувань, спричинене безперервними бойовими діями. Оскільки неможливо прогнозувати строк їх завершення, обсяги таких відходів, на жаль, і надалі збільшуватимуться.

2.2.4. Медичні відходи

Медичні відходи – відходи, що утворюються внаслідок здійснення діяльності з медичного обслуговування або ветеринарної практики, здійснення експертиз та досліджень у сфері охорони здоров'я, ветеринарної медицини, у тому числі наукових або дослідницьких робіт.

Категорії медичних відходів згідно з Національним переліком відходів поділяють на:

Небезпечні, до них відносять:

- 18 01 03* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції
- 18 01 06* Хімічні препарати, що складаються або містять небезпечні речовини
- 18 01 08* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати
- 18 01 10* Відходи амальгам для стоматологічних цілей
- 18 02 02* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції
- 18 02 05* Хімічні речовини, що складаються або містять небезпечні речовини
- 18 02 07* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати

Ті, що не є небезпечними, до них відносять:

- 18 01 01 Гострі інструменти (крім зазначених за кодом 18 01 03) 18 01 02 Частини тіла та органи, включаючи посудини з кров'ю та консервовану кров (крім зазначених за кодом 18 01 03)
- 18 01 02 Частини тіла та органи, включаючи посудини з кров'ю та консервовану кров (крім зазначених за кодом 18 01 03)
- 18 01 04 Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції (перев'язувальний матеріал, гіпсові пов'язки, простирадла, одноразовий одяг, підгузки, засоби особистої гігієни, ЗІЗ пацієнтів / відвідувачів, отриманих від пацієнтів/відвідувачів тощо)
- 18 01 07 Хімічні препарати інші, ніж зазначені за кодом 18 01 06
- 18 01 09 Лікарські препарати інші, ніж зазначені за кодом 18 01 08
- 18 02 01 Гострі інструменти (крім зазначених за кодом 18 02 02)
- 18 02 03 Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції
- 18 02 06 Хімічні речовини інші, ніж зазначені за кодом 18 02 05
- 18 02 08 Лікарські препарати інші, ніж зазначені за кодом 18 02 07

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами утворення медичних відходів у Київській області є медичні комунальні заклади області, їхні структурні підрозділи та приватні медичні заклади.

Станом на 01.10.2024 року структура медичної галузі Київщини складається з 127 медичних закладів. У структурі закладів сімейної медицини працює 338 амбулаторій загальної практики сімейної медицини та 401 фельдшерських і фельдшерсько-акушерських пунктів. У вказаних закладах медичні послуги населенню надавали 4 351 лікар та 7266 працівників середнього медичного персоналу.

Головним управлінням статистики у Київській області надана інформація про обсяги утворення відходів медичної допомоги (таблиця 2.2.4.1.та рисунок 2.2.4.1).

Таблиця 2.2.4.1. Динаміка утворення медичних відходів у Київській області, т*

Медичні відходи	2020	2021	2022	2023	2024
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств**	783,784	831,266	773,296	727,0	1729,921

*Згідно з даними ГУС у Київській області

**Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

Рисунок 2.2.4.1. Динаміка утворення медичних відходів у Київській області за 2020-2024 роки, т

Система управління відходами

Управління медичними відходами у Київській області здійснюється на загальних засадах управління медичними відходами.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31 жовтня 2024 року № 1827 затверджено Державні санітарні норми та правила «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», які встановлюють загальні вимоги до управління медичними відходами, у тому числі суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами. Видалення небезпечних медичних відходів має здійснюватися шляхом їхнього термічного оброблення в установках термічного оброблення відходів або в установках сумісного термічного оброблення відходів.

До медичних відходів також належать відходи, що утворюються у процесі здійснення діяльності у сфері ветеринарної медицини.

Джерелами утворення даних відходів у Київській області є державні та приватні установи ветеринарної медицини, ветеринарні клініки та лікарні, лабораторії ветеринарної медицини, притулки та центри тимчасового утримання тварин.

Відповідно до Закону України «Про ветеринарну медицину», діяльність у сфері ветеринарної медицини охоплює проведення лікувальних, профілактичних і ветеринарно-санітарних заходів, пов’язаних із використанням біологічних матеріалів, ветеринарних лікарських засобів та інших потенційно небезпечних речовин. У результаті такої діяльності утворюються відходи, які за своїми властивостями належать до медичних відходів та потребують здійснення операцій з управління відходами відповідно до вимог чинного законодавства.

Станом на 2025 рік статистична інформація щодо обсягів утворення медичних відходів у сфері ветеринарної медицини на рівні Київської області відсутня.

Інфраструктура управління відходами

Збирання та тимчасове зберігання медичних відходів здійснюється безпосередньо медичними закладами, де утворюються відповідні відходи.

Станом на листопад 2025 року на території Київській області немає суб’єктів господарювання з оброблення медичних відходів, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами

Інформація щодо ліцензіатів, які займаються управлінням медичними і іншими небезпечними відходами, згідно з реєстром ліцензій на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами наведена у таблиці 2.2.4.2.

Таблиця 2.2.4.2. Інформація щодо ліцензіатів, які займаються управлінням медичними відходами

№ з/п	Назва	Вид господарської діяльності	Операції відповідно до додатків 1, 2 до Закону України	Перелік небезпечних відходів із зазначенням кодів, наведених у додатках VIII, IX до Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями	Дата і номер рішення про

			"Про управління відходами"	**небезпечних відходів та їх видаленням. Національному переліку відходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2023 р. № 1102.**	**видачу ліцензії**
1	ТОВ «Еко Захист – Україна»	Управління небезпечними відходами	Управління небезпечними відходами на комплекс операцій із збирання та оброблення небезпечних відходів (D10, D13, D15)	1. A4010 18 02 07* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати; 2. A4020 18 02 05* Хімічні речовини, що складаються або містять небезпечні речовини; 3. A4010 18 01 08* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати; 4. A4010 18 01 06* Хімічні препарати, що складаються або містять небезпечні речовини; 5. A4020 18 01 03* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції; 6. A4020 18 01 10* Відходи амальгам для стоматологічних цілей; 7. A4020 18 02 02* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції ; 8. A4020 16 12 46* Змішані медичні та фармацевтичні відходи ; 9. A4020 20 01 31* Цитотоксичні та цитостатичні медикаменти.	Наказ від 22.02.2024 №197 «Про видачу ліцензії ТОВ «Еко Захист - Україна»
2	ТОВ «А-Енерго»	Управління небезпечними відходами	Управління небезпечними відходами на комплекс операцій із збирання та оброблення небезпечних відходів (D10, D13, D15)	1. A4020 18 02 02* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції; 2. A4020 18 02 07* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати; 3. A4020 18 02 05* Хімічні речовини, що складаються або містять небезпечні речовини; 4. A4020 18 01 10* Відходи амальгам для стоматологічних цілей; 5. A4020 18 01 06* Хімічні препарати, що складаються або містять небезпечні речовини; 6. A4020 18 01 03* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції; 7. A4010 18 02 07* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати; 8. A4010 15 01 10* Упаковка, що містить залишки або забруднена небезпечними речовинами; 9. A4130 15 01 10* Упаковка, що містить залишки або забруднена небезпечними речовинами; 10. A4060 13 08 02* Інші емульсії.	Наказ від 29.03.2024 №329 «Про видачу ліцензії ТОВ «А-Енерго»
3	ТОВ «Втормаг»	Управління небезпечними відходами	Управління небезпечними відходами на комплекс операцій із збирання та оброблення	Згідно додатку до Наказу Міндовкілля від 10.04.2024 №375 посилання: https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/Vtormag-dodatok-bez-adresy.pdf	Наказ від 10.04.2024 №375 «Про видачу ліцензії ТОВ «Втормаг»

			небезпечних відходів (D10, D13, D14, D15)		
4	ТОВ «Екологічні переробні технології»	Управління небезпечними відходами	Управління небезпечними відходами на комплекс операцій із збирання та оброблення небезпечних відходів (D10, D13, D15)	1. A4010 18 01 08* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати; 2. A4010 18 01 06* Хімічні препарати, що складаються або містять небезпечні речовини; 3. A4010 18 02 07* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати; 4. A4010 18 02 05* Хімічні речовини, що складаються або містять небезпечні речовини; 5. A4020 18 01 03* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції; 6. A4020 18 01 06* Хімічні препарати, що складаються або містять небезпечні речовини; 7. A4020 18 02 02* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції; 8. A4020 16 12 46* Змішані медичні та фармацевтичні відходи; 9. A4020 18 02 05* Хімічні речовини, що складаються або містять небезпечні речовини; 10. A4020 20 01 31* Цитотоксичні та цитостатичні медикаменти.	Наказ №716 від 20.06.2024 «Про видачу ліцензії ТОВ «Екологічні переробні технології»
5	КНП «ХОФПМЦ» ХОР	Управління небезпечними відходами	Управління небезпечними відходами на комплекс операцій із збирання та оброблення небезпечних відходів (D10, D15)	1. A4020 18 01 03* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції ; 2. A4020 18 01 08* Цитотоксичні та цитостатичні лікарські препарати; 3. A4020 18 01 06* Хімічні препарати, що складаються або містять небезпечні речовини; 4. A4020 18 02 02* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції.	Наказ № 773 від 28.06.2024 «Про видачу ліцензії КНП «ХОФПМЦ» ХОР»
6	Ритуальна служба спеціалізоване комунальне підприємство «Київський крематорій» виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Управління небезпечними відходами	Управління небезпечними відходами на комплекс операцій із збирання та оброблення небезпечних відходів (D10, D15)	A4020 18 02 02* Відходи, збирання та видалення яких обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникненню інфекції	Наказ від 07.08.2024 № 987 «Про видачу ліцензії Ритуальна служба СКП «Київський крематорій» виконавчого органу Київради КМДА

Проблеми та загрози

У Київській області управління медичними відходами має низку проблем і загроз, що створюють ризики як для довкілля, так і для здоров'я населення.

Насамперед відсутня достатньо розвинена система роздільного збирання, сортування та оброблення відходів. Не всі заклади охорони здоров'я мають власні установки для знезараження. Це призводить до накопичення відходів або їхнього неправильного зберігання, що створює загрозу витоку небезпечних біологічних та хімічних речовин. Проблемою є і поширена практика змішування небезпечних відходів із побутовими відходами, через що вони можуть потрапляти на полігони без належного оброблення. Недостатній контроль, прогалини у звітності та фінансуванні посилюють ризики незаконного захоронення чи спалювання, що веде до забруднення ґрунтів, водних ресурсів і повітря.

2.2.5. Небезпечні відходи з інших джерел

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами небезпечних відходів у Київській області є промислові підприємства, агропідприємства, енергетика, транспортна галузь та будівництво. Вони є утворювачами відходів, що потребують спеціального управління через потенційний ризик для здоров'я та довкілля.

У таблиці 2.2.5.1. наведено перелік основних екологічно небезпечних об'єктів Київської області.

Таблиця 2.2.5.1. Перелік основних екологічно небезпечних об'єктів
[джерело: регіональна доповідь про стан НПС у Київській області, 2023 р.]

№ з/п	Підприємства (найбільші забруднювачі)	Вид економічної діяльності
Найбільші утворювачі відходів		
1	ПАТ «Центренерго Трипільська ТЕС»*	Виробництво електроенергії
2	ТОВ «Ясенсвіт»	Розведення свійської птиці
3	ПрАТ «Київський картонно-паперовий комбінат»	Виробництво гофрованого паперу та картону, паперової та картонної тари
4	ПАТ «АК «Київводоканал» мулові поля №1 та №2	Забір, очищення та постачання води

*Згідно з даними Головного управління статистики у Київській області динаміка утворених небезпечних відходів наведена в таблиці 2.2.5.2. та зображені на рисунку 2.2.5.1.

Таблиця 2.2.5.2. Динаміка утворених небезпечних відходів у Київській області, т*

Небезпечні відходи	2020	2021	2022	2023	2024
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств**	5902,861	4050,252	5330,892	5940,622	5986,811

*Згідно з даними ГУС у Київській області

**Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

Рисунок 2.2.5.1 Динаміка утворених небезпечних відходів у Київській області за 2020-2024 роки, т

Система управління відходами

Управління небезпечними відходами у Київській області здійснюється у відповідності до вимог Закону України «Про управління відходами» щодо управління небезпечними відходами.

Підприємства, установи та організації, що здійснюють діяльність на території Київської області, відповідно до укладених договорів передають утворені небезпечні відходи спеціалізованим суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Інфраструктура управління відходами

У Київській області наявні суб'єкти господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами. Інформація щодо підприємств з наявною ліцензією на провадження господарської діяльності

з управління небезпечними відходами у Київській області наведена у таблиці 2.2.5.3.

Перелік дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів та перелік суб'єктів господарювання у сфері оброблення відходів знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

Таблиця 2.2.5.3. Інформація щодо підприємств з наявною ліцензією на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами у Київській області

ЄДРПОУ	Назва	Місцезнаходження (юридична адреса)	Орган ліцензування	Вид господарської діяльності	Перелік небезпечних відходів із зазначенням кодів, наведених у додатках VIII, IX до Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням. Національному переліку відходів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2023 р. № 1102.	Дата і номер рішення про видачу ліцензії	Термін дії ліцензії
31852954	ТОВ «СП Юкойл»	Київська обл., Білоцерківський р-н, місто Біла Церква, вул.Пулюя Івана, будинок 48-А	Міндовкілля ЄДРПОУ 43672853 вул. Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035	Управління небезпечними відходами	Відходи мінеральних масел, не придатні для використання за призначенням	362 05.04.2024	Безстроковий
39458830	ТОВ «Втормаг»	Київська обл., Броварський р-н, село Семиполки, вул. Київське шосе, будинок 2	Міндовкілля ЄДРПОУ 43672853 вул. Василя Липківського, 35, м. Київ, 03053	Управління небезпечними відходами	Відходи виробництва, одержання і застосування хімічних речовин для просочування деревини-7 ─ Відходи виробництва, одержання і застосування чорнил, барвників, пігментів, фарб, лаків, оліфи, за винятком відходів, зазначених у переліку Б (див. відповідну позицію в переліку Б B4010 ─ Відходи виробництва, виготовлення і застосування штучних смол, латексів, пластифікаторів, клеїв / зв'язуючих матеріалів, за виключенням відходів, перелічених у переліку В ─ Відходи, які складаються з або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін придатності13, і які відносяться до категорій, зазначених у додатку I, що виявляють небезпечні характеристики, перелічені в додатку III ─ Відходи негалогенованих органічних розчинників, за винятком відходів, зазначених у переліку Б ─ Відходи активованого вугілля, які не включені у перелік Б (див. відповідну позицію у переліку Б B2060) ─ Відходи смолистих речовин (крім асфальтової мастики), що утворюються під час рафінування, перегонки чи будь-якої піролітичної обробки органічних матеріалів ─ Відходи у вигляді сумішей і емульсій масло/вода, вуглеводні/вода ─ Відходи виробництва або переробки нафтового коксу та бітуму ─ Відходи	375 10.04.2024	Безстроковий

					мінеральних масел, не придатні для використання за призначенням ─ Клінічні та пов'язані з цим відходи; тобто відходи, які утворюються внаслідок медичної, парамедичної, зуболікарською, ветеринарної чи подібної практики, та відходи, що накопичуються у лікарнях й інших установах в ході оглядів та лікування пацієнтів ─ Відходи виробництва, одержання і застосування фармацевтичних препаратів, за винятком відходів, зазначених у переліку Б ─ Відходи рідких теплоносіїв ─ Відходи, речовини або вироби, які містять, складаються або забруднені ПХБ, поліхлорованими терфенілами (ПХТ), поліхлорованими нафталінами (ПХН) або полібромованими біфенілами (ПББ), або будь-якими іншими полібромованими аналогами цих сполук ─ Відходи упаковок та контейнерів, які містять сполуки, наведені у додатку I, в кількості, достатній для виявлення небезпечних властивостей, наведених у додатку III		
13736978	МПП «Рада»	Київська обл., Бучанський р-н, місто Ірпінь, вул.Донцова Матвія, будинок 25	Міндовкілля ЄДРПОУ 43672853 вул. Василя Липківського, 35, м. Київ, 03053	Управління небезпечними відходами	Відходи виробництва, одержання і застосування біоцидів та фітофармацевтичних препаратів, включно з відходами пестицидів та гербіцидів, які не відповідають стандартам, мають прострочений термін придатності-6 чи не придатні для використання за призначенням ─ Відходи, які складаються з або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін придатності13, і які відносяться до категорій, зазначених у додатку I, що виявляють небезпечні характеристики, перелічені в додатку III ─ Відходи виробництва, одержання і застосування фармацевтичних препаратів, за винятком відходів, зазначених у переліку Б ─ Відходи мінеральних масел, не придатні для використання за призначенням ─ Гальванічний шлам ─ Відходи галогенованих органічних розчинників ─ Відходи негалогенованих органічних розчинників, за винятком відходів, зазначених у переліку Б ─ Відходи упаковок та контейнерів, які містять сполуки, наведені у додатку I, в кількості, достатній для виявлення небезпечних властивостей, наведених	485 07.05.2024	Безстроковий

					у додатку III ─ Відходи і брухт-2 електричних та електронних вузлів, що містять компоненти, такі, як акумуляторні батареї або інші батареї, ртутні вмикачі, скло від електронно-променевих трубок або інше активоване скло та поліхлоровані біфеніли - конденсатори		
35998376	ТОВ «Еко-Енергопром»	Київська обл., Бориспільський р-н, село Проліски, вул. Промислова, будинок 9	Міндовкілля ЄДРПОУ 43672853 вул. Василя Липківського, 35, м. Київ, 03053	Управління небезпечними відходами	Відходи розчинів кислот чи основ, іншим чином не зазначені в переліку Б (див. відповідну позицію в переліку Б B2120) ─ Відходи у вигляді сумішей і емульсій масло/вода, вуглеводні/вода ─ Відходи мінеральних масел, не придатні для використання за призначенням ─ Відходи, які складаються з або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін придатності13, і які відносяться до категорій, зазначених у додатку I, що виявляють небезпечні характеристики, перелічені в додатку III	586 28.05.2024	Наказ від 16.07.2024 №840 «Про розширення ліцензії»
31739622	ПП «Покров-Груп»	Київська обл., Білоцерківський р-н, місто Узин, вул. Заводська, будинок 3	Міндовкілля ЄДРПОУ 43672853 вул. Василя Липківського, 35, м. Київ, 03053	Управління небезпечними відходами	Відходи мінеральних масел, не придатні для використання за призначенням	984 07.08.2024	Безстроковий
37492838	ТОВ «Катамет»	Київська обл., Фастівський р-н, місто Фастів, вул.Галафеєва, будинок 93	Міндовкілля ЄДРПОУ 43672853 вул. Василя Липківського, 35, м. Київ, 03053	Управління небезпечними відходами	Відпрацьовані батареї свинцевих акумуляторів, цілі чи розламані ─ Несортовані відпрацьовані батареї, за винятком суміші батарей, наведених у переліку Б. Використані батареї, не визначені в переліку Б, які містять сполуки, що увійшли до додатку I, в кількості, достатній для виявлення ними небезпечних властивостей ─ Відходи і брухт-2 електричних та електронних вузлів, що містять компоненти, такі, як акумуляторні батареї або інші батареї, ртутні вмикачі, скло від електронно-променевих трубок або інше активоване скло та поліхлоровані біфеніли – конденсатори	986 07.08.2024	Безстроковий
39139000	ТОВ «Екоінтел»	Київська обл., Бородянський р-н, село Микуличі, вул. Зелена, будинок 23	Міндовкілля ЄДРПОУ 43672853 вул. Василя Липківського, 35, м. Київ, 03053	Управління небезпечними відходами	Відходи мінеральних масел, не придатні для використання за призначенням ─ Відходи у вигляді сумішей і емульсій масло/вода, вуглеводні/вода	1044 15.08.2024	Безстроковий

2.2.5.1. Відпрацьовані нафтопродукти

Відпрацьовані нафтопродукти – це нафтопродукти, під час експлуатації яких відбулися зміни деяких властивостей, регламентованих нормативною документацією.

Порядок збирання, перевезення, зберігання, оброблення, та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив) затверджений постановою КМУ від 17 грудня 2012 р. № 1221 (далі – Порядок).

Відповідно до Порядку для всіх суб'єктів господарювання - виробників, імпортерів мастил (олив), переробників відпрацьованих мастил (олив) та споживачів мастил (олив) встановлюються норми збирання відпрацьованих мастил (олив):

- на 2015-2019 роки - 40 відсотків загального обсягу мастил (олив);
- на 2020-2024 роки - 50 відсотків загального обсягу мастил (олив);
- на 2025-2029 роки - 60 відсотків загального обсягу мастил (олив);
- на 2030-2035 роки - 70 відсотків загального обсягу мастил (олив).

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами утворення відходів нафтопродуктів у Київській області є підприємства та об'єкти, що працюють із нафтою, бензином, дизпаливом та мастильними матеріалами. До них належать нафтопереробні та нафтохімічні заводи, автозаправні станції, транспортні підприємства та автопарки, ремонтні майстерні й машинобудівні підприємства, а також складські й логістичні об'єкти, де зберігають і перевантажують паливно-мастильні матеріали. Крім того, будівельні та промислові об'єкти, що використовують генератори та спецтехніку на дизпаливі чи бензині, також продукують відходи нафтопродуктів. Відходи можуть включати залишки пального, відпрацьовані масла, фільтри, ганчірки та інші матеріали, забруднені нафтопродуктами, що становлять загрозу для довкілля при неналежному управлінні.

Інформація, щодо утворених відходів нафтопродуктів у Київській області з 2020-2024 роки наведена у таблиці 2.2.5.1.1. та рисунку 2.2.5.1.1.

Таблиця 2.2.5.1.1. Динаміка утворення відходів нафтопродуктів відпрацьованих олив, т*

Відходами за категоріями відходів за матеріалом	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Відходи нафтопродуктів відпрацьованих олив	3357,025	226,123	191,069	317,575	430,433

*Згідно з даними ГУС у Київській області

** Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів . Дані можуть бути уточнені.

Рисунок 2.2.5.1.1. Динаміка утворених відходів нафтопродуктів (відпрацьованих олив), т

Система управління відходами

Підприємства, установи та організацій, які здійснюють діяльність у Київської області передають відпрацьовані нафтопродукти та відходи, що містять нафтопродукти спеціалізованим підприємствам, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження діяльності з управління небезпечними відходами.

Інфраструктура оброблення відходів

У Київській області наявні підприємства, які отримали дозвіл на здійснення господарської діяльнлості з оброблення відходів та ліцензію на провадження діяльності у сфері управління небезпечними відходами. Інформація щодо підприємств з наявною ліцензією на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами у Київській області наведена у таблиці 2.2.5.3.

Перелік дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів та перелік суб'єктів господарювання у сфері оброблення відходів знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

2.2.5.2. Відходи, що містять стійкі органічні забруднення

Стійкі органічні забруднювачі (СОЗ) — це органічні сполуки, які стійкі до розкладання за допомогою хімічних, біологічних і фотолітичних процесів. Це токсичні хімічні речовини, які негативно впливають на здоров'я людини та навколишнє середовище.

У 2001 році Програмою ООН з довкілля (ЮНЕП) була прийнята Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі, метою якої є «захист здоров'я людини та навколишнього середовища від стійких органічних забруднювачів». Попередньо Стокгольмською конвенцією як СОЗ було класифіковано 12 хімічних речовин. Згодом до списку було внесено ще 9 речовин.

Більшість СОЗ є пестицидами або інсектицидами, до них можуть також бути віднесені деякі розчинники, фармацевтичні препарати, промислові хімікати.

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами утворення відходів, що містять стійкі органічні забруднення (СОЗ), у Київській області є підприємства та об’єкти, де використовуються або виробляються хімічні речовини з високою стабільністю і токсичністю. До них належать хімічні та фармацевтичні заводи, що виробляють пестициди, гербіциди, фармацевтичні препарати та органічні розчинники; підприємства з виробництва лакофарбових матеріалів і полімерів; металургійні та машинобудівні підприємства, де утворюються відходи мастильних та гідравлічних рідин зі стійкими органічними компонентами; сільськогосподарські підприємства, які залишають СОЗ у пестицидах і гербіцидах; енергетичні та промислові об’єкти, що продукують відходи трансформаторних мастил і конденсаторів з ПХБ; а також складські й логістичні об’єкти, де накопичуються СОЗ під час зберігання або перевантаження хімічних продуктів.

Таблиця 2.2.5.2.1.Управління непридатними та забороненими до використання пестицидами та отрутохімікатами станом на 01.01.2024 року

[джерело: Екологічний паспорт Київської області 2023 рік]

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість, т	Кількість складів, од.	Стан складських приміщень		
				добрий, од.	задовільний, од.	незадовільний, од.
1	Білоцерківський район	59,05	5	-	1	4
2	Бориспільський район	5,0	1	-	-	1
3	Бучанський район	65,5	5	-	-	5
4	Вишгородський район	4,0	4	-	-	4

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість, т	Кількість складів, од.	Стан складських приміщень		
				добрий, од.	задовільний, од.	незадовільний, од.
5	Обухівський район	14,41	3	-	-	3
6	Фастівський район	6,5	3	-	-	3
7	Зона відчуження ЧАЕС	49,745	1	-	-	1
	Усього	204,205	22		1	21

Система управління відходами

Управління відходами, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли, від промислових підприємств області включають збір та передачу спеціалізованим підприємствам, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Інфраструктура оброблення відходів

В Україні відсутні промислові потужності для повного відновлення та видалення відходів, що містять СОЗ. Збирання та зберігання здійснюється суб'єктами господарювання, що мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Перелік дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів та перелік суб'єктів господарювання у сфері оброблення відходів знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

2.2.5.3. Відходи, що містять ртуть

Ртуть – одна із самих небезпечних і отруйних речовин, рідкий метал при температурі вище (-)38,8°С. Ртуть, а також більшість її сполук (сулема, каломель, ціанід ртуті) є летючими. Пари ртуті, а також металева ртуть, дуже отруйні, можуть викликати важке отруєння з летальним результатом.

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами утворення відходів, що містять ртуть у Київській області є медичні заклади, де накопичуються відпрацьовані ртутні термометри,

тонометри та лампи; освітні та науково-дослідні установи з лабораторним обладнанням і реагентами; енергетичні підприємства, що використовують ртутні електроди, запобіжники та ртутні лампи; промислові підприємства, де утворюються ртутні вимірювальні прилади, датчики та технологічні залишки; а також побутові джерела — ртутні лампи, термометри та батарейки, що потрапляють у відходи від населення.

Достовірні кількісні дані щодо утворення та управління цією категорією відходів в Київській області відсутні.

Система управління відходами

Статтею 27 Закону України «Про управління відходами» визначено загальні вимоги до управління небезпечними відходами. Люмінесцентні лампи передаються промисловими підприємствами області спеціалізованим організаціям, що мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Інфраструктура оброблення відходів

На території Київської області відсутні підприємства які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами, що містять ртуть.

Перелік дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів та перелік суб'єктів господарювання у сфері оброблення відходів знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

2.2.5.4. Відходи, що містять азбест

Азбест — це загальна назва групи природних мінералів, які мають волокнисту структуру. Він відомий своєю вогнестійкістю, звуко- та теплоізоляційними властивостями, а також стійкістю до хімічних речовин, через що широко використовувався у промисловості та будівництві.

Система управління відходами, що містять азбест у Київській області здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами» щодо управління небезпечними відходами.

В Україні прийнято Закон «Про систему громадського здоров'я», який набув чинності в жовтні 2023 року. Він забороняє використання азбесту та азбестовмісних матеріалів у проєктах реконструкції та нового будівництва.

Азбестовмісні матеріали, виявлені під час реконструкції та ремонту треба видалити та захоронити як небезпечні відходи. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2023 року №1013 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Про безпеку та захист працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест» доповнює заборону на використання азбесту та встановлює рекомендації щодо зменшення ризиків, пов'язаних з негативним впливом азбесту на здоров'я працівників у всіх видах трудової діяльності, де працівники піддаються або можуть піддаватися впливу азбестового пилу з виробів і матеріалів, які містять азбест.

2.2.5.5. Відходи, що містять поліхлоровані дифеніли / поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин.

Поліхлоровані дифеніли (ПХД) – це висококанцерогенні органічні сполуки хлору, що використовуються як теплоносії, в електричних трансформаторах і конденсаторах, а також як добавки до фарб, безвуглецевого копіювального паперу та пластмас.

Україна також приєдналася до Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі, яка вимагає поетапного виведення ПХД з обігу.

Джерела утворення відходів

Основними джерелами утворення відходів, що містять поліхлоровані дифеніли у Київській області є промислові підприємства.

Згідно з Національним переліком відходів вищезазначені відходи відносяться до: групи 16, підгрупи 16 02, код 16 02 09* Трансформатори і конденсатори, що містять поліхлоровані дифеніли (ПХД) та поліхлоровані терефталати (ПХТ).

Інформація щодо динаміки утворення відходів поліхлорованих дифенілів у Київській області наведена в таблиці 2.2.5.5.1. та рисунку 2.2.5.5.1.

Таблиця 2.2.5.5.1. Динаміка утворення відходів поліхлорованих дифенілів, т*

Відходами за категоріями відходів за матеріалом	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Відходи поліхлорованих дифенілів	2,261	2,829	1,315	0,819	0,700

* Згідно з даними ГУС у Київській області

** Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

Рисунок 2.2.5.5.1. Динаміка утворених відходів поліхлорованих дифенілів, т

Система управління відходами

У Київській області система управління відходами, що містять ПХД, на промислових підприємствах регламентована Законом України «Про управління відходами» в частині управління з небезпечними відходами.

Відходи зберігаються на об'єктах збирання в спеціально відведених приміщеннях і протягом звітного року передаються на оброблення організаціями, що мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Інфраструктура оброблення відходів

У Київській області відсутні підприємства, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності управління відходами, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин.

Дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності управління відходами, що містять ПХД, мають:

- ТОВ «Тарком Екосервіс» м. Київ;
- ТОВ «Втормаг» с. Семиполки Київська обл.

Перелік дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів та перелік суб’єктів господарювання у сфері оброблення відходів знаходиться за

посиланням: https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

2.2.6. Транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився

Згідно з Національним переліком відходів, відходи транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився, відноситься до групи:

- 16 01 транспортні засоби різних видів (включаючи машини позадорожнього призначення), зняті з експлуатації, відходи від демонтажу транспортних засобів, знятих з експлуатації, і від обслуговування транспортних засобів.

Вимоги до організації управління знятими з експлуатації транспортними засобами визначаються Директивою 2000/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради про транспортні засоби, що вийшли з експлуатації, в Україні - Законами України «Про управління відходами» і «Про оброблення транспортних засобів, знятих з обліку» та іншими нормативно–правовими актами.

Підприємства, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення відходів транспортних засобів власного виробництва, подають звітність у встановленому порядку (наказ Міністерства промислової політики України від 25.11.2013 року №63 «Про затвердження форми та порядку подання звітів підприємств, що виробляють (виготовляють) транспортні засоби та взяли на себе зобов'язання забезпечити оброблення транспортних засобів власного виробництва»).

Державний реєстр суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, відходи від яких підлягають обробленню знаходиться за посиланням: https://mepr.gov.ua/upravlinnya-vidhodamy/derzhavnyj-reyestr-sub-yektiv-gospodaryuvannya-yaki-zdijsnyuyut-pryjmannya-ta-abo-rozbyrannya-transportnyh-zasobiv-shho-utylizuyutsya/ і регулюється порядком формування та ведення Державного реєстру суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, що утилізуються, затверджений наказом Міністерства екології та природних ресурсів від 15.08.2013 року №350.

Закон України «Про управління відходами» передбачає, що до виробників транспортних засобів застосовуватиметься система розширеної відповідальності виробника.

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерелами утворення знятих з експлуатації (обліку) транспортних засобів є населення, суб'єкти господарювання, інші організації і установи, які

володіють транспортними засобами, які відпрацювали свій ресурс або вийшли з ладу та яких їх власник позбавляється.

За даними Регіонального сервісного центру ГСЦ МВС в Київській та Чернігівській областях (філія ГСЦ МВС) згідно з інформацією про статистичні дані щодо транспортних засобів, які були зареєстровані в Київській області станом на 1 січня 2025 року наведені у таблиці 2.2.6.1.

Таблиця 2.2.6.1. Кількість та характеристика транспортних засобів, що зареєстровані на території Київської області за видами, одиниць

[джерело: Регіональний сервісний центр ГСЦ МВС в Київській та Чернігівській областях]

№ з/п	Тип ТЗ	Тип палива					
		Бензин	Газ	Дизельне паливо	Електрое нергія	Бензин-газ	Всього
1	Мотоцикли, мопеди, квадроцикли	57 210	0	0	56	0	57 266
2	Легкові автомобілі	950 313	4039	312 400	19 193	327 609	1 613 554
3	Вантажні автомобілі	50 381	14	200 234	208	33 072	283 909
4	Автобуси	5 928	75	34 404	0	3418	43 825

Дані про динаміку реєстрації/зняття з реєстрації транспортних засобів за попередні 5 років з 2020 по 2024 роки на території Київської області наведені у таблиці 2.2.6.2.

Таблиця 2.2.6.2. Динаміка реєстрації/зняття з реєстрації транспортних засобів за попередні 5 років з 2020 по 2024 роки на території Київської області

[джерело: Регіональний сервісний центр ГСЦ МВС в Київській та Чернігівській областях]

№ з/п	Рік	Реєстрація	Зняття з обліку
1	2020	117475	1943
2	2021	140023	4317
3	2022	95413	2064
4	2023	126366	4017
5	2024	613657	4219
Всього з 2020-2024рр.		**1092934**	**16560**

Дані за 2020 по 2024 роки про зняття транспортних засобів з обліку у порядку вибракування транспортного засобу в цілому у т.ч. за видами: мотоцикли (мопеди та квадроцикли), легкові автомобілі, вантажні автомобілі, автобуси (на території Київської області) наведені у таблиці 2.2.6.3.

Таблиця 2.2.6.3. Дані про зняття транспортних засобів з обліку у порядку вибракування транспортного засобу в цілому у т.ч. за видами на території Київської області за 2020-2024 роки

[джерело: Регіональний сервісний центр ГСЦ МВС в Київській та Чернігівській областях]

№ з/п	Рік	Мотоцикли, мопеди, квадроцикли	Легкові автомобілі	Вантажні автомобілі	Автобуси
1	2020	19	573	365	67
2	2021	27	750	378	57
3	2022	21	641	190	30
4	2023	36	1172	313	52
5	2024	46	2030	367	64
Всього з 2020-2024 рр.		**149**	**5166**	**1613**	**270**

Таблиця 2.2.6.4. Динаміка утворення непридатних транспортних засобів, т*

Відходами за категоріями відходів за матеріалом	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Непридатні транспортні засоби	0,290	2,047	0,320	5,685	2,600

*Згідно з даними ГУС у Київській області

** Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

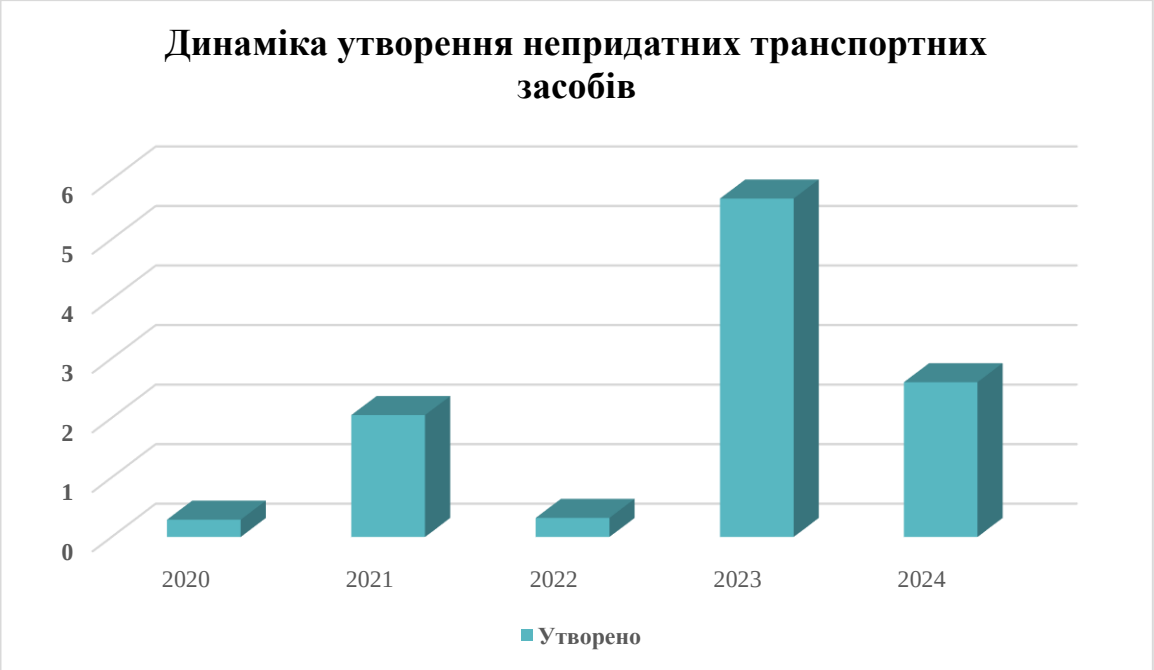

Рисунок 2.2.6.1. Динаміка утворених непридатних транспортних засобів у Київській області за 2020-2024 роки, т

Система управління відходами

Система управління знятими з експлуатації транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився у Київській області відсутня.

Інфраструктура управління відходами

У Київській області загальна кількість зареєстрованих підприємств з діяльністю (КВЕД 38.31 «Демонтаж/розбирання машин») працюють щонайменше 15 юридичних осіб і 5 ФОП, серед яких найбільші:

ПП «Метал-Ресурс»;

Дочірнє підприємство «Ровена»;

ТОВ Промислова фінансова компанія «Інтерсталь»;

ТОВ «Про-Мет».

Проблеми та загрози

У Київській області система управління знятих з експлуатації транспортних засобів стикається з низкою проблем і загроз.

Основною проблемою є недостатньо розвинена інфраструктура для приймання, сортування, демонтажу та оброблення старих автомобілів, що призводить до накопичення нерозібраних транспортних засобів на території підприємств або несанкціонованих майданчиках.

А також недосконала система контролю, звітність та недостатнє фінансування ліцензованих підприємств, що призводить до незаконного зберігання та призводить до збільшення кількості покинутих машин.

Усе це створює комплексні загрози для екологічної безпеки, здоров'я населення та ефективного функціонування транспортної системи регіону.

2.2.7. Відходи, що біологічно розкладаються з інших джерел

Джерела утворення та обсяги відходів

Закон України «Про управління відходами» визначає, що біовідходи – це відходи, що мають властивість піддаватися анаеробному або аеробному розкладу, такі як відходи харчових продуктів або відходи харчової промисловості на всіх етапах виробництва та споживання, відходи від зелених насаджень.

Джерелами утворення біологічно розкладних відходів у Київській області є як населення, так і підприємства та організації різних секторів.

До них належать такі відходи як відходи харчовх продуктів, овочі, фрукти та інші біовідходи; заклади громадського харчування та ресторани, де утворюються відходи харчових продуктів; сільськогосподарські підприємства, що продукують рослинні відходи, обрізки овочів і фруктів, гній та підстилку; продовольчі підприємства та ринки з відходами переробки

продуктів; а також парки, садово-паркові господарства та комунальні служби, де накопичуються опале листя, трава, гілки та інші зелені відходи.

Всі ці джерела формують значну кількість органічних відходів, здатних до природного розкладу, які потребують ефективного збирання та оброблення для збереження екологічної безпеки регіону.

На даний час у Київській області біовідходи не обліковуються окремо.

Система управління відходами

Управління відходами, що біологічно розкладаються з інших джерел у Київській області здійснюється на загальних засадах управління відходами рослинного та тваринного походження.

Інфраструктура оброблення відходів

У Київській області здійснює діяльність об'єкт з оброблення відходів, що біологічно розкладаються − ТОВ «Крамар Еко-Регіон» (Комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури). Зокрема операції з відновлення біовідходів, а саме: відходів від зелених насаджень (листя будь-яких видів листяних або хвойних порід дерев (кущів), рослинний гній, скошена трава, квіти, бадилля, культури мікробіологічні для ферментації рослинної сировини, інші компоненти, які містять органічні компоненти рослинного походження).

Суть діяльності полягає у обробленні зазначених відходів шляхом їх з'їдання червоним каліфорнійським хробаком, в результаті чого виникають продукти життедіяльності хробака, які мають корисні властивості біологічного субстрату, який може використовуватись в сільськогосподарських цілях в якості добрива.

Вказана технологія відновлення здійснюється у відповідності до технічних умов ТУ У 38.1-43603524-001:2021, які розроблено та затверджено згідно з чинним законодавством України.

Окрім зазначених операцій з оброблення відходів, включає в себе операції з виготовлення грунтосуміші.

Виготовлення ґрунтосуміші є операцією з відновлення біовідходів, яка полягає у обробленні біовідходів із отриманням ґрунтосуміші, яка є сполукою родючого ґрунту, що використовується в сільськогосподарських цілях. Для здійснення вказаної діяльності ТОВ «Крамар Еко-Регіон» отримало відповідний дозвіл №6490/24 від 30.09.2024 року. Інформація наведена в таблиці 2.2.7.1.

Таблиця 2.2.7.1. Об'єкт оброблення відходів ТОВ «Крамар Еко-Регіон» (комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури)

Найменування територіальної громади	Назва об'єкту інфраструктури та адреса, координат	Планова діяльність	Види відходів, що	Територія обслуг	Площа земельно	Проєкт потужність по відхода	Плановий рік введення в

			прийма ються	овуван ня	ї діля нки, га	х тонн/рі к	експлуата цію об’єкту
с. Тарасівка, Боярська ТГ	Комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури Київська обл., Фастівський р-н., с. Тарасівка, Боярська ТГ	Відновлення (сортування, дроблення, ущільнення, подрібнення зберігання) Біовідходів	Біовідхо ди (відходи від зелених насадже нь)	Київ, Київсь ка область	0723 3 га 0564 3 га	60 000 м^3	2021 рік

2.2.7.1. Відходи деревообробної промисловості

Відходи деревообробної промисловості - це залишки, які виникають під час обробки деревини на всіх стадіях виробництва - від розпилювання колод до виготовлення меблів, будівельних матеріалів або тари.

Джерела утворення та обсяги відходів

Джерела утворення відходів деревообробної промисловості у Київській області пов’язані з усіма етапами переробки деревини – від заготівлі сировини до виготовлення готової продукції.

На підприємствах, що здійснюють розпилювання лісоматеріалів, основними відходами є кора, тирса, стружка, деревний пил та некондиційні відрізки деревини.

Виробництво фанери, плит ДСП і МДФ супроводжується накопиченням технологічних відходів у вигляді обрізків, некондиційних плит і залишків клеєвих смол.

Меблеві фабрики та столярні цехи утворюють відходи у вигляді стружки, відходів шпону, обрізків ДСП, МДФ та інших композиційних матеріалів, що містять клеї та лакофарбові покриття, які ускладнюють їх підготовку до повторного використання.

Загальна кількість зареєстровано компаній деревообробної промисловості в Київській області становить 1770 діючих, з яких 935 мають статус ФОП.

Серед усіх компаній галузі, найбільш суттєвий внесок у наповнення як державного, так і місцевих бюджетів роблять:

- Лісопильне виробництво (КВЕД 16.10): ТОВ «»Вудекспо», ТОВ «Ліра», ТОВ «Успіх», ТОВ «Даніком Груп», ТОВ Вудіндастрі», ТОВ «ЛХП Україна», ТОВ «Керамік Фест», ТОВ «Селектвуд Україна Лімітед»,ТОВ «Велвуд», ПП «Мішель».
- Виробництво виробів з деревини (КВЕД 16.29): ТОВ «Індастріал Форесь», ТОВ «Макарів Пеллет», ТОВ «Кваторо Пеллет», ТОВ»Лісник», ТОВ «ВК «Біоекоресурс».

– Виробництво дерев'яних будівельних конструкцій (КВЕД 16.23): ТОВ «Шилз», ТОВ «Вільд», ТОВ «КЮ-Блок», ТОВ Все Про Двір», ТОА «Аніта», ТОВ «Префаб».
– Лісозаготівлі (КВЕД 02.20): ДП «Клавдієвська лісова науково-дослідна станція».
– Виробництво дерев’яної тари (КВЕД 16.24): ТОВ «Обухівтара», ТОВ «Дельта-Скіф», ТОВ «Палетний двір».
– Виробництво фанери (КВЕД 16.21): ТОВ «Виробниче об’єднання «Сучасні лісопереробні технології».

Інформація, щодо утворених відходів деревини у Київській області з 2020-2024 роки наведена у таблиці 2.2.7.1.1. та рисунку 2.2.7.1.1.

Таблиця 2.2.7.1.1. Динаміка утворення відходів деревини, т*

Відходами за категоріями відходів за матеріалом	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Деревинні відходи	7244,663	7053,165	5183,487	6619,978	7003,581

*Згідно з даними ГУС у Київській області
** Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

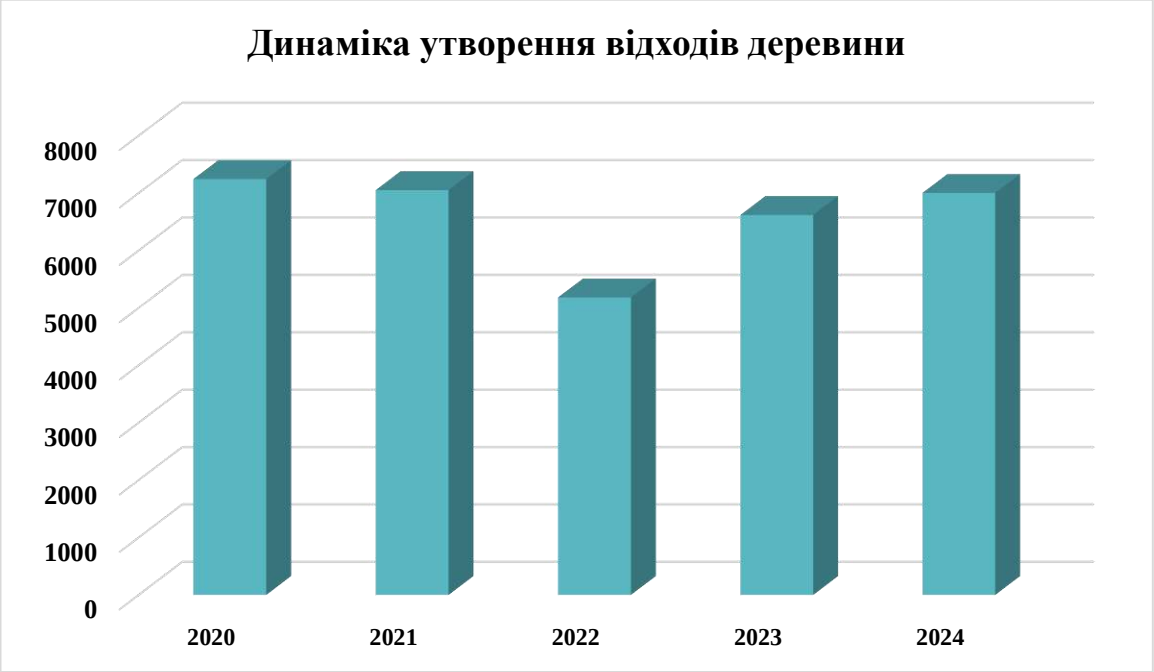

Рисунок 2.2.7.1.1. Динаміка утворення відходів деревини за 2020-2024 роки, т

Система управління відходами

Управління відходами деревообробної промисловості у Київській області здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами.

Інфраструктура оброблення відходів

У Київській області здійснює діяльність об'єкт з оброблення відходів, що біологічно розкладаються − ТОВ «Крамар Еко-Регіон» (Комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури). Інформація наведена в розділі 2.2.7. та таблиці 2.2.7.1.

А також існує декілька способів оброблення відходів деревообробної промисловості.

Біоенергетика. Відходи деревини можуть бути використані як джерело біомаси для виробництва тепла та електроенергії. Для цього відходи спалюються в спеціальних котлах або газифікуються для утворення синтез-газу, який є джерелом генерації енергії.

Виробництво деревних плит. Відходи деревини можуть бути використані для виробництва різних типів деревних плит, таких як ДСП (деревоволокниста плита), ДВП (деревостружкова плита) і ОСП (орієнтована стружкова плита). Шляхом поєднання відходів з клейними речовинами та подальшим стисненням створюються міцні та стійкі матеріали.

Виробництво біоелектрохімічних продуктів. Деякі відходи деревини можуть бути використані для виробництва біоелектрохімічних продуктів, таких як лігнін. Лігнін може бути джерелом сировини для виробництва біопластику, фармацевтичних препаратів та інших хімічних продуктів.

Виробництво біопалива. Одним зі способів оброблення відходів деревообробної промисловості є виробництво біопалива. Відходи, такі як кора, стружка й тирса, можуть бути перетворені на біодизель або біогаз. Це дозволяє замінити викопні види палива й зменшити викиди шкідливих речовин в атмосферу.

Рециклінг та повторне використання продукції. Деякі компоненти відходів деревооброблення, такі як дошки та бруски, можуть бути піддані рециклюванню та використані для виготовлення нових виробів. Це сприяє зменшенню потреби в новій сировині та скорочує загальну кількість відходів.

Виробництво компосту. Такі відходи, як листя, гілки та стружка, можуть бути перетворені на компост. Компост використовується як природне добриво для рослин або як полегшувальний матеріал для поліпшення структури ґрунту.

Проблеми та загрози

У Київській області управління відходами деревообробної промисловості стикається з низкою проблем і загроз, що потребують системного підходу.

Основними проблемами є низький рівень оброблення органічних відходів деревини, кускових залишків, тирси та стружки через відсутність сучасних технологій оброблення, високу вологість відходів, що знижує їх енергетичну цінність, що часто призводить до їх зберігання у несанкціонованих місцях.

Це, у свою чергу, створює загрози для довкілля та здоров'я населення: забруднення ґрунтів і водних ресурсів.

2.2.7.2. Відходи сільського господарства

Джерела утворення та обсяги відходів

У Київській області загальна кількість зареєстрованих сільськогосподарських компаній області становить 8036 одиниць, серед них 1879 ФОПи.

Основні агропідприємства (2023–2024 роки) в області це:

Вирощування зернових культур (КВЕД 01.11): ПрАТ «Зернопродукт МХП», Приватне сільськгосподарське підприємство «Агрофірма «Світанок», СУВТОВ «Нива Переяславщини», ТОВ «Баришівська зернова компанія», ТОВ «МХП-Агро-С», ТОВ «Інтерагроінвест», ТОВ «Агро-Холдинг МС», ПП «Євросем», ТОВ «АР Бориспіль», ТОВ «Так Агро».

Оптова торгівля зерном (КВЕД 46.21): ТОВ «Фірма Ерідон», ТОВ «Преміум індастрі груп», ТОВ «Ферма А», ТОВ «Манадж», ТОВ «Васильківхлібпродукт», ТОВ «Джаст Агро», ТОВ Віта Агро Тренд», ТОВ «Сесвандерхаве- Україна».

Розведення свійської птиці (КВЕД 01.47): СГТОВ «Старинська птахофабрика», ТОВ «Ясенсвіт», ТОВ ВКФ «Ватро», ТОВ «Снятинська птахофабрика», АТ «Інделіка».

Розведення худоби молочних порід (КВЕД 01.41): ТОВ «Українська молочна компанія», ТдОВ»Терезине».

Оптова торгівля фруктами й овочами (КВЕД 46.31) : ТОВ «Цитрекс - Україна», ТОВ «Фрукт трейд», ТОВ «Проддо», ТОВ «Укрфрутлогістик», ТОВ «Світ овочів», ТОВ «Брокінтерком», ТОВ «Брок-консалтинг Бізнеса».

Змішане сільське господарство (КВЕД 01.50): ТОВ «Тас Агро Центр».

Вирощування культур (КВЕД 01.19): ТОВ «Асканія – Флора».

Інформація, щодо утворених відходів сільського господарства у Київській області з 2020-2024 роки наведена у таблиці 2.2.7.2.1. та рисунку 2.2.7.2.1.

Таблиця 2.2.7.2.1. Динаміка утворення відходів сільського господарства, тонн

[джерело: інформація ГУС у Київській області]

Відходи сільського господарства/ роки	**2020 рік**	**2021 рік**	**2022 рік**	**2023 рік**	**2024 рік**
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств, т*	356266,283	383233,741	313511,387	337920,013	363043,713

* Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів . Дані можуть бути уточнені.

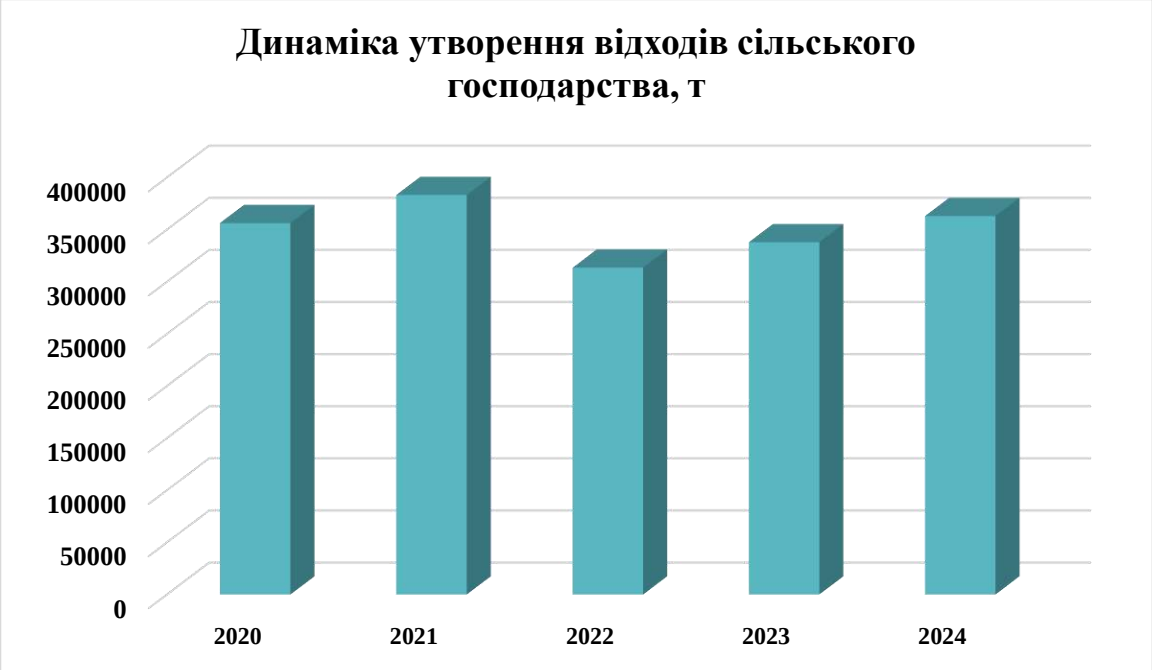

Рисунок 2.2.7.2.1. Динаміка утворення відходів сільського господарства за 2020-2024 роки, т

Система управління відходами

Управління відходами сільського господарства у Київській області здійснюється на загальних засадах управління відходами рослинного та тваринного походження.

Інфраструктура оброблення відходів

У Київській області здійснює діяльність об'єкт з оброблення відходів, що біологічно розкладаються − ТОВ «Крамар Еко-Регіон» (Комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури). Інформація наведена в розділі 2.2.7. та таблиці 2.2.7.1.

У області також наявне місце видалення сільськогосподарських відходів, а саме місце для біотермічного знезараження каниги. Детальна інформація наведена в таблиці 2.2.7.2.3.

Таблиця 2.2.7.2.3. Місце видалення сільськогосподарських відходів у Київській області

[джерело: інформація з реєстру МВВ, поданою департаментом екології та природних ресурсів Київської ОДА]

Реєстраційний номер МВВ, дата	Дата останньої ревізії	Найменування МВВ, код	Місце знаходження МВВ (населений пункт, район), код КОАТУУ	Повне найменування та адреса власника МВВ, код за ЄДРПОУ	Режим функціонування МВВ (діюче, закрите,	Категорія екологічної безпе	Характеристика МВВ (обсяг, площа, наземне, підземне)	Характеристика відходів (найменування, група, клас небезпеки)*

реєстрації	МВВ				законсервоване)	ки МВВ		
17-3-39 від 30.03.2016	11.10.2021	Місце для біотермічного знезараження каниги	Земельна ділянка розташована на землях не сільського призначення в 6 км від м. Узин	ТОВ «ВІЗИТ», вул. Заводська, 23а, м. Узин, Білоцерківський р-н, Київська обл., 22206848	Діюче	А	обсяг – 3350,0 т, площа – 0,1 га, змішаного типу	(1511.2.9.04) Органи худоби внутрішні, група 15, клас небезпеки IV

* Ця класифікація застосовувалася до внесення змін у законодавство. З 9 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про управління відходами», яким передбачено поділ відходів на небезпечні та такі, що не є небезпечними.

Проблеми та загрози

Головними проблемами управління відходами сільського господарства у Київській області є відсутність розвиненої інфраструктури для збирання, зберігання та оброблення відходів сільського господарства. А також недостатній контроль за дотриманням екологічного законодавства та відсутність ефективних механізмів фінансування і стимулювання фермерів до впровадження сучасних технологій управлінні відходами. Значна частина органічних залишків знешкоджується неналежним чином, гній зберігається без ізоляції, що призводить до забруднення ґрунтів і підземних вод, а рослинні відходи нерідко спалюються, що призводить до пожеж та викидів парникових газів.

2.2.7.3. Відходи лісового господарства

Джерела утворення та обсяги відходів

Ліси Київської області займають площу 722,7 тис. га, з яких 394,9 тис. га (55%) становлять лісові угіддя. Рівень лісистості в регіоні дорівнює 22,2 % і відповідає оптимальному показнику, що забезпечує раціональне використання ресурсів та враховує екологічні потреби.

Найпоширенішою породою є сосна звичайна, яка охоплює 61 % усіх лісових насаджень. Дубові ліси становлять близько 19 %, а решта 20 % припадає на березу, вільху та інші деревні види.

Станом на вересень 2025 року, в Київській області функціонують наступні надлісництва, які є структурними підрозділами Філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України»:

Білоцерківське надлісництво, як розташоване в місті Біла Церква, обслуговує території Білоцерківського району.

Богуславське надлісництво, яке розташоване в місті Богуслав, покриває Обухівський район.

Бориспільське надлісництво, яке знаходиться в селі Гора, Бориспільський район.

Димерське надлісництво, яке розташоване в селі Катюжанка, Вишгородський район.

Іванківське надлісництво, яке знаходиться в с-щі Іванків, Вишгородський район.

Макарівське надлісництво, яке знаходиться в місті Макарів, обслуговує території Макарівського району.

Тетерівське надлісництво, яке розташоване в с-щі Пісківка, Бучанський район.

Дані стосовно утворення відходів лісового господарства у Київській області наведені у таблиці 2.2.7.3.1. та рисунку 2.2.7.3.1.

Таблиця 2.2.7.3.1. Динаміка утворення відходів лісового господарства, тонн*

[джерело: інформація ГУС у Київській області]

Відходи лісового господарства	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств, т*	1485,972	1134,399	1325,54	-	-

* Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

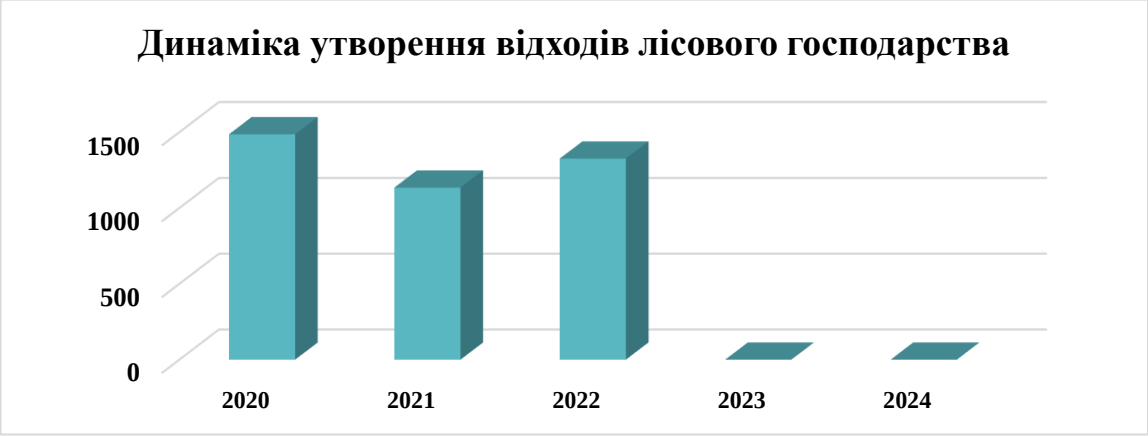

Рисунок 2.2.7.3.1. Динаміка утворення відходів лісового господарства за 2020-2024 роки, тонн

Система управління відходами

Управління відходами лісового господарства у Київській області здійснюється на загальних засадах управління відходами рослинного та тваринного походження.

Інфраструктура оброблення відходів

В Київській області інфраструктура оброблення відходів лісового господарства представлена переважно діяльністю державних підприємств лісового господарства, зокрема Київського, Боярського, Тетерівського, Іванківського, Бориспільського та інших надлісництв, які входять до системи Філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України». Під час рубок і догляду за лісами утворюються значні обсяги гілля, хмизу, кори, тирси та дрібної деревини. Більшість цих відходів не має централізованої інфраструктури для оброблення й часто або спалюється безпосередньо на лісосіках, або залишається для перегнивання, що створює пожежну небезпеку.

Водночас у регіоні діють окремі приватні деревообробні підприємства та котельні, які поступово переходять на альтернативне паливо. Наприклад, у Броварському, Васильківському та Обухівському районах працюють виробники деревних пелет і брикетів, які закуповують відходи деревообробки та частково лісосічні залишки.

Деякі надлісництва також налагоджують продаж некондиційної деревини й тріски для комунальних котелень, що переходять на біопаливо, зокрема, у Боярці та Ірпені. Важливим напрямом є використання тирси та стружки у виробництві деревостружкових плит і брикетів на підприємствах Київщини таких як ТОВ «Київщина Ліс» чи приватні деревообробні цехи у Вишгородському та Бородянському районах.

Однак достатньої інфраструктури для оброблення лісових відходів в області поки немає. Наявні потужності зосереджені у приватному секторі, і їхня робота залежить від стабільності постачання сировини.

Проблеми та загрози

До основних проблем управління цими відходами у Київській області слід віднести низький рівень оброблення відходів лісового господарства, таких як гілля, кора, хмиз, що часто залишаються на місці рубок. Недостатня обізнаність працівників лісогосподарських підприємств (надлісництв) щодо правильного управління відходами. Це призводить до забруднення ґрунтів та водних ресурсів, підвищення ризику лісових пожеж через накопичення сухих відходів, викидів парникових газів під час розкладання органічних матеріалів та зниження біорізноманіття.

Відсутність єдиної системи збирання й централізованого оброблення значно обмежує ефективність використання цього ресурсу.

2.2.7.4. Відходи харчопереробної промисловості

Харчова промисловість - галузь переробної промисловості, сукупність виробництв харчових продуктів у готовому вигляді або у вигляді напівфабрикатів, а також тютюнових виробів, мила і миючих засобів.

Джерела утворення та обсяги відходів

У Київській області загальна кількість зареєстрованих компаній харчоперобної промисловості області становить 4 442 одиниць, серед них 1 639 ФОПи.

Основні підприємства (2023–2024 роки) в області це:

Виробництво м'яса (КВЕД 10.11): ТОВ «Міт Мікс», ТОВ «Антонівський м'ясокомбінат», ТОВ «МК Антонівський», ТОВ «Київський м'ясокомбінат», ПП «Агротехспілка»Україна».

Оптова торгівля напоями (КВЕД 46.34): ТОВ «ЛОЦМЕН», ТОВ «Браун-Формен Україна», ТОВ «АБ Плюс».

Оптова торгівля цукром (КВЕД 46.36): ТОВ «Марс Україна», ТОВ «Рошен-Зодіак».

Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування (КВЕД 46.39):

ТОВ «Хаві Логістик», ТОВ «Терра-Панем», ТОВ «Українська торгівельна компанія «Рада».

Оптова торгівля м'ясом (КВЕД 46.32): ПрАТ «МХП», ТОВ «Прем'єр Фуд».

Оптова торгівля продуктами харчування (КВЕД 46.38): ТОВ «Юніверсал Фіш Компані», ТОВ «Флагман», ТОВ «Глобал Фудс Дистрибюшн».

Виробництво хлібобулочних виробів (КВЕД 10.71): ТОВ «Перший столичний хлібозавод», ТОВ «Київський пекарний Дім», ТОВ «Український пекарний Дім».

Оптова торгівля молочними продуктами (КВЕД 46.33): ТОВ «Торгівельна птахофабрика Київська», ТОВ «Фудлінк».

Виробництво інших харчових продуктів (КВЕД 10.89): ТОВ «Євро Фуд Сервіс», ТОВ «Овостар», ДП «Зееландія».

Виробництво олії (КВЕД 10.41): ТОВ «Агротрейд-2000», ТОВ «Фактор-Агро».

Виробництво м'ясних продуктів (КВЕД 10.13): ВКФ «Укрпромпостач - 95» ЛТД.

Виробництво борошномельно-крупяних продуктів (КВЕД 10.61): ПрАТ «Лантманнен Акса», ТОВ «Сквирський комбінат хлібопродуктів».

Перероблення та консервування фруктів і овочів (КВЕД 10.39): ТОВ «Ніжинський консервний завод», ТОВ «Грін Фекторі ЮА», ФГ «Чудова Марка».

Перероблення молока (КВЕД 10.51): ТДВ «Яготинський маслозавод», ТОВ «Б.МК», ПрАТ «Обухівський молочний завод».

Виробництво безалкогольних напоїв (КВЕД 11.07): Іноземне підприємство «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед».

Інформація, щодо утворених відходів харчопереробної промисловості у Київській області з 2020-2024 роки наведена у таблиці 2.2.7.4.1. та рисунку 2.2.7.4.1.

Таблиця 2.2.7.4.1. Динаміка утворення відходів харчопереробної промисловості, тонн*

[джерело: інформація ГУС у Київській області]

Відходи харчопереробної промисловості/роки	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств, т*	110543,81	60841,16	43968,42	39894,76	36947,69

* Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені.

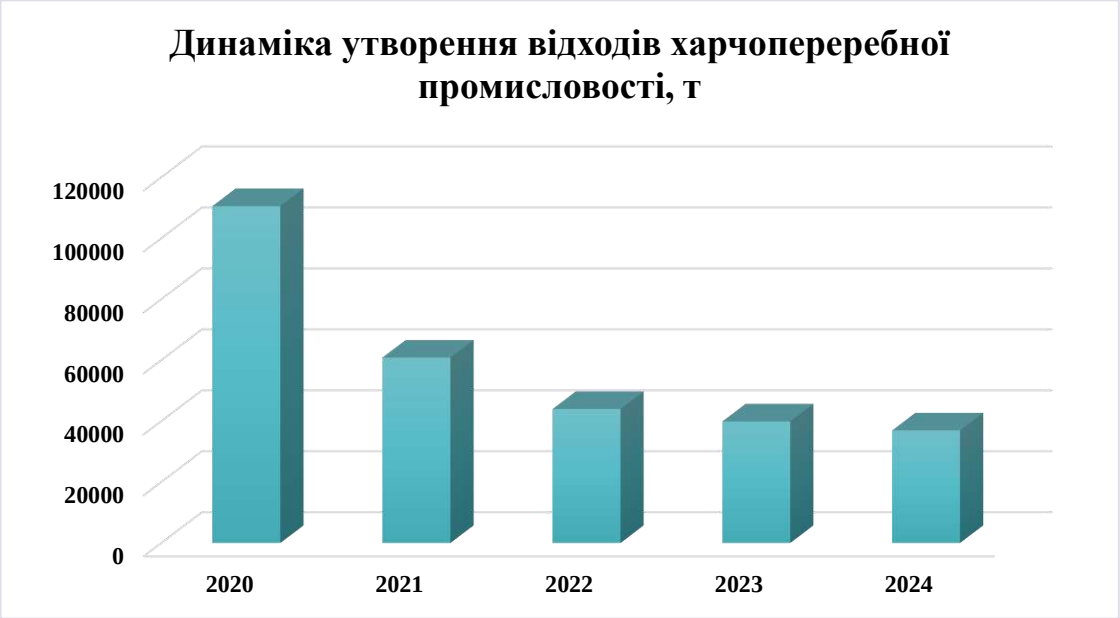

Рисунок 2.2.7.4.1. Динаміка утворення відходів харчопереробної промисловості за 2020-2024 роки, тонн

Система управління відходами

Управління відходами харчопереробної промисловості у Київській області здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами.

Інфраструктура оброблення відходів

У Київській області здійснює діяльність об’єкт з оброблення відходів, що біологічно розкладаються − ТОВ «Крамар Еко-Регіон» (Комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури). Інформація наведена в розділі 2.2.7. та таблиці 2.2.7.1.

Таблиця 2.2.7.4.2. Перелік місць видалення відходів харчової промисловості у Київській області

[джерело: інформація від департаменту екології та природних ресурсів Київської ОДА]

Реєстраційний номер МВВ, дата реєстрації	Дата останньої ревізії МВВ	Найменування МВВ, код	Місце знаходження МВВ (населений пункт, район), код КОАТУУ	Повне найменування та адреса власника МВВ, код за ЄДРПОУ	Режим функціонування МВВ (діюче, закрите, законсервоване)	Категорія екологічної безпеки МВВ	Характеристика МВВ (обсяг, площа, наземне, підземне)	Характеристика відходів (найменування, група, клас небезпеки)
21-3-19 від 21.11.2016	04.03.2019	ТДВ «Узинський цукровий комбінат»	5 км до м. Узин, 5 км до водогосподарського ставка, 7 км до р. Узинка 3220410500 0	ТДВ "Узинський цукровий комбінат, 09161, Київська обл., Білоцерківський р-н, м. Узин, вул. Заводська, 2, 372536	Діюче	А	обсяг - 250 000 м3 площа - 44,48 га, наземне	1590.2.9.03 Барда мелясна, група 15, IV клас небезпеки

Проблеми та загрози

У Київській області управління відходами харчопереробної промисловості стикається з низкою проблем та загроз, які негативно впливають на екологічний стан регіону. Основною проблемою є великий обсяг органічних відходів, залишків фруктів, овочів, зерна, м’яса та риби, побічних продуктів переробки і є низький рівень оброблення цих відходів. Часто ці відходи потрапляють на полігони, звалища або спалюються без відповідного контролю, що призводить до забруднення ґрунтів та водних ресурсів, виділення шкідливих речовин.

2.2.7.5. Осади стічних вод

Централізованим водовідведенням у Київській області забезпечені 26 міст (65 % від загальної кількості населення), 25 селищ (55 %) та 58 сіл (33 %).

Загальна протяжність каналізаційних мереж становить 2 547,4 км, з яких 23 % − в аварійному та зношеному стані.

Джерела утворення та обсяги відходів

Основним джерелом утворення осаду стічних вод на території Київської області є комунальні очисні споруди (КОС):

КОС м. Біла Церква, очищає стічні води міста та прилеглих населених пунктів.

КОС м. Бровари, обслуговує місто Бровари та навколишні території.
КОС м. Васильків, забезпечує очищення стічних вод міста Васильків.
КОС м. Вишневе, обслуговує місто Вишневе та прилеглі райони.
КОС м. Ірпінь, очищає стічні води міста Ірпінь та околиць.
КОС м. Кагарлик, забезпечує очищення стічних вод міста Кагарлик.
КОС м. Макарів, очищає стічні води міста Макарів.
КОС м. Миронівка, обслуговує місто Миронівка та навколишні території.
КОС м. Обухів, забезпечує очищення стічних вод міста Обухів.
КОС м. Переяслав, очищає стічні води міста Переяслав.
КОС м. Пірятин, обслуговує місто Пірятин та прилеглі райони.
КОС м. Ржищів, забезпечує очищення стічних вод міста Ржищів.
КОС м. Тараща, очищає стічні води міста Тараща.
КОС м. Тетіїв, обслуговує місто Тетіїв та навколишні території.
КОС м. Узин, забезпечує очищення стічних вод міста Узин.
КОС м. Фастів, очищає стічні води міста Фастів.
КОС м. Яготин, обслуговує місто Яготин та прилеглі райони.
КОС м. Боярка, обслуговує місто Боярка та частково с-ще Тарасівка і с. Крюківщина.
КОС с-ща Бородянка, обслуговують с-ще Бородянка, частково с.Нове Залісся, а також села Мирча, Пилиповичі, Нова Гребля.

Інформація, щодо утворених відходів осаду стічних вод у Київській області з 2020-2024 роки наведена у таблиці 2.2.7.5.1. та рисунку 2.2.7.5.1.

Таблиця 2.2.7.5.1. Динаміка утворення осаду стічних вод, т*
[джерело: інформація ГУС у Київській області]

Відходами за категоріями відходів за матеріалом	**2020 рік**	**2021 рік**	**2022 рік**	**2023 рік**	**2024 рік**
Утворено відходів від економічної діяльності підприємств, т*	4997,984	3950,907	3166,053	4470,447	3249,667

* Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів . Дані можуть бути уточнені.

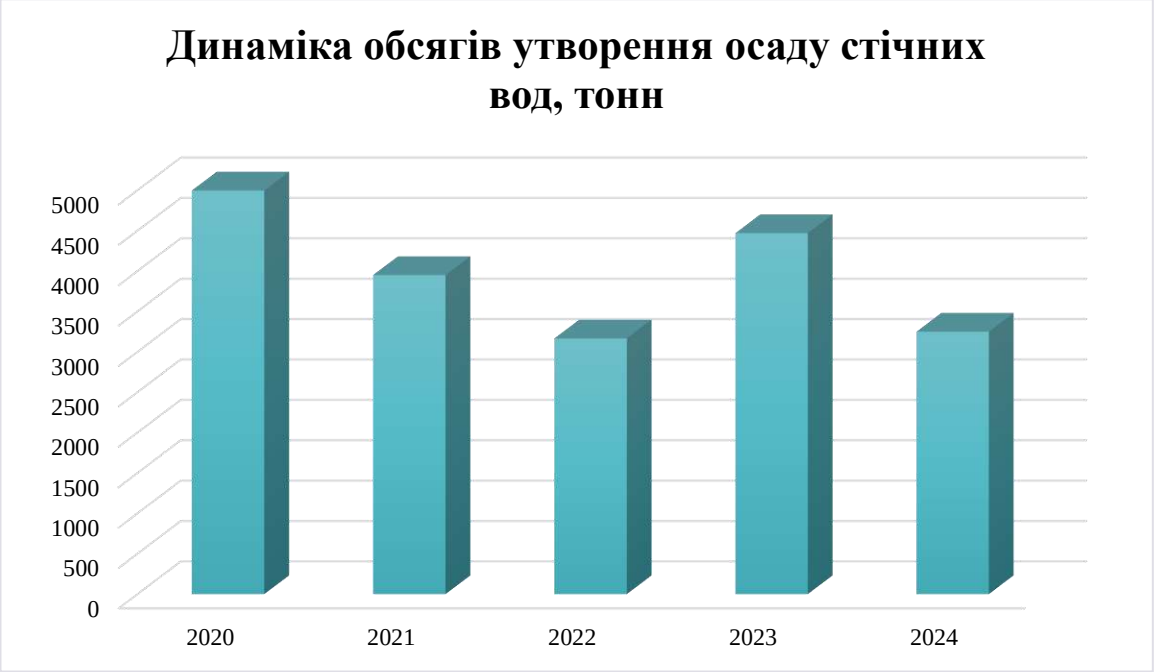

Рисунок 2.2.7.5.1.Динаміка обсягів утворення осаду стічних вод за 2020-2024 роки, тонн

Система управління відходами

Система управління осадом стічних вод здійснюється самими підприємствами водно-каналізаційного господарства в рамках технологічного регламенту, а саме: осад, що утворюється в результаті функціонування каналізаційних очисних споруд підприємства, скидається на мулові карти та поля фільтрації, де відбувається його накопичення та зберігання. Оброблення та вивезення осаду за межі підприємства не здійснюється.

Відповідно до Директиви Ради 91/271/ЄЕС «Про очистку міських стічних вод» осад повинен повторно використовуватись.

Управління осадами стічних вод здійснюється на загальних засадах управління промисловими відходами.

Інфраструктура управління відходами

Загальний реєстр місць видалення відходів у Київській області налічує 4 мулових майданчики загальною площею 144,729 га, де сумарно накопичено 59 540 758,246 тонн відходів.

Найбільшу площу (61,287 га) та обсяг накопичених відходів (55 803 302,7 тонн) мають мулові поля №1 та додаткові мулові поля Бортницької станції аерації ПАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал», які знаходяться в Київській області, Бориспільському р-н, с. Гнідин, вул. Польова,12. Детальна інформація наведена в таблиці 2.2.7.5.2.

Таблиця 2.2.7.5.2. Загальна інформація про мулові майданчики Київської області

[джерело: інформація з Реєстру місць видалення відходів в Київській області]

Реєстраційний номер	Дата останньої ревізії МВВ	Найменування МВВ, код	Місце знаходження МВВ	Найменування та адреса власника МВВ, код	Режим функціонування МВВ (діючих, закритих)	Категорія екологічної безпеки МВВ	Характеристика МВВ (обсяг, площа, наземне, підземне)	Характеристика відходів (найменування, група, клас небезпеки)
8-3-38/1 від 15.07.2015	05.10. 2022	Мулові поля №1 та додаткові мулові поля Бортницької станції аерації ПАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал»	Бориспільський р-н, с. Гнідин, вул.Польова,12	ПрАТ «АК «Київводоканал», Печерський р-н, м. Київ, вул. Лейпцизька, буд. 1-а, 03327664	Діюче	А	обсяг - 55803302,7 т, площа - 61,287 га, наземне	(9030.2.9.04) Шлам від очищення вод стічних неспецифічних промислових, група 90, клас небезпеки IV
8-3-38/2 від 15.07.2015	05.10. 2022	Мулові поля № 2 Бортницької станції аерації ПАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал»	Київська обл., Бориспільський р-н, с. Вишеньки вул. Промислова, 2	ПрАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал» 01015, Печерський р-н, м.Київ, вул. Лейпцизька	Діюче	А	обсяг - 3510545,42 т, площа - 73,902 га, наземне	(9030.2.9.04) Шлам від очищення вод стічних неспецифічних промислових, група 90, клас небезпеки IV
17-3-26 від 07.11.2007	05.01. 2023	Шламонакопичувач шламу від хімводоочистки	Білоцерківський р-н, с. Пісчана, 5,3 км в східному напрямку від м. Біла Церква	ПрАТ «Білоцерківська Теплоелектроцентраль» Київська обл., м. Біла Церква, вул. Івана Кожедуба, 361 30664834	Діюче	Г	обсяг – 37909,63 т, площа - 6,32 га, наземне	(4010.2.3.02) Шлам, що утворюється від процесів знесолення води, група 40, клас небезпеки IV
5-3-19 від 12.04.2011	28.11. 2019	Шламонакопичувачі ВАТ «Радикал»	З північно-східної сторони на відстані понад 1,2 км від с. Рожівка Броварського району	ПП «ЕКО – СТАРТ», 07433, Київська обл., Броварський р-н, с. Богданівка	Діюче	В	обсяг – 189.496 тис. т, площа - 3,22 га, наземне	(7720.3.1.01) Відходи комунальні (міські) інші, група 77, клас небезпеки IV

Проблеми та загрози

Проблеми управління осадом стічних вод у Київській області мають комплексний характер і охоплюють технічні, екологічні та фінансові аспекти. Передусім, більшість очисних споруд у регіоні збудовані кілька десятиліть тому і вони працюють за застарілими технологіями, які не дозволяють ефективно стабілізувати та зневоднювати осад. Це призводить до його надмірного накопичення на мулових майданчиках.

Також в області відсутня достатня кількість сучасних технологій для оброблення осаду стічних воді. Практично не застосовуються анаеробне зброджування для виробництва біогазу, спалювання чи компостування з вилученням корисних речовин. Це означає втрату потенціалу для отримання енергії та вторинних ресурсів.

2.3. Аналіз земельних ресурсів

Питання раціонального використання земель та їх охорони належать до пріоритетних напрямів державної політики у сфері природокористування, екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища та є неодмінною умовою збалансованого економічного й соціального розвитку.

Нормативно-правове забезпечення охорони земель в Україні визначається положеннями Конституції України, Земельного кодексу України, Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону земель», «Про державний контроль за використанням та охороною земель», «Про землеустрій» та інших нормативно-правових актів, які приймаються відповідно до них.

Структура земельного фонду Київської області описана в підрозділі 1.2. розділу І «Характеристика регіону».

Управління відходами посідає важливе місце в діяльності органів місцевої влади, які є, зокрема, відповідальними за розроблення та реалізацію місцевих планів управління відходами, організацію управління відходами та вирішення питань щодо розміщення на території громад об’єктів управління відходами.

В області знаходяться земельні ділянки, що можуть бути використані під розміщення об'єктів управління відходами без зміни їх цільового призначення. Проте існує також необхідність у зміні цільового призначення деяких ділянок для ефективного використання під ці потреби. Це вимагає додаткових зусиль щодо юридичного оформлення та узгодження з органами місцевого самоврядування. Для визначення місць розміщення об'єктів управління відходами важливо враховувати критерії екологічної безпеки.

Критерії визначення місць розміщення об'єктів управління відходами включають декілька важливих аспектів. Перш за все, екологічна безпека є ключовим фактором, який враховує віддаленість від житлових зон, водних ресурсів, заповідних та рекреаційних територій, а також рівень ґрунтових вод та гідрогеологічні умови для запобігання забрудненню підземних вод і навколишнього середовища.

Доступність інфраструктури також є важливим критерієм, що включає наявність доріг, комунікацій та енергопостачання, які забезпечують зручність перевезення і функціонування об'єктів.

Економічна доцільність передбачає мінімізацію витрат на будівництво та експлуатацію об'єктів управління відходами, а також наявність відповідної земельної ділянки, що не потребує значних змін цільового призначення.

Врахування соціальних аспектів, таких як мінімізація негативного впливу на місцеве населення та створення робочих місць, є додатковим критерієм для визначення оптимальних місць розміщення об'єктів.

Перелік земельних ділянок, що можуть бути використані під розміщення об’єктів управління відходами без зміни їх цільового призначення, а також ті, що потребують зміни цільового призначення наведені в таблиці 2.3.1.

Таблиця 2.3.1. Перелік земельних ділянок, які потенційно можуть бути використані під розміщення об’єктів управління відходами у Київській області*

Територія розташування земельної ділянки	Кадастровий номер чи/або географічні координати	Право власності на землю	Інформація щодо стану пропонованої ділянки під розміщення об’єкту управління відходами	Планований об'єкт управління відходами	Відповідність земельної ділянки вимогам для розміщення об’єкта управління відходами	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
Білоцерківська міська ТГ	Комплекс полігону виробничих відходів (Шкарівка) 3220489500:021:0035	Білоцерківська міська рада	Площа (Шкарівка) для комплексу полігону для відходів що не є небезпечними – 14,8097 га	Білоцерківський РП біля с. Шкарівка, ССЛ, компостувальна станція	Вид цільового призначення – 11.02. Для розміщення та експлуатація основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості, Категорія земель: промисловості, транспорту, зв’язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення.	За умови виконання вимог діючого законодавства
Маловільшанська сільська ТГ	3220480500:01:006:0056	Маловільшанська сільська рада	Площа - 9.9224 га	СПС, ССЛ	Вид цільового призначення: 01.01 Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва Категорія земель: Землі сільськогосподарського призначення Потребує зміни цільового призначення.	За умови виконання вимог діючого законодавства
Сквирська міська ТГ	3224010100:03:008:0015 Запропоновано розробниками Регіонального плану на діючому полігоні,	Сквирська міська рада	Площа земельної ділянки - 10 га під діючим звалищем побутових відходів	СПС, ССЛ	Вид цільового: 11.02. Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості Категорія земель: промисловості, транспорту, зв’язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення.	За умови виконання вимог діючого законодавства

	визначитись на стадії підготовки МПУВ					
Ставищенська селищна ТГ	3224285600:02:004:0129 49.371894, 30.228721	Ставищенська селищна рада	Земельна ділянка площею 3,7 га	РП, ССЛ	Вид цільового призначення: 01.01 Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Обухівська міська ТГ	Перша ділянка: 3223110100:01:004:0009 Друга ділянка: 3223110100:01:004:0009 площа 0.4926 га	Перша ділянка: ПП «Обухівміськвторресурси» Друга ділянка: Обухівська міська рада	Перша ділянка: площею 0,4926 га Друга ділянка площею 0.839 га	Сортувально-переробний комплекс на основі технологій механіко-біологічного та термічного оброблення відходів, біогазова установка	Перша ділянка: Вид цільового призначення – 11.02 – для розміщення та експлуатація основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості. Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення Друга ділянка: Вид цільового призначення – 11.02 – для розміщення та експлуатація основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості. Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Миронівська міська ТГ	3222910100:04:217:0015	Миронівська міська рада	Площа - 3,7 га	ССЛ	Вид цільового призначення: 03.12 Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування	За умови виконання вимог діючого законодавства

	49.680932, 31.005581				Категорія земель: Землі житлової та громадської забудови Потребує зміни цільового призначення	
Фастівська міська ТГ	3211200000:02:010:0036	Фастівська міська рада	Сміттєпереробний завод потужністю 130 тис. тонн/рік Площа – 4,32 га	Сміттєпереробний завод, ССЛ, щодо земельної ділянки під РП – визначитись на стадії підготовки МПУВ)	Вид цільового призначення – 11.02 – для розміщення та експлуатація основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості. Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Боярська міська ТГ	Перша ділянка 3222410300:02:004:0067 Друга ділянка 3222410300:02:004:5091	Перша ділянка площею 4,161 га, що належить до комунальної власності – власник Боярська міська ТГ. Друга ділянка площею 8,188 га, що належить до приватної власності – власник ТОВ «Вейст Еко Менеджмент		Індустріальний парк «Боярка», ТОВ «Вейст еко менеджмент», ССЛ	Вид цільового призначення – 11.02 – для розміщення та експлуатація основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості, Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Бучанська міська ТГ, с. Нове Залісся	3221082200:05:001:0753	Бучанська міська рада	Місце видалення відходів площею 14,9 га	РП	Вид цільового призначення: 03.12 Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування	За умови виконання вимог

	50.672720, 29.977463				Категорія земель: Землі житлової та громадської забудови Не потребує зміни цільового призначення	діючого законодавства
Бучанська міська ТГ	3210945300:01:118:0180 3210800000:01:118:0206	Бучанська міська рада	Дві ділянки площею по 1 га	ССЛ, СПС, пелетна установка, біогазова (МПП «Рада»)	Компостувальна станція: Вид цільового призначення: 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення Сміттєсортувальна лінія: Вид цільового призначення: 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Бучанська міська ТГ, с. Здвижівка	3221082500:05:001:0001	Бучанська міська рада. Орендар – ТОВ «Крамар-Еко-Полігон»	Земельна ділянка площею 8,4999 га	Полігон побутових відходів	Вид цільового призначення: 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Бучанська міська ТГ, с. Здвижівка	3221082500:05:001:0811	Приватна	Земельна ділянка площею 1,38 га	Комплекс сортування побутових відходів	Вид цільового призначення: 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд	За умови виконання вимог

					підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості, включаючи об’єкти оброблення відходів, зокрема із енергогенеруючим блоком Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	діючого законодавства
Бучанська міська ТГ, с. Здвижівка	3221082500:05:001:0812	Приватна	Земельна ділянка площею 1,34 га	Комплекс сортування ВГВ та ремонтних відходів	Вид цільового призначення: 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості, включаючи об’єкти оброблення відходів, зокрема із енергогенеруючим блоком Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Білогородська сільська ТГ, с. Гореничі	3222482000:05:006:0001	Приватна	Земельна ділянка площею 1,55 га	Комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури	Вид цільового призначення: 01.03 Для ведення особистого селянського господарства Категорія земель: Землі сільськогосподарського призначення Потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Бородянська селищна ТГ, с.Вабля	50.569376, 29.842305	Орендар - ТОВ «Екопростір «Грінсайкл Україна»	Земельна ділянка площею 3,5392 га	Об’єкт управління відходами, що не є небезпечними та небезпечними відходами	Вид цільового призначення: 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв’язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення.	За умови виконання вимог діючого законодавства. підприємство в процесі розробки Звіту з ОВД та здійснення всіх необхідних дій, з метою отримання Висновку з ОВД та

						всіх дозвільних документів на провадження діяльності пов'язаної з управлінням відходами.
Макарівська селищна ТГ	3222755100:06:009:0001	Макарівська селищна рада	Площа 6,95 га	ССЛ	Вид цільового призначення: 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв’язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Димерська селищна ТГ	Діючий полігон: 3221855300:11:169:0002 Проєктований РП: 3221855300:11:169:0955 Друга ділянка під проєктований РП: 3221855300:11:169:0956	Димерська селищна рада	Діючий полігон площею 7.135 га Перша ділянка площею 2 га Друга ділянка площею 2 га	РП, ССЛ , пункт компостування	Діючий полігон Вид цільового призначення: 11.04 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд технічної інфраструктури (виробництва та розподілення газу, постачання пари та гарячої води, збирання, очищення та розподілення води) Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв’язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення Перша ділянка: Вид цільового призначення: 01.03 Для ведення особистого селянського господарства Категорія земель: Землі сільськогосподарського призначення Потребує зміни цільового призначення Друга ділянка: Вид цільового призначення: 01.03 Для ведення особистого селянського господарства	За умови виконання вимог діючого законодавства

					Категорія земель: Землі сільськогосподарського призначення Потребує зміни цільового призначення	
Іванківська селищна ТГ, с.Ковалівка	ТОВ «СІ ЕКО» 51.1093295, 29.9495053 3222083600:02:001:0004	Іванківська селищна рада. Орендар - ТОВ «СІ ЕКО»	Об'єкт управління відходами ТОВ «СІ ЕКО» площею 50 га	Сміттєпереробний завод з полігоном для відходів	Вид цільового призначення: 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства. підприємство в процесі розробки Звіту з ОВД та здійснення всіх необхідних дій, з метою отримання Висновку з ОВД та всіх дозвільних документів на провадження діяльності пов'язаної з управлінням відходами.
Славутицька міська ТГ	7424485600:09:001:0050 51.50911, 30.67431	Славутицька міська рада, у постійному користуванні КП «Житлово-комунальний центр» Славутицької міської ради	Полігон побутових відходів з 1991 року, площею 8,7 га.	РП, ССЛ , пункт компостування	Вид цільового призначення: 11.08 - Земельні ділянки загального користування, відведенні для цілей поводження з відходами. Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Великодимерська селищна ТГ (с.Залісся)	3221280800:08:009:0007	Великодимерська селищна рада. Ділянка згідно з	Площа ділянки – 11,7587 га	РП, 2 ССЛ в стадії завершення	Вид цільового призначення: 11:02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та	За умови виконання вимог діючого законодавства

		договором оренди обслуговується ПП «Еко-Старт»			іншої промисловості Не потребує зміни цільового призначення.	
Баришівська селищна ТГ	3220282800:07:032:0116	Баришівська селищна рада	Площа - 35,1629 га, з можливістю розширення на 14 га. яка знаходиться за межами села Коржі в межах Баришівської селищної ТГ. Планується сміттєсортувальний комплекс потужністю 150 тис.т/рік та полігон ПВ Планована діяльність: оброблення ПВ, відходів комерційних та промислових підприємств, видобуток ресурсів та енергії з біогазу	РП, сміттєпереробний комплекс у с.Коржі, ССЛ	Затверджений детальний план території, етап зміни цільового призначення земельної ділянки з - 01.04 Для ведення підсобного сільського господарства – на 11.02. «Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості, включаючи об’єкти оброблення відходів, зокрема із енергогенеруючим блоком». Потребує зміни цільового призначення.	За умови виконання вимог діючого законодавства
Бориспільська міська ТГ	3220882200:03:006:0293 50.305644, 30.931802	Бориспільська міська рада	Розглянути можливість розташування СПС на земельній ділянці від полігоном ПВ площею 6.0382 га	СПС	Вид цільового призначення: 03.12 Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування Категорія земель: Землі житлової та громадської забудови Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства

Березанська міська ТГ	3220288700:25:090:0001	Передано у постійне користування КП «Інвест – Березань»	площа 7,0 га	СПС, ССЛ, комплекс з вироблення електричної енергії з відходів	Вид цільового призначення: 11.08. Земельні ділянки загального користування, відведенні для цілей поводження з відходами Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Згурівська селищна ТГ	3221955100:06:007:0002 50.470073416516 1, 31.789654725720 062	Згурівська селищна рада	Сміттесортувальна лінія потужністю 5 тис.тонн/рік Площа 1.2 га	ССЛ	Вид цільового призначення: 11.08 Земельні ділянки загального користування, відведенні для цілей поводження з відходами Категорія земель: Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства
Яготинська міська ТГ	3225585800:08:005:0049 50,283661 31,826297	Яготинська міська рада	Полігон зі сміттєсортувально ю лінією Площа - 5,076 га	РП, ССЛ	Вид цільового призначення: 03.12 Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування Не потребує зміни цільового призначення	За умови виконання вимог діючого законодавства

Джерело інформації: інформація від територіальних громад області, суб'єктів господарювання, які працюють на території Київської області у сфері управління відходами та опрацювання стратегічних документів області

*рішення щодо виділення земельних ділянок приймається органами місцевого самоврядування

**інформацію по кластерах, де не було подано пропозицій територіальними громадами щодо потенційних ділянок під РП та ССЛ та СПС запропоновано розробниками Регіонального плану на основі аналізу стратегічних документів територіальних громад, в яких серед основних завдань та заходів є заплановані об'єкти інфраструктури у сфері управління відходами

2.4. SWOT-аналіз системи управління відходами

Підсумком стратегічного аналізу і дослідження є SWOT-аналіз системи управління відходами, який полягає у визначенні сильних і слабких сторін громади – позитивних і негативних рис, які мають вплив на майбутній розвиток, а також можливостей і загроз – позитивних і негативних процесів чи явищ, які стосуватимуться системи управління відходами майбутньому і впливатимуть на її розвиток.

Таблиця 2.4.1. SWOT-аналіз системи управління відходами у Київській області

Сильні сторони	Слабкі сторони
Наявна інфраструктура оброблення відходів: у області діє кілька підприємств, що спеціалізуються на обробленні різних видів відходів, зокрема, тих, що не є небезпечними, відновленням відсортованих відходів тощо. Наявність паспортизованих місць видалення відходів дозволяє ефективніше контролювати захоронення побутових відходів. В області функціонує значна кількість великих і середніх промислових підприємств, що забезпечують стабільне виробництво і значний вклад у валову додану вартість регіону. Медичні заклади області здійснюють збирання та тимчасове зберігання медичних відходів відповідно до державних санітарно-протиепідемічних правил., які передають на оброблення Існуюча інфраструктура для оброблення біовідходів: у області здійснює діяльність декілька суб'єктів господарювання, які мають біогазові станції з виробництвом електричної енергії з органічних відходів. Це сприяє зменшенню обсягів відходів, що потрапляють на полігони і звалища.	Низький рівень оброблення відходів. Недосконала система управління небезпечними відходами, накопичення небезпечних відходів, зокрема ХЗЗР і недостатнє фінансування програм оброблення даного виду відходів. Недостатнє впровадження роздільного збирання побутових відходів. Відсутність ефективної системи оброблення пластикових і гумових відходів призводить до їх накопичення на звалищах або до спалювання, що може бути шкідливим для довкілля. Відсутність технічного забезпечення інфраструктури управління медичними відходами. У Київській області не існує централізованої системи управління знятими з експлуатації транспортними засобами, що ускладнює контроль за їх обробленням. Відсутність належної інфраструктури та системи

Наявність великих площ лісових ресурсів: значна частина земель вкриті лісами та територіями ПЗФ, що створює можливості для збереження екологічного балансу. Наявність обласної та місцевих програм у сфері управління відходами: високий ступінь інформаційної політики в сфері управління відходами.	збирання біовідходів у багатьох населених пунктах області, що призводить до їх захоронення разом з іншими видами відходів. Незважаючи на наявність біогазових станцій, цей потенціал використовується недостатньо. Можливості для розширення виробництва біогазу з біовідходів залишаються значною мірою нереалізованими. Небезпечні відходи, що утворюються внаслідок промислової діяльності, агросектору, військових об'єктів, енергетики, об'єктів критичної інфраструктури становлять суттєву загрозу для довкілля та здоров'я населення. Недостатнє фінансування на розвиток і підтримку екологічних методів управління відходами. Відсутні фінансові стимули суб'єктів господарської діяльності та населення щодо зменшення обсягів утворення відходів.
Можливості	**Загрози**
Можливість залучення додаткових інвестицій для модернізації існуючих та створення нових підприємств з оброблення відходів. Інновації в технологіях оброблення можуть допомогти значно знизити обсяги захоронених відходів та підвищити рівень їх оброблення. Збільшення кількості населених пунктів, де впроваджено роздільне збирання, дозволить знизити навантаження на полігони та підвищити рівень рециклінгу вторинної сировини.	Ракетні обстріли території області Потреба в рекультивації значної кількості полігонів, звалищ та несанкціонованих сміттєзвалищ може викликати фінансові труднощі для місцевих органів влади. Відсутність достатнього фінансування може обмежити можливості регіону для реалізації ефективних природоохоронних заходів у сфері управління відходами.

Відновлені біовідходи можуть використовуватись у сільському господарстві як добрива, що сприяє розвитку органічного землеробства та зменшенню використання хімічних добрив. Впровадження та розширення програм компостування в містах та селах області дозволить ефективніше використовувати біовідходи і зменшити їх обсяги на звалищах. Впровадження нових технологій оброблення промислових відходів може знизити екологічне навантаження та сприяти економічному розвитку регіону. Залучення фінансових ресурсів для модернізації системи управління медичними відходами може допомогти вирішити існуючі проблеми та покращити екологічну ситуацію в регіоні. Розвиток біоенергетики, включаючи розширення біогазових установок, може забезпечити додаткові джерела енергії і зменшити залежність від традиційних видів палива Зростання попиту на вторинні матеріальні ресурси (метали, пластик) може стимулювати розвиток переробної галузі в регіоні. Програми підвищення екологічної відповідальності можуть сприяти зменшенню утворення відходів та підвищенню ефективності їх оброблення. Створення централізованої системи управління та обліку знятих з експлуатації транспортних засобів допоможе краще контролювати процес	Наявність значних обсягів побутових відходів створює постійний ризик забруднення навколишнього природного середовища. Площа земель, зайнятих під побутовими відходами, зростає, що створює екологічні ризики та потребує значних ресурсів для рекультивації МВВ. Постійне збільшення площі земель, під несанкціонованими сміттєзвалищами загрожує погіршенням стану довкілля. Накопичення промислових відходів і відсутність належної інфраструктури для їх оброблення підвищують ризик екологічних катастроф. Відсутність суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності управління небезпечними відходами, зокрема, медичними може призвести до серйозних санітарно-епідеміологічних загроз для населення. Високі витрати на оброблення небезпечних відходів можуть стати фінансовим тягарем для територіальних громад і регіону та обмежити можливості для інших екологічних ініціатив. Посилення екологічних норм і вимог може призвести до необхідності значних інвестицій у модернізацію виробничих процесів та системи управління відходами.

оброблення та зменшити екологічні ризики. Можливе створення нових регіональних полігонів та приведення існуючих полігонів відповідно до вимог чинного законодавства. Налагодження системи обліку відходів, що можуть бути переведені в статус вторинних матеріальних ресурсів для зменшення загальної кількості промислових відходів шляхом залучення їх у виробничу діяльність підприємств області.	Зміни у законодавстві щодо управління біовідходами можуть створювати додаткові виклики для місцевих підприємств і органів влади, що може вплинути на ефективність їх діяльності у цій сфері. Неможливість урахування повноти даних при аналізі ситуації управління відходами створює загрозу отримання об'єктивних прогнозних сценаріїв та реалізації ефективної системи моніторингу у сфері відходів виробництва та споживання. Відсутність детальної інформації про суб'єктів господарювання, які займаються обробленням знятих з експлуатації транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився обмежує можливості для належного моніторингу та контролю цього процесу. Неналежне управління біологічно розкладними відходами може призвести до забруднення ґрунтів і водних ресурсів, а також до виникнення неприємного запаху.

SWOT-аналіз системи управління відходами у Київській області дозволяє окреслити не лише внутрішні чинники стійкості та дисбалансу, а й зовнішні впливи, які визначатимуть перспективи розвитку у середньостроковій перспективі. Серед сильних сторін регіону – висока інвестиційна привабливість, щільна логістична мережа та відносно активний приватний сектор. Водночас слабкі сторони зосереджені навколо управлінської, інфраструктурної та просвітницької незрілості на місцевому рівні. Можливості розвитку, пов'язані із законодавчими змінами та міжнародною підтримкою, створюють основу для модернізації системи, однак реалізація цих перспектив гальмується через наявність багаторівневих загроз – як техногенного, так і інституційного характеру. SWOT-аналіз підтверджує необхідність комплексної, структурно збалансованої трансформації всієї системи управління відходами.

Системний аналіз стану управління відходами в Київській області демонструє суперечливу картину. З одного боку, регіон має потужний людський,

економічний і логістичний потенціал для розвитку ефективної системи управління відходами. З іншого – інфраструктура залишається застарілою, нерівномірно розвиненою, а функціональні повноваження між органами влади, громадами та бізнесом часто не синхронізовані. Більшість поточних потоків відходів досі завершує свій цикл на полігонах, тоді як рівень оброблення й підготовки відходів до повторного використання є вкрай низьким. Аналіз також виявив дефіцит повних статистичних даних, що ускладнює прогнозування та планування.

Інституційна структура управління відходами перебуває у стадії поступового переходу: громади набули формальних повноважень, однак їхня фактична спроможність реалізовувати ефективну політику залишається обмеженою. Відсутність спеціалізованих відділів або фахівців на місцях, слабка координація з обласним рівнем і недостатня прозорість у діяльності операторів створюють інституційні бар'єри. Також існує фрагментарність у програмному полі – окремі документи передбачають заходи, дотичні до сфери відходів, але не мають ані загального бачення, ані координації.

Фінансова складова управління відходами залишається найвразливішою. Надходження до природоохоронних фондів нестабільні, а витрати громад на сферу відходів у багатьох випадках є низькими. Частка витрат підприємств також не відповідає фактичному навантаженню на довкілля. Спостерігається низький рівень співробітництва між територіальними у сфері спільного фінансування або управління інфраструктурними об'єктами. Це вимагає запровадження нових фінансових моделей.

РОЗДІЛ ІІІ. ПЛАНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В РЕГІОНІ

3.1. Цілі та цільові показники

З метою реалізації Регіонального плану управління відходами у Київській області до 2034 року визначено такі пріоритетні цілі:

виконання вимог, визначених Законом України «Про управління відходами»;

поетапна реалізація цілей, встановлених Національним планом управління відходами до 2033 року;

визначення цілей і встановлення цільових показників Регіонального плану та їх досягнення.

Виконання завдань та заходів Регіонального плану, відповідно до визначених цілей та принципів управління відходами, має забезпечити впровадження ефективної системи управління відходами.

Досягнення поставлених цілей планується забезпечити шляхом:

розроблення місцевих планів управління відходами та планів управління відходами підприємств, установ та організацій;

підвищення рівня обізнаності населення та суб'єктів підприємницької діяльності про управління відходами;

сприяння впровадженню найкращих доступних технологій у сфері управління відходами на регіональному рівні;

стимулювання заходів, спрямованих на запобігання утворенню відходів, їх мінімізацію, підготовку відходів до повторного використання та рециклінг відповідно до п'ятирівневої ієрархії управління відходами;

фінансування заходів із будівництва та модернізації інфраструктури управління відходами за рахунок коштів державного, обласного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, незаборонених законодавством;

впровадження кластерного підходу до створення інфраструктури управління відходами;

здійснення моніторингу та регулярного оцінювання ефективності реалізації Регіонального плану.

Статтею 37 Закону України «Про управління відходами» встановлюються такі цільові показники щодо підготовки побутових відходів до повторного використання та рециклінгу :

1) до 2025 року - не менше 10 % їх маси;

2) до 2030 року - не менше 20 % їх маси;

3) до 2035 року - не менше 25 % їх маси;

4) до 2040 року - не менше 35 % їх маси

Для зменшення захоронення біовідходів, встановлються такі цільові показники: до 2030 року зменшення захоронення біовідходів на 10 відсотків обсягу біовідходів, які утворються у складі побутових відходів; до 2033 року зменшення до 15 відсотків захоронення біовідходів.

Інші цільові показники, які відсутні у законодавстві України, ґрунтуються на досвіді інших європейських країн з урахуванням вимог директив ЄС. Так,

Директива Європейського Парламенту та Ради 2018/850/ЄС від 30 травня 2018 р. про внесення змін до Директиви Ради 1999/31/ЄС додає цільовий показник щодо зменшення видалення побутових відходів на полігонах до 10 відсотків до 2035 року (перенесення строків досягненні цілі на п’ять років).

Крім того, якщо строки перенесено, держава-член все одно повинна забезпечити, щоб загальна кількість видалених побутових відходів на полігони не перевищувала 25 відсотків у 2035 році. Для досягнення показників ЄС щодо зменшення захоронення побутових відходів до 2033 року кількість захоронення побутових відходів необхідно зменшити на 30 відсотків їх загального обсягу побутових відходів.

Цільові показники для відходів від продукції, на яку поширюється розширена відповідальність виробника (відходи упаковки, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, відходи транспортних засобів, знятих з експлуатації, відходи мастил (олив), відходи шин, відходи текстилю тощо) встановлюються відповідним законодавством, що на сьогодні не прийняте.

Для забезпечення досягнення поставлених цілей розроблено План заходів**,** який містить, перелік конкретних заходів, відповідальних виконавців, індикатори виконання, строки виконання та джерела фінансування (додаток 12).

У додатках 6 та 7 Регіонального плану наведені цілі та цільові показники Регіонального плану.

3.2. Управління потоками відходів

Київська область - один із найбільших регіонів України, який характеризується високою щільністю населення, активним промисловим та аграрним виробництвом, а також значними обсягами утворення різних видів відходів.

Територія області охоплює, як урбанізовані зони з розвиненою інфраструктурою, так і сільські громади з обмеженими можливостями для організації сучасної системи управління відходами.

Частину території займає Чорнобильська зона, що включає північ Вишгородського району, де розташовані: безпосередньо електростанція, міста Чорнобиль та Прип'ять, північ Вишгородського району (у тому числі с-ще Поліське та с-ще Вільча).

Зона відчуження не придатна для людської активності чи діяльності в секторі господарювання, однак тут цілком можливе впровадження проєктів, направлених на розвиток відновлюваної енергії.

У 2023 році підготовлений законопроєкт щодо використання території Чорнобильської зони спрямований на розвиток її промислового використання та виробництва електроенергії. Він передбачає внесення змін до законодавства про правовий режим зони відчуження для виділення територій спеціального промислового використання.

З 1996 року у зоні відчуження діє полігон по захороненню побутових відходів «Лелів», що здійснює захоронення побутових відходів, утворених на території зони. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 січня 2024

року №49-р «Про схвалення Стратегії розвитку територій у зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення на 2024-2032 роки» передбачено реконструкцію полігону побутових відходів «Лелів» із перепрофілюванням у багатофункціональний комплекс з управління відходами.

Найближча відстань до населених пунктів Вишгородського району складає 54 км, до міста Київ - 134 км, проте Київською міською громадою розглядається на перспективу дана ділянка, як регіональний полігонів захоронення побутових відходів від міста Києва. (Інформація з проєкту Регіонального плану управління відходами у місті Києві).

Внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації та тимчасової окупації частини території Київської області збільшилась кількість випадків забруднення ґрунтів та земель. За даними Державної екологічної інспекції Столичного регіону, земельні ресурси Столичного регіону зазнали збитків на суму 2 мільярди 54 мільйони 690 тисяч гривень, внаслідок засмічення та забруднення через руйнування, спричинені військовою агресією РФ.

У зв’язку із тимчасовою окупацією, воєнні дії та постійними обстрілами, що спричиняють руйнування житлової та промислової інфраструктури, та потребою коштів на їх відновлення, без державної підтримки є неможливим розвиток таких, територіальних громад як Поліська, Іванківська, Димерська, Бородянська, Макарівська, Дмитрівська.

Найбільше постраждали промислові підприємства на території Бородянської, Ірпінської, Макарівській, Бучанської, Димерської, Іванківської, Вишневої, Калинівської (Фастівського району) та Калинівської (Броварського району), Немішаївської (Бучанського району), Баришівської, Броварської (Броварського району) територіальних громад. Їх виробничі потужності зазнали обстрілів та бомбардувань.

Крім того, є громади, з низьким рівнем соціально-економічного розвитку, з незначною чисельністю населення, відстань яких від до найближчих міст з населенням більше 50 тис. осіб становить понад 40 км автомобільними дорогами з твердим покриттям. Йдеться про такі громади, як Володарська, Дівичківська, Маловільшанська, Пірнівська, Рокитнянська, Тетіївська, Томашівська, Фурсівська.

Окрім цього, особливістю області є наявність міста-супутника Славутич, що відноситься до Вишгородського району однак територіально розміщений за 150 км від районного центру і територіально знаходиться у Чернігівській області.

Забруднювачами земельних ресурсів також є накопичувачі побутових відходів (звалища, несанкціоновані сміттєзвалища, місця видалення відходів, мулові майданчики), склади безхазяйних непридатних до використання пестицидів і агрохімікатів та промислові відходи, що утворюються на великих підприємствах.

За інформацією з Програми соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2021-2027 роки, кількість полігонів та звалищ побутових відходів у Київській області складає 37 одиниць, що займають площу близько 268,077 га, з них 12 – перевантажені, 36 – не відповідають нормам екологічної безпеки.

Основними суб'єктами господарювання, які здійснюють оброблення ресурсоцінних відходів в області є: ПП «Обухівміськвторресурси» та МПП «Рада» та ТОВ «Альтфатер Київ».

Найбільшими утворювачами відходів на території області є: Трипільська ТЕС, ТОВ «Ясенсвіт», ДП «Укрспирт», ПАТ «Київський картонно-паперовий комбінат».

Ієрархія управління відходами впроваджується центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями з метою (у порядку пріоритетності):

1) запобігання утворенню відходів;

2) підготовки відходів до повторного використання;

3) рециклінгу;

4) відновлення відходів (у тому числі виробництва енергії);

5) видалення відходів.

Підприємства, установи та організації, діяльність яких призводить до утворення відходів, забезпечують дотримання ієрархії управління відходами шляхом:

1) планування та здійснення своєї діяльності таким чином, щоб запобігати утворенню відходів, зменшувати їх утворення, запобігати їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище під час проектування продукції, її виробництва, під час і після використання продукції;

2) здійснення відновлення відходів, утворенню яких не вдалося запобігти, забезпечуючи підготовку відходів до повторного використання, рециклінг або проведення інших операцій з відновлення, включаючи виробництво енергії;

3) видалення лише тих відходів, що непридатні з технологічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів.

Для того, щоб запрацювала нова система запобігання утворенню відходів, ієрархія має діяти як на загальнодержавному, так і на місцевому, локальному рівнях, включно з рівнем домогосподарства.

Кожен відіграє свою роль у побудові нової системи управління відходами відповідно до принципів циркулярної економіки (економіки замкненого циклу).

Мета цих заходів - зменшити кількість відходів і передбачити повторне використання продукції чи подовження її життєвого циклу, а також – мінімізувати несприятливий вплив утворених відходів на довкілля та здоров'я людини.

Оптимальним методом мінімізації захоронення утворених відходів, є роздільне збирання відходів в межах територіальних громад для таких видів відходів, як папір і картон, пластик, скло, метал (далі - ресурсоцінні відходи). При цьому створюються умови для забезпечення роздільного збирання біовідходів, текстилю, небезпечних відходів у складі побутових та інших видів відходів, що підлягають роздільному збиранню, зокрема відходів деревини, великогабаритних та ремонтних відходів, відходів зелених насаджень, упаковки, електричного та електронного обладнання, батарей та акумуляторів.

Наступний етап це формування залишків з відходів, що можуть бути використані як паливо або для іншого виробництва енергії, яка може включати

підготовку відходів до повторного використання, рециклінг, зворотне заповнення та інші операції.

Протягом періоду підготовки Регіонального плану управління відходами поступили пропозиції від наукових та експертних середовищ Києва, які розробники РПУВ подають як альтернатний сценарій управління відходами.

Зокрема, дійсним членом Української Технологічної Академії, д.т.н.О.Кучеренком запропоновано запровадити в Київській області термічне оброблення відходів, які підлягають захороненню - методом піролізу при температурі понад 1000-1200 градусів Цельсія. Золу, що утворюється після процесу видалення відходів можна використати на підсипку дороги чи будівельний матеріал.

Такий метод можна застосувати, якщо територіальні громади нададуть дозвіл на розміщення даної установки на їх території.

Водночас, пошук ділянки можна здійснити на території Чорнобильської зони, яка на сьогодні розглядається з перспективою на використання у сфері управління та захоронення відходів.

Головою комітету з міжнародного співробітництва та експертом PAEW п. І.Лисенко запропоновано порівняльні аналізи технологічних варіантів термохімічного оброблення побутових відходів, що наведені у таблиці 1 додатку 17 та окремих варіантів оброблення біовідходів, що наведені у таблиці 2 додатку 17.

Такі методи управління відходами дозволяють перш за все скоротити кількість ділянок, що використовуються для захоронення відходів, створити додаткове джерело енергії, а також створити додатковий ресурс з ресурсоцінних відходів.

Дані щодо потенційних об’єктів управління відходами, передбачені РПУВ на території Київської області наведені у додатку 8.

Інформація щодо розширення та оновлення матеріально-технічної бази системи збирання побутових відходів (сміттєвози, контейнери) у Київській області наведена у додатку 9.

Об’єкти інфраструктури управління побутовими відходами, передбачені Регіональним планом на території Київської області наведено у додатку 10.

Заплановані до будівництва об’єкти інфраструктури управління побутовими відходами наведено у додатку 11.

3.2.1. Управління побутовими відходами

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

У 2023 році вступив у дію Закон України «Про управління відходами», що змінив вимоги до системи управління відходами, він врегульовує питання дозвільної системи, визначає напрями та дії, з метою мінімізації захоронення відходів та збільшення об’ємів рециклінгу, підготовки відходів до повторного використання .

З урахуванням положень Закону та Національного плану управління відходами до 2033 року, що стосується побутових відходів, розробниками

визначено комплексний підхід, що об’єднує основні способи управління відходами – впровадження роздільного збирання, розширеної відповідальності виробника та поглиблене оброблення відходів. За досвідом розвинених країн повноцінне втілення цих способів управління ПВ займає період часу від 10 до 15 років.

На визначений період планування РПУВ, сценарій, спрямований на зменшення обсягів захоронення, який визначено як основний, передбачає збереження та кількісний розвиток об’єктів діючої системи управління з одночасним створенням об’єктів поглибленого оброблення.

У Додатку 17 наведені основні техніко-економічні, соціальні та екологічні параметри визнаних практикою технологій, що вже мають характеристику як науково-дослідні технології.

Організаційні, інвестиційні та фінансові рішення приймаються на рівні територіальних громад та через механізм взаємодії між ними і детальніше описуються у процесі підготовки місцевих планів управління відходами.

Впровадження механізму регіонального поділу території області на кластери та співробітництво територіальних громад, а також залучення міжнародної технічної допомоги та інших незаборонених законодавством фінансових ресурсів для досягнення цілей сталого розвитку територій є одним із способів розв’язання проблем у сфері управління відходами в територіальних громадах.

РПУВ передбачає створення системи управління відходами на рівні кластерів. Така система охоплює територію певної кількості громад, а її створення і підтримання потребує узгодженості управлінських і технічних рішень. Завдання і заходи щодо створення системи управління відходами прописані в додатку 15.

Кластер управління відходами (далі - кластер) - локалізована територія суміжних територіальних громад, охоплена спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів.

Методичними рекомендаціями з розроблення регіональних планів управління відходами, затвердженими наказом Міндовкілля України від 16.04.2024 року № 403 (далі – Методичні рекомендації), описано критерії визначення територіальних меж кластерів:

основні

а) рекомендоване охоплення населення від 150 тис. мешканців і більше;

б) можливість створення регіонального полігону для захоронення побутових відходів у кожному кластері;

в) перспективи створення об'єктів поглибленого оброблення побутових відходів (у т. ч. з отриманням енергії), орієнтованих на обслуговування усієї або щонайменше значної території в межах кластеру;

г) мінімізація витрат на перевезення та захоронення відходів;

ґ) мінімізація обсягів захоронення відходів;

додаткові:

а) врахування поточної адміністративної структури регіону, усталені зв'язки між громадами;

б) місцеві обмеження щодо розташування полігону для захоронення побутових відходів через геологічні/гідрогеологічні умови, схильні до затоплення території, близькість до природоохоронних зон тощо.

При розробці Регіонального плану розглянуто 2 варіанти поділу території Київської області на кластери управління відходами.

Сценарій №1. Поділ Київської області на території охоплення (кластери) на основі нового адміністративно-територіального поділу області.

Внаслідок адміністративно-територіальної реформи, з 2020 року Київська область складається з 69 територіальних громад, об'єднаних у 7 районів: укрупнені Білоцерківський, Бориспільський, Броварський, Вишгородський, Обухівський, Фастівський та новоутворений Бучанський. Громади, у свою чергу, поділяються на 489 старостинських округів (на них поділено усі громади, окрім трьох — Коцюбинської, Славутицької та Чабанівської). Прогнозовані обсяги утворення побутових відходів по сценарію №1 наведені в таблиці 3.2.1.1.

Таблиця 3.2.1.1. Пропонований Сценарій № 1 територіальних меж кластерів Київської області та прогнозованих обсягів утворення побутових відходів на основі адміністративно-територіального поділу

Райони	Кластер № 1 Білоцерківський	Кластер № 2 Бориспільський	Кластер № 3 Броварський	Кластер № 4 Вишгородський	Кластер № 5 Обухівський	Кластер № 6 Фастівський	Кластер № 7 Бучанський
Чисельність населення, осіб*	428 473	202 289	241 986	132 159	227 138	184 134	415 019**
Обсяг утворення ПВ, тонн/рік	162 648,3	76 788,9	91 857,9	50 167,5	86 221,6	69 897,3	156 296,2
Перелік ТГ, які увійшли в кластер	Білоцерківська міська ТГ Володарська селищна ТГ Гребінківська селищна ТГ Ковалівська сільська ТГ Маловільшанська сільська ТГ Медвинська сільська ТГ Рокитнянська селищна ТГ Сквирська міська ТГ Ставищенська селищна ТГ Таращанська міська ТГ Тетіївська міська ТГ Узинська міська ТГ Фурсівська сільська ТГ	Бориспільська міська ТГ Воронькiвська сільська ТГ Гірська сільська ТГ Дівичківська сільська ТГ Золочівська сільська ТГ Переяславська міська ТГ Пристолична сільська ТГ Студениківська сільська ТГ Ташанська сільська ТГ Циблівська сільська ТГ Яготинська міська ТГ	Баришівська селищна ТГ Березанська міська ТГ Броварська міська ТГ Великодимерська селищна ТГ Зазимська сільська ТГ Згурівська селищна ТГ Калинівська селищна ТГ Калитянська селищна ТГ	Вишгородська міська ТГ Димерська селищна ТГ Іванківська селищна ТГ Петрівська сільська ТГ Пірнівська сільська ТГ Поліська селищна ТГ Славутицька міська ТГ	Богуславська міська ТГ Васильківська міська ТГ Кагарлицька міська ТГ Козинська селищна ТГ Миронівська міська ТГ Обухівська міська ТГ Ржищівська міська ТГ Українська міська ТГ Феодосіївська сільська ТГ	Бишівська сільська ТГ Боярська міська ТГ Гатненська сільська ТГ Глевахівська селищна ТГ Калинівська селищна ТГ Кожанська селищна ТГ Томашівська сільська ТГ Фастівська міська ТГ Чабанівська селищна ТГ	Білогородська сільська ТГ Бородянська селищна ТГ Борщагівська сільська ТГ Бучанська міська ТГ Вишнева міська ТГ Гостомельська селищна ТГ Дмитрівська сільська ТГ** Ірпінська міська ТГ Коцюбинська селищна ТГ Макарівська селищна ТГ Немішаївська селищна ТГ Пісківська селищна ТГ

*за даними Головного управління статистики Київської області

** відповідно до інформації від Дмитрівської сільської ТГ від 22.09.2025 р №1736 на території громади реалізовується масштабний інфраструктурний проєкт будівництва нового міста з прогнозованою чисельністю мешканців понад 40 000 осіб.

Сценарій № 2. Поділ Київської області на території охоплення здійснено на основі принципів оптимальної транспортної логістики та економічної доцільності, а також з урахуванням звернень територіальних громад.

У Сценарії № 2, з огляду на значну протяжність районів області та великі відстані до проєктованих регіональних полігонів, розробниками запропоновано формування підкластерів.

Економічна доцільність реалізації Сценарію № 2 полягає, зокрема, у створенні Славутицького підкластеру, який територіально розташований у Чернігівській області.

У Сценарії № 2 також враховано інформацію щодо створення індустріального парку «Боярка» на території Боярської міської територіальної громади, функціонування наявних об'єктів інфраструктури у громадах, а також об'єктів, проєктування або реалізація яких здійснюється територіальними громадами чи суб'єктами господарювання.

Прогнозовані обсяги утворення побутових відходів по сценарію №2 наведені в таблиці 3.2.1.2. Межі кластерів та місця планованого розташування об'єктів інфраструктури по сценарію №2 позначені на карті 3.2.1.1.

Кількість населення Київської області з кожним роком зростає, що безпосередньо впливає на збільшення обсягів утворення побутових відходів. Це зростання є ключовим фактором, що впливає на обсяги утворення побутових відходів. У зв'язку зі зростанням населення прогнозується збільшення загального обсягу утворення побутових відходів. Будь-які зміни у поведінці споживачів (роздільне збирання відходів, зменшення споживання, оброблення) у даному прогнозі не враховуються.

Відповідно до динаміки норм утворення побутових відходів у великих та середніх містах України, питомі показники мають стабільну тенденцію до зростання, що пов'язано з підвищенням рівня споживання, урбанізацією та покращенням добробуту населення. Відповідно до Наказу Міністерства з питань житлово-комунального господарства від 30.07.2010 № 259 (зі змінами) «Про затвердження Правил визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами» середня норма утворення ПВ визначається залежно від кількості багатоквартирних будинків, гуртожитків, готелів, приватної забудови, закладів освіти, населення, сезонності і тд. Відповідно ця цифра варюється в Наказі від 0,73 до 1,24 кг/особу. Припускаємо, що середній показник утворення побутових відходів на одну особу в Україні становить близько 1,04 кг на добу, що відповідає 379,6 кг на рік. Ці обсяги приймаються за базові під час складання прогнозу обсягів утворення відходів з урахуванням того, що середньорічний темп приросту обсягів утворюваних відходів, за прогнозами Інституту економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук, становить 1,38 відсотка. Підвищення або зниження рівня споживання, зміни в пакувальних технологіях чи ставлення населення до роздільного збирання відходів також можуть вплинути на реальні обсяги утворення відходів.

Згідно з розпорядженням Київської міської військової адміністрації від 31.01.2023 № 59 «Про затвердження норм надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у місті Києві на 2023–2027 роки», затверджено такі норми: для мешканців багатоквартирних будинків з наявністю усіх видів благоустрою -

2,19 м³/рік на 1 мешканця, для мешканців одноквартирних будинків з присадибною ділянкою - 2,54 м³/рік на 1 мешканця, що орієнтовно становить 390 - 457 кг відходів на рік на одну особу. Аналогічні показники зафіксовані і в інших містах України: м. Луцьк: мешканці багатоквартирних будинків утворюють 382,1 кг/рік, мешканці приватного сектору - 423,7 кг/рік; м. Хмельницький: 389,23 кг/рік для багатоквартирних будинків та 418,10 кг/рік для приватного сектору.Для менших міст характерні дещо нижчі питомі показники, що пояснюється як нижчим рівнем споживання, так і іншими соціально-економічними особливостями. Водночас Київська область характеризується вищим рівнем економічного розвитку та урбанізації, що обґрунтовує використання вищих питомих показників при оцінці обсягів утворення побутових відходів.

Прогноз обсягів утворення побутових відходів в Київській області до 2034 року наведений у таблиці 3.2.1.3 за оптимістичним і реалістичним прогнозом чисельності населення, що наведений у таблиці 1.3.2. у розділі 1.

Таблиця 3.2.1.2. Сценарій №2. Поділ Київської області на зони охоплення (кластери) на основі додаткових критеріїв формування кластерів

Назва кластеру/підкластеру	Територіальні громади, що входять у кластер	Чисельність населення, осіб	Обсяг утворення ПВ, тонн/рік
Білоцерківський кластер	-	**418 803**	**158 977,6**
Білоцерківськиій підкластер	Білоцерківська міська ТГ Узинська міська ТГ Гребінківська селищна ТГ Ковалівська сільська ТГ Маловільшанська сільська ТГ Рокитнянська селищна ТГ Фурсівська сільська ТГ Сквирська міська ТГ	325 988	123 745,0
Ставищенський підкластер	Ставищенська селищна ТГ Таращанська міська ТГ Тетіївська міська ТГ Володарська селищна ТГ	92 815	35 232,6
Обухівський кластер	-	**236 722**	**89 859,7**
Обухівський підкластер	Обухівська міська ТГ Українська міська ТГ Козинська селищна ТГ Васильківська міська ТГ Феодосіївська сільська ТГ	132 079	50 137,2
Миронівський підкластер	Миронівська міська ТГ Богуславська міська ТГ Кагарлицька міська ТГ Медвинська сільська ТГ Ржищівська міська ТГ	104 643	39 722,5
Броварсько-Бориспільський кластер	-	**445 453**	**169 093,9**
Великодимерський підкластер	Великодимерська селищна ТГ Броварська міська ТГ Зазимська сільська ТГ Калинівська селищна ТГ	184 212	69 926,9

	Калитянська селищна ТГ Гірська сільська ТГ		
Баришівський підкластер	Баришівська селищна ТГ Бориспільська міська ТГ Вороньківська сільська ТГ Золочівська сільська ТГ Пристолична сільська ТГ Дівичківська сільська ТГ Циблівська сільська ТГ Ташанська сільська ТГ Згурівська селищна ТГ Березанська міська ТГ	191 176	72 570,4
Яготинський підкластер	Яготинська міська ТГ Переяславська міська ТГ Студениківська сільська ТГ	70 065	26 596,6
Бучанський кластер	Бородянська міська ТГ Бучанська міська ТГ Гостомельська селищна ТГ Ірпінська міська ТГ Макарівська селищна ТГ Немішаївська селищна ТГ Пісківська селищна ТГ Дмитрівська сільська ТГ* Коцюбинська селищна ТГ	**308 673**	**117 172,3**
Вишгородський кластер	-	**131 242**	**49 819,5**
Вишгородський підкластер	Димерська селищна ТГ Вишгородська міська ТГ Петрівська сільська ТГ Пірнівська сільська ТГ Іванківська селищна ТГ Поліська селищна ТГ	106 458	40 411,4
Славутицький підкластер	Славутицька міська ТГ	24 784	9 408,0
Фастівський кластер	-	**279 087**	**105 941,4**
Фастівський підкластер	Фастівська міська ТГ	82 606	31 357,2

	Бишівська сільська ТГ Кожанська селищна ТГ Томашівська сільська ТГ		
Боярський підкластер	Боярська міська ТГ Гатненська сільська ТГ Глевахівська селищна ТГ Калинівська селищна ТГ Чабанівська селищна ТГ Білогородська сільська ТГ Вишнева міська ТГ Борщагівська сільська ТГ	196 481	74 584,2

Примітки: * відповідно до інформації від Дмитрівської сільської ТГ від 22.09.2025 р №1736 на території громади реалізовується масштабний інфраструктурний проєкт будівництва нового міста з прогнозованою чисельністю мешканців понад 40 000 осіб.

Таблиця 3.2.1.3. Прогноз обсягів утворення побутових відходів в Київській області до 2034 року, тонн

[джерело: розраховано розробниками Регіонального плану]

Кластери/підкластери	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Оптимістичний										
Білоцерківський кластер	158 977,6	162 944,4	164 736,8	166 548,9	168 380,9	170 233,1	172 105,7	173 998,8	175 912,8	177 847,9
Білоцерківськиій підкластер	123 745,0	126 832,7	128 227,9	129 638,4	131 064,4	132 506,1	133 963,7	135 437,3	136 927,1	138 433,3
Ставищенський підкластер	35 232,6	36 111,7	36 508,9	36 910,5	37 316,5	37 727,0	38 142,0	38 561,6	38 985,8	39 414,6
Обухівський кластер	89 859,7	92 101,8	93 115,0	94 139,2	95 174,7	96 221,7	97 280,1	98 350,2	99 432,0	100 525,8
Обухівський підкластер	50 137,2	51 388,2	51 953,5	52 525,0	53 102,7	53 686,9	54 277,4	54 874,5	55 478,1	56 088,3
Миронівський підкластер	39 722,5	40 713,6	41 161,5	41 614,3	42 072,0	42 534,8	43 002,7	43 475,7	43 954,0	44 437,4
Броварсько-Бориспільський кластер	169 093,9	173 313,2	175 219,6	177 147,0	179 095,6	181 065,7	183 057,4	185 071,0	187 106,8	189 165,0
Великодимерський підкластер	69 926,9	71 671,7	72 460,1	73 257,1	74 063,0	74 877,6	75 701,3	76 534,0	77 375,9	78 227,0
Баришівський підкластер	72 570,4	74 381,2	75 199,4	76 026,6	76 862,8	77 708,3	78 563,1	79 427,3	80 301,0	81 184,3
Яготинський підкластер	26 596,6	27 260,3	27 560,2	27 863,3	28 169,8	28 479,7	28 793,0	29 109,7	29 429,9	29 753,6
Бучанський кластер*	117 172,3	120 095,9	121 417,0	122 752,6	124 102,9	125 468,0	126 848,1	128 243,5	129 654,1	131 080,3
Вишгородський кластер	49 819,5	51 062,5	51 624,2	52 192,1	52 766,2	53 346,6	53 933,5	54 526,7	55 126,5	55 732,9
Вишгородський підкластер	40 411,4	41 419,8	41 875,4	42 336,0	42 801,7	43 272,6	43 748,6	44 229,8	44 716,3	45 208,2
Славутицький підкластер	9 408,0	9 642,8	9 748,8	9 856,1	9 964,5	10 074,1	10 184,9	10 296,9	10 410,2	10 524,7
Фастівський кластер	105 941,4	108 584,9	109 779,3	110 986,9	112 207,7	113 442,0	114 689,9	115 951,5	117 226,9	118 516,4
Фастівський підкластер	31 357,2	32 139,7	32 493,2	32 850,6	33 212,0	33 577,3	33 946,7	34 320,1	34 697,6	35 079,3
Боярський підкластер	74 584,2	76 445,2	77 286,1	78 136,2	78 995,7	79 864,7	80 743,2	81 631,4	82 529,3	83 437,1
Всього	690 864,4	708 102,7	715 891,8	723 766,7	731 728,1	739 777,1	747 914,6	756 141,7	764 459,3	772 868,3
Реалістичний										
Білоцерківський кластер	158 977,6	163 911,4	164 812,9	167 449,9	169 291,9	169 291,9	170 307,6	170 307,6	170 392,8	170 478,0
Білоцерківськиій підкластер	123 745,0	127 585,4	128 287,1	130 339,7	132 555,5	132 555,5	133 350,8	133 350,8	133 417,5	133 484,2
Ставищенський підкластер	35 232,6	36 326,0	36 525,8	37 110,2	37 741,1	37 741,1	37 967,5	37 967,5	37 986,5	38 005,5
Обухівський кластер	89 859,7	92 648,4	93 158,0	94 648,5	96 257,5	96 257,5	96 835,1	96 835,1	96 883,5	96 932,0
Обухівський підкластер	50 137,2	51 693,2	51 977,5	52 809,1	53 706,9	53 706,9	54 029,1	54 029,1	54 056,1	54 083,2
Миронівський підкластер	39 722,5	40 955,3	41 180,5	41 839,4	42 550,7	42 550,7	42 806,0	42 806,0	42 827,4	42 848,8
Броварсько-Бориспільський кластер	169 093,9	174 341,7	175 300,6	178 105,4	181 133,2	181 133,2	182 220,0	182 220,0	182 311,1	182 402,3
Великодимерський підкластер	69 926,9	72 097,0	72 493,6	73 653,5	74 905,6	74 905,6	75 355,0	75 355,0	75 392,7	75 430,4
Баришівський підкластер	72 570,4	74 822,6	75 234,1	76 437,9	77 737,3	77 737,3	78 203,7	78 203,7	78 242,8	78 282,0
Яготинський підкластер	26 596,6	27 422,1	27 572,9	28 014,1	28 490,3	28 490,3	28 661,3	28 661,3	28 675,6	28 689,9

Бучанський кластер*	117 172,3	120 808,7	121 473,1	123 416,7	125 514,8	125 514,8	126 267,9	126 267,9	126 331,0	126 394,2
Вишгородський кластер	49 819,5	51 365,6	51 648,1	52 474,5	53 366,5	53 366,5	53 686,7	53 686,7	53 713,6	53 740,4
Вишгородський підкластер	40 411,4	41 665,6	41 894,8	42 565,1	43 288,7	43 288,7	43 548,4	43 548,4	43 570,2	43 592,0
Славутицький підкластер	9 408,0	9 700,0	9 753,3	9 909,4	10 077,8	10 077,8	10 138,3	10 138,3	10 143,4	10 148,5
Фастівський кластер	105 941,4	109 229,3	109 830,0	111 587,3	113 484,3	113 484,3	114 165,2	114 165,2	114 222,3	114 279,4
Фастівський підкластер	31 357,2	32 330,4	32 508,2	33 028,3	33 589,8	33 589,8	33 791,4	33 791,4	33 808,3	33 825,2
Боярський підкластер	74 584,2	76 898,9	77 321,8	78 559,0	79 894,5	79 894,5	80 373,8	80 373,8	80 414,0	80 454,2
Всього	690 864,4	712 305,1	716 222,8	727 682,4	739 048,3	739 048,3	743 482,5	743 482,5	743 854,3	744 226,2

Примітки:* відповідно до інформації від Дмитрівської сільської ТГ від 22.09.2025 року №1736 на території громади реалізовується масштабний інфраструктурний проєкт будівництва нового міста з прогнозованою чисельністю мешканців понад 40 000 осіб, які є враховані при складанні прогнозів обсягів утворення побутових відходів.

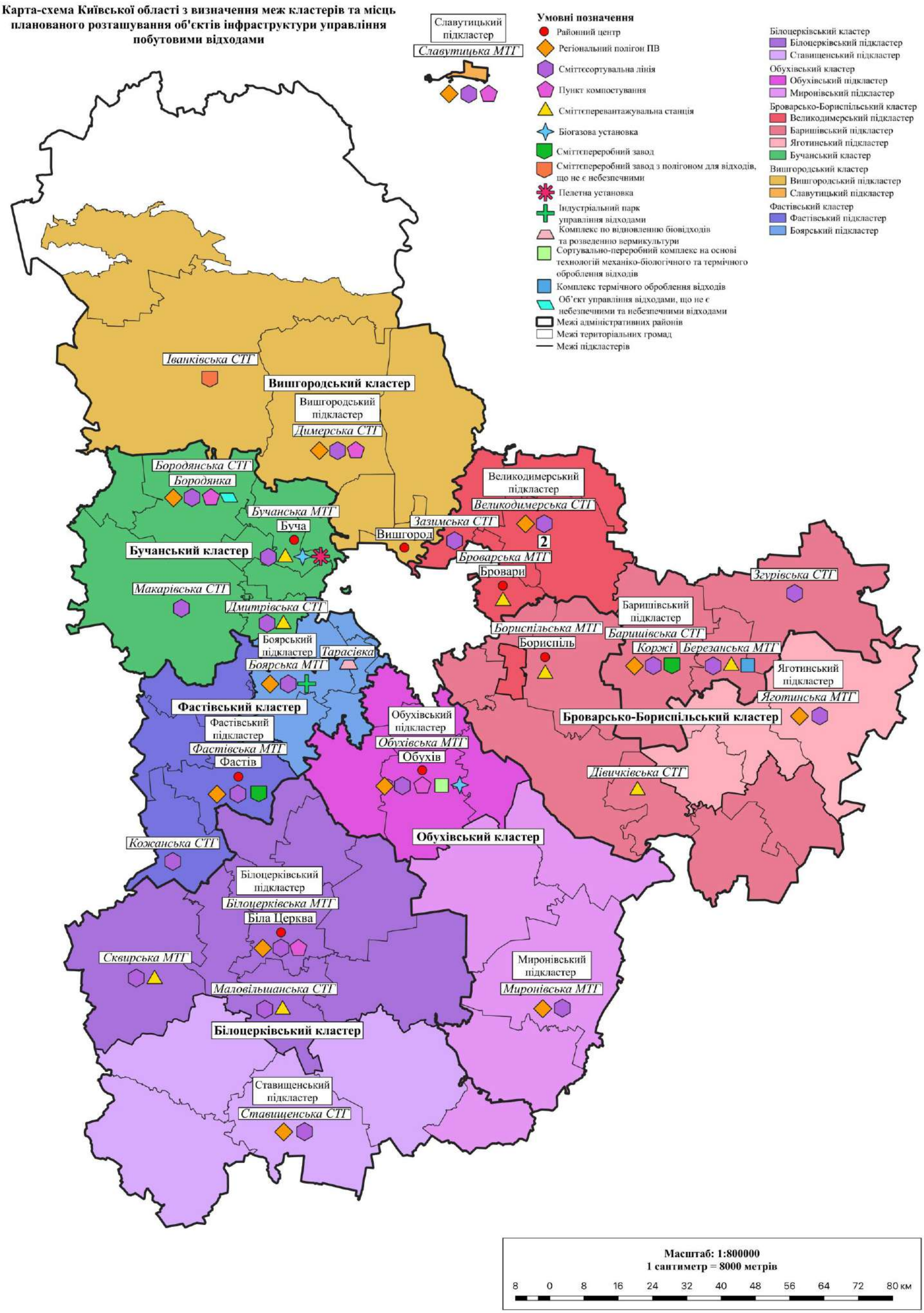

Карта 3.2.1.1. Карта-схема Київської області з визначенням меж кластерів та місць планованого розташування об'єктів інфраструктури

Розробниками Регіонального плану під час розробки територіальних меж кластерів враховано основні та додаткові критерії та особливі умови даної області.

1. Висока щільність населення області зосереджена біля міста Києва. У даних територіальних громадах вже є наявні об’єкти інфраструктури у сфері управління відходами та є можливості до їх розвитку. Ті територіальні громади, які розміщені на більшій відстані від столиці є менш заселеними та менше спроможними, потребують залучення додаткових коштів на розвиток та створення об’єктів інфраструктури у сфері управління відходами.
2. У зв’язку із значними відстанями від рекомендованих об’єктів захоронення відходів, з метою мінімізації логістичних витрат та перевезення відходів на видалення та зменшення тарифів на управління відходами, в кластерах запропоновано створення додаткових підкластерів.
3. Враховано поточну адміністративну структуру регіону та усталені зв'язки між громадами, зокрема, враховано створення індустріального парку у Боярській міській ТГ, що об’єднує громади з двох районів та віддаленість міста Славутич, що відноситься до Вишгородського району однак розміщений за 150 км від районного центру і територіально знаходиться в Чернігівській області.
4. В області розташована Чорнобильська зона відчуження, щодо якої сьогодні готується законопроєкт про спеціальне промислове використання території зони відчуження для енергетичних проєктів, а також для створення умов для розміщення об'єктів відновлюваної енергетики.
5. Вплив війни на Київщину: окупація та масові руйнування, жертви серед мирного населення, зокрема в містах Буча, Ірпінь, Гостомель. Постійні ракетні та дронові атаки, що спричиняють жертви та пошкоджують житлову, освітню та інфраструктурну сфери. Вплив війни також проявляється в екологічних збитках через руйнування промислових об'єктів та забруднення довкілля.

Сценарій №2 відповідає критеріям Методичних рекомендацій та пропонується як оптимальний для реалізації в Регіональному плані через усталені зв’язки між громадами, напрацьовані проєкти щодо створення об'єктів поглибленого оброблення побутових відходів та мінімізацію витрат на перевезення і захоронення відходів.

Таблиця 3.2.1.4. Відстані від територіальних громад до пропонованих регіональних полігонів кластерів (РП)

У таблиці подані відстані від територіальних громад до пропонованих регіональних полігонів у кластерах, запропоновані об'єкти інфраструктури у технологічних ядрах та орієнтовний час у дорозі від ТГ до регіонального полігону та до найближчої сміттєперевантажувальної станції по дорозі до РП.

№з/п	Назва територіальної громади	Відстань до регіонального полігону (до СПС), км	Пропоновані Технологічні ядра та інфраструктура управління відходами	Орієнтовний час в дорозі до пропонованого РП (до СПС), хв
Білоцерківський кластер				
Білоцерківськиій підкластер				
Білоцерківський регіональний полігон				
1	**Білоцерківська міська ТГ**		**Білоцерківський діючий регіональний полігон, ССЛ,** до заповнення проєктної потужності **Білоцерківський потенційний РП біля с.Шкарівка, пункт компостування**	
2	Узинська міська ТГ	36,2		34
3	Гребінківська селищна ТГ	25,4	**ССЛ**	21
4	Ковалівська сільська ТГ	25		27
5	Маловільшанська сільська ТГ	44	**СПС, ССЛ**	45
6	Рокитнянська селищна ТГ	40		37
7	Фурсівська сільська ТГ	12,6		16
8	**Сквирська міська ТГ**	**40**	**СПС, ССЛ**	**40**
Ставищенський підкластер				
Ставищенський регіональний полігон				
1	**Ставищенська селищна ТГ**		**РП, ССЛ**	
2	Таращанська міська ТГ	32		31
3	Тетіївська міська ТГ	48		48
4	Володарська селищна ТГ	27		26
Обухівський кластер				
Обухівський підкластер				
Регіональний полігон (визначитись з ділянкою на стадії підготовки МПУВ)				

	Необхідно визначити ділянку під Регіональний полігон		**РП, пункт компостування**	
1	**Обухівська міська ТГ**	Відстані до СПС та місця під СПС буде пораховано після визначення земельної ділянки	**Полігон ПВ № 5 ПрАТ «Київспецтранс»; 3 ССЛ та сортувально-переробний комплекс на основі технологій механіко-біологічного та термічного оброблення відходів, біогазова установка ПП «Обухівміськвторресурси»; виробнича станція для сортування та відбору вторинної сировини ТОВ «Ековтор-Транс»; ССЛ ТОВ «Профпереробка»**	
2	Українська міська ТГ	Відстані до СПС та РП буде пораховано після визначення земельної ділянки		
3	Козинська селищна ТГ	Відстані до СПС та РП буде пораховано після визначення земельної ділянки		
4	Васильківська міська ТГ	Відстані до СПС та РП буде пораховано після визначення земельної ділянки		
5	Феодосіївська сільська ТГ	Відстані до СПС та РП буде пораховано після визначення земельної ділянки		
Миронівський підкластер				
Регіональний полігон (визначитись з ділянкою на стадії підготовки МПУВ)				
1	**Миронівська міська ТГ**		**ССЛ**	
2	Богуславська міська ТГ	Відстані до СПС та РП		

		буде пораховано після визначення земельної ділянки		
3	Кагарлицька міська ТГ	Відстані до СПС та РП буде пораховано після визначення земельної ділянки		
4	Медвинська сільська ТГ Білоцерківського району	Відстані до СПС та РП буде пораховано після визначення земельної ділянки		
5	Ржищівська міська ТГ	Відстані до СПС та РП буде пораховано після визначення земельної ділянки		
Броварсько-Бориспільський кластер				
Великодимерський підкластер				
Великодимерський регіональний полігон				
1	**Великодимерська селищна ТГ(с.Залісся)**		**РП, ССЛ**	
2	**Броварська міська ТГ**	**49**	**СПС**	**53**
3	**Зазимська сільська ТГ**	**24**	**ССЛ**	**25**
4	Калинівська селищна ТГ	9		9
5	Калитянська селищна ТГ	27		22
6	Гірська сільська ТГ	35		38
Баришівський підкластер				
Баришівський регіональний полігон				
1	**Баришівська селищна ТГ**	**30**	**РП, сміттєпереробний комплекс у с.Коржі ССЛ**	**35**
2	**Бориспільська міська** ТГ	**28**	**СПС**	**28**
3	Вороньківська сільська ТГ	51 (до Бориспільської СПС - 15)		39 (до Бориспільської СПС -15)

4	Золочівська сільська ТГ	54 (до Бориспільської СПС -33)		54 (до Бориспільської СПС -32)
5	Пристолична сільська ТГ	48 (до Бориспільської СПС -13)		44 (до Бориспільської СПС -17)
6	**Дівичківська сільська ТГ**	**42**	**СПС**	**37**
7	Циблівська сільська ТГ	55 (до Дівчиківської СПС -24)		47 (до Дівчиківської СПС -30)
8	Ташанська сільська ТГ	(до Дівчиківської СПС -25)		(до Дівчиківської СПС -25)
9	Згурівська селищна ТГ	49	ССЛ	54
10	**Березанська міська ТГ**	**12**	**СПС, ССЛ, комплекс термічного оброблення відходів**	**12**
Яготинський підкластер				
Яготинський регіональний полігон				
1	**Яготинська міська ТГ**		**РП, ССЛ**	
2	Переяславська міська ТГ	43		39
3	Студениківська сільська ТГ	23		20
Бучанський кластер				
Бородянський регіональний полігон				
1	**Бородянська селищна ТГ, с.Нове Залісся**		**РП, ССЛ, пункт компостування**	
	Бородянська селищна ТГ		**Об'єкт управління відходами, що не є небезпечні на небезпечними відходами ТОВ «ЕКОПРОСТІР «ГРІНСАЙКЛ УКРАЇНА»**	
2	**Бучанська міська ТГ**	25	**ССЛ, СПС, пелетна установка, біогазова установка МПП «РАДА»**	26

3	Гостомельська селищна ТГ	24		24
4	Ірпінська міська ТГ	29		32
5	**Макарівська селищна ТГ**	**34**	**ССЛ**	**35**
6	Немішаївська селищна ТГ	22		21
7	Пісківська селищна ТГ	39		35
8	**Дмитрівська сільська ТГ**	**39**	**СПС, ССЛ**	**37**
9	Коцюбинська селищна ТГ	(до Дмитрівської СПС 24)		(до Дмитрівської СПС 23)
Вишгородський кластер				
Вишгородський підкластер				
Димерський регіональний полігон				
1	**Димерська селищна ТГ**		**РП, ССЛ, пункт компостування**	
2	Вишгородська міська ТГ	**36,7**		**44**
3	Петрівська сільська ТГ	21		22
4	**Пірнівська сільська ТГ**	**40**		**45**
5	**Іванківська селищна ТГ**	**31**	**Сміттєпереробний завод з полігоном для захоронення відходів ТОВ «СІ ЕКО»**	**36**
6	Поліська селищна ТГ	25		23
Славутицький підкластер				
Полігон для Славутицької міської ТГ				
1	**Славутицька міська ТГ**		**Полігон для Славутицької міської ТГ, ССЛ, пункт компостування**	
Фастівський кластер				
Комплекс по відновленню біовідходів та розведенню вермикультури ТОВ «Крамар Еко-Регіон», Боярська міська ТГ, с. Тарасівка				
Фастівський підкластер				
Регіональний полігон побутових відходів (визначитись з ділянкою на стадії підготовки МПУВ)				
	Необхідно визначити ділянку під РП		**РП**	
1	**Фастівська міська ТГ**	-	**Фастівський полігон побутових відходів до закриття, ССЛ Сміттєпереробний завод**	-
2	Бишівська сільська територіальна громада	25,8		29

3	**Кожанська селищна ТГ**	**18**	**ССЛ**	**20**
4	Томашівська сільська ТГ	21		24
Боярський підкластер				
Регіональний полігон побутових відходів (визначитись з ділянкою на стадії підготовки МПУВ)				
1	**Боярська міська ТГ**		**Індустріальний парк «Боярка» ТОВ «Вейст Еко Менеджмент» ССЛ**	
2	Гатненська сільська ТГ	12,8		19
3	Глевахівська селищна ТГ	11		17
4	Калинівська селищна ТГ	15,7		19
5	Чабанівська селищна ТГ	18		14
6	Білогородська сільська ТГ	11		13
7	Вишнева міська ТГ	12		14
8	Борщагівська сільська ТГ	17		22

РП – регіональний полігон для відходів, що не є небезпечними
ССЛ – сміттєстортувальна лінія
СПС – сміттєперевантажувальна станція

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ КЛАСТЕР

Населення Білоцерківського району становить 439,9 тис. осіб, в тому числі місто Біла Церква – 207, 3 тис. осіб.

Регіональним планом пропонується поділити район на 2 підкластери: Білоцерківський та Ставищенський.

Білоцерківський підкластер.

Білоцерківською міською територіальною громадою запропоновано земельну ділянку з кадастровим номером 3220489500:01:005:0071, загальною площею 60 га, частину якої (не менше 10 га) планується під використання для будівництва регіонального полігону для відходів, що не є небезпечними.

Запропонована земельна ділянка для розташування регіонального полігону побутових відходів не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні.

Відходи, що утворюються Білоцерківській міській ТГ захоронюються на діючому Білоцерківському полігоні побутових відходів на земельній ділянці з кадастровим номером 3210300000:06:029:0007 площею 18,2202 га, що розташований на північ від міста у районі балки «Сухий Яр». Дана земельна ділянка комунальної власності, надана в оренду Приватному акціонерному товариству «КАТП-1028».

Білоцерківський полігон побутових відходів створює найбільше навантаження із захоронення побутових відходів у Білоцерківському районі, що призводить до прискореного вичерпання його ресурсу, ускладнює умови експлуатації та підвищує екологічні ризики.

Відповідно до попередніх розрахунків, проведених в рамках розробки проекту діючого полігону побутових відходів, залишковий ресурс потужності полігону становить близько 200 тис. тонн побутових відходів. Відповідно до даних обліку, ПрАТ «КАТП-1028» в 2024 році на даному полігоні було видалено 76,3 тис. тонн відходів, з них 66,8 тис. тонн побутових. За 9 місяців 2025 року було прийнято 53,6 тис. тон відходів, з них 46,9 тис. тон побутових. На вказаний полігон приймаються відходи виключно від утворювачів, що розташовані в межах Білоцерківської міської ТГ.

Регіональним планом пропонується використати дане місце видалення відходів до заповнення проектної потужності, при умові приведення його у відповідність до вимог чинного законодавства, зокрема, оснащення системами вилучення фільтрату та знешкодження біогазу, системами моніторингу викидів в атмосферне повітря та моніторингу забруднення ґрунтів і підземних вод, придбання обладнання для ущільнення відходів при здійсненні операцій з захоронення відходів та для подрібнення великогабаритних побутових відходів.

За цей період розробити проект його рекультивації та поступового закриття.

Окрім того, Білоцерківською міською ТГ запропоновано:

- земельна ділянка з кадастровим номером 3210300000:02:007:0003 площею 3.8554 га з цільовим призначенням 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості, включаючи об'єкти оброблення відходів, зокрема із енергогенеруючим блоком, відноситься до земель комунальної власності Білоцерківської міської територіальної громади та перебуває в постійному користуванні ТОВ "Майдан-Брок ЛТД" як потенційна ділянка під розміщення промислових та будівельних відходів, або як місце тимчасового зберігання та оброблення відходів, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, а також відходів будівництва та знесення в межах запропонованої потенційної ділянки
- земельна ділянка з кадастровим номером 3220489500:01:021:0035 площею 16.8097 га, з цільовим призначенням 11.02 Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості, включаючи об'єкти оброблення відходів, зокрема із енергогенеруючим блоком (вид використання – для експлуатації та обслуговування існуючого полігону захоронення відходів) відноситься до земель комунальної власності Білоцерківської міської територіальної громади. Відповідно до рішення Білоцерківської міської ради № 7708-75-VIII від 28.08.2025 року земельну ділянку передано в оренду Товариству з обмеженою відповідальністю «ЕКО СЕРВІС 2020» - під реконструкцію регіонального полігону побутових відходів, полігону промислових та будівельних відходів що не є небезпечними.

У Білоцерківській міській ТГ на діючому полігоні по вул.Сухоярська, 10б, функціонує сміттєсортувальна лінія, яка обслуговується ПрАТ «КАТП 1028». За рахунок роздільного збирання відходів ресурсоцінних відходів відбувається зменшення об'ємів захоронення побутових відходів на Білоцерківському полігоні ПВ.

Окрім цього, у територіальній громаді діє низка підприємств, що здійснюють роздільне збирання відходів та оброблення відходів гуми, шин, пластику, поліетилену, картону, деревини, небезпечних відходів, що утворюються у складі побутових. Діяльність даних підприємств дозволяє мінімізувати об'єми захоронення відходів на Білоцерківському полігоні ПВ.

Регіональним планом пропонується Білоцерківській міській ТГ розглянути питання **будівництва пункту компостування** для оброблення біовідходів та відходів зеленого господарства – трава, гілля дерев та передбачити створення **пункту роздільного збирання побутових відходів, великогабаритних відходів** (деревина: старі меблі, вікна, двері тощо), відходів електричного та електронного обладнання (холодильники,

телевізори, пральні машини, тощо), текстилю, небезпечних відходів у складі побутових відходів та інших видів відходів, що будуть визначені у місцевих планах управління відходами, а також майданчиків для оброблення відходів будівництва та знесення в межах запропонованої потенційної ділянки.

За інформацією Гребінківської селищної ТГ, передбачається встановлення сміттєсортувальної лінії у Гребінківській селищній ТГ на земельній ділянці з кадастровим номером 3221455500:01:025:0094 площею 7,9110 га з яких під розміщення сміттєсортувальної лінії передбачено 2,0 га.

Гребінківській селищній ТГ пропонується детальніше опрацювати пропозицію на стадії підготовки МПУВ

Місце під пункт роздільного збирання побутових відходів визначати у місцевих планах управління відходами.

Перелік територіальних громад, що входять до Білоцерківського підкластеру Білоцерківського кластеру та будуть здійснювати спільне управління побутовими відходами, в тому числі захоронення побутових відходів, які не підлягають відновленню, на Білоцерківському регіональному полігоні для відходів, що не є небезпечними:

- Білоцерківська міська ТГ – 207 273 осіб,
- Гребінківська селищна ТГ – 13 565 осіб,
- Ковалівська сільська ТГ – 6 566 осіб ,
- Маловільшанська сільська громада – 10 636 осіб,
- Рокитнянська селищна ТГ – 25 279 осіб,
- Сквирська міська ТГ – 31 695 осіб,
- Фурсіївська сільська ТГ – 10 729 осіб,
- Узинська міська ТГ – 20 245 осіб.

Всього населення, що входить у Білоцерківський підкластер: 325 988 осіб.

Враховуючи, значну відстань від територіальних громад до місця захоронення відходів, для зниження логістичних витрат та зменшення тарифів на управління побутовими відходами у Регіональному плані передбачено застосування двоетапного перевезення побутових відходів.

Рекомендується створення для населених пунктів Сквирської міської ТГ (населення - 31 695 осіб) **СПС** (сміттєперевантажувальну станцію) та **ССЛ** (сміттєсортувальну лінію) на існуючому звалищі побутових відходів м. Сквира, що займає площу 10 га. Дане місце видалення відходів, після розробки ПКД необхідно закрити та рекультивувати, а частину земельної ділянки використати під розташування СПС та ССЛ.

Також, Мальвільшанською сільською радою запропоновано створення для населених пунктів Маловільшанської сільської ТГ **СПС** (сміттєперевантажувальну станцію) та **ССЛ** (сміттєсортувальну лінію) на земельній ділянці комунальної власності, кадастровий номер 3220480500:01:006:0056, відстань 1,5 км до меж (за матеріалами затверджених генпланів) с. Мала Вільшанка, с. Озерна, с. Бикова Гребля.

Потенційні ділянки для розташування СПС та ССЛ не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні.

Ставищенський підкластер.

Враховуючи значну відстань решти територіальних громад Білоцерківського району до потенційного Білоцерківського регіонального полігону для відходів, що не є небезпечними, з метою зниження логістичних витрат та тарифів на управління відходами, Регіональним планом пропонується створити **Ставищенський підкластер із потенційним полігоном для відходів, що не є небезпечними**, що розташований за межами населеного пункту села Розкішне, Ставищенської селищної ТГ.

Загальна площа полігону складає 3,7 га. На полігоні рекомендовано встановити **сміттєсортувальну лінію,** однак територіальною громадою запропоновано будівництво **сміттєпереробного заводу**. Також доцільно облаштувати пункт роздільного збирання великогабаритних відходів.

Відповідно до інформації Тетіївської міської ТГ, з метою розширення потужностей роботи полігону та в перспективі закупівлі та встановлення сміттєсортувальної лінії, у 2024 році Тетіївська міська рада додатково виділила, поряд з існуючим полігоном, земельну ділянку, площею 6,4460 га, кадастровий номер 3224610100:02:001:0004. Тетіївській міській ТГ пропонується детальніше опрацювати дане питання на стадій підготовки місцевого плану управління відходами.

Ділянка розташування полігону побутових відходів не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні.

Перелік громад, що будуть захоронювати побутові відходи на **Ставищенському полігоні побутових відходів:**

- Ставищенська селищна ТГ – 20 599 осіб
- Володарська селищна ТГ – 15 672 осіб
- Таращанська міська ТГ – 26 010 осіб
- Тетіївська міська ТГ – 30 534* осіб (*інформація ТГ)

Всього населення у Ставищенському підкластері: 92 815 осіб.

Регіональним планом пропонується ділянки в Білоцерківській міській ТГ та Ставищенській селищній ТГ громадах використати під регіональні полігони, за виконання наступних умов:

- Розробки проекту «Реконструкція полігону побутових відходів», згідно з вимогами нормативів ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;
- Влаштуванням основних елементів регіонального полігону: ділянка складування відходів, господарська зона, інженерні споруди і комунікації;

- Оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення фільтрату та знешкодження біогазу (Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263 (після набрання чинності);
- Здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та отримання відповідного висновку;
- Отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 року №1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- Отримання дозволу на викиди в атмосферне повітря інтегрованого довкіллєвого дозволу;
- Розробки плану управління відходами підприємства–суб'єкта господарювання, що здійснює управління регіональним полігоном та є утворювачем відходів;
- Передбачити на території полігону місце для складування, роздільного збирання великогабаритних відходів.

На карті 3.2.1.2**.** зображено карту-схему Білоцерківського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами.

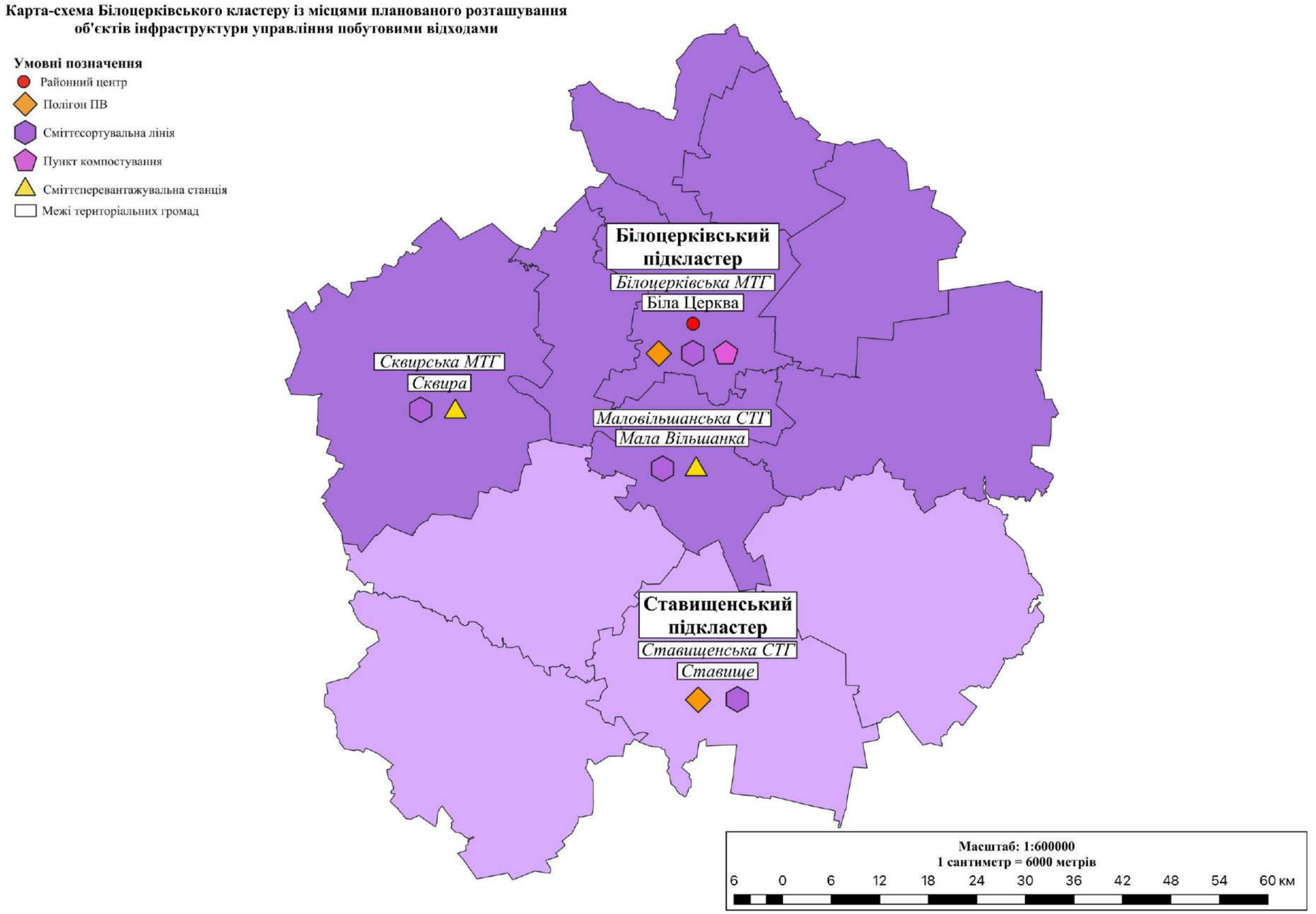

Карта 3.2.1.2. Карта-схема Білоцерківського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами

ОБУХІВСЬКИЙ КЛАСТЕР

Населення Обухівського району становить 229 518 осіб.

Район характеризується значною протяжністю з півночі на південь, що впливає на транспортні витрати та логістику перевезення відходів, які, в свою чергу, є складовою тарифу.

Розробниками Регіональним планом пропонується поділити район на 2 підкластери: Обухівський та Миронівський.

В Обухівському районі територіальні громади не визначились із потенційними ділянками під регіональні полігони.

Обухівський підкластер.

На період пошуку ділянки під новий регіональний полігон, пропонується використати існуючий полігон №5 для захоронення залишків побутових відходів від територіальних громад Обухівського підкластеру.

Полігон побутових відходів № 5 ПрАТ «Київспецтранс» розташований за адресою: Київська обл., Обухівський р-н, с. Підгірці. Рік введення в експлуатацію 1986. Відповідно до паспорту місця видалення відходів від 11.01.2001 року №14-3-18. розрахунковий термін експлуатації полігону 40 років. Полігон приймає відходи від міста Києва та ближніх територіальних громад Обухівського району. Загальна площа земельної ділянки - 65,2 га, площа ділянки складування ПВ - 35,75 га. З 2018 року на полігоні ведуться роботи з поступового закриття та рекультивації.

Перелік громад, що пропонуються для захоронення відходів на Регіональному полігоні, який буде визначено на стадії підготовки місцевих планів управління відходами:

- Обухівська міська ТГ – 42 639 осіб
- Васильківська міська ТГ -45 406 осіб
- Козинська селищна ТГ – 8 028 осіб* (*інформація ТГ)
- Феодосіївська сільська ТГ – 15 200 осіб
- Українська міська ТГ – 20 806 осіб

Всього населення у Обухівському підкластері: 132 079 осіб.

В Обухівському районі діють кілька підприємств, що здійснюють сортування та оброблення відходів та у своїй діяльності мають сміттєсортувальні лінії. Дані підприємства доцільно залучити до впровадження системи управління відходами у кластері, шляхом облаштування у громадах інфраструктури (контейнерів) для роздільного збирання ресурсоцінних відходів.

Детальніша інформація зазначена в 2 розділі та в 3 розділі у підрозділах з управління відходами упаковки, батарей, акумуляторів та електронних відходів Регіонального плану.

Зокрема, це:

ПП «Обухівміськвторресурси», що мають три виробничі бази та відповідну інфраструктуру управління відходами (3 ССЛ, стаціонарні гідравлічні преси, подрібнювач (шредер) деревних відходів, 2 брикетні лінії по

пресуванню паливних брикетів з деревини, відділення та роздільнjцj збирання відходів упаковки, система депакування. Підприємством подано пропозицію на включення до Регіонального плану сортувально-переробного комплексу на основі технологій механіко-біологічного та термічного оброблення відходів та біогазової установки.

- ПрАТ «Київський картонно-паперовий комбінат»;
- ПрАТ «Київспецтранс», сміттєсортувальна лінія в с.Підгірці на полігоні побутових відходів №5;
- ТОВ «Ековтор-Транс» - виробнича станція для роздільне збирання відходів та відбору ресурсоцінних відходів у селі Підгірці;
- ТОВ «Профпереробка» наявна сміттєсортувальна лінія у селі Підгірці.

Миронівський підкластер.

Перелік територіальних громад, що входять у даний підкластер:

- Богуславська міська ТГ – 25 821 осіб,
- Кагарлицька міська ТГ – 26 849 осіб,
- Миронівська міська ТГ – 32 037 осіб,
- Ржищівська міська ТГ – 14 425 осіб,
- Медвинська сільська ТГ Білоцерківського району – 5 511 осіб,

Всього населення в Миронівському підкластері: 104 643 осіб.

Територіальним громадам даного підкластеру пропонується за час розробки МПУВ узгодити питання щодо пошуку ділянки для спільного місця оброблення та захоронення відходів.

На період пошуку ділянки під регіональний полігон підкластеру, з метою зменшення логістичних витрат та зниження тарифів на управління відходами розробниками Регіонального плану на прохання Миронівської міської ТГ, пропонується продовження подальшої експлуатації Миронівського полігону площею 3.7 га, що розташований за межами міста Миронівка, за умови приведення його у відповідність з вимогами Закону України «Про управління відходами»:

- Розробки проектно-кошторисної документації щодо місця захоронення відходів, з проведенням рекультивації відпрацьованих площ та з наступним виконанням робіт згідно з проектом;
- Проведення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності;
- Отримання дозвільних документів на здійснення операцій з управління відходами та викиди в атмосферне повітря;
- Забезпечення роздільного збирання та сортування побутових відходів.

Ділянка розташування полігону побутових відходів не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об’єкти відсутні.

Діюче місце розміщення відходів експлуатується з 1998 року Кадастровий номер: 3222910100:03:017:0009.

За інформацією Миронівської міської ТГ на сьогодні ведеться співпраця з потенційним інвестором щодо встановлення сміттєсортувальної лінії з подальшим обробленням побутових відходів.

Розміщення об'єкта оброблення відходів (за попередніми оцінками сортувальної лінії) на ділянці кадастровий номер 3222910100:03:017:0008, загальною площею 1 га, з цільовим призначенням - земельні ділянки загального користування, відведені для цілей управління відходами.

Іншими територіальними громадами підклстеру до моменту будівництва регіонального полігону, питання перевезення на видалення побутових відходів, які не підлягають відновленню, опрацювати на стадії підготовки їхніх місцевих планів управління відходами із врахування Закону України «Про співробітництво територіальних громад».

Запропоновані за час розробки місцевих планів управління відходами ділянки у вищезазначеному кластері використати під регіональні полігони, за виконання наступних умов:

- Розробки відповідної проєктно-кошторисної документації, згідно з вимогами нормативів ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;
- Влаштуванням основних елементів регіонального полігону: ділянка складування відходів, господарська зона, інженерні споруди і комунікації;
- Оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення фільтрату та знешкодження біогазу (Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263 (після набрання чинності);
- Здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та отримання відповідного висновку;
- Отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 року №1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- Отримання дозволу на викиди в атмосферне повітря або інтегрованого довкіллєвого дозволу;
- Розробки плану управління відходами підприємства–суб’єкта господарювання, що здійснює управління регіональним полігоном та є утворювачем відходів;
- Передбачити на території полігону місце для складування, роздільного збирання великогабаритних відходів.

На карті 3.2.1.3**.** зображено карту-схему Обухівського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами.

Карта-схема Обухівського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

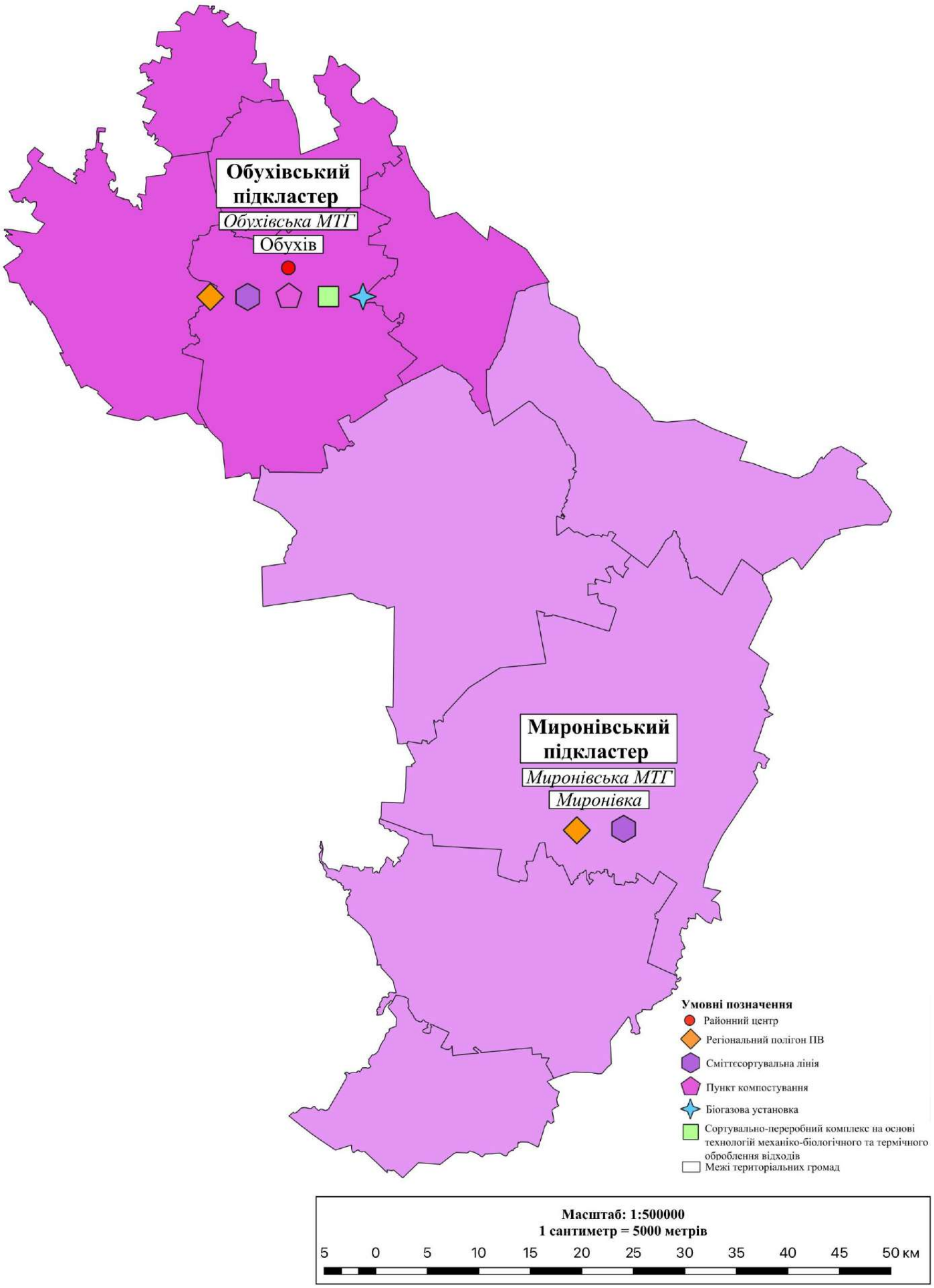

Карта 3.2.1.3. Карта-схема Обухівського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

ФАСТІВСЬКИЙ КЛАСТЕР

Населення Фастівського району становить 277 643 осіб.

Причина поділу Фастівського району на два підкластери в усталених історичних зв’язках між територіальними громадами.

Фастівський підкластер.

Станом на 2025 рік побутові відходи Фастівської міської ТГ захоронюються на Фастівському полігоні побутових відходів площею 11,5 га. Кадастровий номер ділянки 3211200000:02:011:0001. Частина полігону потребує рекультивації та подальшого закриття.

Потенційної земельної ділянки для розміщення регіонального полігону немає в наявності. На період пошуку ділянки під новий регіональний полігон, пропонується використати існуючий полігон, розробити відповідний проєкт реконструкції та рекультивації місця видалення відходів з подальшим його закриттям. Проєктом передбачити встановлення біогазової установки та облаштування системи вилучення фільтрату з тіла полігону.

У Фастівській міській ТГ розроблений проєкт землеустрою з будівництва сучасного сміттєпереробного заводу з оброблення побутових відходів за промзоною Завокзалля (між двома колишніми асфальтними заводами та територією, відведеною Кнауф). Діяльність даного підприємств дозволить мінімізувати об’єми захоронення відходів на полігоні.

Перелік громад, що входять у пропонований Фастівський підкластер:
- Фастівська міська ТГ – 63 449 осіб
- Бишівська сільська ТГ – 6 982 осіб* (*інформація ТГ),
- Томашівська сільська ТГ – 4 004 осіб
- Кожанська селищна ТГ – 8 171 осіб

Всього населення у Фастівському підкластері: 82 606 осіб.

Боярський підкластер.

На території Боярської міської ТГ створено індустріальний парк «Боярка» на земельних ділянках із кадастровим № 3222410300:02:004:0067 площею 4,161 га, що належить до комунальної власності Боярської міської територіальної громади та із кадастровим № 3222410300:02:004:5091 площею 8,188 га, що є у приватній власності ТОВ «Вейст Еко Менеджмент», терміном на 49 (сорок дев’ять) років.

Мета створення індустріального парку – оброблення відходів лісового, сільського господарства та побутових відходів.

Ділянка потенційного розташування індустріального парку “Боярка” не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об’єкти відсутні.

Перелік громад, що входять у Боярський підкластер:
Громади Фастівського району:
- Боярська міська ТГ - 52 539 осіб .
- Гатненська сільська ТГ - 8 788 осіб.
- Глевахівська селищна ТГ - 12 879 осіб.
- Чабанівська селищна ТГ - 10 790 осіб.
- Калинівська селищна ТГ - 15 842 осіб.

Громади Бучанського району:
- Білогородська сільська ТГ 25 392 осіб.
- Борщагівська сільська ТГ - 21 894 осіб.
- Вишнева міська ТГ - 48 357 осіб.
Всього населення в Боярському підкластері: 196 481 осіб.

З 2021 року **діє комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури** ТОВ «Крамар-Еко», який розташований за адресою: Київська обл., Фастівський район, Боярська ТГ, с. Тарасівка, вул. Київська. Площа орендованої земельної ділянки 0,5643 га, кадастровий номер 3222486600:04:004:5035. Проектна потужність, зазначена у дозволі на здійснення операцій з оброблення відходів від 30.09.2024 року №6490/24 - 36 000 тонн на рік. Підприємство здійснює діяльність з відновлення біовідходів (відходів від зелених насаджень – листя будь-яких видів листяних або хвойних порід дерев (кущів), рослинний гній, скошена трава, квіти, бадилля, культури мікробіологічні для ферментації рослинної сировини, інші компоненти, які містять органічні компоненти рослинного походження) згідно з ТУ У 38.1-43603524-001:2021.

За умови отримання дозвільної документації, підприємство може продовжувати свою діяльність.

У Фастівському районі діють ще кілька підприємств, які мають сміттєсортувальні лінії та здійснюють сортування і оброблення відходів. Дані підприємства доцільно залучити до впровадження системи управління відходами у кластері, шляхом облаштування у громадах інфраструктури (контейнерів) для роздільного збирання ресурсоцінних відходів.

Детальніша інформація зазначена в 2 розділі та в 3 розділі у підрозділах з управління відходами упаковки, батарей, акумуляторів та електронних відходів Регіонального плану.

Зокрема це, ТОВ «Центр управління відходами» має виробничий **майданчик оброблення відходів,** що розташований за адресою: Київська обл., Фастівський район, с. Фастівець, вул. Шевченка, 52.

Проектна потужність підприємства, зазначена у дозволі на здійснення операцій з оброблення відходів від 28.10.2024 року №7805/24, 350 тон на рік. Товариство здійснює відновлення наступних відходів – техніка (офісна, побутова, електронні девайси), автотранспорт, акумуляторні кислотні батареї, батарейки, меблі, документація, що містить конфіденційну інформацію,

протерміновані продукти харчування, шини, одяг, взуття, текстиль, пластик, рекламна продукція, скло, тощо.

На карті 3.2.1.4. зображено карту-схему Фастівського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами.

Карта-схема Фастівського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

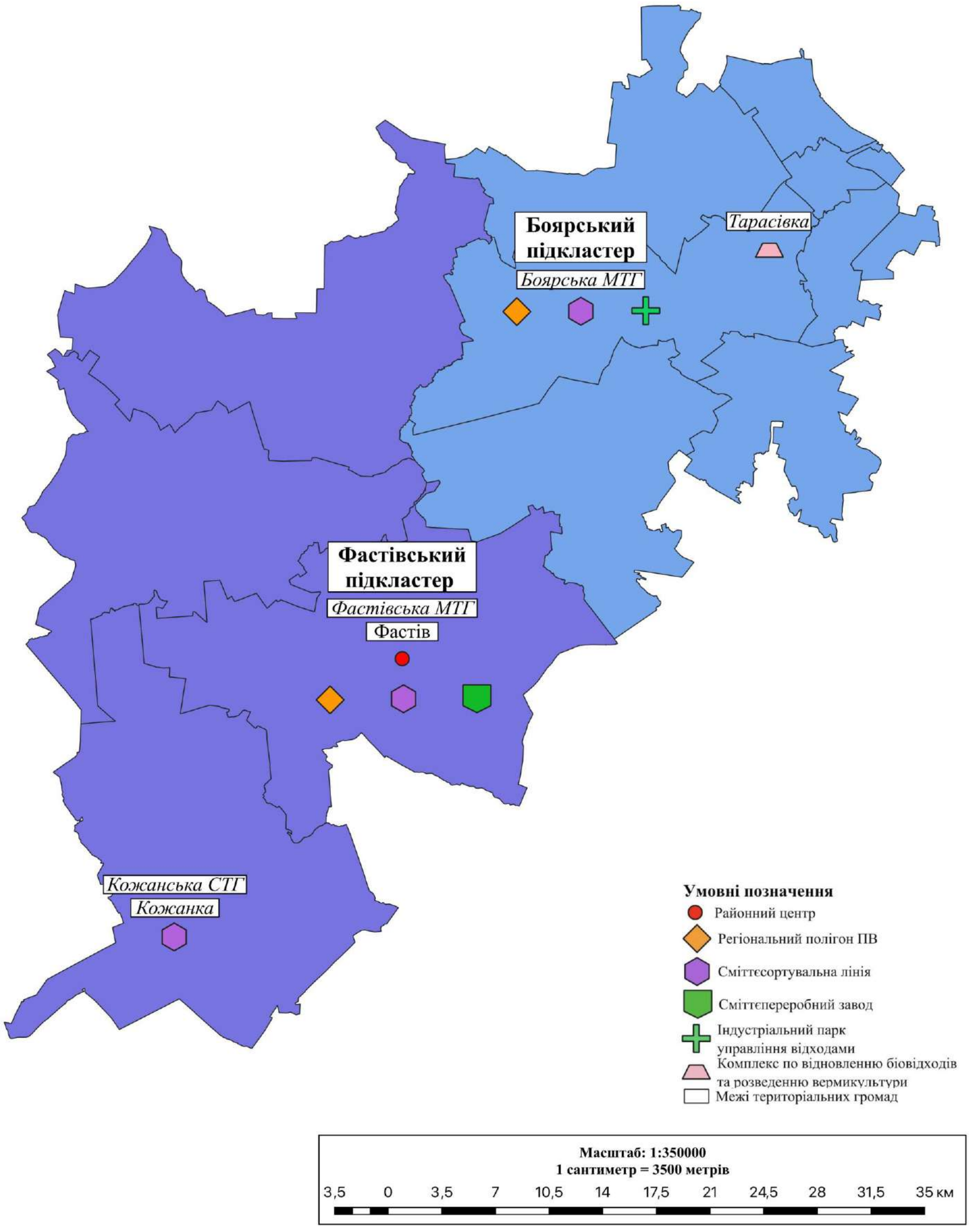

Карта 3.2.1.4. Карта-схема Фастівського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

БУЧАНСЬКИЙ КЛАСТЕР

Населення Бучанського району становить 256 357 тисяч осіб.

На території села Нове Залісся Бородянської селищної ТГ знаходиться місце видалення відходів площею 13 га. Координати ділянки 50.672720, 29.977463. Земельна ділянка не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об’єкти відсутні.

Даний об’єкт потребує рекультивації відпрацьованих ділянок, вилучення фільтрату та знешкодження біогазу з тіла полігону, а також компостування біовідходів.

За інформацією Немішаївської селищної ТГ передбачається встановлення сміттєсортувальної лінії, на потенційній земельній ділянці в розмірі 4 га, комунальної власності КВЕД 11.04, кадастрові номери 3221085500:05:001:0414; 32221085500:05:001:0415.

Пропонується детальніше опрацювати вищезазначену пропозицію Немішаївської селищної ТГ на стадії підготовки місцевих планів управління відходами.

Перелік громад, що пропонуються для захоронення відходів на регіональному полігоні у селі Нове Залісся Бородянської селищної ТГ:

- Бородянська селищна ТГ- 25 332 осіб
- Бучанська міська ТГ - 57 163 осіб
- Гостомельська селищна ТГ – 28 649 осіб
- Ірпінська міська громада – 69 962 осіб
- Макарівська селищна громада – 29 506* осіб (*інформація ТГ)
- Немішаївська селищна громада – 15 154 осіб
- Пісківська селищна громада – 7 904 осіб
- Дмитрівська сільська ТГ 17 744 осіб (відповідно до інформації Дмитрівської сільської ТГ від 22.09.2025 р оку №1736 на території громади реалізовується масштабний інфраструктурний проєкт будівництва нового міста з прогнозованою чисельністю мешканців понад 40 000 осіб).
- Коцюбинська селищна ТГ – 17 259 осіб

Всього населення в Бучанському кластері: 308 673 осіб.

Регіональним планом пропонується використання ділянки під регіональний полігон, за виконання наступних умов:

- Розробки проекту «Реконструкція полігону побутових відходів», згідно з вимогами нормативів ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;
- Влаштуванням основних елементів регіонального полігону: ділянка складування відходів, господарська зона, інженерні споруди і комунікації;

- Оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення фільтрату та знешкодження біогазу (Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263 (після набрання чинності);
- Здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та отримання відповідного висновку;
- Отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постанови Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 року №1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- Отримання дозволу на викиди в атмосферне повітря або інтегрованого довкіллєвого дозволу;
- Розробки плану управління відходами підприємства–суб'єкта господарювання, що здійснює управління регіональним полігоном та є утворювачем відходів;
- Передбачити на території полігону місце для складування, роздільного збирання великогабаритних відходів.

Макарівською селищною ТГ надано інформацію що рішенням селищної ради від 12.05.2023 року №564-22-VII затверджений детальний план території земельної ділянки для **розміщення будівництва сміттєсортувального комплексу** на земельній ділянці площею 6,9500 га, кадастровим номером 3222755100:06:009:0001.

Ділянка розташування не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об'єкти відсутні.

Враховуючи, значну відстань певних громад до місця захоронення відходів, для оптимізації логістичних витрат та зменшення тарифів на управління побутовими відходами у Регіональному плані передбачено застосування двоетапного перевезення побутових відходів.

Дмитрівською сільською ТГ запропоновано створення станції сортування відходів. Розробниками регіонального плану пропонується **створення СПС та сміттєсортувальну лінію.**

Перелік громад, що пропонуються до транспортування відходів через Дмитрівську **СПС:**

- Дмитрівська сільська ТГ 17 744 осіб,
- Коцюбинська селищна ТГ – 17 259 осіб

Всього: 35 003 осіб.

У місті Буча працює **сміттєсортувальна лінія, сміттєпереробний завод, сміттєперевантажувальна станція, на стадії проектування біогазова установка, компостувальна станція, пелетна установка** МПП «Рада», де запроектовано роздільного збирання ресурсоцінних відходів, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, будівельних відходів, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішаних та роздільно зібраних відходів з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств; відходи гумотехнічних виробів (ГТВ), в т. ч. відпрацьованих шин; окремих фракцій відходів будівництва та знесення, непридатна продукція (косметичні засоби, засоби гігієни, побутова хімія, тощо), а також прострочена продукція. Кадастрові номери ділянок 3210945300:01:118:0180 площею 1 га та 3210800000:01:118:0206 площею 1 га.

ТОВ «ЕКОПРОСТІР «ГРІНСАЙКЛ УКРАЇНА» подано пропозиції включити у Регіональний план об’єкт управління відходами, що не є небезпечними та небезпечними відходами, що планується у Бородянській селищній ТГ, с.Вабля на земельній ділянці площею 3,5392 га (географічні координати (50.569376, 29.842305). Орендар - ТОВ «ЕКОПРОСТІР «ГРІНСАЙКЛ УКРАЇНА». Підприємство в процесі розробки Звіту з ОВД та здійснення всіх необхідних заходів, з метою отримання Висновку з ОВД та всіх дозвільних документів на провадження діяльності, пов'язаної з управлінням відходами.

Дані підприємства доцільно залучити до впровадження системи управління відходами у кластері, шляхом облаштування у громадах відповідної інфраструктури для роздільного збирання ресурсоцінних відходів.

На карті 3.2.1.5. зображено карту-схему Бучанського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами.

Карта-схема Бучанського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

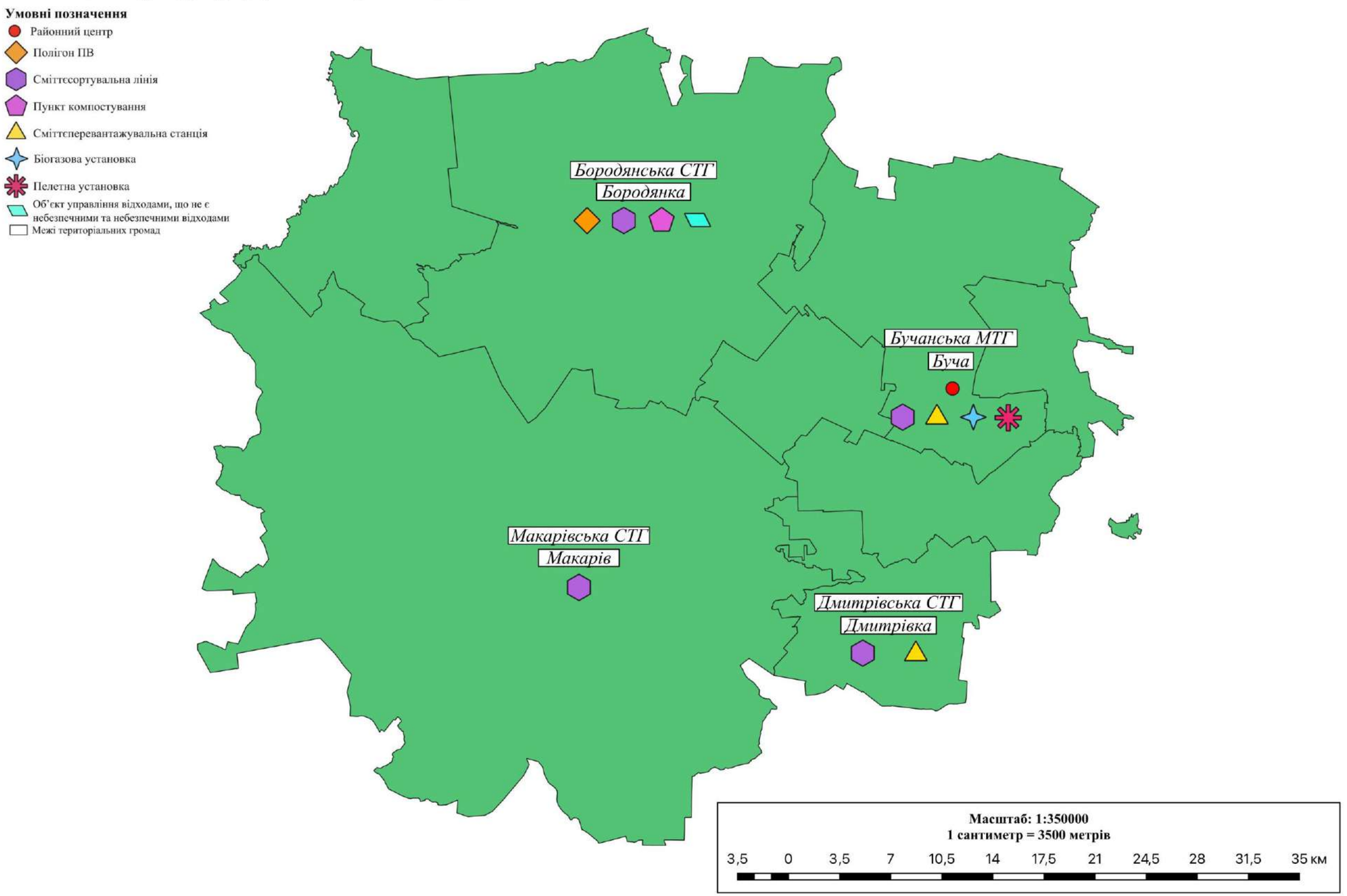

Карта 3.2.1.5. Карта-схема Бучанського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

ВИШГОРОДСЬКИЙ КЛАСТЕР

Населення Вишгородського району становить 131 тис. осіб.

У районі пропонується створення 2 підкластерів: Вишгородський і Славутицький.

Вишгородський підкластер

Димерський регіональний полігон побутових відходів, що знаходиться в Димерській селищній ТГ Вишгородського району розташований на земельній ділянці з кадастровим номером 3221855300:11:169:0002. Полігон побутових відходів експлуатується з 1990 року. Проектний обсяг видалення відходів - 60 тис. тонн. Розрахунковий термін експлуатації полігону – 49 років. Площа полігону - 7,135 га.

Ділянка розташування не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об’єкти відсутні

Станом на грудень 2025 року розробляється проєктно-кошторисна документація на дві ділянки, що межують з існуючим полігоном побутових відходів. Кадастрові номери ділянок 3221855300:11:169:0955 та 3221855300:11:169:0956. Після розробки ПКД опрацювати ТЕО щодо можливості використання усіх трьох ділянок для регіонального полігону відходів, що не є небезпечними з розташуванням об’єктів інфраструктури: сміттєсортувальної лінії, майданчиків компостування, встановлення біогазової станції та ділянки для роздільного збирання великогабаритних відходів.

За інформацією Димерської селищної ТГ, в рамках співпраці з Північною екологічною фінансовою корпорацією (NEFCO) у «Програмі зеленого відновлення НЕФКО для України» здійснюються заходи для реалізації проєкту зі створення в Димерській селищній ТГ сучасного об'єкта сортування побутових відходів.

Передбачається розміщення сміттєсортувальної ліні на земельній ділянці орієнтовною площею від 3,0 до 5,0 га, яка розташована за межами населених пунктів Димерської селищної ТГ.

За інформацією Вишгородської міської ТГ, передбачається будівництво сміттєпереробного заводу та сміттєсортувального комплексу на земельній ділянці, яка розташована на території міста Вишгород, орієнтовною площею 3 га.

За інформацією Іванківської селищної ТГ, передбачається будівництво сміттєпереробного заводу на земельній ділянці, яка розташована за межами с Соснівка, орієнтовна площа земельної ділянки 45 га.

Пропонується детальніше опрацювати вищезазначені пропозиції Димерської селищної ТГ, Вишгородської міської ТГ та Іванківської селищної ТГ та на стадії підготовки місцевих планів управління відходами.

Потенційні ділянки розташування не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об’єкти відсутні

Перелік громад, що пропонуються для захоронення відходів на **Димерському регіональному полігоні побутових відходів:**

Вишгородська міська ТГ – 31 877 осіб,
Димерська селищна ТГ– 21 025 осіб,
Петрівська сільська ТГ – 12 162 осіб* (*інформація ТГ),
Пірнівська сільська ТГ – 6 764 осіб,
Іванківської селищної ТГ – 29 174 осіб
Поліської селищної ТГ – 5 456 осіб
Всього населення у Вишгородському підкластері: 106 458 осіб.

Регіональним планом пропонується використання ділянки під регіональний полігон, за виконання наступних умов:

- Розробки проекту «Реконструкція та облаштування полігону побутових відходів», згідно з вимогами нормативів ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;
- Влаштуванням основних елементів регіонального полігону: ділянка складування відходів, господарська зона, інженерні споруди і комунікації;
- Оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення фільтрату та знешкодження біогазу (Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263 (після набрання чинності);
- Здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та отримання відповідного висновку;
- Отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 року №1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- Отримання дозволу на викиди в атмосферне повітря або інтегрованого довкіллєвого дозволу;
- Розробки плану управління відходами підприємства–суб’єкта господарювання, що здійснює управління регіональним полігоном та є утворювачем відходів;
- Передбачити на території полігону місце для складування, роздільного збирання великогабаритних відходів.

ТОВ «СІ ЕКО» подано пропозиції включити у Регіональний план сміттєпереробний завод з полігоном для відходів, що не є небезпечними, що

планується у Іванківській селищній ТГ, с.Ковалівка на земельній ділянці площею 50 га, кадастровий номер: 3222083600:02:001:0004 (географічні координати (51.1093295, 29.9495053). Орендар - ТОВ «ЕКОПРОСТІР «ГРІНСАЙКЛ УКРАЇНА». Комплекс знаходиться на стадії проєктування, розробки Звіту з ОВД та здійснення всіх необхідних заходів, з метою отримання Висновку з ОВД та всіх дозвільних документів на провадження діяльності, пов'язаної з управлінням відходами.

Дане підприємство доцільно залучити до впровадження системи управління відходами у кластері, шляхом облаштування у громадах відповідної інфраструктури для роздільного збирання ресурсоцінних відходів.

Славутицький підкластер

У Славутицькій міській ТГ проживає 24 784 населення. Місто розташоване в межах Чернігівської області, але юридично підпорядковане органам влади Вишгородського району Київській області, на віддалі понад 200 кілометрів від міста Києва, від міста Вишгород – 146 км.

У громаді функціонує полігон побутових відходів з 1991 року, площею 8,7 га. Кадастровий номер 7424485600:09:001:0050.

У рамках реалізації грантового проєкту «Підтримка регіонального та місцевого розвитку і децентралізації в Україні/U-LEAD з Європою (GIZ - U-LEAD II)» розроблена проєктно-кошторисна документація по проєкту реконструкції полігону ПВ міста Славутич: «Реконструкція полігону твердих побутових відходів, нежитлової будівлі адміністративно-побутового корпусу для розміщення полігону-комплексу управління відходами, що не є небезпечними, за адресою: Чернігівська область, Чернігівський район, ТГ Любецька, Комплекс будівель та споруд №1, будинок 1» та була проведена оцінка впливу на довкілля планової діяльності.

Розроблений проект реконструкції, що передбачає рекультивацію заповненої відходами частини полігону, облаштування системи вилучення фільтрату та знешкодження біогазу, протипожежного захисту і моніторингу стану довкілля. Окрім цього, передбачено **встановлення сміттєсортувальної лінії та пункту компостування біовідходів**.

За інформацією, наданою Славутицькою міською ТГ, після завершення реконструкції, планується співпраця з трьома сусідніми громадами Чернігівської області (Гончарівською, Михайло-Коцюбинською та Любецькою). Між громадами-партнерами проєкту підписаний Меморандум про партнерство та співробітництво від 12 вересня 2023 року.

Ділянка розташування не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об’єкти відсутні

Регіональним планом пропонується використання ділянки під регіональний полігон, за виконання наступних умов:

- Розробки проекту «Реконструкція та облаштування полігону побутових відходів», згідно з вимогами нормативів ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;
- Влаштуванням основних елементів регіонального полігону: ділянка складування відходів, господарська зона, інженерні споруди і комунікації;
- Оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення фільтрату та знешкодження біогазу (Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263 (після набрання чинності);
- Отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 року № 1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- Отримання дозволу на викиди в атмосферне повітря або інтегрованого довкіллєого дозволу;
- Розробки плану управління відходами підприємства–суб'єкта господарювання, що здійснює управління регіональним полігоном та є утворювачем відходів;
- Встановлення сміттєсортувальної лінії та пункту компостування;
- Передбачити на території полігону місце для складування, роздільного збирання великогабаритних відходів.

У зоні відчуження діє з 1996 року полігон по захороненню побутових, відходів «Лелів», що має площу майже в 10 гектарів і розташований в 10 км. від м. Чорнобиль, в 2 км. на захід від автошляху Чорнобиль - Прип'ять. Обсяг захоронення відходів – 90.162 тис. тон, площа ділянки - 9,6 га.

Обслуговує полігон - Державне спеціалізоване підприємство «Чорнобильський спецкомбінат».

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 січня 2024 року №49-р «Про схвалення Стратегії розвитку територій у зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення на 2024-2032 роки», передбачено реконструкцію полігону побутових відходів «Лелів» із перепрофілюванням у багатофункціональний комплекс з управління відходами.

Враховуючи, значну відстань певних громад до даного місця захоронення відходів, з метою оптимізації транспортних витрат та зменшення тарифів на управління побутовими відходами, він може розглядатися як альтернативний варіант для видалення побутових відходів, які не підлягають відновленню, від найближчих територіальних громад.

На тариф перевезення відходів впливає комплекс факторів, які відображають економічно обґрунтовані витрати підприємства, зокрема: вартість пального, технічного обслуговування транспорту, заробітну плату водіїв та персоналу, а також вартість послуг з управління відходами.

Чим ближче ядро розташоване до місць утворення відходів, тим менші відстані для перевезення відходів, а отже, і менші витрати на паливо, техніку та робочу силу.

На карті 3.2.1.6. зображено карту-схему Вишгородського кластеру із місцями планованого розташування об’єктів інфраструктури управління побутовими відходами.

Карта-схема Вишгородського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

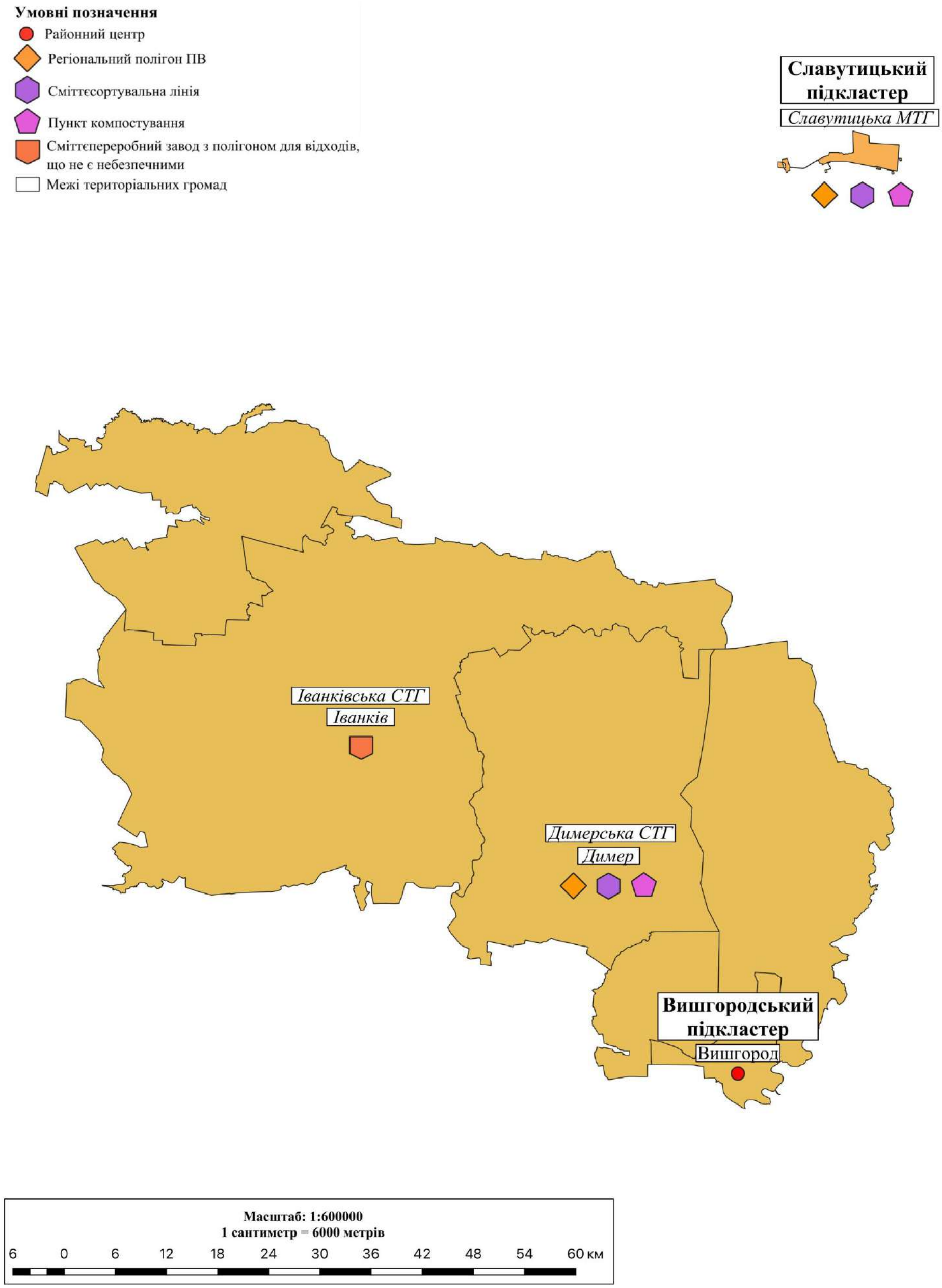

Карта 3.2.1.6. Карта-схема Вишгородського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

БРОВАРСЬКО-БОРИСПІЛЬСЬКИЙ КЛАСТЕР

Населення у Броварському та Бориспільському районах становить 445 тис. осіб Пропонується створення 3 підкластерів: Великодимерський та Баришівський та Яготинський.

Передбачається **три регіональні полігони відходів**, **що не є небезпечними**, та створити додаткові об'єкти інфраструктури, спільні для використання населених пунктів Броварського та Бориспільського районів.

Великодимерський підкластер.

Територія планованої діяльності має загальну площу 11,7587 га. Кадастровий номер земельної ділянки 3221280800:08:009:0007 , на території Великодимерської селищної ТГ. Ділянка пропонованого регіонального полігону побутових відходів, згідно з договором оренди експлуатується ПП «Еко-Старт» та територіально знаходиться в с.Залісся, вул. Північна,1.

Сміттєсортувальна лінія знаходиться у с.Богданівка, Великодимерської селищної ТГ.

Враховуючи вищенаведене, дана ділянка пропонується для використання як регіональний полігон побутових відходів даного кластеру.

Перелік громад, що пропонуються для захоронення відходів на Великодимерському регіональному полігоні для відходів, що не є небезпечними:

- Броварської міської ТГ – 119 573 осіб,
- Великодимерської селищної ТГ – 30 237 осіб,
- Зазимської сільської ТГ – 9 190 осіб,
- Калинівської селищної ТГ – 8 468 осіб,
- Гірська сільська громада – 6 179 осіб;
- Калитянської селищної ТГ – 10 565 осіб.

Всього населення у Великодимерському підкластері: 184 212 осіб.

У Великодимерській селищній ТГ планується розмістити **сміттєсортувальний комплекс з оброблення відходів**, що не є небезпечними ПП «Еко-Старт» за адресою - с. Залісся, вул. Північна, 1. Проектна потужність, зазначена у дозволі на здійснення операцій з оброблення відходів від 23.09.2024 року №6057/24, 57 600 тонн на рік. На комплексі з оброблення відходів здійснюються операції R12 – сортування, R13 - зберігання відходів.

Для зниження логістичних витрат та зменшення тарифів на управління побутовими відходами у Регіональному плані передбачено застосування двоетапного перевезення побутових відходів.

Створення СПС пропонується **у Броварській міській ТГ.**

Територіальним громадам кластеру здійснювати спільне фінансування проєкту, відповідно до норм Закону України «Про співробітництво територіальних громад» та наказу Мінрозвитку України від 5 квітня 2023 року № 217 «Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво

територіальних громад та додаткових договорів про приєднання до співробітництва».

Баришівський підкластер

За інформацією наданою територіальною громадою, на території **Баришівської селищною ТГ заплановано створення сміттєсортувального комплексу та полігону для відходів, що не є небезпечними** на земельній ділянці з кадастровим номером 3220282800:07:032:0116, площею 35,1629 га. Земельна ділянка надана у постійне користування на правах оренди. На сьогодні розроблений детальний план території, ділянка потребує зміни цільового призначення. На плановану діяльність розробляється проєктно-кошторисна документація.

Ділянка складування займатиме 66,80 % загальної площі полігону ПВ. Згідно з п. 3.17 ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування» на ділянці складування передбачається створення основи для полігону побутових відходів. Розрахункова потужність полігона ПВ складає 474,00 тис. т/рік, розмір ділянки полігону 23,50 га, сміттєсортувальна станція (загальна площа будівлі – 4500,00 м²), складська будівля (загальна площа будівлі – 4200,00 м²), у складі якої склад для зберігання вторинної сировини;

Ділянка розташування не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об’єкти відсутні.

У північній частині на відстані біля 1,00 км проходить автомобільна дорога загального користування державного значення Т-10-18 «Бориспіль-Березань-Яготин», що є вигідна логістично.

Враховуючи вищенаведене, дана ділянка пропонується для використання як регіональний полігон для відходів, що не є небезпечними для даного кластеру.

Перелік громад, що пропонуються для захоронення відходів на **Баришівському регіональному полігоні:**

Громади Броварського району:
- Баришівської селищної ТГ – 26 999 осіб
- Березанської міської ТГ – 21 921 осіб
- Згурівської селищної ТГ – 15 227 осіб

Громади Бориспільського району:
- Бориспільська міська ТГ – 80 765 осіб
- Вороньківська сільська ТГ – 13 806 осіб
- Дівичківська сільська ТГ – 4 367 осіб
- Золочівська сільська ТГ – 5 851 осіб
- Пристолична сільська ТГ – 10 994 осіб

- Ташанська сільська ТГ – 5 308 осіб
- Циблівська сільська ТГ– 5 938 осіб

Всього населення у Баришівському підкластері: 191 176 осіб.

Для зниження логістичних витрат та зменшення тарифів на управління побутовими відходами у Регіональному плані передбачено застосування двоетапного перевезення побутових відходів.

Створення СПС пропонується за межами населеного пункту Бориспіль, для наступних громад:

- Бориспільська міська ТГ – 80 765 осіб,
- Вороньківська сільська ТГ – 13 806 осіб,
- Гірська сільська ТГ – 6 179 осіб,
- Золочівська сільська ТГ – 5 851 осіб,
- Пристолична сільська ТГ – 10 994 осіб,
- Ташанська сільська ТГ – 5 308 осіб.

Всього: 122 903 осіб.

Регіональним планом пропонується використання ділянок під регіональні полігони, за виконання наступних умов:

- Розробки проекту «Будівництво сміттєсортувального комплексу та полігону побутових відходів», згідно з вимогами нормативів ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;
- Влаштуванням основних елементів регіонального полігону: ділянка складування відходів, господарська зона, інженерні споруди і комунікації;
- Оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення фільтрату та знешкодження біогазу (Правила технічної експлуатації полігонів, припинення експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263 (після набрання чинності);
- Здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та отримання відповідного висновку;
- Отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постанови Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 року №1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- Отримання дозволу на викиди в атмосферне повітря або інтегрованого довкіллєвого дозволу;
- Розробки плану управління відходами підприємства–суб’єкта господарювання, що здійснює управління регіональним полігоном та є утворювачем відходів;
- Встановлення сміттєсортувальної лінії та пунктів компостування;
- Передбачити на території полігону місце для складування, роздільного збирання великогабаритних відходів.

Для зниження логістичних витрат та зменшення тарифів на управління побутовими відходами у Регіональному плані передбачено застосування двоетапного перевезення побутових відходів.

В Березанській міській ТГ пропонується **облаштувати СПС**. Окрім цього, за інформацією громади, рішенням сесії Березанської міської ради від 22.10.2024 року №188 «Про розгляд питань по врегулюванню земельних відносин» комунальному підприємству «Інвест – Березань» передано у постійне користування земельну ділянку, кадастровий номер: 3220288700:25:090:0001, площею 7,0 га, що розташована на території Яблунівського старостинського округу. На вказаній земельній ділянці заплановане **будівництво сортувальної станції та будівництво комплексу з вироблення електричної енергії з відходів**.

Ділянка розташування не відноситься до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних земель, а також територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову і естетичну цінність. Території Смарагдової мережі та водно-болотні угіддя міжнародного значення в межах земельної ділянки та поруч відсутні. Водні об’єкти відсутні.

СПС у Дівичківській сільській ТГ пропонується для населених пунктів Дівичківської сільської ТГ та Циблівської сільської ТГ.

За інформацією наданою Згурівською селищною ТГ, у селищі Згурівка планується будівництво **сміттєсортувальної станції**. Площа ділянки 1,2 га. Координати ділянки 3221955100:06:007:0002.

Яготинський підкластер

У **Яготинській міській територіальній громаді** опрацьоване питання будівництва нового полігону площею 5 га. Враховуючи наведене, пропонується розглянути його як **підкластерний регіональний полігон для відходів, що не є небезпечними**.

Полігон п**ропонується** для наступних населених пунктів **з облаштуванням сміттєсортувальної лінії.**

- Яготинська міська ТГ – 31 154 осіб,
- Студениківська сільська ТГ – 6 964 осіб,
- Переяславська міська ТГ – 31 947 осіб.

  Всього населення у Яготинському підкластері: 70 065 осіб.

Регіональним планом пропонується використання ділянку під регіональний полігон, за виконання наступних умов:

- Розробки проекту «Будівництво сміттєсортувального комплексу та полігону побутових відходів», згідно з вимогами нормативів ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів»;
- Влаштуванням основних елементів регіонального полігону: ділянка складування відходів, господарська зона, інженерні споруди і комунікації;
- Оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення фільтрату та знешкодження біогазу (Правила технічної експлуатації полігонів, припинення

експлуатації, рекультивації та догляду за полігонами після припинення їх експлуатації, затверджених наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 10.02.2025 № 263 (після набрання чинності);

- Здійснення оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та отримання відповідного висновку;
- Отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постанови Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 року №1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- Отримання дозволу на викиди в атмосферне повітря або інтегрованого довкіллєвого дозволу;
- Розробки плану управління відходами підприємства–суб'єкта господарювання, що здійснює управління регіональним полігоном та є утворювачем відходів;
- Встановлення сміттєсортувальної лінії та компостувальних майданчиків;
- Передбачити на території полігону місце для складування, роздільного збирання великогабаритних відходів.

ТОВ «Селтік ТБО» планується **облаштування сміттєсортувального комплексу** (мобільний завод для сортування побутових відходів МЗСТБО-П-1) за адресою: Київська обл., Броварський район, с. Зазим'я. Номінальна потужність об'єкта, зазначена у дозволі на здійснення операцій з оброблення відходів від 29.10.2024 №7885/24, 150 424,43 тонн на рік, фактично планується обробляти 50 000 тонн відходів. На об'єкті планується здійснювати операції R12 - демонтаж, сортування, дроблення, ущільнення, гранулювання, сушіння природним шляхом, подрібнення, R13 - зберігання відходів. Земельні ділянки мають кадастрові номери 3221282801:01:128:0028 та 3221282801:01:128:0029 і відносяться до категорії земель промисловості

Навколо населеного пункту і частина населеного пункту входить у Смарагдову мережу від річки Десна та землі рекреаційного призначення.

ТзОВ «Вторма ЮА», на проммайданчику в м. Бровари, бульвар Незалежності, 32-б літера В, **здійснює діяльність на сортувальному комплексі** попередньо відсортованих побутових відходів, які мають відносно великий вміст вторинної сировини (суха фракція) з метою отримання вторинних ресурсоцінних компонентів, придатних для подальшого рециклінгу.

Земельна ділянка з кадастровим номером 3210600000:01:061:0013 перебуває у приватній власності ТОВ «Броварський алюмінієвий завод» за договором оренди нерухомого майна.

На карті 3.2.1.7. зображено карту-схему Броварського-Бориспільського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами.

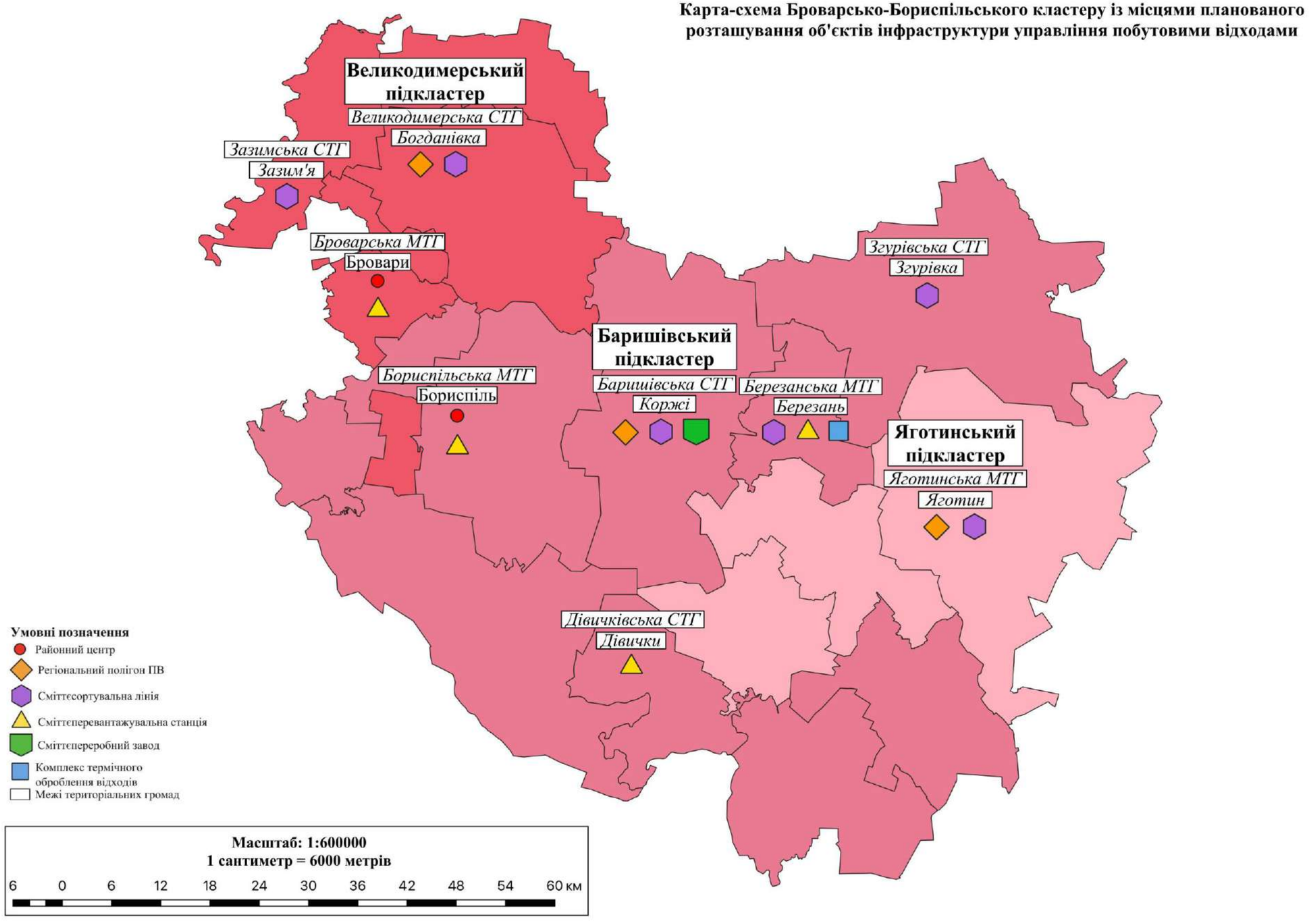

Карта 3.2.1.7. Карта-схема Броварського-Бориспільського кластеру із місцями планованого розташування об'єктів інфраструктури управління побутовими відходами

Перспективи створення об'єктів з відновлення побутових відходів (у т. ч. з отриманням енергії), орієнтованих на обслуговування усієї або щонайменше значної території в межах кластеру

Будівництво заводів або об'єктів, на яких застосовуються інші технології термічного оброблення відходів;

Регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2024 року №229 «Про затвердження технічних вимог до експлуатації установок із спалювання відходів та установок із сумісного спалювання відходів».

Перед початком планованої діяльності, оператори установок мають пройти процедуру оцінки впливу на довкілля планованої діяльності та отримання відповідного висновку, отримати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, отримати дозвіл на викиди в атмосферне повітря або інтегрований довкіллєвий дозвіл.

В Обухівському кластері проєктується сортувально-переробний комплекс на основі технологій механіко-біологічного та термічного оброблення відходів і біогазова установка ПП «Обухівміськвторресурси» у місті Обухові.

У Броварсько-Бориспільському кластері, Баришівський підкластер. Рішенням сесії Березанської міської ради від 22.10.2024 року №188 «Про розгляд питань по врегулюванню земельних відносин» комунальному підприємству «Інвест – Березань» передано у постійне користування земельну ділянку, кадастровий номер: 3220288700:25:090:0001, площею 7,0 га, що розташована на території Яблунівського старостинського округу. На вказаній земельній ділянці заплановане **будівництво сортувальної станції та будівництво комплексу з вироблення електричної енергії з відходів**.

У Білоцерківському кластері. (інформацію взято зі звіту ОВД). У Білоцерківському кластері на території Узинської територіальної громади здійснює виробничу діяльність оброблення відходів ТОВ «УКРМІТБЕСТ», що має термічний утилізатор «УТ300Д» для спалювання відходів.

Створення об'єктів механіко-біологічного оброблення (МБО) та сміттєсортувальних підприємств.

Термін «Механіко-біологічна обробка» охоплює широкий спектр процесів, але зазвичай включає відділення вторинної сировини і певну форму біологічної обробки органічної фракції побутових відходів. У деяких випадках «суха» фракція побутових відходів перетворюється на паливо з відходів (RDF1) або тверде паливо (SRF2), тоді як «мокра» частка перетворюється на компостподібний продукт (CLO).

Прикладом для спалювання відходів RDF палива є єдиний в Україні сміттєспалювальний завод СП «Завод «Енергія» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО», розташований за адресою: м. Київ, Дарницький район, вул. Колекторна, 44.

Дане паливо також можна використовувати на ТЕЦ та цементних заводах.

Регіональним планом пропонується передбачити встановлення сортувальних ліній на полігонах для відходів, що не є небезпечними, для розділення відходів, що біологічно розкладаються, та створення майданчиків для компостування з метою зменшення захоронення біовідходів.

Механіко-біологічне оброблення використовується для оброблення відходів як після роздільного збирання, так і при валовому збиранні. Основною метою впровадження технології МБО є зменшення кількості відходів, що відправляються на захоронення.

МБО є загальним поняттям для всіх технологій, які передбачають оброблення відходів комбінацією механічних і біологічних методів.

Механіко-біологічна обробка включає:

1. Механічну обробку: сортування побутових відходів, подрібнення, пресування, відділення вторинної сировини (папір, пластик, метал тощо).

2. Біологічну обробку: компостування (аеробне), біосушка, анаеробне зброджування (з одержанням біогазу).

Створення таких об'єктів Регіональним планом запропоновано спільно з пропозиціями територіальних громад у всіх кластерах області. Прийняття рішень ОМС визначити при розробці Місцевих планів управління відходами.

Таблиця 3.2.1.5. Пропоновані та діючі об'єкти сортування та оброблення побутових відходів та території Київської області

Назва громади /суб'єкта господарювання	Діючі	Плануються
Білоцерківський кластер		
Білоцерківській міська ТГ	1	-
Сквирська міська ТГ	-	1
Ставищенська ТГ	-	сміттєсортувальний завод
Маловільшанська сільська ТГ	-	1
всього	**1**	**3**
Обухівський кластер		
ПП «Обухівміськвторресурси»	2	1
ПрАТ «Київський картонно-паперовий комбінат»	1	-
ПрАТ «Київспецтранс»	1	-
ТОВ «Ековтор-Транс»	1	-
ТОВ «Профпереробка»	1	-
Миронівська міська ТГ	-	1
Всього	**6**	**2**
Броварсько-Бориспільський кластер		
Великодимерська селищна ТГ(с.Богданівка)	1	-
Великодимерська селищна ТГ ПП «Еко-Старт» с. Залісся	-	сміттєсортувальний комплекс
Зазимська сільська ТГ	-	1
Баришівська селищна ТГ (с.Коржі)	-	1
Згурівська селищна рада	-	1
Яготинська міська ТГ	-	1
Березанська міська ТГ	-	2

ТОВ «Селтік ТБО» с.Зазим'я	-	сміттєсортувальний комплекс
ТОВ «Вторма ЮА» м. Бровари	1	-
Всього	**2**	**8**
Бучанський кластер		
Бородянська міська ТГ, с. Нове Залісся	-	1
Бучанська міська ТГ МПП «Рада»	1	-
Бучанська міська ТГ МПП «Рада»	сміттєпереробний завод	-
Бучанська міська ТГ ТОВ «Крамар-Еко-Полігон»	-	Полігон побутових відходів
Бучанська міська ТГ ТОВ «Крамар-Еко-Полігон»	-	Комплекс сортування побутових відходів
Бучанська міська ТГ ТОВ «Крамар-Еко-Полігон»	-	Комплекс сортування ВГВ та ремонтних відходів
Макарівська селищна ТГ	-	Сміттєсортувальний комплекс
Дмитрівська сільська ТГ	-	1
Всього	**2**	**3**
Вишгородський кластер		
Димерська селищна ТГ	-	1
Славутицька міська ТГ	-	1
Всього	**-**	**2**
Фастівський кластер		
Фастівська міська ТГ	-	Сміттєпереробний завод
Фастівська міська ТГ, ТОВ «Центр управління відходами»	майданчик оброблення відходів	-
Кожанська селищна ТГ	-	1
Всього	**1**	**2**
Боярський підкластер		
Боярська міська ТГ	-	1
Білогородська сільська ТГ ТОВ «Крамар Еко-Регіон»	-	Комплекс по відновленню біовідходів та розведення вермикультури
Всього	**-**	**1**
Разом по області	**12**	**21**

В Україні основні вимоги та технологічні показники, які треба враховувати під час проєктування будівництва, розширення та реконструкції сміттєсортувальної станції із сортувальним обладнанням, викладено у ГБН В.2.2-35077234-001:2011 «Будинки і споруди. Підприємства сортування

та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги до технологічного проектування».

Згідно з вимогами ГБН України станція має включати:

дільницю сортування для «сухої» вторинної сировини та залишку побутових відходів після барабанного сепаратору;

дільницю пресування для відсортованих ресурсоцінних компонентів;

барабанний сепаратор для залишкових (змішаних) побутових відходів;

пункт біологічного оброблення №1 для відходів зелених насаджень;

пункт біологічного оброблення №2 для отриманої після барабанного сепаратору фракції відходів, що біологічно розкладається;

пункт оброблення великогабаритних та ремонтних побутових відходів.

При виборі ділянки для створення об'єкта оброблення відходів враховують такі фактори, як розмір ділянки (з розрахунку приблизно 0,09 га на 1000 т побутових відходів на рік), розташування відносно сельбищної зони та споруд водопостачання, характеристики рельєфу, пануючі напрямки вітру у теплу пору року, рівень залягання ґрунтових вод, можливість приєднання до існуючих комунікацій (водопостачання, водовідведення, теплопостачання, газопостачання та електропостачання) тощо.

Доцільним вважається також розташування подібних об'єктів на території полігонів для відходів, що не є небезпечними.

Переважно на подібних об'єктах поєднують технології сортування та оброблення відходів.

Зазвичай до складу технологічного обладнання такого підприємства входять такі елементи:

система первинного приймання побутових відходів від транспортних засобів (кран-балка, бункер, конвеєрна система тощо);

сміттєсортувальна станція (сепараторна установка, сортувальний пост, магнітний сепаратор, система конвеєрів, система пресування тощо);

система оброблення органічної речовини (шляхом компостування (анаеробне оброблення), шляхом виробництва біогазу через зброджування органічної речовини (анаеробне оброблення);

можуть також розташовуватись потужності для оброблення окремих компонентів відсортованих відходів.

У разі поєднання технологій механічного та біологічного оброблення такі підприємства називають заводами механіко-біологічної обробки. На таких заводах також може бути налагоджене виробництво RDF та/або SRF палива з висококалорійного залишку. Глибина оброблення на таких об'єктах може досягати **85–90 %.**

Сортування відходів здійснюється шляхом розподілу окремих компонентів на основі їхніх фізико-хімічних властивостей за рахунок застосування до відходів різних технологій — вилучення за допомогою змінного електромагнітного поля, пневматичних систем, циліндричних, барабанних грохотів, електростатичної сепарації, ручного відокремлення, оптичних сканерів тощо. Найчастіше на сортувальних лініях відбирають такі ресурсоцінні фракції, як ПЕТ-пляшки, інші види полімерів (окремо за видами),

папір, метали (зокрема бляшані та алюмінієві банки), скло, деревина тощо.

Зазвичай сміттєсортувальні лінії відрізняються більшою простотою та меншими часовими та фінансовими витратами на їхнє встановлення та введення в експлуатацію. Існують також мобільні сміттєсортувальні комплекси (наприклад, на базі вантажних причепів).

Таблиця 3.2.1.6. Розрахункові показники для сортувального конвеєра продуктивністю менше ніж 100 тис.т на рік*

Назва показника	Величина				
1	2	3	4	5	6
Річна продуктивність сортувальної лінії, тис. т	20	40	60	80	100
Маса відходів, що надходить на сортувальний конвеєр, тис. т	14	28	42	56	70
Маса вторинної сировини, що вилучається за рік, тис. т	4,2	8,4	12,6	16,8	21,0
Маса вторинної сировини, що вилучається за зміну, т	12,7	25,5	38,2	50,9	63,6

*ГБН В.2.2-35077234-001:2011

Таблиця 3.2.1.7. Орієнтовні капітальні витрати на створення сміттєсортувального комплексу

№з/п	Статті капітальних витрат	Пункт підготування вторинної сировини	
		Сума (без ПДВ), тис. грн.	Строк виконання
1	2	3	4
1	Проєктування	1000,0	10 місяців
2	Придбання сміттєсортувальної лінії та іншого обладнання	1,0 млн.грн. на 10 тисяч тонн відходів на рік	4 місяці
3	Будівельно-монтажні роботи	10 000,0	4 місяці
4	Інші капітальні витрати, у т.ч. придбання та встановлення огорожі	1000,0	

Визначення морфологічного складу побутових відходів є важливим етапом при створення ефективної системи управління відходами в громаді. Методичними рекомендаціями з визначення морфологічного складу побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 03.05.2024 року №409), рекомендовано визначати морфологічний склад побутових відходів за такою класифікацією:

папір та картон;

скло;

пластик (пластмаси та інші полімери);

деревина;

текстиль;

метали (чорні та кольорові);

комбінована упаковка (упаковка, яка може містити в собі різні поєднання, наприклад картон та метали);

біовідходи (відходи харчових продуктів, овочі, фрукти, відходи садівництва, відходи від зелених насаджень тощо);

відходи електричного та електронного обладнання (телефони, комп'ютери, телевізори, холодильники, праски, радіопристрої тощо);

відходи батарей та акумуляторів (пальчикові, автомобільні, тощо);

небезпечні відходи (тара від розчинників, фарб, ртутні лампи, прострочені ліки, отрута, хімікати, гербіциди та пестициди, засоби гігієни, памперси, тощо);

великогабаритні побутові відходи (меблі, матраци, тощо);

ремонтні побутові відходи (цегла, штукатурка, шпалери, тощо);

залишок побутових відходів (кістки, шкіра, гума (шини, гумові рукавички тощо), каміння, вуличний змет тощо).

По морфології відходів можна визначити яку кількість контейнерів необхідно встановити в територіальній громаді, яких відходів утворюється найбільше, і запланувати подальше управління цими відходами.

На співвідношення компонентів побутових відходів у населених пунктах впливають: джерело утворення, рівень благоустрою (для житлової забудови), сезон року, кліматичні умови. Саме тому, морфологічний склад побутових відходів досить різноманітний та мінливий як в часі так і територіально.

Морфологічний склад та фізико-хімічні властивості побутових відходів забезпечують основну інформацію, необхідну для планування й оптимізації системи управління, екологічної оцінки управління відходами. Об'єктивні дані щодо об'ємів генерування та морфологічного складу ПВ є критично необхідними для розроблення регіональних та місцевих планів управління відходами, поінформованості громадян, суб'єктів господарювання й органів управління.

Морфологічний склад побутових відходів визначається з метою впровадження у населених пунктах сучасних ефективних технологій управління побутовими відходами, довгострокового прогнозування обсягів утворення вторинної сировини, що є у складі побутових відходів.

Згідно з ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій визначено, що річна норма утворення побутових відходів (в середньому по населеному пункту з урахуванням організацій та установ, маятникової міграції) становить 300 кг/мешканця 1,8 м^3/ мешканця.

Пункти компостування

Органічна речовина (відходи харчових продуктів, біовідходи), отримана після роздільного збирання змішаних побутових відходів на барабанному сепараторі (далі – органічна речовина), стрічковим конвеєром має подаватися до бункера-накопичувача, звідки вона надходить на компостування або анаеробне оброблення.

Найбільшу частку утворюваних відходів складають біовідходи.

Наказом Міністерством розвитку громад та територій України від 27.07.2023 року №489 «Про затвердження Правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках» (далі – Правила) до біовідходів відносять:

змішані органічні відходи;

скошена трава, листя, сіно, солома;

рослинні відходи, квіти;

деревна кора, деревина, обрізки дерев і кущів, відходи від оброблення деревини (тирса, стружка тощо), які не були оброблені хімічними речовинами;

крупи, фрукти та фруктові соки, овочі, варення;

листя чаю, гуща та зерна кави, харчові спеції;

прострочені продукти харчування (продукти рослинного походження);

відходи харчових продуктів (окремо зібрані біовідходи);

корм для тварин;

насіння, відходи від олійних культур (осад від миття, очищення, лущення, центрифугування тощо), ячменю, хмелю, які не були оброблені біологічними або хімічними реагентами;

ціле та подрібнене зерно;

підводні рослини, водорості;

паперова та картонна упаковки для продуктів харчування та кормів для тварин.

Відсоткове співвідношення компонентів у суміші становить:

Відходи харчових продуктів – 60%;

біовідходи – 40%, з них:

Подрібнене гілля (щепа) – 20%,

Опале листя та трава – 20%.

Для утворювачів відходів статтею 31 Закону України «Про управління відходами» визначено право самостійно, шляхом компостування, обробляти біовідходи на присадибних, дачних і садових ділянках згідно з Правилами.

Відповідно до вимог Правил, утворювачі біовідходів зобов’язані самостійно здійснювати їх компостування на присадибних, дачних або садових ділянках з метою отримання компосту для власного використання, або передавати такі відходи на відповідні станції (пункти) компостування.

Пункти компостування утворюються за рішенням керівних органів дачних або садівничих кооперативів (товариств) з метою організації централізованого компостування біовідходів, що утворилися на загальних територіях таких кооперативів (товариств) з метою отримання компосту та його використання для благоустрою їх територій.

Пункти компостування, утворені керівними органами дачних або садівничих кооперативів (товариств) мають відповідати вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища та про забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення.

У Київській області відходи, що біологічно розкладаються не збираються окремо, вони видаляються на полігони і звалища разом з усіма побутовими відходами.

Регіональним планом управління відходами рекомендується створення пунктів компостування на регіональних полігонах для відходів, що не є небезпечними. На інших ділянках за рішенням територіальних громад на стадії підготовки МПУВ.

У територіальних громадах, на території яких провадять діяльність суб'єкти господарювання з вирощування сільськогосподарської продукції рослинного походження — доцільно організувати спільні з громадами пункти компостування.

Завдяки впровадженню пунктів компостування обсяги побутових відходів, що підлягають захороненню, можуть бути зменшені до 40%. Це сприятиме продовженню строку експлуатації полігонів для відходів, що не є небезпечними, зниженню утворення парникових газів та запобіганню виникненню пожеж.

Орієнтовна вартість створення об'єкта централізованого компостування біовідходів становить від 13 млн грн (без урахування облаштування накриття/даху компостувального пункту і включає наступне:

Проєктні роботи (виділення земельної ділянки, розробка детального плану території, проведення стратегічної екологічної оцінки, оцінка впливу на довкілля, розробка та погодження робочого проєкту) – 0,5 млн грн;

Будівельні роботи – від 2,5 млн грн;

Закупівля техніки та обладнання (навантажувач, подрібнювач, контейнери, аератор, просіювач) – 10 млн грн.

Оцінка здійснена для попереднього планування витрат, без врахування поточних експлуатаційних витрат. Точна вартість буде визначена на етапі реалізації плану відповідно до результатів техніко-економічного обґрунтування (ТЕО).

Основні технічні вимоги до пункту компостування:

довжина – не менше 120 м (для ефективного формування буртів довжиною до 100 м);

наявність джерела водопостачання (під час аерації додається не менше 50 л води на 1 т сировини);

кут нахилу поверхні майданчика – 1–1,5° для стоку рідини;

вигідне логістичне розташування;

дотримання санітарно-захисної зони – не менше 300 м від житлової забудови (відповідно до ДСП №173-96).

Орієнтовна площа промислового майданчика має становити 1,5–2 га.

Персонал об'єкта з оброблення біовідходів:

керівник майданчика;

оператор аератора;

водій навантажувача;

оператор подрібнювача та просіювача;

водій вантажного транспорту.

Проєктування пункту компостування включає:

вибір земельної ділянки;

розроблення містобудівної документації (детальний план території);

оформлення документації із землеустрою (проєкт землеустрою щодо відведення земельної ділянки);

проведення оцінки впливу на довкілля (ОВД) планованої діяльності;

розроблення робочого проєкту будівництва.

Пункти компостування спрямовані на формування сучасної екологічно безпечної інфраструктури управління біовідходами в області. Їх створення забезпечить перехід до циркулярної економіки, зменшення навантаження на полігони та ефективне використання ресурсів.

Аналіз транспортної логістики

У зв'язку із значними відстанями від рекомендованих об'єктів захоронення відходів, з метою мінімізації логістичних витрат та тарифів на управління відходами у кластерах запропоновано створення додаткових підкластерів та сміттєперевантажувальних станцій (СПС).

Для перевезення побутових відходів використовуються сміттєвози з боковим і сміттєвози із заднім способами завантаженням. При цьому сміттєвози із заднім способом завантаженням мають більший об'єм для перевезення відходів і досягають більшого рівня ущільнення, ніж сміттєвози з боковим способом завантаженням.

До основних технологічних операцій, які повинен проводити сміттєвоз відносять: завантаження побутових відходів, їхнє ущільнення, транспортування та вивантаження на майданчики, сміттєспалювальні пункти або сміттєпереробні заводи. Сміттєвози диференціюються також за типом контейнера: відкриті та закриті. Обидва види, якщо не доукомплектовані додатковим обладнанням, можуть завантажуватись вручну. Подальше транспортування вантажу відбувається звичайним способом

Сміттєперевантажувальні станції громадами запропоновано облаштувати у наступних громадах:

Білоцерківський кластер - Сквирська міська ТГ;

Броварсько-Бориспільський кластер - Броварська міська ТГ, Бориспільська міська ТГ, Дівичківська сільська ТГ, Березанська міська ТГ;

Бучанський кластер - Бучанська міська ТГ, Дмитрівська сільська ТГ;

Вишгородський кластер - Іванківська селищна ТГ.

Під час розробки місцевих планів управління відходами рекомендується здійснити техніко-економічного обґрунтування щодо необхідності облаштування СПС.

Застосування двоетапного перевезення побутових відходів рекомендується здійснювати для зниження логістичних витрат та, відповідно тарифу на послугу з управління побутовими відходами, зменшення кількості сміттєвозів, що працюють при збиранні і перевезенні побутових відходів, підвищення продуктивності роботи, поліпшення екологічного стану довкілля.

Двоетапна технологія перевезення побутових відходів як правило передбачає наявність сміттєвозів-збирачів, сміттєвозів і сміттєперевантажувальної станції.

У територіальних громадах, де відстань перевезення побутових відходів становить від 20 до 45 км, рекомендується здійснити техніко-економічні розрахунки для переходу на двоетапне перевезення побутових відходів. Як показує практика сміттєперевантажувальну станцію вже доцільно застосовувати, якщо відстань від місць збирання до об'єктів управління побутовими відходами перевищує 20 км при відповідному техніко-економічному обґрунтуванні, або коли декілька населених пунктів, розташованих у радіусі до 50 км, мають або планують створити один об'єкт оброблення побутових відходів.

Функції сміттєперевантажувальної станції можуть виконувати сміттєсортувальні або сміттєпереробні заводи відповідно до впроваджених на них технологій.

Для проведення первинного (оперативного) обліку побутових відходів та надання статистичної звітності згідно з законодавством сміттєперевантажувальну станцію рекомендується обладнати вагами.

Доцільність впровадження двоетапної технології рекомендується оцінювати з урахуванням факторів, що впливають на ефективність.

Основні з них такі:

відстань перевезення побутових відходів від місць їх збирання до об'єктів оброблення побутових відходів;

відстань перевезення побутових відходів сміттєвозами-збирачами при двоетапній технології перевезення побутових відходів;

відстань перевезення побутових відходів сміттєвозами від сміттєперевантажувальної станції до об'єктів оброблення побутових відходів;

основні типи сміттєвозів, що будуть використовуватись; річний обсяг побутових відходів, що підлягають перевезенню; тривалість роботи сміттєвозів;

вартість перевантаження побутових відходів на сміттєперевантажувальній станції.

Ефективність двоетапного перевезення може бути підвищена за рахунок:

зменшення вартості перевантаження побутових відходів;

зменшення витрат на перевезення побутових відходів сміттєвозами;

збільшення відстані для сміттєвоза і зменшення для сміттєвоза-збирача за рахунок раціонального розміщення сміттєперевантажувальної станції.

Вартість перевантаження на сміттєперевантажувальну станцію може залежати від продуктивності станції, технологічної схеми та капіталовкладень.

За продуктивністю сміттєперевантажувальні станції можна поділити на три групи: малі – до 350 $м^3$ /добу; середні – від 350 до 1000 $м^3$ /добу; великі – понад 1000 $м^3$ /добу.

Відмінність технологічних схем перевантаження побутових відходів як правило передбачає: одно- чи різнорівневе розміщення сміттєвозів;

використання спеціальних перевантажувачів побутових відходів; застосування ущільнення побутових відходів при перевантаженні.

Під час опрацювання питання запровадження двоетапного перевезення побутових відходів доцільно провести розрахунки з попереднім визначенням технології, типу сміттєвозів і технологічної схеми станції. Якщо при цьому строк окупності капітальних вкладень не перевищує 4-х років доцільно проводити подальші роботи з уточнення техніко-економічного обґрунтування і залучення для виконання проєкту спеціалізованої проєктної організації.

Основні вимоги до сміттєперевантажувальної станції можуть бути такими:

максимальна добова продуктивність має перевищувати середньодобову на 20 – 25%;

сумарні витрати на перевантаження та перевезення мають бути мінімальними;

рух побутових відходів при перевантаженні на різних рівнях відбувається за рахунок сили тяжіння;

примусове горизонтальне переміщення побутових відходів доцільне у разі використання бункерів великої місткості або вилучення ресурсоцінних відходів.

Існує декілька технологічних варіантів застосування сміттєперевантажувальних станцій.

Варіант № 1 передбачає безпосереднє перевантаження побутових відходів із сміттєвоза-збирача в кузов сміттєвоза на різних рівнях. Висота розміщення майданчика повинна бути не меншою за 5,0 м. При такій системі важливо додержання графіку роботи, оскільки це впливає на продуктивність. Рекомендується для сміттєперевантажувальної станції малої продуктивності.

Варіант № 2 містить приймальний бункер місткістю до 10 м^3 , закритий горизонтальною кришкою або секторним затвором, які приводяться у рух за допомогою гідравлічного приводу. Бункер розрахований на приймання побутових відходів з одного сміттєвоза-збирача.

Варіант № 3 містить накопичувальний бункер місткістю до 25-30 м^3 та дозуючий бункер місткістю 10 м^3. Накопичувальний бункер відділено від дозуючого відсікачем. Його виготовлено у вигляді горизонтальних штанг, які гідроциліндрами перекривають отвір між бункерами. Накопичувальний бункер має бути виконаний таким чином, щоб побутові відходи не залишались у ньому при відведених штангах. Дві з чотирьох сторін накопичувального бункера повинні бути вертикальними.

Варіант № 4 містить горизонтальний бункер, оснащений шаговим механізмом для переміщення побутових відходів до розвантажувального отвору. Цей варіант рекомендується для середніх та великих сміттєперевантажувальних станцій. Висота між майданчиками розміщення сміттєвозів-збирачів і сміттєвозів становить 9 – 10 м.

Варіант № 5 аналогічно варіанту № 4, дном горизонтального бункера є пластинчастий живильник або стрічковий конвеєр. Цей варіант

рекомендується для випадків, коли передбачається сортування побутових відходів і вилучення цінних компонентів.

Варіант № 6 передбачає використання контейнерних сміттєвозів. Сміттєперевантажувальна станція має бункер, з якого горизонтальним компактором побутові відходи ущільнюються у великогабаритний контейнер, який знімають зі сміттєвоза і закріплюють до компактору. Сміттєвоз має важильно-крюкову систему для маніпуляцій з контейнерами.

Крім використання наведених варіантів, можливим є створення сміттєперевантажувальної станції за іншими технологічними схемами, в яких рекомендується враховувати особливості рельєфу місцевості і конструкцію сміттєвозів.

За критерій вибору місця розташування сміттєперевантажувальної станції як правило приймається мінімальна сумарна робота транспорту для визначеного обсягу перевезень, мінімум рухомого складу і часу на перевезення, мінімум транспортних витрат тощо.

Майданчики для будівництва сміттєперевантажувальних станцій доцільно відводити на територіях промислово-складських зон або околиць територіальної громади. Місце розташування станції доцільно узгоджувати відповідно до містобудівного законодавства.

Майданчик для сміттєперевантажувальної станції має відповідати встановленим санітарним правилам і нормам, вимогам екологічного законодавства, рекомендується максимально наближувати до територій збирання побутових відходів, а також мати природний перепад висоти між майданчиками розміщення сміттєвозів-збирачів і сміттєвозів, а також дороги з твердим покриттям, лінії електропередач, водопровід і каналізацію. Розмір санітарно-захисної зони сміттєперевантажувальної станції відповідно до санітарних норм і правил має бути 100 м.

При прийнятті рішення щодо створення сміттєперевантажувальної станції, необхідна закупівля додаткового спецтранспорту.

Капітальні витрати можуть змінюватися в досить широкому діапазоні в залежності від прийнятих технічних рішень і будуть визначатися за результатами виконання ТЕО.

На цьому етапі для первинної оцінки необхідних витрат прийняті орієнтовні значення вартості створення об’єкту:

витрати на проєктувальні роботи (виділення земельної ділянки, підготовка детального плану території, стратегічна екологічна оцінка, оцінка впливу на довкілля, розробка та погодження робочого проєкту) – 0,3 млн грн;

витрати на будівельні роботи – 2,0 млн грн.

закупівля техніки та обладнання (бункер-накопичувач, навантажувач, прес) – 5,0 млн грн.

Всього: 7,3 млн грн.

Організація збирання та перевезення побутових відходів

Система збирання та перевезення побутових відходів, що передбачена Регіональним планом включає наступні етапи:

збирання змішаних побутових відходів;

роздільне збирання ресурсоцінних компонентів побутових відходів: скла, пластику, паперу, металів, відходів, що біологічно розкладаються (органіки);

роздільне збирання небезпечних відходів у складі побутових;

роздільне збирання великогабаритних та ремонтних відходів;

роздільне збирання відходів батарейок та відходів електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) та їх системне збирання з моменту запровадження в Україні принципу розширеної відповідальності виробника;

Система збирання побутових відходів включає обов'язкове облаштування контейнерних майданчиків відповідно до вимог чинного законодавства.

Основні положення щодо порядку проведення роздільного збирання побутових відходів викладені в Методиці роздільного збирання побутових відходів (далі – Методика)**,** затвердженій наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13 грудня 2023 року №1130.

У Методиці наведено рекомендації щодо етапів впровадження роздільного збирання, розрахунків кількості компонентів побутових відходів як вторинної сировини та необхідної кількості контейнерів, технологічні схеми, за якими рекомендовано здійснювати роздільне збирання побутових відходів, короткі рекомендації щодо організації проведення агітаційної роботи щодо безпечного в санітарно-епідемічному та екологічному відношенні управління побутовими відходами.

Методика визначає основні вимоги щодо організації роздільного збирання побутових відходів. Враховуючи зазначене, сценарії оброблення мають базуватись на впровадженні системи роздільного збирання сухої вторинної сировини з метою максимально ефективного її використання.

Оптимальним підходом до організації системи збирання побутових відходів є запровадження однієї з двох моделей: побудинкової або подвірної.

У багатоквартирній забудові побутові відходи накопичуються у контейнерах загального користування протягом визначеного часу, після чого перевозяться спеціалізованим транспортом згідно з затвердженим графіком.

У приватному секторі перевезення відходів організовується за графіком, за яким споживачі завчасно виставляють побутові відходи на своєму подвір'ї для подальшого завантаження у сміттєвоз.

Під час організації збирання відходів слід забезпечити встановлення контейнерів для роздільного збирання або передбачити інші форми їхнього збирання – шляхом використання індивідуальних контейнерів, спеціально маркованих пакетів тощо.

Для **Білоцерківської, Броварської, Бориспільської, Фастівської, Бучацької, Вишгородської, Обухівської**, **Славутицької, Васильківської,**

Ірпінської та Яготинської міських територіальних громад рекомендується застосувати «Технологічну схему 3» роздільного збирання побутових відходів та здійснюється в такі окремі контейнери/пластикові пакети:

При організації роздільного збирання побутових відходів передбачає на контейнерному майданчику встановлення:

1) перший та другий контейнери/пластикові пакети для збирання двох видів ресурсоцінних відходів окремо, а саме:

жовтий з написом «Пластик» - для збирання пластику; або

зелений з написом «Скло» - для збирання скла; або синій з написом «Папір» - для збирання паперу та картону;

2) один контейнер/пластиковий пакет блакитного кольору з написом «Ресурсоцінні відходи», призначений для збирання видів ресурсоцінних відходів, які не збираються у перший та другий контейнери/пластикові пакети;

3) один контейнер/пластиковий пакет сірого кольору, призначений для збирання змішаних побутових відходів.

За «Технологічною схемою 3» у двох окремих контейнерах/пластикових пакетах збирається два види ресурсоцінних відходів з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування або відновлення.

Ресурсоцінні відходи, які збираються в контейнері/пластиковому пакеті блакитного кольору перевозиться на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування.

Перевезення змішаних побутових відходів здійснюється на об'єкти відновлення.

Після встановлення об'єктів інфраструктури, що передбачають відбір та компостування біовідходів, застосувати «Технологічну схему 4» зі встановленням додаткового контейнера для збирання органічної складової побутових відходів.

Для населених пунктів територіальних громад: **Миронівська міська ТГ, Боярська міська ТГ, Білогородська сільська ТГ, Борщагівська сільська ТГ, Вишнева міська ТГ, Бородянська селищна ТГ, Гостомельська селищна ТГ, Макарівська селищна ТГ, Димерська селищна ТГ, Іванківська селищна ТГ, Великодимерська селищна ТГ, Баришівська селищна ТГ, Березанська міська ТГ та Переяславська міська ТГ** рекомендується застосувати «Технологічну схему 2».

При організації роздільного збирання побутових відходів за «Технологічною схемою 2» використовується:

1) один контейнер/пластиковий пакет відповідного кольору для збирання одного виду ресурсоцінних відходів, зокрема:

жовтий з написом «Пластик» - для збирання пластику; або

зелений з написом «Скло» - для збирання скла; або синій з написом «Папір» - для збирання паперу та картону;

2) один контейнер/пластиковий пакет блакитного кольору з написом «Ресурсоцінні відходи», призначений для збирання видів ресурсоцінних відходів, які не збираються у перший контейнер/пластиковий пакет;

3) один контейнер/пластиковий пакет сірого кольору, призначений для збирання змішаних побутових відходів.

«Технологічну схему 2» використовують у разі, коли в одному контейнері/пластиковому пакеті, збирається один вид ресурсоцінних відходів з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування або відновлення.

Ресурсоцінні відходи, які збираються в контейнері/пластиковому пакеті блакитного кольору, перевозяться на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування.

У третьому контейнері/пластиковому пакеті збираються змішані побутові відходи з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення.

По решті населених пунктах області застосувати «Технологічну схему 1» роздільного збирання побутових відходів.

При організації роздільного збирання побутових відходів за «Технологічною схемою 1» встановлюється два типи контейнерів/пластикових пакетів, а саме:

перший - блакитного кольору з написом «Ресурсоцінні відходи», який призначений для збирання ресурсоцінних відходів, окрім біовідходів;

другий - сірого кольору, який призначений для збирання змішаних побутових відходів, у тому числі біовідходів.

«Технологічна схема 1» передбачає перевезення зібраних ресурсоцінних відходів на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування. Перевезення змішаних побутових відходів здійснюється на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх відновлення.

Окрім зазначених фракцій, у громадах рекомендується організувати окремий збір скла у спеціалізовані контейнери зеленого кольору.

Скло становить значну частку у складі побутових відходів. При цьому, внаслідок утворення склобою під час перевезення змішаних відходів, скляні фракції та інші ресурсоцінні компоненти втрачаються та ускладнюється їх вилучення на сортувальних лініях. Крім того, склобій пошкоджує внутрішні поверхні кузовів сміттєвозів під час транспортування.

Окремо зібране скло є придатним для подальшого використання як ресурсоцінні відходи без необхідності додаткового оброблення, що дозволяє транспортувати його безпосередньо на об'єкти оброблення.

У населених пунктах з малою чисельністю населення доцільним є облаштування пунктів роздільного збирання побутових відходів, де прийматимуть, зокрема, скло.

Вміст контейнерів жовтого кольору підлягає перевезенню на сортувальні лінії, де здійснюється подальше розділення відходів за видами вторинної сировини.

Впровадження роздільного збирання необхідно проводити за наступними етапами:

- *Розробка та затвердження нормативних документів, які регламентують практичні питання впровадження роздільного збирання*.

Методика визначає єдині підходи до організації роздільного збирання побутових відходів в межах території територіальних громад, що є складовою системи управління побутовими відходами та застосовується під час розроблення правил благоустрою населених пунктів та місцевих планів управління відходами.

Ці документи регламентують права та обов'язки учасників сфери управління відходами.

- *Підготовка матеріально-технічної бази для забезпечення роздільного збирання та перевезення побутових відходів*.

Включає придбання необхідної кількості контейнерів, відповідно до обраної технологічної схеми роздільного збирання відходів (облаштування майданчиків на два, три, чотири або п'ять контейнерів) та транспортних засобів спеціального призначення для перевезення побутових відходів.

- *Розробка та впровадження плану інформування населення про мету та задачі роздільного збирання побутових відходів*.

Включає друк та розповсюдження інформаційних матеріалів для мешканців; методичних посібників для дошкільних навчальних закладів та шкіл, працівників сфери житлово-комунального господарства тощо.

Передбачає широке висвітлення усіх етапів проведених заходів у засобах масової інформації.

- *Супроводження проектів з роздільного збирання побутових відходів.*

Підвищення рівня екологічної свідомості громадян щодо безпечного управління побутовими відходами, активна участь населення у впровадженні роздільного збирання ресурсоцінних компонентів побутових відходів є важливим та необхідним напрямком сьогодення.

Інформування мешканців, зокрема дітей та молоді є ключовим етапом у комплексі заходів зі зниження негативного впливу побутових відходів на навколишнє природне середовище.

Діяльність за напрямом включає також створення об'єктів інфраструктури збирання відходів, сортування побутових відходів та підготовки ресурсоцінних відходів для її подальшого оброблення, організацію та проведення інформаційно-просвітницької діяльності, спрямованої на підвищення рівня участі населення в роздільному збиранні відходів.

Регіональним планом пропонується створення у громадах пунктів роздільного збирання побутових відходів для подальшого їх оброблення та відновлення.

Пункти роздільного збирання побутових відходів

Статтею 35 Закону України «Про управління відходами» визначено, що органи місцевого самоврядування можуть створювати пункти роздільного збирання побутових відходів. Кількість, розташування, а також спосіб організації діяльності пунктів роздільного збирання побутових відходів та джерела фінансування витрат на здійснення роздільного збирання побутових

відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів у межах територіальної громади визначаються місцевим планом управління відходами.

Збирання окремих видів відходів може здійснюватися мобільними пунктами збирання (оснащеними транспортними засобами).

У пунктах роздільного збирання побутових відходів здійснюється роздільне збирання відходів текстилю, деревини, великогабаритних та ремонтних відходів, відходів зелених насаджень, небезпечних відходів у складі побутових відходів, відходів паперу, картону, металу, пластику, скла, електронного та електричного обладнання, батарей та акумуляторів, інших видів відходів.

Зібрані відходи, що придатні до підготовки їх до повторного використання, можуть передаватися у пункти збирання побутових відходів для підготовки до повторного використання. Кількість, характеристики, а також необхідні інвестиційні витрати на створення таких пунктів будуть визначатися органами місцевого самоврядування на етапі реалізації Регіонального плану.

Витрати на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів можуть відшкодовуватися за рахунок таких джерел:

1) тарифу на послугу з управління побутовими відходами;

2) плати, що вноситься утворювачем відходів;

3) коштів місцевого бюджету;

4) коштів організацій розширеної відповідальності виробника;

5) інших не заборонених законом джерел.

Регіональним планом рекомендується встановити пункти роздільного збирання побутових відходів у кожній територіальній громаді області.

Площа земельних ділянок для одного пункту роздільного збирання побутових відходів повинна становити 15-30 м^2.

Для узагальнених розрахунків площі земельної ділянки, для організації пункту роздільного збирання побутових відходів, доцільно врахувати 3м^2 на 1000 осіб населення, але не менше ніж 15 м^2 на одну ділянку пункту роздільного збирання побутових відходів.

Для забезпечення збирання та перевезення побутових відходів, в тому числі великогабаритних та ремонтних відходів, на території Київської області необхідна закупівля відповідної матеріально-технічної бази.

Пункт оброблення великогабаритних та ремонтних відходів.

У пункті здійснюється оброблення великогабаритних і ремонтних відходів, які збираються окремо від інших видів відходів.

До складу пункту входять:

дробильне обладнання;

майданчик для тимчасового зберігання обробленої сировини.

Подрібнення виконується з урахуванням типу відходів, що надходять на оброблення. Отримана в результаті подрібнення сировина зберігається у

спеціально облаштованому місці до моменту її подальшого використання – як матеріалу для пересипання шарів відходів на полігоні або для передачі за межі об’єкта з відповідною метою.

Рекомендується облаштування таких пунктів на всіх регіональних полігонах для відходів, що не є небезпечними.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Пріоритетним завданням Регіонального плану є максимальне охоплення територіальних громад, їх утворювачів відходів послугами з управління побутовими відходами, збиранням побутових відходів, роздільним збиранням ресурсоцінних відходів з метою підготовки їх до повторного використання або рециклінгу.

Національним планом управління відходами до 2033 року встановлено ціль - впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів із щорічним збільшенням на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами.

З метою запобігання утворенню відходів в громаді слід розпочинати з обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами та підвищення ефективності впровадження у територіальних громадах сучасних методів та технологій управління побутовими відходами.

В якості запобігання утворенню відходів, доцільне запровадження індивідуального компостування біовідходів у приватних домогосподарствах сільської місцевості, а також приміських районах міст, купівля речей багаторазового використання (тканинні сумки – екоторби, металеві та дерев’яні бокси для зберігання).

Для населення необхідне проведення інформаційних компаній про шкоду пластикових пакетів для довкілля та заклик до зменшення їхнього використання.

Підготовка відходів до повторного використання - проведення операцій з відновлення (перевірка, очищення або ремонт), після яких речовини, предмети та/або їх складові (компоненти), які були відходами, можуть бути використані повторно без будь-якого іншого оброблення.

Ці процеси мають на меті зменшення споживання природних ресурсів. Територіальним громадам під час розробки місцевих планів управління відходами рекомендується передбачити пункти з ремонту одягу, взуття, побутової та електронної техніки.

Діяльність за напрямом включає запровадження в населених пунктах роздільного збирання відходів, які придатні до повторного використання, включення до складу регіональних комплексів управління відходами дільниць сортування, створення об’єктів інфраструктури для збирання для повторного використання меблів, побутової техніки, одягу та інших товарів, які були у вжитку, а також організацію та проведення інформаційно-просвітницької

діяльності, спрямованої на пропаганду розширення повторного використання товарів, які були у вжитку.

Оброблення відходів

Рециклінг - операція з відновлення, у результаті якої відходи переробляються у продукцію, матеріали або речовини для їх використання за первинною або іншою метою. Ця операція включає перероблення органічного матеріалу, але не включає виробництва енергії чи перетворення відходів у матеріали, що можуть бути використані як паливо або як матеріали для зворотного заповнення.

Видалення відходів

Останнім етапом управління відходами є **видалення (захоронення) відходів** — операція, що не є відновленням відходів, навіть якщо одним із наслідків такої операції є використання речовин або енергії.

Згідно із частиною другою статті 40 Закону України «Про управління відходами» полігони поділяються на такі класи:

- полігони для небезпечних відходів,
- полігони для відходів, що не є небезпечними,
- полігони для інертних відходів.

Діяльність за напрямом включає зменшення кількості місць видалення побутових відходів та створення мережі регіональних полігонів побутових відходів (полігонів для відходів, що не є небезпечними). Зменшення кількості відходів, що підлягають захороненню, за рахунок проведення заходів, що викладені вище.

Таблиця 3.2.1.2 розділу 3.2 Регіонального плану містить інформацію щодо об'єктів інфраструктури управління відходами, що не є небезпечними.

Інформаційне забезпечення

Для забезпечення свідомого та ефективного роздільного збирання побутових відходів проводяться інформаційно-комунікаційні заходи, спрямовані на підвищення обізнаності населення щодо видів відходів, придатних для роздільного збирання, а також необхідності дотримання екологічних та санітарно-епідеміологічних вимог.

Основні етапи інформаційно-комунікаційної кампанії:

1. Інформування: перший етап передбачає ознайомлення громадськості з негативним впливом побутових відходів на навколишнє природне середовище та перевагами роздільного збирання. Його мета — охопити якомога ширшу аудиторію. На цьому етапі здійснюється розробка плану інформаційно-комунікаційної кампанії; формування пізнаваного гасла (слогану), що буде використовуватись протягом усієї кампанії; визначення методів і засобів інформування.

2. Залучення: цей етап спрямований на формування у громадян позитивного ставлення та мотивації до участі в роздільному збиранні побутових відходів. Залучення триває до повного впровадження системи роздільного збирання на території громади та включає вивчення громадської думки щодо сприйняття та підтримки системи роздільного збирання; застосування методів соціологічних досліджень, опитувань, фокус-груп тощо.

3. Нагадування: проводиться за умови функціонування сталої системи роздільного збирання побутових відходів. Мета — підтримання інтересу до теми та нагадування про важливість дотримання правил сортування.

Зміст інформаційно-комунікаційних заходів включає:

розробку та втілення креативних інформаційних матеріалів, зокрема:

друкованої, аудіо- та відеопродукції (листівки, постери, соціальні відеоролики, подкасти тощо);

методичних матеріалів з екологічного та гігієнічного виховання;

спеціалізованої літератури, включно з матеріалами для дітей;

виготовлення та розповсюдження друкованої продукції: листівок, брошур, буклетів, методичних посібників;

методичну підготовку фахівців, які здійснюють просвітницьку роботу серед населення;

розміщення інформаційних матеріалів у публічних місцях: у громадському транспорті, на тарі та упаковці, в зовнішній і транзитній рекламі;

проведення роз’яснювальної роботи через медіа (ТБ, радіо, соціальні мережі, онлайн-платформи); за місцем проживання – у форматі зустрічей, презентацій, воркшопів;

організацію та проведення заходів у закладах освіти різного рівня: загальної середньої, дошкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти, а також для громадських організацій і широкої громадськості.

Прикладами таких заходів є тематичні уроки, тренінги, акції зі збирання ресурсоцінних відходів, екскурсії на об'єкти управління відходами, екологічні фестивалі та інформаційні кампанії.

Ці заходи спрямовані на формування екологічно свідомої поведінки населення та забезпечення ефективного функціонування системи роздільного збирання побутових відходів.

ТОВ «Ресайкл ЮА» (admin@recycle-app.com , +380991965727) листом від 1 жовтня 2025 року звернулося з ініціативою щодо включення сервісу: платформа Recycle (recycle-app.com) - перший в Україні маркетплейс з продажу ресурсноцінних відходів із зручним сервісом як для невеликих, так і для корпоративних клієнтів до Регіонального плану. Прозорість попиту і пропозиції на майданчику, зручність і легкість у користуванні, а також фінансова мотивація для продавців вторсировини мають створити значні стимули для спонукання людей до роздільного збирання відходів і підвищення рівня рециклінгу в Україні.

Управління відходами упаковки

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Відходи упаковки – це упаковка або пакувальні матеріали, що перетворюються на відходи після використання, за винятком відходів, утворених у процесі виробництва упаковки. До відходів упаковки належать паперова та картонна, скляна, пластмасова, дерев'яна, металева та текстильна упаковка.

Станом на листопад 2025 року в Україні облік утворення, відновлення та видалення упаковки та відходів упаковки на державному рівні не здійснюється. Управління упаковкою та відходами упаковки є частиною системи управління побутовими відходами та, у більшості випадків, здійснюється шляхом захоронення на полігонах і звалищах.

Відповідно до Національного плану управління відходами до 2033 року, середній показник утворення відходів упаковки в Україні становить близько 75–80 кг на особу на рік і має тенденцію до зростання.

У країнах ЄС управління упаковкою регулюється низкою директив, зокрема:

Директива 94/62/ЄС щодо упаковки та відходів упаковки;

Директива (ЄС) 2018/852, що вносить зміни до попередньої директиви в контексті переходу до економіки замкненого циклу.

Статтею 10 Закону України «Про управління відходами» передбачено впровадження розширеної відповідальності виробника (далі – РВВ).

Приймання та/або збирання на всій території України відходів, що утворилися внаслідок використання продукції, а також подальше управління цими відходами та фінансову відповідальність за таку діяльність, впроваджується з 2030 року після встановлення законом розширеної відповідальності виробника (РВВ) щодо відходів, які утворилися внаслідок споживання/використання певної продукції.

Механізм РВВ передбачає покриття витрат на роздільне збирання та управління відходами упаковки; фінансування за рахунок внесків виробників продукції до відповідних організацій РВВ; доходи від реалізації вторинної сировини, вилученої з відходів упаковки.

Очікується прийняття окремого Закону України «Про упаковку та відходи упаковки», яким буде передбачено впровадження цільових показників рециклінгу упаковки; встановлення норм рециклінгу окремо для кожного виду відходів (папір, скло, пластмаси, чорні метали, алюміній, дерево); стартове значення загального показника рециклінгу — не менше 30% з подальшим щорічним зростанням.

Із початку 2023 року в Україні діє Закон України «Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України», який передбачає заборону використання у сфері роздрібної торгівлі, громадського харчування та надання послуг надтонких і тонких пластикових пакетів, включаючи пакування для

льоду, сипучих продуктів, м’яса та риби; поступовий перехід до використання біорозкладних пакетів як альтернативи.

Контроль за дотриманням законодавства щодо обігу пластикових пакетів у закладах торгівлі, громадського харчування та сфері послуг здійснює Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, її територіальні органи на місцях.

Ці заходи є важливими елементами впровадження принципів сталого управління ресурсами та розвитку циркулярної економіки в Україні.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами упаковки передбачає розроблення та впровадження комплексних механізмів збирання, сортування, перероблення та підготовки до повторного використання упаковки, що утворюється на території регіону. Система має ґрунтуватися на принципах розширеної відповідальності виробника (РВВ), прозорості обліку потоків відходів та залученні органів місцевого самоврядування, суб’єктів господарювання і населення до процесів роздільного збирання упаковки.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Регіональним планом пропонується запровадження роздільного збирання ресурсоцінних відходів, у тому числі відходів упаковки, шляхом встановлення контейнерів у кожній територіальній громаді.

Для кожної громади, у залежності від об’єму утворення відходів розроблено технологічну схему роздільного збирання побутових відходів, відповідно до Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13 грудня 2023 року №1130, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 02 лютого 2024 року за №168/41513.

Окрім цього, в усіх запропонованих кластерах повинна функціонувати сортувальна станція чи лінія.

Регіональним планом пропонується територіальним громадам облаштування пунктів роздільного збирання побутових відходів - спеціально обладнаних територій для прийому побутових відходів з використанням або без використання контейнерів та пресувального обладнання, а також майданчиків для зберігання роздільно зібраних відходів. Рішення приймається під час розробки Місцевих планів управління відходами.

На Київщині кілька років поспіль діє проєкт «ЕкоГромада», фінансування якого здійснює Українська Пакувально-Екологічна Коаліція (УКРПЕК). Проєкт впроваджується у громадах Київщини - Вишгородській, Ірпіньській, Бучацькій, Гостомельській, Коцюбинській та Ворзельській. Щорічно здійснюється збір відходів упаковки, які відправляються на рециклінг, встановлюються контейнери для збирання ресурсоцінних відходів (пластику, скла та паперу). У навчальних закладах проводяться еко-просвітницькі заходи щодо роздільного збирання відходів.

У Київській області діє ряд підприємств, що здійснюють збирання, перевезення та оброблення відходів упаковки, згідно з дозвільними документами.

Малим приватним підприємством «Рада», діяльність якого спрямована на здійснення операцій з відновлення відходів, розроблено карту місць збирання ресурсоцінних відходів (https://mpprada.com.ua/uk/utilizaciya/utilizacziya-rtutnyh-termometrov/).

Приватним підприємством «Обухівміськвторресурси» у місті Обухів відкриті 2 пункти роздільного збирання побутових відходів, які придатні для підготовки до повторного використання та оброблення. Окрім цього, здійснюється збирання відходів за заявкою.

За даними національної мапи пунктів прийому вторсировини https://recyclingpoints.org/#rec298923829 у Київській області діють пункти прийому вторинної сировини, або місця збирання окремих видів ресурсоцінної сировини, в тому числі відходів упаковки: в м. Буча 5 пунктів, в м. Ірпінь 2 пункти, в м.Вишгород – 2 пункти, в м.Бровари – 9 пунктів, в м.Вишневе – 2 пункти, в м.Обухів -1 пункт, в м.Біла Церква – 5 пунктів.

Під розширену відповідальність виробника підпадають найбільші виробники гофротари і упаковки для продукції:

- Приватне акціонерне товариство «Київський картонно-паперовий комбінат» –підприємство по випуску картонно-паперової продукції, гофротари та литої упаковки, розташоване у місті Обухів;
- ТОВ «Соталан» - виготовлення паперової упаковки з картону та гофрокартону;
- ТОВ «Марамакс» - виробництво картонної упаковки, с.Шпитьки, Бучанського району;
- ТОВ «БЦМР» - виробництво паперової упаковки, м.Біла Церква.
- ТОВ «Типографія-Парус» - виробництво поліетиленових пакетів, гнучкої упаковки, Обухівський район, с. Рославичі, вул. Нова 2.
- ТОВ «ФПК» - пакувальна продукція, м.Фастів;
- ТОВ Компанія Юнівест-Маркетинг» – виготовлення продукції паперового пакування для харчової промисловості, м.Фастів;
- ПАТ «Елопак-Фастів» - упаковка для молочної продукції, м.Фастів;

Виробники скляної тари:

- Група компаній «Vetropack» - виготовлення скляної тари, завод спеціалізується на переробленні склобою, м.Гостомель;

Підприємства з виробництва та переробки пластикової тари:

- ТОВ Компанія «Полігрін» - виробництво вторинної гранули поліетилену, м.Фастів;
- ТОВ «Еко-Втор»- виробництво пластмас, м.Фастів;
- Фастівська філія ТОВ «КПД» - виробництво тари з пластмас, м.Фастів;

Відходи упаковки становлять значний сировинний потенціал, здатний частково або повністю замінити первинні ресурси. Вони відіграють важливу роль в економіці, сприяючи збереженню ресурсів і забезпеченню виробництва вторинною сировиною.

З огляду на це доцільним є впровадження пілотного проєкту зі збирання та оброблення відходів упаковки у співпраці з найбільшими виробниками продукції в упаковці, що здійснюють діяльність у межах області.

З метою просування принципів запобігання утворенню відходів, відповідального споживання, підготовки відходів до повторного використання, роздільного збирання, оброблення відходів упаковки, органам місцевого самоврядування спільно з Департаментом екології та природних ресурсів Київської ОДА необхідно на постійній основі здійснювати:

роз'яснення положень чинного законодавства у сфері управління відходами упаковки; надання доступної інформації для мешканців громад;

організацію й проведення інформаційно-просвітницьких кампаній, спрямованих на формування свідомого ставлення до роздільного збирання упаковки та залучення населення до таких практик;

створення сприятливих умов для розвитку інфраструктури роздільного збирання відходів упаковки.

Таблиця 3.2.1.8. Основні правила роздільного збирання окремих видів відходів упаковки

Вид відходу	Підлягає обробленню	Підготовка	Не підлягає обробленню
Папір, картон	Картон, офісний папір, газетно-журнальна продукція, зошити, альбоми, листівки, паперове паковання тощо	Утрамбувати до плоскої форми та покласти в окремий пакет	Чеки, серветки, одноразові паперові стаканчики, забруднений їжею, жиром та рідиною папір
Метал	Алюмінієві і консервні банки, металеві кришки	Промиті, максимально ущільнені консервні та алюмінієві банки скласти в окремий пакет	Радіоактивні метали
Скло	Пошкоджені (биті) та цілі пляшки з-під напоїв, лаків, парфумерії та косметичних засобів	Промиті від напоїв пляшки необхідно скласти в окремий пакет та, щільно зав'язати	Дзеркала, кришталь, армоване і жаростійке скло, скло від смартфонів і планшетів
Пластикове паковання	PE та PETE-пляшки, контейнери для їжі, флакони PP, пластикові кришки, паковання для	Паковання з-під молока, соків та інших продуктів слід промити та ущільнити (утрамбувати), щоб	Якщо на пакованні немає маркування (коду переробки) – викидати в змішані відходи

	соків та молочної продукції	надати йому плоскої форми	

Управління відходами електричного та електронного обладнання.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Особливості збирання відходів електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) у складі побутових відходів визначені у розділі ІІІ Методичних рекомендацій з організації збирання та перевезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 23.10.2024 року №1172.

ВЕЕО у складі побутових відходів підлягають обов'язковому окремому збиранню. Для цього рекомендовано використовувати такі механізми: контейнерну систему, стаціонарні та мобільні пункти роздільного збирання побутових відходів (зокрема у вигляді оснащених транспортних засобів), збирання за індивідуальним запитом споживача.

Найбільш інноваційним підходом до збирання та перевезення ВЕЕО є запровадження мобільних пунктів збирання, що працюють за встановленими графіками та маршрутами.

Великогабаритні ВЕЕО (наприклад, холодильники, електроплити, пральні машини) та дрібні ВЕЕО з максимальними розмірами до 50×50×50 см рекомендується збирати окремо. З метою визначення можливості повторного використання окремих компонентів, доцільно також здійснювати роздільне збирання відходів ВЕЕО за групами, зокрема:

побутові електронні та електричні прилади;

телекомунікаційна апаратура та апаратура для оброблення інформації;

освітлювальні прилади та системи;

електронні та електричні інструменти;

іграшки, спортивне приладдя та інші вироби з електронними компонентами.

Пункти роздільного збирання ВЕЕО рекомендується розміщувати з розрахунку 1 пункт на 20 тис. жителів, у зручних для громадян локаціях. Прийом ВЕЕО від населення може здійснюватися: за масою; за одиницею кожного виду відходів.

У пунктах збирання відходи слід сортувати за видами та передавати на оброблення. За необхідності рекомендується використовувати пакувальні матеріали та ящики.

Ліцензування діяльності щодо управління ВЕЕО в Україні не передбачено. Водночас, значна частина електронних відходів відноситься до небезпечних відходів (наприклад, люмінесцентні лампи, відпрацьовані хімікати, джерела струму), тому для управління ними суб'єктам господарювання необхідно мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Через відсутність розвиненої інфраструктури, більшість суб'єктів господарювання в Україні не забезпечують повне оброблення ВЕЕО.

У 2019 році Міндовкілля розробило проєкт Закону України «Про відходи електричного та електронного обладнання» з урахуванням вимог Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання». Вказаний законопроєкт доцільно доопрацювати з урахуванням чинного законодавства у сфері управління відходами.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

З метою зменшення негативного впливу на довкілля, спричиненого накопиченням та неналежним управлінням ВЕЕО, у регіоні необхідно впроваджувати комплексну систему їх окремого збирання, перевезення, зберігання та оброблення. Особливу увагу слід приділити великогабаритному обладнанню та пристроям, що містять небезпечні компоненти (ртутні лампи, батареї, конденсатори тощо), які можуть стати джерелом забруднення ґрунтів, води й повітря у разі потрапляння на полігони.

Для мінімізації навантаження на довкілля передбачається розвиток мережі стаціонарних і мобільних пунктів збирання ВЕЕО, організація інформаційних кампаній щодо відповідального управління такими відходами, а також стимулювання повторного використання окремих пристроїв або їх компонентів. Особливе значення має інтеграція принципу розширеної відповідальності виробника (РВВ) у систему управління ВЕЕО, що дозволить перерозподілити фінансове та організаційне навантаження на виробників і імпортерів електроніки.

У складі відходів електричного та електронного обладнання (ВЕЕО) переважають такі категорії:

1. Велика побутова техніка (холодильники, пральні машини тощо);
2. Мала побутова техніка (пилососи, кухонні прилади);
3. Засоби зв'язку та ІТ-обладнання (мобільні телефони, комп'ютери);
4. Споживчі товари (аудіо- та відеоапаратура);
5. Засоби освітлення (у тому числі ртутні лампи);
6. Електронні та електричні інструменти;
7. Іграшки, спортивні товари та товари для дозвілля, що містять електронні компоненти;
8. Медичні пристрої;
9. Монітори, прилади контролю та вимірювання;
10. Автоматичні прилади (автоматизовані торгові автомати, банкомати тощо).

Основними компонентами ВЕЕО за масою є пластик і вогнетривкі оксиди (приблизно по 30 %), сполуки міді (близько 20 %) та сполуки заліза (приблизно 8 %). Вміст цінних металів, зокрема золота, срібла, паладію тощо, робить ВЕЕО джерелом вторинних ресурсів за умови належного збирання та оброблення.

В Україні середній показник утворення ВЕЕО становить близько 0,7 кг на одну особу на рік, що суттєво нижче за аналогічні показники в країнах Європейського Союзу (*Дослідження організаційних засад управління відходами електричного та електронного обладнання в Україні Л. Ю. Главацька, В. А. Іщенко, В. Г. Петрук).*

Така різниця зумовлена як рівнем споживання, так і недостатнім обліком та системою збирання таких відходів. Водночас, з огляду на зростання кількості побутової електроніки, очікується збільшення обсягів утворення ВЕЕО у найближчі роки, що вимагає ефективних управлінських рішень.

За підрахунками розробників Регіонального плану в області в середньому утворюється 2,5 тонн ВЕЕО щорічно.

В місті Обухів працює підприємство, що забезпечує збір даних відходів, у якого наявні дозвільні документи. Для збирання таких відходів, у місті є окремі місця розміщення спеціалізованих контейнерів.

Територіальні громади області, у яких рекомендовано облаштування пунктів роздільного збирання відходів, у тому числі, для збирання ВЕЕО, наведені в таблиці 3.2.1.9.

Таблиця 3.2.1.9. Територіальні громади області, у яких рекомендується облаштування пунктів роздільного збирання відходів, в тому числі для збирання ВЕЕО

№з/п	Назва територіальної громади	Кількість пунктів
1	м. Обухів	1
2	м.Бровари	5
3	м.Бориспіль	3
4	м.Березань	1
5	м.Боярка	1
6	м.Васильків	1
7	м.Славутич	1
8	м.Біла Церква	10
9	м.Буча	1
10	м.Вишгород	1
11	м.Вишневе	2
12	м.Ірпінь	3
13	м.Переяслав	1
14	м.Фастів	2
15	м.Яготин	1
16	Всього	34

Інформаційне забезпечення

Необхідним завданням сучасного етапу є посилення інформування населення про небезпеку, яку становить неправильне поводження з пристроями щоденного вжитку після завершення терміну їх експлуатації. Особливу увагу слід приділяти підвищенню обізнаності громадян щодо складу ВЕЕО, їх потенційної шкоди для довкілля та здоров'я людини у разі потрапляння на полігони для відходів, що не є небезпечними.

З метою запобігання їх неконтрольованому накопиченню у складі побутових відходів необхідно створювати пункти прийому ВЕЕО та заохочувати населення до їх використання. На початковому етапі важливо зосередитися на недопущенні потрапляння таких відходів на полігони.

Крім того, важливо впровадити постійну інформаційно-просвітницьку кампанію з роз'ясненням правил управління небезпечними відходами, зокрема щодо їхнього роздільного збирання, маркування, умов зберігання до моменту передачі в пункти і в подальшому - на оброблення.

Управління відходами батарей і акумуляторів

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Особливості збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів визначені у розділі ІІІ Методичних рекомендацій з організації збирання та перевезення побутових відходів, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 23.10.2024 року №1172.

Відповідно до вимог Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023р. №835, небезпечні відходи у складі побутових відходів мають збиратися окремо від інших видів побутових відходів, а також повинні відокремлюватися на етапі роздільного збирання відходів і передаватися споживачами та виконавцями послуг з управління побутовими відходами спеціалізованим підприємствам, що одержали дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Для збирання та тимчасового зберігання небезпечних відходів у складі побутових відходів, що містять ртуть або забруднені ртуттю, рекомендується застосовувати змінні герметичні металеві контейнери червоного кольору, розміщені на контейнерних майданчиках. Контейнери для збирання та тимчасового зберігання небезпечних відходів у складі побутових відходів, що містять ртуть або забруднені ртуттю, рекомендується застосовувати такі, що виготовлені з холоднокатаної сталі товщиною від 0,45 до 1,5 мм з конструкцією завантажувального пристрою контейнера, а також його конструкцією усередині, що може забезпечувати цілісність під час збирання та перевезення небезпечних відходів у складі побутових відходів, що містять

ртуть або забруднені ртуттю (забезпечується виробником). Якщо компоненти (складові) небезпечних відходів у складі побутових відходів, що містять ртуть або забруднені ртуттю, будуть пошкоджені у контейнері під час збирання та перевезення, рекомендується провести демеркуризацію контейнера.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів, які не містять ртуті та не забруднені ртуттю, рекомендується збирати у стаціонарні контейнери червоного кольору, розміщені на контейнерному майданчику.

Невеликі за розміром використані батареї та акумулятори можна збирати в приміщеннях магазинів та торгових центрів.

На змінних контейнерах для збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів, що містять ртуть або забруднені ртуттю, рекомендується також наносити знак, що зображений на рисунку 3.2.1.1.

Рисунок 3.2.1.1. Рекомендований знак для нанесення на змінних контейнерах для збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів

При облаштуванні контейнерних майданчиків, на яких розміщуються контейнери для збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів, рекомендується враховувати вимоги санітарних норм.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Пункти роздільного збирання відходів батарей та акумуляторів рекомендується розміщувати з розрахунку 1 пункт на 20 тис. жителів, у зручних для громадян локаціях.

У таблиці 3.2.1.9. наведено перелік територіальних громад області у яких рекомендовано облаштування пунктів роздільного збирання побутових відходів, у тому числі збирання відходів батарей та акумуляторів.

Пункти роздільного збирання ВЕЕО рекомендується розміщувати з розрахунку 1 пункт на 20 тис. жителів, у зручних для громадян локаціях.

У Білоцерківській громаді придбано п’ять контейнерів для збирання небезпечних відходів (лампи люмінесцентні, що містять ртуть, зіпсовані), хімічні джерела струму (елементи живлення, відпрацьовані) від населення Білоцерківської міської територіальної громади, які встановлені у мікрорайонах міста Біла Церква, а саме: бульвар Незалежності, 34; вул. Вернадського, 10; бульвар Михайла Грушевського, 6; бульвар Олександрійський, 86; Торгова площа, 11.

На сайті Всеукраїнського екоруху «Батарейки здавайтеся» розміщена мапа https://batareiky.ua/post/kudy-zdaty, де у Київській області можна здати батарейки.

За інформацією екоруху, зібрані батарейки вивозяться на оброблення в країни Європейського Союзу.

Використання мобільних пунктів збирання небезпечних відходів

Одним із найбільш економічно доцільних рішень для збирання небезпечних відходів у складі побутових від населення є організація мобільних пунктів збирання. Основний принцип їх роботи — мобільність, що дозволяє охопити ширші території та забезпечити приймання небезпечних компонентів побутових відходів у населених пунктах, де немає стаціонарних пунктів або де їх створення є нерентабельним через низький обсяг таких відходів (наприклад, відпрацьовані батарейки, лампи, акумулятори, ртутні термометри).

Мобільні пункти доцільно створювати у співпраці кількох територіальних громад на засадах Закону України «Про співробітництво територіальних громад». Такий формат дозволяє ефективно розподілити фінансове навантаження та забезпечити регулярне обслуговування населення. Рекомендується розробити та затвердити графік курсування мобільного пункту (екобуса), заздалегідь інформувати населення про перелік відходів, які приймаються, та правила їх передачі.

Мобільні пункти можуть також здійснювати збирання відходів із дрібних стаціонарних місць накопичення – торговельних точок, офісів, заправок, адміністративних установ. Для населення ця послуга є безкоштовною, для бізнесу – на платній основі.

На початковому етапі реалізації регіонального плану пріоритетом має бути запровадження роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових, недопущення їх потрапляння до загального потоку ПВ, де їх вилучення буде найменш ефективним та екологічно небезпечним.

Оптимальною періодичністю збирання небезпечних відходів екобусом є один раз на 1–2 місяці та передача їх суб’єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Перелік дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів та перелік суб’єктів господарювання у сфері оброблення відходів знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv.

Реєстр суб’єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

Підрядники визначаються шляхом проведення відкритих закупівель.

У Київській області є два підприємства, що мають дозвіл на здійснення опрерацій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами і здійснюють збирання даного виду відходів.

- ТОВ «Катамет» - місто Фастів, здійснює збирання та оброблення відпрацьованих батарей та свинцевих акумуляторів;
- МПП «Рада» - місто Фастів, здійснює збирання та оброблення відпрацьованих акумуляторів батарей або інших батарей.

Закриття несанкціонованих сміттєзвалищ та місць захоронення відходів, що не відповідають санітарним та екологічним вимогам

Несанкціоновані сміттєзвалища становлять одну з найгостріших екологічних проблем, оскільки негативно впливають на всі компоненти довкілля – атмосферу, водні ресурси, ґрунт, флору та фауну. Розміщені безпосередньо на ґрунті, вони виводять із сільськогосподарського обігу значні площі земель, забруднюючи їх небезпечними речовинами. Займання відходів призводить до викиду в атмосферу забруднюючих речовин. Атмосферні опади сприяють вимиванню важких металів та інших забруднювачів у ґрунт і поверхневі води. При тривалому функціонуванні звалищ утворюється біогаз, основними складовими якого є метан (вибухонебезпечний) та вуглекислий газ.

Крім того, несанкціоновані сміттєзвалища стають осередками розмноження гризунів та комах – переносників інфекційних хвороб. Найбільш небезпечними є місця видалення відходів, розташовані у водоохоронних зонах, заплавах річок, знижених ділянках рельєфу, поблизу свердловин питного водопостачання, а також на землях сільськогосподарського та природоохоронного призначення.

Зазвичай несанкціоновані сміттєзвалища мають типовий склад, представлений побутовими відходами, відходами автотранспорту, залишками будівельних матеріалів. Їхнє неконтрольоване накопичення зумовлене відсутністю належної системи управління відходами, свідомості населення та інфраструктури для управління відходами.

Згідно зі статтею 25 Закону України «Про управління відходами», облік несанкціонованих сміттєзвалищ та безхазяйних відходів, а також заходи з їх ліквідації відносяться до повноважень Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій. Стаття 26 цього ж Закону та стаття 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» покладають обов’язок ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів на органи місцевого самоврядування.

Для вдосконалення обліку та моніторингу несанкціонованих сміттєзвалищ діє Порядок виявлення та обліку безхазяйних відходів, затверджений постановою КМУ від 03.08.1998 року №1217, який передбачає створення постійно діючих комісій при відповідних органах влади та рекомендує ОМС створення відповідних простійнодіючих комісій з питань управління безхазяйними відходами.

За результатами роботи комісія складає акт, який передається до місцевої державної адміністрації чи органу місцевого самоврядування для вирішення питання про подальше управління відходами.

На підставі акта комісії місцеві державні адміністрації або органи місцевого самоврядування приймають рішення щодо подальшого управління відходами та в разі необхідності порушують справу про притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства про відходи, та відшкодування заподіяної шкоди.

Очікується, що Мінекономіки України розробить новий Порядок управління та ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ відповідно до чинного законодавства.

Згідно зі статтею 46 Закону України «Про охорону земель», підприємства, установи та організації, а також громадяни, діяльність яких пов'язана з накопиченням відходів, зобов'язані забезпечувати своєчасне перевезення таких відходів на спеціальні об'єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення, видалення, знешкодження і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати загрозу довкіллю та здоров'ю людей.

З 1 січня 2030 року забороняється експлуатація місць видалення відходів (полігонів та звалищ), не обладнаних системами вилучення і знешкодження біогазу та фільтрату, системами моніторингу стану атмосферного повітря, ґрунтів і підземних вод. Винятком є полігони, які виконують план приведення у відповідність до вимог законодавства.

Ці вимоги не застосовуються, якщо суб’єкт господарювання, що здійснює управління місцем розміщення відходів, виконує план приведення місця розміщення відходів у відповідність з вимогами законодавства у відповідності згідно з графіком, визначеним умовами дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів

Станом на грудень 2025 року на національному рівні відсутні затверджені належним чином нормативні документи щодо порядку проведення інвентаризації об’єктів з оброблення відходів, а також методика проведення оцінки ризику для довкілля від об’єктів з оброблення відходів. За такої ситуації не є можливим визначення в Регіональному плані термінів виконання відповідних заходів, передбачених Національним планом управління відходами на 2025 - 2033 роки.

До прийняття на рівні держави вищезазначених нормативних та методичних документів Регіональним планом рекомендується здійснювати діяльність із закриття несанкціонованих сміттєзвалищ та звалищ, що не відповідають санітарним та екологічним вимогам на рівні Київської області наступним чином:

1. З усіх місць видалення відходів (звалищ), наявних на території області, виділяються такі, для яких припускається можливим їх експлуатації до моменту вичерпання їх технологічного ресурсу, або до введення в експлуатацію регіонального полігону відповідного кластеру.

Відбір полігонів/звалищ виконаний за наступними критеріями:

- полігони, які мають проектно-кошторисну документацію;
- полігони/звалища, площа яких більша 2 га;
- найбільші полігони/звалища, що розташовані на території територіальних громад, і які розглядаються як єдина можливість для захоронення побутових відходів на період до вирішення питання щодо альтернативи.

2. Ті полігони/звалища, що не увійшли до визначеного переліку, мають бути закриті якнайшвидше. При цьому слід враховувати, що закриття полігонів і звалищ можливе лише після створення умов для утворювачів відходів щодо управління побутовими відходами побутових відходів. Також слід враховувати, що закриття та рекультивація звалищ потребує значних фінансових ресурсів, що є обмежуючим фактором для закриття першої черги полігонів/звалищ. У період до 2030 року очікується закриття усіх звалищ, що віднесені до першочергового закриття.

Для боротьби із несанкціонованими сміттєзвалищами необхідно передбачити проведення таких заходів:

перевезення відходів із несанкціонованих сміттєзвалищ на полігони для відходів, що не є небезпечними;

запобігання виникненню несанкціонованих сміттєзвалищ як на старих, так і на нових місцях;

роз'яснювальна робота серед населення про шкоду забруднення навколишнього природного середовища побутовими відходами.

Перелік звалищ, що заплановані Регіональним планом до поступового закриття та рекультивації, наведений у додатку 5.

Історичні місця розміщення відходів

Історичні місця розміщення відходів - території, де в минулому розміщували відходи, що призвело до забруднення ґрунту, ґрунтових або поверхневих вод. Це можуть бути звалища, покинуті промислові об’єкти та колишні місця розміщення/накопичення відходів. Історичні місця розміщення відходів потребують спеціального очищення, закриття, рекультивації та догляду після закриття.

Більшість видів відходів містять речовини, які становлять небезпеку для здоров’я людей та довкілля, а покинуті промислові підприємства, місця видалення відходів, покинуті об’єкти оброблення відходів є потенційними джерелами викидів небезпечних речовин. Такі об’єкти часто стають джерелом забруднення ґрунтів і ґрунтових вод, оскільки місця зберігання та видалення відходів без належної герметизації перетворюються на історично забруднені території. Регіональним планом передбачає здійснення невідкладних заходів

для підготовки інвентаризації та оцінки ризиків таких об’єктів, визначення рівня ризику від їх впливу для здоров’я людей та довкілля, а також заходів, необхідних для зменшення та усунення цього ризику.

Оцінка ризиків історичних місць розміщення відходів здійснюється шляхом аналізу історичних місць розміщення відходів, для визначення рівня екологічної загрози, впливу на здоров’я людей і довкілля, а також заходи для зниження цих ризиків. Процес повинен включати визначення джерел забруднення, аналіз розповсюдження забруднювачів, оцінку впливу на екосистему та здоров’я людей, розроблення заходів для зниження ризиків.

Реальні обсяги накопичених відходів та локації їх зберігання у Київській області не відображені в статистичних звітах. Це відбувається тому, що під час проведення державної статистичної звітності не враховуються відходи від збанкрутілих або нефункціонуючих підприємств, які раніше сформували значні обсяги відходів.

У разі порушення умов зберігання відходів на історичних місцях розміщення відходів вони стають потужним джерелом забруднення всіх компонентів довкілля (ґрунт, ґрунтові та поверхневі води, атмосферне повітря), небезпечними речовинами та негативно впливають на умови проживання людей в найближчих населених пунктах.

Заходи з очищення історичних місць розміщення відходів

Регіональним планом пропонується провести інвентаризацію із визначенням ступеня ризику (від низького до високого ризику) та встановленням пріоритетності для ділянок, а також графіка остаточної рекультивації. Передусім очищенню підлягають об’єкти, які становлять найбільший ризик. Розподіл обмежених ресурсів на рекультивацію об’єктів має бути таким, щоб це принесло максимальну користь суспільству.

Серед основних варіантів локалізації та ліквідації/рекультивації забруднених ділянок:

Переміщення відходів: вилучення (звільнення території від відходів) та подальше їх перевезення і перезахоронення є одним із найбільш часто застосовуваних методів. При цьому мобілізаційні та експлуатаційні витрати становлять більшу частину загальної вартості методу;

Локалізація забруднення: системи локалізації забруднення є традиційним методом інженерної рекультивації ґрунтів. Сутність його полягає в організації захисного «покриття» або в облаштуванні бар’єра між земельною ділянкою, яка в майбутньому використовуватиметься, та забрудненим ґрунтовим шаром;

Консервація із застосуванням розчину бішофіту: цей метод можна віднести до методів санітарної консервації, суть якого полягає в попередньому ущільненні мас відходів, що залишаються «на місці» без переміщення, далі проводиться відсипка ущільнених мас інертними відходами (наприклад, подрібненими будівельними відходами) або суглинистим ґрунтом, при цьому формується рельєф площадки (технічна рекультивація) і далі підготовлена

площадка заливається розчином бішофіту;

Ліквідація звалища з облаштуванням котловану «на місці»;

ліквідація звалища із розділенням маси відходів;

Ліквідація звалища із розділенням маси відходів та отриманням ґрунту-рекультиванту.

Інформаційне забезпечення

Налагодження ефективної системи управління відходами батарей і акумуляторів потребує не лише розбудови інфраструктури збирання, а й комплексного інформаційного супроводу для забезпечення залучення населення, бізнесу та органів місцевого самоврядування до процесу.

Основними напрямами інформаційного забезпечення є:

Підвищення обізнаності населення щодо шкідливого впливу батарей та акумуляторів на довкілля, важливості їх окремого збирання та оброблення. З цією метою доцільно проводити інформаційні кампанії з використанням місцевих ЗМІ, соціальних мереж, друкованих матеріалів, інформаційних стендів у громадських місцях (школах, ЦНАПах, магазинах тощо).

Публічна доступність інформації про розташування стаціонарних і мобільних пунктів збирання батарей і акумуляторів.

Важливим інструментом є включення теми управління небезпечними побутовими відходами до навчальних програм шкіл, позашкільної освіти, проведення відкритих уроків, акцій зі збирання батарейок.

Залучення бізнесу та громадських організацій, сприяння розвитку партнерств із ритейлом, логістичними компаніями, операторами збирання для спільного проведення інформаційних кампаній і розміщення контейнерів.

Інформування громадськості про обсяги зібраних батарей, шляхи подальшого управління ними та результати.

Для підвищення впізнаваності небезпечних відходів і полегшення ідентифікації, на контейнерах для збирання небезпечних відходів доцільно розміщувати візуальну інформацію з переліком типових товарів (виробів, пристроїв, приладів), що містять небезпечні речовини, а також відповідні маркування (знаки небезпеки), які зазвичай наносяться на ці товари або їхню упаковку. Такий підхід сприятиме правильному роздільному збиранню відходів населенням і зменшенню ризиків для довкілля та здоров’я людей.

3.2.2. Управління відходами промисловості

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Серед найбільш економічно розвинених регіонів в Україні – Київська область. Це важливий економічний осередок, у якому сконцентрована велика кількість підприємств і трудових ресурсів країни.

За своїм промисловим потенціалом область нині зараховують до десяти найбільш індустріально розвинених регіонів України.

В області функціонує 13 індустріальних парків, включених до державного Реєстру індустріальних (промислових) парків.

Попри наслідки тимчасової окупації та активних бойових дій, Київщина стала одним із регіонів, де змогли розміститися релоковані підприємства з південних та східних регіонів України. За понад рік повномасштабного вторгнення до Київської області, в рамках урядової програми, було релоковано 77 підприємств. Деякі виробництва лише релокувалися, інші – вже працюють і розвиваються.

Управління промисловими відходами регламентується Державними санітарними правилами і нормами «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення», затвердженими постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01.07.1999 № 29.

У контексті імплементації положень Директиви 2010/75/ЄС у законодавство України, з 08 серпня 2025 року набрав чинності Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення». Закон встановлює основні вимоги до отримання інтегрованого довкіллєвого дозволу (ІДД) для суб'єктів господарювання, що здійснюють потенційно забруднюючу діяльність.

Законом визначено основні вимоги до інтегрованого довкіллєвого дозволу, перелік видів діяльності, які вимагають його отримання, процедуру видачі, підстави відмови у видачі, підстави та порядок відкликання інтегрованого довкіллєвого дозволу, вимоги щодо обов'язкового застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу викидів і контролю дотримання умов інтегрованого довкіллєвого дозволу.

Зокрема, документ визначає:

перелік видів діяльності, що потребують ІДД;

процедуру подання та розгляду заяви на отримання дозволу;

підстави для відмови у видачі, відкликання дозволу;

обов'язковість використання найкращих доступних технологій і методів управління (НДТМ);

вимоги до регулярного моніторингу викидів та контролю за дотриманням умов дозволу.

Крім того, діяльність промислових підприємств у сфері управління відходами підлягає обов'язковій процедурі оцінки впливу на довкілля (ОВД) згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Висновок з ОВД є передумовою для початку будівництва або розширення об'єктів інфраструктури з управління промисловими відходами.

У зв'язку зі зростанням обсягів промислових відходів, постає необхідність удосконалення системи обліку, моніторингу, оброблення таких відходів, включно з:

створенням реєстру утворювачів промислових відходів та забезпеченням його взаємодії з національними електронними системами управління відходами;

впровадженням інформаційних систем моніторингу для контролю за управлінням відходами на кожному етапі (від утворення до відновлення та видалення);

розвитком інфраструктури для оброблення промислових відходів;

заохоченням підприємств до впровадження НДТМ та циркулярного підходу до виробництва і управління ресурсами.

Формування ефективної регіональної системи управління промисловими відходами вимагає скоординованих дій з боку обласної військової адміністрації, органів місцевого самоврядування, державних органів контролю, промислових підприємств та громадськості.

При цьому важливими завданнями є:

інвентаризація існуючих місць розміщення промислових відходів та визначення їх екологічного стану;

рекультивація забруднених земельних ділянок;

налагодження системи відповідального управління відходами, залишеними підприємствами, що припинили діяльність;

забезпечення відкритості та доступності екологічної інформації для населення.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Одним із ключових завдань у сфері управління відходами в Київській області є мінімізація негативного впливу промислових відходів на довкілля. В області накопичено значні обсяги промислових відходів внаслідок діяльності енергетичних, гірничовидобувних, хімічних і машинобудівних підприємств, що детально описано в розділі ІІ Регіонального плану. Частина таких об'єктів функціонує, частина — зупинила діяльність або перебуває в стадії ліквідації, що ускладнює належне управління промисловими відходами.

Трипільська ТЕС ПАТ «Центренерго» знаходиться біля м. Українка в Київській області. Внаслідок виробничої діяльності ТЕС утворені золошлакові промислові відходи зберігаються у золошлаковідвалі площею 128 га. Кількість золошлаків складає понад 32 млн. т відходів.

У квітні 2024 року Трипільську ТЕС (ПАТ «Центренерго») розбито ракетними ударами.

Як ресурсоцінні відходи, зола використовується в цементній промисловості у виробництві будівельної кераміки, випалювального і безвипалювального гравію, асфальтобетону.

Об'єкт управління відходами ПАТ «Київський картонно-паперовий комбінат» в м. Обухів, площею 10,7 га. Розміщуються відходи макулатури, скоп та відходи очищення стічних вод.

Станом на 2025 рік комбінат скоротив обсяги відвантаження відходів на захоронення, оскільки встановлено обладнання для рециклінгу залишків виробництва. Зокрема, подрібнена плівка використовується як паливо, а один із ключових побічних продуктів – скоп – користується попитом у будівельній

галузі. Скоп волокнистий макулатурний широко використовується для виробництва будматеріалів і проведення дорожньо-ремонтних робіт.

Шламонакопичувач шламу від хімводоочистки від діяльності Білоцерківської ТЕС – площа 6,32 га.

Шлами можуть містити важкі метали, радіоактивні ізотопи та хімічні забруднювачі, які представляють собою серйозну загрозу для довкілля та здоров'я людини, якщо не будуть належним чином оброблені та зберігатися.

Регіональним планом пропонується власникам відходів промисловості напрацювати рішення щодо підготовки відходів до повторного використання чи інших видів оброблення.

Окрім цього, з метою запобігання поширенню забруднення компонентів довкілля, власникам відходів промисловості необхідно:

здійснити аналіз на вміст та об’єм важких металів та визначення радіаційного фону відходів промисловості;

здійснити інвентаризацію наявних накопичених відходів та інших місць накопичення відходів та провести оцінку їх впливу на довкілля;

опрацювати комплексний підхід до рекультивації порушених земель, зокрема шляхом попередньої нейтралізації кислотності породи (вапнування), внесення органічних компонентів для відновлення родючості ґрунту, а також застосування фіторемедіаційних заходів - висадження деревно-чагарникової та трав’яної рослинності, здатної акумулювати важкі метали. Такий підхід сприятиме зменшенню міграції токсичних елементів у ґрунтові, підземні та поверхневі води та забезпечить відновлення екосистемних функцій територій.

розробити план управління відходами підприємства та передбачити заходи на наступні 5 років, які б забезпечили проведення операцій з управління відходами, підготовки їх до повторного використання, відновлення, оброблення чи рециклінгу відповідно до Порядку розроблення планів управління відходами підприємств, установ та організацій, затвердженого наказом Міндовкілля України від 09.08.2024 року №1003, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 вересня 2024 року №1446/42791;

отримати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, згідно з постановою КМУ від 19.12.2023 року №1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів» або інтегрований довкіллєвий дозвіл.

Інформаційне забезпечення

Ефективне управління відходами промисловості неможливе без надійної, повної та доступної інформації про обсяги, склад, властивості, місце утворення, способи зберігання та оброблення таких відходів. На сучасному етапі інформаційне забезпечення в цій сфері має базуватися на принципах відкритості, цифровізації та інтегрованості даних у загальнодержавні системи обліку та контролю.

Освітньо-інформаційна робота полягатиме у підвищенні обізнаності населення про ризики, пов’язані з відходами промисловості; проведенні роз’яснювальної роботи серед громад, на території яких планується розміщення або вже функціонують об'єкти управління такими відходами.

3.2.2.1. Управління відходами видобувної промисловості

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Мінерально-сировинна база Київщини характеризується обмеженою кількістю видів корисних копалин та невисоким рівнем їх розроблення. На території області обліковується 238 родовищ та 6 об’єктів обліку з 13 видами різноманітних корисних копалин, з яких розробляються 59 родовищ та 1 об’єкт обліку. Київська область має добре розвинену сировинну базу будівельних матеріалів. На її території знаходяться 212 родовищ (8 видів корисних копалин, які застосовуються у будівництві), з яких 58 розробляються.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов’язаного з відходами

Відходи видобувної діяльності в Україні (видобутку, збагачення і переробки мінеральної сировини, а також втрат під час зберігання, транспортування та використання продуктів переробки мінеральної сировини, запаси яких оцінені і мають промислове значення) здебільшого трактуються двояко. З одного боку, відповідно до статті 5 Кодексу України про надра – це техногенні родовища корисних копалин, з іншого - регулюються Законом України «Про управління відходами» до моменту ухвалення окремого галузевого законодавства.

Відходи видобувної промисловості в частині мінеральної сировини, запаси яких не оцінені або не мають наразі промислового значення регулюються винятково Законом України «Про управління відходами».

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами видобутку буде здійснюватись безпосередньо через розробку планів управління відходами суб’єктів господарювання – утворювачів відходів, що передбачено Законом України «Про управління відходами» та завданнями і заходами РПУВ (додаток 15).

Інформаційне забезпечення

Інформаційне забезпечення впровадження ефективної системи управління відходами видобутку повинно базуватися на принципах відкритості, цифровізації та інтегрованості даних у загальнодержавні системи обліку та контролю. Воно полягатиме у підвищенні обізнаності населення про

ризики, пов’язані з відходами видобувної промисловості; проведенні роз’яснювальної роботи серед громад, на території яких планується розміщення або вже функціонують об'єкти управління такими відходами.

Окрім цього, Регіональним планом пропонується забезпечити:

- Облік і реєстрацію об'єктів управління відходами видобутку,
- Цифровий облік потоків відходів,
- Інтеграцію у національну систему,
- Інформаційний супровід планів управління відходами підприємств,
- Моніторинг, звітність і доступ до даних щодо управління відходами видобутку.

3.2.3. Управління відходами будівництва та знесення та відходами від руйнувань

3.2.3.1. Управління відходами будівництва та знесення

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Будівельні відходи становлять значну частку відходів, що утворюються в Україні. За даними Мінекономіки України, щорічно в країні накопичується близько 12 мільйонів тонн будівельних відходів. Лише у Київській області цей показник перевищує 1,5 мільйона тонн на рік.

Основними джерелами будівельних відходів є:

- Демонтаж зруйнованих будівель (до 45% усіх відходів).
- Реконструкція житлових і промислових об’єктів (35%).
- Відходи від новобудов (20%).

До 2025 року лише 10-15% цих відходів відновлювалися, решта потрапляла на полігони або звалища, що значно перевантажувало існуючу інфраструктуру.

Відходи будівництва та знесення утворюються при будівництві, будівельному ремонті, знесенні будівель, будівництві та демонтажі доріг і мостів. Об’єкти цивільного будівництва включають споруди загального користування, такі як вулиці та шосе, мости, комунальні підприємства, пірси, гідротехнічні споруди. Відходи, як правило, містять громіздкі та важкі матеріали, такі як: бетон, лісоматеріали (будівлі), асфальт (дорожнє покриття), гіпс (основний компонент гіпсокартону), метали, цегла, скло, пластик, збережені компоненти будівлі (двері, вікна, сантехніка), дерева, пні, ґрунт і каміння при розчищенні будівельного майданчика.

Розбудова якісної системи управління відходами будівництва та знесення повинна ґрунтуватися на таких засадах:

− посилення контролю за діяльністю монтажно-будівельних організацій щодо дотримання вимог законодавства у сфері управління відходами з боку місцевих органів державної влади;

− розробка та спрямування пропозицій будівельним компаніям щодо створення регіонального ринку послуг з роздільне збирання та оброблення відходів будівництва та знесення;

− створення об’єктів з оброблення відходів будівництва та знесення в населених пунктах;

− забезпечення функціонування централізованих потужностей для рециклінгу відходів будівництва та знесення, обладнаних дробильно-сортувальним устаткуванням;

− створення регіональних об’єктів, призначених для приймання та зберігання відходів будівництва та знесення, з проміжним сортуванням і подрібненням за допомогою мобільних дробильно-сортувальних установок;

− забезпечення функціонування мережі мобільних дробильних установок.

Важливим інструментом розвитку системи управління відходами будівництва та знесення також повинні бути заходи з висвітлення інформації про новітні будівельні мало- та/або безвідходні технології, що дозволить спонукати населення та підприємців підвищувати культуру споживання, буде сприяти переходу на кращі технології, і, як наслідок, зменшуються обсяги утворення відходів будівництва та знесення.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов’язаного з відходами

Згідно з пунктом 7 статті 13 Закону України «Про управління відходами» суб’єкти господарювання, що здійснюють будівництво або знесення будівель та інженерних споруд, зобов’язані забезпечити роздільне збирання відходів будівництва та знесення, їх облік та передачу суб’єктам господарювання у сфері управління відходами для забезпечення їх оброблення. Відходи будівництва та знесення, що не є небезпечними, підлягають підготовці їх до повторного використання, рециклінгу, іншому матеріальному відновленню, включаючи зворотне заповнення. Зокрема, переробка бетону – технологічне рішення, яке дозволяє без додаткових витрат організувати переробку будівельного матеріалу в щебінь.

Бетонний щебінь практично відповідає природному каменю. Собівартість бетонного щебню в кілька разів нижче щебеню з каменю. Близько 75% будівельних відходів після демонтажу бетону можливо використовувати.

Продукти переробки бетону використовують для відсипки дорожньої смуги, засипки котлованів, траншей, ям, створення будівельних насипів, споруди дренажних систем. для фундаментної основи, а також для виготовлення асфальтного покриття.

У 2024 році у Бородянській селищній ТГ запрацювала нова лінія для оброблення будівельних відходів, яка стала частиною програми модернізації управління відходами в Україні. Проєкт реалізовано за підтримки Японського агентства міжнародного співробітництва (JICA), що інвестувало близько 3 мільйонів доларів у технологічне обладнання та навчання персоналу.

Цей завод став першим на території Київської області.

Згідно з Програмою соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2025 рік (затвердженою рішенням Київської обласної ради від 12 грудня 2024 року №1141-30) Ізраїльською компанією задекларовано будівництво заводу з переробки будівельних матеріалів Beni & Zvika Group Ltd, торгівельна марка «GREENMIX» з орієнтовним розміром інвестицій 150 млн грн, очікується створення 60 робочих місць (BTG, ІП «Мироцьке»).

3.2.3.2. Управління відходами від руйнувань

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

У Київській області зафіксовано значні обсяги відходів від руйнувань. Станом на жовтень 2025 року їх кількість становила 257,5 тисяч тонн.

Наслідком численних руйнувань житлових, нежитлових та промислових об'єктів є забруднення території відходами від руйнувань, що поглиблює наявні проблеми щодо управління відходами. Крім того, забруднення землі, води і повітря шкідливими речовинами і дрібнодисперсним пилом, внаслідок численних пожеж, пов'язаних з обстрілами і руйнуванням будівель і об'єктів.

Окрім того, негативний вплив на якість довкілля здійснюють такі наслідки бойових дій, як влучення снарядів, зокрема на недіюче звалище біля села Наливайківка, Макарівської ТГ, що спричинило пожежу, наслідки якої відчуваються і сьогодні - у глибинних шарах досі продовжується горіння, що спричиняє виділення шкідливих для довкілля речовин у повітря, забруднення ґрунтових вод.

Постійні обстріли поля фільтрації біля с-ща Макарів спричинили часткове потрапляння нечистот у ґрунти, наслідком чого є поступова зміна біологічного та хімічного складу ґрунту, порушення ґрунтових горизонтів, забруднення підземних вод.

Згідно з постановами КМУ від 19.04.2022 № 473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд», від 19.04.2022 № 474 «Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів» передбачено, що управління відходами від руйнувань, що утворились під час виконання робіт з демонтажу, здійснюється відповідно до Порядку управління відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, затвердженим постановою КМУ від 27.09.2022 №1073, де закладені базові вимоги та інструкції до роздільного збирання відходів від руйнувань та можливості їх подальшого використання.

Управління відходами від руйнувань не потребує дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів.

У контексті значних руйнувань, спричинених воєнними діями РПУВ передбачається створення ефективної системи управління відходами, що утворилися внаслідок зруйнованих будівель, інфраструктурних об’єктів та інших пошкоджень. Така система повинна охоплювати всі етапи управління відходами: від ідентифікації, обліку, транспортування, тимчасового зберігання та оброблення.

З метою забезпечення екологічної безпеки та ефективного використання ресурсів у області передбачається впровадження механізму збирання і роздільного збирання відходів від руйнувань, зокрема з урахуванням небезпечних компонентів (азбест, олива, фарби тощо). Одним із ключових завдань є створення умов для підготовки до повторного використання мінеральних фракцій (бетон, цегла, металобрухт) у дорожньому будівництві та реконструкції, що дозволить не лише зменшити навантаження на полігони, а й оптимізувати використання природних ресурсів.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов’язаного з відходами

Компонентами відходів від руйнувань є бетон, цегла, облицьовувальна плитка, кераміка, деревина, скло та пластмаси, ізоляційні матеріали, азбестовмістні будівельні матеріали.

Окрім основних компонентів, частин, уламків будівельних конструкцій, огороджувальних заповнень, інженерних мереж та їх частин, санітарно-технічних приладів, тощо, також містяться і супутні компоненти, предмети вжитку, органічні речовини, предмети та матеріали, які знаходилися поруч з пошкодженими будівлями чи спорудами на момент враження чи демонтажу.

Після роздільного збирання накопичені відходи від руйнувань в подальшому можна використовувати для підсипки та обвалування звалищ, будівництві під’їзних доріг на території місць видалення відходів та при здійсненні будівельних робіт.

Порядком виконання робіт з демонтажу об’єктів, пошкоджених (зруйнованих) внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, затвердженого постановою КМУ від 19 квітня 2022 року № 474 передбачено, що в межах виділеної території слід визначити ділянки для тимчасового зберігання, сортування, оброблення, тимчасового зберігання отриманої вторинної сировини (зокрема, для розміщення дробильно-сортувальних та інших установок, а також тимчасових споруд, необхідних для управління відходами від руйнувань).

У місцях тимчасового зберігання допускається здійснення операцій з оброблення виключно основних компонентів відходів від руйнувань (частин уламків, бою) будівельних конструкцій, заповнень дверних та віконних блоків, інженерних мереж, санітарно-технічних приладів тощо), що не містять та/або не забруднені небезпечними відходами. Зокрема, ідеться про відокремлювання, дроблення та фракціонування основних компонентів. Під час зберігання заборонено змішувати відходи від руйнувань – принаймні так вимагає Порядок.

Створення ефективної інфраструктури управління відходами будівельно-ремонтних робіт, зокрема, шляхом закупівлі та функціонування потужностей для оброблення відходів будівельно-ремонтних робіт, обладнаних дробильно-сортувальним устаткуванням.

Інформаційне забезпечення

Стратегія підвищення рівня оброблення відходів будівництва та знесення вимагає багатостороннього підходу за участю всіх зацікавлених сторін в ланцюжку створення вартості відходів будівництва та знесення. Для цих сторін необхідно організувати навчання, обмін знаннями та підготовку.

Стратегія комунікації з цих питань може включати, серед іншого, такі заходи:

підготовка довідників і брошур з найважливіших питань, таких як небезпечні відходи, наприклад, азбест;

підготовка інформації та керівних принципів на всіх рівнях: власник будівлі, підрядник, орган влади і працівник;

трансляція новин на телебаченні, публікації у соціальних мережах тощо про успішні проекти зі знесення та оброблення;

підготовка інформації для будівельної галузі про використання відновлених матеріалів/вторинних ресурсів;

залучення та обговорення з відповідальними особами, такими як політики, керівники відповідних галузевих організацій, а також керівники відповідних державних органів;

створення відеороликів для інформації та навчання;

організація публікацій доповідей, статей у засобах масової інформації;

3.2.4. Управління медичними відходами

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Управління з медичними відходами в Україні регламентують Державні санітарні норми та правила «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров’я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», затверджені наказом Міністерства охорони здоров’я України від 31.10.2024 року № 1827, які вступили в дію 1 квітня 2025 року та встановлюють загальні вимоги до управління медичними відходами, у тому числі суб'єктами господарювання у сфері управління відходами, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами на оброблення, збирання, зберігання, перевезення медичних відходів, яку компаніям видає Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів. Видалення небезпечних медичних відходів має здійснюватись шляхом їхнього спалювання в установках спалювання відходів або в установках сумісного спалювання відходів.

Управління відходами здійснюється відповідно до схеми управління відходами, яка розробляється утворювачами відходів – закладами охорони здоров'я, фізичними особами – підприємцями, які зареєстровані в установленому законодавством порядку та одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність та неурядові організації, які здійснюють діяльність у сфері протидії поширенню хвороб, зумовлених ВІЛ.

Для організації системи управління відходами і щоденного контролю за дотриманням вимог цих Державних санітарних норм та правил, утворювач відходів призначає відповідальну особу, яка пройшла навчання, підготовку і перевірку знань СОП (стандартна операційна процедура) та розробляє Схему управління відходами.

При роздільному збиранні медичних відходів найбільша частка (75-90%) припадає на відходи, які не мають контакту з біологічними рідинами пацієнтів, інфекційними хворими, наближені за складом до побутових відходів та видаляються на звалища. Медичним закладам необхідно укласти угоди з спеціалізованою організацією, що здійснює збір та перевезення відходів, що не є небезпечними.

Станом на 01.10.2024 структура медичної галузі Київщини складається з 127 медичних закладів. У структурі закладів сімейної медицини працює 338 амбулаторій загальної практики сімейної медицини та 401 фельдшерських і фельдшерсько-акушерських пунктів. У вказаних закладах медичні послуги населенню надавали 4 351 лікар та 7 266 працівників середнього медичного персоналу.

Лікарняних ліжок за статистичними даними в області становить 9 633 одиниць, тобто 57 одиниць на 10 тисяч населення, при нормі 60 одиниць.

Аналіз інформації про обсяги відходів показав, що добова кількість відходів на одне лікарняне ліжко складає близько 0,5 кг.

Однак ця цифра, як і базовий склад МВ не може скласти остаточний обрахунок утворення кількості медичних відходів, оскільки обрахунок утворення медичних відходів не враховано по наданню екстреної медичної допомоги, по наданню допомоги в амбулаторно-поліклінічних закладах[1] ([1] *Організаційно-економічні засади формування систем управління відходами в регіонах України: науково-аналітична доповідь / наук. ред. д.е.н., с.н.с. Колодійчук І. А. Львів, ІРД НАНУ. 2022. 170 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку*»).

Станом на вересень 2025 року у Київській області проблемою є відсутність суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності управління небезпечними відходами, у тому числі щодо управління медичними відходами за адміністративно-територіальним принципом, що ускладнює дотримання вимог своєчасного передавання медичних відходів на

видалення та є додатковим фінансовим тягарем для закладів охорони здоров’я з управління відходами.

Регіональним планом пропонується також під час розробки Місцевих планів управління відходами передбачити для медичних лікувальних закладів закупівлю автоклавів, створення та обладнання приміщень для тимчасового зберігання медичних відходів. Кошти передбачити за рахунок утворювачів відходів, міжнародної технічної допомоги (МТД) та інших незаборонених законодавством коштів.

Планування системи управління медичними відходами, що утворюються в діяльності підприємства, організації та установи, у тому числі комунальних медичних закладів, що належать до відання органів місцевого самоврядування, буде відбуватися безпосередньо через розробку та затвердження місцевих планів управління відходами та планів управління відходами на підприємствах, організаціях та установах, що утворюють медичні відходи. Відповідне передбачено Законом України «Про управління відходами» В свою чергу відповідно до законодавства обласна державна адміністрація буде враховувати питання створення системи управління медичними відходами під час погодження місцевих планів управління відходами.

РПУВ передбачені завдання і заходи для створення та забезпечення функціонування системи управління медичними відходами, що прописані у додатку 15 до РПУВ.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов’язаного з відходами

Відходи, що утворюються в процесі надання послуг з охорони здоров’я, мають більший потенціал поширення інфекції та травмування, ніж будь-який інший тип відходів.

Тому, де утворюються відходи, необхідні безпечні та надійні методи управління ними.

Найбезпечнішим і економічно виправданим методом є стерилізація відходів парою під тиском (автоклавування) з подальшим подрібненням.

Автоклави не вимагають особливих вимог для їх встановлення та експлуатації, в тому числі для навчання персоналу. Автоклавування з подальшим подрібненням зменшує кількість відходів до 80% і робить неможливим підготовку цих відходів до повторного використання без будь якого іншого оброблення.

Інші проблеми, з якими зараз стикаються заклади охорони здоров'я, включають, але не обмежуються ними: відсутність відповідних контейнерів для гострих предметів, погана практика роздільного збирання відходів і часте змішування інфекційних та неінфекційних відходів, ручне очищення шприців та інфузійних систем.

Вартість знешкодження медичних відходів у кілька разів перевищує вартість оброблення побутових відходів.

Для забезпечення сталого ефекту впровадження ефективного управління медичними відходами, заклади охорони здоров'я, слід обладнати спеціалізованими контейнерами для роздільного збирання відходів, зберігання і транспортування медичних відходів обмеженого (багаторазового) використання. В середньому, кожен заклад охорони здоров'я потребує наявності 3 контейнерів для відходів.

З метою мінімізації навантаження на довкілля Регіональним планом пропонується наступне:

- кожному закладу охорони здоров'я, розробити Схеми управління відходами відповідно до «Порядку управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.10.2024 року № 1827;
- посилення контролю за дотриманням вимог до зберігання та управління медичними відходами в закладах охорони здоров'я;
- інформування медичних закладів про суб'єктів господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності управління небезпечними відходами;
- доцільно розглянути можливість укладення міжмуніципальних договорів щодо централізованого збирання та перевезення медичних відходів для громад, з метою оптимізації фінансових ресурсів на перевезення медичних відходів на оброблення.

Перевезення та оброблення небезпечних медичних відходів може здійснюватися лише суб'єктами господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності управління небезпечними відходами. Відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами» затверджених постановою КМУ від 05.12.2023 року №1278, ліцензію на оброблення, збирання, зберігання, перевезення медичних небезпечних відходів компаніям видає Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (Мінекономіки). Реєстр ліцензіатів на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

Видалення відходів здійснюється відповідно до наказу МОЗ України від 24.04.2015 року № 242 «Про затвердження правил утилізації та знищення лікарських засобів».

Слід зазначити, що до медичних відходів не відносяться відходи, утворені в домогосподарствах — протерміновані та залишкові ліки, використані шприци чи інші засоби медичного призначення. Окрім цього, вимог щодо управління цими відходами не розроблено.

З метою уникнення попадання даних відходів на полігони, необхідно створити механізми їх збирання від населення.

Першочерговим є проведення екологічної просвіти мешканців громад, наступним кроком це – встановлення контейнерів для збирання протермінованих ліків в аптеках, медичних закладах, а також у часто відвідуваних місцях, наприклад, торговельно-розважальних центрах.

Контейнери повинні відповідати вимогам безпеки, щоб збір не наражав на небезпеку відвідувачів та працівників. До збирання також можна долучати мобільні та стаціонарні пункти збирання відходів.

На території Київської області є низка підприємств, шо здійснюють діяльність з оброблення медичних відходів, шляхом їх термічного оброблення. Станом на вересень 2025 року, дані суб'єкти господарювання не отримали дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності управління небезпечними відходами.

Інформаційне забезпечення

Департаменту охорони здоров'я Київської ОВА та Державній установі «Київський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» забезпечити:

1) координацію та інформаційно-консультативний супровід закладів і установ охорони здоров'я та закладів громадського здоров'я з організації управління медичними відходами;

2) координацію та інформаційно-консультативний супровід закладів громадського здоров'я з організації та проведення моніторингу дотримання вимог управління медичними відходами.

3.2.5.Управління небезпечними відходами з інших джерел

Керуючись Законом України «Про управління відходами» - небезпечні відходи - відходи, що мають одну чи більше властивостей, що роблять їх небезпечними, наведених у додатку 3 Закону - Переліку властивостей, що роблять відходи небезпечними.

Суб'єкти господарювання, що у своїй діяльності утворюють небезпечні відходи, повинні мати дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами, яку видає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління відходами або передавати суб'єктам підприємницької діяльності, що мають вищезгадану ліцензцію та дозвіл.

Діяльність з управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання, передбачена РПУВ, полягає у наданні інформаційної підтримки та організаційного сприяння суб'єктам господарювання щодо запровадження систем екологічного менеджменту у відповідності до стандарту ISO 14001. Планування системи управління небезпечними відходами суб'єктами господарювання – утворювачами таких відходів буде відбуватися безпосередньо через розробку та затвердження планів управління

відходами таких підприємствах, організацій та установ. Перелік заходів РПУВ у сфері управління небезпечними відходами наведені у додатку 15.

3.2.5.1. Управління відходами відпрацьованих нафтопродуктів

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Відпрацьований нафтопродукт (ВНП) - нафтопродукт, під час експлуатації якого відбулися зміни деяких властивостей, регламентованих нормативною документацією.

До відходів, що містять нафтопродукти, відносяться:

- відпрацьовані масла, мастила моторні, трансмісійні;
- фільтри (масляні, паливні, повітряні тощо);
- мул автомийок;
- пісок промаслений;
- суміші масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії;
- змащувально-охолоджувальні рідини (ЗОР, МОР);
- обтиральні матеріали промаслені (ганчір'я).

Основними джерелами утворення відпрацьованих нафтопродуктів є:

• обслуговування автотранспорту (заміна автомобільних мастил);

• обслуговування механічного та гідравлічного промислового обладнання (заміна мастил);

• обслуговування електротрансформаторів та іншого силового електрообладнання (заміна мастил).

Перелік відпрацьованих мастил (олив), що підлягають збиранню, перевезенню, зберіганню, обробленню (переробленню), знешкодженню визначений відповідним Порядком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2012 року №1221.

До відходів мастил (олив) належать відпрацьовані мастила (оливи) – гідравлічні, моторні, трансмісійні та інші мастила (оливи), гальмівні та інші рідини для ізоляції і теплопередачі, які стали непридатними використання.

Основними утворювачами відпрацьованих мастил (олив) є фізичні особи–підприємці, а також підприємства, установи та організації всіх форм власності, які використовують мастила (оливи).

Ефективна системи управління відходами відпрацьованих нафтопродуктів повинна вирішити питання, які формують основні перешкоди на шляху її створення:

− забезпечення первинного збирання та тимчасового зберігання на промислових об’єктах суб’єктів господарювання відпрацьованих нафтопродуктів у відповідності до норм та правил пожежної, санітарної та екологічної безпеки;

− виконання в повному обсязі зобов’язань, визначених «Порядком збирання, перевезення, зберігання, оброблення та/або знешкодження відпрацьованих мастил (олив)»;

− створення потужностей для роздільного збирання та оброблення відходів відпрацьованих нафтопродуктів (установок регенерації для повторного використання технічної олії);

− проведення інвентаризації суб'єктів господарювання основних утворювачів відходів відпрацьованих нафтопродуктів, з метою визначення об'єктивного стану сфери управління відпрацьованими нафтопродуктами;

− проведення інформаційної роботи з населенням та підприємствами, щодо управління відпрацьованими нафтопродуктами.

Перелік заходів РПУВ для створення та зебезпечення функціонування системи управління відпрацьованими нафтопродуктами наведений у додатку 15.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

У сфері управління відпрацьованими нафтопродуктами необхідно забезпечити:

- облік відпрацьованих нафтопродуктів;
- надання інформації щодо підприємств, яким передаються дані відходи;
- передачу відпрацьованих нафтопродуктів у повному обсязі спеціалізованим організаціям, що мають відповідні дозволи та ліцензії;
- кінцеве оброблення відходів у спосіб, що гарантує захист довкілля у відповідності до вимог законодавства.

Надання послуг у сфері управління з небезпечними відходами, у тому числі відпрацьованими нафтопродуктами, відноситься до видів господарської діяльності, що підлягають отриманню дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензії на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами відповідно до вимог законодавства України.

Враховуючи особливості наявного правового регулювання та можливості застосування управлінських важелів впливу, діяльність у сфері управління відпрацьованими нафтопродуктами полягає у забезпеченні дотримання суб'єктами господарювання відповідних вимог законодавства.

Управлінські рішення за цим напрямом аналогічні діяльності з управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання.

Регіональним планом передбачається створення переліку суб'єктів господарювання, що у своїй діяльності утворюють, накопичують, збирають, захоронюють даний вид відходів, з метою формування єдиної відомчої бази даних щодо управління з відпрацьованими нафтопродуктами на території області.

Основні заходи, які необхідно здійснювати для організації системи управління:

– інвентаризація автосервісів, інших місць для заміни моторних масел та промислових утворювачів відпрацьованих нафтопродуктів;

– контроль за великими державними та приватними транспортними компаніями та автосервісами щодо правильного зберігання відпрацьованих нафтопродуктів та їх періодичної передачі для регенерації та/або відновлення;

– заборона заміни відпрацьованих моторних масел у місцях загального користування та на місцях, не обладнаних для цього;

– контроль за незаконним спалюванням нафтопродуктів;

– контроль за установками для регенерації та рекуперації відпрацьованих нафтопродуктів щодо дотримання мінімальних технічних вимог.

Узагальнені дані щодо відпрацьованих нафтопродуктів будуть використовуватися для забезпечення контролю щодо передачі цих відходів спеціалізованим суб'єктам господарювання, що мають відповідні дозволи та ліцензії, а також в якості інструменту системи моніторингу.

3.2.5.2. Управління відходами, що містять стійкі органічні забруднення

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Наказом Міндовкілля України від 12.10.2021 року № 668 затверджено Методичні рекомендації щодо визначення територій, що містять стійкі органічні забруднювачі.

Документ пропонує єдиний підхід визначення територій, які можуть бути забруднені:

хімічними засобами захисту рослин, що містять стійкі органічні забруднювачі;

поліхлорованими дифенілами;

іншими стійкими органічними забруднювачами в місцях утворення, або накопичення відходів та на об'єктах оброблення, або видалення відходів.

Формування переліку територій, що містять СОЗ, рекомендується починати з виявлення об'єктів, які містять:

накопичені непридатні ХЗЗР, що містять стійкі органічні забруднювачі;

відпрацьовані оливи та нафтопродукти, які містять ПХД;

інші відходи у місцях їх утворення або накопичення, та на об'єктах оброблення або видалення відходів.

Для створення та забезпечення функціонування системи управління відходами, що містять стійкі органічні забруднення РПУВ передбачено завдання і заходи, що наведені у додатку 15.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Ділянки, які можуть мати забруднення ПХД, визначаються відповідно до Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 25 липня 2006 року №258 (у редакції наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 13 лютого 2012 року № 91), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за №1143/13017.

Обстеженню підлягають суб'єкти господарювання, що експлуатують електротехнічне обладнання з стійкими органічними забрудненнями, які

здійснюють відновлення (рециклінг) олив або видалення відходів, забруднених ними.

Обстеження місць колишнього та поточного складування непридатних та заборонених ХЗЗР здійснюється відповідно до вимог Порядку проведення комплексної інвентаризації місць накопичення заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики України, Міністерства екології та природних ресурсів України, Міністерства охорони здоров'я України від 18 жовтня 2001 року №315/376/412, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 14 листопада 2001 р. за № 951/6142.

На території області потребує оброблення 185,665 тонн непридатних до використання та заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин, що зберігаються на 13 складах у 5 районах (Білоцерківському, Бучанському, Вишгородському, Обухівському, Фастівському), а також на території зони відчуження ЧАЕС. Більша частина складів перебуває у незадовільному стані, що перетворює їх на джерела забруднення підземних і поверхневих вод, атмосферного повітря та земель.

Заповнення даними щодо місць накопичення непридатних та заборонених до використання ХЗЗР, стану будівель, прилеглих територій та водойм здійснюється відповідно до додатку 1 Методичних рекомендацій щодо визначення територій, що містять стійкі органічні забруднювачі.

Порядок вилучення, оброблення, знищення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів та тари від них є обов'язковим для виконання підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності і громадянами, діяльність яких пов'язана з виробництвом, зберіганням, постачанням і використанням пестицидів та агрохімікатів, затверджений постановою КМУ від 27 березня 1996 р. N 354.

Знищення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів та тари від них здійснюються підприємствами, на яких вони виготовлені, а також іншими підприємствами, що мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України) на здійснення операцій у сфері управління небезпечними відходами.

З метою оброблення непридатних до використання ХЗЗР необхідно понад 40 млн. грн. (з розрахунку середньої вартості оброблення зазначених відходів у 2025 році – 220 000 тис. грн за тонну).

Фінансування можна здійснити за рахунок коштів обласного та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища.

3.2.5.3. Управління відходами, що містять ртуть

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Схема управління відходами, що містять ртуть визначається у відповідності до джерел їх утворення.

З метою організації роздільного збирання небезпечних відходів, що утворюються у складі побутових відходів (зокрема, зіпсовані або такі, що вийшли з ладу люмінесцентні лампи, ртутні термометри та інші прилади, які містять ртуть), їх збиратимуть від населення та об'єктів соціальної інфраструктури у пунктах роздільного збирання побутових відходів, а також через сортувальні лінії на об'єктах оброблення відходів. Зібрані небезпечні відходи передаватимуться суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

На промислових підприємствах створення і забезпечення системи управління відходами, що містять ртуть, здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», щодо управління небезпечними відходами. Відходи зберігаються на об'єктах збирання та протягом звітного року передаються на оброблення суб'єктам господарювання, що мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Перелік дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів та перелік суб'єктів господарювання у сфері оброблення відходів знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/registers/deklaratsii-pro-provadzhennia-hospodarskoi-diialnosti-dozvil-na-zdiisnennia-operatsii-z-obroblennia-vidkhodiv.

Реєстр суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами знаходиться за посиланням: https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy.

У Київській міській територіальній громаді зберігаються відходи ртуті колишнього промислового підприємства ВАТ «Радикал», загальним об'ємом 10 тисяч тонн. Розглядається можливість захоронення ртуті на території зона навколо Чорнобильської АЕС.

Дане питання має вирішуватись спільно за участю Кабінету Міністрів України, Київської ОВА, Київської міської ТГ та Мінекономіки із напрацюванням заходів демеркуризації ртуті, її безпечного оброблення, та захоронення залишків з визначенням джерел фінансування та виконавця.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Для збирання та тимчасового зберігання компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів, що містять ртуть або забруднені ртуттю, рекомендується застосовувати змінні герметичні металеві контейнери червоного кольору, розміщені на контейнерних майданчиках.

Контейнери для збирання та тимчасового зберігання компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів, що вміщують ртуть або забруднені ртуттю, у загальному випадку рекомендується виготовляти з холоднокатаної сталі товщиною від 0,45 до 1,5 мм з

конструкцією завантажувального пристрою контейнера, а також його конструкцією усередині, що може забезпечувати цілісність під час завантаження, транспортування та вивантаження компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів, що вміщують ртуть або забруднені ртуттю (забезпечується виробником). Якщо компоненти (складові) небезпечних відходів у складі побутових відходів, що вміщують ртуть або забруднені ртуттю, будуть пошкоджені у контейнері під час завантаження, транспортування або вивантаження, проводиться демеркуризація контейнера.

На змінних контейнерах для збирання компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів, що вміщують ртуть або забруднені ртуттю, рекомендується також наносити відповідний знак.

При облаштуванні контейнерних майданчиків, на яких розміщуються контейнери для збирання компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів, необхідно враховувати вимоги Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 року №145.

З метою ефективного роздільного збирання компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів рекомендується одночасно розпочинати агітаційну роботу щодо впровадження системи роздільного збирання компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів, у тому числі шляхом проведення експериментів в окремих районах населеного пункту. Під час агітаційної роботи рекомендується застосовувати етапи та використовувати засоби агітаційної роботи щодо безпечного в санітарно-епідемічному та екологічному значенні управління побутовими відходами. Для підвищення результативності роздільного збирання компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів та дієвості агітаційної роботи на контейнерах для збирання компонентів (складових) небезпечних відходів у складі побутових відходів рекомендується наносити перелік товарів (виробів, пристроїв, приладів), що вміщують небезпечні компоненти (складові), та знаки, які нанесені на цих товарах або їх упаковці, за якими можливо ідентифікувати компоненти (складові) небезпечних відходів у складі побутових відходів.

3.2.5.4. Управління відходами, що містять азбест

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Основними галузями застосування азбесту є азбестоцементна промисловість, азбестотехнічна промисловість, виробництво теплоізоляційних матеріалів.

Найпоширенішими азбестовмісними матеріалами зосереджені у будівельних матеріалах (покрівельний шифер), трубах для водопостачання та каналізації, звукоізоляції в будівельному секторі та промисловості тощо. Через канцерогенні властивості азбестових волокон азбестовмісних матеріалів

вважаються відходами, що є небезпечними, як тільки вони видаляються або знищуються.

Внаслідок повномасштабного вторгнення рф, руйнування будівель, питання утворення та накопичення азбесту постало досить гостро.

Міжнародні вимоги до захоронення азбестовмісних відходів вимагають спеціальної інфраструктури на полігоні, як виокремлена ділянка зі стабільною поверхнею (забетонована) для складання відповідних чином запакованих та промаркованих відходів та чіткий облік всіх вхідних обсягів. Одна з основних умов - азбест не повинен контактувати з іншими відходами і його не можна механічно пошкоджувати.

Створення системи управління такими відходами в області включатиме наступні ключові компоненти:

- Ідентифікація та маркування об’єктів, де ймовірне утворення відходів, що містять азбест (особливо в будівлях, зведених до 2000-х років);
- Навчання та інструктаж персоналу, який здійснює демонтаж конструкцій, що можуть містити азбест;
- Обов’язкове застосування індивідуальних засобів захисту та спеціальних технологій збирання/упакування азбестовмісних відходів;
- Організація місць для тимчасового зберігання таких відходів до моменту їх передачі на знешкодження або видалення;

У рамках реалізації регіонального плану передбачається також інформаційне забезпечення щодо управління азбестовмісними відходами, Особлива увага приділятиметься інформуванню населення про ризики поводження з азбестом, запобіганню стихійному захороненню та підтримці громад під час відновлення інфраструктури без використання матеріалів, що містять азбест.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов’язаного з відходами

Заборона використання азбесту передбачена Законом України «Про систему громадського здоров’я» та наказом Міністерства охорони здоров’я України від 05.06.2023 № 1013 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Про безпеку та захист працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест». Ці норми не лише забороняють використання азбесту, а й встановлюють вимоги та рекомендації щодо мінімізації ризиків, пов’язаних із його негативним впливом на здоров’я працівників у всіх видах трудової діяльності, де вони зазнають або можуть зазнати впливу азбестового пилу чи пилу з матеріалів, що містять азбест.

Крім того, постанова КМУ від 27 вересня 2022 року №1073 «Про затвердження Порядку управління відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель і споруд внаслідок воєнних дій, терористичних актів, диверсій або проведення робіт з ліквідації їх наслідків, та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» (зі змінами

і доповненнями, внесеними постановою КМУ від 23 серпня 2024 року №964) визначає правила, яких необхідно дотримуватися у випадку, якщо будівельні відходи змішуються з будь-якими азбестовмісними матеріалами, і чітко зазначає, що відходи будівництва та знесення, забруднені азбестом не підлягають подальшому обробленню або повторному використанню і мають бути видалені.

Окремою приміткою до Додатку 1 Порядку про відходи від руйнувань визначені основні правила управління азбестовмісними відходами. Зокрема, збирання азбестовмісних відходів необхідно проводити із застосуванням засобів індивідуального захисту органів дихання та захисного одягу, а також забезпечувати зволоження місць їх збирання. За можливості не допускати подальшу руйнацію азбестовмісних відходів. Зібрані азбестовмісні відходи повинні бути упаковані для унеможливлення контактів із навколишнім природним середовищем та транспортовані до місця їх видалення. Після складування азбестовмісних відходів на місці їх видалення вони підлягають покриттю ізолювальним шаром (ґрунт, глина, подрібнені будівельні відходи тощо) завтовшки не менше ніж 75 сантиметрів.

3.2.5.5. Управління відходами, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Поліхлоровані дифеніли (ПХД) – це висококанцерогенні органічні сполуки хлору, що використовуються як теплоносії, в електричних трансформаторах і конденсаторах, а також як добавки до фарб, безвуглецевого копіювального паперу та пластмас.

З відкриттям екологічної токсичності ПХД і класифікацією їх як стійких органічних забруднювачів їхнє виробництво було заборонено Стокгольмською конвенцією про стійкі органічні забруднювачі у 2001 році.

Джерелами утворення СОЗ є промисловість, включаючи хімічну промисловість, сільське господарство (пестициди), енергетичний сектор, техніка (електричне та електронне обладнання). Ненавмисне утворення СОЗ (діоксини) відбувається під час термічних процесів спалювання викопного палива та відходів.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами, що містять поліхлоровані дифеніли/поліхлоровані терфеніли, непридатні до використання хімічні засоби захисту рослин буде відбуватися безпосередньо через розробку та реалізацію планів управління відходами на підприємства – утворювачах відходів. Відповідне передбачено Законом України «Про управління відходами» та заплановано в плані заходів до РПУВ.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Правилами технічної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 25 липня 2006 року №258 (у редакції наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 13 лютого 2012 року №91), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за №1143/13017, зазначено, що під час технічного обслуговування конденсаторів, у яких як просочувальний діелектрик використовується трихлордифеніл, необхідно вживати заходів для запобігання його потраплянню в навколишнє середовище.

Просочені трихлордифенілом конденсатори, що вийшли з ладу, за відсутності умов їх відновлення, повинні здаватися суб'єктам господарювання, що здійснюють збирання та оброблення небезпечних відходів, та мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів та ліцензію на провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Інформаційне забезпечення управління небезпечними відходами з інших джерел

Регіональним планом передбачається ряд заходів, спрямованих на підвищення рівня інформаційного забезпечення системи управління небезпечними відходами з інших джерел, зокрема:

- створення та забезпечення функціонування системи з підвищення рівня обізнаності щодо управління небезпечними відходами;
- розміщення інформаційних матеріалів на сайтах органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій, подання інформації на місцевих телеканалах, інформаційних табло в комунальному громадському транспорті, на дошках оголошень житлових будинків, гаражних кооперативів, садових товариств щодо:

системи роздільного збирання відходів, насамперед небезпечних відходів в складі побутових;

облаштування пунктів роздільного збирання побутових відходів, у тому числі небезпечних відходів з інших джерел, від населення, зокрема батарейок, акумуляторів від телефонів та ноутбуків, ртутьвмісних ламп та термометрів, зіпсованого та відпрацьованого електронного та електричного обладнання;

розроблення графіків роботи і маршрутів руху мобільних установок прийому небезпечних відходів;

інформування про місця розташування підприємств і організацій, що приймають небезпечні відходи в рамках розширеної відповідальності виробника;

створення та забезпечення функціонування та вільного доступу до баз даних щодо утворювачів небезпечних відходів з розрізі суб'єктів господарювання різних форм власності з наявністю інформації щодо обсягів, видів, напрямків управління небезпечними відходами, насамперед СТО, АЗС, приватних медичних кабінетів та лабораторій, ФОП, потенційними утворювачами небезпечних відходів тощо;

інформування утворювачів відходів про заходи для запобігання утворення відходів, про придатність їх до повторного використання та рециклінгу, про наявні системи для приймання та роздільного збирання відходів, що утворились внаслідок виробничої діяльності.

3.2.6. Управління транспортними засобами, строк експлуатації яких закінчився

Прогнозується збільшення обсягу відходів, утворених внаслідок зняття з експлуатації транспортних засобів, що пов’язано із старінням автопарку, а також пошкодження чи знищення внаслідок військових дій.

Створення та підтримання регіональної системи управління відходами

На даний час в Україні відсутній закон, що регламентує діяльність з рециклінгу, відновлення транспортних засобів, строк експлуатації яких закінчився, складових частин і відходів, що утворюються в процесі експлуатації автомобілів. Цільові показники щодо підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу та відновлення відходів транспортних засобів, знятих з експлуатації, визначаються відповідним законодавством та будуть впроваджені після прийняття закону про управління транспортними засобами, знятими з обліку, який встановлюватиме розширену відповідальність виробника для відходів транспортних засобів, знятих з експлуатації.

Для створення ефективної системи управління відходами від знятих з експлуатації транспортних засобів необхідно вирішити наступні питання, а саме:

- забезпечення реєстрування в установленому порядку суб’єктів господарювання - юридичних осіб, що здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, що оброблюються, на території регіону;
- забезпечення дотримання суб'єктами господарювання встановлених законодавством вимог до пунктів прийому знятих з експлуатації транспортних засобів, а також дотримання технологічних процесів при оброблення складових частин та елементів, що утворюються у процесі їх рециклінгу;
- моніторинг та організація управління покинутими та безгосподарними транспортними засобами на території населених пунктів, прибудинковій території багатоповерхівок, об’єктах благоустрою тощо;
- удосконалення законодавства про зняті з експлуатації транспортні засоби, порядок переміщення, тимчасового зберігання і передачі безгосподарних транспортних засобів відповідним підрозділам Національної поліції України;
- забезпечення належного державного контролю (нагляду) у сфері оброблення відходів з транспортних засобів, строк експлуатації яких

На регіональному рівні для розв'язання проблемних питань у сфері управління відходами знятих з експлуатації транспортних засобів у РПУВ запропоновано до реалізації відповідні заходи (додаток 15).

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Законом України «Про оброблення транспортних засобів, знятих з обліку», від 4 липня 2013 року № 421-VII, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища здійснює формування та ведення Державного реєстру суб'єктів господарювання, які здійснюють приймання та/або розбирання транспортних засобів, знятих з обліку, та щороку до 1 квітня року, приймає звіт про транспортні засоби, зняті з обліку, прийняті суб'єктом господарювання на оброблення протягом звітного періоду.

Згідно Реєстру, розміщеного на сайті Міндовкілля, на території Київської області приймання та/або розбирання транспортних засобів, знятих з обліку, здійснюють наступні суб'єкти господарювання:

Автовиробники та дистриб'ютори — компанії, що виробляють та реалізують транспортні засоби, відповідальні за життєвий цикл своєї продукції, включаючи етап зняття з експлуатації однак, на практиці дані підприємства не забезпечують оброблення відпрацьованих транспортних засобів.

На сьогодні в Україні відсутні організаційно-економічні механізми забезпечення оброблення транспортних засобів, знятих з експлуатації.

Через недієвість механізму чинного законодавства породжує потребу внесення змін та правового удосконалення у даній сфері.

Для забезпечення демонтажу, вторинного використання компонентів, відновлення і переробки матеріалів із знятих з експлуатації транспортних засобів пропонуються наступні етапи:

- розділення матеріалів;
- підготовка до відновлення;
- демонтаж;
- відділення металів;
- переробки неметалічних залишків.

На першому етапі «розділення матеріалів» відбувається сортування матеріалів з яких виготовлений автомобіль на наступні основні види:

- полімери, виключаючи резино-технічні вироби;
- електронні і електричні компоненти;
- інші матеріали, які включають ті компоненти, які неможливо легко розділити на окремі матеріали.

На другому «етапі підготовки до відновлення» в розрахунок включають відходи наступних вузлів:

- акумуляторні батареї;
- масляні фільтри;

- баки (ємкості, балони) для зрідженого, або для стислого природного газу, каталітичні нейтралізатори, коробки перемикання передач, амортизатори, холодоагенти в системі кондиціонування повітря, рідина для омивання скла і фар, рідина в гідравлічній підвісці.

Із врахуванням постанови КМУ від 08.09.2023 року № 827 «Деякі питання оголошення припинення статусу відходів», на третьому «етапі демонтажу» визначають компоненти, придатні для повторного використання і рециклінгу.

Критеріями можливості повторного використання компонентів і рециклінгу матеріалів є:

- можливість демонтажу (наявність перевіреної технології розбирання);
- можливість забезпечення демонтажу без пошкодження конструкції для яких виготовлений компонент.

На четвертому «етапі відділення металів» враховуються всі чорні і кольорові метали.

На п'ятому «етапі переробки неметалічних залишків» враховують неметалеві залишки, які вважаються такими, що підлягають рециклінгу, або відновленню матеріали для яких існують перевірені технології їх рециклінгу.

ТОВ «УКРМІТБЕСТ» здійснює діяльність у Білоцерківському р-ні, Узинської територіальної громади, с. Михайлівка Підприємство своєю діяльністю передбачає розбірку старих, понівечених та непридатних до використання автомобілів в кількості 251 шт/рік, що складає орієнтовно 490 т/рік.

Основні компоненти транспортних засобів можна відновити: метал легко піддається рециклінгу, пластик можна піддати рециклінгу або використати як продукт із високою теплотворною здатністю для виробництва палива RDF або спалювання (після подрібнення через обмеження розміру спалюваних відходів). Шини також можна подрібнити та повторно використати для деяких будівельних робіт, або використати як паливо RDF на цементних заводах та/або теплових станціях. Піроліз зношених шин може стати одним із засобів їх використання у якості біопалива, тому, що вони частково отримані з природного каучуку. Однак, ці рішення з відновлення вимагають інвестицій у спеціальні об’єкти для вилучення вищезазначених матеріалів із автомобілів.

В області діє ряд підприємств, що мають потужності щодо оброблення, рециклінгу та підготоки відходів до повторного використання, шляхом виробництва з них гуми, та планують здійснювати діяльність, зокрема:

- оброблення відходів гуми та відпрацьованих автомобільних шин на земельній ділянці загальною площею 0,6268 га. Кадастровий номер земельної ділянки: 3220484900:01:005:0035, за адресою м. Біла Церква, ТОВ «Шинник+»;
- виготовлення гумової підошви спецвзуття та інших гумотехнічних виробів (технічні пластини, набоєчні пластини і т. ін.) здійснює ТОВ «Валтекс Гума» за адресою м. Біла Церква, потужністю оброблення 800 тонн на рік відходів, що не відносяться до небезпечних;
- підприємство ТОВ «Екоюнівьорс», що здійснює оброблення гумотехнічних виробів та виробництво рідкого палива шляхом піролізу

гумово-технічних виробів (ГТВ), здійснює діяльність у м.Узин, Білоцерківського району.

Діяльність вищевказаних підприємств підлягає оцінці впливу на довкілля та отримання дозволу на здійснення операцій щодо оброблення відходів, згідно з постановою КМУ від 19 грудня 2023 року №1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, припинення дії дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів».

Інформаційне забезпечення

Одним із першочергових напрямків з підготовки відходів до повторного використання та мінімізації утворення відходів транспорту є удосконалення та наближення національного законодавства до вимог законодавства ЄС шляхом прийняття нормативно-правових актів про транспортні засоби, зняті з експлуатації, відходи шин та масел (олив) та розробка порядку оброблення відходів, що утворилися після розбирання транспортних засобів, знятих з експлуатації, а також впровадження інформаційної системи з питань виробництва, реалізації, використання та оброблення окремих видів автотранспортних відходів і матеріалів їх оброблення.

3.2.7. Управління відходами, що біологічно розкладаються з інших джерел

3.2.7.1. Управління відходами деревообробної промисловості

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Область представлена понад компаніями, що спеціалізуються на лісопильному, стругальному виробництві (оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини), виробництві клеєної фанери, фанерованих панелей та матеріалів шаруватих, виробництва шпону, листів для клеєної фанери, столярних виробів та будівельних конструкцій.

На підприємствах деревообробної та меблевої галузі утворюються наступні види відходів:

– невикористана сировина та матеріали;

– відходи, що виникли в процесі обробки матеріалів (стружка, тирса, обрізки тощо);

– бракована та зіпсута сировина;

– відпрацьовані допоміжні матеріали;

– небажані побічні продукти;

– продукція, що не відповідає вимогам якості;

– витоки у технологічних процесах, пошкоджені матеріали.

При розпилюванні колод утворюється 35% відходів від обсягу переробки деревини, при виробництві дверних і віконних блоків – 31%, паркету – 30%, а при виробництві меблів – 54%.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами деревообробної промисловості буде відбуватися безпосередньо через розробку та реалізацію планів управління відходами на підприємства – утворювачах відходів. Відповідне передбачено Законом України «Про управління відходами» та заплановано в плані заходів до РПУВ.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

За даними Головного управління статистики у Київській області у 2023 році утворено 6620,0 тонн деревних відходів, з них 1050,0 тонн спалено, в тому числі 4140,6 тонн спалено для виробництва електроенергії, 4,7 тонн перевезено на захоронення.

Статистичні дані свідчать, що левова частка деревних відходів спалюється для виробництва електроенергії.

Однак, використання вживаної деревини вимагає ретельного підходу до її обробки та подальшого використання. Спочатку необхідно провести аналіз на вміст хлорфенолу, креозотового мастила та інших шкідливих консервантів. Після цього деревні відходи з великим вмістом забруднень направляються на термічну обробку.

Одні вживані деревини підлягають повторному використанню, наприклад, залізничні шпали частково можуть бути використані знову. Частина матеріалу відбирається для переробки на стружку для ДСП, на піддони, а решта використовується для енергетичного використання.

Ефективним напрямом використання відходів деревини є виготовлення із них паливних брикетів або гранул (пеллет).

При згорянні брикетів утворюється до 1% золи, що в 20 разів менше, ніж від вугілля. Водночас золу можна використовувати як міндобриво.

Регіональний план не включає окремих заходів щодо управління відходами деревообробної промисловості.

Управління цими відходами здійснюється на загальних засадах управління відходами.

3.2.7.2. Управління відходами сільського господарства

Внаслідок бойових дій на території Київщини економіка Київської області зазнала значних втрат, в тому числі втрат у сільському господарстві. Чисельність поголів'я тварин (ВРХ) має тенденцію до скорочення, розвиток рослинництва потребує підтримки з державного сектору.

Внаслідок дій війни, на Київщині досі залишається землі, які потребують обстеження та розмінування.

На території району більше 300 підприємств сільськогосподарського направлення, які вирощують: пшеницю, ячмінь, горох, кукурудзу, гречку,

просо, цукровий буряк, соняшник, сою, ріпак, картоплю, овочеві культури, продовольчі баштанні культури; крім того займаються розведенням: великої рогатої худоби молочних порід, свиней на промисловій основі, свійської птиці; виробляють: яйця, молоко та молочні продукти, ковбасні вироби.

В області реалізується Комплексна програма розвитку сільського господарства та сільських територій Київської області на 2024-2027 роки затверджена рішенням Київської обласної ради від 07 грудня 2023 року № 768-22-VIII.

Утворювачами відходів сільського господарства є виробники сільськогосподарської продукції: домашні господарства, фермерські господарства, приватні сільськогосподарські підприємства, господарські товариства, виробничі кооперативи тощо.

Відходи сільського господарства в Україні за походженням поділяються на:

відходи рослинного походження;

відходи тваринного походження;

агрохімічні відходи (залишкові добрива, хімічні та органічні засоби захисту рослин, ветеринарні препарати);

аквакультуру.

Потенційними факторами негативного впливу на навколишнє природне середовище є такі типи відходів виробництва продукції сільського господарства: органічні відходи рослинного походження, органічні відходи тваринного походження, залишкова кількість добрив, хімічних та біологічних засобів для захисту рослин, ветеринарних препаратів.

3.2.7.2.1. Управління відходами рослинного походження

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

В області 9 425,0 тис. га земель сільськогосподарського призначення потребують обстеження на наявність ділянок, забруднених мінами та вибухонебезпечними залишками війни.

В області вирощують: пшеницю, ячмінь, горох, кукурудзу, гречку, просо, цукровий буряк, соняшник, сою, ріпак, картоплю, овочеві культури, є плани щодо вирощування льону, в тому числі на деградованих землях чи забруднених внаслідок війни.

Для зберігання зерна, на території області задіяно 43 елеватори, зокрема у Білоцерківському районі - 15, Бориспільському – 10, Броварському – 6, Бучанському – 3 та у Фастівському – 9, загальною потужністю 2000,24 тис. тонн.

Потенціал відходів залежить від врожайності сільськогосподарських культур. Найбільша кількість рослинних решток залишається після оброблення зернових, технічних, кормових, овочевих та баштанних культур. Відходи становлять понад 35% від загальної маси. Кількість і вид залежать від типу та обсягів сільськогосподарського виробництва.

На основі даних Національної академії аграрних наук України і матеріалів наукових публікацій[1] пропонуються такі значення коефіцієнта відходів – відношення сухої маси наземних залишків до маси зібраного з польовою вологістю врожаю: пшениця – 1,0; ячмінь та інші зернові – 0,8; ріпак – 2,0; кукурудза на зерно – 1,5; соняшник – 2,0.

Таблиця 3.2.7.2.1.1. Показники утворення відходів рослинного походження Київської області у 2025 році, тонн

Валовий збір с/г культур	**2025 рік**	**Утворення відходів**	**2025 рік**
Пшениця	1148006	Відходи пшениці	114 800,0
Ячмінь	258221	Відходи ячменю	206 576,8
Кукурудза	-	Відходи кукурудзи	21 495,0
соняшник	5455	Відходи соняшнику	10 910,0
Ріпак	129753	Відходи ріпаку	259 506,0

Відходи поділяються на первинні, тобто ті, що утворюються безпосередньо при збиранні врожаю сільськогосподарських культур, і вторинні такі, що генеруються при обробці врожаю на підприємствах. Первинні відходи включають солому зернових та інших культур, відходи виробництва кукурудзи на зерно і соняшника (стебла, стрижні, кошики і т. ін.). Вторинні відходи – це лушпиння соняшника, лушпайка рису, і тому подібне. Частина відходів та залишків використовується на потреби самого сільського господарства (органічне добриво, підстилка та корм скоту), частина – іншими секторами економіки, а решта біомаси залишається незадіяною і часто спалюється в полі, вивозиться на звалище без принесення користі.

Найбільш раціональним способом оброблення відходів є створення паливних пелет. Їх можна застосовувати як самостійне паливо або додаткову добавку до вугілля.

Так, наприклад, переробка лише 35 тис. тонн лушпиння олійних і технічних культур може забезпечити 31,8 тис. тонн паливних брикетів, здатних замінити за теплотворною спроможністю 30,5 тис. тонн вугілля (кам’яне) або 15,2 млн куб.м природного газу, що становить 3% від річного обсягу його споживання[2].

[2] *Гончарук І. В., Вовк В. Ю. Понятійний апарат категорії сільськогосподарські відходи, їх класифікація та перспективи подальшого використання для виробництва біоенергії. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2020. № 3(53). С. 23-38. DOI: https:// doi.org/10.37128/2411-4413-2020-3-2.*

Такі проекти можуть бути реалізовані суб’єктами господарювання самостійно, як виключно для рослинних відходів так і для комбінації рослинних відходів з відходами тваринництва/птахівництва, а також з виробничими відходами.

Формування ефективної системи управління відходами рослинного походження в Київській області є важливою складовою реалізації регіональної політики у сфері циркулярної економіки та сталого сільського господарства. Відповідно до Закону України «Про управління відходами», підприємства-утворювачі таких відходів зобов’язані розробляти плани управління

відходами, які передбачають комплекс заходів із запобігання утворенню, підготовки їх до повторного використання і інших видів оброблення біовідходів.

Основними джерелами таких відходів є аграрні підприємства, фермерські господарства, підприємства з переробки сільськогосподарської продукції, а також комунальні служби (утворення зелених відходів під час утримання парків, скверів, вулиць тощо). До цієї категорії належать пожнивні залишки, листя, гілки, трава, відходи після збору врожаю, жмих, лушпиння, обрізки та інші органічні матеріали.

Пріоритетними напрямками управління відходами рослинного походження є компостування, виробництво біогазу, мульчування, а також створення систем збирання та централізованого оброблення органіки на локальних рівнях.

Для забезпечення належного функціонування системи управління відходами рослинного походження, передбачається підвищення обізнаності аграрного сектору та населення щодо сучасних практик компостування та залучення приватних інвесторів до створення потужностей з оброблення біовідходів. Реалізація вказаних заходів сприятиме скороченню обсягів захоронення органічних відходів, зменшенню викидів парникових газів та підвищенню родючості ґрунтів за рахунок повернення органічної речовини у природний обіг.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами рослинного походження буде відбуватися безпосередньо через розробку та реалізацію планів управління відходами на підприємства – утворювачах відходів. Відповідне передбачено Законом України «Про управління відходами» та заплановано в плані заходів до РПУВ.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Національним планом управління відходами до 2033 року, передбачаються наступні заходи, що повинні бути реалізовані в регіонах:

створення об'єктів з анаеробного розкладання відходів рослинного походження;

створення об'єктів для рециклінгу відходів рослинного походження.

Відходи поділяються на первинні, тобто ті, що утворюються безпосередньо при збиранні врожаю сільськогосподарських культур, і вторинні такі, що генеруються при обробці врожаю на підприємствах. Первинні відходи включають солому зернових та інших культур, відходи виробництва кукурудзи на зерно і соняшника (стебла, стрижні, кошики і т. ін.). Вторинні відходи – це лушпиння соняшника, лушпайка рису, і тому подібне. Частина відходів та залишків використовується на потреби самого сільського господарства (органічне добриво, підстилка та корм скоту), частина – іншими секторами економіки, а решта біомаси залишається незадіяною і часто спалюється в полі, вивозиться на звалище без принесення користі.

Найбільш раціональним способом оброблення відходів є створення паливних пелет. Їх можна застосовувати як самостійне паливо або додаткову добавку до вугілля.

На Київщині є низка підприємств, що у своїй діяльності здійснюють обробку та використання відходів рослинництва.

Так, на базі потужностей цукрового заводу в м. Яготин, здійснюється будівництво заводу ТОВ «Укрстарч» з переробки кукурудзи проєктованою потужністю 100,0 тис. т на рік. Завод спеціалізуватиметься на переробці кукурудзи з метою отримання основного кінцевого продукту – лізину, та ряду побічних – кукурудзяний зародок, кукурудзяна клітковина та глютен. Всі вони є продуктами кормового призначення для тваринництва.

ТОВ «Городище-Пустоварівська аграрна компанія» використовує відходи від виробництва біометану для удобрення ґрунту.

У 2024 році Агенцією регіонального розвитку Київської області розроблено "План розвитку біогазової галузі Київської області", в якому визначено структуру основних джерел біомаси для виробництва біогазу в районах Київської області з урахуванням посівних площ сільськогосподарських культур та поголів'я сільськогосподарських тварин та птиці. Визначено сім біогазових концептів.

Нині в області вже є шість введених в експлуатацію біогазових установок, чотири з них в роботі, дві наразі не працюють з певних причин.

Найбільшими виробниками зернових та зернобобових культур є суб'єкти підприємницької діяльності у сфері сільського господарства, які розміщені у територіальних громадах Білоцерківського та Обухівського районів.

Крім того, значний потенціал щодо утворення біомаси у громадах Київщини забезпечується галуззю тваринництва. Так, найбільша кількість великої рогатої худоби (ВРХ) сконцентрована в Білоцерківському районі, поголів'я свиней сконцентровано у Броварському та Бориспільському районах, а птиці – в Білоцерківському районі.

3.2.7.2.2. Управління відходами тваринного походження

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

У галузі тваринництва у господарствах усіх категорій і надалі скорочується поголів'я сільськогосподарських тварин. Це в свою чергу впливає на зменшення виробництва продукції та продукування відходів тваринництва.

У господарствах вирощують поголів'я ВРХ, свиней, птиці, овець та кіз.

Виробництво органічних добрив безпосередньо залежить від поголів'я худоби та птиці. Підрахунок виробництва гною поголів'ям по кожному виду худоби, враховуючи поголів'я, тривалість стійлового періоду, середній вихід гною та втрати при зберіганні здійснено за формулою, яку взято з наукових

публікацій науковців Ковальчук Н.С. Мерленко І.М., Панькевич С.Г., Бондарчук С.П., Федонюк М.А.

Таблиця 3.2.7.2.2.1. Утворення поголів'я та відходів гною сільськогосподарських тварин у Київській області у 2025 році

С\г тварини	Поголів'я, тис. т	Утворення гною, тис. т
ВРХ	105,6	68,43
Свині	594,9	31,36
Вівці та кози	61,5	25,09
Птиця	24 951,6	561,4

Утворені відходи такі, як тваринні екскременти, сеча та гній практично в повному обсязі використовуються на сільськогосподарських угіддях як органічне добриво.

Одне з найбільших підприємств у галузі тваринництва та рослинництва Група компаній "Нива Переяславщини" побудувала й експлуатує 16 біокотелень на соломі, використовує на добрива відходи тваринництва, здійснює виробництво з м'ясо-кісткового борошна та жиру, відходів тваринництва, білкової добавки до кормів, комбікорму для худоби, добрива для рослин у відкритому ґрунті.

На території Київщини знаходяться два спеціалізовані підприємства з оброблення відходів тваринного походження: Державне підприємство «Сквирський завод по виробництву м'ясо-кісткового борошна «Сквирський ветсанутильзавод» та ТОВ «Баришівський ветсанутильзавод», робота яких на сьогодні призупинена.

На території області розміщено 462 худобомогильників та біотермічних ям. Питання щодо утримання скотомогильників та біотермічних ям в відповідності до вимог чинних «Правил облаштування і утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин у населених пунктах України», затверджених наказом Державного комітету ветеринарної медицини України від 27.10.2008, що зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29.01.2009 за №85/1601 залишається дуже актуальним.

Як правило, при створенні худобомогильників та біотермічних земля не відводилась. Тому в більшості випадків худобомогильники не нанесені на плани-схеми населених пунктів та топографічні карти, що вже зараз ускладнює їх визначення на місцевості. Такі місця мають бути огороджені суцільним парканом, із внутрішнього боку паркану по всьому периметру викопані рови з насипом валу з вийнятого ґрунту, в'їзди на території обладнання воротами, території обкошені, позначені вивіски про призначення об'єкта.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами тваринного походження буде відбуватися безпосередньо через розробку та реалізацію планів управління відходами на підприємства – утворювачах відходів. Відповідне передбачено Законом України «Про управління відходами» та заплановано в плані заходів до РПУВ.

Крім того, ТОВ «Клін Пленет» листом від 3 жовтня 2025 року №1 звернулося з ініціативою щодо впровадження системи екологічно безпечного оброблення трупів домашніх тварин. Підприємство має у власності сертифікований крематорій для тварин, який відповідає вимогам екологічної безпеки та санітарним нормам, а також отримало дозвіл Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 17 квітня 2025 року №18842/25.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

У сфері управління відходами тваринного походження необхідно забезпечити:

дотримання вимог екологічної та ветеринарно-санітарної безпеки в місцях зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження)

можливість оброблення відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) з отриманням цільових продуктів шляхом розвитку відповідної інфраструктури;

можливість видалення відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження), таких, що не підлягають захороненню, шляхом розвитку відповідної інфраструктури;

дотримання вимог екологічної та ветеринарно-санітарної безпеки існуючих худобомогильників та біотермічних ям для захоронення трупів тварин.

3.2.7.2.3. Управління відходами рибної промисловості

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Відходи від рибного виробництва є серйозною проблемою, проте їх цілком можливо обробляти, отримуючи такі корисні продукти, як корми, риб'ячий жир і фарш. Статистичні дані свідчать, що частка утворення відходів складає від 20 до 70% маси виловленої риби.

До відходів рибного виробництва відносяться:

голова;

при виробництві філе залишається частина м'яких тканин, шкіри;

кістки, хрящики;

плавники;

субпродукти.

Утворення великої кількості побічних продуктів переробки веде до серйозних екологічних проблем, так як вони мають високе мікробне і ферментне навантаження і швидко розкладаються.

Для подальшої переробки їх необхідно своєчасно збирати і обробляти.

У число побічних продуктів, як правило, входять

голова (9-12% загальної ваги риби),

нутрощі (12-18%),

шкіра (1-3%),
кістки (9-15%)
луска (близько 5%) .

Побічні продукти переробки риби мають широке застосування. Голови, хребти, обрізки філе і шкіру можна використовувати безпосередньо в їжу або для приготування рибної ковбаси, паштетів, пирогів, закусок, желатину, супів, соусів та інших продуктів для споживання людиною.

Крім того, побічні продукти йдуть на виробництво кормів (не обов'язково у вигляді рибного борошна або риб'ячого жиру), біопалива і біогазу, дієтичних продуктів (хітозану), фармацевтичних препаратів (масел – джерел омега-3), натуральних барвників, косметики і альтернатив пластику, а також використовуються в інших промислових процесах.

З рибних відходів можна отримувати ферменти і біоактивні пептиди для виробництва рибного силосу, кормів для риби або рибного соусу.

Підприємство з виробництва рибного борошна ТОВ «Біокор-Агро» (місцерозташування с. Григорівка, Обухівський район) здійснює оброблення відходів рибопереробних підприємств.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами рибної промисловості буде відбуватися безпосередньо через розробку та реалізацію планів управління відходами на підприємства – утворювачах відходів. Відповідне передбачено Законом України «Про управління відходами» та заплановано в плані заходів до РПУВ.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Дотримання вимог екологічної та ветеринарно-санітарної безпеки в місцях зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) забезпечується наступним чином.

1. Забезпечення обліку відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження).

2. Складання/уточнення обласних реєстрів об'єктів утворення та зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження). Окремо розглядаються місця зберігання тваринних екскрементів (у т.ч. пташиного посліду) та інші відходи тваринного походження (у т.ч. побічні продукти тваринного походження).

3. Аналізу місць зберігання відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) щодо забезпечення екологічної та ветеринарно-санітарної безпеки.

4. Суб'єктам господарювання - власникам відходів тваринного походження (у т.ч. побічних продуктів тваринного походження) забезпечити укладання договорів з підприємствами з виробництва тваринних білків та кормових домішок для забезпечення їх сировиною.

Поточні витрати на управління відходами сільського господарства фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також

за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів оброблення окремих видів відходів.

Створення об'єктів оброблення відходів тваринного походження фінансується власниками відповідних об'єктів.

Інформаційне забезпечення управління відходами сільського господарства

Формування регіональної політики у сфері управління відходами в аграрному секторі, мають включати такі напрями, як: попередження утворення відходів, забезпечення дотримання правил та умов управління відходами сільського господарства, роздільне збирання та виокремлення відходів агровиробництва за матеріалами; своєчасне оброблення, фінансове забезпечення заходів у сфері управління відходами, посилення контролю та підвищення рівня відповідальності за порушення законодавства про відходи.

ТОВ «Клін Пленет» листом від 3 жовтня 2025 року №1 звернулося з ініціативою щодо проведення інформаційно-роз'яснювальної компанії серед ветеринарних клінік, ОСББ, ЖКГ та мешканців. Реалізація ініціативи підвищить рівень екологічної безпеки щодо управління відходами тваринного походження.

3.2.7.3. Управління відходами харчопереробної промисловості

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

У регіоні здійснюють діяльність підприємства, орієнтовані на такі напрями: хлібопекарський, борошномельний, олієжировий, овочеконсервний, виноробний, молокопереробний, м'ясопереробний, кондитерський та інші.

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами харчопереробної промисловості буде відбуватися безпосередньо через розробку та реалізацію планів управління відходами на підприємства – утворювачах відходів. Відповідне передбачено Законом України «Про управління відходами» та заплановано в плані заходів до РПУВ.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

У борошномельно-круп'яній, макаронній, хлібопекарській, кондитерській промисловості вторинні сировинні ресурси і відходи утворюються в процесі очищення зерна від домішок (кормової зернопродукт, зернові відходи, що діляться на категорії залежно від вмісту в них доброякісного зерна), переробки його в кінцевий продукт – борошно, крупу (висівки, лузга, мучка, зародок).

Відходи борошномельного виробництва - побічні продукти борошномельного виробництва, такі як кормовий зернопродукт, висівки пшеничні, мучка кормова пшенична, пшеничний зародок та висівки житні, до недавнього часу повністю використовувалися для кормових цілей. На сьогодні

на кормові цілі використовується до 60% лузги, 15% лузги йде на виробництво біопалива. До 15% пшеничних висівок від загальної кількості застосовується у хлібопеченні та як дієтичний продукт.

Відходи круп'яного виробництва переважно використовуються для кормових цілей (до 88%). Зернові відходи подрібнюються і змішуються з мучкою, а дрібне зерно реалізується за ціною зерна. Рисову і гречану лузгу, що становить 12% усіх відходів круп'яного виробництва, не використовують.

У таблиці 3.2.7.3.1. представлені нормативи утворення відходів зернопереробній промисловості на прикладі різних видів помелу пшениці та жита на борошно хлібопекарське і макаронне, а також при виробленні крупи.

Таблиця 3.2.7.3.1. Нормативи утворення відходів зернопереробній промисловості

Найменування помелу	Основна продукція (мука)	Види відходів, %			
		мучка кормова	висівки кормові	зернопродукти	відходи з механічними втратами
Трьох-, двох - і односортний хлібопекарський з м'якої пшениці з розвиненою схемою	73-75	3-5	19,1	2,2	0,7
Двосторонній хлібопекарський з м'якої пшениці	78	-	19,1	2,2	0,7
Односторонній хлібопекарський з м'якої пшениці	72-85	6	12,1-19,1	2,2	0,7
Оббійний хлібопекарський з м'якої пшениці	96	-	1,0	2,2	0,7
Трьох- і двосторонній макаронні помели з твердої пшениці і склоподібної м'якої	75	3	19,1	2,2	0,7
Двосторонній хлібопекарський помел жита	80	-	16,6	2,4	0,7
Односторонній хлібопекарський помел жита	63-87	-	16,6 – 33,6	2,4	0,7
Оббійний житній	95	-	2,0	2,0	0,7

Відходи хлібопекарської та кондитерської промисловості охоплюють широкий спектр: залишки від приготування тіста, відходи від очищення обладнання, упаковки, що не піддаються обробленню, а також продукти, які не відповідають стандартам якості. За розрахунковими даними відходи хлібобулочних виробів становлять від 7 до 10% від загального їх виробництва. Хлібні відходи можуть бути використані як інгредієнт харчових продуктів. Це ті відходи які утворилися в результаті деформації або порушення технологічного процесу випікання.

Відходи переробки технічних і олійних культур становлять близько 95% загального обсягу сільськогосподарської сировини, що переробляється в харчовій промисловості.

До продуктів переробки сільськогосподарської сировини належать насамперед різноманітні макухи та шроти, одержувані після переробки

насіння олійних культур. Соняшниковий макуха – дуже цінний корм для тварин.

Соняшникове лушпиння – побічний продукт при переробці соняшника на олію. Кількість соняшникового лушпиння при промисловій переробці насіння соняшника становить значну частину – 17-20% до маси насіння. Існує багато варіантів використання соняшникового лушпиння, одним з яких є переробка його на гранульоване паливо, яке відрізняється зручністю зберігання і транспортування, а також екологічністю.

Особливостями молочної промисловості є утворення побічних продуктів та споживання великої кількості пакувальних матеріалів.

Молочна сироватка є побічним продуктом, що утворюється в процесі виробництва сиру, і становить значну частку від загального об'єму молочної сировини, що використовується для виготовлення сирів. Для більшості сироварень сироватка є продуктом, який потребує подальшого оброблення. Залежно від технологічного процесу, який використовується на сироварні, сироватку можна використовувати різними шляхами: в харчовій промисловості, для виготовлення кормів для тварин або як сировину для біоенергетики чи біогазу.

Під час виробництва масла зі свіжих вершків утворюється побічний продукт – маслянка, яка теж потребує оброблення безпосередньо на підприємстві.

Відходи м’ясопереробки – це маса органічних залишків (м’ясо-кісткові відходи обвалювання, кишки, канига, шкури, щетина, перо та ін.), захоронення яких є неприпустимим для м’ясопереробної промисловості через їхню небезпечність. Сучасні технології оброблення відходів переробки м’яса, дозволяють не лише скоротити обсяги витрат на захоронення, а і отримати додатковий прибуток.

Метод сухої екструзії дозволяє, з додаванням бобових та злакових культур, макухи, висівок, тощо, здійснювати оброблення відходів м’ясної промисловості (цільних тушок тварин і птиці, голів, кісток, субпродуктів, крові і т.д.) на стерилізований і стабілізований корм для свиней, який може бути використаний на відгодівлю худоби або реалізований сільським господарствам.

Технологія хімічного розчинення та висушування відходів виробництва дозволяє виробляти протеїн, який в подальшому може використовуватися в ковбасному виробництві.

М’ясопереробних підприємств в області є кілька десятків.

З усіх галузей харчової промисловості найбільшу масу відходів отримують саме в цукровому виробництві: мелясу та жом. Останній становить основну частину відходів. Меляса містить близько 50% цукру, використовується для вироблення спирту, тому майже ніколи не затримується на цукрових заводах. Також використовується як сировина для виробництва харчових кислот, хлібопекарських та кормових дріжджів, як харчова добавка для корму тварин, а також в хлібопекарській галузі.

Вихід сирого жому становить 80–83% до маси перероблених буряків. Буряковий жом (свіжий і висушений) – це джерело для виробництва енергії завдяки вмісту в ньому цукру. Використовується як корм та кормова добавка для годівлі тварин. Із бурякового жому є можливість отримувати пектин.

Для переробки цукрових буряків в області працюють цукрові заводи, а саме: у Білоцерківському районі – ТОВ «Шамраївський цукор» з плановою потужністю переробки 3,0 тис. т за добу, ТОВ «Узинський цукровий комбінат» – 1,7 тис. т за добу, АТ «Городище-Пустоварівський цукрозавод» – 5,0 тис. т за добу, та у Броварському районі – ТОВ «КРАЄВИД» з потужністю переробки 2,0 тис. т за добу.

Агропромисловим холдингом «Астарта-Київ» застосовуються альтернативні джерела енергії та використовуються пелети з біомаси, а також біогаз, який виробляється на власному комплексі з побічної продукції цукрового виробництва та відходів різних галузей виробництва.

Відходи спиртової галузі.

На сьогодні основними відходами бродильних виробництв є відходи органічного походження. Ці відходи є цінною кормовою базою для сільськогосподарських комплексів, але вони не завжди є непридатними для подальшого використання.

При виробництві спирту етилового виходить велика кількість відходів. Таким побічним продуктом є зернова барда. Чиста барда може становити загрозу навколишньому природному середовищу, тому переробка післяспиртової барди є критично важливим кроком на будь-якому підприємстві.

Найчастіше барду застосовують як сировину для створення тваринного корму. У ній міститься велика кількість білка, вуглеводів, клітковини та багатьох інших мікроелементів.

На підприємствах пивоварної промисловості щорічно скупчується велика кількість дробини з високим рівнем протеїну (12–15%). Пивоварні заводи зацікавлені у продажу пивної дробини, особливо в теплий період року, коли вона схильна до інтенсивного розкладання, а також економічно не вигідно захоронювати її на полігонах відходів.

Зернові відходи (відсів ячменю) утворюються на стадії сортування зерна в процесі виробництва солоду і є сухим сипким продуктом. До зернових відходів відноситься дрібне зерно ячменю та домішки, які проходить через сито з розміром отворів 2,2х20 мм. У виробничих умовах відсів ячменю утворюється на стадіях попереднього очищення та сортування ячменю. Кількість відсіву залежить від сорту ячменю та умов його вирощування. При виході сухого пивоварного солоду 79% відсів ячменю становить 42% від решти відходів. Склад та поживність спиртової барди залежать від виду сировини, що переробляється на спирт. Розрізняють барду зернову, картопляну, змішану (зерно-картопляну) і паточну (мелясну).

Спиртова дробина може бути використана як цінний корм для сільськогосподарських тварин у натуральному, висушеному вигляді, а також у складі комбікормів.

Переробка дробини шляхом гідролізу з подальшим вирощуванням кормових дріжджів дозволяє отримати кормову добавку – біотрин.

Протягом наступних років області планується будівництво заводу з органічних рідин в с-щі Кожанка Фастівського району (виробництво біоетанолу, барди після спиртової сухи, сивушного масло) та будівництво енергогенеруючої станції потужністю 10 МВт на біоетанолі у м. Березань Броварського району на території індустріального парку «Місто Скла»

Інформаційне забезпечення управління харчопереробної промисловості

Одним із ефективних стимулів підготовки відходів до повторного використання на виробництвах харчової промисловості, які характерні для циркулярної економіки є урегулювання законодавчої бази та прийняття нормативно-правових актів щодо управління відходами харчових продуктів та вимоги до єдиного вимірювання їх обсягу, розробка та затвердження Порядку зменшення утворення відходів харчових продуктів у первинному виробництві, переробці та виробництві, роздрібній торгівлі та інших видах дистрибуції харчових продуктів, ресторанах та закладах.

3.2.7.4. Управління відходами лісового господарства

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

Ліси та інші лісовкриті площі займають 648,7 тис. га, що становить 23,0 % від загальної площі області.

За інформацією Центрального міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства, на сьогодні одна з найскладніших проблем з охорони лісів – це охорона лісів від пожеж, в тому числі і внаслідок від збройної агресії.

Загальна площа території, що зазнали впливу від російської агресії по вищевказаних лісокористувачах Київської області, складає 168 тис. га (33% усього лісового фонду), з них території потенційно забруднені вибухонебезпечними предметами нараховують 113 тис. га:

- потребують розмінування (гуманітарне розмінування) – 63 тис. га;
- проведено розмінування (гуманітарне розмінування) – 50 тис. га.

Забруднення територій лісових масивів вибухонебезпечними предметами завдає значних збитків. Через детонування виникають лісові пожежі, гасіння яких є проблематичним. Не проводяться лісогосподарські та лісозахисні заходи через небезпеку отримання вибухових травм.

Відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», створення ефективної системи управління відходами лісового господарства в Київській області передбачається шляхом розробки та впровадження планів

управління відходами на рівні підприємств – утворювачів відходів. Ці плани мають враховувати специфіку діяльності у сфері лісового господарства та передбачати заходи щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів, підготовки відходів до повторного використання таінших видів оброблення.

Важливим етапом є ідентифікація основних видів відходів, що утворюються внаслідок лісогосподарської діяльності, зокрема порубкових решток, відходів деревини, залишків лісоматеріалів, забрудненого ґрунту тощо. З метою підвищення рівня оброблення та зменшення навантаження на довкілля, підприємства мають впроваджувати сучасні підходи до поводження з біомасою, включно з її використанням як сировини для виробництва біоенергії чи органічних добрив.

Координацію діяльності з розробки та виконання планів управління відходами буде здійснювати обласна державна адміністрація спільно з відповідними органами місцевого самоврядування та територіальними органами Державного агентства лісових ресурсів України. Впровадження таких планів забезпечить прозорість обліку, контроль потоків відходів та дотримання природоохоронного законодавства в межах лісогосподарської діяльності області.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Значна частина відходів утворюється на початкових етапах переробки після лісозаготівельних робіт (гілки, сучки, пні, коріння тощо) та на етапах розкрою круглого лісу (обзол, горбилі, сучки, дрібні обрізки, тирса тощо).

Таблиця 3.2.7.4.1. Види відходів лісопильних виробництв

Операції технологічного процесу	Вид відходів
Розкрій колод окорювання	Тирса, обрізки, обапіл, кора
Розкрій пиломатеріалів вздовж волокон	Тирса, рейки
Торцювання пиломатеріалів	Тирса, відрізки

На стадіях первинної обробки (розкрою круглих сортиментів на бруси, пиломатеріали чи заготовки) найбільше відходів утворюється у вигляді тирси та кускових відходів, а також обапіл – дошка з крайньої зовнішньої частини колоди, розпиляної вздовж. При обрізанні крайок пиломатеріалів, а також при розкроюванні пиломатеріалів за шириною залишаються вузькі і довгі шматки деревини – рейки, при торцюванні або вирізуванні дефектів та вад деревини – короткі відрізки пиломатеріалів. На цих виробництвах також одержують відходи у вигляді кори, що утворюються після окорювання колод чи розкроюванні пиломатеріалів, в кількості від 9,5 % (ялина) до 18 % (модрина) від об'єму перероблюваної деревини.

Величина відходів на цих виробництвах залежить від сорту сировини, способів розкрою колод, призначення і сорту пиломатеріалів, застосованого обладнання та товщини пил і, зрозуміло, дотримання технології. У залежності від застосованого обладнання кількість тирси може складати від 2 до 7% і

більше від об’єму матеріалу, що розпилюється. На горбилі відходить 6…10%, на рейки – 10…15%; на вирізку вад та наявних дефектів – 2…3% тощо. У розкрійних цехах при розкроюванні дошок на заготовки отримують 7…10% тирси і 10…25% обрізків (вирізка браку та некратні залишки) від об’єму пиломатеріалів, що розкроюють.

Більшість суб'єктів лісогосподарської та деревообробної діяльності інвестують у проекти формування індустріальної бази оброблення деревної сировини, зокрема, купують обладнання для виготовлення технологічної тріски та для виробництва пелет і паливних брикетів.

Утілення в життя проєктів з енергетичного використання біомаси (гранул, брикетів, деревної тріски) є дієвим способом вирішення питання щодо енергозабезпечення, зокрема об’єктів соціальної сфери, у централізованому теплопостачанні.

Найбільші за потужністю котельні на біомасі (від 5 МВт) функціонують у містах Славутич (її потужність – 10,5 МВт, експлуатує котельню ТОВ «Укртепло» та Вишневому (її потужність – 10 МВт, експлуатує котельню ТОВ «Екотеплоресурс»).

У місті Переяслав ТОВ ЕПГ «Югенергопромтранс» на ТЕС котельня потужність 5 МВт здійснюється спалювання тріски деревини, спалювання тріски деревини здійснюється на котельнях с-ща Іванків ТОВ «Біогазенерго», ТЕС.

Проєкти встановлення котелень на альтернативному паливі (зокрема, біопаливі) є перспективними з точки зору можливості їх пільгового кредитування коштами АТ «Фонд декарбонізації України», який працює з 01 січня 2024 року. Завдання Фонду – надання державної фінансової підтримки програмам, що спрямовані на розвиток відновлюваних джерел енергії, альтернативних видів палива та заходи щодо скорочення викидів парникових газів.

Інформаційне забезпечення управління відходами лісового господарства

З метою забезпечення прийняття управлінських рішень, забезпечення прозорості даних та обміну інформацією щодо стану лісів, а також інших інформаційних потреб управління у сфері лісового господарства, зокрема управління відходами лісового господарства, доцільно використовувати сучасні інформаційні технології, зокрема автоматизовані інформаційні системи у сфері лісового господарства, які мають бути сумісні із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та з її мережею.

3.2.7.5. Управління осадами стічних вод

Створення та забезпечення функціонування системи управління відходами

За даними Головного управління Держпродспоживслужби Київської області, на території Київської області знаходиться 66 об'єктів водовідведення.

За інформацією Міністерства розвитку громад та територій України, у Київській області централізованим водовідведенням забезпечено усі 26 міст, 28 с-ща (93,3 %), 66 сіл (5,9 %). Централізоване водовідведення було відсутнє у 1 с-ще (Кожанка), та у 1 060 селах, 1 с-ще (Борова) частково забезпечено централізованим водовідведенням.

З наявних 50 очисних споруд (загальна фактична потужність - 36,06 млн м3/рік), з них 38 потребували реконструкції.

Бортницька станція аерації ПАТ «АК Київводоканал» – єдині очисні споруди стічних вод м. Києва та прилеглих міст і селищ Київської області (Вишгород, Ірпінь, Вишневе, Бортничі, Гнідин, Щасливе, Чабани, Коцюбинське, Пухівка, Новосілки, Софіївська та Петропавлівська Борщагівка, Гатне). На станції проходять очищення всіх побутових вод, а також товарів промислових підприємств.

Станція складається з 3-х блоків очищення стічних вод, 3-х цехів обробки осадів та допоміжних цехів.

Осад, що утворюється в процесах очищення стічних вод, підлягає обробленню із зменшенням їх обсягів. Обробка осаду відбувається в спеціальних спорудах – метантенках та аеробних стабілізаторах. Після обробленняосад перекачується на мулові поля для подальшого сушіння в природних умовах.

Мулові поля БСА є комплексом інженерних споруд, куди осад зі стічних вод перекачується для подальшого сушіння в природних умовах. Знаходяться вони поблизу села Ревне Бориспільського району Київщини. Мулових полів у станції три, але робочими наразі є №1 і №2.

Мулові поля займають площу 272 га і, при проектній потужності у 3,5 млн куб. м, є переповненими. Дамби полів постійного нарощують та укріплюють, щоб забезпечити можливість відкачування туди стоків.

Особливістю очищення стічних вод у м. Обухів є надходження їх на очисні споруди двома роздільними потоками:

- потік стічних вод ПрАТ «Київський КПК», попередньо очищених на картонному і паперовому виробництвах та доочищених на локальних очисних спорудах комбінату;

- потік господарсько-побутових стічних вод, з яким надходять стічні води підприємств Трипільського промвузла та стічні води міста Обухів (КП «Обухівводоканал»), - приймає стічні води від населення та транспортує їх по власним каналізаційним мережам для очистки на ПрАТ «Київський КПК».

У процесі механічної очистки стічних вод утворюються осади, які підлягають обробці. Осади від виробництва ПрАТ «Київський КПК» піддаються ущільненню і зневодненню на фільтр пресах. Осади після механічної очистки господарсько - побутового потоку стічних вод підлягають обробленню в аеробному стабілізаторі. Шлами від оброблення міських стічних вод зберігаються у кількості 2 641.656 тонн.

У місті Буча задекларовано будівництво нових очисних споруд на території громади. Реалізація проекту здійснюватиметься спільно із корейською компанією - Корейським інститутом екологічної промисловості та технологій (KEITI). На сьогодні розроблена проєктна документація, орієнтовна вартість — понад $10 мільйонів, планують залучати грантові кошти. Для майбутніх очисних споруд у Бучанській громаді виділили земельну ділянку площею 7 гектарів. Наразі всі стоки з Бучі та Ворзеля транспортуються до міста Києва на Бортницьку станцію аерації.

Внаслідок повномасштабної вторгнення російської федерації частина очисних споруд області зазнала пошкоджень, тому потребують відновлення та ремонту.

Частина очисних споруд морально застарілі, не виконують функції очистки, та потребують реконструкції та оновленого будівництва.

На території Макарівської громади існують очисні споруди (поля фільтрації) в селищі Макарів, які вже не здатні приймати достатню кількість каналізаційних відходів і потребують проведення реконструкції. Крім того, значна частина домогосподарств не має централізованої каналізації, що створює дифузні (розосереджені) джерела забруднення навколишнього природного середовища (ґрунтів і води).

Загальний обсяг стічних вод Бориспільської міської ТГ протягом останніх двох років складає приблизно 2,9 млн $м^3$ у рік, які перекачуються на поля фільтрації загальною площею 64,5 га, пропускна спроможність полів фільтрації – 12,0 тис. $м^3$/добу.

Збудовані поля фільтрації у 1965 році. У громаді збільшуються обсяги житлового та промислового будівництва, зростає чисельність населення. Громада потребує будівництва каналізаційних очисних споруд (КОС). В 2021 році розроблена проєктна документація. На даний час будівництво каналізаційних очисних споруд по скорегованому проєкту припинено та не ведеться.

Розроблений проєкт з реконструкції комплексу каналізаційних очисних споруд Нове Залісся Бучанського району.

У місті Березань КОС внаслідок військової агресії зазнали пошкоджень та потребують ремонту та реконстуркції.

Будівництво каналізаційних очисних споруд «BIOTAL-1250-BT» у місті Фастів розглядається здійснювати у рамках Програми відновлення України.

Розроблений проєкт реконструкції очисних споруд в місті Біла Церква передбачає впровадження системи отримання біогазу з осадів стічних вод методом анаеробного (метанового) зброджування осаду, що дозволить зменшити обсяги осаду стічних вод, відмовитися від полів фільтрації. Окрім цього передбачено знезараження осаду за рахунок високих температур з метою подальшого використання відходів осаду у сільському господарстві.

Створення і функціонування системи управління осадами стічних вод від очисних споруд, що утворюються в діяльності підприємства, організації та установи, в першу чергу комунальних підприємств (наприклад, водоканалів), що належать органам місцевого самоврядування, буде відбуватися

безпосередньо через розробку та затвердження місцевих планів управління відходами та планів управління відходами на підприємствах, організаціях та установах, що утворюють осади стічних вод від очисних споруд. Відповідне передбачено Законом України «Про управління відходами» заплановано в планах заходів до регіонального плану управління відходами.

Мінімізація навантаження на довкілля, пов'язаного з відходами

Згідно з ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування» осади, що утворюються в процесі очищення стічних вод, мають проходити оброблення.

Осади стічних вод, що використовуються для удобрювання, повинні відповідати вимогам ДСТУ 7369:2013 та мати позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

Осади стічних вод, які пройшли необхідні технологічні стадії оброблення, можуть використовуватися:

1) для удобрювання ґрунтів відповідно до Закону України «Про охорону земель» з урахуванням особливостей, визначених статтею 39 зазначеного Закону;

2) як альтернативний вид палива відповідно до Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

При підготовці осадів для відновлення з метою удобрювання ґрунтів та використання як альтернативного виду палива впровадження технологічних стадій знезараження та сушки осадів є обов'язковим.

Загалом на очисних спорудах застосовують наступні процеси оброблення осадів стічних вод:

попереднє ущільнення (або згущення);

аеробну стабілізацію в стабілізаторах при продуктивності станції 64-100 тис.м^3/добу чи анаеробну стабілізацію в метантенках при продуктивності станції понад 100 тис.м^3/добу;

механічне зневоднення з попереднім кондиціонуванням осадів на вакуум-фільтрах, фільтр-пресах або центрифугах;

зневоднення на мулових майданчиках;

термічну обробку шляхом сушіння і спалювання.

Анаеробну стабілізацію здійснюють в аераційних спорудах типу аеротенків, вона полягає в тривалій аерації осаду, де частина органічної речовини окислюється в результаті аеробних біохімічних процесів за температури 14-25 градусів за Цельсієм. За такої технології не відбувається знезаражування і дегельмінтизації, тому вона не забезпечує вимог для безпечного використання осадів як органічних добрив. Аеробний біохімічний процес розкладання органічних сполук можна проводити методом компостування. Результатом є знезаражування, зниження вологості, покращення фізико-механічних властивостей осадів. Економічно вигіднішими технологіями обробки стічних вод є компостування у валках і тунельне компостування. Метод забезпечує необхідні характеристики для використання

осадів як органічного добрива. Його альтернатива – вермікомпостування - становить собою сучасну, недорогу і екологічно чисту біотехнологію, в якій дощові черв'яки використовуються в якості природних біореакторів для розкладання органічних речовин.

Анаеробну стабілізацію або зброджування здійснюють в інженерних спорудах: септиках (при продуктивності станції до 25 $м^3$/добу), двоярусних відстійниках або освітлювачах (при продуктивності станції до 10 тис. $м^3$/добу), метантенках (при продуктивності станції більше 10 тис. $м^3$/добу), де під час метанового зброджування відбувається анаеробне розкладання органічних речовин з виділенням переважно метану і вуглекислого газу. За умови проведення процесу в цих спорудах в термофільних умовах (температура 53 градуси за Цельсієм) забезпечується повне знезаражування осадів і повна дегельмінтизація осадів, що є достатнім для безпечного використання в подальшому як органічного добрива. При цьому утворюється побічний продукт – дігестат, який можна застосувати в якості органічної фракції в процесі вермікомпостування, що відповідно скорочує використання мінеральних добрив у вирощуванні сільськогосподарських рослин.

17 липня 2024 року Міністерством розвитку громад та територій України прийнято наказ №643 «Про затвердження Порядку первинного обліку обсягів утворення, обробки, зберігання та повторного використання осадів очисних споруд», який набрав чинності 18 березня 2025 року.

Документ передбачає:

1. Встановлення правил та вимог щодо організації первинного обліку осадів стічних вод.
2. Визначення процедур обліку обсягів утворення, обробки, зберігання та повторного використання осадів стічних вод.
3. Регламентація відповідальності суб'єктів господарювання за ведення достовірної документації щодо обліку осадів стічних вод.
4. Запровадження єдиних форм звітності для подання даних до відповідних державних органів.
5. Сприяння контролю та моніторингу обсягів утворення і управління осадами для підвищення екологічної безпеки.
6. Заохочення впровадження технологій повторного використання та безпечного оброблення осадів стічних вод.

Порядок забезпечує уніфікацію підходів до обліку осадів стічних вод та сприяє екологічно безпечному управлінню цими відходами.

Захоронення осаду необхідно здійснювати на полігонах для відходів, що не є небезпечними, відповідно до вимог будівництва полігонів для побутових відходів, тобто створювати геологічні бар'єри, засоби оброблення з фільтратом та біогазом. На полігони не дозволяється приймати осад стічних вод, вологість якого менше 15%.

Перед цим необхідно провести заходи щодо оброблення осаду, а саме загущення, зневоднення та сушіння (зменшення обсягу), стабілізацію (пригнічення здатності до бродіння) та гігієнізацію (пригнічення патогенної мікрофлори).

Інформаційне забезпечення управління відходами, що біологічно розкладаються з інших джерел

Органи державного управління на регіональному та місцевому рівні повинні сприяти раціональному природокористуванню шляхом надання консультацій та інформації виробникам - утворювачам відходів, що біологічно розкладаються з інших джерел.

Ця інформація повинна:

а) допомагати утворювачам біовідходів розуміти юридичні вимоги щодо управління ними;

б) допомагати їм зрозуміти переваги уникнення та мінімізації утворення таких відходів;

в) підвищувати рівень їх інформованості про добросовісну практику управління біовідходами.

3.3. Забезпечення реалізації РПУВ

Починаючи з 2022 року діяльність місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування спрямована на забезпечення оборони держави, захист населення та критичної інфраструктури, створення умов для стабілізації розвитку економіки. Забезпечувалося сприяння у наданні всебічної підтримки учасників бойових дій та ветеранів війни, найбільш вразливих категорій населення, внутрішньо переміщених осіб тощо.

Основною передумовою подальшого розвитку та відновлення Київської області є створення умов безпечного проживання населення на території регіону.

Забезпечення реалізації регіонального плану управління відходами в Київській області передбачає низку організаційних, правових, фінансових та технічних заходів.

Ефективна реалізація запропонованих завдань і заходів можлива із залученням усіх незаборонених законодавством джерел фінансування.

Чинне законодавство про відходи та практика управління ними формують особливості інституційної структури управління конкретними видами відходів, визначають обов’язки та повноваження учасників системи на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Управління сфери відходів здійснює система органів:

1. Органи загальної компетенції: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, обласні державні адміністрації.

2. Державні органи спеціальної компетенції: Міністерство економіки довкілля та сільського господарства України, Державна екологічна інспекція України, Міністерство розвитку громад та територій України, Міністерство охорони здоров’я України, Держпродспоживслужба України. Вони мають статус центральних органів виконавчої влади.

3. Органи місцевого самоврядування: Київська та Севастопольська міські ради, районні ради, районні в містах ради, сільські, селищні, міські ради.

4. Органи внутрішньогосподарського управління: суб'єкти господарювання у сфері управління відходами.

5. Громадське управління та громадські організації.

Реалізацію Регіонального плану забезпечують усі учасники системи управління відходами, які взаємодіють на рівні області з метою досягнення цільових показників, виконання завдань та реалізації заходів у сфері управління з відходами.

Основні учасники реалізації Регіонального плану:

Київська обласна державна адміністрація виступають координаторами процесу впровадження Регіонального плану, забезпечують стратегічне управління та співфінансування заходів.

Органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи розробляють і реалізують місцеві плани управління відходами, впроваджують заходи на території громад.

Утворювачі відходів - всі юридичні особи, діяльність яких супроводжується утворенням відходів розробляють і реалізують плани управління відходами підприємств, впроваджують заходи та здійснюють управління своїми відходами.

Утворювачі відходів - фізичні особи забезпечують роздільне збирання відходів та на договірних умовах передають їх суб'єктам господарювання у сфері управління відходами.

Суб'єкти господарювання у сфері управління відходами включають як комунальні, так і приватні компанії, які здійснюють збирання, купівлю, зберігання, перевезення, відновлення та/або видалення відходів відповідно до чинного законодавства.

Суб'єкти управління відходами включають організації, що займаються організацією системи управління відходами в межах громад або області.

Наукові та науково-дослідні установи надають аналітичну, методичну та експертну підтримку реалізації Регіонального плану, допомагають у впровадженні інноваційних підходів та технологій.

Громадські організації, ініціативні групи та громадськість проводять інформаційно-просвітницьку роботу серед населення, беруть участь у консультаціях та обговореннях, сприяють залученню зовнішнього фінансування, зокрема коштів міжнародної технічної допомоги.

Міжнародні організації та донори надають технічну допомогу, фінансування, консультації, підтримують пілотні проєкти, підвищують спроможність органів влади та громад.

Регіон є базовою одиницею у системі управління відходами, який має достатньо управлінських важелів. До компетенції структурних підрозділів спеціально уповноважених органів виконавчої влади на місцях належать функції обліку, моніторингу, контролю потоків відходів, координації діяльності структур у цій сфері, інформаційно-аналітичні та дозвільні процедури, стимулювання діяльності суб'єктів господарювання розроблення

та реалізація регіональних планів управління відходами, погодження місцевих планів управління відходами, здійснення оцінки ефективності їх виконання, сприяння створенню об'єктів оброблення відходів у рамках співробітництва територіальних громад, забезпечення реалізації заходів Національного плану управління відходами та створення умов для організації і будівництва об'єктів оброблення відходів, облік та ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ, відходів, власник яких не встановлений.

Компетентними органами, що ухвалюють рішення та здійснюють функції контролю є територіальні органи Державної екологічної інспекції, Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державного управління статистики України.

Відповідно до Закону України «Про управління відходами», органи місцевого самоврядування у сфері управління відходами мають досить широкі повноваження. Зокрема, це стосується розроблення та реалізації місцевих планів управління відходами, вирішення питань щодо розміщення на території відповідних територіальних громад об'єктів оброблення відходів та безпосередньо відвід земельних ділянок для цих цілей, запровадження роздільного збирання побутових відходів та забезпечення виконання цільових показників щодо підготовки відходів до повторного використання і рециклінгу побутових відходів та створення пунктів роздільного збирання побутових відходів, включно з відходами дрібних виробників, створення полігонів для захоронення відходів, а також організація роздільного збирання корисних компонентів цих відходів, визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ у межах населених пунктів, передача відходів, власник яких не встановлений, суб'єктам господарювання у сфері управління відходами для їх оброблення, визначення одиниці вимірювання обсягу наданої послуги з управління побутовими відходами, затвердження норм надання послуги з управління побутовими відходами, затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами, встановлення тарифів на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення, видалення побутових відходів окремо за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні), укладення договорів з організаціями розширеної відповідальності виробників щодо запровадження приймання та роздільного збирання видів побутових відходів, на які поширюється розширена відповідальність виробника.

Окрім того, інституції місцевого самоврядування наділені інструментами інформаційно-просвітницького впливу, зокрема щодо роз'яснення законодавства про управління відходами серед населення. Паралельно з цим, на них покладається завдання створення необхідних умов для реалізації норм цього законодавства на місцевому рівні, стимулювання залучення широких

верств населення до роздільного збирання відходів побутових відходів та зменшення їх обсягів.

Система управління відходами в Україні та її регіонах лише формується, та характеризується такими особливостями:

а) суб'єкти господарювання, які займаються відходами, розосереджені та нерівномірно розміщені;

б) промислове відновлення є недостатньо розвиненим і потребує інтенсивного нарощування інфраструктурних одиниць для здійснення технологічних операцій з оброблення відходів;

в) більшість суб'єктів господарювання, які надають послуги у сфері управління відходами, спеціалізується на збиранні/перевезенні/зберіганні відходів;

г) має місце низький рівень якості в наданні послуг у сфері управління відходами;

ґ) фінансова активність суб'єктів господарювання, які присутні на ринку послуг з управління відходами, узалежнена від обсягів оброблення відходів і наявності відповідних технологічних установок, придбання (модернізація, реконструкція) яких передбачає залучення значних інвестиційних ресурсів;

д) можливості місцевих органів влади щодо економічного стимулювання суб'єктів господарювання є обмеженими (стосовно пільгового оподаткування і кредитування, тарифної політики, фінансування);

е) суб'єкти господарювання, які утворюють відходи, не запроваджують новітні технології можливостей оброблення відходів у власному виробництві та ігнорують екологічні вимоги щодо розміщення їх на промислових майданчиках.

Важливими завданнями для розвитку ринку оброблення відходів є:

завершення процесу формування нормативно-правового забезпечення сфери управління відходами шляхом доповнення рамкового закону галузевими підзаконними актами, які дозволять ефективно регулювати процес управління відходами;

обов'язкове впровадження роздільного збирання побутових відходів;

впровадження розширеної відповідальності виробників у тісній співпраці з органами місцевого самоврядування;

підвищення контролю та відповідальності в сфері управління відходами, шляхом значного підвищення розмірів штрафів та нульової толерантності до порушників;

підвищення рівня обізнаності населення щодо культури управління відходами на побутовому рівні, а також просвітницька діяльність;

розроблення та впровадження місцевих планів управління відходами та планів управліннями відходами підприємств, які мають стати практичними дорожніми картами для стимулювання розвитку сфери управління відходами;

практичне впровадження та застосування ієрархії управління відходами;

оновлення та розбудова інфраструктурних об'єктів сфери управління відходами;

забезпечення прозорості даних у сфері управління відходами.

3.4. Фінансово-економічне забезпечення системи

Фінансово-економічне забезпечення управління відходами в Київській області є важливим аспектом для досягнення сталого розвитку та охорони довкілля. Однією з ключових проблем є недостатнє фінансування обмежує можливості для впровадження сучасних технологій управління відходами. Для подолання цих труднощів необхідно залучати приватні інвестиції, створювати стимули для бізнесу та розробляти інноваційні фінансові механізми, які б підтримували екологічні ініціативи.

Синергія між державним, приватним секторами та громадою є запорукою успішного фінансово-економічного забезпечення управління відходами в Київській області.

Відповідно до статті 55 Закону України «Про управління відходами» фінансування заходів у сфері управління відходами здійснюється за рахунок коштів утворювачів та власників відходів. Для фінансування заходів у сфері управління відходами можуть залучатися кошти державного та місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища, добровільні внески підприємств, установ, організацій, громадян України та їх об'єднань, а також інші джерела, не заборонені законом (інвестиційні кошти; кредити; надходження за надані послуги та реалізовану продукцію; фінансування за принципом розширеної відповідальності виробника).

Загальна потреба у фінансуванні заходів Регіонального плану наведена у додатку 12. Плановий розподіл обсягів фінансування за джерелами фінансування - у додатку 13.

Враховуючи показники надходжень до обласного та місцевих фондів ОНПС, зазначені у підпункті 2.1.4. пункту 2.1. розділу ІІ «Аналіз поточного стану системи управління відходами в регіоні» фінансування природоохоронних заходів на сьогодні є недостатнім для впровадження ефективної системи управління відходами в області.

На реалізацію Регіонального плану можуть виділятися кошти з місцевих бюджетів, що не відносяться до фондів охорони навколишнього природного середовища, фінансова спроможність яких є теж незначною.

Аналізуючи виконання природоохоронних заходів у сфері управління відходами за попередні роки, видатки здійснювались за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища, місцевого бюджету територіальних громад та Державного фонду регіонального розвитку.

Наповнення природоохоронних фондів складається з екологічного податку та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності.

Відповідно до Бюджетного кодексу України розподіл екологічного податку в частині складу доходів бюджетів затверджений в розмірі

надходжень коштів: до державного бюджету – 45%, до обласного бюджету – 30%, до місцевих бюджетів – 25%.

У зв'язку із повномасштабним вторгненням російської федерації в Україну, у 2022-2024 роках зменшується надходження у фонди охорони навколишнього природного середовища, що відображено у розділі 2.1.4.

Якщо брати за основу надходження 2019 року за 100%, то за період 2020-2024 роки, спостерігається тенденція до зменшення надходжень до обласного та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища в середньому на 20%, наведено у таблицях 3.4.1, 3.4.2 та рисунку 3.4.1.

Таблиця 3.4.1. Порівняльна таблиця щодо надходження коштів до обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у відсотковому відношенні за період 2019-2024 роки

[джерело: інформація Департаменту екології та природних ресурсів Київської ОДА]

№ з/п	Період по роках	Фонд ОНПС бюджету області, тис. грн	%
1	2019	48 677,8	100
2	2020	37 244,9	76
3	2021	43 777,2	90
4	2022	29 846,8	61
5	2023	39 270,8	81
6	2024	37 961,9	78

Таблиця 3.4.2. Порівняльна таблиця щодо надходження коштів у місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у відсотковому відношенні за період 2019-2024 роки

[джерело: інформація Департаменту екології та природних ресурсів Київської ОДА]

№ з/п	Період по роках	Фонд ОНПС бюджету області, тис. грн	%
1	2019	40 967,3	100
2	2020	31 764,0	77
3	2021	38 745,7	94
4	2022	26 167,9	64
5	2023	36 423,6	89
6	2024	36 434,5	89

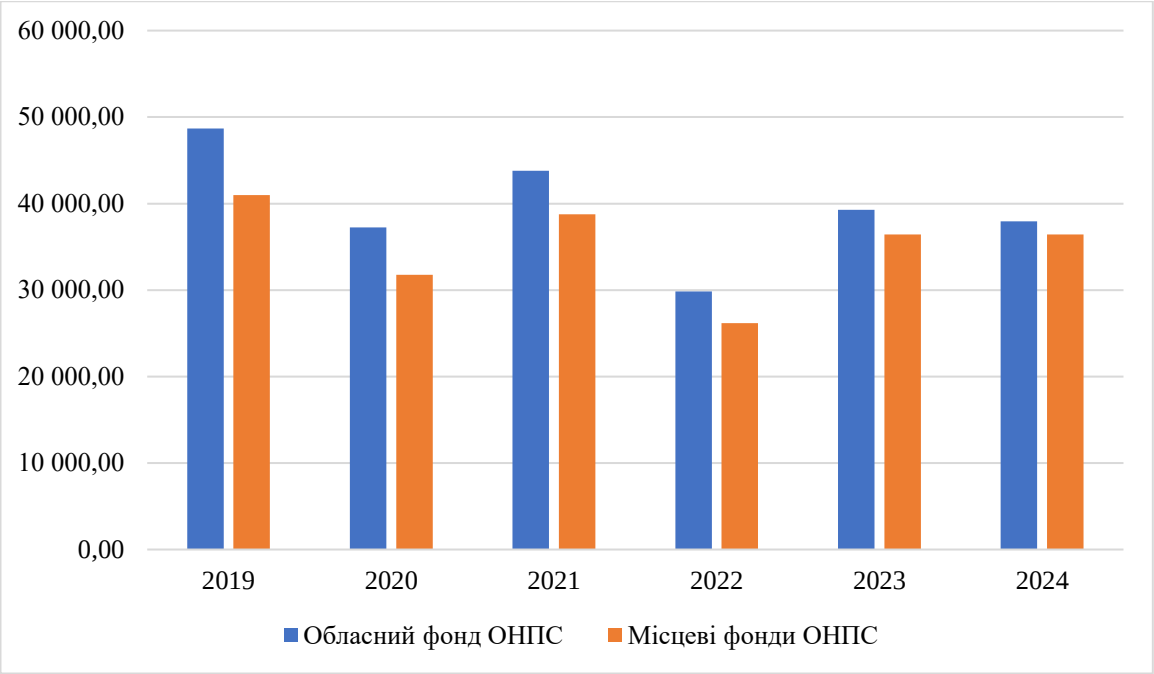

Рисунок 3.4.1. Надходження до фондів ОНПС в Київській області за період 2019-2024 років

За інформацією Департаменту екології та природних ресурсів Київської ОДА, фінансування заходів з управління відходами за рахунок Фонду ОНПС бюджету Київської області наведено в таблиці 3.4.3.

Таблиця 3.4.3. Фінансування заходів з управління відходами з обласного фонду ОНПС Київської області за 2020-2024 роки

Джерела фінансування	Одиниці виміру	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	2	3	4	5	6	7
Фінансування заходів з фонду ОНПС бюджету Автономної Республіки Крим, області, міст Київ та Севастопіль	тис. грн	22 661,6	6 934,5	11 794,0	1 732,9	16 331,1

Згідно з даними Департаменту екології та природних ресурсів Київської ОДА фінансування заходів з управління відходами з фондів ОНПС місцевих бюджетів ТГ Київської області за 2020-2024 роки наведені у таблиці 3.4.4.

Таблиця 3.4.4. Фінансування заходів з управління відходами з фондів ОНПС місцевих бюджетів ТГ Київської області за 2020-2024 роки

Джерела фінансування	Одиниці виміру	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	2	3	4	5	6	7
Фінансування заходів з фонду ОНПС бюджетів сільських,	тис. грн	14 156,5	15 029,5	6 661,0	17 942,9	7 142,2

селищних, міських територіальних громад						

Перехідними положеннями Податкового Кодексу України, установлено за податковим зобов'язанням з екологічного податку, починаючи з 1 січня 2022 року, щорічно змінювались, в порядку зростання ставки.

Так, у 2022 році ставки податку становили 30 %,

У 2023 році – 60 %,

У 2024 році – 90 %,

У 2025 році – 100 %.

Прогнозування надходжень від сплати екологічного податку у період воєнного стану є важливим інструментом для забезпечення стабільного фінансування природоохоронних заходів на національному та регіональному рівнях. В умовах нестабільної економіки, зміщення пріоритетів держави він є непередбачуваним і нестабільним.

Окрім цього джерелом наповнення природоохоронних фонів є грошові стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності та штрафи за порушення природоохоронного законодавства. Проведення Державною екологічною інспекцією Столичного округу (м. Київ та Київська область) заходів з виявлення порушників природоохоронного законодавства здійснюється згідно з планом перевірок, затвердженого наказом Державної екологічної інспекції України від 05 грудня 2023 року № 159 (зі змінами).

Інвестиції у сферу управління відходами є критично важливими для сталого розвитку та забезпечення екологічної безпеки. Сучасні виклики, пов'язані зі зростанням обсягів відходів, вимагають комплексного підходу, що включає не лише ефективне управління відходами, а також впровадження інноваційних технологій для мінімізації їх утворення. Економічні вигоди від таких інвестицій очевидні: вони сприяють створенню нових робочих місць, розвитку циркулярної економіки та зменшенню залежності від первинних ресурсів.

Більше того, належне управління відходами безпосередньо впливає на якість ґрунту, води та повітря, запобігаючи поширенню небезпечних речовин та знижуючи ризики для здоров'я населення. Таким чином, інвестиції у цей сектор слід розглядати не просто як витрати, а як стратегічні внески у довгострокове благополуччя суспільства та збереження довкілля для майбутніх поколінь.

Розвиток інфраструктури для управління відходами потребує значних капіталовкладень. Це включає створення сучасних регіональних полігонів. будівництво сміттєсортувальних ліній, сміттєперевантажувальних станцій, компостувальних станцій, пунктів роздільного збирання відходів та забезпечення ефективної логістики. Такий підхід не лише зменшить обсяги відходів та скоротить площі під несанкціонованими сміттєзвалищами та

звалищами, що не відповідають вимогам чинного законодавства, але й сприятимуть охороні довкілля та здоров'ю населення.

Враховуючи військовий стан в країні, необхідне фінансування заходів доцільно уточнювати щорічно або додатково визначатися під час реалізації Регіонального плану.

Власні кошти суб'єктів господарювання

Заходи виконуватимуться суб'єктами господарювання в галузі управління побутовими відходами, небезпечними відходами в складі побутових, промисловими відходами, біовідходами.

Обсяг фінансування заходів за рахунок коштів суб'єктів господарювання буде визначатися бюджетом підприємства та/або інвестиційними програмами або після укладання договорів та розробки проектної документації.

Надходження за надані послуги та реалізовану продукцію

Операційні та експлуатаційні витрати, а також заміна амортизованого обладнання покриваються тарифами на побутові відходи та доходами від продажу ресурсоцінних компонентів відходів, електроенергії, іншої продукції від оброблення відходів.

Тарифи на побутові відходи визначаються на підставі кількості відходів та витрат на них, та на підставі Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2023 року №1031.

Формування тарифів на операції суб'єктом господарювання здійснюється відповідно до річних планів здійснення операцій і економічно обґрунтованих планованих витрат, визначених на підставі державних і галузевих нормативів (норм) витрат ресурсів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків, зборів, платежів та цін у плановану періоді, встановлених на підставі індексів зміни цін виробників промислової продукції.

Беручи до уваги незначні надходження до фондів ОНПС, реалізація та впровадження планованої регіональної системи управління відходами напряму залежить від залучення інвестиційних коштів, у тому числі зовнішніх інвестицій.

Наявні ресурси для управління відходами, що здатні забезпечити лише окремі потреби, такі як придбання нового обладнання (контейнерів) для збирання побутових відходів, проведення заходів з екологічної освіти для населення, друк інформаційних матеріалів що управління відходами. Проте, цих ресурсів недостатньо для удосконалення системи управління відходами по кожному виду відходів.

Заходи щодо будівництва регіональних полігонів, створення об'єктів оброблення відходів, у першу чергу побутових відходів є проектами, які

потребують значних капіталовкладень, їх реалізація потребує скоординованої діяльності як на державному так і на місцевому рівнях.

Залучення інвестиційних та грантових коштів доцільно здійснити для проєктів з будівництва, реконструкції регіональних полігонів побутових відходів, придбання сміттєсортувальних ліній, облаштування пунктів роздільного збирання побутових відходів, контейнерних майданчиків, компостувальних станцій, матеріально-технічне забезпечення (придбання транспортних засобів спеціального призначення для збирання та перевезення відходів, контейнерів).

Фінансування за принципом розширеної відповідальності виробника

Розширена відповідальність виробника зобов'язує виробників певних видів продукції брати на себе відповідальність за управління стадією відходів у життєвому циклі продукції. Утворення відходів має бути мінімізовано за рахунок дій на всіх етапах життєвого циклу продукції, від проектування до управління відходами включаючи збирання, рециклінг, відновлення та видалення.

Запровадження розширеної відповідальності виробника в Україні, передбачене Законом щодо виробників продукції, у результаті споживання/використання якої утворюються відходи упаковки, відходи електронного та електричного обладнання, батарей і акумуляторів, транспортних засобів, знятих з експлуатації, мастил (олив), шин, текстилю, тощо. Розширена відповідальність виробника, згідно із Законом України «Про управління відходами» запроваджується з 2030 року.

Витрати на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів можуть відшкодовуватися за рахунок таких джерел:

1) тарифу на послугу з управління побутовими відходами;
2) плати, що вноситься утворювачем відходів;
3) коштів місцевого бюджету;
4) коштів організацій розширеної відповідальності виробника;
5) інших не заборонених законом джерел.

У разі покриття витрат на здійснення роздільного збирання побутових відходів з декількох джерел частка витрат, що покривається за рахунок одного джерела, має бути пропорційною до частки обсягу виду відходів, збирання якого покривається за рахунок такого джерела.

Забороняється відшкодування витрат на здійснення роздільного збирання одного виду побутових відходів з різних джерел.

Управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється з урахуванням обраного способу організації діяльності таких пунктів, зокрема способу покриття витрат на роздільне збирання певних видів відходів.

У разі якщо витрати на роздільне збирання побутових відходів хоча б одного виду покриваються за рахунок тарифу на послугу з управління

побутовими відходами, управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється суб'єктом господарювання, що здійснює господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів.

В інших випадках суб'єкт господарювання, що здійснює управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, визначається виконавчим органом місцевої ради.

Витрати на впровадження заходів по кожному виду відходів

Управління побутовими відходами

Фінансове забезпечення діяльності у сфері управління побутовими відходами в області, включають покриття витрат на:

створення, вдосконалення та підтримання функціонування системи управління відходами на рівні громади (інституційні і організаційні аспекти);

забезпечення надання послуг у сфері управління побутовими відходами:

покриття капітальних витрат;

покриття поточних витрат;

створення та експлуатація інфраструктурних об'єктів оброблення побутових відходів.

Створення пунктів із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання продукції

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року передбачено створення пунктів із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання продукції (насамперед ВЕЕО). Доцільно передбачити такі пункти в містах Обухів, Бориспіль, Бровари, Вишгород, Буча, Фастів та Біла Церква. З метою уніфікації рішень та більш підвищення ефективності використання фінансових ресурсів фінансування розроблення концепції функціонування пунктів із збирання відходів для їх ремонту з метою повторного використання продукції передбачається з місцевого бюджету.

Створення інших об'єктів інфраструктури збирання відходів (наприклад об'єктів оброблення великогабаритних відходів) здійснюється за рахунок місцевих бюджетів та коштів суб'єктів господарювання, що будуть здійснювати управління пунктами роздільного збирання побутових відходів. За загальними принципами можна залучати додаткові джерела співфінансування.

Фінансування розширення та оновлення матеріально-технічної бази (парк транспортних засобів спеціального призначення зі збирання та перевезення відходів, придбання контейнерів) здійснюється за рахунок надавачів послуг у сфері управління побутовими відходами і покриваються за рахунок включення в тарифи на послуги відповідної амортизаційної складової. Надавачі послуг для фінансування зазначених витрат можуть використовувати такі

інструменти фінансування, як лізинг, займи тощо. Якщо надавачем послуг є комунальне підприємство (у разі прийняття рішення про створення комунального підприємства – адміністратора послуги з управління побутовими відходами), у фінансуванні зазначених витрат можуть бути задіяні бюджетні кошти.

Управління небезпечними відходами

Фінансування системи управління небезпечними відходами у складі побутових відходів здійснюється на загальних принципах управління побутовими відходами.

Фінансування управління небезпечними відходами суб'єктів господарювання здійснюється відповідними суб'єктами господарювання за власний рахунок.

Також, доцільно розглянути залучення коштів міжнародної технічної допомоги.

Управління відходами, що містять СОЗ (непридатними до застосування ХЗЗР)

У Київській області наявні непридатні до застосування ХЗЗР. Щорічно районними державними адміністраціями спільно з територіальними проводиться інвентаризація заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин та тари від них.

Відповідно до даних інвентаризації станом на 01.01.2025 на території області потребує оброблення 185,665 тонн непридатних до використання та заборонених до застосування ХЗЗР, що розміщені в 20 місцях зберігання на території 5 районів (Білоцерківському, Бучанському, Вишгородському, Обухівському, Фастівському) та зони відчуження ЧАЕС.

В Україні відсутні промислові потужності для повного відновлення та видалення відходів, що містять СОЗ.

Фінансування заходів з перевезення за межі області непридатних до застосування ХЗЗР та очищення території від забруднення непридатних до застосування ХЗЗР доцільно розглянути за рахунок коштів державного бюджету.

Управління промисловими відходами

Фінансування управління промисловими відходами здійснюється відповідними суб'єктами господарювання за власний рахунок.

Управління відходами будівництва та знесення

Фінансування управління відходами будівництва та знесення здійснюється за рахунок коштів місцевого та державного бюджетів.

Управління відходами упаковки

Управління відходами упаковки фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів рециклінгу відходів упаковки.

Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника з'явиться додаткове джерело фінансування.

Управління відходами електричного та електронного обладнання

Управління відходами електричного та електронного обладнання фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів оброблення відходів.

Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника може з'явитися додаткове джерело фінансування.

Управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами

Управління відпрацьованими батарейками, батареями та акумуляторами фінансується власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів оброблення відходів.

Після введення в дію законодавства щодо розширеної відповідальності виробника може з' явитися додаткове джерело фінансування.

Управління медичними відходами

Поточні витрати на управління медичними відходами фінансується відповідними власниками відходів за власний рахунок, а також за рахунок фінансових надходжень від реалізації продуктів оброблення окремих ресурсоцінних відходів.

Управління знятими з експлуатації транспортними засобами

Фінансування діяльності з управління знятими з експлуатації транспортними засобами здійснюється підприємствами, які здійснюють таку діяльність.

Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд

Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд фінансується відповідними власниками відходів, за рахунок коштів місцевого та державного бюджетів.

Інвестиції у сферу управління відходами є критично важливими для сталого розвитку та забезпечення екологічної безпеки. Сучасні виклики, пов'язані зі зростанням обсягів відходів, вимагають комплексного підходу, що включає не лише ефективне управління відходами, а також впровадження інноваційних технологій для мінімізації їх утворення. Економічні вигоди від таких інвестицій очевидні: вони сприяють створенню нових робочих місць, розвитку циркулярної економіки та зменшенню залежності від первинних ресурсів.

3.5. Регіональний план дій

Регіональний план управління відходами в Київській області визначає головні напрями розвитку сфери управління відходами в області на найближчі 10 років з урахуванням європейських підходів, що базуються на положеннях Директив ЄС.

Регіональний план спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

З метою забезпечення переходу до сучасного управління відходами для їх ефективного використання як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної політики у сфері управління відходами; здійснення заходів у сфері управління відходами без загрози здоров'ю людей та навколишньому природному середовищу шляхом зменшення негативних наслідків від утворення відходів та їх управління; забезпечення і підвищення ефективності такого використання, що є вкрай важливим для переходу до циркулярної економіки та забезпечення довгострокової конкурентоздатності розроблено план заходів Регіонального плану.

Основними завданнями Регіонального плану є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним планом управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та регіональної політики у сфері управління відходами.

По кожному завданні є розписані заходи, відповідальні виконавці, строки здійснення заходів, джерела та обсяги фінансового забезпечення, засобів контролю за станом здійснення заходів та проведення моніторингу результатів їх впровадження у сфері управління відходами на території Київської області.

Регіональний план охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Київської області.

При формуванні переліку завдань та заходів РПУВ враховувалися терміни та обсяги їх виконання, визначені документацією дозвільного характеру, зокрема екологічними умовами висновків з оцінки впливу на довкілля, плани заходів з управління відходами, наданими промисловими

підприємствами, пропозиції громадських організацій, висновків та рекомендацій членів робочої групи для підготовки пропозицій до проєкту Регіонального плану, узгодження позицій до них.

Коригування заходів, термінів їх виконання здійснюється на підставі безумовного виконання документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього природного середовища та управління відходами та за наявності обґрунтованих пояснень щодо змін.

У випадку недостатності або відсутності фінансування з державного та обласного бюджетів можливий перегляд термінів виконання окремих заходів Регіонального плану.

Під час реалізації завдань та заходів Регіонального плану має бути забезпечено врахування та дотримання вимог статті 46 Закону України «Про охорону земель», зокрема щодо наступного:

при здійсненні господарської діяльності, пов’язаної із зберіганням, обробленням, та видаленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються:

виконання заходів щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне управління ними;

максимальне збереження ґрунтового покриву на основі обраного оптимального варіанта територіального розміщення об’єктів управління відходами;

зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультивації земель, покращенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів;

запобігання негативному впливу об’єктів управління відходами, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення, видалення, знешкодження і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій;

рекультивація земельних ділянок після ліквідації об’єктів управління відходами.

Також під час реалізації завдань і заходів Регіонального плану має бути забезпечено дотримання вимог статей 7, 26, 28 та інших Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо територій та об’єктів природно-заповідного фонду України, розташованих на території Київської області, охорони дикої флори та фауни і природних середовищ існування на територіях Смарагдової мережі.

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду у Київській області станом на 01.01.2025 розміщено на офіційному вебсайті Міндовкілля в розділі Діяльність/Відкриті дані/Набори відкритих даних/Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду за посиланням https://data.gov.ua/dataset/mepr_05

Межі та рекомендації при плануванні або здійсненні діяльності для врахування необхідності забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі вказані у стандартних формах даних

територій Смарагдової мережі, що розміщені на офіційному сайті Ради Європи: https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-viewer.

Місця розташування 50 водно-болотних угідь міжнародного значення можна ознайомитися на сайті Рамсарської конвенції за посиланням https://www.ramsar.org/wetland/ukraine.

За інформацією з Екологічного паспорту Київської області за 2023 рік на території області відсутні водно-болотні угіддя міжнародного значення.

Перелік об’єктів Всесвітньої природної спадщини та перелік біосферних резерватів ЮНЕСКО не містять природних об’єктів на території Київської області.

Визначення місць розташування відповідних об'єктів управління відходами має здійснюватися з урахуванням пріоритету вимог екологічної безпеки (див. статтю 3 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та статтю 3 Закону України «Про охорону земель»), збереження цінних природоохоронних територій та об'єктів, забезпечення дотримання вимог природоохоронного та іншого законодавства, а також затвердженої у встановленому порядку містобудівній документації.

Стосовно питань рекультивації місць видалення відходів мають бути враховані вимоги законів України «Про землеустрій» (стаття 54 та ін.), «Про охорону земель» (статті 46, 52 та ін.), «Про управління відходами» (стаття 40 та ін.), а також Правил розроблення робочих проєктів землеустрою, затверджених постановою КМУ від 02.02.2022 № 86.

Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності і спрямований на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Законом передбачено, що забудова територій здійснюється шляхом розміщення об’єктів будівництва. Суб’єкти містобудування зобов’язані додержуватися містобудівних умов та обмежень під час проектування і будівництва об’єктів. Право на забудову земельної ділянки реалізується її власником або користувачем за умови використання земельної ділянки відповідно до вимог містобудівної документації.

Постановою Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2021 року № 926 «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації» наведено, що державні інтереси - визначені Генеральною схемою планування території України, схемами планування окремих частин території України, схемами планування окремих частин Автономної Республіки Крим, областей (районів), іншими документами державного планування державного та регіонального рівня вимоги щодо переважного функціонального використання окремих територій, охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки, відновлення та сталого використання природних ресурсів, необхідності розміщення об’єктів, що мають загальнодержавне та/або регіональне значення.

Зі інформацією департаменту містобудування та архітектури Київської ОДА Схема планування території Київської області затверджена рішенням

Київської обласної ради від 09 вересня 2021 року №114-05-VIII і є підставою для надання Київською обласною державною адміністрацією переліку державних інтересів для їх врахування під час розроблення містобудівної документації місцевого рівня, в тому числі детальних планів території для розміщення об'єктів будівництва. Рішеннями Схеми планування території Київської області передбачено, в тому числі орієнтовні місця для розміщення перспективних об'єктів управління відходами, зокрема сміттєпереробних комплексів та сміттєсортувальних станцій. В текстовій частині схеми є розділ «Заходи щодо розвитку системи санітарного очищення». Запит на визначення державних інтересів здійснюється у разі розроблення генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій за відсутності комплексного плану або якщо з дати його затвердження минуло понад три роки.

Під час розроблення генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій для місць розміщення перспективних об'єктів управління відходами необхідно врахування містобудівної документації регіонального рівня - проєктних рішень Схеми планування території Київської області та Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» і постанови КМУ від 1 вересня 2021 року № 926 «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації».

ідповідно до вимог частини четвертої статті 15 Закону України «Про екологічну мережу України», регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі є основою для розроблення усіх видів проєктної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності.

Під час реалізації завдань та заходів Регіонального плану, з метою регламентації господарської діяльності в межах прибережних захисних смуг та водоохоронних зон водних об'єктів рекомендується дотримуватись вимог, визначених Водним Кодексом України та законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення безперешкодного доступу громадян до узбережжя водних об'єктів для загального водокористування».

Дотримуватись санітарно-захисних зон та санітарних розривів у відповідності до ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», а також ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій».

Зокрема, врахувати вимоги пункту 5.4 ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів», де зазначено, що територія санітарно-захисної зони не повинна розглядатись як резерв нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту об'єктів підприємства.

Згідно з вимогами статті 11 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» органи державної влади, органи місцевого самоврядування, приймаючи рішення про провадження планованої діяльності (у разі її належності до категорій, що підпадає під види діяльності, зазначені у частинах

другій та третій статті 3 вищезазначеного Закону), зобов'язані врахувати висновок з оцінки впливу па довкілля.

Керуючись Законом України «Про охорону земель», при здійсненні господарської діяльності, пов'язаної із зберіганням, обробленням, знешкодженням і захороненням відходів, забезпечуються:

виконання заходів щодо запобігання або зменшення обсягів утворення відходів та екологічно безпечне управління ними;

максимальне збереження ґрунтового покриву на основі обраного оптимального варіанта територіального розміщення об'єктів управління відходами;

зняття родючого шару ґрунту, його складування, збереження та використання при рекультивації земель, покращенні малопродуктивних земель і благоустрої населених пунктів;

запобігання негативному впливу об'єктів управління відходами, що використовуються для збирання, зберігання, оброблення і захоронення відходів на ґрунтовий покрив прилеглих територій;

рекультивація земельних ділянок після ліквідації об'єктів захоронення відходів.

Підприємства, установи та організації, а також громадяни, діяльність яких пов'язана з накопиченням відходів, зобов'язані забезпечувати своєчасне перевезення таких відходів на спеціальні об'єкти, що використовуються для їх збирання, зберігання, оброблення і захоронення.

Забороняється несанкціоноване скидання і розміщення відходів у підземних горизонтах, на території міст та інших населених пунктів, на землях природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, у межах водоохоронних зон та зон санітарної охорони водних об'єктів, в інших місцях, що може створювати небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини.

Відповідно до ст. 211 Земельного кодексу України, громадяни та юридичні особи, винні в порушеннях земельного законодавства несуть цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність.

За порушення земельного законодавства, пов'язаного із заподіянням шкоди землям сільськогосподарського призначення, підприємства, установи, організації та громадяни несуть цивільно-правову відповідальність. У цьому разі винні зобов'язані відшкодувати шкоду в повному обсязі.

Відшкодування шкоди за загальним правилом регулюється нормами цивільного законодавства. Проте, існують спеціальні правові акти, які встановлюють порядок розрахунків і відшкодування шкоди, що настала внаслідок порушення земельного законодавства (Методика визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 27 жовтня 1997 року № 171).

Найпоширенішим видом відповідальності за земельні та інші екологічні

правопорушення є адміністративно-правова відповідальність, яка настає за наявності в діях винних осіб адміністративних порушень, перелік яких міститься в екологічному та адміністративному законодавстві.

Більшість з них передбачає накладення на винних штрафів різних розмірів.

Адміністративна відповідальність може наставати: за псування та забруднення земель хімічними та радіоактивними речовинами, виробничими відходами, стічними водами, за невиконання вимог природоохоронного режиму по використанню земель. За ці правопорушення на винних громадян може накладатися штраф.

У деяких випадках закон передбачає адміністративне попередження або застосування додаткових санкцій.

Кримінальна відповідальність за злочинні порушення екологічного законодавства передбачена Кримінальним кодексом. Природоохоронне правопорушення вважається злочином, якщо воно спричиняє суттєву шкоду вказаним у законі об'єктам природи або навколишньому природному середовищу внаслідок знищення, ушкодження, псування природних об'єктів, що охороняються законом або може спричинити шкоду здоров'ю та життю людей.

Кримінальним кодексом, зокрема, передбачені такі екологічні злочини, як забруднення або псування земель, безгосподарське використання земель. Винні громадяни та посадові особи залежно від характеру злочину та його екологічної і суспільної небезпеки караються позбавленням волі, штрафом та додатковими покараннями у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, а також конфіскацією знарядь і засобів злочину.

Реалізація завдань і заходів Регіонального плану сприятиме ефективній інтеграції положень директив Європейського Союзу для переходу до мінімізації забруднення та закладе основи посиленого переходу до Європейського зеленого курсу, зокрема з розбудови та удосконалення інфраструктури управління відходами та покращенню екологічної ситуації в області.

Регіональний план – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Завдання і заходи Регіонального плану управління відходами у Київській області узгоджуються із наступними документами національного та регіонального рівнів:

Законом України «Про управління відходами»;

Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;

Національною стратегією управління відходами в Україні до 2030 року, що схвалена розпорядженням КМУ від 8 листопада 2017 р. № 820-р;

Національним планом управління відходами до 2033 року;

Стратегією розвитку Київської області на 2021 - 2027 роки;

Програмою охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки;

Щорічними Регіональними доповідями про стан навколишнього природного середовища Київської області;

Екологічним паспортом Київської області.

Завдання та заходи щодо створення та розвитку системи управління відходами в Київській області наведені у додатку 15. Планові кількісні показники виконання Регіонального плану наведені у додатку 14. Структура плану заходів наведена у додатку 16.

Джерела фінансування заходів Регіонального плану детально описані в підрозділі 3.4. «Фінансово-економічне забезпечення системи».

Результатом реалізації Регіонального плану стане:

- сприяння реалізації державної політики у сфері управління відходами на національному рівні та виконанню Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом;
- покращення стану навколишнього природного середовища та здоров'я мешканців області, оскільки Регіональний план покликаний стати ключовим інструментом у досягненні комплексного управління відходами в області, що передбачає зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище, захист здоров'я людей та збереження природних ресурсів;
- створення передумов для фінансування та залучення інвестицій у сектор управління відходами;
- ефективне використання природних ресурсів, зменшення обсягів відходів, підвищення рівнів підготовки відходів до повторного використання та рециклінгу, що сприятиме переходу до циркулярної економіки та сталому використанню ресурсів;
- створення нових робочих місць та сприяння економічному зростанню;
- забезпечення основи для стратегічного планування управління відходами в області, а також на рівні підприємств, установ та організацій;
- покращення системи моніторингу та контролю за управлінням відходами.

РОЗДІЛ IV. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОНАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ПЛАНУ

Система моніторингу та оцінки - це сукупність організаційних структур, процесів управління, стандартів, стратегій, планів, показників, інформаційних систем, звітності та зв'язків, що дозволяє національним та регіональним органам влади, органам місцевого самоврядування та іншим установам ефективно виконувати свої функції з моніторингу та оцінки. Оцінка та моніторинг - це періодичне відстеження відповідних індикаторів, яке здійснюється з метою забезпечення своєчасної та належної реалізації плану управління відходами.

Основна мета системи моніторингу та оцінки регіонального плану управління відходами - запропонувати стратегічний інструмент для підвищення ефективності реалізації Плану шляхом підвищення актуальності, ефективності, доцільності, сталості та його впливу.

Система оцінки реалізації регіонального плану управління відходами включає ряд кількісних індикаторів, які показують хід та результативність впровадження передбачених заходів, досягнення очікуваних результатів - встановлених цільових показників тощо. Індикатори визначались на основі аналізу поточного стану управління відходами, виходячи з цільових показників, наведених у підрозділі 3.1, заходів регіонального плану, наведених в підрозділі 3.5, на основі Закону України «Про управління відходами», Національної стратегії управління відходами до 2030 року, Національного плану управління відходами до 2033 року, та з урахуванням регіональної специфіки системи управління відходами в Київській області.

Під час моніторингу та виконання Регіонального плану управління відходами, враховувати вимоги в частині охорони та використання земель для запобігання їх забрудненню та засміченню відходами, які уноромовані:

статтями 20, 26 п.7 Закону України «Про управління відходами»

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища»

Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні»

Законом України «Про місцеві державні адміністрації

Законом України «Про благоустрій населених пунктів»

Законом України «Про охорону земель»

Законом України «Про систему громадського здоров'я»

Земельним Кодексом України

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки регіонального плану управління відходами, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі.

Джерелом даних для проведення моніторингу та оцінки виконання завдань, визначених Регіональним планом, буде інформація з інформаційної системи управління відходами, зібрана в існуючих базах даних, та статистичних обстежень, звітів про виконання місцевих планів управління відходами та інших джерел.

Розроблений комплекс індикаторів слугуватиме для:

оцінки ефективності виконання запланованих заходів;

своєчасного коригування Регіонального плану в процесі його реалізації;

здійснення узагальненої оцінки результативності плану після завершення строку його реалізації;

оцінки ступеня досягнення встановлених цільових показників.

Індикатори виконання заходів Регіонального плану управління відходами в Київській області наведені в Таблиці 4.1.

Таблиця 4.1.Індикатори досягнення цільових показників та виконання заходів Регіонального плану управління відходами в Київській області до 2034 року

Найменування показника	Одиниці	Періодичність
Створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами в Київській області до 2034 року		
Кількість затверджених місцевих планів управління відходами	одиниць	щорічно
Кількість підготовлених та оприлюднених моніторингових звітів з оцінки ефективності реалізації Регіонального плану	одиниць	щорічно
Участь у тренінгах, семінарах, навчаннях працівників профільних департаментів Київської ОДА що відповідають за управління відходами, виконкомів міських, селищних та сільських рад, суб'єктів господарювання щодо впровадження системи управління відходами	одиниць	щорічно
Проведення заходів з екологічного інформування населення та здобувачів освіти, у т.ч. розміщення реклами екологічного спрямування	кількість сюжетів та публікацій в медіа, кількість розміщеної соціальної реклами та інше	щорічно
Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи та інших заходів з підвищення обізнаності населення щодо управління відходами, у т.ч. біовідходами	кількість інформаційних кампаній, рейдів тощо	щорічно
Кількість проведених тематичних заходів щодо управління відходами в закладах освіти	одиниць	щорічно
Кількість та площа рекультивованих історичних місць розміщення відходів	одиниць, га	щорічно
Кількість, площа та потужність полігонів за класами, які відповідають вимогам Закону	одиниць, га	щорічно
Кількість і площа місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають вимогам Закону	одиниць, га	щорічно
Кількість та потужність об'єктів оброблення відходів за окремими технологіями оброблення	одиниць	щорічно
Обсяг відходів, на які поширюється розширена відповідальність виробника, введених в обіг	т	щорічно
Основні потоки відходів		

Побутові відходи		
Охоплення населення послугами з управління побутовими відходами	%	щорічно
Охоплення населення роздільним збиранням побутових відходів	%	щорічно
Кількість пунктів роздільного збирання побутових відходів (окремо стаціонарних та мобільних)	одиниць	щорічно
Обсяг побутових відходів, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис.т/рік	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Небезпечні відходи		
Обсяг небезпечних відходів, що утворюються	тис.т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис.т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис.т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Небезпечні відходи, що містять СОЗ		
Обсяг небезпечних відходів, що містять СОЗ, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять СОЗ, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять СОЗ, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять СОЗ, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять СОЗ, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно

Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять СОЗ, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять СОЗ, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Небезпечні відходи, що містять азбест		
Обсяг небезпечних відходів, що містять азбест, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять азбест, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять азбест, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять азбест, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Небезпечні відходи, що містять ртуть		
Обсяг небезпечних відходів, що містять ртуть, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять ртуть, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять ртуть, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять ртуть, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять ртуть, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених небезпечних відходів, що містять ртуть, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Промислові відходи та відходи видобувної промисловості		
Обсяг промислових відходів, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених промислових відходів, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Відходи будівництва і знесення та відходи від руйнувань		
Обсяг відходів будівництва і знесення та відходів від руйнувань, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів будівництва і знесення та відходів від руйнувань, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів будівництва і знесення та відходів від руйнувань, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів будівництва і знесення та відходів від руйнувань, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно

Обсяг утворених відходів будівництва і знесення та відходів від руйнувань, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів будівництва і знесення та відходів руйнування, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів будівництва і знесення та відходів від руйнувань, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів будівництва і знесення та відходів руйнування, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Відходи сільського господарства		
Обсяг відходів сільського господарства, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів сільського господарства, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів сільського господарства, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів сільського господарства, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів сільського господарства, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів сільського господарства, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів сільського господарства, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів сільського господарства, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Медичні відходи		
Обсяг медичних відходів, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених медичних відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених медичних відходів, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених медичних відходів, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених медичних відходів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Відходи на які поширюється розширена відповідальність виробника		
Відходи упаковки		
Обсяг відходів упаковки, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів упаковки, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів упаковки, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів упаковки, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів упаковки, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів упаковки, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно

Обсяг утворених відходів упаковки, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів упаковки, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Відходи батарей та акумуляторів		
Обсяг відходів батарей та акумуляторів, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів батарей та акумуляторів, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів батарей та акумуляторів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів батарей та акумуляторів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів батарей та акумуляторів, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів батарей та акумуляторів, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Відходи електричного та електронного обладнання		
Обсяг відходів електричного та електронного обладнання, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів електричного та електронного обладнання, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів електричного та електронного обладнання, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів електричного та електронного обладнання, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів електричного та електронного обладнання, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів електричного та електронного обладнання, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Зняті з експлуатації транспортні засоби		
Обсяг знятих з експлуатації транспортних засобів, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених знятих з експлуатації транспортних засобів, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених знятих з експлуатації транспортних засобів, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених знятих з експлуатації транспортних засобів, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених знятих з експлуатації транспортних засобів, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених знятих з експлуатації транспортних засобів, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених знятих з експлуатації транспортних засобів, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених знятих з експлуатації транспортних засобів, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Відходи мастил (олив)		

Обсяг відходів мастил (олив), що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів мастил (олив), щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів мастил (олив), щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів мастил (олив), щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів мастил (олив), щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів мастил (олив), щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Відходи шин		
Обсяг відходів шин, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів шин , щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів шин, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів шин, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів шин, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг продукції, яка оголошена як побічний продукт	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів шин, щодо яких оголошено припинення статусу відходів	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених відходів шин, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно
Осади стічних вод		
Обсяг осадів стічних вод, що утворюються	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених осадів стічних вод, щодо яких здійснено операції з рециклінгу	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених осадів стічних вод, щодо яких здійснено операції з відновлення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених осадів стічних вод, щодо яких здійснено операції з відновлення (спалювання з отримання енергії)	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених осадів стічних вод, щодо яких здійснено операції із захоронення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених осадів стічних вод, щодо яких здійснено інші операції з видалення	тис. т/рік	щорічно
Обсяг утворених осадів стічних вод, щодо яких здійснено операції з видалення без попереднього оброблення	тис. т/рік	щорічно

** за окремими індикаторами виконання регіонального плану, щорічне їх визначання здійснюється після упровадження конкретних заходів, наприклад із роздільного збирання відходів чи розширеної відповідальності виробника*

Моніторинг є процесом регулярного збирання ключових кількісних даних для визначення прогресу в досягненні встановлених цільових показників та попередженні небажаних результатів, відставання тощо.

Моніторинг здійснюється за принципами достовірності, добросовісності, відповідності та актуальності інформації та обов'язкового врахування.

Моніторинг реалізації Регіонального плану проводиться щорічно за визначеними в Розділі IV індикаторами.

Організація та здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування Регіонального плану управління відходами в Київській області здійснюватиметься у відповідності до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою КМУ від 16 грудня 2020 № 1272.

На основі узагальнених даних моніторингу щорічно готується Звіт з моніторингу, результати якого використовуються для коригування чи оновлення Регіонального плану, планування діяльності, прийняття рішень тощо.

РОЗДІЛ V. ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ *(доповнити після проходження процедури)*

Регіональний план управління відходами в Київській області до 2034 року є документом державного планування та підлягає стратегічній екологічній оцінці в порядку, встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється за етапами (пункт 1 статті 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»):

1) визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;

2) складання звіту про стратегічну екологічну оцінку;

3) проведення громадського обговорення та консультацій у порядку, передбаченому статтями 12 та 13 цього Закону, транскордонних консультацій у порядку, передбаченому статтею 14 цього Закону;

4) врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;

5) інформування про затвердження документа державного планування;

6) моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Для забезпечення процедури СЕО Департаментом екології та природних ресурсів Київської обласної державної адміністрації було сформовано реєстраційну справу в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки за № 15-09-16314-25 та подано Заяву про визначення обсягу СЕО щодо рівня деталізації інформації, що повинна бути включена в Звіт про СЕО. Дану заяву разом з повідомленням було оприлюднено на офіційному вебсайті. Термін розгляду заяви – 15.09.2025 року по 24.09.2025 року.

За цей час до заяви не надійшло пропозицій та зауважень.

Проєкт Регіонального плану проходить процедуру громадського обговорення та консультацій з уповноваженими органами виконавчої влади, що реалізують політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та у сфері охорони здоров'я щодо стратегічної екологічної оцінки.

З цією метою Регіональний план та Звіт про СЕО оприлюднено на офіційному вебсайті та подано в Єдиний реєстр СЕО.

За результатами громадського обговорення та консультацій буде сформовано консультативні довідки, які є публічною інформацією та які будуть оприлюднені в порядку передбаченому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

У довідках буде відображено інформацію, яким чином у документі державного планування та звіті про СЕО враховані подані зауваження та пропозиції або обґрунтоване їх відхилення, а також обґрунтування щодо надання документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Директиви ЄС

1. Директива 2008/98/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»
2. Директива 2006/21/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувної промисловості та про внесення змін до Директиви 2004/35-ЄС»
3. Директива 1999/31/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»
4. Директива 2004/12/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 11.02.2004 «Про упаковку та відходи упаковки» цією Директивою внесено зміни до Директиви Європейського Парламенту і Ради 94/62/ЄС від 20 грудня 1994 року про пакування та відходи пакування, що чинна і до якої внесено ще 6 змін
5. Директива 2012/19/ЄС Європейського парламенту і Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»
6. Директива 2006/66/ЄС Європейського парламенту і Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори та про скасування Директиви 91/157/ЄЕС»

Кодекси і Закони України, постанови Кабінету Міністрів України

7. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. від 25.06.1991 №1264-XII з подальшими змінами
8. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 №2697-VIII
9. Закон України «Про управління відходами» від 20.06.2022 №2320-IX
10. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 №280/97-ВР з подальшими змінами
11. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII з подальшими змінами
12. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 №2059-VIII з подальшими змінами
13. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 №2354-VIII з подальшими змінами
14. Закон України «Про добровільне об’єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 року № 157-VIII з подальшими змінами
15. Закон України «Про систему громадського здоров'я» від 06.09.2022 №2573-IX
16. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06.2004 №1864-IV
17. Закон України «Про основи містобудування» від 16.11.1992 №2780-XII

18. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
19. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 №962-IV
20. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 №2456-XII
21. Закон України «Про рослинний світ» від 09.04.1999 №591-XIV
22. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 №858-IV
23. Закон України від 02.03.2015 №222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності»
24. Водний кодекс України від 06.06.1995№213/95-ВР з подальшими змінами. Постанова Верховної Ради України від 06.06.1995 №214/95-ВР «Про введення в дію Водного Кодексу України».
25. Кодекс України про надра від 27.07.1994 №123/94-ВР з подальшими змінами. Постанова Верховної Ради України від 27.07.1994 №133/94-ВР «Про введення в дію Кодексу України про надра».
26. Земельний кодекс України від 25.10.2001 №2768-III з подальшими змінами.
27. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 р. №1065 «Про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема»
28. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. №556 «Деякі питання подання декларації про відходи»
29. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. №473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд»
30. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2023 р. №733 «Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін з питань управління побутовими відходами».
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2023 р. №667 «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами»
32. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2023 р. №625 «Деякі питання управління побутовими відходами в особливих умовах» зі змінами та доповненнями внесеними постановою КМУ від 23.08.2024 року №964 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України у сфері управління відходами»
33. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 р. №1073 «Про затвердження Порядку управління відходами, що утворились у зв’язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків» зі змінами та доповненнями внесеними постановою КМУ від 23.08.2024 року №964 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України у сфері управління відходами».
34. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2023 р. №695 «Деякі питання виконання інвестиційних програм у сфері управління побутовими відходами»

35. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 №1045 «Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах»
36. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2023 №1278 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами»
37. Постанова Кабінету Міністрів України №1031 від 26.09.2023 «Про затвердження Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів»
38. Постанова Кабінету Міністрів України №721 від 14.07.2023 «Про затвердження порядку зарахування коштів на спеціальні рахунки для виконання інвестиційних програм у сфері управління побутовими відходами, використання зазначених коштів і здійснення контролю за їх витрачанням»
39. Постанова Кабінету Міністрів України №835 від 08.08.2023 «Про затвердження правил надання послуги з управління побутовими відходами та типові договори з управління побутовими відходами»
40. Постанова Кабінету Міністрів України №918 від 25.08.2023 «Про затвердження порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів»
41. Постанова Кабінету Міністрів України №941 від 05.08.2023 «Про затвердження порядку визначення суб'єктів господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів»
42. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 вересня 2021 року № 926 «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації»

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

43. ГБН «Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги технологічного проектування» (наказ Мінжитлокомунгоспу від 21.02.2011 №14)
44. ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»
45. ДБН Б.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зі Змінами № 1, № 2 та № 3»
46. ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування»
47. Державні санітарно-протиепідемічні правила і норми щодо управління медичними відходами (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 08.06.2015 №325)
48. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення,

оброблення таких відходів» (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31.10.2024 №1827).

49. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (Наказ МОЗ України від 19.06.1996 №173)

50. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови»

51. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги»

52. ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків

53. Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів (наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.06.2010 №170)

54. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх рециклінгом/видаленням (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2000 №165)

55. Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами (наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.05.2012 №196)

56. Правила експлуатації полігонів побутових відходів (наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 №435)

57. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 13.06.2023 №489)

58. Методика роздільного збирання побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 13.12.2023 №1130).

Методичні рекомендації

59. Методичні рекомендації з розроблення регіональних планів управління відходами (наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 16.04.2024 №403)

60. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 03.05.2024 №409)

61. Методичні рекомендації з організації збирання та перевезення побутових відходів (наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 23 жовтня 2024 року №1172)

62. Методичні рекомендації з прибирання території об'єктів благоустрою населених пунктів (наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 07.07.08 №213)

63. Методичні рекомендації з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами (наказ Міністерства розвитку громад і територій України від 20.06.2024 №551)

Стратегії, програми, плани, посібники

64. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. №695)
65. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. №820-р)
66. Національний план управління відходами до 2033 року (затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.22.2024 №1353-р)
67. Стратегія розвитку Київської області на 2021 -2027 роки
68. Програма охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів Київської області на 2023-2026 роки
69. Щорічні Регіональні доповіді про стан навколишнього природного середовища Київської області
70. Екологічний паспорт Київської області за даними 2023 року
71. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Київської області на 2025 рік
72. Схема планування території Київської області (затверджена рішенням Київської обласної ради від 09 вересня 2021 року № 114-05-VIII)
73. Інформаційні матеріали підприємств області з питань управління відходами (копії звітів про відходи за формою статистичної звітності №1-відходи (річна), довідки про фактичні обсяги утворення, видалення та відновлення відходів; потужності з рециклінгу та відновлення відходів; фактичні обсяги утворення та видалення відходів у межах області; наявність декларації на здійснення операцій з оброблення відходів; присвоєний реєстраційний номер і дата подання декларації про відходи внесеної до Єдиного державного веб-порталу електронних послуг або Єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема», про класифікацію відходів у відповідності до Національного переліку відходів та порядку класифікації відходів, затверджених постановою КМУ від 20.10.2023 року №1102, про інвентаризацію місць видалення відходів, про пропозиції, плани та наміри підприємств виконання завдань та заходів Регіонального плану)
74. Розпорядження начальника Київської ОВА від 04.08.2025 року №1279 «Про утворення робочої групи для підготовки пропозицій до проєкту регіонального плану управління відходами у Київській області до 2034 року»
75. Токарчук Д.М. Екозлочини та проблеми з відходами під час воєнних дій в Україні
76. Сухенко Ю.Г., Серьогін О.О., Сухенко В.Ю., Рябоконь Н.В. Ресурсозберігаючі технології в харчових і переробних виробництвах: За ред. проф. О.О.Серьогіна. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. – 338 с.
77. Ковальчук В.А. Очистка стічних вод, 2002, 122 с.

78. Методичні вказівки для проведення лабораторних робіт з дисципліни «Технологія переробки та утилізація осадів» укладач Сорокіна К.Б.
79. Гончарук І. В., Вовк В. Ю. Понятійний апарат категорії сільськогосподарські відходи, їх класифікація та перспективи подальшого використання для виробництва біоенергії. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2020. №3(53). С. 23-38. DOI: https://doi.org/10.37128/2411-4413-2020
80. Організаційно-економічні засади формування систем управління відходами в регіонах України: науково-аналітична доповідь/наук. ред. д.е.н., с.н.с. Колодійчук І. А. Львів, ІРД НАНУ. 2022. 170 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»)
81. https://mepr.gov.ua/
82. https://mtu.gov.ua/
83. https://mspu.gov.ua/
84. https://minfin.com.ua/
85. https://koda.gov.ua/
86. https://ecology.koda.gov.ua/
87. https://stolreg.dei.gov.ua/
88. http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/
89. https://dpssko.gov.ua/
90. https://eco.gov.ua/reiestr-litsenziativ-z-upravlinnia-nebezpechnymy-vidkhodamy

ДОДАТКИ